

H. C. ANDERSENS
DAGBØGER

IV

H. C. ANDERSENS
DAGBØGER
1825-1875

UDGIVET AF
DET DANSKE SPROG- OG LITTERATURELSKAB
UNDER LEDELSE
AF
KÅRE OLSEN OG H. TOPSØE-JENSEN

IV

G · E · C GADS FORLAG
KØBENHAVN

H. C. ANDERSENS
DAGBØGER
1851-1860

UDGIVET AF
TUE GAD

KØBENHAVN
1974

UDGIVET
MED UNDERSTØTTELSE AF
CARLSBERGFONDET
OG
DET KONGELIGE BIBLIOTEK
TILSYN:
ERIK DAL - DANIEL PREISZ

TRYKT HOS NIELSEN & LYDICHE
© COPYRIGHT 1974
DET DANSKE SPROG- OG LITTERATURSELSKAB
ISBN 87 12 02 363-9

INDHOLD

Manuskriptbeskrivelse 1851-1860 VII

Tidstavle 1851-1860 XIII

H. C. Andersens dagbøger:

1851 I

1852 75

1854 129

1855 157

1856 196

1857 238

1858 298

1859 323

1860 367

MANUSKRIPTBESKRIVELSE 1851-1860

De dagbøger, der er trykt i dette bind, omfatter alt hvad der er bevaret af følgende dagbøger: 1. »Hjemkomsten 1851.«, 2. februar-19. marts. - 2. »Reise over Christinelund til Paris 1851.«, 24. maj-10. september. - 3. »Reise fra Kjøbenhavn til Milano. 1852«, 16. maj-20. juli. - 4. »Mai 1854. Reise med Einar«, 8. maj-1. juli. - 5. »Reise til Udlandet 1855«, 28. juni-30. september. - 6. »Kjøbenhavn den 30 April 1856«, dagbog 30. april-5. september. - 7. »Reise 1857«, 30. maj-18. oktober. - 8. Teaterdagbog 1857, 6.-9. december. - 9. »Harald Drevsen og H. C. Andersens Reise 1858.«, 15. juni-13. august. - 10. »1859 - Reise til Vesterhavet og Skagen.«, 20. juni-10. september. - 11.-14. »1860 Reise til Udlandet« med fortsættelse dag for dag, 26. maj-31. december.

Disse dagbøger tilhørte den del af H. C. Andersens dagbøger, som efter hans død tilfaldt Edvard Collin (jf. Indledning, bd. I, s. X), og kom i 1905 med den Collinske Manuskriptsamling til Det kongelige Bibliotek, hvor de har signaturen Collinske Samling 7, 4°, II 9-21 og VIII 2-4. Dagbøgerne er skrevet på blade og læg af blå og rosa, gråt og hvidt papir i oktav- og kvartformat. De blev 1925-1929 nyordnet og konserveret, hvorved de enkelte blade og læg blev oplæbet på fals og indsat i hefter. Dagbøgerne var oprindelig upaginerede, men i forbindelse med konserveringen blev de folieret fortløbende, og omkring 1960 blev hvert hefte pagineret for sig.

Hefterne fordeler sig på følgende måde:

1. Collin 7, 4°, VIII 2. – S. 1–16. – 1851 2. februar–19. marts. Foran er indklæbet et blad, hvorpå Jonas Collin har skrevet: »1851. / (Troppernes Hjemkomst.) / Sønd. 2. Febr.–Onsd. 19. Marts«. – 4 læg gråt papir, 8 blade, 274 × 211 mm. – Trykt s. 1,1–23,19.
2. Collin 7, 4°, II 9–II 10:
 - II 9. – S. 1–8. – 1851 24. maj–20. juni. – Foran er indklæbet et blad, hvorpå Jonas Collin har skrevet: »1851 / Reise til Paris / 24. Mai – (*derefter er overstreget* Lørd. 26. Juli) / Onsd. 10. Sept.« – 1 læg rosa papir, 4 blade, 213 × 137 mm. – Trykt s. 24,1–34,9.
 - S. 9–24. – 1851 21. juni–26. juli. – 1 læg gråt papir, 8 blade, 215 × 136 mm. – Trykt s. 34,10–52,27.
 - II 10. – S. 1–8. – 1851 26. juli–10. august. – 1 læg gråt papir, 4 blade, 215 × 136 mm. Trykt s. 52,27–61,20.
 - S. 9–20. – 1851 10. august–10. september. – 1 læg hvidt papir, 6 blade, 215 × 138 mm. – Trykt s. 61,20–74,14.
 3. Collin 7, 4°, II 11. – S. 1–20. – 1852 16. maj–20. juni. – Foran er indklæbet et blad, hvorpå Jonas Collin har skrevet: »1852 / Reise til Milano / med Viggo / Sønd. 16. Mai – (*derefter er overstreget* Sønd. 20 Juni) / Mand. 20. Juli (20 først skrevet 19 ; *derefter er overstreget* Sønd. 27 ; Mand. *er af H. Topsøe-Jensen rettet til* Tirsdag)«. – 1 læg rosa papir, 10 blade, 217 × 138 mm. – Trykt s. 75,1–99,16.
 - S. 21–44. – 1852 20. juni–19. juli. – 1 læg gråt papir, 12 blade, 227 × 142 mm. – Trykt s. 99,16–127,13.

S. 45-46. - 1852 20. juli. - 1 blad blåt papir, 204 × 141 mm. Trykt s. 127,14-128,5.

4. Collin 7, 4°, II 12. - S. 1-24. - 1854 8. maj-27. juni. - Foran er indklæbet et blad, hvorpå Jonas Collin har skrevet: »1854. / Reise m. Einar. / 8. Mai-27. Juni«. - 1 læg blåt papir, 12 blade, 214 × 132 mm. Trykt s. 129,1-155,2.

S. 25-26. - 1854 27. juni-1. juli. - 1 blad hvidt papir, 230 × 140/143 mm. - Trykt s. 155,3-156,23.

5. Collin 7, 4°, II 13. - S. 1-24. - 1855 28. juni-28. august. - Foran er indklæbet et blad, hvorpå Jonas Collin har skrevet: »1855. / Reise m. Edgar o.s.v. / 28. Juni-30. Sept. (30 først skrevet 21)«. - 1 læg hvidt papir, 12 blade, 219 × 140 mm. - Trykt s. 157,1-184,28.

S. 25-32. - 1855 28. august-21. september. 1 læg, 4 blade, hvoraf det første og sidste er grå og måler 214 × 135 mm, mens de midterste to blade er hvide og måler 211 × 137 mm. - Trykt s. 184,28-193,1.

S. 33-36. - 1855 21.-30. september. - 1 læg blåt papir, 2 blade, 219 × 139 mm. - Trykt s. 193,1-195,18.

6. Collin 7, 4°, II 14. - S. 1-12. - 1856 30. april-15. juni. - Foran er indklæbet et blad, hvorpå Jonas Collin har skrevet: »1856 / Kbhvn / Onsd. 30. Apr.-Fred. 5 Sept.« - 1 læg hvidt papir, 6 blade, 219 × 140 mm. - Trykt s. 196,1-209,14.

S. 13-20. - 1856 15. juni-3. juli. - 1 læg hvidt papir, 4 blade, 218 × 135 mm. - Trykt s. 209,14-219,8.

S. 21-40. - 1856 3. juli-5. september. - 1 læg hvidt papir, 10 blade, 218 × 135 mm. - Trykt s. 219,8-237,16.

7. Collin 7, 4°, II 15 - II 16, s. 1-24:

II 15. - S. 1-8. - 1857 30. maj-18. juni. - Foran er indklæbet et blad, hvorpå Jonas Collin har skrevet: »1857 / Reise til England. o.s.v. / Lørd. 30. Mai - (*der- efter er overstreget* Tirsd. 21. Juli) / Sønd. 18. Okt.« - 1 læg gråt papir, 4 blade, 212 × 136 mm. - Trykt s. 238,1-247,18.

S. 9-24. - 1857 18. juni-21. juli. - 1 læg gråt papir, 8 blade, 212 × 136 mm. - Trykt s. 247,18-269,21.

II 16. - S. 1-16. - 1857 21. juli-18. september. - 1 læg, 8 blade, hvoraf det første og det sidste er blå og måler 217 × 139 mm, mens det andet, tredje, sjette og syvende er hvide og måler 212 × 141 mm, og endelig de midterste to blade er hvide og måler 216 × 141 mm. - Trykt s. 269,21-290,28.

S. 17-24. - 1857 19. september-18. oktober. - 1 læg blåt papir, 4 blade, 213 × 137 mm. - Trykt s. 291,1-296,11.

8. Collin 7, 4°, II 16. - S. 25-26. - 1857 6.-9. december. - 1 blad hvidt papir, 230 × 177 mm. - Trykt s. 296,12-297,23.

9. Collin 7, 4°, II 17. - S. 1-4. - 1858 15.-24. juni. - Foran er indklæbet et blad, hvorpå Jonas Collin har skrevet: »1858 / Reise m. Harald Drewsen / Tirsd. 15. Juni - (*der- efter er overstreget* Torsd. 29. Juli) / Fred. 13. August /

(Lørd. 14.)«. – 2 blade blåt papir, 202 × 133 mm. – Trykt s. 298,1–302,14.

S. 5–22. – 1858 24. juni–29. juli. – 1 læg, 9 blade, som alle måler 202 × 133 mm; det første og det sidste er blå, de andre er hvide; det andet blad er et løst blad, som er klæbet på det tredje. – Trykt s. 302,14–321,6.

S. 23–24. – 1858 30. juli–13. august. – 1 blad hvidt papir, 213 × 137 mm. – Trykt s. 321,7–322,18.

10. Collin 7, 4°, VIII 3–VIII 4:

VIII 3. – S. 1–8. – 1859 20. juni–20. juli. – Foran er indklæbet et blad, hvorpå Jonas Collin har skrevet: »1859 / Reise til Vesterhavet og Skagen / Mand. 20. Juni–Torsd. 8. Sept.« – 2 læg hvidt papir, 4 blade, 284 × 219 mm. – Trykt s. 323,1–340,15.

S. 9–12. – 1859 20. juli–6. august. – 1 læg hvidt papir, 2 blade, 280 × 218 mm. – Trykt s. 340,15–349,18.

S. 13–16. – 1859 6.–18. august. – 1 læg hvidt papir, 2 blade, 261 × 210 mm. – Trykt s. 349,18–357,15.

S. 17–20. – 1859 23. august–8. september. – 1 læg hvidt papir, 2 blade, 276 × 218 mm. – Trykt s. 357,16–365,22.

VIII 4. – S. 1–2. – 1859 8.–10. september. – 1 blad hvidt papir, 284 × 219 mm. – Trykt s. 365,23–366,23.

11. Collin 7, 4°, II 18. – S. 1–32. – 1860 26. maj–17. juli. – Foran er indklæbet et blad, hvorpå Jonas Collin har skrevet: »1860 / Lørd. 26 Mai–Mand. 16. Juli«. – 1 læg blåt papir, 16 blade, 214 × 139 mm. – Trykt s. 367,1–400,15.

12. Collin 7, 4°, II 19. – S. 1–32. – 1860 18. juli–11. sep-

tember. – Foran er indklæbet et blad, hvorpå Jonas Collin har skrevet: »1860 / Onsd. 18 Juli – (*derefter er overstreget* Tirsd 11. Sept) / Onsd. 14. (*derefter er overstreget* Okt) Nvbr.« – 1 læg hvidt papir, 16 blade, 217 × 133 mm. – Trykt s. 400,16–433,1.

13. Collin 7, 4°, II 20. – S. 1–12. – 1860 12. september–2. oktober. – 1 læg blått papir, 6 blade, 211 × 136 mm. – Trykt s. 433,2–443,10.

S. 13–22. – 1860 2.–22. oktober. – 1 læg hvidt papir, 5 blade, 224 × 142 mm. – Trykt s. 443,10–453,14. – Af de oprindelige 6 blade er det tredje, mellem »Humeur.« og »Geheimeraad« s. 447,4, afklippet.

S. 23–34. – 1860 22. oktober–14. november. – 1 læg hvidt papir, 6 blade, 226 × 142 mm. – Trykt s. 453,14–465,8.

14. Collin 7, 4°, II 21. – S. 1–8. – 1860 14. november–10. december. – Foran er indklæbet et blad, hvorpå Jonas Collin har skrevet: »1860 / Torsd. 15 Nov. / 1861 / Onsd. 3. April (*foran er overstreget* 1860 / Torsd. d 15 Nov.–Torsd. 22. / Mand. 10. Dec. / Onsd. 3. April)«. – 2 læg blått papir, 2+2 blade, 213 × 133 mm. – Trykt s. 465,8–472,7.

S. 9–16. – 1860 11. december–1861 13. januar. – 1 læg hvidt papir, 4 blade, 224 × 144 mm. – S. 9–13 er trykt i dette bind s. 472,8–476,24, s. 13–16 er trykt i bd. V, s. 1–4,23.

TIDSTAVLE 1851-1860

1851

- 2.-20.2. Soldaternes indtog i København.
10.2. »Landsoldatens Hjemkomst«.
18.2. »Fædrelandske Vers og Sange under Krigen«.
6.3. Fru Emma Hartmann død.
9.3. H. C. Ørsted død.
13.3. Fru Hartmanns begravelse.
18.3. H. C. Ørsteds begravelse.
19.5. »I Sverrig«.
24.5. Fra København til Christinelund.
24.5.-2.6. Christinelund.
2.6. Fra Christinelund over Kallehave-Svendborg til Glorup.
2.6.-17.7. Glorup.
28.6. Ministeriet A. W. Moltke (novemberministeriet) demissionerer efter russisk tryk.
7.7. Fest på Glorup for godsets hjempermitterede soldater.
13.7. Nyt ministerium A. W. Moltke (juliministeriet).
17.-19.7. Fra Glorup til Svendborg, derfra med Viggo Drewsen over Flensborg (overnatning 18.7.) til Slesvig.
19.-20.7. Slesvig. Hans Helgesen. Besøg på Dannevirke.
20.7. Fra Slesvig til Hamburg.
21.7. Hamburg.

- 22.-24.7. Fra Hamburg over Magdeburg (overnatning 22.7.) og Leipzig (overnatning 23.7.) til Dresden.
- 24.-29.7. Dresden.
- 28.7. Besøg i Maxen.
- 30.-31.7. Fra Dresden over Teplitz (overnatning 30.7.) til Prag.
- 1.8. Prag.
- 2.-5.8. Fra Prag over Herrnskretschen (overnatning 2.8.), Schandau (overnatning 3.8.) og Bastei (overnatning 4.8.) til Dresden.
- 5.-9.8. Dresden.
- 8.8. Viggo Drewsen rejser hjem til København.
- 9.-19.8. Maxen.
- 19.-21.8. Dresden.
- 21.8. Fra Dresden til Leipzig.
- 22.8. Leipzig.
- 23.-24.8. Fra Leipzig over Braunschweig (overnatning 23.8.) til Hamburg.
- 25.-26.8. Hamburg.
- 27.-28.8. Fra Hamburg over Slesvig (overnatning 27.8.) til Flensborg.
- 29.8. Fra Flensborg over Svendborg til Glorup.
- 30.8.-9.9. Glorup.
- 9.-10.9. Fra Glorup til København.
- 6.10. Titulær professor.
- November Folkekalender for Danmark 1852. (Heri: »Der er Forskjel«, Verdens deiligste Rose).
- 1.12. »Hyldemoer« (Casino).

- 5.4. Historier. (Aarets Historie, Verdens deiligste Rose, Et Billede fra Castelsvolden, Paa den yderste Dag, Det er ganske vist, Svanerenden, Et godt Humeur).
- 16.-17.5. Fra København til Lübeck.
- 17.5. Lübeck.
- 18.-19.5. Fra Lübeck over Magdeburg (overnatning 18.5.) til Weimar.
- 19.5.-10.6. Weimar. Franz Liszt og fyrstinde Wittgenstein.
- 10.6. Fra Weimar til Leipzig.
- 10.-13.6. Leipzig.
- 12.6. Viggo Drewsen kommer fra København.
- 13.-14.6. Fra Leipzig over Hof (overnatning 13.6.) til Nürnberg.
- 14.-15.6. Nürnberg.
- 16.6. Fra Nürnberg til München.
- 16.-27.6. München.
- 19.6. Hos kong Max på Starnberg.
- 23.6. Hos kong Ludwig.
- 28.6. Fra München til Lindau.
- 29.-30.6. Fra Lindau til Rohrschach, derfra om natten til Chur.
- 30.6. Chur.
- 1.-3.7. Fra Chur over Splügen-passet til Chiavenna (overnatning 1.7.) og videre over Como (overnatning 2.7.) til Milano.
- 3.-4.7. Milano.

- 5.-6.7. Fra Milano over Como, Lugano og St. Gott-
hard-passet til Flüelen.
- 7.-8.7. Fra Flüelen over Brunnen og Luzern (over-
natning 7.7.) til Zürich.
- 8.-9.7. Zürich.
- 10.7. Fra Zürich til Schaffhausen.
- 11.-13.7. Fra Schaffhausen over Freiburg (overnat-
ning 11.7.) og Heidelberg (overnatning
12.7.) til Frankfurt.
- 13.-15.7. Frankfurt.
- 15.-17.7. Fra Frankfurt til Kastel, derfra ad Rhinen
over St. Goar (overnatning 15.7.) og Ko-
blenz (overnatning 16.7.) til Köln.
- 18.-20.7. Fra Köln over Hamm (overnatning 18.7.) og
Hannover (overnatning 19.7.) til Ham-
burg. Derefter videre over Kiel til Køben-
havn.
- 30.11. Historier. Anden Samling. (Hjertesorg, »Alt
paa sin rette Plads!«, Nissen hos Spekhø-
keren, Om Aartusinder, Under Piletræet).
- December Folkekalender for Danmark. 1853. (Heri:
Fem fra en Ærtebælg, »Hun duede ikke«.)

I 1853, hvorfra ingen dagbog er bevaret, havde »Nøkken« premiére 12.2. Om sommeren var H. C. Andersen i Sorø, på Vilhelmsborg, i Silkeborg, på Glorup til grevens sølvbryllup og atter i Silkeborg. 7.11. udkom de to første bind af »Samlede Skrifter«. I november udkom Folkekalender for Danmark, 1854, med »To Jomfruer«, »Jens Adolf Jerichau og Elisabeth Jerichau, født Baumann« og »Silkeborg«.

- 8.-9.5. Med Einar Drewsen fra København over
Kiel til Hamburg.
- 10.-11.5. Fra Hamburg over Leipzig (overnatning
11.5.) til Dresden.
- 11.-15.5. Dresden.
- 15.-21.5. Maxen.
- 21.-22.5. Dresden.
- 23.-24.5. Fra Dresden over Prag (overnatning 23.5.)
til Wien.
- 24.-29.5. Wien. Jenny Lind.
- 29.5.-1.6. Fra Wien over Laibach (overnatning 30.5.)
til Triest.
- 1.6. Triest.
- 2.6. Fra Triest til Venezia.
- 2.-5.6. Venezia.
- 5.-9.6. Fra Venezia over Verona (overnatning 5.6.),
Trient (overnatning 6.6.), Bozen (overnat-
ning 7.6.) og om natten over Brennerpasset
til Innsbruck.
- 9.-10.6. Innsbruck.
- 11.-12.6. Fra Innsbruck til München.
- 12.-18.6. München.
- 19.-21.6. Hohenschwangau. Kong Max.
- 21.-22.6. Fra Hohenschwangau over Augsburg (over-
natning 21.6.) til München.
- 22.-23.6. München.
- 24.-25.6. Fra München over Nürnberg (overnatning
24.6.) til Leipzig.

- 26.6. Leipzig.
 27.6. Fra Leipzig til Weimar.
 27.-29.6. Weimar.
 29.6. Fra Weimar til Eisenach.
 30.6.-1.7. Wilhelmsthal. Storhertug Carl Alexander.
 2.-5.7. Hjemrejse til København.
 10.-ca.25.7. Besøg på Christinelund og i Sorø.
 31.7.-7.8. På Klampenborg Vandkuranstalt.
 December Folkekalender for Danmark. 1855. (Heri:
 »Ved det yderste Hav«, Pengegrisen.)

1855

- 17.1. »En Landsbyhistorie« (Casino).
 30.4. Historier. Med 55 Illustrationer efter Originaltegninger af V. Pedersen.
 4.-18.6. Besøg i Sorø og på Basnæs.
 28.-30.6. Fra København over Kiel og Hamburg (overnatning 29.6.) til Berlin.
 1.7. Berlin.
 2.7. Fra Berlin til Dresden.
 2.-6.7. Dresden.
 6.-19.7. Maxen.
 6.7. »Mit Livs Eventyr«.
 19.-22.7. Dresden.
 22.-24.7. Fra Dresden over Leipzig (overnatning 22.7.) og Hof (overnatning 23.7.) til Nürnberg.
 25.7. Nürnberg. Til taffel hos kong Max.
 26.7. Fra Nürnberg til München.
 26.7.-7.8. München.

- 4.8. Edgar Collin kommer fra København.
- 8.-9.8. Med Edgar Collin fra München over Ulm
(overnatning 8.8.) til Stuttgart.
- 10.8. Stuttgart.
- 11.8. Fra Stuttgart til Wildbad.
- 11.-15.8. Wildbad. Edvard og Henriette Collin. Stor-
hertug Carl Alexander.
- 15.-17.8. Med Edgar Collin fra Wildbad over Karls-
ruhe (overnatning 15.8.) til Freiburg og
om natten gennem Schwarzwald til Schaff-
hausen.
- 18.-20.8. Fra Schaffhausen over Zürich (overnatning
18.8.) og Luzern (overnatning 19.8.) til
Brunnen.
- 21.8. Sejlet på Vierwaldstättersøen fra Brunnen
over Flüelen til Weggis.
- 22.8. Opstigning fra Weggis til Rigi-Kulm.
- 23.8. Nedstigning fra Rigi-Kulm til Küssnacht og
Immensee, derfra over Zug til Zürich.
- 24.8. Zürich. Richard Wagner.
- 25.-26.8. Fra Zürich til Romanshorn og Friedrichsha-
fen (overnatning 25.8.), videre over Ulm
til Heilbronn.
- 27.8. Heilbronn.
- 28.8. Fra Heilbronn ad Neckar-floden til Heidel-
berg.
- 29.8. Heidelberg.
- 30.8. Fra Heidelberg til Frankfurt.
- 31.8. Frankfurt.
- 1.9. Fra Frankfurt til Kassel.

- 2.9. Afsked med Edgar Collin. Fra Kassel til Eisenach.
- 3.9. Fra Eisenach til Weimar.
- 3.-12.9. Weimar. Carl v. Beaulieu-Marconnay. Franz Liszt.
- 8.-9.9. Oversætter med Beaulieu »Liden Kirsten«.
- 12.9. Fra Weimar til Wilhelmsthal.
- 12.-14.9. Wilhelmsthal. Storchertuginde Sophie.
- 15.-21.9. Fra Wilhelmsthal over Kassel (overnatning 15.9.), Göttingen (overnatning 16.9.), Hannover (overnatning 17.9.), Harburg (overnatning 18.9.), Altona, Neumünster (overnatning 19.9.), Flensborg (overnatning 20.9.) og Svendborg til Glorup.
- 21.-25.9. Glorup.
- 26.9. Fra Glorup til Sorø.
- 26.-29.9. Sorø.
- 29.9. Fra Sorø til Roskilde.
- 30.9. Fra Roskilde til København.
- December Folkekalender for Danmark. 1856. (Heri: »Ærens Tornevei«, Jødepigen).

1856

- 30.4. Fra København med jernbane til Slagelse, derfra til Basnæs.
- 30.4.-15.5. Basnæs.
- 15.-26.5. Holsteinborg.
- 26.5.-1.6. Sorø.
- 1.-6.6. København.

- 6.-10.6. Fra København over Korsør-Kiel, Hamburg (overnatning 7.6.), Braunschweig (overnatning 8.6.), Leipzig (overnatning 9.6.) til Dresden.
- 10.-13.6. Dresden.
- 13.-20.6. Maxen.
- 21.6. Dresden.
- 22.6. Fra Dresden til Weimar.
- 22.-27.6. Weimar.
- 27.6. Fra Weimar til Leipzig.
- 28.6. Leipzig.
- 29.6. Fra Leipzig til Dresden.
- 29.6.-4.7. Dresden.
- 4.-30.7. Maxen. Oversætter med major Serre »Fuglen i Pætræet«, som bliver opført 28.7.
- 30.7.-4.8. Dresden.
- 4.-9.8. Fra Dresden over Berlin (overnatning 4.8.), Wittenberge (overnatning 5.8.), Hamburg (overnatning 6.8.), Rendsborg (overnatning 7.8.), Flensborg (overnatning 8.8.) og Svendborg til Glorup.
- 9.-19.8. Glorup.
- 19.8. Fra Glorup til Basnæs.
- 19.8.-2.9. Basnæs.
- 2.-5.9. Sorø. Derefter atter i København.
- 23.-30.10. Til barnedåb på Holsteinborg.
- December Folkekalender for Danmark. 1857. (Heri: Et Stykke Perlesnor, Klokkedybet).
- 23.-24.12. Fra København over Sorø (overnatning 23.12.) til Basnæs.

1857

- 3.1. Tilbage i København.
17.-20.5. På Sorgenfri hos enkedronning Caroline Amalie.
20.5. »At være eller ikke være«.
Maj »To Be, or Not to Be?«
30.5. Fra København til Sorø.
31.5. Sorø.
1.6. Fra Sorø til Basnæs.
4.-10.6. Fra Basnæs over Korsør-Kiel, Altona, Harburg, Uelzen (overnatning 5.6.), Hannover, Hamm (overnatning 6.6.), Köln (overnatning 7.6.), Aachen (overnatning 8.6.), Brüssel (overnatning 9.6.) til Calais.
11.6. Fra Calais over Dover til London, derfra til Higham og Dickens' hus Gad's Hill Place.
11.6.-15.7. Gæst hos Dickens på Gad's Hill og i London, Tavistock House.
11.-15.6. Gad's Hill.
15.6. London. Hos Dickens. Krystalpaladset. Händels »Messias«.
16.-17.6. London. Hos Miss Burdett-Coutts.
17.-25.6. Gad's Hill.
25.6. London. Hos Dickens.
26.-27.6. London. Hos Bentley i St. John's Wood.
27.-28.6. Gad's Hill.
29.-30.6. London. Hos Bentley i St. John's Wood.
30.6.-5.7. London. Hos Dickens.

XXII

- 4.7. Forestilling (med Dickens i hovedrollerne) til fordel for Jerrolts enke.
- 5.-6.7. Gad's Hill.
- 6.-10.7. London. Hos Bentley i St. John's Wood.
- 10.-13.7. London. Hos Dickens.
- 13.-15.7. Gad's Hill.
- 15.-17.7. Fra Gad's Hill til Maidstone, afsked med Dickens. Fra Folkestone over Boulogne (overnatning 15.7.) og Amiens (overnatning 16.7.) til Paris.
- 17.-21.7. Paris.
- 21.-26.7. Fra Paris over Strasbourg (overnatning 21.7.), Mannheim (overnatning 22.7.), Frankfurt (overnatning 23.7.), Guntershausen (overnatning 24.7.), Leipzig (overnatning 25.7.) til Dresden.
- 27.7. Med major og fru Serre fra Dresden til pianisten Adolf Henselts gods ved Gersdorf i Schlesien.
- 27.-30.7. Hos Henselt.
- 30.7. Fra Gersdorf til Dresden.
- 31.7.-11.8. Maxen.
- 11.-12.8. Dresden.
- 12.-24.8. Maxen.
- 24.-26.8. Dresden.
- 27.-30.8. Maxen.
- 30.8. Dresden.
- 31.8.-1.9. Fra Dresden over Leipzig (overnatning 31.8.) til Weimar.
- 1.-6.9. Weimar. Festlighederne i anledning af 100-

- årsdagen for storhertug Carl Augusts fødsel.
- 4.9. Schiller-Goethe-monumentet afsløres.
- 6.-10.9. Fra Weimar over Kassel (overnatning 6.9.), Göttingen (overnatning 7.9.), Hannover (overnatning 8.9.), Hamburg (overnatning 9.9.) til Kiel.
- 11.9. Kiel.
- 11.-12.9. Om natten fra Kiel til Korsør, derpå videre til København.
- 12.-14.9. København.
- 14.9. Fra København til Roskilde.
- 14.-17.9. Roskilde.
- 17.-26.9. Sorø.
- 26.9. Fra Sorø til Basnæs.
- 26.9.-18.10. Basnæs.
- 19.10. Tilbage i København.
- December Folkekalender for Danmark. 1858. (Heri: Flaskehalsen).
- 5.12. Det kgl. Teater åbner igen efter ombygning. Prolog af H. C. Andersen.
- 18.-20.12. Sorø.
- 20.12.-2.1. 1858 Basnæs.

1858

- 2.3. Nye Eventyr og Historier. (Suppe paa en Pølsepind, Flaskehalsen, Pebersvendens Nathue, »Noget«, Det gamle Egetræes sidste Drøm, Abc-Bogen).

- 31.3. Dannebrogsmænd.
- 15.5. Nye Eventyr og Historier. Anden Samling.
(Dynd-Kongens Datter, Hurtigløberne,
Klokkedybet).
- 15.6. Fra København til Sorø.
- 15.-17.6. Sorø.
- 17.6. Med Harald Drewsen fra Sorø til Korsør,
derfra til Flensborg.
- 18.6. Fra Flensborg til Hamburg.
- 19.6. Hamburg.
- 20.-22.6. Fra Hamburg over Hannover (overnatning
20.6.), Kassel, Gunterhausen (overnatning
21.6.) til Frankfurt.
- 22.-24.6. Frankfurt.
- 24.6. Fra Frankfurt til Heidelberg.
- 25.-26.6. Fra Heidelberg over Freiburg (overnatning
25.6.) og Basel til Luzern.
- 27.6. Fra Luzern til Brunnen.
- 27.6.-3.7. Brunnen.
- 30.6.-1.7. Udflygt til Andermatt og Hospental.
- 3.-4.7. Fra Brunnen over Glarus (overnatning 3.7.)
til Ragaz.
- 4.-6.7. Ragaz.
- 6.-7.7. Fra Ragaz over Weesen (overnatning 6.7.)
til Zürich.
- 8.-11.7. Fra Zürich over Schaffhausen (overnatning
8.7.). Konstanz (overnatning 9.7.), Lin-
dau, Augsburg (overnatning 10.7.) til
München.
- 11.-16.7. München.

- 16.–20.7. Fra München over Nürnberg (overnatning 16.7.), Bamberg (overnatning 17.7.), Plauen (overnatning 18.7.), Leipzig (overnatning 19.7.) til Dresden.
- 20.–22.7. Dresden.
- 22.7.–5.8. Maxen.
- 5.–19.8. Dresden.
- 19.–23.8. Fra Dresden over Leipzig (overnatning 19.8.), Braunschweig (overnatning 20.8.), Altona (overnatning 21.8.), Flensborg (overnatning 22.8.), Svendborg til Glorup.
- 23.–28.8. Glorup.
- 28.8. Sorø.
- 29.8. Tilbage i København.
- 20.9. Sorø.
- 21.–27.9. Basnæs.
- December Fortællinger og Vers for Større og Mindre. Udgivne af Gotfred Rode. (Heri: »Ragaz. (Bad-Pfäffers.)«)
- December Folkekalender for Danmark. 1859. (Heri: De Vises Steen.)
- 18.–19.12. Sorø.
- 20.12.–3.1.
1859 Basnæs.

1859

- 24.3. Nye Eventyr og Historier. 3. Samling. (Vinden fortæller om Valdemar Daae og hans Døttre, Pigen, som traadte paa Brødet,

- Taarnvægteren Ole, Anne Lisbeth, Børnesnak, Et Stykke Perlesnor).
- 1.6. Fra København til Sorø.
 2.-4.6. Sorø.
 4.-20.6. Basnæs.
 20.6. Fra Basnæs over Korsør-Århus til Silkeborg.
 21.6.-4.7. Silkeborg.
 4.-5.7. Fra Silkeborg over Herning (overnatning 4.7.) til etatsråd Tang på Nørre Vosborg.
 5.-20.7. Nørre Vosborg.
 8.7. Udflugt til Vesterhavet ved Husby Klit.
 21.7. Fra Nørre Vosborg til Fjaltring, udflugt til Bovbjerg.
 22.7. Fra Fjaltring til Lemvig.
 23.7. Fra Lemvig ad Limfjorden over Thisted til Ålborg.
 23.-30.7. Ålborg.
 30.7. Fra Ålborg til Børglumkloster.
 31.7.-10.8. Børglumkloster, udflugter til Rubjerg og Løkken.
 10.8. Fra Børglumkloster til Hjørring.
 11.8. Fra Hjørring til Frederikshavn.
 11.-16.8. Frederikshavn.
 17.8. Fra Frederikshavn til Skagen.
 17.-18.8. Skagen.
 19.8. Fra Skagen til Frederikshavn.
 21.8. Fra Frederikshavn over Sæby til Ålborg.
 21.-25.8. Ålborg.
 25.-26.8. Om natten fra Ålborg over Hobro til Randers.

- 26.–28.8. Randers.
 28.8. Fra Randers til Hjermind.
 28.8.–2.9. Hjermind.
 2.9. Fra Hjermind til Viborg.
 2.–6.9. Viborg, Asmildkloster.
 6.9. Fra Asmildkloster til Palstrup.
 6.–8.9. Palstrup.
 8.9. Fra Palstrup til Silkeborg.
 9.9. Silkeborg.
 10.9. Fra Silkeborg over Vejle og Kolding (overnatning 10.9.) til Sorø.
 12.9. Sorø.
 13.9. Tilbage i København.
 December Folkekalender for Danmark. 1860. (Heri: »Skagen«).
 9.12. Nye Eventyr og Historier. 4. Samling. (Pen og Blækhuus, Barnet i Graven, Gaardhønen og Veirhanen, »Deilig!«, En Historie fra Klitterne).
 17.12. Frederiksborg slots brand.
 17.–20.12. Sorø.
 20.12.–4.1. 1860 Basnæs.

1860

- 4.1.–25.5. København.
 24.1.–2.2. »Et Besøg hos Charles Dickens i Sommeren 1857«. Trykt i Berlingske Tidende.
 18.3. »Jylland«. Trykt i Illustreret Tidende.

- 9.5. Understøttelsen på finansloven forhøjes med
400 rdlr. til 1000 rdlr. årlig.
- 26.5. Fra København til Sorø.
- 26.–29.5. Sorø.
- 30.5. Fra Sorø over Korsør til Flensborg.
- 30.–31.5. Flensborg.
- 1.6. Fra Flensborg til Rendsborg.
- 1.–8.6. Rendsborg.
- 7.6. Oplæsning for soldaterne.
- 8.–12.6. Fra Rendsborg over Altona, Harburg (overnatning 8.6.), Hildesheim (overnatning 9.6.), Göttingen (overnatning 10.6.), Eisenach (overnatning 11.6.) til Meiningen.
- 12.–14.6. Meiningen.
- 14.–15.6. Fra Meiningen over Bamberg (overnatning 14.6.) til Nürnberg.
- 15.–17.6. Nürnberg.
- 17.6. Fra Nürnberg til Regensburg.
- 17.–19.6. Regensburg.
- 18.6. Udflugt til Walhalla.
- 19.6. Fra Regensburg til München.
- 19.–30.6. München. Dronning Maria. Kaulbach.
- 30.6. Fra München til Starnberg, videre på Starnberger See til Seeshaupt.
- 1.7. Fra Seeshaupt til Oberammergau.
- 2.7. Oberammergau. Passionsspillet. Om aftenen til Murnau.
- 3.7. Fra Murnau til München.
- 3.–11.7. München.
- 11.–14.7. Fra München over Kempten (overnatning

- 11.7.), Lindau (overnatning 12.7.), Romanshorn, Zürich, Richterswil (overnatning 13.7.) til Brunnen.
- 14.-28.7. Brunnen. Agathe Aufdermauer.
- 28.-30.7. Fra Brunnen over Luzern (overnatning 28.7.) og Biel (overnatning 29.7.) til Le Locle.
- 30.7.-13.8. Le Locle. Jules Jürgensen.
- 13.-14.8. Fra Le Locle over Yverdon (overnatning 13.8.) til Lausanne og Ouchy.
- 14.-17.8. Ouchy.
- 17.8. Vevey.
- 18.-25.8. Montreux (Vernex).
- 19.8. »Passions-Skuespillet i Oberammergau i 1860«. Trykt i Illustreret Tidende.
- 25.8. Fra Montreux (Vernex) til Lausanne.
- 26.8. Fra Lausanne til Genève.
- 26.8.-15.9. Genève. H. Blanvalet. J. Petit-Senn.
- 16.9. Fra Genève til Basel.
- 16.-21.9. Basel. C. G. Amberger.
- 22.9. Fra Basel til Karlsruhe.
- 22.-23.9. Karlsruhe.
- 24.9. Fra Karlsruhe til Stuttgart.
- 24.9.-2.10. Stuttgart.
- 2.-3.10. Fra Stuttgart over Augsburg (overnatning 2.10.) til München.
- 3.-9.10. München.
- 6.10. Hos kong Max.
- 9.-11.10. Fra München over Nürnberg (overnatning 9.10.) og Plauen (overnatning 10.10.) til Leipzig.

- 11.-13.10. Leipzig.
 13.10. Fra Leipzig til Dresden.
 13.10.-4.11. Dresden.
 3.11. Hos kong Johann.
 5.-7.11. Fra Dresden over Berlin (overnatning 5.11.)
 og Hamburg (overnatning 6.11.) til Neu-
 münster.
 8.-9.11. Fra Neumünster til Flensborg og om natten
 over Haderslev og Assens til Odense.
 9.-10.11. Odense.
 10.11. Fra Odense til Basnæs.
 11.-17.11. Basnæs.
 17.-20.11. Holsteinborg.
 20.-22.11. Sorø.
 23.11. Fra Sorø til København.
 23.11.-18.12. København.
 December Folkekalender for Danmark. 1861. (Heri:
 Sommerfuglen).
 18.-19.12. Sorø.
 20.12. Fra Sorø til Basnæs.
 20.12.-4.1.
 1861 Basnæs.

1851

Hjemkomsten 1851.

Søndag den 2 Februar,

kom Fodgarden; svenske og norske Frivillige havde bedet
5 mig skrive sig en Sang, som de vilde synge ude ved Jern-
porten. – Paa Østergade kom et Tog af Haandværkere som
spillede den tappre Landsoldat, jeg blev bevæget. Det vaiede
med Flag gennem Vimmelskafet over Høibroplads. Paa
Gammeltorv var den Skandale at den Æreport Magistraten
10 havde ladet reise ikke var halvfærdig og bliver nok ikke endnu
imorgen, det var kun et Stillads hvor der arbeidedes, Folk
var meget forbittede derover. Nede i Gaden havde en Urte-
kræmmer over Gaden en Fane med sit Navn paa Emil
Uhde, jeg sagde til Politiet at den burde ned. – Det var
15 mildt Veir, men sølet; jeg gik ud af Porten; Broen var paa
Siderne med Grønt, som var den en Hække. Jeg stod hos
Tuteins lige over for vare smukke Feldter med Indskrifterne:
Seier – Fred – Forsoning. Fru Zahrtmann, Lovsow, Frøken
Cold & vare der. *Bille* ogsaa og da han blev seet [i] et Vin-
20 due raabte Nogle af Garden Hurra for den kjække Bille. Før

2) Hjemkomsten 1851.] 1851. senere tilføjet 3) 2] først skrevet 3 14) jeg]
først sat tankestreg

Tropperne kom skrev jeg Vers paa flere Smaa-Faner der vare bundne ind i Bouquetter, paa een saaledes. *Til Landsoldaten*

Den fineste Frøkens Rosen-Mund,
kunde kysse dig paa din brune Haand. 5

Af Gotlieb Collin havde jeg faaet Bille[t] til Galleriet i Ridehuset; her oppe traf jeg Fru Moltke Nütschau og mange Bekjendte. Dronning Caroline Amalie var der ogsaa og svinge[de] ved Skaalen for Danmark, særdeles sit Tørklæde. – 10
Kongen spiiste med og klinkede med nogle Soldater, de fik rød Viin, Bournonville gik med sit Champagneglas om ikke klingede med dem, Blücher, *ikke Greven*, tog af Soldaternes Viin og drak smukt med dem. Der var tre Palmetræer under dem sad Officererne. Præsidenten Larsen vrøvlede ud og ind i sin Tale. Nielsen udbragte herligt et Mindebæger, for dem, 15
som aldrig kom tilbage og siden en Skaal for Danmark, der greb dem Alle. Om Aftenen i Casino havde tusinde Gardister faaet Billetter af en Comité; jeg gav een min Plads, fik en halvsnees vel anbragt og traf saa een der sad paa Gangen, angrebet af Dagens Bevægelse; han følte sig syg og havde sat 20
sig lidt udenfor; vi talte sammen, jeg spurgte om de havde det lidt godt i Casernerne og han sagde; velsignet, vi kunde ikke sove den første Nat, saa godt var det, vi laae paa Madrasser med Tæppe over. I 3 Maaneder vare vi ikke af Klæderne og det værste i Barakkerne var Røgen af det vaade 25

2) Til Landsoldaten] *indsføjet over linien* 6) Bille[t] *ms. har Billed* 12) Blücher] *h først skrevet k* 14) Larsen o: Lange 15) i] *først sat semikolon* 16) aldrig] *først skrevet ei* 17) havde] *først skrevet var* 20) og] *derefter er overstreget kunde ikke staae, over det sidste ord er tilføjet, men overstreget taale*

Brænde. Her er bare Fornøielse og det er et galant Folk i Kjøbenhavn. – Han var fra Slesvig fra Angelen. Flensborg roste han, som rigtige Danske. /

Mandag 3. Til i Dag og alle følgende Festdage havde jeg
 5 fra Saint Aubin faaet Billet paa mit Navn saa jeg kunde
 gaae oppe og nede. Æreporten var endnu ikke færdig. Jeg
 stod hos Tuteins, hvor Landgrevens ogsaa var; vi kastede
 Krands og Bouquetter. Gik saa til Ridehuset og saae først
 Toget fra A[1]tanen, Pladsen fyldtes; Folk stode nede og oppe
 10 paa A[1]tanerne, ja selv hiin Side Gaden paa en Altan paa
 Tøihuset. – Der var gemytligt og prægtigt nede hos Solda-
 terne, jeg talte meget med dem. De roste alle Flensborg Byes
 Indvaanere. Om Middagen var jeg hos Linds hvor Gardisten
 Lassen var med. I Dag talte Bournonville.

Tirsdag 4. Idag kom 2^{den} lette, der gjorde Udslaget ved
 15 Idsted. Det var prægtigt at see dem komme ind over Mar-
 morbroen. De vare saa bekrandsede og havde saa meget
 Grønt og saa mange Blomster i Geværerne at det saa ud som
 den fremspirende Vaar. »Birmans Skov kom til Dunsinan!« –
 20 Kongens Tale, der hver Dag er den samme lød klart og tyde-
 ligt. – Inde i Ridehuset er de tre Pæle der staae midt i Salen
 overmalede til Palmestammer og en Krone af Palmegrene
 med gyldne Frugter hænge; under disse sad Officererne og
 Talerne. Soldaterne hjertelige at tale med; rose Flensborg.
 25 I de varme Dage kjørte de lige til Slesvig med Viin og Vand
 til os. – Der var en ganske lille Hornblæser, han drak dygtig
 og røgede sin Cigar. – Jeg gaaer alle disse Dage deroppe

4) 3] først skrevet 2 22) overmalede] først skrevet forva 23) under] foran
 er overstreget her 27) deroppe] indføjet over linien

med Taarer i Øinene. Casino Forestilling, meget kjedelig, jeg sad ved Siden af Heiberg, som var særdeles elskværdig mod mig.

Onsdag 5 Ingen Tropper – Ole Bulls Fødselsdag, maatte svigte Ørsteds og spise med Bull hos Goldschmidt; han behager mig ikke, han er hjerteløs og forfængelig – ærgrede mig over at jeg viiste ham Danemora, som han gik igjennem som jeg var en Skoledreng. 5

Torsdag 6. Kjørte med Hartmann lige til Ridehuset og steeg ud paa Altanen, vi blev snart jaget ind, lidt ærgerlig, det var bare fordi det blæste paa et Par Damer. Nede kom der flere Soldater end der var Plads til, jeg blev ivrig med at faae dem anbragt og nu kom Borggaard og sagde geskjæftig: »Du skulde ikke blande dig deri, Du var lige ved at bringe Forvirring i et heelt Compagni!« – Siden kom han og bad mig drikke Forsoning med sig! – Idag skortede det lidt med Blomster og Krandse; Soldatterne vare ellers de livligste, Rungs Sangforening sang: Danmark mit Fædreland. – Jeg følte mig nerveus deroppe og kjørte hjem. I Casino gav jeg, som sædvanlig min Plads og Flere til Soldaterne, talte / gemytligt med dem; jeg forklarede hvad de ikke forstod. – Den første Aften da Garden var der skaffede jeg flere Plads og da der til sidst var en svag, fik jeg opspurgt Collins Plads og han fik den. – Idag kastede Dronningen og Prindsesse Ferdinand mange Blomster fra deres Stol, ned til Soldaterne og de grebe særdeles om dem; een var saare glad ved en deilig Camelia. – Festforestillingen 10 15 20 25

1) Casino . . . mod mig.] senere tilføjet 9) Kjørte] foran er overstreget Gik
14) var] foran er overstreget bringer

var stiv og den kjedeligste Aften jeg har fundet i Casino; det norske »til Sæthers« kjedede mig, Maskineriet gik daarligt og Heiberg spurgte bestandigt om det var det Udmærkede. – (I Ridehuset var jeg syg).

- 5 *Fredag 7.* Stærk Taage, men det blev deiligt Solskin, Tropperne der ere komne altid Klokken 11 og lidt over kom i Dag før 11; jeg løb fra Avissallonen og fandt dem ved Østergade. – Her var Guirlander med hvide og røde flaggrende Baand over Gaden. Skjolde med Generalers Navne og
- 10 Slag-Steder. I Krandsene smaa Danebrogs Flag. Gik til Ridehuset. – En Soldat – ja han var da, saa jeg siden, Corporal, talede saa dannet, saae saa opvakt ud, jeg spurgte saa om hans Navn: *Rosen*, sagde han. Er De i Familie med Hofdamen! »Det er min Søster!« sagde han. En Menig fløi en
- 15 Invalid om Halsen og de græd begge. Bournonville havde talt om at sørge for Invaliderne, ja sagde Soldaten, vi komme hjem med Penge i Lommen, skidt være med os, men I har mistet jere Lemmer! – Dronningen kastede smukke Bouqetter og Krandse ned. *Høedt* talte, Ordene vare vel, men
- 20 han var ikke varm. – Bournonville bedre! En Hr Hjerild fra Jylland, Rigsdagsmand, som Theodor og Gottlieb har roest, sagde hvad Soldaterne vidste og snakkede om sig og Jylland. – Det var Wilsters Batallion, han kom venlig hen til mig. – Jeg følte mig saa vel! gik ud til Castellet hvor der
- 25 iaften skal illumineres. Jægerne kom netop i det samme, paa Pladsen holdt Hedemann tale; der var uden for hans Huus to grønne Pyramider med Vaaben, paa Portene Krandse og Indscriptioner, paa Husene Guirlander. Iaften skal Castellet illumineres. – I *Casino* Bøghs Prolog og »Meer
- 30 end Perler og Guld«. Jeg fik en lille Hornblæser paa min

Plads og Soldater rundt om. I Logen tæt ved vare to prægtige Soldater, Ravnkilde havde sagt dem at jeg havde skrevet Comedien og de lyttede med Andagt og Kjærlighed til Alt hvad jeg sagde dem. / »Kommer Grethe herud!« sagde en Soldat til mig o[m] *Grethe* i Comedien! – Der fortæltes mig at de ved Sorø havde raabt Hurra for Ingemann. – En Soldat, decoreret, traadte frem i Parterret og udbragte et Hurra for Kjøbenhavnerne, det lød tre Gange; nu kom et 9 Gange for Soldaterne.

Løvedag 8 Tøsnee og raat Veir! gik i Ridehuset og var nærved at faae ondt da jeg der kom i Trængsel ved Indmarschen. Der var en lille Hornblæser der i tre Aar havde været med og nu var 16 Aar, han havde Danebrogsorden; han havde blæst Fremad, da det gik tilbage! hvor sidder han spurgte jeg en Soldat; »han sidder vel ved Majoren for han hang altid i Halen paa hans hvidrumpede Hest!« svarede han. Jeg saae ham, det var et opvakt Ansigt, levende sorte Øine. Fru Rod, Malerens Kone, kastede Krands og Bouquetter, jeg fortalte om den lille Hornblæser og fik den bedste Krands af hende, til ham; Studenten der vartede op ved det Bord, gjorde Vei for mig mellem Soldaterne, saa jeg kom hen og fik den sat paa hans Hue. Studenten sagde mig at han havde sagt hvem jeg var. – Siden kom Sonne og sagde det var ikke den rette, der var en lille Hornblæser uden Arm. Men Soldaterne, sagde Tergelsen var den rette og en Underofficer sagde lidt bittert, han bliver saa meget gjort af hos Officererne. – Jeg saae paa Drengens ædle Ansigt.

5) o[m] *ms. har og* 6) for] *derefter er overstreget* Soldaterne 25) Soldaterne] *først skrevet* Soldad

Lykkelig hvor Vor Herre præger Mynten udenpaa. – Det var i Dag alle Fyenboer, jeg talte med Flere, sagde dem fra Odense, at jeg var Byesbarn med dem. *Viggo* spurgte Een: kjender De lille *Viggo*! – jo den kan jeg nok synge sagde
 5 Soldaten. »Jeg er den lille *Viggo*!« sagde *Viggo* Drevsen og nu kalde de ham *Viggo De*. Jeg talte med et Par, een vilde saa gjerne have mig i Tale, han havde gaaet Ærinder for Fru Hanck og spurgte mig hvor hun boede. Det er en
 10 deilig Tid, Menneskehjerterne mødes, Mennesket elsker og skatter hinanden. I Casino om Aftenen havde de Hilsenen & og en Nat i Roeskilde. Jeg skaffede flere Plads. Under Prologen gik to øverst paa Galleriet af Pergolaen; »men skal De ikke see Noget!« sagde jeg. – »O vi see meget godt!« sagde de og pegede paa Springvandet og Flaggene. »Men skal / De
 15 ikke ind og see Comedien?« – »Er der mere derinde!« Spurgte de, og troede allerede at have seet i Pergolaen Alt hvad der var at see. – De havde faaet Kokarder i Sorø, hver Soldat: vi raabte Hurra for en Enkemand! (Ingemann), Officererne sagde det var saadan en brav Karl. Jeg for-
 20 ærede dem Placater, de vare Alle saa fornøiede. Vi ere ikke modtagne som Soldater, men som om vi vare Landets Børn. –

Søndag 9. Gik op til Tuteins i det de kom, det var Ræders Batallion, de fleste fødte Slesvigere. – Idag vare alle Laugene
 25 med; de havde stillet sig paa Torvet ved Æreporten og gik saa gjennem hverandre og hilsede hinanden gjensidig. –

2) fra Odense] indføjet over linien 3) var] derefter er overstreget deres B 6) de] indføjet over linien 12) Pergolaen] først skrevet T[...] 16) seet] derefter er overstreget Alt

Flere af dem havde Musikchor. Der kom Skomagerne med deres Flak Ørn; Skræderne med Løver der holdt Saxen. – I ældre Tid kjendte vi det kun paa Theatret i Hans Sachs! – Der er kommet Liv i Folket, det gamle Syggen er borte, de røre sig, de mødes, de komme til Bevidsthed og Folkelighed. 5 Ved Boghandler Festen i Leipzig brast Reitzel i Graad, har han fortalt mig, da han saae at Boghandlerne ogsaa havde deres Fane. Det griber vist mangen ringe Mand ved at see den Betydning i Staten hans Stand har. Hvor vil dette Festlige gjøre Soldaten vel! han føler han erkjendes, har en Hæders Plads efter sin veløvede Gjerning. – Da jeg kom til Ridehuset i Dag følte jeg mig nerveus og ilde; det gik imidlertid over. Talerne vare ikke videre. Ræder talte evig og altid – (igaar talte Rigsdagsmanden Hjerild, det var ingen Ting, noget enhver vidste. I er fra Jylland, jeg er fra Jyl- 15 land, Fjenden var engang oppe i Jylland og vi døde meget og I har døiet og nu er vi her, nogen af jer er fra den By, og andre fra den By og jeg er fra den!) – Dronningen og Prindsesserne kaste daglig deilige Bouquetter og Krands ned til Soldaterne, som de *gribe* efter. Fire Stakler maa blive ude 20 og holde Vagt ved Geværerne, de faae Intet jeg gik i Dag om for at overtale Kammerater til at løse dem af. – Der var en Slesviger jeg talte med, som af al Comedie, helst vilde ud i Tivoli. – Men det er lukket nu! sagde jeg – »De lukke nok op for os!« sagde han. – I Casino iaften ved Giftermaal ved 25 Tromen, skaffede jeg flere Plads, en Fyenbo fik min egen. Jeg kom med flere Soldater, i det Ræder kom, de gik fortrolig med mig, men standsede ved Ræders Ankomst, / vi

3) ældre] *foran er overstreget g* 28) men] *først skrevet med*

toge hinanden i Haanden og talte sammen og nu blev de ganske tilbageholdne og forlegne, da jeg vilde føre dem, men de maatte med og vare meget taksomme. – Da jeg kom op ved min Plads stod en Karl bagved med et godt Ansigt, han
 5 var Fyenboe, fra Odensekanten, og skulde blive i Kjøbenhavn et Aarstid; han havde i Dag ikke faaet Billet til Casino og stod paa Gaden og talte med en Kammerat at de ikke kom der, da gik en Herre forbi, han saae paa dem lidt og sagde, fik I ikke Billet til Casino! kom saa med mig, vi
 10 skal nok faae een og Manden købte Billetter til dem og da de vilde takke var han væk. Jeg spurgte om han havde læst Aviser i Feldten og han sagde at han og nogle Kammerater havde holdt Danevirke, »der staaer tidt kjønne Viser deri!« sagde jeg, »og de er skrevne af den Præst der talte i Dag, han
 15 er Fader til een af Deres Lieutnanter Grundtvig!« Det fornøiede ham at vide og nu tog jeg frem et Exemplar af Boyesens Vise-Samling fra Krigen og sagde at her havde han Alle Viser fra Krigen, den skulde han gjemme – og saa forsvandt jeg ogsaa. – Jeg havde skrevet i Bogen Til den kjære
 20 tapre Landsoldat – et Minde fra H. C. Andersen. – Ræder talte og Hurra udbragtes for Kjøbenhavnerne. – (Skrev et Digt)

Mandag 10. Reenskrev Digtet (Landsoldatens Hjemkomst) og tog det i Lommen med i Ridehuset. – Jeg følte
 25 mig syg og vilde slet ikke tage i Ridehuset, gik hjem, men derpaa ud igjen. Paa Kongens Nytorv saae jeg Fodfolkene (Lieutenant Boye skulde have kommet med dem, men laae syg i Flensborg) Husarerne kom, jeg saae Holger Stampe,

11) havde] *foran er overstreget* hold

han kjendte mig. Idag vare Alle paa Balkonen i Ridehuset da der beværtedes 1600 nede og altsaa alle Gange besatte med Borde! – Den røde Indfatning af Husarer saa godt ud. Kongen var til Spising, ligesom hos Garden. – Mange Taler. Man fortæller at en Officeer sagde til en Menig: Du 5
skulde ogsaa staae op at tale, du taler jo saa godt! – »Det skikker sig ikke her!« svarede han! – »Det vilde være kjønt at en Menig talte.« – »Ja saa maatte det da være en Husar!« – Deres Beskedenhed er stor, de pege paa de tappreste og naar de kun selv lidt have været med sætte de Krandsene 10
paa disse. Klokken henved 4re læste jeg mit Digt for Pastor Boye han syntes særdeles om det og saa gik jeg til Ploug, der lovede at det endnu til Aften skulde staae i Fædrelandet. Jeg bestemte at give 1200 Exemplarer / til Soldaterne. Wanschsch forærede mig Papir, jeg betaler Trykningen; men til 15
imorgen kunde jeg ikke faae dem. Gik i Casino og skaffede nogle Soldater Plads. Een jeg havde viist Veien der hen fik min Plads. (I Kongens Theater deputerede Jomf Lumby, som Celestine i Statsmand og Borger, hun viiste Talent; efter 3^{die} Act gik jeg i Casino for at sige hendes Fader at det gik 20
godt. Han stod midt i Ouverturen til Sommernats Drømmen og saae spørgende mod mig).

Tirsdag 11. Idag kom Kjæmperne for Frederiksstad; jeg var inde hos Reitzel og han forærede mig 30 Visebøger, (to Slags, en med Noder i) til at uddele, alle Lommer fik jeg 25
fulde. Jeg gav næsten alle Invaliderne og saa de Karle Maleren Simonsen udpegede som de raskeste; Smaadregene og iøvrigt efter Skjøn. Fru Drevsen havde faaet to til at give,

26) og] derefter er overstreget siden eft

den ene gav hun een fra Horsens Egnen, Iversen, der havde været Seminarist og da han havde læst af mig, blev jeg kaldt hen, han fik den sidste jeg eiede. Een stakkels Saaret med Jernring om Hovedet fik Boyesens Vise-Samling. Der
 5 vare flere der vilde gjerne have men jeg havde ikke fleer. Det var en stor Glæde at dele ud. – Een fortalte at ved Frederiksstad blev et Skandsehjørne især beskudt, det stod belyst af den brændende Stad og alle de Soldater som stege derop faldt strax, men saa holdt de sidste deres Tornystre for og
 10 skjød ud mellem disse. – Nogle havde paa Post staaet i Vand til høit paa Livet. – Der var ingen af Talerne der huskede paa at det netop i Dag var den 11 Februar, Kjøbenhavns Beleiring. Jeg sagde det til sidst til een af Comiteen Naalemager Hjort og han bad mig om jeg ikke vilde træde op og
 15 improvisere en Skaal, men det turde jeg ikke og havde ogsaa graabrune Buxer paa. – Den hollandske Menister Martini fik i Gaarden hvor han boer 8 Indqvarteringer han bad dem indbyde 8 Kammerater til, gav dem Dands og Beværtning og som Desert en Tallerken Sølvdalere, det vil sige 16 nye
 20 Sølvdalere, men han havde ikke kunnet faae nok med Frederik VII paa maatte ogsaa have Christ: VIII. Hartmann gav sine to Boller Punsch. – Iaften var ikke Comedie i Casino.

Onsdag 12. Kom 8 Liniebattaillon; det var vaadt Veir
 25 og mindre med Krands og Folk paa Gaden, men i Ridehuset laae paa hver Couvert en Sang af Hertz, een af en Anonym. H. P. Holst Sang over de Faldne, sjunget i Kongenshave, og mit Digt: Soldaternes Hjemkoms[t;] jeg bragte

28) Hjemkoms[t;] *linieudgang*

det Klokken 9 til Ridehuset, uddeelte 2000 Exemplarer. Saae fra Tuteins Vinduer! kastede en Krands med mit Digt ned, bestemt Chefen, en Menig tog det. – Billetterne til Casino vare glemte at uddeles, Soldaterne kom ikke, jeg sagde et Par paa Gaden at / de frit kunde gaae ind. –

Torsdag 13 Deiligt Solskins Veir! Flagene vaie, Folk og Soldater vandre om i store Skarer. Klokken eet kom af Artelleriet, Batteriet Schulz, som drog lige ud til Casernen paa Christians Havn; her var særdeles rigt udsmykket med Krandse, Guirlander og Flag, et mægtige Konge Flag spændte næsten heel over een af Gaderne. Knippelsbro var forvandlet til to Triumphbuer med Trophæer, Danebrogsflag Skjolde med Heltenes Navne! Der var en heel Alee af Partisaner og grønt paa begge Sider, langs Broens Rækværk, og et Fartøi paa hver Side Broen, behængt hvert med uendeligt mange Flag, det var smukkere i sin Eiendommelighed og ved Omgivelserne end selve Æreporten paa Gammel Torv. (Der springe daglig Guldæblerne). Uden for Groserer Härings hang mange Flag fra Taget ned til Canalens Bolværk, Gaden lige til Amagerport smykket. Jeg følte mig saa vel den Dag. – (Saae i Kongens Theater Kong Lear)

Fredag 14 deiligt Solskin, men ingen Soldater. Alt med Flag og Krandse

Lørdag 15. Vaadt taaget Veir stod paa Høibroeplads og saa Tropperne det var 4 Linie Bataillon, de sidste Fodfolk her komme; det varede længe før de kom ind i Ridehuset, jeg følte mig svimmel; talte med et Par Soldater, men

13) Navne!] derefter er overstreget og 14) grønt] derefter er overstregel so
25) Bataillon] først skrevet Batallion

kunde næsten ikke staae, og da jeg frøs gik jeg ovenpaa og snart hjem. – Ankers Gaard, forrige Holtens er smukt decoreret; hos Lagerheims Vaaben, svenske, Norske og midt det danske Flag; flaggrende svenske Baand. – Mars staaer i Gips paa Charlottenborg med rød Baggrund, ved den store aabne Altan, den russiske Menister har russiske og danske store Flag. Salomonsen det danske Vaaben øverst paa Altanen. Skandinavisk Fest i Phønisk for Officererne fra Frederiksstad, Ploug glemte at sende mig Billet, kom at hente mig, men jeg var afsted. *Skrev Visen til Collin.*

Søndag 16 Smukt Solskins Veir. Klokken tolv gik fra Holmen til Ridehuset, Holmens faste Stok, de gik lidt før tolv saa jeg kom idet de var forbi; inde i Ridehuset var dette forøget prægtigt under Loftet, med store Danebrogs Vimpler der hang som Guirlander og over de tre Palmer svævede et mægtigt Konge Spids Flag. For Enden af Salen var kommet det danske Vaaben med to store Ankere. Kongen / var der og hilsede paa Søfolkene. Disse havde ganske andre Physionmier, de saa fiffige, kjøbenhavnsk feiende ud; de vare vel vadskede og Haarene kjæmmede til Siden. – De saae ikke gemytlige ud til at indlade sig med, som de jevne Soldater, jeg talte dog til Een, sagde: see hvor vor Marine har et deiligt Solskin Veir til deres Fest! – »Vi have altid godt Veir!« sagde han rask frastødende og jeg drog mig tilbage! Nu kom lille Kolberg og fortalte at der laae ham en Ting paa Hjertet, bare Majestæten vilde gjøre mig

8) Skandinavisk] *indføjet over linien* 8) Fest ... afsted.] *senere tilføjet*

10) Skrev Visen til Collin.] *senere tilføjet* 17) kommet] *først skrevet det*

20) ud] *først sat komma*

til Professor, jeg sagde at før vilde jeg have sat Priis der paa, men nu var jo alle Mennesker det! »tak for den!« svarede han. Saa kom *Høedt* og var vred fordi gamle Collin ikke hilsede ham høfligt nok sagde han, lidt efter saae jeg Goldschmidt, jeg sagde ham nogle venlige Ord for det han havde skrevet om Soldaterne i sidste Nummer af Syd og Nord, men han sagde vred: Men det er meget uartig af Dem, naar man viser Dem Høflighed og byder Dem hjem om Aftenen, for det man agter Deres Talent, at De bliver borte, sender ikke Afbud og gjør ikke senere Undskyldning. Jeg er ikke Deres Ven længer. »Det gjør mig virkelig ondt at De tager det saaledes!« svarede jeg; »jeg har ikke tænkt der var det mindste deri at jeg ikke kom, det gjør jeg saa tidt med mine Venner, De maa tage mig som jeg er! men har jeg været uhøflig, saa beder jeg Dem om Forladelse, og forsikkrer at det bedrøver mig grumme meget, jeg tænkte ikke videre derpaa og De har sandelig forstemt mig meget, saa at har jeg fornærmet Dem, saa har De nu saaret mig og saa lad det nu gaae lige op!« – »Jeg skal sige Dem hvorfor De ikke kom«, sagde han, »det er et characteristisk Træk jeg skal opbevare og skrive engang i Deres Biographie, som jeg vel nok kommer til at skrive, Deres Forfængelighed kunde ikke taale at De kom sammen med en anden der skulde feteres!« »Hvad De siger der«, svarede jeg »viser at De slet ikke kjender mig.« Vi skildtes imidlertid til roligere fra hin-

8) naar] *foran er overstreget at* 8) man] *tilføjet over linien, derunder er overstreget Folk* 18) at] *indføjet over linien* 18) fornærmet] *foran er overstreget forl el. lign.* 20) et] *tilføjet over linien, derunder er overstreget det* 22) vel] *indføjet over linien* 22) Deres] *først skrevet De ku* 25) til] *saledes ms., måske menes til sidst*

anden, men jeg gik forstemt, bedrøvet fra Ridehuset, der var noget saa simpelt, saa grovt i hans Opførsel; nu forstod jeg det lille Udfald i Nord og Syd mod mig, der stod igaar. Jeg gik lige hen til hans Moder og Søster for at gjøre en Undskyldning, / jeg gik og kom siden igjen med to Kort. Historien er at da jeg forrige Onsdag blev skriftlig særdeles budet af Goldschmidt at komme til ham for at feire Ole Bulls Fødselsdag, *Ole* sagde »jeg kommer til Dem paa Løverdag!« – »Tag da Deres Violin med!« sagde Golschmidt, og spil for os; saa kommer De vel ogsaa!« sagde han til mig, jeg sagde ja, men var allerede da bestemt ikke at komme men at jeg kunde gjerne lade være, som jeg saa tidt gjør hos andre Folk og saa siden naar vi sees undskylder; jeg kom ikke og gik i Casino. – Iaften var nu ingen Soldat[er] der; jeg saa paa Pergolaens Forsiring; tre store Spids Flag, hænge som Baldaquin under Loftet, smaa Dannebrog's Flag som Bannere hænge paa Stænger med Krands og rundt om mindre Faner; over Indgangen det danske Vaaben.

Mandag 17. Graat Veir, Batteriet Dinesen kom Klokken elleve, jeg saa de sidste af dem, de kjørte lige ud til Amager; forstemt og vilde gaae til Fru Goldschmidt, hun og Datteren have altid været høflige mod mig, dem vil jeg ikke have fornærmet, men Fenger og alle Collins raade derfra, som noget *de* Mennesker ikke vilde see den gode Følelse i men som om jeg vilde beile til Hr Goldschmidt jeg opgav det altsaa. – Disse Festdage have Guldæblerne sprungen paa

1) bedrøvet] *først skrevet betr* 6) skriftlig] s *først skrevet b* 8) Ole] *først skrevet denne* 13) saa] *indføjet over linien* 16) Dannebrog's] *indføjet over linien* 25) Goldschmidt] *først skrevet Gols*

Torvet. – Om en Victoria sagde en Soldat, at hun var sat ud fordi hun sendte dem de uldne Tepper. En Solda[t] ved Frederiksstad fik flere Kugler i Kappen, »ja det er Kongens Klæder!« sagde han, men da en Kugle slog i hans Smør-Æske blev han vred: »nu bliver det for galt! det har jeg ikke Raad til!« – (I Torsdags fik jeg Ideen at udgive til en Indtægt for de Saarede og Faldnes Efterladte, de Vers og Sange jeg har skrevet under Krigen, Reitzel var villig at besørge det Hele og nu imorgen kommer Bogen ud, igaar læste jeg sidste Correctur. Til Middag hos den svenske Minister; jeg følte mig svindel og gik ikke i Casino hvor Matroserne iaften er. – En Soldat kom hjem til mig og bad om en Vest, han fik min grønne Vintervest. – Enken har været at faae Buxer til sin Søn der er Soldat. – Jeg fik i Dag fra Sverig »Sagor« dedicerede mig. – Sorg og Glæde for mig vandrer tilhobe. /

Tirs 18. Saae fra Fru Hancks Vindue Batteriet *Glahn*. Det er smukt at see, selv de fattigste Gadedrenge, tage Bouquetter op og give dem strax til Soldaterne eller trænge sig frem for at pynte deres Heste. Man siger at en Dreng er traadt ihjel, af Poletiet hører jeg, at slet ingen Uordener have fundet Sted under disse Festligheder. – Knippelsbro er prægtigt decoreret. – (Idag er det gamle Collins 50aarige Embeds Jubileum; hans Portræt af Hansen er hængt op i Thorvaldsens Musæum; Middagsfesten var hos Gotlieb Collin; om Aftenen gik jeg i Theatret til Kong Lear). Mine »Vers og Sange« udkomne.

Onsdag 19. Idag kommer Batteriet Mossin, altsaa Ca-

2) Solda[t] *ms. har* Soldag 21) Poletiet] *først skrevet* Poll

millo; det var fælt Regn og Rusk; jeg blev meget nerveus og maatte ty ind til Wanschers hvor jeg fik Hoffmanns-draaber, følt mig afficeret hele Dagen i dette vaade, raa Veir. I *Casino* (første Gang) Han gaaer paa Comers.

- 5 *Torsdag 20.* Idag sidste Festdag. Artelleriet beværtet i Ridehuset. I Solskin drog de fra Christianshavn derhen; alle Laugene vare med deres Faner. Jeg stod oppe paa Altanen udenfor Hoftheatret. – De brogede Faner, de mange Men-nesker bølgede dernede. Inde i Ridehuset talte Kongen flere
10 Gange og godt. Nielsen sagde at de havde pløiet Schlesvigs Agre, ikke med lige Furer, som med Ploven, men det var heller ikke for at der skulde voxte Korn op deraf, men det var for at der trivedes Laurbær. Der var meget Liv og Gemyt. – Jeg gik om Aftenen i *Casino* og skaffede et Par Offi-
15 cerer Plads, gik saa til Toreadoren.

- Fredag 21* Urimeligt tungt Humeur! Ingen Fremtids Glæde. Krands og Guirlander tages ned, enkelte Stæder hænge de endnu som Blomster efter et Bal. (Jeg spiste hos Kocks og saae om Aftenen Herts s ny Stykke Scheik
20 Hasan) /

- Torsdag den 6 Marts 1851.* Fru Hartmann er død i Nat Klokken eet; jeg kom imorges der ind og fik det der at vide. Sorgen er saa stor! – Jeg var meget angrebet. Hvor hun saae høitidelig mild alvorlig ud! – Fred og Salighed over
25 hende! – Jeg var der tre Gange i Dag. Hartmann og So-

4) I *Casino* ... Comers.] senere tilføjet 13) trivedes] tr først skrevet k
20) Resten af denne side er ubeskrevet; fra lørdag 22. februar til onsdag 5. marts er der ingen optegnelser 23) var] først skrevet h[. .] 23) angrebet] a først skrevet be 24) Fred] først skrevet Der 24) over] foran er overstreget h.

phie, de stakler; Emil og Carl gik stille. Jeg græd meget! – H. C. Ørsted er farlig syg, Inflammation i den ene Lunge; det bliver ogsaa hans Død, frygter jeg! – De gaac Alle bort – Alle! Alle!

Søndag 9 Marts Iaften vil det velgjørende Selskab Fylla 5
give Forestilling paa Hoftheatret Fuglen i Pæretræet og en
Prolog af mig; jeg var uvis om jeg skulde gaa eller ei – Da
kom et nyt skrækkeligt Slag, som jeg vel frygtede. Klokken
11½ var jeg hos H. C. Ørsted, han var opgivet, Børnene
stode om Sengen, jeg satte mig inde i Salen og ventede paa 10
Øieblikket, det var skrækkeligt, jeg var næsten ved at faae
ondt, gik, udmattet naaede jeg til Eduards og saa til gamle
Collin, gik strax igjen til Ørsteds. Baron Holsten mødte mig
og sagde at det var forbi; jeg kom derop! Fru Ørsted saa 15
from rolig; vi gik ind til hans Seng; han saae ud som den
Døde; jeg tænkte paa hans Kjærlighed til os, hans store
Aand; jeg græd – græd meget.

Mandag 10 Skifteviis hos Hartmanns og Ørsteds, seet
Børnene, græd saa deiligt ud. – Sendt Brev til Weimar.

Torsdag 13 Fru Hartmann begravet; jeg sad i Stolen 20
oppe i Choret lige bag Hartmann. Boyes Tale gribende og
sand; jeg blev meget bevæget; at jeg sad tæt ved en Udgang
var det eneste som holdt mig fra nerveust Tilfælde. Kisten
var overdækket med Blomster, min Sang blev sjunget; jeg
fulgte Toget ud paa Kirkegaarden udenfor, Hartmanns 25

25) paa] først skrevet ti 25) Kirkegaarden] derefter er overstreget til

Blik ned paa Kisten var saa uendeligt smertefuldt, jeg græd krampagtigt. – (Imorges da jeg kom ind til Hartmanns var lille Maria død om Natten;) den stakkels Hartmann. Iaftes da Fru Hartmanns Kiste blev slaaet til og skulde bæres bort
 5 gik de alle ud ad Tolboen og paa Volden, jeg kom da de gik og fulgte med Fru Drevsen til Marmorkirken, gik saa hjem med hende; da jeg kom hen imod Hartmanns Huus, var Liget bragt langs Nyhavn i klart Maaneskin, jeg gik med Eduard og Jette hen i Garnisons Kirke, der kom de, jeg lagde
 10 Haanden paa Kisten og fulgte med ind, det var uhyggeligt hvor de løftede og vendte, for at faae den [bag] Sto[le]ne, (det var [sa]a haandværksmæssig, som med / en Kasse man fløtter). – Jeg var iaften efter Beg[ravelsen hjemme] hos Hartmanns; de bære deres Sorg saa smukt[, den lille Maria]
 15 seer saa yndig ud, Thorvaldsen kunde ikke ha[ve
] et Englehovede. – Hun er som et guult Vox af [.] Hun er død i Hjernebetændelse og Krampe; Brystet og [begge] Arme vare rødbla, under Neglene sort.

Søndag 16. Ørsted blev af Politeknikerne baaret fra sit
 20 Hjem efter Sang og med Fakler.

Mandag 17 Idag blev lille Maria begravet Klokken 12; lidt forud gik jeg ind ved den aabne Grav, den var tæt ved Moderens og hele den ene Side af hendes Kiste gik derind, een af Krandsene hang saa frisk ind i Barnets Grav.

25 *Tirsdag 18.* Hver Dag, kun ikke i Dag har jeg været hos Ørsteds, ligesom hos Hartmanns. Klokken 11 var Tilsigelsen til Ørsteds Begravelse; jeg kom 11½ og blev af een af

3) død] derefter er overstreget komma 11) [] i linierne 11-12] huller i papiret 13) [] i linierne 13-18] hjørne afrevet 19) Søndag 16. . . Fakler.] indføjet mellem to linier

Marskallerne viist til Consistoriet hvor Familien, Diplomater og de i øvrig Huset og Universitetets nærmeste var, – Berling var da ogsaa – der var hedt! jeg leed af den skrækkeligste Hovedpine, min Forkjølelse nu et Par Dage gammel, knugede mig. Jeg talte med Ørstedes Sønner, Gamle Rhode 5 kom og sagde: det er den ene af dem der var Dem en Fader, De har mistet, nu har De kun Collin tilbage! – Vi kom Alle først ind til Kisten og nu gik Arrangementet saa langsomt med de andre af Følget at Klokken blev 12½ før Høitideligheden begyndte, (Hauchs Sang og Clausens 10 Tale, der fra dette Sted var værdig og smuk). Klokken eet blev Toget sad i Bevægelse, jeg var saa nerveus at jeg maatte bede min Naboe Linde at holde hans Haand, da vi naaede ud af Salen og kom paa Gaden hvor Folkestimlen var paa begge Sider, var jeg ved at gaae bort, saa syg, betaget var 15 jeg; det var en Qval, en Lidelse at gaae; først tænkte jeg dog at see at naae Violstræde, der tænkte jeg, maaskee naar jeg Pladsen derhen[ne] ved Vognmand Holstes; nu gik Toget saa uendeligt langsomt op ad Klareboderne, her var jeg en Smule bedre i det jeg saae Muelighed i, dog hvor jeg 20 vilde at komme ned i en Kjælder eller ind i en Port. – Klokken var to, da vi naaede Fru Kirke, altsaa en heel Time fra Universitetet til Fru Kirke. (Gamle Adler, der er halv død, sad i Joh: Øhlenschlægers Vindue og saae paa Begravelsen). Jeg naaede ind i Kirken og her rev jeg mig ud af Toget, 25 søgte ind i en Sidegang, kom i en Stol og sad her, træt, sammenfaldet, betaget af Legemlig Qval. Trydes / [Tale inde-

19) Klareboderne 9: Klædeboderne 27) Trydes] T først skrevet N 27) []
s. 20, linie 27-5. 21, linie 3] hjørne afrevet

holdt] meget ret smukt og blev sagt med Følelse, men [den var kei]tet, den rørte ikke, jeg trængte saadan til at [græde, men] jeg kunde slet ikke og jeg græd dog her saameget [over] Øehlenschläger, som ikke var mig det Ørsted var; jeg saae
 5 ogsaa at Broderen og Sønnerne stode uden Taarer, der blev intet sagt der gav Taarerne Luft. Tryde talte, berørte, om de religiøse andre Meninger mod Ørsted, og jeg sprang heftig op; han mildnede Udtrykket, ved at sige at de pegede mod samme Maal, over Afgrunden men Broen var ei slaet
 10 over den mellem dem. (Billedet var skjævt thi de maa da have peget mod hinanden) Biskoppen talte ikke, (som jeg senere hører, han taler ikke uden han bedes derom og det var ikke skeet, da Tryde mældte sig for at tale; skal der bedes *Vennen* at tale over Vennen, burde han ikke have gjort det,
 15 da Hoben, jeg mener baade med Stjerner og Vadmel lægge mærke dertil. Caroline Amalia havde Ingen Cavaleer sendt til Følge, men Kongen og Dronning Maria, Prinds Ferdinandt mødte selv. (I Dag Mandag da jeg var hos A. S. Ørsted var Grev Blücker der for at undskylde; Ørsted troede
 20 sagde han at det va[r] Blücker der havde glemmt det, men det var Dronning[en], der først havde talt med Dronning Maria, derom, denne været uvis og saa var det blevet forsømt; Dronning Amalia lod være at hædre sin Gemals verdensberømte store Ven; det har bedrøvet og saaret mig). Klokk
 25 ken var over tre, da jeg som i en Søvn gik hjem, uden Stok, jeg kastede mig paa Sophaen, fik Mad hjemme, var ødelagt og lidende af den meest voldsomme Hovedpine. Gik dog et Løb til Eduard og saa op til Abrahams hvor jeg

12) han taler] først skrevet det va

bragte den tydske Udgave af mine Eventyr (Schiller-Udga-
ven) til den lille fattige, musikalske Dreng Levy Samson,
som jeg i Søndags hørte spille, hans Fader var Barometmager
og døde i Fiinland, Moderen naaede her ned, nu tager en
Spillelærer Feddersen sig af ham. Gik til Collins; iaften er 5
Jonna med sin lille Rigmor kommet her. Jonna klappede
mig med sin Haand paa min Kind; – jeg gik lidt ind til
Hartmanns og hjem i Seng 9½. (i Havnen her var hele Da-
gen for Ørsted, Skibene med Flag paa halv Stang.) /

Onsdag 19. Sov til Klokken 8; mit Legeme var saa træt, 10
jeg vaagnede inat flere Gange og følte ordenlig Hvilen.
Gik hen til Ørsteds men blev meget afficeret, mit Hoved
var saa underligt skjørt; jeg fik Hofmanns Draaber. Fru
Ørsted og Mathilde havde ene siddet hjemme og hørt Klok-
kerne ringe og altid ringe, lige til Klokken to da Liget kom ind 15
i Kirken, de saa mange Gange til Uhret. Basunerne gjorde
dem vel. Vi talte om det underlige at i Kirken lød Hartmanns
Sørgemarsch, og da Ørsteds sidst hørte den, var det hos Frø-
ken Bræmer, da de med Martensens var der ved den lille
Afskeds Fest hun gav for mig før jeg reiste til Sverrig. Da var 20
lille Maria Hartmann, som nu begravedes Dagen før Ørsted,
klædt ud og skulde række mig Krandsen og Sølvbægeret;
Hartmann spillede for os, og tilsidst bad Frøken Bræmer
om Sørgemarschen for Thorvaldsen og da den brusede
fra Strengene blev hun grebet og bad mig ikke at see noget 25
sørgeligt deri, det var gaaen frem til Storhed. – Og nu kom
det dog til at passe; for Ørsted hvem jeg troede Festen var
for, hans Festmarsch tonede. – Vi talede hos Ørsteds om de

19) der] først skrevet det

underlige *Vers* hvor der idelig taltes om Ørstedes Længsel op efter Øehlenschläger, det var slet ikke Tilfældet[.]

Jeg gik siden til Geheimeraad Ørsted. – Siden til Collins, den gode Gamle her tvivlede paa Noget jeg sagde og saa var
 5 det dog almindeligt og rigtigt men han misforstod og skal jo altid betvivle hvad jeg veed, jeg blev pirrelig. Hjemme tog min Sygelighed til. Hovedpine, Lede med Livet. Idag er det første Onsdag jeg er fra Ørstedes; tænkt paa hvor han skattede mig, hvad han var for mig; tænkt paa hvor Fru Hartmann skattede mig. – Jeg gik tidlig paa Restauration for In-
 10 gen at træffe. Drev hjem, drev ud; ved alt blev jeg ærgerlig. Mødte Grimur Thomsen og skraaede tvers over Gaden for ikke at tale med ham, han løb efter, jeg rev mig løs; ilde stemt hos Boyes; – Fru Zinn vilde have et Guldbryllups *Vers*
 15 jeg sagde nei, var gnaven og lidende hos Hartmanns, tyede hen til Fru Drevsen der var deeltagende og god hun er den sidste af de 3 nu; gik hjem; kjed af Livet, tænkt paa Sygdom og Død; Ønsket Døden, men fri for Pine. – Iaften lidt mindre lidende i Sjælen. – /

1) *Vers*] først skrevet Sang 2) [.] hul i papiret 4) tvivlede] først skrevet sagde nu 13) ikke] først skrevet at 14) Zinn] Z først skrevet S 19) *Her ender dagbogsbladene fra februar-marts 1851, men på den tomme bagside af sidste blad findes følgende optegnelse :*

Fru Hartmann borte, Ørsted borte, Alle de gamle Venner gaac, men endnu den ældste Collin kun tilbage, traadt tilbage fra sin store Virken, stille inden for den gittrede Gaard, hvor det vilde Viinløv hænger som Tapeter op af Muren, og Graaspurvene i hundredevis finde et Fristed; netop i disse Dage indfaldt hans Jubilæum, der kun feiredes i Hjemmets Kreds og hvor jeg sang: -

Reise over Christinelund til Paris

1851.

24 Mai. Sov i Nat meget lidt, var tidlig oppe og altfor tidlig paa Jernbane, herud kom Fru Drevsen, Viggo og Gottlieb. – Jeg havde bestilt Plads i Taastrup fik Nummer 5 eet og var sammen med Candidat Liebe og en flink Skipper fra Karebeksminde der foer paa Engeland. Han lignede lidt afdøde Carl Bagger. I Rønnede tog jeg Extrapost og i Solskin og kold stærk Blæst kjørte jeg forbi Nysø, hvor jeg ikke har været siden Thorvaldsen levede her, gennem Præstø til 10 Christinelund. Kudsken vilde have kjørt mig et andet Sted hen, til Christinelyst. Jonna tog glad og hjertelig mod mig; siden kom Henrik der var kjærlig og opmærksom. En stor Hund Balám maatte jeg gjøre Bekjendtskab med; vi gik lidt i Skoven, der er frisk udsprungen, men det er koldt. Da jeg 15 nu til aften kom i Seng var jeg to Gange oppe for at rede Sengen om. –

25 Mai. Søndag, sov urolig. Koldt Veir, spadseret, faaet en Rose af Jonna. – Tog efter Indbydelse med Henrik og Jonna over til Nysø. Baronessen der var meget net; vi spiste Kребse- 20 suppe, saae Thorvaldsens Atellier, hans Værelse &, jeg har ikke været her siden han levede, det var ganske underligt at komme her. Janina og Elisa bad mig meget om at læse af »I Sverrig« som var der; jeg læste og gamle Baron var meget opfyldt. (I Formiddags paa Christinelund har jeg ogsaa læst 25 og Henrik var saa grebet over Poesiens Californien og Tro og

3) 24] først skrevet 25 18) 25] først skrevet 26 19) Tog] T først skrevet B

Videnskaben,) Klokken 9 kjørte vi hjem, Rigmor græd, jeg sladdrede hende i Søvn. Da jeg siden kom paa mit Værelse og Skodderne var lukket og Alt stille og mørkt, kom alle Mordhistorierne, fra Laaland, mig i Hovedet, jeg blev angst
 5 og troede at høre nogen gaae udenfor; Storken knæbrede, det var som der bankedes paa et Søm i Skudderne, jeg tændte Lys, Klokken var kun halv tolv; sov først efter Klokken to, og det var halv 9 da Henrik kom og kaldte paa mig. /

26 Mai. Koldt Veir; spadseret i den lyse Bøgeskov; digtet
 10 Prologen for Rosa Price; opad Dagen kom i Besøg Frøken Charlotte Raben og hendes Søster fra Beltringe. – Dagmar Dalgas er kommet for at blive i denne Uge, medens de paa Nysøe er borte. Nu mod Aften smukkere, mere stille Veir.

27 Mai. I Nat Klokken 2 vaagnede jeg ved Banken, jeg
 15 troede det var Vinduesskaaderne der lukkedes op, men da jeg saae at Klokken ikke var mere tænkte jeg det var Balám (Samson) der slog med Halen, jeg gik ud, men han laae ikke paa Gangen, efter Løfte, jeg blev ærgerlig derover. I Dag hører jeg det er ham, han har ligget uden for og slaet med
 20 Halen paa Døren. Koldt Veir. – Barberen fra Præstøe kom herud og jeg blev da en[d]elig reen paa Hagen. Kjørt med Henrik hen til Holger, Dagmar var med, en ret livlig Pige, med Sands for Naturen. Elise er hos Holger i hans Gaard, vi to sad sammen paa Turen til store Hestehave der ligger
 25 paa Pynten af Jungshoved, ud mod Præstøebugt. – Vi kjørte gjennem Skoven af snevre Skovveie, hvor hvor bredsporede

1) Videnskaben,) derefter er overstreget jeg 3) og mørkt] først skrevet kom
 4) fra Laaland] først skrevet mig i H 9) 26] først skrevet 27 11) Dagmar]
 foran er overstreget Læst for 14) 27] først skrevet 28 20) Barberen] foran er
 overstreget Kjø

Vogn hældede idelig. Jeg gik ned og stak Fingeren i det salte Vand, Havet var speilglat. Da vi kom tilbage rettede Elise an. Holger udbragte min Skaal: »Danmarks store Digter«, Henrik hvidskede ham Noget i Øret. Præsten Thestrup kom, jeg læste og havde saa en stor Disput med Elise om »Tro og Videnskab«, Præsten hældede til mig; Elisa ganske orthodox. Kjørte tidlig hjem. Jomfru Brammer spøttet Blod i stærk Grad, saa Doctor Frost maatte hentes fra Præstø – Jeg fik Balám udenfor Døren, neppe vilde jeg sove, saa styrtede Noget inde i Havestuen, jeg tændte Lys, stod op, idet jeg troede at Hunden væltede noget, han var der ikke. Jonnas Sybord var faldet om.

28 Mai (Onsdag) Regn, koldt, Blæst. Sendt Brev til Mad: Rosa Price med Prologen, samt til Fru Drevsen. Fik selv Brev fra Fru Malle Drevsen paa Silkeborg og fra Ingemann. – Plantet ind i Haven Forglemmigeier, 9 Buske i Grøften, samt midt for Huset et lille Bøgetræ. Klokkerne ringede til Aften smukt fra Byen. /

29 Mai. Koldt, Blæst. Christihimmelfartsdag. Efter Bordet kjørte Henrik os uden om Præstø, ved Veirmøllen hiin Side blev den ene Hest lidt sky, jeg meget ængstelig, vi kjørte over Vadestedet hjem og ind i vor egen smukke Bøgeskov og der over Græs og Stubbe, Stier og ubanet Vei ned til Engen, et stort Fartøi fra Finland laae strandet paa Feddet. – Om Aftenen kom gamle Baron med Æbler. I Seng efter Klokkerne 11. Skrev i Dag Visen til Stellas Bryllup.

30 Mai. Brev til gamle Collin med Visen til Stella og et

4) Præsten] *foran er overstreget* en Giessing er der Forvalter 17) et] *først skrevet* en

Par Ord til hendes Søster Jette. Idag lidt nerveus. Mod Aften stærk Blæst; Dagmar igjen taget til Nysø, men da der Ingen ventedes hjem til aften kom hun her tilbage igjen. Alle Buske fulde af Oldenborger. –

- 5 31 Mai. Sov, inat, først henimod 3; her er uhyggeligt, af-sides, Værelset tæt ved mig mangler en Skudde for Vinduet, jeg barikaderede Døren; hørte hele Naten en Dundren paa Huset, det var, vidste jeg nok en Luge der ikke var lukket. – Det lød som Vægterpiber langt borte, det var fra Frøerne i et
- 10 Kjær. – Kattene løb paa Loftet, Rotterne gnavede under Gulvet; jeg syntes at høre Fodtrin ude i Haven, tændte et Par Gange Lys. – I Dag har jeg med Smaasteen brolagt det første Trin paa Terrassen og endt Hammerichs Bog om Christjern den anden og Carl X. Føler mig ikke vel! Mod
- 15 Middag rask igjen; om Aftenen læst høit Eventyr.

Juni

- Søndag den 1ste Juni. Jonna, Henrik og Jomfruen til Alters i Skippinge, jeg drevet her hjemme; bestilt Vogn til Afreise; stormfuldt Veir. Brev fra Fru Drevsen. Jeg pyntede Bordet med Bøgegrene; det var meget stormende Veir og jeg var
- 20 ilde stemt for Sætouren imorgen. Efter Bordet kom gamle Baronesse, der var aimable og vilde at jeg skulde tage Extrapost gjennem Landet i det haarde Veir, jeg hældede der til, men vilde see an i Morgen. Læste for dem og skrev Bouts rimés, Dagmar, Elise, Holger og Janina var der. –

3) ventedes] tilføjet over linien, derunder er overstreget kom 3) kom] først skrevet v 20) Veir] først skrevet Jeg

Mandag 2 Juni. Sov daarlig hele Natten, havde en forunderlig Angest for Reisen og Kallehave at min Kuffert skulde falde i Vandet. – Sagt Farvel! Jonna stod paa den lille Høide i Haven og svingede med Tørklædet, jeg var saa veemodig, Taarerne kom mig i Øinene, det var som saaes 5 vi aldrig mere. Henrik har været kjærlig og god! lille Rigmor er et sødt Barn. – I smukt Solskin kjørte jeg med Extrapost Klokken 10 til Kallehave, i det jeg nærmede mig det, gik et Dampskib forbi, jeg fik Angest for at komme for silde; men det var Flora der Klokken 6 var gaaet fra Kjøbenhavn. 10 Kammerherre Raben til / Belvue, traf jeg, han var kommet med det. Klokken to først kom Zephyr; jeg var eneste Pasageer, Seilbaaden krydsede med mig, Søen over sprøitede mig; da jeg kom til Dampskibet, tabte Matrosen min Natsæk lige mod Vandspeilet, men jeg beholdt den dog. Ombord Confere- 15 rensraad Ole Bang med Familie til Besøg hos Sønnen paa Als. Fru Wilde, ledsaget af Onkelen Thiele. Det var godt Veir, Søen gik jevnt; ombord var en gammel Krohn fra Langeland 83 Aar gjorde ene Reisen, havde en lille Landeiendom der og havde tabt 3000 Rdlr engang ved Laan til 20 een af Ørstedes Brødre, men lille Christian Madsen Ørsted var sendt til ham om Laan fra Faderen og naar han saae Barnets Taarer kunde han ikke modstaa, han fortrød det ikke. – Var meget frisk i Sindet, sagde at nu levede han i Erindringernes Hav, de slemme Minder puttede man i Posen 25

11) traf] t først skrevet v 12) Pasageer] først skrevet Pagaseer 13) krydsede] k først skrevet h 18) Krohn] indføjet på åben plads 21) Ørstedes] først skrevet Ørsteder 23) modstaa] m først skrevet b 25) slemme] foran er begyndelsen til et ord overstreges

bag til og de gode i Posen fortil. Født paa Angelen vilde han nu derover og tale et Alvors Ord med sine gamle Bekjendter der, over Oprøret. – Restaurateuren ombord underholdt sig med mig og spurgte om jeg gjorde en stor Reise denne Gang, 5 jeg pleiede nok hvert Aar at reise for at samle Stof. Ombord Jøden, Litteratus Magnus. Sangerne Schram og Ferslev, Violoncellisten Rauch og Hofpjanisten Dahl, en simpel, udannet Person. Klokkeren var 9 før vi naaede Svendborg. Indseilingen smuk, Langelang lukker for Sundet, man seiler som 10 fra een Indsøe, ind i en anden. Mit Tøi fik jeg ikke i Land, men Fru Bang tog det med i sin Baad, Vognen fra Glorup holdt ved Broen, jeg kjørte strax og kom halv tolv til Glorup, fik de sollyse Værelser ud til Vandbasinet, drak Thee og var glad ved at være her og komme i Seng. Et rart Brev til mig 15 fra Hauch om »I Sverrig« laae til mig; jeg læste det, glad og hyggelig. – Jeg har ved min Ankomst her 305 Rdlr. – /

Tirsdag den 3 Juni. Leon er her. Spadseret i Haven, hvilet og skrevet Breve. –

Onsdag 4 Juni. Underlig tung Luft, vilde gaae til Doctoren mødte ham og meget nerveus vendte jeg om. Skrevet og 20 læst, spadseret og om Aftenen læst høit i »Sverrig«, Winther, Bjerring og Kone var her. Følt mig ikke ganske vel.

Torsdag 5 Juni. Leon reist til Fritz Moltkes Bryllup med Caroline van der Maase, det skal holdes i Morgen. Sendt 25 Brev til Jonna, deri et Vers for gamle Baronesse til Frøken van der Maases Stambog, som hun giver hende i Brudegave. Brev til Ingeborg og Theodor. I Haven staae Frugttræerne saa blomstrende, der er en heel Blomster-Snee over dem.

7) Hofpjanisten] j først skrevet i 28) der] først skrevet det

Æbletræerne ere saa overdyngede at næsten alle grønne Blade skjules, paa Pæretræerne ligger den hvidere Blomster-
snee, ligesom i store Klatter paa de bladfulde Grene. Her er
et stort Tulipanbed, det pranger i Solen saa østerlandsk
broget. – Læst høit om Aftenen. 5

Fredag 6 Juni. Fritz Moltkes Bryllup paa Frederiksberg
Slot, sendt Brev til ham, Brev til Frøken Mathilde Ørsted,
Fru Læssøe og Fru Jerichau. En underlig Brandtaage fyl-
der hele Luften efter Klokkerne fire, Solen seer ud som en
Blodplet, saa stor, som Maanen, Taagen lugter brandagtig, 10
aficerer mig, jeg føler mig nerveus i den. – Igaar, hører jeg
stod »I Sverrig« omtalt i Fædrelandet. – Endt Schack-
spears »Viel Lärm um nichts«. –

Løvedag 7 Juni. Festen for Soldaterne er nu bestemt her
til den 6 Juli. Læser Capitain Ross's anden Opdagelses 15
Reise til de nordlige Polaregne. Sov paa den haarde Sopha,
mit Øre og halve Hoved var som dødt. Regnveir.

Søndag 8 Juni, det er endnu halvdødt i Øret; Regn. Til
Middag Pastorene Sidenius, Bjerring og Laub, Docter[en]
& Kammerjunker Føns; jeg læste en Deel. Fik Brev fra Fa- 20
deren Collin, fra Theodor, fra Bonnier og Beskow i Stock-
holm der satte mig i godt Humeur ogsaa fra Fru Due,
samt fra Beaulieu i Weimar, men hans / Brev gjorde mig
lidt ilde. – Gade og Sophie Hartmann forlovede.

Mandag 9 Juni. Skrevet Breve; Regn og Blæst; i Corsaren 25
for i Fredags staaer:

»En Skandinav«, hos hvem der var mindste Gnist tilbage
af den nordiske Aand, maatte indsee, at vi ei havde Brug

24) Gade og Sophie Hartmann forlovede.] senere tilføjet

for en Artikel, som [den] indsendte angaaende *H. C. Andersens* sidste smukke Arbeide. Det er paa Tiden, at den danske Kritik vender sig mod de solrige Partier af denne Forfatters Arbeider og ikke forbliver liggende i Skyggen for derfra at udskyde Pile, hvæssede paa Ondskaben. Det er i Grunden ogsaa en Skam, om vi lode Fremmede være mere skarpsynede i saa Henseende end vi selv.« –

Det er jo en mærkelig Corsar-Artikkel. Sendt Brev til Eduard Collin, Faderen og Ingeborg, Forlovelses Gratulation til Sophie Hartmann, samt Brev til Boghandler Reitzel, hele Formiddagen er gaaet med al den Skrivning. Brev fra den unge Nicolai *Holten*. –

Tirsdag 10 Juni. Altid Blæst og koldt, Jomfru Ibsen astmatisk syg. – Jeg læser Ross Nordpol E[x]pedition. Efter Bordet kjørt med Excellensen hen til Præsten Sidenius i Gudbjerg, hvis Kone er en Søster til Digteren Poul Møller; der var een smuk Datter, som efter at have stødt Knæet, gik med Stok. Vi var ovre i Kirken, paa Kirkegaarden ligger Præsten Vandall. Meget koldt. I Formiddags gik jeg op til Doctoren første Gang. –

Onsdag 11 Byge-Veir; koldt; travlt med at tænke paa og tale om Arrangementet til Festen 6 Juli. – Ikke ganske vel mod Aften.

Torsdag 12. Skrevet Breve; koldt, lidt Regn, ikke ganske i Velbefindende. – Med Gartneren aftalt til Festen den 6 Juli. – /

Fredag 13. Hoven i Tand-Gummerne. Stærk Regn, saa at

3) denne] *foran er overstreget den* 8) Artikel] *først skrevet Artikel* 11) Brev fra den unge Nicolai Holten. -] *indføjet mellem to linier*

jeg kun kom eengang Haven rundt. Brev fra Hertugen af Weimar og fra Mathilde Ørsted. Skrevet til Amalie Drewsen paa Silkeborg og til Fru Augusta Collin, Nicolai Holten og lille Agnete, samt til Faderen Collin, med et Anbefalings Brev for Casinotheatrets Maskinmester Wedén. – Læst høit 5
»den Usynlige paa Sprogø«. Ondt i Tandkjødet.

Løvedag 14 Gaet op til Doctoren og til *Bjerrings* hvor jeg drak Kaffe; Blæst og Kulde. Lidt ondt i Halsen og i Tænderne. Talt med Gartneren om Fest-Arangementet. Grev Otto Moltke til Espe er kommet. En Comtesse Moltke, Datter af Lotto-Moltke er ogsaa, for første Gang indtruffet. – 10
Gik omkring med hende i Haven; disputerede om Aftenen, i al Mindelighed med Otto Moltke. – Brev fra Jonna Stampe paa Christinelund.

Søndag 15 Ret smukt Veir. Skrevet Sangen til Festen for Soldaterne. – Præsten Sidenius fra Hesselager, Broder til Sidenius i Gudbjerg var her til Middag. Excellensen sagde han ikke havde Nøglerne til Bogskabet, men Winther havde dem, og saa saae jeg at han stak dem til Winther og hørte ham hvidske: siig De har dem! »Det var daarlig gjort«, sagde 20
jeg men blev dog lidt ilde stemt og beklagede mig for Frøken Raben; Et Brev jeg i Dag fik fra Ingeborg, der paa mine Vegne var ildestemt over Beaulieus Brev til mig virkede ogsaa ind og i en Veemod gik jeg til Ro.

Mandag 16. Gamle Excellence kom imorges tidlig for at 25
gjøre godt igaar med Nøglerne og forklarede at det var for Broderens Skyld, Otto der ikke maatte faae dem, da han bragte Alt i Uorden; han var saa særdeles kjærlig og god den

13) Brev] foran er overstreget Søndag 22) paa] først skrevet var

gamle Mand. Skrev Brev til *Ingeborg Dreusen* og til *Jette Collin*. Middag var her en Propritair Langkilde med Kone og Præsten Espensen med to Døttre, han var skrækkelig ydmyg i Ord og lugtede fælt af Tobak.

- 5 *Tirsdag 17.* Til Morgen reiste Grev Otto Moltke over til sin Søn, der er ansat i Byen Schleswig. Endt Ross's Opdagelses Reise i Polaregnen; da han med Mandskab traf paa Skibe igjen og han var frelst, trængte Taarerne mig i Øinene. / Fik Brev fra Fru Læssøe!
- 10 *Onsdag 18.* Storm hele Dagen, kun $7\frac{1}{2}$ Grad. Fik Brev fra Eduard der var iriteret over Beaulieus Brev. Brev fra Sophie Hartmann og Gade; Brev fra Gusta Collin. Tandpine; Krydderpose paa; sat oppe til over tolv og skrev til Eduard et Brev som gaaer af imorgen tidlig.
- 15 *Torsdag 19* Regn hele Dagen; koldt; beregnet hvorledes jeg kan udvide Touren med Viggo; fik noget brændende i mit bedste Øie. Sve i Huden paa min Ankel. Middag Doctoren og Pastor Espensen med Døttre, nei hvor han fortalte Historier, om Skuespillerinden Madam Hansen der havde
- 20 brugt to Dreiels Haandklæder, hver til een Rigsdaler, til at vadske Gulve med. Om Ørsteds Aanden i Naturen, sagde han at den kun hang sammen ved Bogbinderen, jeg indlod mig aldeles ikke med ham om Ørsted. Fik Brev fra Faderen Collin om det Beaulieuske Brev og et kjærligt Brev fra *Ingeborg*, hun foreslog mig, med Hensyn til Viggo, ei at lade mig binde til Reisen i Tydskland. – Min Tandbyld blev i
- 25 Dag skaaret, der kom meget Blod og jeg fandt Lettelse. Ubestemt med min Reise.

11) Brev fra] Br først skrevet Ta

Fredag 20. Hele Formiddagen skrevet Breve, og afsendt eet til Arvestorhertugen af Weimar, eet til Delbanco og eet til Boghandler Lorck. Brev til Ingemann; i Dag Veiret lidt bedre. Kjørt hen til Hesselager at besøge Proprietair Dons hvis Søn Officeeren er blevet forlovet med en schleswigholsteensk Pige fra Ekernførde. Der var ingen hjemme, vi bleve paa Vognen og vendte om; klart Veir, men bidende koldt, jeg frøs meget da jeg kom hjem; Brev fra Fru Jerichau, det var meget godt danskt og ganske naivt og hjerteligt skrevet. – /

Løvedag 21. Godt Veir. Efter Bordet kjørt hen til Møllen hvor den svære Møllerkone er, derfra over Frørup hjem; vi saae Dampskibet fra Kiel passere Kysten til Nyborg. – Comtesse Moltke, Lotto Moltkes Datter, har ikke Interesse for noget, hverken at gaae eller læse; det er kjedeligt! Brev fra Reitzel; af I Sverrig har han solgt 500 Exemplarer. Det er i Dag lille Thors og Pastor Bjerrings Fødselsdag, gik derop; paa hjemveien var jeg saa nærveus at jeg paa Veien maatte sætte mig ved Grøften, hele Dagen noget ilde. Læser Billes Verdens Omseiling

Søndag 22. Fik »Eva Homo« sendt fra Conferensraad Bang, fik den tyske Udgave af »I Schverrig«. Desuden et velsignet Brev fra Eduard, jeg gik strax op for endnu at skrive et Par Ord til at han kunde faae og ligesaa Ingeborg. I Formiddag var God[s]eier Dons med Søn og Brud fra Ekkernførde. – Efter Middag stærkt Tordenveir. Læst om Aftenen sidste Deel af Hammeriks Bog om Krigen, men var ikke ganske rask. –

1) og afsendt] *indføjet over linien* 2) Delbanco] *c først skrevet k* 15) Sverrig] *først skrevet Schverrig* 23) Ord] *indføjet over linien*

Mandag 23. Sendt Brev til Professor *Hauch*. Brev til Eduard Collin og til Fru Ingeborg Drevsen, Breve til Fru Kock og Fru Balling. – I Nat sovet meget lidt. I Dag Kilde-
 5 samme, gale Stimmelen og Boutikkerne paa den smalle Lande-
 devei. – Læst stadig hver Aften høit i Hammerichs Bog om
 Krigen, 3^{die} Hefte. – Regn og Blæst vexlet med Solskin,
 altid koldt.

Tirsdag 24 Det er St Hans Dag og dog kun $7\frac{1}{2}$ Grad om
 10 Formiddagen. i Dag Regnskyl og Blæst, gik med Parply lidt
 og fik vaade Fødder i Græsset, sendt imorges Brev til *Ole*
Bang og forresten læst stadig om Nikobar-Øerne i Billes
 Reise 1ste Deel. Om Aftenen besvimeede Comtesse Moltke og
 fik Krampe.

Onsdag 25. Idag begyndte Folkene paa at reise Teltet,
 15 jeg havde et Par Timers Deel i Arangementet. Graat Veir
 og efter Middag stadig Regn. Brev fra *Viggo* og Fru *Drevsen*
 i eet. –

Torsdag 26. Overtrukket Veir, men mildt. Ikke vel! Frøk-
 20 nerne Benzon her i Besøg fra Svendborg, sang stor Arie til
 Orgel og ny egne Compositioner til nogle Ord af mig. –
 Skrevet Breve. – Læst Hammerich om Frederikstad.

Fredag 27. Syvsoverdagen. Graat, truende med Torden,
 25 men der kom ingen Regn og var en deilig mild Luft. Kjørt
 til Broholm, hvor vi ingen traf hjemme; sendt Brev til
 Eduard Collin, Fru Ingeborg Drevsen og til *Viggo*. /

28 Øm. – Meget varmt, ganske Sommerdag; til Aften kom
 Grev Otto Moltke fra Schlesvig, henrykt over »Tro og Vi-
 30 denskab«, han og Svogeren Düring opfyldte deraf. – Et
 Qvarteer efter kom Grevinden med Dampskibet fra Kiel til

Nyborg. Jeg fik et kjærligt Brev fra Faderen Collin, et Brev fra Bonnier i Stockholm og et fra Jette Collin. – Brev fra Faderen. –

29. Øm. Meget varmt; Middag Præsterne, Doctoren
30 Øm. Samme Varme; Kjøretour; Brev fra Viggo med 5
en dansk, en svensk og en engelsk Anmeldelse af »I Sver-
rig«. Imorges sendt Brev til Faderen. – Iaftes Baron Juul
fra Juulsberg. – Teltet meget fremmet. –

Juli

1. Øm. Skriver daglig lidt paa Hyldemoer, stadigt stærk 10
Hede uden Skyer.

2 Arbeidet med Decorering; *bedre*; hele Dagen i Beskjæf-
tigelse.

3 Ikke faldet isøvn før Klokken 3 om Morgenen. Mit
Hyre med Folkene i at arangere. – »Det bliver saa net at 15
selv Kongen turde see det!« sagde een af Folkene. – Hele
Dagen gaaet i Travlhed.

4 Sovet godt. – Sendt Brev til Drevsen og Eduard om Pas.
Brev til Viggo; Ministerskifte, som ogsaa gjør lidt i min
Stemning over Udfaldet med Fred og Krig. – Øm i Øiet. 20
Maleren oppe hos mig til efter Midnat.

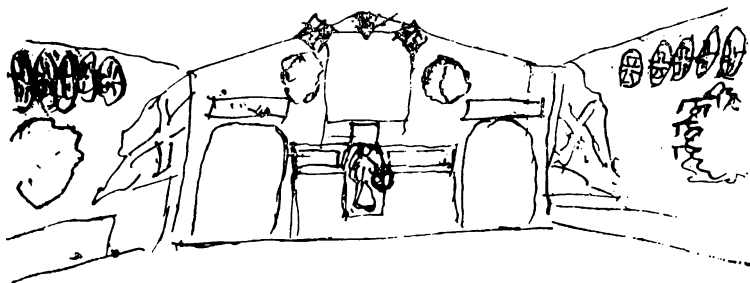
5. Faldt ikke i Søvn før Klokken 3 til Morgen. Doctoren
kom Klokken 7 for at tale om Æreporten. Bygkorn paa
Øiet. Veiret idag, koldt, vindigt og graat. Stor Travlhed med
Folkene. – 25

6 Om Formiddagen midt under Arbeidet kom Sehested

7) Faderen] *foran er overstreget* Edua 26) 6] *først skrevet* 5

fra Broholm og førte Goldschmidt med, det var mig imod at de kom ind i Teltet, Goldschmidt gjorde da strax Bemærkning, at Vaabenet for Kongen saae ud som en Husar-taske! – han / vilde have Breve til London, »det var da
 5 det mindste man kunde gjøre for en Landsmand«. – Der var en Aroganse, en Hovmod i den lille Fyr, som altid, og næsten Uforskammenhed, han vilde at jeg strax skulde gaae op at skrive, jeg sagde det var mig umueligt, jeg kom i ilde Humeur. Mit Øie angrebet. Bønderfolkene henrykte over
 10 hvad de see af Teltet. »Det kunde selv Kongen see!« sagde Een. – Vi fik mod Aften Loftet decoreret og Alle vare meget glade ved at see hvorledes det Hele nu samlede sig. –

Teltet er foran i Aleen 50 Alen langt, 16 bred, 10 i Midten høit og 8 paa Siderne. Uden paa for Indgangen er Raps-
 15 seilene dækket med Lagen, Grønt, Guirlande og Flag. To Indgange der foran og mellem begge indenfor Orkestret

3) Vaabenet] V først skrevet K 5) Der] først skrevet Det 15) Grønt,] først skrevet Grønt og 15) Guirlande og] først skrevet Guirlande,

Over Dørene og til Orkester Rækværk nogle lange nytmalede Dørstykker vi fandt paa Loftet – Et Fløiels Stykke fra en Præstehabit slaaet til Baggrund midt paa og en stor Flora af Gips med en frisk Rosenkrands paa Armen midt paa, et stort Flag inden for hver Dør, Krandsse over Orkestret og / fem Flag. – 5 Skjoldte til Karnis paa hver Væg indenfor og tæt ved. Til Venstre for Indgangen Midtpaa Kongens Navn paa et blaat Skjold med udskaaret forgyldt Trækronen, en stor Krands om, Væggen af rødt Damask, og to store Krandsse, længere henne Tapet med Krandsse. Væggen til Høiere ud mod Søen med en stor Veranda beklædt med Tepper, en Sundheds Gudinde oven over, Baldakin, lange nedhængende flaggende Baand, som Vimpler, hvide og røde. – Udsigt herfra til Øen der var med alle Slags Flag, et lille Fartøi med to Master laae med Flag. Paa Væggen Helgesen midt paa, længst oppe Moltke Bylov, saa Krog og Meza; Salens Baggrund med 2 Døre ind til et stort Bouffet, 12 Alen dybt; mellem Dørene et Slags Alter beklædt forneden med Grønt, derpaa med en Blomsterhave og Citrontræer for Enden. De Faldne, Schleppegrell Ry, Læssøe, Kranold, den første Officeer Hegermann og den sidste Dalgas nederst paa Siderne ved Sørgevaser med langt Sørgefleur under hvilket sad Roser. Ovenfor et stort Skjold hvorpaa stod

6) 5] først skrevet S 7) linie 7-8, linie 11-12 og linie 17-18] mellem skriften er tegnet nogle vandrette streger og firkanter 9) Trækronen] T først skrevet K 17) et] først skrevet en 20) Schleppegrell] S først skrevet G

Landsoldat

For hvad Du maatte prøve og døie,
 I Kamp, paa Vagt og i Slud,
 Staae Taarer i mangt et Øie,
 Gud signe Dig: – Du holdt ud! –

Ovenfor en stor Krands af Blodbøg og øverst Guld Laurbærgrene med en Guldkrone (sprættede af et gammel Alterklæ- / de fra 1750 (Klædet selv hængt over den grevelige Loge) Der kunde skrives en Digtning herom; den
 10 Tids Mennesker og religiøse Stemning hvor under det blev syet og nu 100 Aar efter, da det revet fra Alteret og kastet hen kommer igjen til Fest: Soldaterfesten). – Den grevelige Loge til 12 Personer; Vaabenet oven over og Rækværket med en Gran-Guirlande paa grønt Klæde. Tæt ved Büffettet. Med
 15 røde Skjolde paa hvidt. – Malerie; Oplysningen af to Lamper – Kjørt op at see Æreporten uden for Doctor Winthers.

7 Juli. Smukt Veir; Alt istand. Klokken eet kom Soldaterne i Procession og stillede sig i Borgaarden. Musikkoret fra Nyborg blæste: »Vor Gud han er saa fast en Borg«;
 20 Pastor Bjerring traadte ud paa den decorerede Trappe og holdt en Indlednings Tale, saa spilledes den tappre Landsoldat og Processionen gik til Dandsesalen hvor lange Borde paa hver Side var dækket; hver Karl sin Flaske Viin; jeg sad øverst ved det boer hvor Excellensen satte sig med sin
 25 Broder Grev *Carl Moltke*. Vi fik temmelig feed Suppe. Kjød med Peberod, Dyresteeg og to Slags Kage, Excellensen udbragte Kongens Skaal, jeg sagde som Digt min Vise til Land-

8) (Klædet selv hængt over den grevelige Loge)] *indføjet over linien* 16) Kjørt .. Winthers.] *senere tilføjet*

soldaten og Excellensen udbragte deres Skaal; saa fik Krogh, Hansen o: Krigsministeren, Officererne, Søe-Etaten, Provst Engelbrecht udbrag[te] H. C. Andersens Skaal, og jeg fik et skingrende Hurra, Damernes o: den grevelige Familie oppe i Logen. Jeg udbragte senere een for Kjæresten, der gjorde megen Lykke; ja det er en Skaal man mener med sagde naivt een af Karlene (Viggo havde jeg undt at see denne Fest). Musik og Sang / »Det er ligesom Himmeriges Rige!« sagde den gamle Gartner Møller. Den Livlighed, den Musik, og al den Deilighed. Det er Himmeriges Rige. Efter Bord og Kaffe blev spadseret i Haven. »Den Mand maa have et fiint Hoved!« sagde om mig Een af Karlene; og til Lægen om mig: »ja Excellen[sen] giver ham vist ogsaa en god Drikkeskilling!« – Lysene lyste godt i Lysekronerne. Lamperne bleve tændte i Aleen; een af de chinesiske Figurer spurgte en Soldat mig om det var en Preuser. Gik ud paa Aftenen med Grevinden & rundt om Vandet, Lamperne skinnede med Regnbufarver, som lange Orgel-Piber paa Vandspeilet, ligesaa ude fra det lille illuminerede, tomaster, Skib. Igjennem de to Aabninger af Teltet saae man de Dandsende hvirvle rundt, det saae ud som Dukker i en Lirekasse; Klokken halv eet gik jeg til Sengs. –

8 Juli. Da jeg vaagnede Klokken 3, saae jeg endnu Lamperne brænde paa det lille Skib. Det blev Skylregn hele Dagen, Teltet flød med Vand. Brevene for Goldschmidt bleve ikke afhentede. –

2) Officererne, Søe-Etaten] tilføjet over linien, derunder er overstreget Officererne, Søe-Etaten 4) Hurra,] derefter er overstreget jeg 26) afhentede. -] derefter er overstreget I Dag kom

9 Juli Iaftes kom Frøken Raben og en Comtesse Knuth. – Meget stormfuldt Veir; gik i en ilde Stemning. – Op ad Dagen, Klokken var efter to kom jeg ind i Teltet, som de for det stormende Veir / brøde ned! jeg vilde gaae igjennem
 5 det og i det jeg kom mod Enden, laae noget nedrevet Gran, jeg gik over det og traadte mig gjennem Støvlen et stort Søm op i Foden, det gik gjennem det tykke Lædder paa Siden, tæt ved Saallen, nedenfra op i Foden; jeg skyndte mig op; Blodet flød ud i Strømpen; der blev strax sendt ridende Bud
 10 efter Dr: Winther, jeg var ganske fortvivlet, tænkte paa Mundklemme, paa at Foden kunde sættes af. – Winther kom forordnede kolde Omslag og meente at der var Muelighed for at jeg kunde blive istand til Mandag, da Reisen med Viggo er bestemt, og jeg da om Aftenen skal træffe ham i
 15 Svendborg. Excellensen kom flittig at besøge mig, var Omhyggeligheden selv. Jeg laae paa Sophaen.

10 Juli. Sov ikke hele Natten, med Undtagelse af en febril Tilstand igaaraftes fra 11 til 12 og senere mellem 5 og sex! Koldbrand, Mundklemme, alle Angester fyldte mig. – Da
 20 i Morges Docteren kom sagde han Saaret saae reent ud, at han haabede Alt Godt. – Hele Dagen laae jeg paa Sophaen, fik Besøg af Forvalter Møller; Skriveren Madsen, Pastor Bjerring og den unge Sehested-Juul. Imorges skrev jeg paa Sengen til Fru Drevsen hvorledes det var gaaet mig, bad
 25 Viggo udsætte det med Reisen; eller havde han alt taget Plads med Vesper, da ligge Mandag Nat i Svendborg og / komme her Tirsdag. En Staffet gik med Brevet til Nyborg og bragte mig igjen mit Pas og mine preusiske Sædler. –

26) Plads] først skrevet Bi

Gamle Excellence kom selv flere Gange og vartede mig op. —

11 Juli. Sov en Deel i Nat; syntes at føle mig lidt bedre i hele Foden, men mindre godt i Saaret. Doctoren kom og sagde at det gik yperligt; men efter at han var borte viiste det sig mere rødt og hovnet, jeg frygtede for Rosen. — Ikke ret i Humeur. I Dag 3^{die} Dag, seer jeg noget daarlig ud, og føler mig meget mat. — Mod Aften bedre; skrevet Brev til Fru Drevsen. Doctoren kom og sagde det gik godt fremad. 5

12 Juli. I Dag fjerde Dag; jeg har sovet fra at bade Foden, den brændte lidt, men saa bedre ud. — Doctoren kom og var meget tilfreds; sagde at Andre tabte Taalmodigheden, men hos mig tog den til! »Det ligger i, jeg haaber at det gaaer stadigt fremad.« — Læser i anden Deel af Steen Billes Reise, (om China og om Java). Sat med vaadt Omslag til jeg gik i Seng altsaa i henved 80 Timer. 10

13 Juli. I Nat vaagnede jeg veed stærk Hede i Foden, Brænden og Trykken i Tærne; Strømpen der yderst ude havde hedet saa stærk som Ild; jeg rev den af badede og imorges var jeg mere øm end igaar. Doctoren kom og paastod imidlertid at det var godt, gav mig Bandage om meente jeg vilde kunde gaae; dette var mig imidlertid plat umueligt; opad Formiddagen bragte jeg det imidlertid til ved en Stok at gaae hen over Gulvet og tilbage igjen. — Senere vovede jeg mig til et Besøg hos Grevinden der boer nogle Skridt fra min Dør. Middag var jeg nede og sad med til Bords, men med Tøffel paa den svage Fod; gik siden op og derpaa endnu engang ned til Thee. Fik Brev fra Fru Drevsen, Viggo havde endnu ikke taget Billet. Blev dog / lidt mat og gik saa, henimod 9 op. — 20 25 30

14 Juli. Det var en stor Behagelighed i Nat at kunne ligge udstrakt med Foden, som jeg vilde, taknemlig, glad, skjønnede jeg derpaa; imorges var jeg saa vel i Foden at jeg sprang lidt for rask ud af Sengen. Endnu har jeg noget ondt
 5 ved at træde paa Foden, men jeg har i Dag været rundt om i Huset og aflagt Visitter og dernæst alt to Gange netop ude i Haven. Hos Jomfru Ibsen traf jeg en gammel Bonde fra Øxendrup, hvis Datter og 4 Sønner havde været til Festen og vare opfyldte af den. »Den Mand maa have megen Med-
 10 følelse!« sagde han om mig og da Forvalteren lod ham forklare hvad han meente var det at jeg maatte være *født med* meget, »saadan ligesom Musikanterne,« for det kan ikke enhver blive, naar de ikke med Fødselen har det.« Skrevet Brev til Faderen Collin. Læst til henimod 12 om Natten i
 15 Billes Reise.

15 Juli. Sov ikke saa godt i Nat. – Saae Folkene trække Fisk op her tæt udenfor; de fik en eneste Krebs, men Fisk i Masse. Jeg gik to Gange Vandet rundt. – Opad Dagen gled Forbindingen ud, har ikke ret kunnet faae den i Orden
 20 igjen og føler mig mindre vel. – Skrevet Breve. Ordnet til Reise. Regn og Blæst. Om Aftenen da jeg kom i Seng gik Bindet igjen løst. I Dag ikke ganske vel. –

16 Juli Doctoren sagde at Bindet kunde tages af, men lod mig dog beholde det. – I Formiddag reiste Grev Carl Moltke
 25 med Datter Teckla. Spadseret Haven rundt; ud paa Eftermiddagen gaaet op mod Rygaard; saae stærk Røg i Sjælland, som om det var Ildløs. – Sendt Brev til Jette Wulff i Vestindien og til Fru Kock; skrevet til Postmesteren i Nyborg,

25) Datter] *derefter er overstreget til*

fik Svar at han havde gaaet hen at frankere mit Brev til Weimar, i det han troede det var glemmt. – Pakket ind; noget ondt i Saaret. Læst i Bille. –

17 Juli. Først reiste Comtesse Moltke, jeg fik ikke sagt hende Farvel. Klokkeren 1 kjørte jeg, Forvalter Møller var med; smukt Veir; tog ind til Madam Madsen, hvor jeg / fik Stuen, som jeg sidst regnoserede paa, med Udsigt til Søen; fik en Paategning paa mit Pas, fortrød mig siden da Viggo ikke havde den, kom i pinligt Lune. Klokkeren 9 kom Dampskibet, Viggo var med i Baaden i Land, bragte mig Brev fra Faderen, jeg fik redt Seng til ham paa mit Værelse, da jeg ikke kunde komme ombord; spüst gemytligt til Thee og iseng Kl 11½; jeg sov saa godt som slet ikke;

Fredag 18 Oppe Klokkeren 3 om Morgenen og kom ombord Klokkeren 3½; smuk Morgen; traf en Broder til Scharling; Vi kom til Als, hvor endnu nogle Forskandsninger saaes, ligesaa ved Brohovedet. – Ombord Baron Retz Tott med Frue; der kom fra Als Statsphysikus Krügers Frue; hun havde seet mig for flere Aar siden paa Augustenborg og talte om den Tid. – Vi seilede ind i Fjorden, den har venlige Kyster, alt stod frodigt og friskt, hvor før Blodet flød. Viggo sad og tegnede Folk af. – Saae mellem Skovene Slottet Glücksborg. – Igaar eller i Dag var de danske Troppers Indmarsch, der for flaggede Skibe og Huse. – I Rasks Hotel var opfyldt, vi maatte da drive hen til Madam Döll; her holde de ikke Flensborg Zeitung. – Jeg gik hen at gjøre

1) hen at] først skrevet hen og 13) ikke;] derefter er overstreget oppe Klokkeren 3 om Morgenen og kom 3½ ombord; smuk Morgen, tra 16) nogle] først skrevet ved el. lign. 22) Saae] foran er overstreget Klo 22) Skovene] først skrevet B. . 25) var] ms. har ved linieskift var/var

Krogh Vesit, han var galant, men uden at vise mig mindste Interesse eller Omhu for at see eller vide noget; gik til Tillsch, som er kommet i morges paa Hekla med sin ny Efterfølger Bardenfleth; han tog Afsked med Notablerne og da
 5 jeg derfor i over $\frac{1}{2}$ Time havde siddet og talt med Konen, uden han kom, tog jeg Afsked; der var Kammerjunker Levetzau, han blev præsenteret for en Officeer ikke jeg. – Gik hjem, hentede Viggo og vi vandrede til Kirkegaarden, der ligger høit med Udsigt over Byen til den anden Side af
 10 Fjorden. Gravstene[ne] over de Faldne toge sig smaa uanseelige ud; jeg tog et Par Blade paa Læssøes Grav, han hviler mellem Schleppegrel og Trepka. – / Da vi kom hjem til Hotellet blev det Regnveir, jeg har lidt ondt i Foden, den er noget hoven om Saaret. – Laae og dovnede hele Efter-
 15 middagen, skrev et Par Ord i Viggos Brev til Fru Drevsen; i Seng Klokken 9.

Løvedag 19. Reist med Diligense fra Flensborg Kl 8 $\frac{1}{2}$ sad med Viggo og en Mand fra Odense; ved Oberstolk, Idsted, var det eneste Spoer fra Krigen, Huse under Byg-
 20 ning; flere Stæder Græstørven skrællet af. – Kom til Schleswig, Goldschmidt var her havde Værelser ligeover for os; nede i Stuen saae jeg en Militair, jeg syntes det maatte være *Helgesen*, jeg spurgte ham ad, det var ham, jeg sagde hvem jeg var og nu præsenterede han mig for en Lieutenant Han-
 25 sen, der skulde føre mig til Dannevirke, Tiden blev bestemt i Dag Klokken 4. – Mad: Esselbach kom hjertelig og venligt, talte dansk og tydsk, var meget glad ved at have mig. –

5) jeg] derefter er overstreget alt
 ms. har ved linieskift hjem / hjem

7) Levetzau] først skrevet Let

8) hjem]

24) præsenterede] foran er overstreget lovede

Skrev Brev for Goldschmidt til Dickens. Gik med Viggo hen til Slottet, vi mødte en Lieutenant Ingversen, der førte os ind i Slottet; det er ganske storartet og med en deilig Udsigt; der var en lang Gang med Malerier. – Ved Table d hote fik jeg en Dame ved Siden af mig; jeg talte til hende om Con- 5
certen og saa var det Violinspillerinden Jomf Hansen selv. Goldschmidt var veltalende for en Fru Dumreicher fra Flensborg; der var flere Officerer jeg kjendte af Udseende; Madam Esselbach hjertelig og venlig mod mig; efter Bordet tog jeg Vogn, Capitain Hansen førte mig og Viggo, vi kjørte 10
til Byerne kleine und grosse Däneverk; kom Veien hvor Würzen tog de to Kanoner; Som store Jordvolde, flere Ste- der gjennebrudte hæver sig Thyras Vold; vi var inde i een Redute, midt i var Nedgang til Krudkammeret, Kurve- skandser rundtom og uden for Ulvegravene, med Pæle og 15
Huller. – Der var hele Barak-Byer, hvert langt Huus var med Forstue, en lang Gang midt igjennem og mod denne vendte Fødderne af de Sovende, der Side ved Side laae her. Officeer-Barakkerne havde Vinduer og Kakkellovn, der var i een af disse for Øieblikket Vagt; her forærede jeg en Sol- 20
dat Boyesens Visebog. – Vi kom en beskyttet Vei mellem to Høider og saae tilsidst den høieste-bratte Deel der er paa hver Side af Veien til Rendsborg; kjørte gjennem Frederiks- berg og gik op paa Kirkegaarden, hvor / danske og tydske ligge fredeligt ved hinanden; her er en Indskrift over faldne 25
Tydskere temmelig stærk mod os Danske, Graven særdeles pyntet. – Kjørte hen til Helgesen, der boer ret smukt, Schil-

11) kom] først skrevet paa
vet et

13) Vold] V først skrevet M

25) en] først skre-

lers Statue stod her, han var særdeles venlig og forbindt[1]ig, jevn og ligefrem, mindede mig i sit Væsen om Thorvaldsen. I Flensborg følte jeg mig fremmet, der var Ingen som tog sig af mig, her er Venlighed og jeg er som hjemme i Sleswig. –

5 Da jeg kom hjem var jeg saa træt at jeg ikke tog til Stampmühle hvor Mad Esselbach vilde have mig hen, men henimod Ti blev jeg dog hentet op i den store Sal hvor Jomfru Hansen spillede Claveer og Violin, fik Jordbær og Viin. Klokkeren lidt over 11 var jeg paa mit Værelse men maatte

10 vente til henvend eet paa Viggo, var lidt ærgerlig derover.

Søndagen 20. Gik hen til Helgesen og sagde Lev vel! »den standhaftige Tinsoldat« fortalte han mig var ham et kjært Eventyr. – Kjørte med Fru Dumreicher ud til Domkirken; Menigheden sang, vi gik hen for an Alteret der af

15 Brüggemann er udskaaret, ganske fortræffelig i Proportion, Forhold og Tegning. – Kjørte i en Boglade for at faae mine Eventyr, men de vare udsolgte Goldschmidt sagt Farvel. Viggo, Fru Dumreicher og jeg vare i Vogn sammen; hun drillede ham lidt og han sagde »Sie hat eine böse Seele«. Ved

20 Rendsborg nikkede jeg ret til vore danske Soldater, der nikkede igjen, der var mig uhyggelig i Rendsborg, vi foer til Jernbanen den unge Dumreicher kom ind i Vognen ret ein guter Junge; Viggo drillede med Schvarz roth golden, et saadant Flag vaiede just i det samme. En Landmand kom

25 i Vognen med sin særdeles døve Tante, Samtalen var til at lee sig fordærvet over, han var ellers kjærlig og god mod

7) Ti] *ms. har Tid* 8) Viin] *V først skrevet W* 12) standhaftige] *foran er overstreget tapre* 17) Goldschmidt] *G først skrevet S* 19) Ved] *foran er overstreget Som* 23) Junge] *J først skrevet G*

hende. – Der var mange Folk ved alle Banegaarde; i Pineberg forlod Fru Dumreicher os. Der var en Rensborger, som ikke vidste jeg var Dansk og fortalte om hvor slet alt var under Danskens Herredømme / Vi kom Klokken 7 til Altona, tog en Droske og kom ind i Victoria Hotel hvor vi boe smukt i Stuen til Gaden, saa paa Alsteren, Ilumination, Folke- 5
mængde og Drikken Punsch.

Mandag 21. Gik hen til Holcks og siden med Viggo til Børsen, den ny opbygte Kirke, Esplanaden, drak Chokolade i Pavillonon og besøgte saa Töpfer der var glad ved at see 10
mig og meget livlig. Sendt Brev til Faderen, hvori Viggo lagde et Brev til sin Moder, Brev til Moltke Hvidtfeldt paa Glorup; Ved Tabl d hote mange Svenske, en Kjøbmand *Albert Raffel* fra Aalborg der var venlig mod mig. Saae Schlesvig-Holsteneren Feldtmann, undgik at hilse, pludselig 15
kom han ind til mig paa mit Værelse, han vilde hilse paa mig, det var mig ubehageligt, jeg var venlig og høflig, da han gik, syntes jeg ikke ret om Viggos Reprimand, i det Hele troer jeg at jeg vilde være elskværdigere mod Een, der er som jeg mod ham, end han egenlig tyder paa at være. Gottschalk 20
og hans Søster var her ogsaa tilbords. tog i Thalia Theater og saae »Mein Freund« Posse af Nestroy, morede mig ikke og var hjemme efter anden Act; heller *ikke* ret lykkelig i V – Jeg er i en mindre glad Stemning. Det er lummert. – Livet bevæger sig udenfor paa Jungfernstieg, Musikken høres fra 25
Pavillonon

Tirsdag 22. Oppe Klokken 5, kjørte Klokken 6 og traf paa Dampskibet en Hr Ibsen, Svoger til Bang i London hvor hen

14) Albert] *indføjet over linien*

han gik, Düring med Søster og Olie Møller Schytte med Datter vare med ligesaa Gottschalk med sin Søster Fru
 ; der var meget Mas med Tøiet og Trængsel med at faae Billet endelig var Alt i Orden; paa Farten fra Haarbürg
 5 til Lehrte kastede Schyttes Kirsebær ind til mig, Viggo skrev Tak, vi fik nu Sang, der kom Brevvexling istand og jeg skrev dette Vers: /

Paa Jernbane Flugt
 Lyder Sangen smukt
 10 Den friske, den bløde, den danske Sang,
 Gjør Hjertet stort og Barmen trang.

Det besvaredes paa tydsk.

V: var ikke ganske elskværdig, jeg ærgrede mig; ved Lehrte skiltes vi fra vore danske Venner. paa Veien herfra
 15 var jeg ligeved at besvime af Varme; – Banegaarden i Braunschweig særdeles storartet, den største i Tydskland; seet paa Harzen, – kom Klokken 7½ til Magdeburg og tog ind i Erzherzog Stephan, tæt ved Banegaarden med Udsigt over Volden, her gjorde vi os ret godt tilgode. –

20 Onsdag 23 Vi gik i Seng Klokken 10 og stode først op henimod 9; trykkende varmt! – Vi gik til Domkirken en smuk Buegang med Have i Midten er tæt ved, her have Munkene vandret; vi vare i Kirken der er stor og sval; gik saa hen ad Volden og saae ud over Elben. Klokken 12 med
 25 Toget til Dresden; her var en Hr med os, Sønnen, en lille Dreng kjendte Ørsted Geist der Natur, de vidste

9) Sangen] derefter er overstreget saa 10) den bløde] den indføjet over linien
 14) paa] foran er overstreget Ban 25) Dresden 3: Leipzig

begge at Ørsted havde opdaget den electomagnetiske Traad; jeg gav Manden tilsidst mit Kort og fik hans. Der var en gammel Franskmand, som talte tydsk, han kom ind paa Astronomi og var meget vildfarende, thi han troede endnu paa de 7 Himle, thi det stod jo paa Tryk, der var faldet et Stykke af Glashimlen ned og havde spaltet et Træ i Pyrenæerne. Han vidste der var flere Himle end den Stjernerne sad paa, saa langt ud i Rummet gik hans Tanker, men hvor mange Mile det var til Enden, havde han ikke læst om. – *Viggo elskværdig!* – Kom Klokken 3½ til Leipzig tog ind i Stadt Hamburg hos Lorcks Svigerfader, Lorck er iaftes reist til Kjøbenhavn. Gik, efter Bordet, med Viggo til Raadhuset, Universitetet og i et Par Gader. Boer paa første Sal N° 6; det er trykkende varmt. / Fik stærk Diaréh, sov seent.

Torsdag 24. I Nat Klokken eet Lyn og Hagel, jeg var oppe at lukke Vinduet; gik i Morgenstunden til Fru Lork og derfra til Gellerts Grav, der nu ligger eensom foran Kirken; de andre Grave jeg her tidligere saae ere nu glattede; det er blevet en Plads[,] kun han, den Udødelige, sees prange med sit Navn. – Kjørte hjem, da det var for varmt at gaae. – Følte mig ikke rask ved Middagsbordet. Klokken fem med Jernbanetoget. Der var en særdeles livlig og dannet Tydsker, der havde engang besøgt Norge og Kjøbenhavn, han var ganske humoristisk havde et Gods i det Saxiske, vi skildtes i Riesa, han gav mig sit Kort: Otto Seiler, Neuensalz. Desuden en saare livlig Dame der i flere Aar havde været i Engeland flere Aar og kom fra Breda. – Hun var koquet og

24) Gods i] *derefter er overstreget V* 26) i Engeland flere Aar] flere Aar *indføjet over linien*

høist livlig, en ung mere stille Dame var med og en Dreng paa 11 Aar, de havde reist nu to Dage og en Nat hertil i een Tour. Med eet hvidskede den Gamle til mig det er »De-
 5 moiselle Bourbon«, og lagde saa Fingeren paa Munden to Gange. Hun hedte Antoinette, den anden Ameli! Drengen Adelbert. – Der var noget hemmelighedsfuld ved Pigebarnet; det havde Hr Seiler ogsaa troet, først at hun var et »Fruentimmer«, saa en Gouvernante; hun blev underlig taus da jeg ikke syntes om Taglioni og vi gjættede paa at det var Taglio-
 10 nis Broderkone. Klokken 8½ kom vi til Dresden og toge ind i Stadt Rom. –

Fredag 25. Gik til Posthuset, men der var ingen Breve til os; kjørte til Dahl, Sønnen er i Paris, saae et Billed af denne Aristokrati og Fattigfolk; en Poppegøie i sin Pragt i Stuen,
 15 udenfor Vinduet i Sne og Kulde to forsultne Spurve. – Gik til Fru Serre, der var henrykt over min Ankomst, indbød mig og Viggo til Marsken paa Mandag, hendes Mands Fødsels-
 dag, Carus havde særdeles roest for hende: »I Sverrig«. – Gik paa Brühlske Terrasse; derfra til katholske / Kirke og
 20 saa til Fru Deeken der jubledede mig imøde; hun var ganske dansksindet; Vi gik saa over Zwinger hvor nu en ny Bygning reises, store Orangetræer stode i Ballier; derpaa til Galleriet. Roed stod og copierede *Madonna* del Dresda; hun er saa jomfruelig, saa reen, saa svævende, Jesusbarnet har en
 25 Verden i Øinene; de mange andre herlige Billeder traadte

5) Ameli] først skrevet Emili 5) Drengen] derefter er overstreget Aliber
 6) Adelbert] først skrevet Adelberth 6) ved] først skrevet m 14) Fattigfolk]
 først skrevet Demokra 17) Marsken o: Maxen 18) Carus] foran er overstre-
 get gik 19) Terrasse] først skrevet Th 19) katholske] først skrevet h 20) Dee-
 ken o: Deeken

i Skygge for dette ene, hun er Dronningen i Galleriet. Saa
 Rubens Dreng, Mieris s smaa levende porcelain Billeder. –
 Middag i Hotellet. – Besøg af Dahl, han gik med til Fru
 Deeken, hvor Hofpræstens Frue var for at see mig; jeg læste
 lidt af »I Sverrig« som jeg forærede Fru Deecken. Vi fik at
 vide at Demoiselle Bourbon var een Datter af Ludvig den
 XVIII Søn, der kom til Skomageren fra Fængselet, hun var
 altsaa opkaldt Antoinette efter sin Bedstemoder Marie An-
 toinette. Nu har jeg da Viggo med som Vidne om det Under-
 bare der altid møder mig og han agerede ogsaa Zeigniss hos
 Deckens. Gik til Theateret hvor vi hørte Mozart »Zauber-
 flöte«, en daarlig Een fra Cassel var Tamino; smukke Deco-
 rationer, en ret lunefuld Papageno; jeg mødte Theodor Hell,
 og Datter der førte mig op paa Theatret, blev presenteret for
 nogle [af] Sangerne, dernæst for Excellensen Lüttichau, In-
 tendant, der er en stiv Herre; Kongen af Preusens Kammer-
 herre, som jeg havde været sammen med i Postdam var med
 ham og talte til mig om Humboldt. Klokken 9½ gik vi hjem
 og drak os hver et Glas Punsch; Viggo var henrykt for denne
 Dag, takkede mig og sagde at den var den rigeste han havde
 havdt.

Løvedag 26. – Brylske Terrasser. Intet Brev; skrev et Par
 Ord i Viggos; var om Formiddagen hos Fru von Decken;
 Table d hote, gik saa hen til Aue[r]bach der boer i Gaard med
 Reinech og Bendemann. Auerbachs Kone net, hendes Bro-
 der skrækkelig døv; min »I Sverrig« Feuleton i en sachsisk
 og 2 wienske / Blade; Auerbach har en lille Dreng og Pige;

6) Ludvig den XVIII ∴ Ludvig XVI 10) Zeigniss] *foran er overstreget*
 Zeugniss 15) [af] *ms. har* og 25) Reinech ∴ Reinick

vi gik op til Reineck; Haven støder op til Kohls Huus og til Gutzkows. – Gik i Theateret og saae Romeo og Julie, (Mad: Bayer-Birk); her kom Hr Schobert fra Weimar og søgte mig.

Søndag 27. Brev fik Viggo, jeg en Stump, Brev fra von
 5 Kræmer og en Engelænder der indbød mig til London i denne Udstillings Tid. Schober var her da imorges og fortalte om Cholera i Prag og raadede meget fra at tage derhen. – Gik paa Terrassen og i chatolsk Kirke, hvor der var Musik; saa besøgte vi Udstillingen, der var norske Stykker af Dahl
 10 og af Sønnen nogle Spurve ved en Lænehunds Trug. – Körners Død. – Spiiste til Middag paa Terrassen. Kjørt ud med Dahl til »grosse Garten« hvor vi besøgte Fru Zöllner, Forfatterinden til Adoptivtochter; var inde at see Slottets store Sal derude. Da vi kom hjem fik vi Besøg af Kohl. –

15 *Mandag 28* Klokken henved 9 med Dahl til Maxen, Fru Serres Vogn hentede os; det var smukt Veir; paa Veien indhentedes vi af Zöllners, der havde Grev Ries med; det var Hr Serres Fødselsdag, der var Guirlander, Krands og Inskriptioner; Musik Sang, Forelæsning over Solformørkelsen, der
 20 var 11-3 altsaa ikke total; den begyndte under Middagspisningen, vi gik med sorte Glas op paa Taarnet, det blev underlig koldt, hele Egnen saae ud som seet gennem et guult Glas, Skyggerne vare saa maaneskins skarpe; jeg gik ned i Haven ene. Siden med Fru Serre hen til »Andersens Baum«;
 25 da jeg for flere Aar siden var her, fandt jeg et ungt, knækket Fyrretræ, jeg sagde det »stakkels Træ« og plantede det ved en

10) Spurve] først skrevet Spurv 11) Spiiste] foran er overstreget Om Afte
 17) Ries ∅: Riesch 17) Hr] indføjet over linien 20) 11-3] først skrevet 11-2 ,
 meningen er $\frac{2}{3}$

Afgrund, Fru Serre har pleiet og passet det, nu er det et stort Træ, de andre rundt om lede af Stormene, dette ikke; et prægtigt Birketræ tæt ved har Lynet knuust[,] mit Træ staaer, hun som pleiede det og *Gud* er Skyld deri; jeg saae dog ogsaa her mit uforklarlige Held. Fru Zöllner læste af sin Roman, 5 tidligere jeg af Sverrig, hendes var et Besøg i Maxen. – / Klokken 7 vilde jeg afsted, men først Klokken 8 kom Vognen. En smuk Tone laae over Bjergene. Klokken 10½ vare vi hjemme.

Tirsdag 29 Sovet godt. – Gik paa Terrassen og siden til 10 Dal og Baronesse Deecken. Om Aftenen i Theatret og [saae] »Die Gefangenen der Czarinn«, et fransk ret pikant Lystspil af Bayard; derpaa en Posse T. F. oder der Enthusiast, meget grinagtigt. – Kom hjem og pakket ind. –

Onsdag 30 Oppe Klokken halv fem, reiste Kl 6 med Jern- 15 banen, Toget gik gennem den smukke Elbdal, forbi Bastey og Königstein; smukke vexeende Bjerge. Varmt Solskin; smaa lette Baade glede over den kaffebrune Elben, lange Tømmerflaader, syntes at ligge ubevægelige. Ved Bodenbach bleve vore Pas og vort Tøi efterseet, vi vare her en Time, lige 20 over for ligger Teschen med Grev Thuns Slot paa en Klippe. – Vi kom i østeriske Vogne, Dalen udvidede sig og ved *Aussig* forlode vi Jernbanen og tog med en Stellwagen, meget langsomt, til Teplis, kom forbi ved Kulm tre Monumenter for faldne eet rejst af Østerig, et af Preusen og et af Rusland; 25 halv to kom vi til Teplis og tog ind »zur Post«. – Efter Bordet vilde jeg gaae med Viggo, men det var en saa trykkende

2) et] først skrevet en 5) Zöllner] Z. først skrevet S 10) 29] først skrevet 30
23) Aussig] foran er overstreget Azig Aus

Varme at vi vendte om og lagde os til Ro; Kl 5 gik vi til Slotshaven der er saa frisk og skyggefuld, Græsset saa grønt, Sollyset faldt imellem de løvfulde Grene, Svaner svømmede paa Vandet; jeg var nerveus, og gik hjem mens Viggo vandrede om. –

Torsdag 31. Klokken 5 oppe, kørte Kl 7 med Stellwagen; det var varmt og støvet; kom til Aussig, havde Angest med min Kuffert, som jeg antog paa en feil Vogn; meget smukke Egne kom vi igjennem; jeg sad ved en riig Familie fra Buko-
 10 wina, vi kom Klokken 2 til Prag og tog ind zum schwarzen Ross. Gik med Viggo hen til Raadhuset og kom ind i nogle Gader der lugtede slem; – Sad hjemme og kom i et meget ilde Humeur; V havde ikke hjemmefra sat sit Navn paa P og nu var jeg vis paa at der kom Uleilighed; jeg var i denne
 15 selvpinende Stilling, der er dræbende. Ønskede at jeg ikke var kommet her.

August.

1. Sov daarligt; nerveus. Kørte hen til Teiner Kirke med Tycho Brahes Grav, hen over Broen til Nicolai kirke;
 20 søgt Grev Thun, men han var i Frankfurth; kjørt op til Loretto-Kapellet og saae nogle gamle Monstranser, Kroner og Bibler med böhmiske Steen; inde i Kapel og Kirke, kjørt over Hirschgraben, forbi Hungertaarn, hvide og røde Taarn; – til Kjedebroen over Schyzen Insel. Til Keiser Franz Mo-
 25 nument, steeg af ved Moldau-Broen, gik paa den, og ind i en

13) P o: Passet 20) søgt] først skrevet b

Kirke tæt ved. – Kjørte til Jødequarteret; var paa Kirke-
gaarden; Steen paa Steen, flere under en Skov af Hylde-
træer, der lave og aldeles udgaaede underneden, saae ud
som døde Træer; Jorden var voxet op om Stenene, Veien
snoede sig der hen til en lille Græshøi, hvor man stod inde-
sluttet af Huse; jeg følte mig saa trykket og beængstet, jeg
var nær ved at faae ondt. vi kom til den ældste Synago[ge] 5
fra det 600 Aar (?), den var sort af Røg og ælde, bygget
i Form af Salomons Tempel, her var en høist fæl Luft; da
vi kom ud og kjørte blev vor Vogn paa kjørt af en stor Pak-
vogn. Saae ved Moldaubroen det ny Monument for Carl IV; 10
Møllen tæt ved er nu nybygt. – I Dag lidt Regn, meget
varmt. Saae Wallensteins Huus; der var et Badekammer
med kunstigt Drypsteen; Opgang til / det astronomiske
Taarn er fra Badehuset; en stor Halle ud til Haven, med 15
Malerier af Trojas Ødelæggelse. Ud til Haven en lang Muur
af Drypsteens Masse; – Saae Huuskapellet. – Da vi kom
hjem var endnu ikke Franzl kommet med Pas; jeg var li-
dende; det blev Spisetid, da kom han og Alt var i Orden;
jeg blev let og glad, Viggo slog Armene om mig, saa haardt 20
mod min Ryg at jeg vaklede og var ved at besvime; efter
nogle Minutter kom jeg til mig selv; gik til Table d'hote i
Haven. – Derpaa spadserede vi i de smalle stinkende Gader.
Prag giver ganske Billedet af Middelalderens snevre Hjem. –
I Dag havde vi en voldsom Pladskregn, hele Gaden flød, 25
Vandet sprøitede ned. – Om Aftenen i Theatret, der er op-
malet, saae »die Schule der Verliebten« af Blum efter Sche-

3) aldeles] *foran er overstreget hal* 7) vi kom] *tilføjet over linien, derunder er overstreget* Vi kom

ridan Knowles: The Love chase; meget godt Stykke, men mat og træt gik jeg hjem i 4de Act. Viggo fandt ene hjem om Aftenen. –

2 August Løverdag. Oppe halv fem; Husknægten sagde vi
 5 tidlig maatte paa Jernbane for Tøiet[s] skyld Klokken halv
 6 var vi der. V var ikke rigtig i Humeur; da vi skulde i Vog-
 nen var han borte for mig; han var i det sidste Øieblik gaaet
 at købe sig Zigar, jeg blev meget angest sagde da han kom:
 hvor kan Du nænne det mod mig, da Du veed hvor ængstelig
 10 jeg er; han var mindre elskværdig; talte ikke til mig; lod
 mig høre siden om min Angest for hans Pas, jeg gav ham Ret
 og vilde ikke stride, nu blev han vred og sagde jeg behand-
 lede ham som et Barn. – Jeg havde Følelse af at lide Uret. –
 Vi naaede Klokken 10 *Aussig* hvor vi ihast maatte skynde
 15 os ombord paa Dampskibet Germania, neppe vare / vi om-
 bord før det blev en skyllende Regn; fuldt var der i Kahytten
 og hedt, jeg blev saa paa Dækket, svøbt i min Plaid, der blev
 dyndvaad; Fødderne gjennemblødte og kolde; hele Elbdalen
 meget smuk; Passene bleve igjen taget fra os og ved Nieder-
 20 grund viseret; der var smukt ud for Teschen med Grev
 Thuns Slot paa Klippen. Skyer dampede frem mellem de
 grangroede Bjerge. Alt drev med Vand. Min Paraply knæk-
 kede i et Vindstød; i Hernitzkretschen steeg vi i Land i
 Vertshuset med smuk Udsigt over Elben, Jernbanen paa den
 25 anden Side; vi saa flere Tog fra begge Sider. (Ved Teschen
 saae vi to Tog gaae gennem Bjerg-Tunnelen) Dampskibe
 kom og lagde til. Drengene sad nede paa Klippen mod Elben.
 En Syg kjørte forbi. Det regnede, vore Støvler vare dynd

14) *Aussig*] foran er overstreget Aug el. lign., dette først skrevet S

vaade endnu og vi bleve hjemme hele Eftermiddag og Aften.

Søndag 3 August. Gik en Tour gennem Herrnkretschén ad Prebischethor, derpaa over den lille Flod op paa Bjergerne forbi en lille Kirkegaard og et Crusifix; Viggo steeg op paa een af Bjerghøiderne. – Jeg sad nede i Skygge af Klippen og ventede, en Flod brusede nedenfor, Folk kom fra Kirke. (Igaar foer vi paa Jernbane ved en By lige igjennem en halv nedrevet Synagoge, paa Muurresten stod endnu hebraisk Indskrift.) Vi steeg paa et Dampskib Klokken eet og var omtrent Klokken halv to i Schandau hvor vi toge ind »zum Dampschiff«; gik saa hen til Badehuset og toge os hver et varmt Bad; man er der ved en Eng mellem Klipper; paa Hjemveien gik vi / en snever fattig Gade, men hvor Husene laae op til Klippen og med Espalie af Pærer og Viin. – Da vi havde været lidt i Hotellet fik jeg Lyst at gaae herfra med Dampskib til Königstein, Kuffert var pakket, Middagsmad spiiist, men Verten raade[de] derfra og sagde vi vilde ikke finde det saa godt derhenne og jeg besluttede at blive da vi fik en prægtig stor Stue med særdeles gode Senge, Udsigt til Elben. Dampskibe komme og gaae; Banetog krydse. Maanen staaer lige for! Viggo er igjen behagelig. – (Igaar blev jeg meget ærgerlig indvendig, da han sagde mig, at var jeg gaaet i Land ved Hernitskretschén og ikke havde faaet ham med, var han gaaet til Dresden, hentet sit Tøi af Hotellet, fløttet andet Sted ind, alt for at ængste mig). Mange Folk vare her i Grupper ved Borde med Øl, Brød og Ost, nu ere de alle dampede bort. – Aften, Maaneskin. Et meget godt Værelse. Viggo meget aaben og hjertelig.

Mandag 4 August Tandpine. Stærk Taage, men da vi henimod 8 var oppe deiligt Solskin. – To Mennesker med

onde Ansigter, den ene hører jeg siden er en fæl »Wühler«
 stirrede ondt paa os overalt. – Vi mødte Maleren Roed her
 med Kone, Børn og Svigerinde; satte i en Baad over til
 Krippe-Schandau og herfra med Jernbane først til Königs-
 5 stein, som V besteeg, saa til Rathen, derover kom vi i Baad,
 Vertshuset var fuldt, vi fik et skident Værelse, Viggo var
 utilfreds dermed og vi lode Tøiet blive, toge en Bærestoel og
 lode os af to Mænd bære op paa Bastey; smukke svimlende
 Nedsigter. Fik oppe i Vertshuset et ret godt Værelse i Qvi-
 10 sten. – Jeg var lidende. En usædvanlig deilig Aften; vi sad
 paa Bastey / og saae ud over Fjeldblokkene. Jeg var lidende
 i Tænderne.

Tirsdag 5 August. Sov ikke hele Natten for voldsom
 Smerte; halv fem stode vi op for at see Solen komme. Hele
 15 Elbdalen var fyldt med Skyer, det saae ud som svømmende
 Iis og Sne. Viggo overrasket og glad der ved. – Solen kom
 frem; siden blev det graat; og Klokken 10 gik vi ned; jeg
 var meget mat. Fra Rathen seilede vi over til Banetoget,
 hvor vi ikke fik Beviis for vort Tøi. Jeg var meget forpiint
 20 og kom, som i Feber til Dresden, fik i Stadt Rom, spansk
 Flue og Kryderpose; spüiste ikke hele Dagen, var i Seng halv
 otte. – Viggo Brev fra sin Fader.

Onsdag 6. Hele Natten sovet i afbrudte febrile Partier;
 Tandpinen lagt sig men det halve Ansigt svollent; ondt i
 25 Hoved og i Lemmerne. Gik til Fru Deecken og kom angrebet
 hjem. Skrevet et Par Ord i Viggos Brev til hans Moder. –
 Besøg af Borries, hvem jeg gav nogle Kort med til Wien og

4) først til Königstein, som V besteeg, saa] *indføjat over linien* 18) Fra] *først skrevet i*

München. Gik paa Galleriet, men maatte strax vende om. I Theatret at see Faust; Jomfru Genast gav Gretchen; det Hele blev daarligt givet; Mephistopheles var en gammel Karl, en halv Comiker, der ikke syntes at have opfattet andet af Mephistoph end at han havde en Hanefod; jeg sad i en Hovedpine der var ulidelig og maatte længe før Slutningen afsted, kom i en Vogn og havde Febergys af Kulde. 5

Torsdag 7; hele Natten sovet i Portjoner, stærk Hovedpine, mere svollen, men dog bedre; gik med Brev til Fru Serre, førte Viggo til Dahl at sige Farvel og over de bryhlske Terrasser til Kirken. Gik hjem at skrive Brev. Table d hote med hovent Ansigt. Gik til Deckens at Viggo kunde sige Levvel. I Theatret Spontinis »*Vestalinde*«. – Febril da jeg gik hjem. 10

Fredag 8. Varmt, dog gyser jeg! min Kind er endnu hoven. / Viggo reiser i Dag over Berlin hjem; jeg har givet ham 10 preusiske Thaler med, Brev til Bjelke og hjem til Excellensen paa Glorup, til Fru Drewsen og til Eduard. – (Talte i Theatret i gaar endeel med Theodor Hells Datter). – Klokkeren 3 kjørte jeg til Banegaarden med Viggo, der tog 3^{die} Plads til Berlin; jeg var ganske veemodig stemt ved at slippe det kjære Menneske, gik hen til Deckens hvor Hofpræsten og Flere vare, en Grevinde fra Breslau, som bad mig besøge sig der; jeg læste saa jeg var udaset. Gik i Theateret *Coriolan*, (Emil Devrint) fortræffeligt! Moderen ypperlig; morede mig særdeles; fandt mig eensom hjem[me]; Larm af Vogne der kom fra »Vogelwiese«. – Efter Comedien 20

1) München] M først skrevet B 4) Comiker] C først skrevet Ch 7) afsted] først skrevet af S 19) i gaar] indfajet over linien

kom hjem *Borries*, der i Kjøbenhavn har glemt at faae østerisk Visa og ikke kan komme til Wien og Tyrol, jeg raadede ham at skrive om Pas hjem og gaae nu til Nyrnberg og München.

- 5 *Løverdag 9.* Ikke ret vel. Indbydelse af Theod Hell (Winckler) at komme ud til ham i Pillnitz, men Serres Vogn fører mig i Dag til Maxen; Besøg af *Borries*, der havde taget Beslutning at gaae strax til München. Gik ud at købe Skjorter og Strømper. Klokken 4 kom Fru Serres Vogn, jeg kjørte
10 ud tog Fru Zöllner med og vi kom, under et stigende Uveir til Maxen, hvor jeg fik et hyggeligt Værelse, kom tidlig til Sengs og sov særdeles vel, uagtet jeg hele Dagen havde en Fornemmelse af ikke at være vel. –

- Søndag 10.* Fru Zöllner læste to af sine Eventyr for mig,
15 som hun efter mine Raad vilde omarbeide. – Febril! – Middag Kl 2. Fru Serre og Fru Zöllner læste Mulatten høit, derefter besluttede Fru Serre at skrive til Emil Devrient om at læse den og bringe den paa Dresdner Theater. – Om Aftenen læste jeg Eventyr. Tænkt paa »lille Viggo«, og efter
20 Klokken 10 til Ro. / Fru Zöllner fortalt om Revolutions Dagene i Dresden hvorledes Bjergmændene vilde sprænge Slottet, men Kjælderne var sat under Vand, hvorledes Pigerne om Morgenen Klokken 4 stak først Melkespanden ud af Døren, saa Hovedet, Soldaterne nikkede til dem, og de snege sig
25 langs Husene; bøiede om Gaden, hvor en Barikade var af Folket; Angest til de kom. Børn ligeoverfor skreeg om Brød og de bandt en Simle ved en Traad og kastede over. –

Mandag 11. Middag halv to; siden kjørte vi til »Raben-

5) Indbydelse] I først skrevet B eller L 7) fører] først skrevet henter

horst«, en temmelig snever »Grund«, med Klipper bevoxne med Løv og Naaletræer, en Flod, bl[o]drød, bruser dernede og Veien, fra Dresden til Teplis, gaar i Bugter ved Siden. – Her er ret smukt anlagt; kjørte og gik hen til mit Fyrretræ, det havde faaet ny Støtte men en Green laae brækket af. – 5
Gik med Fru Serre langs Fjeldskrænten hjem, her er beplantet med Kirsebær, der er ere forpagtede bort. Maxen med Kirke og Serres Taarn ligger smukt som baaret af en grøn stor Bouquet over Svælget; hiin Side har staaet et Slag, som Frederik den Store tabte mod Østerigerne, hans Hær 10
førtes af General Fink; nu gik Kørerne der med Klokker; Aftenklokken fra Kirken ringede. Læst Eventyr.

Tirsdag 12 Imorges Klokken 8 tog Fru Zöllner til Dresden, en ung meklenborgs Cadet og et Par unge Ægtefolk fulgte; (Frøken Ge[r]mar fra Weimar, nu gift, kom her i gaar 15
med sin Gemahl, der er eenøiet og døv.) Jeg gik ud og tog en Tegning af mit Træ med Moskeen og den styrtede Birk. – Kalkovnene dampe deres hvidblaa Røg; man øiner Pilitz, seer en Stump af Elben, Königstein og Lillienstein. Maxen ligger høiere end Bastei, her er ganske Bjergluft. Fru Serre 20
har opskrevet den japaniske Prinds s Meddelelser. Disputeret med Pleiesønnen Carl, der har været schleswig-holsteensk Officeer, om Krigen. Læs[t] Ved Siljansøen. Deiligt Maaneskin; Fuldmaanen stod mellem Bjergene og skinnede ind ad Altandøren. 25

Onsdag 13 Meget varmt. Til Morgen er Viggo hjemme i Kjøbenhavn er Alt gaet, som det skulde. Spadseret. Her vo-

2) bl[o]drød] *ms. har blødrød* 5) Støtte] *først skrevet Stytte* 17) styrtede] *først skrevet kn* 21) den japaniske Prinds o: den javanske prins Saleb

xer i Fylde Kirsebærtræer, Waldnødtræer og paa Jordan Kongelys og prægtige store Tidsler. – Maxen mangler kun Minareter for at ligne en tyrkisk By; Poplerne og Granerne maa erstatte Cypresser, Egene Bananer, / Finkenfang hedder Høiden hvor General Fink blev taget til Fange; mod 5 Venstre sees mellem de granbegrøede mørke Bjergsider, udstrakte dyrkede Bjerge; som et sammensyet Teppe, Marker og Agre, Grønt i alle Nuancer, Korn Marker. – Nærved, ned af Skraaningen Korn og Kjøkkenhaver. Solen brænder 10 hedt. – Maxen er kun to Timers Vandring fra den böhmiske Grændse, paa Fodstier naaer man herfra i 6 Timer til Töplitz forbi Wiesensenstein, Prinds Johans Sommerpholdsted. Ved Maxen er et Lindetræe, det historiske »Finkenfang« hvor General Fink i syvaarskrigen blev fanget med 15 12-15000 Preuser, Begyndelsen til alle Frederik den Stores Ulykkesaar; efter given Lov skal dette Træ holdes bevaret, det vil sige, et nyt plantes istedet naar det forgaaer. Fink blev efter Krigen kaldet for en Krigsret og døde som dansk »Ober-Befehlshaber«. – (Til Middagstid kom i Dag fra 20 Dresden Fru Bardeleben, Frøken Herder fra Weimar og Forfatterinden Fanny Tarnow). – I Juni 1841 var Thorwaldsen en 14 [Dage] i Maxen hos Serres og gjorde her et Basrelief, som ikke findes andet Steds. Amor der røver et Kys fra Psycke og hun tager igjen fra ham een af hans 25 Pile, neden under staaer Albert Thorwaldsen Maxen 17 Juni 1841. Her er ogsaa en Ganymed der er lidt forandret

4) Egene] derefter er overstreget komma 8) Marker. -] først skrevet og meg
 12) Wiesensenstein ∴ Wiesenstein 15) Frederik] først skrevet Kon 16) skal] tilføjet over linien, derunder er overstreget bliver 16) holdes] indføjet over linien 17) plantes] først skrevet plantet 25) Maxen] indføjet over linien

i sin Stilling fra den sædvanlige. Stor Middag. Spiist for meget; gik ud til Moscheen og siden i Sol Varme med Frøken Herder op paa Træ-Taarnet ude paa Marken, følt mig ikke vel. Frøknerne Herder, Fru Bardeleben & reiste.

Torsdag 14. Fik Brev fra Viggo der var kommet til Stettin, 5
spadseret; noget blæser det, men er ellers varmt Solskin. Læst Poesiens Californien og Tro og Videnskab; Fanny Tarnow meente jeg var det eneste Menneske i Tydskland, der havde een saa reen barnlig Tro paa Gud. – I »Sächsische konstitutionelle Zeitung« N° 172 Tirsdag 22 Juli 1851 staaer »I 10
Sverrig« anmeldt og blandt andet sagt: »Er versteht (Andersen) die Kunst scherzend / zu erzählen und ernst zu scherzen, und befindet sich in einer immerwährenden Rosenlaune, die Welt in dem Duft von Wahrheit und Dichtung, von Wircklichkeit und Märchentraum zu erblicken.« Imorgen 15
skal vi til Töplitz, det blev imidlertid opgivet, da jeg ikke brød mig derom

Fredag 15, Varmt, spadseret; Frøken Anna reiser til Berlin, Fru Serre og jeg følge hende til Jernbanen sidste Station før Dresden, hvorfra vi dog tage til Pilsnitz; jeg var gnaven, 20
havde Ulyst. Fra Winckler kom Bud at Fruen laae syg, Indbydelse til Middag fik vi fra Frau von Lyttichau. Da vi med Færgen kom over Elben stod Frøken Winckler der og fulgte os op til Excellensen Lyttichau, han var særdeles elskværdig, sagde at han havde givet Winkler Ordre at sende 25
mig hver Aften Billet, jeg sagde jeg ingen havde faaet, (W

2) Sol Varme] først skrevet Solvarme 7) Videnskab] V først skrevet W
9) Sächsische] først skrevet Sächsiche 19) sidste Station før Dresden] senere tilføjet på åben plads 20) Pilsnitz] foran er overstreget Teplitz 21) Winckler] først skrevet Winkler 22) Frau] først skrevet Fru

vidste ikke min Bopæl og havde tilsidst i Poletiet erfaret den). Fru Lüttichau var meget lykkelig ved »I Schwerrig«, sagde at den var en Velsignelse i dette Øieblik i Tydskland, hvor den reliøse Stemning var saa mørk. Vi spiste til
 5 Middag der, Lyttichau vilde gjerne have et Stykke af mig paa Dresdner Theater. – Vi gik op i hans Viinhave og kom først Klokken 6 til Geheimeraad Carus der i 3 Timer havde ventet os med Kaffe; han var ganske opfyldt af »I Sverrig« og meente at den vilde gjøre stor Virkning i Tydskland. –
 10 Fik en stor Blomster-Bouquet sendt fra Frøken Winkler, kjørte Klokken 7 tilbage til Maxen. (Ved Jernbanen var to tamme Skader, den ene var mishandlet af nogle Børn og ganske som plukket, den sprang som en drukken). – Det var 3 Mile at kjøre, det blev mørkt, Lyn paa Lyn, Hestene
 15 vare sky; lidt over ni kom vi hjem. Brev fra Emil Devrient om Mulatten.

Løvedag den 16. Diareh! Varmt. – (Ida Hahn-Hahn har gjort Alt for at omvende Fru Lüttichau, der siger at ved Hahn-Hahn kan hun begribe Bartholomeus Natten. At Hahn
 20 vilde gyse ved at *jeg* vovede at have Ord af Bibelen i min Mund). / Mit Skinnebeen jeg stødte da Viggo reiste smerter mig. Diareh! – Læst en heel Deel af »I Sverrig«. – Om Aftenen kom til Fods Moltke-Hvidfeldt med sin Søn Harald, han behager mig ikke; har hverken Bekjendtskab eller In-
 25 teresse for Litteratur; han og Sønnen snakkede til Midnat i deres Sovkammer, saa at jeg ikke sov.

Søndag 17. Den Mand gaaer med en bitter Smag i Munden, jeg føler mig uhyggelig hos ham; ikke et Øieblik taler

15) Brev fra Emil Devrient om Mulatten.] *indføjet mellem to linier*

han til mig om Hjemmet. Ærgerlig; ikke tilfreds her i Maxen. – Op ad Dagen kom Moltke og var indsmigrende fortrolig, beklagede sig over sin Fader; jeg vil troe at denne er for stiv; – her kom Baronesse Excüll og Mand; hendes Søster en ung rusisk Dame Emilí Walther var ganske indtagen og kjæk; fortalte hvorledes hun som 9 Aars Barn havde smuglet sig til at læse mine Eventyr istedetfor sine Lexier. Jeg spiste for meget til Middag følte mig ikke vel, maatte læse og blev syg; nu kom Indbydelse igjen fra Fru Winkler og at Emil Devrient var indbudt og glædede sig til at træffe mig; jeg blev lynende gal, og skjændte, jeg havde jo sagt jeg ikke vilde til Pilnitz; syg, ærgerlig; da jeg kom til Seng blev jeg vækket ved Larm, man gik med Lygte over Gaarden, Fruen kaldte paa sine Hunde & – det var ikke andet end at nu gik de andre til Sengs. –

Mandag 18. Stærk Regn. Læste en Deel; slog mit Vindue itu. Stærk Byge saa det skøllede efter. – Mit Træ blev paa ny understøttet og en Vei forbi det, nedenom, projecteret; jeg følte mig nerveus paa Touren. Gik tidlig til Sengs, efter at have maattet lave Blomstermænd og afskrevet Vers til det halve Huus.

Tirsdag 19. Graat. Fruen i Taarer over at en gammel Hund de havde var dødssyg. – Dersom det nu havde været en Pappegøie saa kunde det benyttes komisk, hun græd, vilde ikke afsted tog dog til Byen for at høre en Opera, da der vilde blive talt om den og saa vidste man ikke Besked; Mand og Huusholderske vilde pleie den o s v. – Kl 9 kjørte vi fem i Vognen, min Kuffert bagpaa og i Regn kom vi

4) Excüll o: Uxküll 5) Emilí] E først skrevet A

Klokken halv 12 til Dresden, hvor jeg [i] Stadt Rom igjen kom op i 4 Etage ved Siden af hvor jeg og Viggo boede. / Løb om Billet til Theatret, det var lukket; Vesitkort fra Bendemann. Om Eftermiddagen hos Fru Serre for at hun kunde faae et Gips-Aftryk af min Haand, Gipseren kom ikke og vi kjørte da til Theatret; saae anden Forestillingen af Operaen »Die letzten Tage von Pompeji« af Pabst, Musik af Pabst; langtrukket, uden Melodie, men særdeles pragtfuldt udstyret; fuldt Huus, skrækkeligt hedt, nær forkommet, men blev rask og gik hjem Brev fra Fru Dreusen og fra en tydsk Baron von Lütgendorf Leinburg i Würtzburg. –

Onsdag 20. Sendt Brev til *Viggo*, med en Skrivelse til Fru Dreusen og til min Vertinde Madam Anholm. Gik til Emil Devrient der var meget opmærksom og elskværdig og vilde gjerne »berige den tydske Scene« med Arbeider af mig! – Gik til Vogelstein, der forærede mig sit Portræt; (jeg har senere tabt det.) Gik til Dahl der ikke var hjemme; hos Fru Serre var en Gipser der tog Afstøbning af min Haand. – Kjørte med Fru Serre hen til Grev Moltke-Hvidtfeldt der har gjort mig Vesit, hun var meget venlig og elskværdig; viiste mig flere af sine gode Portrætter. Gik til Kohl, der viiste mig Billeder af tydske Byer der vare ganske danske. – Ved Table d hote havde jeg en Italiener til Naboe, som jeg maatte tale Italiensk med. – Efter Bordet kom en Hr Oppe[n]heimer der boer i Leipzig og var anden Naboe ved Bordet, hans Kone sværmer for mine Skrifter, jeg maatte endelig see hende. Aflagt Besøg hos Fru Deeken, Kongen

5) et] først skrevet en 10) hjem] derefter er på ny linie overstreget Onsdag 20. Igaar 22) Billeder af] indføjet over linien 25) Leipzig] først skrevet Leipsig

har faaet min Bog »In Schweden«. – I Theatret Bauernfelds Bürge[r]lich og romantisch: E. Dewrient spillede. Da jeg efter Comedien kom hjem Besøg af Hauptmann Zöllner der talte kun om sin Kones Værker.

Torsdag 21. Besøg til Morgen af Grev Moltke, siden af 5
Dahl. Gik at købe en Madonna del Dresda for *Viggo*. Gik paa Galleriet og sagde Maddonna Lev vel! / Klokken 12½ paa Jernbane fra Dresden til Leipzig, en Embedsmand fra Weimar traf jeg der, som sagde mig Besked om mine mange Venner der, jeg hørte ogsaa at Eckermann netop var med 10
sin Søn i Dresden. I samme Vogn jeg sad var Italieneren fra Neapel, som var min Naboe ved Table d hote han havde en ung Italienerinde med, var henrykt over det *flade* Land; jeg talte saa længe Italiensk med ham at jeg paa Jernbanen begyndte at tale Italiensk til Bærereren. – Med Tandpine kom 15
jeg til Stadt Hamborg, fik et godt Værelse, spiste og gik allerede i Seng Klokken 9.

Fredag 22. Besøgt Lorck; ladet besøge Lykkens Blomst til Fru Serre og samme samt Mulatten til Dewrient, In Schweden til Humboldt. – Sendt Brev til Glorup om min 20
Ankomst. Brev til Fru Eisendecker i Frankfurt og til Baron Lütgendorf Leinburg i Würzburg. – Ferslev er her i Hotellet, med ham og Lorck spiste jeg ved Table dhote; Tandpine. – I Theatret blev Don Juan forandret til »Regimentets Datter«, gik derhen, en daarlig Forestilling, et elendigt 25
Sceneri. – Traf ved Hjemkomsten Lorck klædt som Garde nationale, han kom fra Exercis.

9) som] først skrevet de 10) at] indfajet over linien 10) med] først skrevet i
21) Frankfurt] først skrevet Frankfurth 23) Lorck] først skrevet Lork

Løvedag 23. Varmt. Tandpine, spansk Flue. Pakket ind. Besøg af Ferslew og Lorck. – Kom i Coupé med Frøkerne Herder fra Weimar, de fortalte om den overspændte Frøken Bornsted der vilde være Hofdigterinde i Weimar; En Engelænder og hans tykke Kone var med. En Dame takkede mig for mit interessant Selskab da vi ved Halle skildtes ad. Fra Magdeburg kom jeg i Vogn med en Brockhausens Kone en Wagner; en Braunschweiger Dame sværmede for Billedebog, fik mange Complimenter og Taksigelser tog i Braunschweig ind z: deutschen Haus. /

Søndag 24 Tandpine den halve Nat; opgivet at gaae til Hanover. Besøgt De Marées, hvor Fruen endnu var »leidend«, men saa blomstrende ud; de vare glade ved at see mig; fik nogle Draaber til mine Tænder og kjørt halv tolv til Jernbanen, hvor jeg ikke følte mig ganske vel. De *Marees* kom og sagde mig Lev vel! en Dame i Vognen (fra Bremen) hørte hvem jeg var og sagde mig smukke Ting, gav mig Draaber til Tænderne, ved Riesa kom jeg [i] Vogn med en Altonaer-Familie; Toget gik langsomt, vi kom først klokken over 7 paa Dampskibet ved Harburg; følte mig ombord nerveus; da jeg kom i Land var det alt Thor-Sperre. Tog ind i Hotel Victoria; fik Værelse øverst oppe med smuk Udsigt over Alsteren.

Mandag 25. Brev fra Delbanco og Excellensen paa Glorup; besøgt Holks. (I Nat Tandpine) Blæst og koldt. Kjørt hen til vor Viceconsul Sommer 49 Katharinenstrasse, traf paa Comtoiret der een af Hoskjærs Sønner. Gik igjennem

7) en] derefter er overstreget Søster til 7) Brockhausens] først skrevet Brockhausen 7) Kone] indføjet over linien

den fameuse Schwieergasse. – Middag hos Holks, der plagede mig med at jeg paa Onsdag skulde gjøre en Pickenik Tour med Dem over i det hanoveranske; jeg sagde nei. I Thalia-Theater: N° 777 og Die Kinder des Regiments; en Dem: Lina Höfer fra Breslau gav Gjæsteroller. Spadserede paa Jungfernstieg. 5

Tirsdag 26 Skrevet paa »Tilfældets Poesi«. Drevet om. Hørt Østerigerne gjøre Musik; mødt Hoskjær. Vesit af Professor Rothe fra Sorø; han og Stein boe ved Siden af mig. – Besøg af Grev Holk. Middag hos Holks; ikke vel; i Theatret følt mig bedre, Roger fra den store Opera i Paris sang i Favoritinden; en fortræffelig Stemme; et Menneskebryst rummer dog andre Toner end Instrumenterne, man forstaar det, det er eens eget Sprog. – Mange lyse Tanker gik gennem mit Hoved; tænkte paa Ørsted, kunde kysse ham. Hjemme Porter, der styrkede mig; sandselig Lyst, men som altid, der blev ikke noget af! – Jeg er saa ung og dog gammel. – / 10 15

Onsdag 27. Oppe Klokken 6; fandt ved at see efter, een af mine preusiske Dalerstykker paa Gulvet; kjørte Klokken 7, med en dvask langsomt-farende Kudsk. Paa Jernbanen sammen med to Danske, den Ene en Thulstrup; ved Rendsborg kom jeg i Diligense med to unge Danske fra Ribe; Rendsborg uhyggelig; fæle Huse, ved Kronværket var Visitation, der taltes dansk, min Kuffert blev slet ikke aabnet og den Fornemste ved Toldvæsenet hentet og vi gjensidig præsenteret. Klokken 3 i en stormende Blæst og Bye-Veir kom jeg [til] Slesvig og fik hos Madam Esselbach Værelset 20 25

26) hentet] først skrevet og

ved den store Sal og med Balkon. Table-d'hote. Talt med Leerbek og flere Danske, Jomf: Hansen er her endnu. Seet hos Lehman Tegninger. Det er ganske Efteraars Veir.

Torsdag 28 Ligget særdeles slet, øm i Ryggen deraf; Lag-
 5 nerne ikke rene, de ere sikkert brugte før; gik til *Helgesen*
 der var hjertelig og venlig. Historien om ham, der staaer
 i Tydske Aviser at han havde ladet Krandsene rive af Schles-
 wigholstenernes Grave, er usand, han gav Ordre at de sles-
 wigholsteenske Baand skulde tages af Krandsene, for ikke
 10 at reise Demonstration. Skylregn hele Dagen. – Klokken 3
 fra Schleswig med Diligense; der var to Alsinger Damer
 med, som syntes sleswigholsteenske, især den tykke jeg fik
 dem imidlertid til at tale dansk, men da jeg fortalte hvor
 god Stemningen var for os i Tydskland, syntes de at komme
 15 i slet Humeur. – Veien lang og kjedelig; i Flensborg maatte
 jeg vente længe til Diligensen blev expederet, der var Schlegel
 fra Fyen og Svogeren Becker, han og en Broder til Borgeme-
 ster Jessen i Svendborg kom fra Middag hos Bardenflet;
 der kom Student Petersen fra Odense (før Medarbeider af
 20 Corsaren) Mennesket fulgte mig til Hotellet, spurgte hvor
 jeg kom fra, jeg sagde Wien. »Det maa i Avisen imorgen!«
 jeg bad ham lade være, sagde det havde jo ikke noget at
 betyde, om jeg reiste gennem Flensborg eller ei; H. C. An-
 dersen! udrød han, jeg bad ham lade være talte om andre
 25 Ting og da vi skildtes bad jeg igjen, men han blev fast
 derved. / I Raschs Hotel, et ordenligt Værelse, men nys
 malet, et eneste Vindue ud til en Slippe, hvor jeg kunde
 skotte til Vandet; alt i Uorden, blev ærgerlig, vilde bort

23) Flensborg] Flens først skrevet Svend

igjen, blev, fandt det hyggeliger og kom i en reen, god Seng.

Fredag 29. Gik op til Læssøes Grav, plukkede to Vedbend Blade; gik til Bardenflets der toge venligt imod mig; spadserede med Fruen op i Christiansens Have, saae ud over Flensborg; spiiiste Frokost hos Bardenflets og gik Klokken halv eet om Bord; uvis hvad Vrøvl der kom om mig i Flensborg-Aviis var jeg ikke ret i Humeur. Søen gik i Flensborg Fjord; det var koldt; efter halv 2 kom vi afsted; Capitain Faubell, – eller Laubell der var gift i forgaaers i Schleswig, var ombord med sin unge Kone, de vare færdigt at spise hverandre af Kjærlighed. Ved Sønderborg kom Touget fat i Hjulet; et Par Mand maatte ned og faae det op, saa drev vi paa Land og kom løs; nogen Søe. Naaede halv 8 Svendborg; Kudsken var paa Broen; Klokken lidt over 9 kjørte jeg; det var meget koldt; kom Klokken 11 til Glorup.

Løvedag 30. Ikke ganske vel; ogsaa Tænderne ere ikke ret. – Regn og koldt; gik een Gang Haven rundt. Fik Brev igjen fra Delbanko. (I Flensborg Avis stod det da ret ordentligt). –

Søndag 31: Sendt Brev til Faderen Collin, med Brevet til Viggo, som sendtes her hen post restante; sendt de Dahlske Breve til Christiania. – Spadseret. Om Middagen var Pastor Bjerring her, samt Sidenius med Kone (Søster til Poul Møller)

5) op i] først skrevet i C 7) Flensborg] F først skrevet A 9) 2] først skrevet 1
16) Klokken] K først skrevet E 19) (I Flensborg Avis stod det da ret ordentligt). -] senere tilføjet

September.

Mandag den 1te. Skylregn hele Dagen. Begyndt paa 3^{die} Deel af Billes Reise. Sendt Brev til min Vertinde i Kjøbenhavn Mad: Anholm og deri et Brev til Fru Balling; dernæst
5 Brev til Mathilde Ørsted.

Tirsdag 2. Regnveir. Læst i Bille. – Om Eftermiddagen Besøg af Fru Lange fra Ørebækkelunde, med Søn og Brud Frøken Leth. – Læst Lykkens Blomst om Aftenen.

Onsdag 3. Solskin. Skrevet paa »*Hyldemoer*«. / Brev fra
10 Delbanco. (Hæmoridal-Blod.) Læst høit i Rises Archiv om Aftenen.

Torsdag 4. Frøken *Raben*, hendes Søster og Comtesse *Knuth-Lilliendal* reiste imorges Klokken 5 for med Dampskibet *Flora* at gaae til Wordingborg; spadseret i Morgenstunden ad Rygaardveien for at øine Skibet. –
15

Fredag 5: Skaaret i Tandbylden, ikke vel; ængstelig da jeg slet intet Brev fik fra Kjøbenhavn. – Læst i Bille. Kjært en lille Tour og følt mig mindre vel.

Løverdag 6. Rusk; Blæst; spadseret; sendt Brev til Ingeborg Drevsen. Iaften ventes Moltkes fra Dresden. Wladimir indtruffet.
20

Søndag 7. I Nat Klokken mellem 2 og 3 kom de først fra Nyborg; Harald vækkede mig ved at banke paa min Dør og spørge om Wladimir; sov længe ikke. Imorges Brev fra
25 Faderen, alt godt, Vers i et Brev med Fodposten fra et stakels galt Fruentimmer; Brev fra en Invalid om at laane hos

2) den] indføjet over linien

mig 150 Rbdlr. Brev fra Fru Eisendecker og gammelt Brev fra Ingeborg. Smukt men koldt Veir.

Mandag 8. Smukt Veir; gik op til Docteren. Om Aftenen deilig Solnedgang, men koldt; gik ad Rygaard Veien. Folk Høstede Byg. Deiligt Maaneskin; læste i Sverrig paa Tydsk. 5

Tirsdag 9. Klokken 11 kjørt fra Glorup; Excellensen kysede mig, den unge Greve kysede mig, Alle saa hjertelige, saa kjærlige. I Nyborg kom med Deligensen Frøken Cold; deiligt Veir. En komisk døv Dame fra Fredericia var med paa Beltet. Deiligt Maaneskin. 10

Ons 10. Kom Klokken 2 om Natten til Roeskilde; sov paa Banegaarden til Kl 5, den komiske Dame første Gang paa Jernbane. Kom til Kjøbenhavn. Middag hos Excellensen Collin. - /

5) Høstede] derefter er overstreget Rug 5) Byg] B først skrevet H 14) Collin.-/] derefter et ubeskrevet blad

1852

Reise fra Kjøbenhavn
til
Milano. 1852

5 *Søndag 16 Mai* Klokken 2 skulde Skirner afgaae, jeg
havde længe vaklet her og der om at gaae med samme eller
med Schlesvig imorgen til Kiel, Veiret var smukt og jeg
kjørte afsted halv to, men paa Toldboden hørte jeg at Ski-
bet endnu ikke var kommet fra Bornholm, mit Tøi blev
10 staaende paa Toldboden, jeg gik igjen med Collins tilbage,
mat og træt, blev der og spiste til Middag, var tilsinds at
forlange mine Penge tilbage, og da gaae imorgen; endelig
Klokken 5 kom Skibet, det havde, af Mangel paa Vand-
høide efter Blæsten ikke kunnet slippe fra Bornholm; det
15 var endnu uvist om Skibet gik i Dag eller ei, Klokken 6½
blev der bestemt at det gik og Klokken henimod 8 seilede
vi; Solen gik ned bag Kjøbenhavn, Ruderne skinnede paa
Amager. – Frøken Düring og Contesse Anna Moltke-Nüt-
schau, Baronesse Løvenskjold var om Bord. – Capitainen
20 Bruun førte Skibet, Lieutenant Gjødese næst Commande-
rende. Gik i Seng Klokken 9 laae til Klokken 3 om Mor-
genen vaagen; der var ikke mørkt ud[e] og ikke stor Bevæ-
gelse; kun to Herrer foruden jeg.

Mandag 17 Mai, faldt isøvn Klokken 3 og sov til 6, da

4) 1852] senere tilføjet 5) Søndag] først skrevet Mandag

jeg klædte mig paa følte jeg mig lidt søe-syg, kom op i Salonen. – Ovenpaa bitterligt koldt, Vi øinede Meklenborgs Kyst. – Da vi naaede Travemünde var Alt grønt, Skovene; – Traven bugter sig meget, men gjorde ikke det Skjønheds Indtryk som da jeg 1831 første Gang kom her (i 21 Aar har jeg ikke været her, det var da min første Reise ud). Det er me[d] eet Sommer-Varme, det er som jeg pludselig fra Norden var kastet over Alperne. Frugttræerne blomstre, Grædepilene sænke deres grønne Grene. – Tog ind i Hotel du Nord, fik Besøg af den danske Consul Charles Petit gik med ham til Organisten, som var i Besøg hos Hartmann, boer i et gammelt Huus[;] efter Table d hote, som var stille som til en Ligbegjængelse eller i de døvstummes Institut, gik jeg til Organisten og med ham i Marie-Kirken, / her traf jeg med Anna Nütschau Professor Er[ns]t Deecke, der har udgivet Lübecks Sagn og Historier, han sagde mig noget forbindtligt og bad mig paa Hjemreisen besøge sig og boe nogle Dage hos ham paa hans Landsted, derfra skulde vi gjøre Toure. Saae Dødninge Dandsen, Døden seer meget lystig ud. – Gravlægningen og Jesu-Intog i Jerusalem af Overbeck, det er mig ganske en Slags Copieren af de gamle Mestre. – Kirken høi og med slanke Piller, om halvandet Aar er istand det nye Orgel der, det største i Europa. – Gik hen til Petit og drak der Kaffe, saae hans Kone, Børn og smaa Svogere. – Sendt Brev over Kiel hjem til Faderen Collin. Nu jeg sidder hjemme seer jeg henne i Gaden to Bjørnetrækkere, deres to Bjørne maa dandse paa aaben Gade, en Dromedar staaer

7) me[d] *ms. har met* 15) Er[ns]t *ms. har Ersnt* 27) paa] *derefter er overstreget et bogstav*

paa Fortouget, stor Folketrængsel for at see paa de stakkels Dyr; senere uden for Vinduet en ung Mand med en lille Abekat klædt som Dame i Spændser (en Dreng dreier Lire) det arme Dyr staaer høit paa en stor Brik og maa springe
 5 gennem et Tøndebaand, dreie en Mølle rundt spille paa en lille Violin, Halen hænger langt ud fra Skjørtet; det stakkels pryglede Dyr, ført fra sine Skove og her til at gjøre Kunster, jeg havde ondt af det. – (Klokkespil paa Kirken naar den slaaer), fik fra Consul Petit sendt et smukt ind-
 10 bundet Exemplar af Deeckes lübische Sagen.

Tirsdag 18 Klokken 7 kørte jeg til Jernbanen der ligger smukt paa den anden Side Trave; en Herre talte til mig, hilste paa mig han havde af Fremden Liste seet jeg var der det var Senator *Roeck*, der præsenterede mig for nogle Da-
 15 mer, og bad mig at besøge sig paa Hjemveien, han vilde da være mig til Tjeneste; fortalte at Geibel var i Lübeck, giftede sig og var ansat i Mün-/chen. – Traf en ret venlig Berliner der ogsaa kjendte mine Skrifter. Toget fløi i en uhyre Fart, gennem en deilig Egn, altfor hastig; forbi
 20 Ratzeburger Søe, forbi Möln, Bøgeskovene vare deiligt grønne; Solen brændte; I Bücken kom vi paa Berliner Bannen; her var en Madam der kom fra London med Pige og to Børn, boede i Stettin hvor Manden vist var Skipper da han havde ligget blokeret ved Kjøbenhavn, hun var fra
 25 Flensborg og talte dansk med mig. To Damer, en ung Kone og en ung Frøken Platen, hvis Forældres Eiendom laae nær

2) ung] senere tilføjet 13) han havde af Fremden Liste seet jeg var der] indføjet over linien 26) ung Frøken] ung indføjet over linien 26) Forældres] først skrevet Ei

Berlin kom i Vognen; da jeg i Samtalens Løb spurgte om Frøken Bremer endnu var meget læst i Tydskland, svarede hun, »nei Andersen! og det er min Yndlings Digter!«, jeg spurgte om hun havde Lyst til at kjende ham og jeg præsenterede da mig selv, hun blev blodrød og som det syntes og som hun sagde meget glad; Skipper-Madammen talte da med om »Jugendleben und Träume eines italienischen Dichters«. – I Wittenberge blev Tøiet efterseet og jeg skildtes fra mit Selskab; kom i Vogn med en Grev Moltke fra Apenrade. Jeg var tilsidst en Deel betagen af Solheden og Farten, naaede Klokken henved fire Magdeburg; kjørte gjennem hele Byen til Hotel Stephan lige for Leipzer Jernbanen, fik først et daarligt Værelse i tredie Etage, fandt det uhyggeligt ventede næsten to Timer og kom da ned paa første Sal. – I Seng 9½. –

Onsdag 19. Blev da kaldt paa Klokken 5, men sov videre og havde fæle Drømme. – Sendt tilmorgen Brev til Zeise i Altona; gik paa Volden hvor de vilde Kastanier er i fulde Blomster, Sirenerne tildeels; føler mig ikke vel. – Rask igjen da jeg Klokken 12 kjørte fra Magdeburg over Halle til Weimar, hvor paa Jernbanen Hofmarskal Beullieu og Kone med en Fætter, der har været saaret ved Skanderborg, / modtog mig, vi kjørte ind, mit Tøi kom efter; fik to Værelser hos Beullieus ved Siden af Officeren. Gik i Seng henimod 10; stærk Hagel og Storm; stod op og eftersaae Vinduerne; vaagnede i Morgenstunden igjen af Smerte i min Finger som jeg igaar har stukket paa en Naal. –

Torsdag 20. Oppe Klokken otte og nede ved Kaffeboardet.

2) Bremer] først skrevet Bræmer 23) ind] først sat komma

Min Naboe Beaulieu har været Officeer i Krigen mod os Danske, men synes en ædel Mand, han har udgivet et Bind Digte eet han læste om en dansk og en tydsk Soldat var af forsonlig Aand. – Klokken halv tolv gik jeg til Arvestorher-
 5 tugen, han var hos sin Moder, jeg blev ført til hans Værelse hvor der var fyret i Kaminen, følte mig nerveus; han kom omfavnede og kysede mig kjærligt; vi talte om Krigsaarene, og jeg fremstillede den danske gode Sag. – Imorgen reiser han til Berlin til sin ældste Søsters Sølv-Bryllup. – Besøgt
 10 Baron Maltitz og Schöll; meget træt og sulten; da efter Bordet de andre kjørte til Belvedere blev jeg hjemme hvilede og begyndte paa »Master Humphrys Wanduhr«. – Om Aftenen læst af Sverrig og oversat af »Historier«. – Føler mig ikke ret hjemme. –

15 *Fredag 21.* Smukt Veir gik til Eckermann der ganske lever for sin Søn, som er Maler; han fortalte mig om Litz der er her og lever sammen med Fürstinde Wittgenstein og det er en aaben Hemmelighed; han skader Theatret meget, vil ikke give Mozart, der er forbi siger han, men Wagner og
 20 andre Efect Componister. – Var hos Kanzler Müllers Enke der talte om Manden og Sønnens Død. – Den lille Sønnesøn kjendte mig igjen. – Om Aftenen i Theatret, første Etage og saae »die Königinn von Navarra«, som vi paa dansk kalder Dronning Margrethes Noveller, det blev meget
 25 slet spilt, hvilken Forskjel paa denne Margrethe og Fru Heiberg. – Jeg gik hjem efter anden Act.

Løvedag 22. Besøgt Dr *Froriep*, hvis Kone jeg første Gang saae, gik hen til Schober der boer smukt, derfra til

24) Dronning] først skrevet Dronnings

Fru Schwendler, som boer i Wielands Huus, i Daglig Stuen
 der har Wieland skrevet sin Oberon og / i samme Stue er
 han død. Udenfor til Gaden, mod Theatret, en lille Have,
 under Blommetræet der har han engang læst i Manuskript
 af Schlegel, et Blad fløi bort og det kunde Schlegel ikke til- 5
 give ham. – Hørte om Prindsesse Wittgenstein at hendes
 Fader var Forvalter paa de wittgensteinske Godser, Prindsen
 giftede sig med hende, hun løb med sin Datter bort efter
 Litz; nu boe de sammen og der tales meget derom, hendes
 Datter er nu en 15 Aar, en stille net Pige, er hos hende 10
 men kommer ingen Steder i Selskab. – I Theatret saae
 Häusliche Wirren af Dr Lederer, noget bredt ellers ganske
 under[h]oldende og ein weisser Othello, der er formeget
 Farze. – Brev til London til Bentley og Arthur Smith.

Søndag 23 samme prægtige Veir. Brev til Fru Serre. Var 15
 med Beaulleu og saae Slottets Værelser, der ere meget præg-
 tige Göthe-Zimmer er nu ganske færdig, sidst jeg saae det
 var det endnu under Arbeide, Herders er ganske fuldendt;
 genialest malet er Arabeskerne i Wielands Zimmer, Verset
 af Schiller selv det bedste i hans. – Var i Thronværelset der 20
 er med rødt Fløiel. – Træt. – Besøgt Over-Hovmesterinden
 den lille Fritzch, Excellensa er hun. »Hvorledes har dog
 Deres Landsmænd handlet mod de stakkels Holstenere!«
 var noget af det første hun sagde og jeg blev gal i Hovedet
 paa hende. – Var til Taffels hos Storhertugen; Storhertug- 25
 inden meget hjertelig og mild. – »tunge Dage ligger imellem
 siden vi sidst saaes!« sagde hun, vi talte om Dronning Marias

3) en] først skrevet et 5) af Schlegel] Schlegel først skrevet Sleg 19) genialest]
 først skrevet s 21) Besøgt] først skrevet K. 22) Excellensa] først skrevet Excellence

Død. – Blev forestillet Prinds Bernhard af Weimar der har nyligt mistet sin Gemalinde og er kommet fra Batavia. – Fik Plads ved Bordet mellem Overhofmesterinden og Prindsesse Anna af Saxen-Weimar. – I Theatret Operaen
 5 *Marthe*, Musik af Flotow, blev egenlig givet af Beaulieu for min Skyld, jeg har ikke før hørt den. – Livlig Musik; smukt klinger the last rose of sommer, der er Hovedthemaet deri. Lieutenant Beaulieu var meget angrebet, han har i den danske Krig faaet Hjernen kløvet, i Dag var han her hjemme
 10 nær faldet i Afmagt; han klagede over Smerte; han ligger i Værelset uden for mit, jeg er ganske indespærret ved ham, og den Tanke opstod / om han nu bliver gal til Natten og kommer at myrde mig; jeg kan ikke lukke min Dør af! – faldt lidt seent isøvn.

15 *Mandag 24.* Brændende Solhede. Besøgt Fru von Gross, der var ganske den samme, som før og tog mod mig med Glæde; den lille Datter var nu en voxen Pige. Gik til Fru Maria Melos der er Freiligraths Sviegermoder, een Datter laae til Sengs af Nervefeber, jeg skulde absolut derind til
 20 hende, det var mig ikke behageligt; jeg gik hjem for Heds Skyld. Tordenveir og Regn. Spadseret mod Aften gennem Slotshaven til Göthes Havehuus, gik langs Floden og tænkte paa de store døde; det tordnede stærk; smukke brogede Paafugle sad i Grenene af et Akasietræ over mig. –

25 *Tirsdag 25.* Besøgt Madam Kirmess; der var stor Glæde ved mit Besøg, jeg vederqvægedes med Seltzervand og Dadler, fik Blomster; gik op til Liszt, der boer udenfor Byen, det var en dræbende Hede; han modtog mig glad; bød mig

19) Nervefeber] N først skrevet F 25) Glæde] derefter er overstreget komma

til Middag, men jeg maatte undskylde og modtog nu Indbydelse til Torsdag. – Han havde Lyst at bringe Hartmanns Ravn paa Scenen, forærede mig sin franske Bog »Lohengrin & Tannhäuser«; var høist behagelig. – Middag hos Fru Schwendler, jeg var eneste Herre; der var Fru Kanzlerinn Müller, Råthinn Schöll, Gråffinn Eglofstein & – Jeg læste af »In Schweden«. Fru Schwendler fortalte om Jean Poul, at han som ungt Menneske var saa fattig at han for at faae Papir til at skrive sit første Verk paa fortjente disse ved at afskrive for Bønderne »Dorfzeitung« i Landsbyen hvor han boede. – Det var Gleim som først blev opmærksom paa ham og fortalte Fru Schwendler om den unge Mand og sendte ham 500 Thaler, indbød ham til sig. – I den sidste Tid var Jean Poul blind og dicerede sin sidste Bog. – Da jeg kom hjem var Beaulieus i Ettersburg, jeg spadserede i Slotshaven. Igjen Tordenveir. –

Onsdag 26. Sendt Brev til Fru Drevsen og deri et Par Ord til Mathilde Ørsted. Brev til Lorck. Fik et Par Ord fra Faderen Collin; da jeg gik hjem lagde jeg Veien om af Gaderne, og var ved at styrte i den brændende Solhede; nu strækker jeg mig og Fætterren Beaulieu læser sine Digte for mig. – Til Kaffe var jeg hos Maria Melos, Svigermoder til Freiligrath, en syg Datter og en gift fra ; jeg læste af In Schweden og skrev i tre Albums. – Om Aftenen i Theatret et skrækkeligt Veir, vi hørte det ind i Huset og Fætterren Beaulieu paastod at det hørte til Stykket, jeg gik udenfor og Regn og Hagel styrtede ned, Gaden flød, Lyn paa Lyn. –

9) sit første] først skrevet sin s 13) Thaler] først skrevet R 20) at] først skrevet af

Der blev givet »Erziehungs-Resultate« efter det Franske; der er høist ubetydeligt; derpaa der verwunschene Prinz; moersomt. – Schober fulgte med hjem; da jeg syntes søvning bød B mig gaae i Seng, jeg var ikke tilfreds med Maaden, Fættren undskyldte ham oppe hos mig og fortalte hvad der trykkede ham, nemlig at Faderen havde giftet sig strax efter Moderens Død med en ung simpel Person o s v. –

Torsdag 27. Græsseligt varmt. Brev til Fru Serre. Foræret den unge Pige hos Madam Kirmess: Musiken til »Ole Lukøie«. – Vesit hos Grev Beust og Saupe. – Middag hos Lizst. Fyrstinde Wittgenstein ligner ham noget, er ikke ung, meget livlig, tog særdeles levende mod mig; der var til Middag en Engælænder med Kone. Fyrstinden førte mig til Bords. Jeg læste bag efter Nattergalen og den grimme Ælling, hun aplauderede og var meget agtsom ved hvert muntert Indfald. Ved Kaffeen røg hun en Cigar og spurgte mig om jeg ikke fandt det underligt at see en Dame gjøre Sligt. Datteren Prindsesse (Marie?) syntes en venlig lille Mignon. – De bad mig (Lizst og Fürstinden) at betragte deres Huus, som jeg var hjemme der, vilde at jeg skulde spise imorgen der, jeg bad da om hellere paa Løverdag. – Stærk Regnveir og siden klart. Kom hjem efter Klokken 6 hvilede en god halv Time og maatte da Klokken otte til Storhertuginde, der var en Prinds von Hohenzollern i rusisk Tjeneste, Baron Maltitz med Frue. Witsthun med Frue. *Schöll*, den sidste ledsagede mig til min Dør da vi 10½ kom hjem. – Beaulieu ærgerlig fordi jeg igjen vilde til Lizts; han er ikke behagelig den B,

12) særdeles] først skrevet sædel 12) Middag] først skrevet Besøg 23) var] først skrevet kom 24) Prinds] først skrevet Prins

jeg føler mig ikke hjemlig hos ham. – Meget træt; kunde ikke falde isøvn.

Fredag 28. Besøgt Frau von Gross, læst for hende, hun oversat paa den yderste Dag. Middag hos Baron von *Maltitz*. / han fortalte en Deel om Frøken von Bornstedt. Hjemme 5
hos Beaulieus var Forlovelse Fruens yngste Søster forlovet med Cavaleren hos ham. Beaulieu var i Dag hjertelig kom op paa min Stue, fortalte mig sin Faders Giftermaal, sin Sorg. – Fik fra Lorck Hyldemoer, læste den om Aftenen hjemme. Hørt at Serre skal gaae om med en fix Idee, tabte 10
Lysten at tage til Dresden, men var endnu ikke enig med mig selv. Frau von Bardeleben hører jeg, er død. –

Løvedag 29. Bestemte at opgive Serres, skrev til Fru Drewsen at Viggo skulde reise hjemmefra næste Løvedag eller Søndag, saa at vi næste Mandag eller Tirsdag mødtes 15
i Dresden. Formiddag hos Fru von Gross, stort Selskab for min Skyld, Arvestorhertugen og hans Gemalinde var der, jeg læste af »I Sverrig«, »Historier« og to Scener af Hyldemoer. Middag Kl 3 hos Fürstinde Wittgenstein, (Liszt var imorges at besøge mig.) Der var den franske Gesandt Talliran, en 20
beslægtet med den berømte, dernæst Fru Schwendler med Datter, hun fortalte om sin første Ankomst til Weimar, Aftenen ved Hoffet med Wieland, Herder og Musæus. – Fyrstinden havde købt i Holland et smukt Billede af Schäfer, de hellige tre Konger, den ene af dem var Portræt af 25
Lizst. Hun forklarede mig at jeg i Bazaren havde stillet Lizst.

20) Gesandt] først skrevet Gesant 20) Talliran] foran er overstreget Taylliran
21) beslægtet] først skrevet S 24) Schäfer ∴ Scheffer 25) af dem] indføjet
over linien

og Thalberg sammen, at den sidste havde tillært sig Alt, det var ogsaa noget betydeligt, at han var fuldendt i hvad der lod sig tilegne men Lizts var Genialiteten. – Jeg maatte igjen læse, hun vilde have Nattergalen men jeg læste Svinedrengen, og havde en Følelse af at hun følte sig mindre for Valget. Jeg ilede for at komme i Theatret til Tannhäuser, Tallirant vilde kjøre mig og Fru Schwindler, men jeg vilde hjem først, man holdt mig tilbage, da et svært Uveir stod ligeover. Jeg løb, Regnen skyllede ned, Lyn fulgte Lyn, dyndvaad kom jeg hjem. – Til Tannhäuser var Huset fuldt, Texten god, hele Opførelsen over Forventning, / Musiken dygtig, gennem Tanken, men Melodien mangler. Hvad kunde ikke Carl Maria Weber, eller Mozart have gjort deraf. –

15 *Søndag 30.* Pindsedag. Min Naboe Beaulieu er tilmorgen reist til Eisenack; sendt Lorck Hyldemoer tilbage med Brev. Luften afkjølet. – Spadseret i Slotshaven. Paafugle slog Hjul med Halen. Middag hos Hofrath *Schöll*, der var en amerikansk Familie, en Fru Robinson, født Jacops (i Halle) her fra Tydskland, der som ung har udgivet: »serbische Lieder«. 20 – Jeg maatte skrive i Datterens Album og i Sønnens. De fortalte mig hvor læst og afholdt jeg var i New York. Skylregn; Klokken 9 om Aftenen kom Keiserinden af Rusland.

25 *Mandag 31.* Meget koldt. Generalen Fru Beaulieus Fader kom og der blev stor Omfløtning, jeg fik et andet Værelse; Brev fra Fru *Serre* at hun venter mig Onsdag, skrev Brev igjen at jeg maaskee slet ikke kom. Besøg af Lizst. –

1) sidste] først skrevet sam el. lign. 19) (i Halle)] indføjet over linien
24) : Staff von Reitzenstein

Han og Fyrstinden forekomme mig som Ildaander, der blusse flamme, de kan øieblikkelig opvarme Een, men man kan ikke nærme sig da brændes man. – Det er et heelt Billede at see de to Ildvæsener og kjende deres Historie og mellem disse denne stille Mignon, som hun synes og den ældre engelske Lærerinde, der vist holder ud for at være en god Leder for den unge Prindsesse. – Besøgt Marskal; en syg Hest blev ført forbi, den var nylig styrtet, Marskal sagde et Digt af Göthe om Hesten den ædleste Skabning, hvis Hænder vare præssede ind i Horn, Sproget manglede, kun Øiet talte. Besøgt Schöll. – I Theatret *Stradella*.

[Juni]

Tirsdag 1. Leo Beaulieus fireaarige Fødselsdag, foræret ham »Gesammelte Märchen« Miniatur Udgiven. – I Eftermiddag reiser Keiserinden til Schlangenbad. – / Brev fra Lizts med Indbydelse at komme der naar jeg selv vilde. Spadserede i Slotshaven og mødte Frøken Froriep og Huuslæreren med den lille Prinds Carl August, der er voxet stor, men ligner sig endnu; en Søster, jeg ikke har seet før, talte jeg ogsaa med, han huskede mig ikke mere. – Spadseret omkring. – Kjørt med Beaulieus og Fru v Gross ud til *Tifurth*, hvor Pückler Moskau har omdannet Parken; kjørte derfra til Theatret og saae Bal zur Ellerbrunn og »Der Kurmärker

4) og kjende] og først skrevet i 7) Marskal ∴ Marschall 9) den] først skrevet det 9) Skabning] tilføjet over linien, derunder er overstreget Dyr 11) *Stradella*.] derefter er på næste linie overstreget Tirs 12) [Juni] ms. har Mai, men dette ord er overstreget med blyant, og Jonas Collin har med blyant skrevet Juni? 22) Pückler] først skrevet M

und die Picarde«. – Beaulieu bad mig blive Fredag over, da vilde han lade give »Lohingrin«; jeg bliver nu til Søndag-Morgen.

Onsdag 2 [Juni]. I Dag staaer jeg omtalt her i Weimar-
 5 Aviis; at jeg i høiere Kredse har oplæst nogle nye Digtninge.
 – Formiddag hos Fürstinde Witgenstein, Lisszt forærede mig
 et smukt Blad fra Schillers Haand, med dennes Navn under,
 Tayllerant og Bryancourt vare der, jeg læste en Mængde
 Eventyr: Nattergalen var dog den mest yndede og Fyrstinden
 10 tydede paa at Lisszt var Nattergalen, Thalberg Kunstfuglen.
 Hun sagde mig at jeg var saa klog og at jeg havde Lighed
 med Lisszt. De begge særdeles smigrende mod mig. – Brev
 fra Fru Drewsen. – Besøgt Fru Schwendler hvis Fødselsdag
 det er. – Besøgt Fru Baronin von Gross, sad der i Lysthuset,
 15 disputeret med en Officeer om Schlesvig og Holsten, Grev
 Henckel kom og var dansk sindet. – Hjemme om Aftenen
 var Bryancourt. Fru Beaulieus Fader hedder General Staff
 von Ritsenstein. –

Torsdag 3 [Juni]. Brev fra Fru Serre. – Noget nerveus.
 20 Generalen reist. Klokken 7 om Aftenen kom Postvogn efter
 mig til Ettersburg, der var alle Herskaberne, de sad om et
 Bord og den ene efter den anden tilraabte mig god Aften
 da jeg traadte ind. Jeg fik Plads mellem Storhertugen og
 Storhertuginde, (læste Historien om en Moder). Prindses-
 25 sen af Preusen sagde mig at naar hun [var] sørgmodig læste
 hun Trøst i mine Eventyr. Prindsen af Preusen bad mig
 besøge dem i Koblenz. – Prindsen af Meyningen en ung be-

4) Onsdag] først skrevet T 4) [Juni] ms. har Mai 15) Grev] først skrevet B
 18) Ritsenstein o: Reitzenstein 19) [Juni] ms. har Mai

hagelig Person. – Der var en preusisk Officeer, / som havde været fange i Spanien, skulde skydes, men fik Lov at kaste Terninger med en anden om sit Liv. – Prindsessen af Meyningen og Frøken Köneritz talte jeg med. Arvestorhertugen sad ved Siden af mig ved Taffelet, fortalte at min Buste var opstillet her paa Slottet, alle berømte Mænd, som havde levet her paa Ettersburg kom der. Prindsen af Preusen spurgte spøgende om ikke hans kom med, hvilket blev afslaaet, i Spøg. Storhertugen gabede og bad mig altid om Forladelse, det kom fra Maven, jeg talte saa interessant; han fortalte at han tidt hos den ringe Klasse saae Ansigter der behagede ham saa at han ønskede at det Hoved sad »auf dem Rumpf einen Edelmannes«, da vilde han have ham til Ven. – Kjørte hjem 10½. Hjemme traf jeg Beaulieu, der reiser Kl 4 imorgen tidlig til Hildesheim, sagde ham lev vel! kunde ikke sove.

Fredag 4. Sovet mindre godt. Klokken halv to kom Indbydelse til Ettersburg til Middag, Baulieu afviiste den, da jeg ikke var hjemme, saaledes kom jeg da Klokken 4 til Fru v. *Schwendler* hvor der var en Mængde for at høre mig. Lizt fik at høre »Skyggen«. – Fürstinde Witgenstein var ganske flammende i Henrykkelse. – Dr Froriep med Tante var der, Baron Maltitz & – Jeg blev meget angrebet, var ikke i Humeur for Afslaget til Middag paa Ettersburg; gik paa Posthuset, fandt Brev fra Fru Drevsen at Viggo ikke kunde reise den 5te, ilde Humeur og ubestemt med min Reiseplan; ved Theatret mødte jeg Arvestorhertugen, han var meget venlig, han fulgte mig til min Dør, og jeg ham til Fru von Plötz. – Besøgt Fru Gross. Fru Beaulieu bad mig blive her til hen

28) bad] først skrevet bl

i Ugen og jeg var nærved at slaae til. Om Aftenen var Tallyrant her og senere kom Zedlitz Søster for at gjøre Bekjendtskab med den nye Svigerinde. – Foræret Marskal Ørstedes Portræt.

5 *Løvedag 5.* Skrevet Brev til Fru Drevsen og bestemt Viggos Afreise til den 10 Juni, han er da den 12 i Leipzig, jeg bliver her i Weimar til Torsdag. – Regnveir. Besøgt Frøknerne Herder. Sendt Manuskript til Lorck i Leipzig. I Theatret aldeles fulgt til Wagners Opera Lohingren. Prindsessen af Preusen, / Prinds Peter af Oldenborg vare der med de høie Herskaber. Mellem anden og tredie Act talte jeg med Arvestorhertugen og med hans Gemalinde, sagde at jeg blev til Torsdag. Lohengrin er en god Text og en storartet Musik, men uden Melodie. Et susende Træ, uden
10 Blomst og Frugt. Den varede til efter Klokken elleve; jeg var meget træt og varm; ude paa Gaden vare alle Løgter slukkede, eller rettere, ingen tændte, det var Bælmørke at rave hjem i, og Skulle i Gaderne. – Kom til Sengs Klokken
15 12.

20 *Søndag 6.* Til Morgen reiste Frøken Zedlitz til Dresden. Endt Dickens »Master Humphry Wanduhr«. Jeg var ganske i Taarer ved Nells Død. Velsignede Dickens, tak! Kaffe om Eftermiddagen hos Fru von Gross. I Theatret »der Bauer als Milionär«; følte mig tom derved; alle disse Allegorier gjør
25 det barnagtigt! –

Mandag 7. Beaulieu med Storhertugen og Arvestorhertugen reist til en Fest i Eisenach; jeg drak Kaffe paa mit Væ-

7) Torsdag] først skrevet den 7) Besøgt Frøknerne Herder.] indføjet over linien
17) Bælmørke] først skrevet bælmørkt

relse. – Barberen fortalte om Göthes Stolthed, hvorledes han ingen taalte om sig hvis Ansigt ei behagede ham, da Tjeneren for Drukkenskab kom bort overlod Kanzler Müller ham sin Tjener, som det ærligste Menneske, men Göthe sagde han havde onde Øine og gav ham paa tredie Dag Afsked. 5
Skulde han have Klysteer, da var han ængstelig prøvede paa sit Øie først hvor varmt det var og stillede selv Røret. – Han spiieste Punkt 9 om Morgenen en god Frokost »Rebhüner«, en halv Flaske Viin &. – Brev fra Grev Beust med Indbydelse at spise imorgen paa Ettersburg. Indrettet den tydske 10
Udgave af Agnete til Opførelse. Læst i Humboldts Ansichten der Natur. Læst om Formiddagen en Mængde Eventyr hos Fru von Gross. –

Tirsdag 8. Fik fra Lorck tre trykte Exemplarer af »*Fliedermütterchen*«. I Formiddag læst 3 Eventyr hos Fru Kirmess, 15
vi fik at spise og drikke. – Kjørte Klokken halv 4 med Schöber (der reiser imorgen til Lifland) til Ettersburg; Beaulieu, Kone og Bruden var med der ude var Prinds Georg af Preussen med to unge Grever, efter Taffelet sad vi i Haven, det var mig kjølgt og jeg maatte have Overtøi og Hat. – Spadserede til Træet hvor Göthe, Herder og Jupiter have skrevet deres Navne. – / Paa Tilbageveien traf jeg den unge Prinds og Prindsesse de sad og spiieste til Aften. Han bad mig fortælle en Historie og da jeg havde fortalt om Svinedrengen, bad han mig fortælle om Slaget ved Leipzig og om alte Fritz; 25
– havde han staaet mod Napoleon, saa var denne slaet sagde han! Der var megen Krigsaand i den lille Fyr. Siden

4) som] *foran er overstreget* men Göthe sagde h 4) Menneske] *foran er overstreget* M 23) sad] *først skrevet gav el. lign.* 26) mod] *foran er overstreget* for

kom Arvestorhertugen, vi spadserede sammen. Harzbjergene laae tydeligt. Om Aftenen følte jeg mig ikke vel, men ved Læsningen blev det bedre. Jeg læste Skyggen, den syntes ikke at behage, derimod paa Opfordring af Prindsessen »Stoppe-
 5 naalen«. – Jeg kom ud af mit Humeur. – Klokken var over 11 da jeg med Beaulieu kjørte og naaede Weimar Kl 12.

Onsdag 9. Ikke i Humeur. Afskeds Besøg hos Baron Maltitz, der var en ung Fyrst Wittgenstein, som jeg har været paa Dampskib med fra Neapel til Genua, han har udmærket sig
 10 mod Tserkesserne og er derfor blevet Keiserlig »Flügel-Adjutant«. Gik til Liszt, der var overordenlig inladende og venkabelig. Overdrog mig at skrive til Hartmann om Ravenen, som han vil bringe paa Scenen, bad mig om et Par af mine Digte til Composition, for end nærmere at knøtte vore Navne
 15 til Weimar. Fürstinde Wittgenstein særdeles elskværdig. – Middag Taffel paa Slottet hvor igjen Prinds Georg var, han sagde mig noget forbindtligt for mine Eventyr og jeg lovede ham mine »Historier«, hendes keiserlige Høihed i høj Grad hjertelig og ligesaa Storhertugen, han tog mig om Haand-
 20 ledet, sagde mig at hvad han sagde var meent, at han saa godt syntes om mig, at man af min Mund maatte høre mine Eventyr, bad mig snart komme igjen. – Man har ikke mældt paa Politiet at jeg var her, Beaulieu maa betale Bøde derfor. Alt i Orden. – I Theatret, »der geheime Agent«, der er me-
 25 get underhol[den]de. Meget træt gik jeg iseng lidt efter 10. – /

Torsdag 10. Sendt Brev til Hartmann. Faaet Brev fra to Beundrerinder i Erfurth. Sagt Farvel hos Schöll og Fru von Schwendler. – Beaulieu meget hjertelig og elskværdig, bad
 30 mig komme igjen næste Aar, Fru Beaulieu bad mig ogsaa

besøge dem paa Hjemreisen i Kreutznach. – Klokken 1¼ kjørt til Jernbanen; jeg kom i en Coupé hvor en Herre røg, steg ud og kom sammen med en ældre Berliner Dame, som havde fulgt mig netop til Weimar, da jeg kom, og da gik til Schweitz. – Fra Halle sammen med Damer fra Westfalen, den ene talte om Andersens Märchen og ved Afskeden bad jeg hende tænke paa mig naar hun læste dem; kom Klokken henved 6 til Stadt Hamborg, hvor Lorcks Sviegerfader tog hjerteligt mod mig. – Læst i Klopstock og tidlig tilsens

Fredag 11. Besøgt Lorck. Regnveir; dovnet hjemme. I Theatret seet Madam Waiss s 48 Dandserinder. Det var nydeligt, men jeg tænkte paa de ulykkelige Børns Fremtid. – Der blev sagt mig at de havde Lærere, at de gik godt klædt og havde det godt; hver havde sin lille Hund eller Poppegøie til at lege med, saa at de førte et heelt Menageri med. – Man kunde benytte et saadant Pigebarn i en Roman. –

Løvedag 12. Blev vækket 4½ det var Viggo, som kom, han har i Torsdags forladt Kjøbenhavn er igaar kommet til Stettin og har benyttet Natten til at reise her til Leipzig. Imorgenstunden kom Lorck med en Maler; jeg havde Jensens Billede, det blev taget til Grundlag. – Fik fra Fru Lork deilige Blomster og Jordbær i Present. – Viggo ligger paa Sophaen. – Brev fra Fru Drevsen. Brev til Fru Drevsen. Blev hjemme hos Viggo; om Eftermiddagen gik jeg ud med ham, Trappen var bonet, jeg gleed og faldt, slog min Ryg og min Ende, jeg var naturligviis meget forskrækket; gid jeg snart sige Ende godt, alting godt. – Vertens Navn *Plaetzer.* / Skrevet Breve. Ikke ganske vel. –

Søndag 13. Hovedpine. Brev til Hoffraad Winkler med

Hyldemor. Brev og Bøger til Lizsst. Brev til Frøken Stahl i Erfurt. – Da vi skulde afsted havde jeg forpuppet mine Nøgler, blev meget hæftig. – Klokkeren 12½ med Toget afsted; ved Altenburg var det saa aldeles for os Alle, som gik vi tilbage til Leipzig. Ingen af os kunde faae andet ud, og endnu begriber jeg det ikke. Ved Zwickau og senere før Plauen gik vi paa høie Viaducter med svimlende Dyb. Kom Klokkeren 6 til Hof og tog ind i goldne Hirsch, hvor Adler er død, han kom næsten Døende her til, ligger ved Lorenzo-Kirken. –

Mandag 14 Sov kun lidt var oppe Klokkeren lidt før fire. Kjørte henimod 3 Qvarter til fem; Egnen tog til i Skjønhed, Bjergene kom frem; vi kjørte eet Sted en Miil uden Damp, saa brat gik Banen ned ad; smuk Natur; steeg ud et Sted og i det jeg var borte fra Vognen lød Signal til Farten, man vinkede, jeg løb, Toget sattes i Gang jeg maatte springe ind og dumpede i Vognen. – Kom Klokkeren tre Qvarter til eet til Nürnberg og tog ind *zum rothen Ross*, meget godt Table d hote! –

Gik med Viggo om i denne underlige gamle By, hvor hver Gade, ja hvert Huus er som et snirklet Billed i en gammel Billedbibel. – Gaderne ligge som de selv ville, Husene holde ikke af at staae i Række, Karnapper springe frem med Snirkler og udskaarne Billeder, med spidse Tage og smaa Taarne og ud af Vinduet mellem friskt Grønt og Blomster titter et ungt deiligt Pige Hoved, selv en Blomst mellem Blomsterne. – Tagrender der løbe ud formede som Drager og Uhyrer, spændte halv over Gaden; gamle murede Broer med

1) Lizsst] først skrevet Lisst 9) ved] først skrevet i

brusende lave Vandmøller og Canaler der indeklemmes af Huse, der synes at ville ryste deres gamle Træ-Altaner ud i Vandet. – / De meest forunderlige Forme af Tage, med Gavle og Vindues Luger, som kastede mellem hinanden af en Barnehaand, eller stillede saa uden Tanke at de kan falde. Prægtige Malmspringbrønde, med herlige støbte Figurer; gamle Kirker med brogede Glasruder, Billeder i Farver, Billedværk i Steen og rundt om Cyclopisk lagte Mure, med et Drapperi af Grønt, rige smaae Kjøkkenhaver hvor før det mudrede Grav Vand stod og i Muren selv Taarne i Form som opreiste Kanoner, sande Fjeldblokke og dog i Skjønheds Form, Hyldetræet hænger sine blomstrende Grene hen over Revnerne og Rebslager snoer sit Reb deroppe paa det gamle bjælketunge Galleri. –

Tirsdag 15. Sov ypperligt. Koldt Veir; gik op til Borgen, der sættes istand til Ophold for Kong Max om Sommeren. – Lindetræet i Gaarden. Udsigt over Byen og til Franken. – Smaa Værelser. Kapellet og Kryptkirken. Gik til Sebalduskirken om af mange smaa Gader forbi »Findelhaus«, »Trödelmark«. – I Sebalduskirken Sebaldus Grab, deilig Støbning af Vischer. Slanke Søiler. – Ned i Kryptkirken kom vi ikke, da Luften er usund. – Ved Table d hote kom en ældre Mand med en ung Dame, *Viggo* sagde de var Danske, hans Interesse blev saa levende, som for Intet her i Nürnberg, det

2) ville] *indføjet over linien* 3) Vandet. -] *derefter er overstreget* Op m 5) en] *først skrevet et* 5) eller] *foran er overstreget* og 7) med] *derefter er overstreget* et 8) Cyclopisk] *først skrevet* Cycr 10) og] *derefter er overstreget* Taa 11) opreiste] *først skrevet* K 11) sande] *foran er overstreget* men t 18) Smaa] *foran er overstreget* G 18) Kapellet] *først skrevet* Kapp 20) Grab] *først skrevet* K 23) Viggo] *foran er overstreget* han

satte mig i ilde Humeur og da jeg sagde det og han svarede
 igjen, blev jeg forstemt. – Der kom igjen en Spænding; nu
 satte han sig til at skrive til Jonna, hans Tale til mig var a la
 Kirkegaard – jeg ventede at han skrev noget om hvor lidt
 5 Nürnberg tiltalte ham, jeg gik ud følte mig syg og kom
 hjem. – / Brevet til Jonna var meget smukt; vi mødtes igjen
 venligt. – Spadserede op til Borgen og saae Sol-Nedgang. –
Onsdag 16 Sov uroligt; altid frygt for Ildløs; fæle Drømme.
 Oppe Klokken 5; med Omnibus langsomt fra det ene
 10 Hotel til det andet, saa at vi kom i de sidste Minutter til
 Jernbanen, afsted 7¼. – I Vognen en Familie hvor Fruen,
 da Talen faldt paa Norden, hun sagde ja Andersen der er
 deres »Hauptmann«. – Da vi ved Donauwörth skildtes ad,
 gav jeg hende mit Kort, jeg fik Mandens, det var Regierungs-
 15 president *Metternich*, altsaa ikke simple Folk, som
 Viggo meente; Smaapigerne hedte Sybilla og Anna, Drengen
 Philip. – Vi øinede Alperne. Kom til Augsburg smuk Bane-
 gaard, spiiste der; en ung Dame ved Siden af mig, saae efter
 Spisesæddelen, jeg ragte hende den og uden at see paa mig,
 20 uden Tak rev hun den ud af min Haand; hun havde smukke
 Børn med, Himlen give dem en bedre Opdragelse en Mo-
 deren fik. – Mager, ret smuk, men som skaaret i Træ saae
 hun ud, og saaledes staae hun her til hun gaaer i Trøske.
 Kom Klokken lidt over tre til München tog ind i Blau
 25 Traube fik et prægtigt Værelse i første Etage, netop ud til
 den med Blomster besatte Altan, men hørte snart at der
 daglig skal betaales 2 Gylden 24 x, det satte mig i ilde Hu-

2) blev jeg forstemt] *ms. har* blev jeg i forstemt 8) frygt] *først skrevet* S
 16) Smaapigerne] *foran er overstreget* Kort før 22) men] *foran er overstreget* s

meur; gik ud alene, Viggo havde strax lagt sig til at sove, havde Hovedpine og gad Intet; jeg saae paa Slot, Theater – Posthuus, gik hjem at hente ham det Par Skridt ud, han vilde ikke; var lidt misfornøiet og gik alene, saa de malede Buegange. Senere da jeg kom hjem igjen forsøgte jeg / atter 5 at faae ham ud, men uagtet han maatte forstaae hvor megen Glæde han der ved forvoldte mig, blev han dvask hjemme. – Sige Noget vilde igjen give Anledning til Scener. – Jeg vilde i hans Sted, ganske vist være mere opmærksom og vise mere Takt. – Sad om Aftenen ude paa Altanen mellem Blomsterne. – 10

Torsdag 17 Gik med Viggo ud til anden Frohnleichnahms Fest; Gaderne smykkede med Birketræer. Altere opreiste; der kom en Skare smaa Piger med Blomster i Bouquetter og i Kurve! sex eller otte ældre unge Piger bar Madonna Billedet omkranset af Roser. – Alle Laugene med deres Fanner. – Der blev læst Messe og sjunget foran et Alter paa Gaden. – Gik med ham at see udenpaa Theatret, Posthuset, Slottet; gik i de malede Buegange og ud i Slotshaven hvor Høet laae og duftede sommerlig; han var meget glad. – Jeg 20 gik fra ham ud til von Dingelstedt. (Karolinenplads 2). traf Ingen, talte med den lille Datter. Gik til Theatret hvor Dingelstedt hjertelig modtog mig; han indbød mig til Theatret og gav mig, da Viggo er med, to Billetter. Af ham hørte jeg at Kongen er her, han skrev nu strax til Hans Majestæt at jeg er kommet. – Viggo kom hjem henrykt over hvad han 25

6) maatte] først skrevet k 6) megen] først skrevet meget 9) opmærksom] foran er overstreget tak 13) Altere] først skrevet Altret 15) Madonna] først skrevet Madonnas 18) udenpaa] indføjet over linien

har seet. – Table d’hote; drak Kaffe hen[ne] i Buegangen; drev i Haven hen til Vandfaldet, gik siden til Domkirken, der ligesom de andre var smykket med Grønt, gik til de andre Kirker og i de lave Bazarer; om Aftenen i det kongelige Theater og saae et fælt neurveust Stykke: der Müller und sein Kind. – Der var en smuk Vinterdecoration hvor Sneen laae paa Kirkegaarden. – Kom hjem Kl 9.

Fredag 18. Gik med Viggo ud til *Glyphotheket*; de glatte Marmorgulve, de polerede Vægge, Farvepragten og den rige Forgyldning i de høie Sale, ere af / stor Virkning. – Herlige Statuer, dog deiligst den sovende Faun, Stillingen saa naturlig, Ansigtet som om han maatte slaae Øinene op. – Saae paa Mæcenat, Cicero, Julia &. – Paa Veien forbi Kong Ludvigs Slot, det er gothisk og rødmalet. – Besøgt Stieler, hørte der om *Keyser* der ligesaadan her har sendt sine Breve om og narret Folk. Gik til Dingelsted og traf Konen, forrige Jenny Lutzer. Brev fra Theatret hvor en Loge i Hofrang stod til min og min Reisekammerats Afbenyttelse, saa længe jeg blev her. I Theatret Donna Diana af Moreto. Var deels i vor, dels nede i Dingelstedes Loge. – Da jeg kom hjem Brev fra Kongens »Flügeladjutant« at jeg tilsagdes til Taffel imorgen Klokken 4½ og at Hofvognen kom efter mig Klokken 12.

Løvedag 19. Regnveir. Klokken var over halv eet før Hr Geheimelegationsraad *Dönniges* kom med Hofvognen. Det var over 4 Miil ud til Staarnberg hvor Kongen opholdt sig men vi havde 3 Gange friske Heste og det gik i flyvende Fart, Klokken var paa Slaget tre da vi naaede det lille Slot ved Søn, Bjergene stode høie og i Regn. – En gammel

Herre Kammerherre Baron Karewinsky der havde reist meget i Syd Amerika og taget sig der af min Landsmand Lippmann, var i Spisestuen hvor vi kom ind, ligesaa den opvartende Flügelladjutant Friherre von Leonrod, en venlig Mand der lignende noget Eisendecher, eller en Svensk jeg ikke husker Navnet paa. Jeg blev kaldt ind til Kongen, han var en ung Mand, høist venlig og sagde mig at mine Skrifter, navnlig Improvisatoren, den lille Havfrue og Paradisets Have havde gjort et dybt Indtryk paa ham. Fortalte at han havde havdt Lyst forrige [Aar] alt at bruge Søebade ved Kjøbenhavn, men frygtede at det var fortidlig for en Tydsker at komme de[r]. – Da han siden ved Taffelet sagde det samme og at han ikke vilde tage von der Tann med, omtalte Dönniges de Danske[s] Gjæstfrihed og Venlighed meget, / han havde været i Kjøbenhavn, da det aabne Brev var kommet; vidste Besked om Nordisk Musæum og meget. – Efter Taffelet indbød Kongen mig til en Seiletour; vi gik ned til Søen, Roerkarle i hvide Skjorte-Ærmer stode i Baaden, der var et lille Huus paa Fartøiet, og vi steg derind, jeg sad ligeoverfor Kongen vi styrede hen mod en Ø, hvor han lod bygge en Villa med Taarn og overalt beplante med Roser; jeg læste paa Søen den grimme Ælling. Gik med Kongen omkring. – Der var fundet en Kjæmpegrav, vi saae de opgravede Been og en Flintesteenskniv; ved Ruinerne af en gammel Waldfartskirke stod et Blomstrende Hylde træ, Kongen brød en Green af og gav mig til Erindring. (Ved Taffelet udbragte han i Champagne min Musas Skaal.) – Vi

2) Lippmann 3) Liebmann 10) forrige] derefter er overstreget Aa 12) de[r] ms. har det 23) Kjæmpegrav] først skrevet Gr

ønskede en Solstraale paa Øen og den kom, Bjærgene bleve belyste. Jeg sad eensom paa en Bænk med Kongen. Han talte om Alt hvad Gud havde givet mig, om Menneskenes Lod og jeg sagde jeg ikke vilde være Konge, det var saa
 5 stort et Ansvar, jeg mægtede ikke at løse Opgaven, han sagde Gud maatte give Kraft og man gjorde i ham hvad man kunde. Hjerteligt og fortroligt talte vi og da vi siden seilede hjem læste jeg Historien om en Moder, Hørren og Stoppenaalen. – Søen var Blikstille. Bjærgene blaae med
 10 Sne og Solskin, det var som et Eventyr, da vi steg i Land, sprang Vandspringet og Kongen tog naadig Afsked. – Jeg saa begge de unge Prindser og kyssede dem. Klokkerne henved 8 kjørte vi bort og var halv elleve i München. –

Søndag 20. Gik med Viggo ud til Au-Kirken, der er ny
 15 og ganske i fuldendt gothisk Stil, som sprunget frem i een Gydning. / prægtige brogede Glasmalerier i Ruderne; Folket knælede, Sangen brusede derinde. – Sad paa en Bænk udenfor Facaden, Solstraalerne faldt gennem det udhukede Taarn; gik tilbage oppe paa en Skrænt langs Isaren;
 20 München laae nedenfor til Venstre, bag os Au-Kirken, med Alperne i Horizonten; gik over Isarfloden, der dannede et kogende Vandfald; kom forbi en Kirke tæt ved en Arm af Floden; Røgelse derinde, udenfor duftende Hyldebuske. – Gik gennem den engelske Have, under Akasier, ud til Seiersporten der prægtig Løfter sig[,] ind i Ludvigskirken og saa
 25 »Dommedag« og de mange andre Loft og Vægge-Alfresco. – Forbi Universitet og Bibliothek; (to prægtige Vandspring ude paa Pladsen.) – I »Hallen« var Vagtparade-Musik. Gik

12) henved] *indføjat over linien* 24) Akasier] *først skrevet C eller K*

ind i Slottets Arkader, der ere malede alfresco, som Tittus-Badene i Rom. – Inde i den gamle Gaard, et gammeldags metal Springvand, og en Slags Grotte ved en Have. – Besøg af Stieler og senere af Dr: *Dingelstedt*. – Ved Table d hote Musik. Om Aftenen i Theatret: den Stumme i Portici; smuk 5
 Decoration i 2^{den} og 5 Act; Søen godt gjort; fik Besøg i Logen af Hr Dönniges. –

Mandag 21. Gik til Pinakotheket, tæt ved det er under Bygning et lignende Huus for nyere Tids Malerier. Saa paa Rubens, Murillo og de gamle tyske Mestre; i disse en for- 10
 underlig Naivitet og Fromhed; det er, som Udtrykket af Chatolisismen selv. De brogede Billeder paa Guldgrund, fortegnede og dog med menneske Sjæl, saa dybt følt. – Den hellige Christoffer, Veronika-Klædet. – Der er noget chine- 15
 sisk i Tegningen. Gik hen til Dönniges, hvor Konen var een af mine Velyndere; de boede rigt og smukt, han forærede mig sin Oversættelse af gammelengelske Ballader; gik hen i Kong Ludvigs Slot og mældte mig hos den tjensthavende Adjudant, til Audijens, noget Dingelsted raadede mig til, som passende. – Mødte paa Gaden Karevinski, der fortalte 20
 at Kong Max var opfyldt af mig og mig meget god. Gik til Dingelsted, han finder at Hyldemoer er for zahrt for det store Theater og vil anbefale det til Kongens privat Hof-forestillinger. Agnete fik han til Gjennemlæsning. / Saae Scenen hvor der var Arangements Prøve til Bruden fra 25
 Messina. – Efter Table dhote gik med Viggo hen til Basilica,

1) malede] først skrevet mall 8) Gik] først skrevet T 9) Saa] først skrevet D
 13) fortegnede] først skrevet m. . 15) Dönniges] først skrevet Dönnid 17) Bal-
 lader] først skrevet Balader 19) Audijens] først skrevet Adij 21) god] ms.
 har godt

der er som Maria Magiora; men rigere; deilige Billeder paa Guldgrund, Marmorcolonner, et underligt Loft med Stjernehimlen deri. – Den hele Bygning gjorde et ædelt opløftende Indtryk paa mig; kjørte ud over Isarfloden til Aukirken, der
 5 i Dag virkede mindre paa mig end sidst; men deilig er de slanke Søiler, de brogede Ruder; kjørte til Byen; Alperne med Snee vinkede. – Vi gik om i de lave Bazarer og hjemme sendte Viggo Brev til sin Moder, Jonna og til Breton, jeg lagde et langt Brev indeni til Fru Ingeborg Drevsen. – Ved
 10 Kaffeen her fik jeg Besøg af Amerikaneren *Robinson* der med Søster og Moder er her, (jeg saae dem i Weimar;) han bad om at turde præsentere en Amerikaner her boer i Hotellet C. A. Foy: studios: philos fra Boston; de fortalte at jeg var saa udbredt læst i Amerika, at alle mine Romaner,
 15 solgtes paa Jernbanerne der. – Fru Robertson vilde, gjerne indføre mig iaften hos Hofrath Thiers, men jeg afslog det og sidder nu og hviler hjemme. –

Tirsdag 22. Meget varmt; gik til Glyphotheket, men manglede Billet, vendte mig da til *Basilica*; besøgt Fru *Robinson*
 20 og foræret Sønnen »Fliedermutter«; hjemme Besøg af en ung Boghandler, Tiedemann fra Jena, der er her hos Cotta. – Fik Brev fra Kong Ludvigs Flügeladjutant at Kongen øieblikkelig ikke kunde opgive en Audienstid men indbød mig at see sit Album. – Gik til Dingelsted, paa Trappen kom
 25 Dönnigs at besøge mig, han fulgte med, Dingelsted havde meget travlt og jeg var der kun kort; da jeg kom hjem var min lille Tegnebog med 10 Rdlr dansk borte, jeg blev [i]

4) Isarfloden] først skrevet Isaren 10) Robinson] først skrevet Robertson
 15) Robertson o: Robinson 23) Audienstid] først skrevet Ad

ilde Humeur, gik fra Table d hote til Fru Robinson, men den var ikke glempt der, med et svagt Haab søgte jeg op paa Dingelstedts Contoir og blev lukket ind; i Sophaen laae Tegnebogen. Meget glad. Viggo faaet Brev fra sin Moder. En Augsbuergmaler ved / Table d hote præsenterede sig for mig, 5 han havde været rundt om i Sydamerika, var schleswigholsteensk og en Ven af Dr Kolb. Kjørt med Viggo ud til Kaulbachs Atellier; saae »Jerusalems Forstyrrelse«, med den flygtende Ahasverus, den christelige Familie og Offerpræsten der dræber sig. – Paa flere Skizzer saaes Kunstnere og derimellem Thorvaldsen, altsaa giver han ham sin Rang og 10 der sagde man at han altid nedsatte Thorvaldsen, ikke sandt! – Gik hjem i kogende Hede. – I Theatret Wallensteins Lager og Mehuls Schatzgräber; von der Than var i Theatret ligeoverfor mig. 15

Onsdag 23. Meget varmt; fik Tilsigelse at komme 3 Qvarter til 4 hos Kong Ludvig. Var Klokken 11 i hans Slot »Witelsbach« og saae det Kunstner-Album, der af Kunstnerne var skjænket Kong Ludvig; indbundet i rødt Fløiel med 20 Guld Basreliefs; deilige Blade; eet hvor Reinhard modtages i Underverdenen af Göthe, Schiller Thorvaldsen. – Scene fra Krigen von der Tann ved Hoptrup. – Den hellige Familie seilende med Æselet og ført af Engle. – Luftspeiling i Africa. – Jeg traf Fru Robinson, Fru Tiersch og Grevinde Eglolfstein. Table d hote. Klokken halv fire gik jeg til Kong 25 Ludvig, der var i Uniform og talte strax om Thorvaldsens store Betydning. – Om Christian den ottende og hans smukke Gemalinde. – Kom fornøiet hjem; lidt efter bankede det

18) det] *indføjet over linien* 22) Krigen] *derefter er overstreget* hvor

paa Døren og en lille Mand med en qvindlig Stemme traadte ind og præsenterede sig, som Hr Vogt, han [havde] skrevet Idyller, indvirket af mig, sagde at han vilde forære mig sine Skrifter; jeg greb ihast til en Hyldemoer, som det Eneste jeg
 5 havde ved Haanden; han bad mig at skrive mit Navn deri, og jeg skrev Til venlig Erindring og Tak for Besøget. – Han gik og jeg havde nu en uhyggelig Følelse af Mennesket, ærgrede mig uendelig at jeg havde skrevet foran i Bogen; følte mig ganske nerveus og ilde. – I Theatret: »Die Piccolomini«,
 10 sat godt i Scene; efter anden Act kom den unge Robinson op og forærede mig fra sig og sin Søster Longfelovs poems; efter 4 Act gik jeg ned til Dingelsted, spurgte ham hvem Digteren Vogt var, han svarede »tag Dem iagt for ham, det er et gefærligt Menneske!« mere fik jeg ikke at vide, »naar
 15 vi sees i morgen«, sagde han, »skal jeg fortælle Dem!« – Jeg blev i høi Grad afficeret, / min ubevidste Ildefølelse havde altsaa været rigtig. Det ærgrede mig at jeg havde givet et saadant Menneske en Bog skrevet hans og mit Navn deri! Viggo søgte at berolige mig; min Phantasie løb fælt afsted
 20 med mig, hvad ondt vel dette Menneske kunde vilde mig. Sendt Brev til Lorck.

Torsdag 24. Regnveir. Kramagtig ilde! gik til Dingelsted, ventede længe, fortalte om Vogts Besøg; han sagde at denne var hans personlige Fjende, udgav et Smudsblad og da han
 25 havde angrebet hans Kone havde Dingelsted paa offentlig Gade pryglet ham. – Sagde at det ikke for mig var af Betydning, jeg blev vel roest i hans Smudsblad, og hele Besøget, der fortalt. Gik til Dönniges, der var ude, men hvis Frue sagde mig at Vogt var i Spidsen for Modpartiet i Bayern,
 30 mod alt det Nye og var ærkechatolsk. – Kom igjen i Lige-

vægt. Læst i Allgemeine Zeitung for igaar: »König Max und der dänische Dichter«; en smuk Anmeldelse af mit Besøg i Berg, hvorledes jeg sad ved Kongens Side ved Taffelet og seilede med ham paa Søen. – Foræret Fru *Robinson* »*Thorwaldsen*«, hun gav mig igjen een af sine Romaner *Heloise*. – 5
I Theatret Oberon: Decoration paa Decoration, men de fleste vare for slidte, det Hele Stykke gjorde et tomt Indtryk. Regnveir og Jask hele Dagen. Brev til Arvestorhertugen af Weimar. –

Fredag 25. Brev fra Fru Stieler med Indbydelse, som jeg 10
afslog. – Gaaet til Hofrath / *Thiersch*; der har en Deel Kunstsager; flere Gange indbudt mig, fornyede Indbydelsen; gav mig Beskeed om de Thorvaldsenske-Afstøbninger; talte en Deel Politik, men hæderligt for det danske Folk, som han syntes at høiagte. Gik med Viggo til Leuchtenbergs Gal- 15
lerie; der er et Bord, som har tilhørt Napoleon. Herlige Billeder. Belizar af Gerard. Leuchtenberg og Gemalindes Portrætter. – I Eftermiddag kjørt ud til Bavaria mit Ruhmeshalle, en kolosal Malmstøtte foran en Slags Græsk Halle, tæt ved »*Theresien Wiese*«, hvor Høet stod i Stakker, Alperne 20
begrænsede Horizonten, München laae for os. Viggo gik med 7 a 8 Fremmede op i Hovedet paa Bavaria, hvor der [er] et lille Værelse med Sopha og Udsigt. I Theatret sad

4) Søen. -] derefter er overstreget Foræret Frøken Robinson Thorvaldsens Le-
ben og skrev deri De bragte mig fra Amerc *rettet til* De gav fra Afrikas ur-
gamle Skov *rettet til* De gav mig fra Hin *rettet til* De gav mig fra den nye ur-
gamle Skov / En tonende Bouquet af Longfelow, / Jeg bringer fra mit Hjem
en Blomst igjen, / En Landsman *rettet til* Et Ungdoms Liv, min Land[s]mand
Thorvaldsen. 6) paa Decoration] D først skrevet Th 8) Brev] *foran er over-*
streget B. .

jeg og havde Mailands Uro, Ulyst til at gaae der hen, men Viggo vil saa gjerne. *Wallenstein*, udført af Hr Dahn; bedst er Frøken *Damböck* som Gräfinn Terzky. Forbi henved 10. Dingelsted var oppe i vor Loge. Sendt Brev til Faderen Collin og Mathilde Ørsted. –

5 *Løverdag 26.* Gik til Grev *Pocci*, der boer smukt; Værelset med Vaaben, Billeder og brogede Glasruder. Han eier et Gods ved Starnberg; gik ud at søge Baade, det var forlangt og jeg vente om; stærk Hede, afficeret. – Af min Nabo ved
10 Table d hote hørte jeg at ogsaa han og flere skulde til Selskab med mig iaften. v der T. med Kone komme der; det afficerede mig i høi Grad, hvad vil maaskee Bladene referere der om, hvorledes vil der skrives hjemme. Talt med Viggo, der gik aldeles ind paa min Frygt, jeg blev aldeles syg og gik
15 saaledes strax hen og undskyldte mig. D fulgte mig hjem, jeg lagde mig paa Sophaen; det blev et frygteligt Veir. Læste i Kirkegaard. – Klokken 8 kom v Dönigges og vilde hente mig, men jeg blev hjemme. –

Søndag 27. Meget varmt. Bud fra Dingelsted at han havde
20 afsagt sit Middags Selskab i Dag, da jeg var syg og ventede til videre; men jeg vil afsted imorgen. – Jeg er i en underlig nerveus Stemning. Sendt Brev til Beaulieu. Vesit-Kort fra Fru Bülow fra Dresden, hun er her i Hotellet. – Der har været stort Schleswigholstensk Selskab hos Dönninges hører jeg,
25 den Aften jeg ikke kom. – Ogsaa en Batalliemaler fra Hertugen af Gotha. I Formiddags Besøg af Geheimeraad Thiersch og Dingelsted; jeg laae paa Sophaen. Gik om Afte-

3) Frøken] først skrevet Mad 7) brogede] først skrevet broget 8) Baade 3: Knud Baade 16) det] først skrevet K 17) Dönigges] først skrevet Dönike

nen i Operaen til Propheten, men først ved Slutningen af anden Act. – Skøiteløber Scenen for mig ny og interessant. / Operaen selv var mig ikke melodieus som Robert og Hugonotterne. – Döniges var ikke i Theatret, Dingelsted kom ikke, det han dog lovede, jeg fik ikke sagt dem lev vel, det piinte 5 mig, jeg nød ikke Forestillingen. –

Mandag 28. Oppe før fire; sendt Brev til Dönniges, Klokken 6 fra Posthuset til Jernbanen, det var Skylregn og blev næsten hele Dagen. – Over Augsburg til Kempten, den sidste Deel gik bestandig op ad, aldrig har jeg sneget saaledes paa 10 en Jernbane. Banehotellet var som en Kro-stue; Omegnen ret smuk; N° 1 og 2 i Diligensen var i Coupeen og indeni; jeg gav Viggo den bedste Plads ude og kom ind med tre fra Graubünden, der var een af dem gammel og griset, han havde Pølse i en Pose ved sin Redekam og Haarbørste, den 15 Mad bød han mig; de havde Kjød og Smør i Aviser, ækelt, og idelig vilde de have jeg skulde gjøre dem Selskab, saa kom Brændeviinsflasken frem. – Egnen blev mere og mere sveitserartig, smukke Blomster fyldte de smaa Vindues Altaner. Bjergene arbeidede sig ud af Skytaagerne; smuk Vei. – Mod 20 Aften skinnede Aftenstjernen deilig i klar Luft. – Klokken 9 naaede vi Lindau og tog ind i Kronen, efter at vi havde aflev[er]et vore Pas. Udsigt til Søen i smukt Maaneskin. – Der var noget underligt i de sønderrevne Skymasser, de dannede dandsende Figurer. – Besluttet at blive her til imorgen 25 Middag. –

Tirsdag 29. Oppe Klokken 7. Søen ganske grøn Bjergene

7) 28] først skrevet 29 15) Haarbørste] først skrevet Haarbørte 27) 29] først skrevet 30

violette og med Sne; Luften aldeles klar; et Dampskib gik til Bregens, som man tydeligt seer for Enden af Søen. – Store Baade med Reisende kom over Vandet. Her er deilig! / Gik med Viggo ud af Byen, Luften klar, Bjergene saa farvesmukke, som beaandede, Viggo kaldte det uskjønt, »de svedte«. Lindau ligger paa en Ø; fra Broen Udsigt over Vandet til Bjergene, mod Høire var Bredden ganske dansk. Solen varm, Græsset grønt. – Vi gik hjem gennem Byen, enkelte Huse malede med Billeder uden paa; i een Kirke, 5 Luthers Billede næsten, som Altar. – Springvand. – Foran et Huus Have med Orangeballier og Akasier. – Efter Table d’hote saae jeg i Regning at jeg var snydt, fik det i Orden, men Husets Hund beed mig i Buxerne, siden havde jeg stor Angest for Vandskræk og altid Fornemmelse i Benet. – Kl 15 1½ med Dampskib over Bodensøen, den var Blikstille og olivengrøn. – I Rorschach tog vi Plads med Diligensen, jeg fik en Midtplads inden i, Viggo i Bivognen; da jeg var afsted, fik jeg stor Angest at Viggo ikke var steget ind og nu manglede Postschein, men ved næste Station fandt jeg ham. 20 Vi kjørte rask, som gennem en stor Frugthave og snart slap Bodensøen og vi saae den piilsnare Rhin. – Solen skinnede mellem Træerne, Piger sad og broderede ved de aabne Vinduer; i Aftenstunden stode Karle i Grupper i smaa Byerne, Piger nikkede fra Trægallerierne, Bjergtoppene glødede i den 25 nedgaaende Sol; oppe paa Bjergene saa vi brændende Miler. – Maanen skinnede blank og stor; spiieste til Aften i en lille By, jeg troer Altstädten. –

1) Sne] først skrevet Sneer 1) Luften] først skrevet g. . 4) Luften] først skrevet d

Onsdag 30. Sov slet ikke, sad ikke godt, men Natten var smuk; et Sted naaede Bjergene næsten hver andre[;] passerede over Rhinen. – Om Morgenen Klokken 4 kom vi til Chur, de vilde beholde os paa Posten, men jeg søgte hen til *Weise Kreutz*, Ingen var der oppe, blev gal i Hovedet og vendte om til Posten, drak Kaffe og fik Værelse. Vig: lagde sig med alle Klæder i sin Seng og var ikke til at formaae til at lægge sig ordenlig, ærgret mig over ham og hans Mangel paa en lille Smule Føielighed hvor han dog seer den største Omhue hos mig. – Gik i Seng selv Klokken 6 og sov til 8, stod oppe og tog Plads til imorgen med Diligensen til Chiavenna, Coupeplads. – Spadseret med Viggo ud af Byen, brændende Sol, hist og her paa Bjerghøiderne Snee, deilig blaa Luft. Viinhaver! – Roserne hænge mellem vild Viin og Ripsene ere modne. / En brusende lille Flod, med smaa Haver ved. – Byen med et Betrækmalet Kirketaarn. Piger staae ved Springbrøndene; Folk hilse meget. Verten her eier ogsaa Zum Steinbock og der spiieste vi til Middag, det ligger uden for Byen, ved Bordet var Cantonets President, som Verten viiste mig. – Da V og jeg gik om af en lille Gade saae vi i en Boghandlers Vindue Indbydelse paa Europæiske berømte Forfattere hvoriblandt ogsaa mit Navn stod. – Brændende Solhede og mange Fluor. Mavepine. Gik gjennem smudsige Gader; saae den biskoppelige Gaard. Bjergene trykkede mig, jeg følte en febril Fornemmelse. –

Juli.

Torsdag 1. I Nat Skylregn; oppe Klokken 4 og afsted 5. Det begyndte at regne og har holdt ved lige til Aften vi

kom ind i Italien. Skymasserne glede hen ad Bjergsiderne og fyldte Dalene, Sneetoppene skjultes. Vi kom gennem »verlorne Loch« og Klipperne næsten mødtes, Rhinen brusede dybt nede. Vi kunde neppe Øine den; Via mala storartet og
 5 alvorlig, men Regn og altid Regn. Vi kom til Splygen og fik en ypperlig Aftensmad; nu gik det opad, i Zicksak op til hvor Sneen laae, Alperoserne blomstrede, underlige store Tidsler stod der; altid kom vi høiere, Vandet skyllede fra Himlen og i Fald ved Fald ned af Bjergene. Ved Doganen høit oppe
 10 godt behandlet, nær havde jeg glemmt min Plaid; en Herre var med, der havde ingen Pas for sin Kone, men slap dog igjennem, nu gik det nedad, og Veien med Gallerier og i Zicksak, saa dristig saa malerisk, tæt forbi et stort Vandfald der brusede ud over Klipperne. – Der laae en By, som Lege-
 15 tõi nede. Nu blev Egnen med Kastannietræer, en brusende Flod, Luften varmere. Folk talte italiensk; kom til Chia-venna tog ind paa Posten, fik vore Pas, som her viseredes og gav Conducteuren 4 Frank i Drikkepenge. – Veiret bedre. – / spiiste nede med vore Medreisende, der ere fra Würten-
 20 berg; han sagde at man tilbage maatte have Visa for Baden, som igjen plagede mig. –

Fredag 2 Juli. Smukt Veir, tidlig oppe; V: sover meget Vi gik ud langs en brusende Flod; Haveplanter hjemme fra groede paa Murene, en stor Cypres ved Kirken. stor Regning
 25 i Hotellet, kjørte i Omnibus med Hr Herzog og Frue fra Würtenberg, en heftig italiensk Signora, der viiste paa sine 3 Ringe at hun nu havde den tredie Mand, denne sad spag-

1) ad] først skrevet mel 5) kom] først skrevet var 6) i] foran er overstreget med
 15) brusende] først skrevet br

færdig i Vognen; hun var blevet snydt, havde maatte betale
 een Sv.an[zi]ger mere tilbage en[d] hen og skjældte, en
 Sveitserpige forærede hende en Bouquet Blomster til Freds-
 stiftelse og tog siden Blomsterne igjen. I Collico, i et usselt
 Osterie spiiist Frokost og dyrt betalt; gik ombord paa Damp- 5
 skibet, Snee foroven, Plataner forneden. Herzog vilde ende-
 lig have mig til en Tour til forskjellige Villaer, Konen bad
 med, men jeg holdt imod; Søen deilig grøn, det blæste og
 næsten koldt, jeg hang min Plaid om; ud for Leccobugtten
 kom en Baad med Pasagere, jeg saae to danske Ansigter 10
 Kofod og Frue fra Kjøbenhavn, de kom fra Neapel og vare
 glade ved Mødet; netop i Dag havde de mødt den unge Pe-
 tersen fra Kjøbenhavn med sin Kone en født Broersen. – Vi
 talte om hjemme og ude. Deilig Omgivelse, Rubinis Villa,
 Madame Pastas. Ved een stod Cypresser, 2 Pinier, Oliven 15
 og Oranger. – Det Grønne paa Bjergene saa frisk, saae ud,
 som Fløiel. – En Bogtrykker Haase med Kone fra Prag bleve
 glade ved at møde mig og sagde mig meget smukt. Ved
 Como forlod den unge Bluseklædte Franskmand os. Tog ind
 i Albergo del Angelo, Koefods skaffede os Værelser ud til 20
 Søen; spadserede ud i denne halv neapolitanske By; Colo-
 nader, rene Gader, mange Soldater, en deilig storartet Kirke
 med brogede Ruder mod Facaden, denne selv deilig med
 Figurer. – Saae Voltas Monument. – Foræret Fru Kofoed
 Hyldemoer med Indskrift. 25

Ved Comsersøen hvor Platanen groer,
 Min danske Hilsen bringer Hyldemoer. – /

2) Svan[zi]ger] *ms. har ved lineskift Svan-/ger , S først skrevet Z*

Om Aftenen stoer Folkemængde nede paa Gaden og Musik; Roerkarlene laae i deres Baad og tændte Cigarer, en Mumlen lød gennem Byen af de Spadserende. – Viggo vilde have en bedre Pen at skrive med, har i det Hele mange Fordringer, jeg blev kjedelig derover da jeg saa skulde have alt mit Tøi op, men vilde dog, det sidste blev han nu ærgerlig over og sprang op, var af Stemning til at skrive til sin Fader; jeg maatte give gode Ord, for ikke selv at have en ubehagelig Aften, jeg overvandt mig, senere skrev han Brev til 12, jeg kunde ikke sove for Lyset og faldt ikke i Søvn før i den tidlige Morgenstund og sov neppe en Time.

Løvedag 3. Oppe før 6; drak Kaffe nede i Stue med Koefods og kørte med dem i Omnibus til Camerlate forbi en Ruin af Barbarossas Borge; yppig Have Natur. Viinen hang i Guirlander. Tog farvel med Koefods, der gik over Schweits til Paris. – Paa Jernbane, første Plads, mageligt og godt; gennem frugtbart Landskab; Maisfrugt, Plataner, to store Tuneler; henved 10 Formiddag i Reichmanns storartede Hotel, et Værelse var bestilt, stort og godt med Altan ud til Haven. – Jeg tog en Vogn og kørte til Banquieren Ulrick & Brot og tog 250 Franks men maatte give 5 Frank i Opgjæld, uagtet hjemme Hr Schmidt har sagt mig det ikke blev Tilfældet, da Alt der var betalt. – Da jeg kom hjem gik jeg med Viggo til Domkirken, der som skaaret af Sne løfter sine Taarne og Statuer i den blaa Luft; inden i saa stor, saa mystisk dunkel. – Solen skinnede gennem de brogede Ruder, hele Bibelen i Billeder paa de mægtige Vinduer, blev der,

6) sidste] *først skrevet* bl 9) overvandt] *først skrevet* overvant 13) Koefods] *først skrevet* Kofods

gik og kom igjen, det var en Time; vandrede saa til La Scala, der er lukket, da der arbeides paa det; vi kom op paa Scenen, var i et Par Loger; Alt uhyre stort. I Foiéen Malibrans Monument og Bellinis Buste; spiiist Iis i Cafféen, brændende Hede. – / Efter Table d hote, hvor vi traf Amerikanerne vi saae i München, hvilet; jeg følte mig slet ikke vel. Gik mod Aften i Caffeen lige for Kirken, ind i samme og til Ro halv ti. –

Søndag den 4de oppe Klokken 5, fik Viggo op og efter syv Lange og syv Brede Herzogs, vi gik til Kirken og steeg op paa den, hun blev syg og maatte sidde der oppe paa første Afdeling. – Det er som et Phantasieslot, skabt af Snee, formet i Billeder. Basrelief, gothiske Taarne, Statuer, Blomster og Frugter springe frem overalt paa denne uhyre Bygning; ikke er det for at gjøre en Virkning paa Beskuerne nede, men det overvælder Een i det man vandrer om deroppe i disse aabne Marmorhaller, gennem Døre, og Buer, med den blaa Luft under sig; neden under ligger Byen som en stor udbredt Dyngge af røde Tagsteen Brokker, rundt om det frodige grønne Land til Apeninerne der løfte sig i Dunst og mod Nord de høie Alper med evig Snee[,] tydeligst Monte Rosa, da Mont Denis, Wetterhorn og Simplon, men kun som en bleeg Sky det fjernere Montblank. – Vi kjørte til Pjazza d'Armi og gik ind i Arena, hvor man lagde Hynder paa Steenbænkene, til Berider-Forestillingen iaften. – Kjørte til Simplons Porten, af deilig reent hvidt Marmor, prægtige

13) Blomster] *foran er overstreget* og 21) [,] *hul i papiret* 22) Mont] *først skrevet C* 22) Denis ∴ Cenis 22) Wetterhorn ∴ Matteredhorn 22) Simplon] *foran er overstreget* Sply 25) iaften] *først skrevet iaftes*

Basreliefs og øverst Seiersgudinden og ud mod hvert Hjørne
 ridende Figurer med Seierskrandse. – De sneedægte Alper
 til Baggrund; kjørt hjem til vor rummelige Stue hos Reich-
 mann, hvor jeg skriver dette. – Portneren kom og sagde at
 5 mit Pas kunde ikke faaes, jeg maatte selv paa Politiet, det
 var et sjældent Tilfælde, jeg maatte tage Leietjener, søge
 Vogn; jeg var afficeret, kom derop; og Sagen var at der var
 skrevet feil Nummer paa mit Pas, det fandtes ikke i Kassen,
 endelig bragtes en anden Kasse hvori jeg kjendte mit, og nu
 10 blev det i Orden, jeg viiste mit Brev fra den østriske Gesandt,
 man behandlede mig godt, men Skrækken havde jeg / Tog
 for 8 Frank Vogn med to Amerikanere og kjørte af Corso
 og porta orientale til Arena, efter Løben frem og Tilbage fik
 vi Billet paa den fornemste Plads, hvor til høiere Tilladelse
 15 maatte have, men vi gav hver en Zwanziger og havde nu
 skuet over den opfyldte Arena, hvor der blev givet Berider-
 Hesteløb, Herrer og Damer. Auriga. En Mand der løb paa
 en Kugle op og ned af en skraa Plan; mod Slutningen var
 jeg saa angrebet af den hede Luft at jeg maatte bort. – Bal-
 20 loner steeg, vor Vogn var ikke at finde, Kudsken havde taget
 en anden Plads, end den han opgav os, jeg var nerveus ly-
 nende gal og skjændte; kjørte derpaa op og ned af Prome-
 naden, hvor der var fuldt op med Vogne, ind i Corso, hvor
 Damer og Herrer stode paa Balkoner, Folk sad i Caffeerne
 25 og drak Kaffe, Gassen var tændt paa Gaden og i Passagen,
 ret italiensk Liv; kom hjem drak Limonade og piemonteser
 Viin, meget træt;

Mandag 5 oppe før 6 at pakke ind; grusomt hedt; Klokken
 var over 10 da vi med Omnibus kjørte de hede Gader ud til
 30 Jernbanen; smukt Aftrædelses Værelse for første Classe; kom

halv eet til Camerlate hvor vi spiste i et Osterie ligefor Posthuset; siden sad Viggo her og tegnede af: Ruinen af Barbarossas Borg. Hele Eftermiddagen drev vi her i en Caffé og først Klokken 6 kom vi paa Vognen; nær vare vi komme[n] over Splügen igjen da jeg havde sagt Feil, nemlig Splügen for Flüelen; vi foer afsted Klokken 6 og havde Plads bag, oven paa Vognen. – Vi kom igjen til Como, saae Byen, Bugten, Albergo del Angelo, frugtbar Dal, med Viin og Plataner; ved Grændsen var langt Ophold, det var mit Pas, hvori man ikke kunde finde rede og jeg maatte ind; saa fløi vi afsted og kom om Aftenen / til Luganer Søen; den laae saa dyb, saa drømmende mellem Bjergene, hist og her skinnede et Lys ud over den, Bjerghøiderne afspeilede sig i Vandfladen. – Det var som Nat og Luft dannede en mørk Sky Verden vi fløi igjennem. I Lugano var Folk paa Gaden, Lysene brændte, Folk gik i Buegangene. 5 10 15

Tirsdag 6. Om Natten kom vi til Bellinzona og fik noget ækel Limmonade, som jeg vansmægtende drak. En ung Engelænder, der kom fra Ægypten var med, (en ækel Kulsvier havde paa Vognen til Lugano, været Viggos Naboe). i Morgenstunden steeg vi betydelig, deilige Vandfald, storartede Bjerger, klar Himmel; altid kom vi Sneen nærmere. Først Klokken 10 fik vi i vor Kaffe med prægtigt Brød og Smør, Solen brændte hedere jo høiere vi kom; det gik i Zikzak opad, Veien løb slangeagtigt ad Siden paa Bjerget, Byen hvor vi fik Frokost laae bestandig dybere og dybere nede, det saae ud som den og Husene rundt om var Laser 20 25

2) tegnede af] af indføjet over linien 2) Ruinen] først skrevet B 18) Limmonade] først skrevet Limmonat 23) Først] foran er overstreget Kastanier I

og Lappe der laae at bleges i Solen; endelig naaede vi Hospiset; (intet Rækværk paa Veien den svimlende styrtende Afgrund tæt ved Vognen, knækkede en Axel da var vi uden Rædning styrtet fra Dybde til Dybde). Oppe i Hospitset drak
 5 vi Mælk; to Steder var Veien ødelagt ved nedstyrtede Sneemasser, her kastede jeg og Viggo Sne paa hverandre. Nu gik det rask ned at; den lille Flod, hvis Udspring vi saae blev altid større og mere rivende; (paa italiensk Side havde vi Floden Tessin.) – Vi kom gennem Gallerier, og ned over
 10 Djævelsbroen, et stort Vandfald brusede under den. – Klokken 4 var vi nede i Flüelen ved »Vierwaldstädtersøen«, tog ind i Weise Kreutz med smuk Udsigt ud paa Søen. Kelneren fortalte at Muray med sin Bog havde skadet dem betydeligt med at sige her var dyrt og slet Betjening. Dette viiste sig
 15 som ikke Tilfælde. / træt og søvrig gik jeg til Ro henimod otte, saae fra Sengen paa Søen og Bjergene, jeg laae som i en Glaskasse og sov strax og det til den lyse Morgen.

Onsdag 7. Jeg havde tænkt først at tage herfra i Eftermiddag Klokken 4, men da jeg vaagnede lidt før 7 gjorde jeg
 20 mig strax i stand, fik Viggo op, Tøiet samlet, Kaffe drukket, og ombord Kl 8; jeg var sommerklædt, og nu var der meget koldt paa Søen, jeg maatte svøbe mig i Plaid og faae Frakken om mig. – Vandet var blaagrønt og dybt, Klipperne lodret ned i Vandet; temmeligt smalt! vi kom forbi Tells Kapel,
 25 saae snart paa den anden Side *Rütli* hvor de samledes hiin Friheds Nat. – Bjerge med Sne ragede over Bjergklipperne. – Vi kom til Brunnen, over to Timer varede den herlige Sø-Seilads. – Klokken 11 omtrent var vi i Luzern og tog ind i

11) Flüelen] først skrevet Flüellen

Schwanen, fik høit oppe et Værelse med deilig Udsigt over Søen, ligefor vore Vinduer ligger i klart Solskin Rigi, vi see tydeligt Vertshuset deroppe. Sneebjerger løfte sig bag de andre Bjerger. – Gik over en lukket Broe til den anden Side af Byen; Viggo kom og viiste i en Boghandlers Vinduer H. C. Andersens Werke. Efter Table d hote sendte V: Brev til sin Fader og jeg lagde Brev til samme inden i. – Vi gik saa til Kirken og Kirkegaarden; fandt selv ud til den liggende Løve af Thorvaldsen, det er tæt ved Byen i en Klippe, en lille skiden Dam er foran, Træer rundt om, men det hele gjør et stort Indtryk. Besøg af Kammerherre Kofod og Kone, Kjøbmand Petersen med Kone født Broersen; de fortalte at Bindsbølle havde udbragt Fru Danners Skaal i Jylland. Om Aftenen var Himlen som et Guld, Bjerger med Snee og deilige Conturer af de forreste violette; gik med Viggo op til Kirkegaarden og saae ud gennem de aabne Buer. Derpaa til den store Træbroe, med Sveitserhistorie i Billeder naivt malet. Vi mødte Petersens; flere Herrer svømmede. / Om Aftenen sad Viggo og jeg med kogt Skinke, Ost og Schweitser Smør, drak Wiin fra Waadtlandet og nede paa Søen fra en Baad klang Valdhorn, med mange bekjendte Melodier, et Blus brændte paa Bjerget, Stjernerne blinkede og Folk drog stille i Vandring langs Søen. –

Torsdag 8. Reist med Diligense fra Luzern Klokken 9, Veien gik gennem frodige Landskaber, Floden Reuss, som vi saae som ganske lille oppe paa St Gothard var nu, efter at have passeret Viervaldstädter Søen en stor Flod. – Vi kom til Zug, hvor Kelneren prellede os for to Kop sort Kaffe;

7) og] *ms. har ved linieskift* og/og Kjøbmand Petersen ∴ Auditor Petersen

Dampskib paa Søen, smukt mod Bjergene; talte om Hjemmet med Viggo. Klokken var halv fire da vi naaede Zürich, men en Vogn med Bjælker spærrede os Indkjørselen, saa vi maatte heelt om og ind af Baseler Porten. Boer i Hotel Belvedere, (før Corbeau) med Udsigt til Alpekjæden, det vil sige Bjergene ved Chur, mellem Schweitz og Tyrol. – Strax da vi steg af Diligensen spurgte jeg efter Breve post restante og Viggo fik fra sin Moder og Breton, i Brevet fra hende var et halvt Brev til mig og nogle Ord fra Eduard. Gik en lille Tour over til Øen, hvor Dampskibene lægge an, men Heden var trykkende, næsten, som i Mailand, jeg ødelagt søgte hjem men var ikke elastisk i Sindet, Hovedpine. –

Fredag 9. Meget varmt; gik til Banquieren *Schulthess* og hævede Resten af mit Creditiv, jeg maatte her betale betydeligt igjen, da Schmidt slet ikke har tilkjendegivet, at jeg har betalt hjemme. – Gik til Posthuset, fandt Brev fra Hertugen af Weimar, og da der i Dag Middag ei var Coupépladse til Schaffhausen, tog jeg for imorgen tidlig. – Godt Table dhote, saae i Avisen at Grevenkop Castenskjold *Marine-Officeer* fra Danmark var her. – Dersom her er et behageligt Familieliv da kan Zürich være god nok at leve i, men for den Reisende er den i denne hede Sommertid kjedsommelig. Intet frembyder Interesse, Intet værd at optegne; den lange Søe med de frodige Bræder / er kun lidt naar man kommer fra Lucern. Her er mere velhavende Bygninger, man har længer at gaae i Solheden. – Rundtom læses Speisewirtschaft, ingen Konditor og er der Een har han ikke andet en Sødt Kram og mange Fluor. – Solen brænder paa vor

21) Zürich] først skrevet Zürich 27) Konditor] først skrevet Konditt

Kammer, Døren staaer aaben hvor Gaardskarlen banker de Reisendes Tøi, saae vi faae Støvbåd. – Gesner[s] By er det modsatte af Idyllen og skal jeg som Lavater slutte fra Physionmien, saa siger jeg Prosa i en smuk Dal. – Ved Aftensbordet gjorde Viggo mig forskrækket, han spiste noget med Æddike og denne snerpede ham Halsen sammen, eller hvad det var, han kunde ikke faae Veiret. 5

Løverdags 10 Deiligt Veir; de sneedækte Alper hæve sig saa smukt for Enden af Søen. Stor Regning; gik paa Posthuset næsten en Time forud; 8¾ kjørte vi, i et frugtbart Landskab, men det var Tydskland og ikke Schweiz, vor Nabo, en Mand fra Nürnberg, havde reist med Moltke (omme fra Qvisthuusgaden). Vi kom gennem det Nasauske før vi naaede Schaffhausen og maatte vise Pas, som Soldaten ikke forstod. – Vi passerede Rhinfaldet og Webers Hotel før vi kom til Byen, Conducteuren bad os staae af og faae vort Tøi tilsendt det vilde vi ikke og maatte da i Schaffhausen vente næsten en Time paa Vogn og betale for den 4 Frank. – Uhøflige Folk der i Byen; Webers Hotel stort; vi fik Værelse lige ud mod Faldet, dette forekommer mig mindre, end paa alle Billeder; Table dhote godt. – Gik ned til Faldet og først i Solhede om paa Venstre Side, hvor der er et Slags Jernfabriker, her saae vi ovenfra Faldet, der her ikke fraperede; midt ude et Sted var reist en Jernstang med Aaret 1848, da havde her været saa lidt Vand at de formaaede det. – Gik nedefor til Caffeen. – Omgivelserne ere ikke betydelige! 10 15 20 25

6) Æddike] først skrevet Ædike 8) sneedækte] først skrevet sneedægte 16) Conducteuren] først skrevet Cont 23) der] først skrevet det 26) Caffeen. -] derefter er overstreget Hvilken Storhed. -

smukkest er det til høiere paa de trægroede Klipper gavlede Slot, / men til Venstre og bag ved er lave Viinhaver og leergule Skrænter med Buske, men man glemmer det ved at see Faldet og i dette er det den store Vandmasse mod Høiere der
 5 igjen optager al vor Seekraft; det er som een lang Bølge væltede frem og forvandlede sig i hvirvlende, sneehvide, klare Skymasser. – Det er Skyernes Skabelse! – Der er i de hvide dampende bløde Skyformer et gjennemsigt[igt] Blaa-Grønt, som en Afspeiling af Gletserne; Det brusende Fald
 10 selv er som en Gletse der opløste sig i straalende Damp, forvandlede sig til Solgjennemskindede Skyer, og foran spænder sig Regnbuen, der her ogsaa har faaet Bevægelse, det er som var den halv løst fra Grunden og flagrede i Vinden. – Jeg lod Viggo alene seile derover, da han ønskede det, han gik op til
 15 Slottet og var tæt under det styrtende Fald; jeg stod urolig for ham og ikke vel, paa den anden Side. – Fra mit Vindue seer jeg nu over Faldet, hele Landskabet ud til de høie Bjerge i den synkende Sol. – Traf General Gouverneuren Scholten, der gjorde en Udflugt fra Kissingen. –

20 *Søndag 11.* Tidlig før 5 vækket i det man troede vi vilde med Dampskibet afsted. – Senere igjen kaldt paa da der var en Hauderer, som gik Retour til Freiburg, med Posten er det for hver 10 Frank derhen, vi gave 25 Frank for hele Vognen og kørte ret mageligt Klokken 8½ fra Schafhausen,
 25 et rigt Landskab, senere gik det bjergopad; Klokken eet naaede vi Byen Bonndorff, spiiste til Middag og fik derpaa

5) det] foran er overstreget kun 5) een] foran er overstreget sneehvi 7) Der] foran er overstreget Det e 7) de] først skrevet den 9) brusende] foran er overstreget hele 12) her] foran er overstreget ogsaa 12) ogsaa] indføjet over linien 13) i] foran er overstreget hen

Beskeed om at den ene Hest havde faaet Diaréh og kunde i Dag ikke føre os videre. – Kudskene maatte nu skaffe os videre med Diligensen, som vi ventede paa til Klokken 5, fik saa sine 25 Frank og vi var heldige at have hele Diligensen for os. – Veien blev nu mere og mere smuk; Kornmarker grønne Enge, høitliggende sorte Skove, smukke Mennesker, sortklædte Bønderkoner med gule Voxdugs Mandfolke Hatte. – I Kroerne var Dands og Lystighed. / I Skovene brændte Miler. – Mod Aften blev Landskabet ganske schweitzerisk, vi kom in der Hölle; Veien gik i Zicksak ned af Bjerget og mellem skovgroede snevre Fjelde. Klokken var netop slaet 10 da vi naaede Freiburg og tog ind i Zäringenhoff og fik paa første Sal et høist elegant Værelse. Viggo kjedelig, knap svarende, demonstrerende, smed sine støvede Klæder paa de Fløiels Stole istedet for at hænge dem op; Scene til Opdragelse. – Det er en rar Fornøielse at betale. –

Mandag 12. Sov til Klokken 8; gik ud; Springbrønde paa Gaden. Domkirken ægte gothisk. – hvert Taarn paa Siderne som et Altar med smaa Figurer. – Tagrenderne danne fremspringende Dyr, Hunde, Frøer, Dæmoner. – Taarnet aabent for alle Vinde; det gamle Raadhuus med Keiserens Billeder svarer smukt til Kirken. Indeni den er Vinduerne med brogede Billeder. Orgelet brusede, Folk knælede. – Viggo kaldte det at seile *med* Strømmen: opad Floden, jeg sagde det var galt og nu kom Strid, hvor han var uartig, ja sagde at det skulde være sidste Gang han saaledes gjorde sig afhængig. Jeg ærgrede mig høilig over hans Modsigelses Aand. – Klokken henimod eet paa Jernbane, kjørte med en Familie fra

7) Bønderkoner] først skrevet Bønderg 18) ægte] foran er overstregel stor

Rygen, skrækkeligt hedt; kom forbi Karlsruhe og, efter Solnedgang temmeligt trætte til Heidelberg; blev pakket i Omnibus, Manden bagpaa bidt af en Hund. – I Hotellet Prinds Karl var kun eet usselt Værelse at faae, og det var oppe
 5 paa Taget, med skraae Vægge, slette Senge og Meubler, vi spiieste imidlertid godt, drak meget rhinsk Viin og havde det gemytligt, / hver som Philosoph paa Tagkammeret. –

Tirsdag 13. Sovet daarligt. Klokken 8 gik vi op til Slots Ruinen; deilig Udsigt over Byen fra den store Steen Altan,
 10 nede i Slottets Stuer og Sale voxte hele Kirsebærtræer og Hyldetræer. – Gik gennem Porten ud i Haven og saae det store Taarn, begroet med Træer og Buske, Halvdelen selv, i een Klump, styrtet ned. Ved Restaurationen kjendte en
 15 Herre mig, talte til mig det var »Lottes Sohn«, den hanoveranske Minister Kästner fra Rom. – Drak Øl deroppe og vandrede om i Ruinerne. – Nogle af Steenfigureerne halv nedstyrtede; for andre er Nischerne ganske draperede med rigt Evigtgrønt. – Gik ned til Byen, hen til Neckarbroen og derpaa hjem at pakke ind. – Klokken 11 kjørte vi i dræbende
 20 Solhede herfra, forbi Darmstadt til Frankfurth hvor vi tog ind i Svanen og fik et meget godt Værelse. Efter at have spiiist, gik Viggo paa Posthuset og bragte mig Brev fra Mathilde Ørsted. – (Underligt dog at kunne glemme at nedskrive fra igaar, den gribende Scene, noget fra Freiburg. Vi
 25 kom med Locomotivet America og ved en Station stod en Mængde grædende Qvinder og Børn, de vred Hænderne. Det var Udvandrere, de steeg i Vognene og deres Familie og

1) forbi Karlsruhe og] *indføjet over linien* 4) var] *foran er overstreget fik* 8) 13] *først skrevet* 3 20) herfra] *foran er overstreget f* 26) og] *først sat komma*

Venner næsten hylede, en gammel Kone klamrede sig til Vognen, saa hun maatte rives Løs, der var en Jamren og Nød, som rystede mig. Maskinen peeb og nu foer de afsted. Altid vexlede det for de Bortgaaende, men de som blev tilbage, stod der med deres Savn og Sorg og hver Ting der mindede om de, som vare borte. Jeg tænkte mig som en af de / Bortfarende, hver Blomst sagde husker du det! Aldrig havde Landet før været saa smukt Banetoget syntes en vred henflyvende Drage i hvis Bug jeg var og hvis Bytte jeg blev og maatte følge.) –

Onsdag 14. Tog Vogn og kørte ud til Bülow's, Kudsken kørte feil, (det var netop foran Eisendechers Dør). Bülow venlig Modtagelse, indbød mig til Middag; kørte til Eisendechers der boe godt. Nær havde jeg stødt min Tand ind ved at kysse Eisendecher paa Panden. Ja De maa ud med os til Hombourg, sagde han. – Hvad der? Spurgte jeg. »Hertuginde af Augustenburg og Prindsesserne have bedet os, at føre Dem derud naar De kom«. Det er Deres Spøg! – Mit Alvor, De maa, man venter Dem sikkert. Det kan jeg ikke, det er umueligt! jeg kan ikke besøge den Augustenburgske Familie. – Tør De ikke for Deres Landsmænd! – Derover har jeg ikke tænkt. Jeg kan kun sige, det er min Følelse imod! det er mig umuelig, selv at møde dem vilde være mig pijnlijk! De have engang været venlige og gode imod mig, men der ligger en ulykkelig Tid i mellem, de have bragt ulykke over mit Fædreland, jeg dømmes dem ikke, men jeg kan ikke udholde at møde dem. – Jeg gjør det ikke. Hvad skal jeg da svare! sagde Fru Eisendecher; at jeg er reist,

21) for] først skrevet De

eller selv det, at jeg ikke kunde, umueligt kunde! – Kjørt til Kammerherre Bülov talt med Frøken Riegels hvor jeg traf Professor Rothe fra Sorø. / Middag hos Bundes Gesandten Bülov, der var Kammerjunker Lorenz; foræret Bülow »Historier« og fik af Fruen »Amaranth«. – Tog i Theatret hvor den italienske Trup gav sidste Forestilling: *Otello*; havde Loge tæt ved Theatret hvor vi, til Viggos Glæde, saae ind i Couliserne. Primano meget styg og gammel. Tenoren Otello god. – Besøg af Kammerjunkerne Sick og Lorenz, der bragte en Dansk, der eier Clausholm, i Jylland, ind i Logen til os. Hjemme Klokken 9. Knudsen og Pätges med Stolpe gik, høit talende forbi. –

Torsdag 15. Græsseligt hedt. Folk falde om i Paris og døe. Asphaltet smelter i Gaderne. – Besøg af Lorenz. Ingen Breve; kjøbt mig Halstørklæder og var nærved at falde om af Hede. – Reist til Kastel; her vilde man ikke modtage en preusisk Sæddel, som Kelnerern i »*Svanen*« gav mig og paastod var meget god; ogsaa paa Dampskibet blev den forkastet og Verten i St Goar sagde at den i 15 Aar ikke havde være i Cours. – Viggo fortalte mig fra Bülows at Fru Eisendecker havde været der i gaar Eftermiddags for at bede dem sige mig at det Hele med Indbydelse af Hertuginde havde været en Spøg, men det er Løgn og daarligt Comedie-Spil. – I Kastel ventet længe i Solhede paa Dampskibet, endelig henimod 5 kom det og vi gik forbi Bingen til St Goar. Vertinden i Lillien stod paa sin Trappe, hun kjendte mig strax; jeg fik to gode Værelser, Rhinen brusede uden for. –

8) Primano] ♀: Primadonna
skrevet Lozern

9) Sick] først skrevet Z

14) Lorenz] først

Jeg følte mig gemytligt her; vi spiste godt og drak megen Rhinskviin. Paa Jernbanen igaar fra Frankfurt til Kastel mødte vi et andet Tog og holdt tæt ved hinanden, i Coupeen lige for var to unge Damer og to nætte Pigebørn, jeg talte til den ene af de smaa, vi gav hinanden Hænderne ud af Vognene. »Venskabspagten er sluttet«, sagde een af Damerne. Den lille bad mig hilse Rhinstrømmen, det andet Barn spurgte mig hvorhen jeg reiste, »nach Dänemark!« og saa skildtes vi. /

Fredag 16. Skrev Brev til Lorenz med den ubrugelige Thaler-Schein; gik saa til Posten med det og til Heubergers, han var i det württenbergske, to Døttre tog mod mig; gik op til Rheinfels, den gamle Fører der oppe fortalte at han var af god Familie og havde Grever i sin Slægt og at han derfor helst viiste fornemme Folk om; da jeg nævnede Heuberger, naar en Ræv bliver gammel kan han nok miste Haarene, men ikke Lusene!« sagde at hele Distriktet havde hævet sig mod ham at han havde sin Afsked, dog med Pension. Ruinen meget stor Plads; gik der i en skrækkelig Hede; fortrød jeg havde sendt Brev afsted, hvorved Kelneren maaskee kunde blive jaget bort; gik ind paa Posthuset og tog mit Brev tilbage. – Klokken henimod 3 gik vi ombord og maatte i Baaden krydse mellem to Dampskibe, kom ombord; brændende Solhede. Kom forbi Stolzenfeldt, der er meget storartet; Hele Rhinen seer ud som en Dal gjennem hvilken, henad Strømmen, Dødens Engel havde gaaet og med sin Finger ødelagt Borge og Byernes gamle Mure, kun Rester

11) det] først skrevet den 20) stor] først skrevet stort

staae og Viinen, der i Afstand næsten synes lav, som Kartoffeltoppe i Bede. – Kom Klokken henved 5 til Koblens, gik om i Byen og over Broen til Ehrenbreitstein, men, som V ei havde Lyst at bestige. Vore Passe bleve os affordrede, 5 nu gaaer jeg og venter paa disse. – De kom viserede kun til Cöln. Vi sad ved aabent Vindue og hørte Musikanter spille paa Gaden; smukt klang af Martha: »The last rose«. –

Løvedag 17. Reist fra Mains Klokken 8; Solen brændte, Rhinen saae ud som en mere / sammenhængende Masse, 10 end Vand, næsten som Sirup. – Vi kom Klokken 11 til Bonn, længer gik Skibet ikke, (passerede en smuk gothisk, ny Kirke). Spiiste i Bonn, og maatte vente til Klokken 3 før kom ikke et Dysseldorfer Skib der kunde føre os til Cöln; vi kom paa Adolph Herzog von Nassau, det samme vi be- 15 gyndte Rhinreisen med. Solen stegte Alt; jeg har i Dag følt mig imellem lidt syg. Landede først ved Deutz, styrede saa over til Cöln, hvor vi tog ind i grand hotel royal, blev enige om at blive her til imorgen Eftermiddag. Gik lidt ud i Byen, jeg var paa et Ølhuus og fik et Glas Øl, saae en gammel 20 Kirke og var hos Farina og købte mig en Flaske Eau de Cologne for 12 Silbergrossen. – Meget Liv paa Broen; Dampskibe kom og gik; tydeligt saae vi fra vore Vinduer, »Siebengebirge«. Rhinen piler afsted.

Søndag 18. I den tidlige Morgen smuk Musik udenfor 25 ved eet af Dampskibene. – Gik til Kirken, hvor der var Messe; paa Veien derhen forfulgt af en Hund, jeg slog den over Næsen, den gjøede mere, jeg jog den bort, og den kom imellem Benene paa en Mand, der traadte den, saa at den

8) Mains 3: Koblenz 21) Silbergrossen] først skrevet Gutegrossen

hvinede og hang med det ene Been, det vakte Opmærksomhed. Kjørt til Kirken der er storartet, i den Deel hvor Altaret er, holdtes Kirkegangen, der sad i Kanikestolene en Mængde Unge og gamle Geistlige og sang Vexelsang i eensformig Rhythme; smaa Chordrengene i hvide Skjorter og rød Krave sang foran Alteret; Processionen gik Kirken rundt, der var Aflad for Alle, selv Ikkechatoliker. Prægtige Glas- 5
 malerier i Vinduerne. Biskopper hugne i Marmor sov paa deres Kister; en Ridder under en Jernrist. Helligtrekongers Grav. Kirken næsten fuld af Folk; gik rundt om den. Ved 10
 Table dhote talte med Verten om Jenny Lind, som har boet her i lang Tid. Gav Visitkort til Reinich, som lever her. Verten glad ved at vide hvem jeg er. / Klokkerne 3 kjørte vi over Rhinbroen til Deutz, ventede til 4 og da gik Toget i Regn og Graat til efter Klokkerne 9 hvor vi naaede Hamm 15
 tog ind i Prinds Karl paa Banegaarden. Der var opfyldt, ligesom inde i Byen, da det var Skyttelaugs Fest; Brød manglede og vi maatte spise Pumpernikkel, noget sødt Sortbrød. – Da vi kom i Seng, frygteligt Regnskylle, Storm og Lyn; det var som strømmede det fra Sluser; jeg kunde ikke 20
 sove, havde det heedt og tungt.

Mandag 19. Oppe halv 6, maatte vente en Time før vi fik Kaffe og da med noget forligget Brød til; Alt var trent, Regnen skyllede; vi kom paa Banegaarden, Diaré; Toget kom; Manden, der skulde sælge Billetter havde forsovet sig, 25
 der blev sendt Bud paa Bud efter ham. Den Jernbane Embedsmand jeg spurgte om vi kom med tids nok, var tvær, og sagde »qvælen Sie mir nicht«. Seent kom vi afsted; altid

24) Diaré] først skrevet T

skyllede Regnen; Marker stod under Vand; Landeveien en Dynd, enkelte Veie en rivende Strøm. – Ved Festningen Minden kom vi gennem den »Vestphalske Port«, til Høiere for os høie Klipper. I Minden bleve Passene os affordrede og viserede; jeg løb i Skylregn og arangerede med Reisen. Herfra var det med »Güter-Zug«, saa dræbende langsomt og med Ophold paa 8 a 12 Minutter, Klokken blev henimod 3 før vi naaede Hanover hvor vi paa Jernbanen tog ind i Hotel royal; ved Tabel dhote fik vi Familien hvor Mandens Fingre alle vende bag ud, han tog Karbonade med Fingrene, Fruen tørrede sin Mund paa Franskbrød. Her i Hotellet er Prinds Christian af Glücksburg med Familie. Viggo gaet ud at see Byen. /

Tirsdag 20. Oppe og [paa Baneg]aarden Klokken 6. Prinds Christian med Gemalin[de] og Frøken Heurgen gik med, talte med dem. – I Vognen en hanoveransk Familie og Prindsessens Kammerpige. Klippede Billeder til den lille hanoveranske Pige[,] og Moderen gjorde igjen Balloner til den unge Prinds Frederik, eengang dansk Konge. – Vi kom ved Haarburg ombord paa Dampskibet, jeg bredte min Plaid ud for Prindsessen at sidde paa; vi talte meget sammen og da vi kom til det danske Vagtskib, saae jeg Wilde, da han fik Øie paa Prindsens lod han Flaget heise op og ned. – Tog ind i Victoria. Kun et Brev til Viggo, Fru Drevsen har tvertimod al Opgivelse paa egen Haand sendt 5 Breve til Milano, der ligge de! meget ærgerlig herover, Gik til Pertes

2) Ved] først skrevet I 3) Vestphalske] først skrevet Vestf 3) Høiere] først skrevet Ve 6) Güter] ü først skrevet y 14-15)[] hul i papiret 17) Prindsessens] først skrevet Prindsesses

20.-21. juli 1852

& Besser med den gamle Regning som jeg [har] betalt to Gange og fik mine 16 # (dansk) igjen; i Stadt Theater Romeo og Julie, daarligt; traf Töpfer og Hiller der. – Ikke i Humeur.

Onsdag 21.

2) (dansk)] tilføjet under linien 5) Onsdag 21.] resten af denne side og hele næste side er ikke beskrevet.

1854

Mai 1854.

Reise med Einar

Mandag 8 Mai Klokken 2 om Eftermiddagen med Damp-
5 skibet Slesvig til Kiel, ført af Capitain Garde; Fru Drevsen,
Louise, Gottlieb og Børnene fulgt os ombord. – Capitainen
lod os faae en Kahyt for fire til vort Brug, mit og Einards,
det blæste lidt, men var smuult Vande, stærke Regnbyger
trak op, men Veiret blev godt Søen stille. Møens Klint tog
10 sig godt ud med sine Skove, der næsten var heelt udsprun-
get[.] Ombord en Romer der talte dansk. En russisk Geist-
lig, der længere Tid havde været i Kjøbenhavn, fortalte om
at min Improvisator var godt oversat i een af de bedste rus-
siske Journaler. Spiiste nede i Kahytten. Maaneskins Aften.
15 Klokken 10 til Køis sov kun lidt, men Søen stille. –

Tirsdag 9 Mai. Op Klokken lidt før 4; kom til Kiel 6½;
Skovene deilige grønne. Kjørte med Jernbane Klokken 7 og
var Kl 10 i Altona; tog i Hamborg ind i Victoria Hotel, fik
Værelser ud til Jungfernstieg; gik med Einar i Alsterpavillon,
20 Pasage & – sendt Brev til Fru Drevsen i Kjøbenhavn. Jeg
har i Dag idelig Kneb i Maven. – Table de hote med en

2) Mai 1854.] *Fra året 1853 er ingen dagbogoptegnelser bevaret* 5) til] *først skre-*
vet fra 10) Skove] *S først skrevet n* 17) Skovene] *først skrevet og d*

Mængde Svenske. Om Aftenen i Stadt Theater hvor de gav »Die Waise aus Lowod« efter Currer Bells Roman Jane Eyre, Hovedrollen godt udført af Frøken »Seebach«; spadserede senere omkring. —

Onsdag 10 Mai Oppe Klokken 5½ kjørt fra Banegaarden 5
7½ over Wittenberge og Magdeburg til Leipzig hvor vi kom
Klokken 9½. I Vognen var Hr Mauke, Søn af Boghandleren
i Hamborg, (Mauke & Besser). Det er Boghandler Messe i
Leipzig, men i Stadt Hamborg hos Lorcks Sviegerfader fik
jeg godt Logi, (Salonen med det lille Cabinet.) + — I Dag 10
paa Jernbanen: I Banetogets / Flugt saae det ud, som
de unge nys udsprungne Skove bleve som Bouketter kastede
ind til os. — I Wittenberge var Pas og Kuffert Visitation,
pludselig var Einar borte for mig, jeg søgte og søgte i største 15
Uro, Kufferten skulde aabnes, men han var der ikke; jeg saae
i hver Vogn der skulde til Leipzig, søgte rundt om, forgjæ-
ves, i stor Angest; endelig fandt jeg ham, han var bestandig
gaaet Huset rundt, for at søge mig og vi vare saaledes gaaet
Feil af hinanden. —

Fra Halle havde vi Lampe i Vognen; drak om Aftenen 20
Thee og Punsch.

Torsdag 11 Mai. Sov godt. Gik til Lorck. Einar er ikke
vel, det piner mig; skrevet hans Moder til. Lorck var her og
spiiste med ved Table de hote. Gik omkring i Byen, saae
Boghandler Børsen. — Klokken 5½ kjørt fra Leipzig og kom 25
til Dresden Klokken 9; tog ind i Stadt Rom. —

2) aus] først skrevet von 5) Onsdag] On først skrevet Tir 5) 10] først skrevet 9
6) over] først skrevet ti 10) +] tilføjet i marginen 12) nys] foran er overstreget Skove
22) Torsdag] Tors er tilføjet over linien; derunder er overstreget Ons

Fredag 12 Mai. Gik i Galleriet, Catholsk Kirke[,] paa Terrasserne, til Fru Serre, der fløi mig om Halsen; gik til Carus og Fru Deeken. – hos Lüttichau, der bad mig indbyde Bournonville at komme med Balletten til Dresden, fik
 5 jeg Adgang for Einar og mig i Intendant Logen. – (Table dhote i Hotellet) I Theatr[et] Kätthchen von Heilbron, besøgte Intendanten i hans Loge, kjørte med Gralls Svigerfader hen til Serres hvor der var samlet en stor Kreds af mine Venner, Dahl, Gutzkow, Hammer, (Frøken
 10 som jeg traf paa Glorup). – Forfatteren til Waldmeisters Brauthfahrt, Koenig, Hammer, & Der blev musiseret. Hjem Kl 11.

Løvedag 13 Gik i Zwinger. Frokost hos Fru Serre, kjørt med hende over Elbbroen, ud til Elysium hvor der er en
 15 deilig Udsigt over Elben til Dresden; Stedet herude har Jenny / Lind villet købe, men opgav det. Kjørt til den store Have hvor Slottet ligger; aflagt Besøg hos Frøken Constance *Jacobi*, hun var ogsaa iaftes hos Serres. Middag hos Serres med Geheimerath Metmayer (?) der har udgivet
 20 *Reisebøger*; lever i Turin er nu paa Reise til Breslau og Paris; han synes at interessere sig særdeles for alt hvad der kaldes Aristokrati og da han hørte min Svinedreng blev han forbauset over den skrækelige Satire, som han kaldte det, saa jeg var forbauset over alt det han lagde deri og ærgerlig.

1) Fredag] Fre først skrevet Tors 1) 12] først skrevet 11 2) om] ms. har ved lineskift om/om 4) med] m først skrevet t 6) besøgte] b først skrevet g 7) med] m først skrevet k 9) o: Constance Jacobi 10) o: Otto Roquette 11) Der] først skrevet Kom 13) Løvedag] først skrevet Fred 13) 13] først skrevet 12 13) Gik] foran er under blækklat skrevet Gik 19) Metmayer o: Mittermaier

En Grevinde der kjendte mig fra mit Ophold i Tharand med Beullieu besøgte mig hos Serres. – Einar meget flink og oplivet. Gik i Intendantens Loge til en meget daarlig Forestilling: Die Mäntel hvori Hr Meinhold fra Karlsruhe deputerede, derpaa Wer iszt mit? – Balletten Des 5
Malers Traumbilled blev forandret til en Pas de quatre. Einar vilde ikke med til Carus, jeg kjørte med Excellensen Lüttichau derhen, hvor jeg blev kjærligt modtaget. En ung engelsk Dame fortalte mig om en heel engelsk Skole paa hendes Faders Eiendom, hvor alle Børnene holdt af mine 10
Eventyr. – Jeg læste: unter dem Weidenbaum og es ist ganz gewiss. Fru Serre kjørte mig hjem, Einar i Seng, men vi talte længe gemytligt sammen.

Søndag 14 Mai. Paa Posthuset, Brev fra Fru Drevsen. I Chatolsk Kirke en Messe af Naumann. Middag hos Fru 15
Serre; Einar befandt sig daarlig før Bordet, jeg maatte følge ham hjem og var ilde stemt; gik til ham strax efter Bordet og derpaa til Fru von Deecken hvor der var samlet en Deel, men jeg var slet ikke i Humeur, læste ihast og til deres Uvillie tog strax hjem; Dahl gav mig Adresse til en Læge; 20
Einar gik imidlertid med i Lüttichaus Loge hvorfra vi saae Webers Præsiosa. – Om Aftenen / savnede jeg min Brystnaal, og var ganske kjeed derover, mod Sengetid fandt jeg den siddende i min Vest. –

Mandag 15. Paa Posthuset. Klokkeren 11 kjørt med Fru 25
Serre og Einar ud til Maxen, jeg tiltvang mig baglænds Plads for at han kunde have det bedre. Veiret smuk, Skoven

11) Jeg] J først skrevet L 14) 14] først skrevet 13 16) Einar] først skrevet Einard 21) Einar] først skrevet Einard 25) 15] først skrevet 14

grøn. Minna tog glad mod os; strax efter Middagsbordet blev en vedvarende styrtende Regn saa at vi ikke kunde komme ud, den unge Musiker Heinrich Reccius var her. Vi fik en Nøgle frem og skulde høre den svare, aldrig havde
 5 jeg prøvet Sligt. Det viiste sig at jeg havde stor magnetisk Kraft, der var sandeligt intet Selvbedrag, jeg kunde neppe holde den; mit Navn sagde den og da der spurgtes om Aanden i mine Skrifter svarede den »Edelmut«; jeg følte mig afficeret derved; siden kom Einar ned, men ham vilde
 10 Nøglen ikke indlade sig med og da der spurgtes hvorfor svarede den »Unglaube«, den unge Reccius gik det være, ham havde Nøglen ogsaa imod og paa Spørgsmaalet hvorfor svarede den »dum«! jeg blev forlegen paa Nøglens Vegne, og paa den unge Mands. – Vi spurgte om det første Bogstav
 15 til Einars Moders Fornavn og ikke ham men mig svarede den I. Det hele er mig aldeles ubegribeligt, men at her ikke var Bedrag er jeg forvisset om. –

Tirsdag 16 Gik ud til mit Træ, der er nu lagt en smuk Vei uden om det, Træet selv staaer kraftigt og smukt ved
 20 Fjeldranden. – Rapsen blomstrer, Kirsebærtræerne sætte Frugt, Lærkerne synge. Her kom til Middag Damer fra / Nabogodset. Efter Bordet Læste jeg og Heinrich Riccius spillede af sine egne Compositioner paa Violin, hans Broder paa Pjano. Mod Aften gik Einar ud med Heinrich, det
 25 mørknedes, de kom ikke, jeg var i stor Angest for ham. – Læst Historier og i seng Kl 10,

Onsdag 17 Gik til Marmorbruddet; tæt ved er Smelteovn;

3) Reccius 3: Riccius 8) følte] først skrevet følge 15) Einars] først skrevet Einar
 18) 16] først skrevet 15 25) mørknedes] først skrevet mørk 27) 17] først skrevet 16

Regnveir. Frøken Veltheim kom her fra Dresden. Einar vedbliver at være ikke vel! – Nieritz kom med Major Serre fra Dresden, de to unge Hr Reccius spillede Frøken Veltheim sang dansk, om Aftenen læste jeg og vi spillede Derbyspil.

Torsdag 18. Altid graat Veir. Einar ret livlig; Fru von Zöllner med en ung Slægtning Ulla fra Hanover kom her; vi kjørte ud til Rabenstein, et smukt Fjeldparti; Einar var meget glad der ved; om Aftenen læst og spillet Derby Spil. Einar lidt mere vel! –

Fredag 19. Bedre Veir, kjørt med Fru Serre, Einar og Ulla til Slottet Wesenstein, forbi Kalkovnene; en smuk Dal med Træer paa Fjeldsiderne; saae den i fransk Stiil indrettede Slotshave, som den lille Flod med det okkerrøde Vand løber igjennem; var oppe i Slottet, saa Riddersal, Kapel, Torturkammeret; kjørte hjem Veien neden om Rabenstein og Moskeen. – Einar fik Brev fra Viggo, men ingen Svar paa hvad han havde skrevet om! jeg et Par Ord fra Fru Drevsen. Læst Historier, spadseret og pakket ind, da Tøiet skal til Byen før os. –

Løvedag 20. Imorges Klokken 6 gik vore Kufferter til Dresden. Einar og jeg spadseret med Frøken (Ulla Schrader fra Lingen) ud til mit Træ og til Raden Saléh Moskee; ganske godt Veir. – Paa Hjemveien mødte vi Zöllner der kom fra Dresden, efter Bordet indtraf de to unge Officerer Scherini, Svogere til Husets adopteerte Søn. Mod Aften smukt Veir; vi gik op under det store Lindetræ, hvorfra sees det sachsiske Schweitz, dette var da endelig klart. Klokken

1) Einar] foran er overstreget Bre 5) 18] først skrevet 17 10) 19] først skrevet 18 18) og] først sat komma 20) 20] først skrevet 19

6 kjørte Zöllners og Majorens til Dresden, Frøken Ulla bliver og reiser med os. /

Søndag 21 Mai. Smukt Veir; spadseret til mit Træ og Moskeen. Saae den indmurede Tønde i Maxen. Paa Kirke-
 5 gaarden blev et lille Barn begravet, Kisten aabnedes før den lagdes i Jorden. Efter Middag, Klokken 2 kjørte vi ind til Dresden; Folk spadserede i Mængde ud af Veien. Gik paa Terrassen og i Lüttichaus Loge, saae »Fröhlich« og Balletten Althea der opførtes første Gang; i Parquettet var en
 10 Mand der aldeles lignede Ernst Weiss. Gik paa Brülls Terrasse og hjem til Hotellet.

Mandag 22 Mai. – Kjørt hen og blevet Phothographeret, sad 3 Gange; saae ud som en skrællet Nøddeknækker. Besøgt Auerbach; bragt paa Posthuset Brev til Faderen Collin og
 15 Eduard. Frokost hos Serres. Paa Galleriet seet Madonna. Afsked først hos Lüttichau. Vexlet Penge og vundet paa preussiske Thalere. Middag hos Serres. Karl, Sønnen var der; Frøken Böthe? til Middag, til Kaffe kom en Prindsesse af Reus og Flere jeg maatte læse den grimme Ælling; meget
 20 træt. Paa brüllske Terrasser spüst Iis med Auerbach og hans Kone, i Theatret Michel Perrin og der Kurmärcher und die Picardin. Pakket ind. –

Tirsdag 23 Mai; sov ikke godt; oppe Klokken 5; kjørte i smukt Veir; to svenske Damer var i Vognen et Par Miil ud.
 25 Det sachsiske Schweitz og især inde i Böhmen tog sig male- risk og frisk ud. – Solen var i Böhmen meget brændende og træt kom vi Klokken 2¼ til Prag og tog ind zur blauen Stern,

8) Terrassen] Te først skrevet Th 10) Brülls] B først skrevet T, navnet først skrevet Brylls 18) Böthe ? ∴: Bölte

men det er en daarlig opvartning; gik med Einar i Tegnskirken; kjørt op til Hradsin, besøgt Kirken hvor Folk sang om Nepomuks Kiste; kjørte til Casa santa, derpaa ned til Hængebroen, forbi den nye Springbrønd, om i Jødekvartret hvor jeg nær havde faaet ondt af Stank. – Hvilede lidt, spadserede saa i Gaderne, spiste Iis. – Her er rundt om store Festforberedelser til Keiserens og Keiserindens Ankomst Pindsedag. – /

Onsdag 24 Oppe Klokken 4; meget slet Opvartning i blauer Stern. Afsted med Toget Kl 6½; en Madam med skraalende Unger fra Leipzig vilde til Pest. – Mange Gange Passene efterseet. I Adamsthal ved Brünn 11 Tunneler, (18 ialt fra Leipzig) her var i Vognen en Professor fra Brünn, der sagde til mig, at her kunde Maanen fortælle smukt, han kjendte min Billedbog og ved Brünn viiste han mig, saa jeg nok, for flere af sine Bekjendter. Kom Klokken 7½ til Wien, saa godt som ingen Visitering. – Tog ind i Hotel *Meisel*.

Torsdag 25 Christi Himmelfartsdag gik til *Jenny Lind*, der ikke tog mod Nogen om Søndagen. Søgte og fandt, skjøndt Adressen var feil opgivet, Grev Bille-Brahe, der traf jeg Grev Frijs og v. Haffner. Gik til Augustinerkirken, saae Monumentet af Canova, hørte Messe; gik paa Theatercontoiret til Laube, derfra til Leon Moltke, saae i Stephanskirke og da ind at spise Iis. – Ikke ganske vel om Eftermiddagen. Blæst og Kulde. Drev om; da vi Klokken 8½ kom i Hotellet havde Jenny Lind været her med sin Mand og lagt Kort, hun kommer her igjen imorgen Kl 12. I Seng Kl 10.

1) Tegnskirken ∴ Teinkirken 9) meget] *foran er overstreget h* 10) 6½]
 først skrevet 5½/2 23) saae ∴ saa

Fredag 26 Morgenbesøg af den unge Reitzel og af Christian Stampe; paa Posthuset Brev fra *Drevsen*, (Einar fik fra Jonna) seet fra Bastei Revuen, ventet paa Jenny Lind fra 11 til 2 forgjæves, da jeg efter Bordet gik til hende
 5 hørte jeg det var en Misforstaaelse af vor Portier, hun havde ventet os; jeg saae hende imidlertid ikke, hun laae til Sengs; Manden ret behagelig; gav mig to Billetter til deres Loge, hun sang i »Saale der Gelsellschaft der Musik« til Indtægt for Wiens Fattige. – Der var rædsomt opfyldt men Einar og
 10 jeg sad godt og havde Døren aaben ud til Gangen. Den svenske Ledsagerinde sagde at Jenny havde hele Dagen været syg, hun sang mageløst især: »ich muss nun einmal singen«. Efter Concerten var jeg inde hos hende. »Hvordan har De det gode Andersen!« sagde hun; holdt / mig trofast
 15 i Haanden indbød mig og Einar til Middag imorgen Klokken 3 Da vi to kom hjem talte vi derom, samt om Religion, Gud og Christus, samt Verdens Livet, Klokken blev halv tolv. –

Løvedag 27. Tidlig Besøg, som igaar af Reitzel og Christian Stampe. Lidt Diaréh. Brev fra mig til Fru *Drevsen*,
 20 (Einar skrev hjem) Brev til Fru Serre i Maxen. – Jenny Lind syg, kom der ikke. Besøgt Laube der gav Billetter til Einar og mig for hver Aften i Burgtheater, saae »der Sonnwendhoff« hvori Anschütz var mesterlig som Præst og Frøken Haizinger, som den gamle Crescenz. – Hverken Bille
 25 eller Leon besøgt os, ærgerlig over deres Mangel paa Opmærksomhed.

Søndag 28. Før vor Opstaaen Reitzel, derpaa Chr:

11) været] *foran er overstregel* lidt 20) Jenny] *foran er overstreget* Om 22) Sonnwendhoff] S *først skrevet* W , w *først skrevet* en

Stampe. – Gav til Laube: »Fliedermutter«, hørte Musik i Hofkapellet og derpaa i Augustinerkirken, gik til Stephans Kirke; havde indviteret Reitzel, men fik det gjort om da Jenny Lind vilde see os til Middag; var der Klokken 3; hendes Dreng *Walter* var tyk og stor, lignede hende noget 5 og havde Goldschmidts brune Øine; vi drak i Danmark: danske Venners Skaal; kjørte derpaa ud til Jægers i Forstaden, Forældre til Diplomaten i Kjøbenhavn; smuk Udsigt til Bjergene og til Karpaterne i Ungarn; Jenny kjørte os derpaa til Burgtheater hvor vi i Selskab med Chr: Stampe 10 saae Schillers Klokke med levende Billeder og Walensteins Lager. –

Mandag 29 Paa Posthuset Brev til mig fra Fru Drevsen. Kjørt med Stampe, der overmorgen skal forfløttes til en Stad ved Prag og være Officeer. Regnveir. – Om Aftenen Klokken 8 kjørt til Jernbanen og derfra i en slet Vogn afsted. Reitzel fulgte os der ud. – / 15

Tirsdag 30 Om Natten over Simringen i en styrtende Regn. – Ved Mürschlag da vi kom i Vognen havde vi ikke faaet løst vort Schein til videre Reise, Conducteuren hjalp 20 os der med i Bruck. – Nu blev Einar syg, kastede op ud af Vognen, han ængstede mig meget, var ogsaa gnaven. – Om Aftenen naaede vi Laybach og der i Stadt Wien, slet Opvartning og Spise; – Mit Hattefederal glemt.

Onsdag 31 Maatte op Klokken fire og selv ud paa Jernbanen med Tøiet. – Kom i en lille daarlig Vogn, med en 25

3) gjort] først skrevet gjord 6) i] herefter venter man Champagne el.lign. 7) Venner] Ve først skrevet W 18) Tirsdag] først skrevet 30 18) Simringen 3: Semmering 19) Mürschlag 3: Müzzzuschlag 22) Om] foran er overstreget I Gra

ret venlig Mand fra Triest. Einar sov idelig og saae kun lidt, var ikke til at faae ud af Vognen naar de Fleste gik, dernæst tvær i sit hele Væsen og ikke god, jeg følte mig syg derved. – En smuk Natur. I Adlersberg Middag; vi saae Indgangen
 5 til den berømte Grotte; Klokken 9½ kom vi til Triest; deiligt og storartet Skue ud over Byen hvor Gaslygterne vare tændte og Fyret. – Godt Hotel de Ville. –

Torsdag 1 Juni. Varmt Veir! smukke store rene Gader, mange Skibe. Besøgt Øestereicher og blev indbudt til Mid-
 10 dag, gik i den græske Kirke, hvor Menigheden kysede Popen paa Haanden, Varmt Bad. – E. tvær og ikke som jeg ønskede det, jeg blev sygelig afficeret. Godt igjen. Middag hos Østreicher; Fruen og Fru Gerhard (?) den oldenborgske Consuls Kone, kjendte mig igjen. Vi drak i Champagne
 15 Dronning Caroline Amalies Skaal; gik derpaa op paa Husets flade Tag-Altan, men Solen brændte voldsomt. Foræret Consulen »Historien«, Gik hjem og laae paa Sengen i den qvælende Varme; spiste i Caffeen Iis. – Om Aftenen Gaderne smukt belyste; militair Musik udenfor een af Cafeerne;
 20 spadseret paa Molo og Broen. Besøg hjemme af Østreicher. /

Fredag 2 Juni Om Morgenen Klokken 6 fra Triest med Dampskibet *Roma*; det var Scirocco, den tog til, varm Regn strømmede ned, Søen gik, Skibet slingrede voldsomt, jeg blev søesyg; efter 6 Timers Fart, Klokken var 12, kom vi til
 25 Venedig og steeg af a la Luna, men jeg var slet ikke rask; gik med Einar til Markuspladsen Doge Palaiet og Markus-

3) sit] først skrevet sin 4) I] foran er overstreget Om A 5) Klokken] foran er overstreget gik 13) Gerhard (?) ∴ Guebhardt 26) Markuskirken] M først skrevet K

kirken, spiieste Kl 4 ved Table dhote og gik atter ud, men var s[v]immel og ilde; dog drev vi om fra 7 til 9; meest paa Markuspladsen; Gasflammerne tændtes; Sangersker gav Bravourarier, en Mand sang »bravo min Figaro«. Var i en ret smuk Kirke der var stærkt oplyst. – Einar meget tilfreds. 5

Løverdags 3 Juni. I en Gondol i to Timer, (hver Time 1 Zwanziger) strax følte jeg mig ikke vel i de snevre, noget stinkende Kanaler, hvor der flød Salatblade, Halm &; der blev slaaet Vandfade ud, ovenfra. Gondolen sort som en Ligkiste; vi saae ogsaa Om[n]ibusgondoler. Kom til Ponte rialto, gik lidt paa den; seilede saa til Kirken dei frari og saae Canovas Gravmonument og et ligeoverfor, til Titian; paa Posthuset ingen Breve. Sendt Brev til Fru Drevsen, Einar til sin Fader. – Seilede til Kirken hvor der var lystig Orgelmusik; Kirken ligger tæt ved Hospitalet. – Derfra til Banquieren hvor jeg tog af mit Creditiv 200 Frank. Hjemme i Hotellet truffet en dansk Levison. – Gik paa Markuspladsen og spiieste Iis; Einar træt og derfor hjem at hvile. – Gik i Doge-Palacet, saae de / rige prægtige Sale, med udskaarne forgyldte Lofter, Malerier af Tintoretto, Paul Veronese. & Saae Antiker, blandt andre en Ganymed paa Ørnen af Phidias; gik derpaa til Fængslerne, nogle ganske sorte Huller med Brix, kun Aabning til at aande; de mildere, med Jerngitter ud til en mørk Gang. – Gik saa ind i Markuskirken og saae Alteret fra Sophiekirken af 25 Guld, de kostelige Marmor og Porphyrsøiler fra samme Sted. Bronze-Støbninger af Benvenuto Cellini. Da vi derpaa

2) s[v]immel] *ms. har smimmel* 6) 3] *først skrevet 2* 24) Jerngitter] *J først skrevet G*

drev om i Buegangene traf vi Landsmænd: Andreas Aagesen, og Baron Stampe; de komme fra Italien og gaae til Milano. Spadserede for at finde Theater St: Samuele, men opgav det. Om Aftenen paa Markuspladsen. –

- 5 *Søndag 4 Juni.* »De kunde jo lade være at tage mig med!« sagde Einar i Dag da jeg bebreidede ham hans Haardhed, hans Kulde, og mindre Venlighed. »Det har jeg for min Kjærlighed for disse Mennesker!« – Han smeed en brændende Cigar ud paa Nabotaget, det bebreidede jeg ham. –
- 10 Imorges, Pindsedag, gik til Markuskirken, tog Gondol i fire Timer og seilede til Maria di salute, derpaa hen til Marstrands, hans Kone og lille Barn saae mig fra Logian og kjendte mig, Einar vilde naturligviis ikke med derop, men laae nede i Gondolen; Marstrand fik ham op. – Seilede til
- 15 Posthuset hvor der var til mig Brev fra Kittendorf og Aagaard om Bidrag til Folkecalenderen. Seilede til Palazzo Pizano og saae Poul Veroneses Billede, derpaa til Palazzo Vandremine som var lukket; besøgt Jesuitterkirken og I Scalsi; gjennem store og smaa Canaler, næsten det hele Venedig til Arsenalet, hvor de fire Marmor Løver staae. Besøgt
- 20 Baron Bertouch. Efter Table d hote, Einar uelskværdig! gid jeg maa faae lidt mere Glæde senere, han er en sær Fyr. / Elskværdig senere. Spadseret paa Markuspladsen; ingen Musik da det er Pindsedag; et Liig blev i Procession ført ind i
- 25 Markus Kirken.

Mandag 5 Juni. Varmt Veir. Mit Pas har ikke Visa-

3) St:] indføjet over linien 5) 4] først skrevet 3 10) Imorges] foran er overstreget Han er for magelig, for 18) Vandremine ∴ Vendramin 26) 5] først skrevet 4

Stempelet tydeligt, det afficerede mig, lang Seilads til Jernbanen, denne gaer over Havet til Kysten; her blev Landet mere og mere frugtbart, Viinrankerne hang fra Træ til Træ; Alperne klarede; Apeninbjerge med Cypresser, Pinier og Landsteder laae til Venstre. – I Verona tog vi ind i due 5
torre hvor der kun taltes italiensk og fransk, Passene efterseet; kjørt ud til Amphitheatret; den øverste Krands mangel, ellers er det vel vedlige holdt. Der var dramatisk Forestilling, Theatret selv og de to Rader opstillede Træ-Loger optog en ringe Deel herinde; kjørt til den smukke Kirke 10
Sanct Zeno; mødt Prosessioner; til Scaligernes Grav og i Kirken Sanct Eustacia! Spadseret hen til Broen over Etsch, her saa ganske romeragtigt ud; de mørkerøde Tage, graalige Mure, Cypresser paa Bjergene. Einar meget tilfreds.

Tirsdag 6 Juni. Stor Regning, kjørt til Jernbanen Klokken 9½, men der var ved Toget fra Venedig gaaet noget 15
itu, der telegrapheredes om et nyt Locomotiv, vi ventede næsten to Timer; »det er vi saa vant til!« sagde Einar, fordi vi komme et Qvarteer før Togets Afgang. Jeg var ved at faae ondt; da vi kom i Vognen, blev der gjort Alarm, 20
nogle, der skulde til Mantua, vare i urette Vogn med os. Regnen skyllede ned, men holdt op da vi naaede Festningen Peskiera, her blev vi i et lille Vertshuus til Klokken 3 først da gik Dampskibet over Søen til Riva; man havde skrækket os med at det ikke gik / herfra. En meget syg, ung 25
Officeer der vilde til Meran, var ombord; det var koldt, Bjergene saae ud som et kjæmpestort oprørt Hav. – Vi kom

4) klarede] *først skrevet klarederes* 18) næsten] *først skrevet t* 21) Vogn] *først skrevet Vogne*

forbi flere Smaabyer, Søen blev mere og mere blaa, Olie-
skove og Cypresser. Fjeldene vilde, men meget koldt. Den
Herre jeg i Venedig tog an for en Hollænder, er en Preuser,
vi gjorde hans Bekjendtskab i Peschiera, han var glad ved at
5 træffe mig og havde læst »Nur ein Geiger«. Oppe ved Riva
var langs med Klippen høit oppe en storartet Fjeldvei med
Gallerier. Vi vilde fra Riva gaae med Omnibus til Ro-
veredo, men der gik ogsaa een lige til Trient og den kjørte
den smukke Have-Dal mellem Bjergene; hvor Viin Frugt-
10 træer og Korn bredte sig. – Maanen skinnede smukt hele
Natten; Einar og jeg havde god Plads, sad ene i den foreste
Afdeling af Vognen. I den mørke Nat kom vi strax foran
Trient gennem en vild, steil Klippevei, bestandigt ned ad,
Etschdalen med Trient laae under os i Maaneskin; Klokken
15 12 kom vi til Byens Port hvor vi maatte overgive til en
Soldat vore Pas, uden at faae noget Slags Beviis for dem;
jeg var meget ilde derved. Vi kom til Hotel d Europe, fik
en Sal med mange aabne Døre, som jeg lukkede, og krøb saa
op i den høie Seng. –

20 *Onsdag 7 Juni.* Oppe Klokken 4, fik Passene, og foer af-
sted Klokken 5. Jeg er [i] gaar stukket paa Kinden, det
smerter, hovner og tager til. Einar kjedelig tver og ikke
opmærksom, saa at / jeg blev ærgerlig. Veien smuk; men
rundt om staae de store Morbærtræer afbladdrede, eller
25 Folk er ifærd med at tage alle Blade bort. Viinløv, deilige
store Grædepile. Klokken 12 Middag kom vi til Botzen og

1) Olieskove og Cypresser.] *tilføjet over linien* 12) I] *foran er overstreget* Onsdag 7 Juni. 12) Nat] *derefter er over linien tilføjet og overstreget m , derunder er overstreget paa* 12) kom] *foran er overstreget efter Klokken 12* 20) Juni] *først skrevet Junii*

tog ind »zum Thurm« fandt særdeles venlige Mennesker. Spiiste for meget til Middag. Gik i Kirken og paa Kirkegaarden. Febril af det Stik jeg har paa Kinden, det brænder stærkt. – Om Aftenen skulde E ligge i Sengen og ryge Cigar, det er mærkelig hvor lidt Opmærksomhed han viser mig, kort og gnaven altid, naar jeg ikke kjæler og snakker efter hvad der ligger ham nærmest. Jeg ærgrer mig tidt over Fyren. Naar kommer Takken. – Meget varmt! Det er mageløst hvor Folk her ere høflige og Alt billigt

Torsdag 8. Varmt og smukt Veir. Klokken 12 kjørt med Diligense fra Botzen; ved Brixen blev vi sat i en anden Vogn, næste Station igjen i et lille aabent Kjøretøi med een Hest for, det var meget koldt, jeg leed bestandigt af de giftige Stik i Kind og Hals. – Kom over Brenner og videre frem i [den] slette Vogn med en stinkende Pasageer, saa at jeg maatte have Vinduet aabnet hele Natten.

Fredag den 9. Klokken 4 til Innsbruck; her opdagede vi at Einars Kuffert var glemt, Conducteuren sagde at det var skeet i Botzen; jeg sagde ham at det var skeet i Brixen, thi der ved Ombytningen saac jeg den ikke og havde gjort ham Opmærksom paa det, men han forsikkret, at den var sat ind i Vognen. – Jeg skjændte og lamenterede; der blev telegrapheret til Brixen. Seet Kirken med Hofers Monument. / Om Aften[en] gav den italienske Trup fra Milano Lucia di Lammermor. Bariton og Tenor fortræffelig. Stormende Bifald, Krands og Fremkalden. Parquettet kostede omtrent 3 & dansk. Ved Middagsbordet i Dag den unge Grev Luckner.

12) et] først skrevet en 17) Innsbruck] b først skrevet p 22) telegrapheret] først skrevet tell

Løverdag 10 Juni. Til Morgen kom Einars Kuffert. Stod først op henimod ni. Spadseret; Bjergene ligge med Snee, det er hundekoldt; sendt Brev til Gusta Collin og de Herrer Kittendorff og Aagaard, den stærke brænden i Stikkene
 5 Gik til en Barbeer, som sagde at det var giftige Insecter og at der vilde sætte sig Ædder der gik ud om nogle Dage. –

Søndag 11 Juni. Afsted fra Innsbruck Kl 7, smukt Veir; alle Bønder søndagsklædte; deilig Vandring op af Bjergene, Dalen sank dybere og dybere under os. – Middag i Mittel-
 10 wald, daarlig Mad og meget dyr, saa jeg kom i Angest da jeg kun havde tilbage to bayriske Gylden til vor Aftensmad, og man ikke tog østeriske Sædler eller Guld, maatte bede Einar tage til Takke med Smørrebrød og Steeg, da vi ellers let kunde komme i Forlegenhed. En Skottlænder var med;
 15 vi talte om den blaa Grotte, jeg sagde at den ikke kunde males og ikke beskrives. »En Landsmand af Dem, sagde han har dog gjort det, jeg fører altid hans Improvisator med«. Da jeg siden gav ham mit Kort blev han meget overrasket. Kjørte hele Natten og leed store Smerter i Hals og Kind.
 20 Vognen stødte, Einar var uden Deeltagelse og raadede mig at sove. –

Mandag 12 Juni Klokken 4½ kom vi til München og tog ind »zum bayrischen Hoff«. – / var meget syg i Kind og Hals, leed af Feber. Gik paa Posthuset fik en Mængde
 25 Breve til Einar, men jeg ingen, det afficerede mig. Dingelsted er borte; Hans Secretair bad mig modtage en Plads i Theatret under mit Ophold her, jeg maa altsaa kjøbe til

4) Kittendorff] først skrevet Kittent 13) ellers] først skrevet eller 15) blaa] først skrevet blaae

Einar; gik til Dönniges, traf Fruen der tog hjertelig mod mig, vi talte om min Sygdom, en ung Herre der, sagde at i München var al Betændelse særdeles farlig, Gik med mig til Slottet, hvor Kongens Livlæge Geheimerath Kidl boer; jeg kom ind, sagde mit Navn, han kjendte det, og da jeg havde expliceret mig lovede han at komme hjem til mig om Aftenen for at give mig et Omslag; kjørt med Einar til Triumphbue, Pinakothek, Glyphtothek, Basilica og Aukirken; paa Veien til denne følte jeg mig Febersyg. Gik til Dönniges og sagde at jeg ikke kunde blive der om Aftenen, de holdt paa mig, sendte Bud efter en Chirurg, der ogsaa forordnede Omslag, jeg vilde afsted, de plagede mig, jeg maatte blive, Dönniges skrev til Kidl at han skulde komme til dem, jeg var inderlig kjed af det. Nu lavede man Grød Omslag og gav mig paa. Saa kom stort Selskab og med Grød Omslag og et stort Tørklæde af Dönniges traadte jeg op, saae ræsom ud, sad mellem Damer, der sagde mig Behageligheder, jeg var fortvivlet og saa bad de mig læse høit, jeg blev meget lidende derefter og da de andre gik til Bords, Kl 10, sneeg jeg mig bort, men Vogn var der ikke at faae, jeg maatte ene, og med en Potte / varm Grød jeg havde faaet til Omslag, søge hjem, gik feil og da jeg kom var Einar i stor Uro for mig.

Tirsdag 13. I denne hans første Eensomhed og Kjedsommelighed tilbragte han Aftenen med at skrive til Jonna og sin Moder, det har vist været livlige Breve, jeg ærgrede mig derover. I den tidlige Morgen kom Kidl, gav mig Hør-Frøes Omslag, disse fik jeg hver halve Time hele Dagen; om Aftenen sendte jeg Bud efter Geheimeraad Kidl, jeg kunde

4) Kidl 3: Gietl 21) varm] *foran er overstreget V*

ikke udholde den febrile Tilstand Omslagene satte mig i; jeg sende trist Breve hjem til Fru Drevsen og til Jonna. Kidl gav mig Lov at tage i Theatret vel indpakket og blive der stille. Einar skulde derhen, jeg gik med, vi saae die Liebsprotokol von Baurmfeldt og der Roaga, gik febersyg hjem. (Besøg af Dönniges.)

Onsdag 14. I Nat Smerter endnu i Halsen, men Kinden flyder. Klokken 8 kom Geheimeraadn og lagde Plaster paa, sagde det gik godt, »men jeg maatte holde mig fra at afficereres og echaufferes!« jeg sagde nu Einar, i Spøg, at min Doctor havde sagt jeg ei maatte siges i mod. Kjært med Einar til Glypthotheket, han var forbauset over Antikkerne og de praktfulde Sale. Spiste ved Tabl' dhote, med sort engelsk Plaster paa Kinden. Kjørte med Einar ud at see Bavaria. Iaften intet Theater da det imorgen er Frohn-Leichnams Fest. – Indbudt igaar hos Liebig Chemisten, som jeg traf i forgaars Aftes hos Dönniges, men kom naturligviis ikke. Sendt Brev til Louise Lind, meget bedre, men dog Smerter, især i Halsen. – / Einar drillende og altid modsigende. Gik til Lægen, jeg havde Feber og han bad mig gaae hjem forny de varme Omslag, og holde mig rolig, Einar vilde ryge Tobak og lukke Vinduerne op medens jeg laae og transpirerede med de hede Omslag, jeg blev heftig derover, talte om hans Hensynsløshed og han svarede at han skulde huske det. Jeg blev feberheftig og gav ham saa bag efter venlige Ord for at faae Fred.

Torsdag 15. Lægen var her imorges og paalagde mig at

1) Omslagene] O først skrevet B 2) sende o: sendte 5) Baurmfeldt] først skrevet Baurnv 6) af] foran er overstreget igaar

blive hjemme og tage varme Omslag; det er Frohn Leich-
 namsfest, men da Regnen skyller ned bliver der ingen Pro-
 cession. – Gaderne pyntede med unge Birke, saa der er en
 Duft. Besøg af Architechten Meldal. – Ventede paa Lægen
 til Table dhote Tiden var forbi og maatte da nøies med lidt 5
 Suppe og Steg. Fik igjen varme Omslag. Einar gik til Enge-
 lænderen og jeg saae ham ikke fra han gik til Bords til 3
 Timer efter og da jeg beklagede mig derover, var han igjen tver
 og stiv. Jeg bad ham være mild mod mig, jeg var syg! han
 blev den samme, da blev jeg lynende, fortalte ham flere af de 10
 Uopmærksomheder han havde viist mig, han blev vred, jeg
 kom til at græde og for at faae Ligevægt igjen maatte jeg
 give gode Ord. Besøg af Professor I Theatret
Stradella, var der med Einar i Galeri Noble. – Bauditz og
 Andreas Aagesen sagt os Lev vel, de reise imorgen tidlig til 15
 Dresden.

Fredag 16. Lægen bød mig endnu blive hjemme i Dag og
 tage varme Omslag, det er fjerde Dag. Regnveir. Besøg af
 en ung Verehrer der er paa et Contoir. / Einar mærkværdig
 drillende og kjedelig; dog saa snart at det igjen lyser op hos 20
 ham bliver jeg ham strax god. – Skrev til hans Fader. Var
 ved Table dhote, men holdt først halv 6 op med Omslag,
 gik da i Theatret og saae: Ein Posse als Medicin, et meget
 moersomt Stykke.

Løvedag 17. Kjørt med *Einar* til Allerheiligen Kapel; 25
 Droskekusken vidste Intet; maatte tage en ny; kjørt ud til
 det nye Glypthothek, hvor Kaulbachs Jerusalems Ødelæg-

10) flere] *foran er overstregtet* hvi 25) Einar] *først skrevet* Viggo 27) Glyp-
 thothek ☉: Pinakothek

gelse staaer, Schorns (?) Syndfloden. Ypperligt belyste Prospecter af Grækenland. Jeg følte mig meget mat og kjørte hjem. – Besøgt Meldahl, hvis Pas ikke er visert af bayrisk Consul og derfor holdes tilbage af Poletiet i Nürnberg; fik
 5 hans Natsæk at reise med til Kongen. Brev fra Dönniges at Kongen venter mig Mandag til Taffels i Hohenschwangau. Givet Geheimerath *Giell* »Historien« og Fru Dönniges »The poets day dreams«. Skottlænderen, vi reiste fra Innsbruck med har i Dag gjort mig Vesit og bad mig skrive mit Navn
 10 i et fransk Exemplar han har af min »Improvisator«. – Spadseret i Buegangen, til Allerheiligen Kapelle; Bazilica; Jesuitterkirken og seet Thorvaldsens Monument.

Søndag 18. Meget varmt; lidt Feber. Lægen tilladt mig at reise og givet mig Brev til den kongelige Læge i Hohenschwangau. Seet paa Frohenleichnams Processionen, der for
 15 Regns Skyld ikke blev forrige Torsdag; Dreng og smaa Piger, disse sidste med Blomster og Faner, et uhyre Tog det gik til Basilica, jeg var meget angrebet derved og angst for Reisen i mo[r]gen. Fru Dönniges foræret mig smukke Alperoser. God Middag her i Hotellet. Om Aftenen Propheten,
 20 storartet udstyret; næsten hele Frohnleichnamsfesten kom for deri; meget varmt, træk, en blodløs Dame, der ikke havde andet rødt end sin Sløife vilde ikke forbarme sig og lukke Døren. /

25 *Mandag 19.* Sov slet hele Natten, oppe før fem og afsted Kl 6 med Jernbane til Augsburg, Alperne meget smukke, fra Augsburg Jernbane til Biessenhofen, hvor jeg traf Diligense,

7) Geheimerath] G først skrevet L 10) et] først skrevet en 10) Improvisator] I først skrevet E 15) Frohenleichnams] først skrevet Pro

jeg kom ene ind i den, Conducteuren fik jeg til at kjøre rask
 og omtrent Kl: 2 var jeg i Füssen; her varede det længe før
 jeg fik en Vogn, den var dyr; i det jeg kjørte ud af Byen
 kom von Dönniges med kongelig Vogn, jeg fløttede over i
 den og vi foer mod det smukke Slot, der ligner eet af de 5
 skjønneste ved Rhinen, men her staae Alperne høit op, som
 Vold. I Havehuset ved Siden af Dönniges blev jeg indqvar-
 teret fik en kongelig Laqai, Klokken henved 4 kaldtes jeg
 til Kongen. En sort klædt Herre kom mig venlig imøde, vi
 talte sammen, og da jeg spurgte hvem det var, sagde man 10
 von der Than. Det var mig ikke kjært; men han talte Intet
 der kunde tyde paa en tidligere Tid. Kongen uendelig hjer-
 telig, viiste mig sin Stue, sin Udsigt og præsenterede mig
 dernæst for Dronningen ved hvis Side jeg fik Plads ved
 Taffelet og efter Boret kjørte Kongen nedfor min Dør og 15
 tog mig op i sin Vogn, vi to Alene kjørte saa over Grændsen
 langt ind i det østriske Tyrol, der var da ingen Spørgen om
 Pas eller Standsning, vi kjørte et Par Timer, han viiste mig
 den smukke Egn, talte meget om Das Märchen meines
 Lebens; hvor smukt og godt det maatte være, hvilken glad 20
 Følelse at have overvundet saa meget og tilkjæmpet sig Er-
 kjendelse. – Min Tro og Tillid til Forsynet. Vi talte om
 Skandinaviens Litteratur om Salomon de Caus, om Robert
 Fulton og Tycho Brahe, hvorledes Digtetekunsten drog dem
 frem, disse Tidens Løftere. – Det var en stille mild Sommer- 25
 aften, en Myg stak mig igjen paa / Kinden, Kongen rev den
 af; Om Aftenen ved Theen læste jeg under dem Weiden-

2) 2] først skrevet i 8) Klokken] først skrevet Kl hen 15) Boret o: Bordet
 23) om Robert] om først skrevet og

baum, og es ist ganz gewiss! Kongen gik tidligere bort, Dronningen blev, gav Damerne en Alperose Orden, forærede mig en Alpeblomst. Ved Taffelet fik vi Vildt Kongen havde skudt og en Gede Dronningen havde fisket. Hun er smuk
 5 har et klogt Ansigt; talte meget og venligt med mig. De 2 smaa Prindser saae jeg. Klokken var næsten 12, da jeg kom til Ro, aldeles søvnig og udaset.

Tirsdag 20. Sov i eet til Klokken 8, da Laqaien bragte mig Kaffe. Gik saae med von Dönniges op ad Bjergene, jeg
 10 havde faaet en stor Alpestok at støtte mig paa; det gik bestandigt op ad, maatte hvile flere Gange og kom da auf der Jugend, en Fjeldhøide, til Marienbrüche, der høit oppe hvor Gemserne gaae er kastet over den brede dybe Afgrund, et Vandfald styrter sig i Dybden; jeg saae gennem en
 15 Sprække i Broen den svimlende Afgrund og det kildrede i mine Fødder. Vi steege ned og flere Gange maatte jeg holde mig fast ved von Dönniges, da jeg var ved at styrte i Afgrunden. – Over os laae nu det gamle Hohenschvangau i Ruin; det nyere der ligger høit og som vi tidligere fra Høiden
 20 saae under os er ogsaa opført paa en Ruin der før beherskede Veien her ind i Tyrol. – Vi gik derpaa ned i det svimlende Dyb, mødte paa Kjøreveien Dronningen der tog ud. Spiiste Frokost paa mit Værelse, gik saae op og saae Slottet; alle Vægge ere med Billeder der knøtte sig til dette Steds
 25 Sagn og Historie. Den sidste Hohenstauffer / tager Afsked med sin Moder. – Rundt om Svaner; Svanen i Haven.

9) ad] først skrevet i 9) Bjergene] foran er overstreget Bj 11) maatte] først skrevet jeg 15) den] først skrevet det 23) Spiiste] foran er overstreget Gik saa op at see 23) og] indføjjet over linien 24) alle] foran er overstreget i

Løverne der, om Springvandet, som vare de komne hid fra Alhambra. – Billederne paa Muren i Borggaarden. – De smukke Bregner op at Veien til Indkjørselen. Vaabnerne. Den smukke Rustning og Vaabensal man træder ind i. – De mange Markblomster rundt om, saa yppige, saa stærke i Farver. Dronningen ynder og samler disse; hun forærede mig igaaer en Blomst: »Frauensschuh«. – Deilige Alperoser rundt om i Glasvaser. – Ved Taffelet i Dag sad jeg ved Kongens Side. Kongen og Dronning[en] talte meget med mig, Alle saare venlige. Von der Tann tilbød mig Ridehest men jeg blev hjemme at skrive, han spurgte til Grev Dannemand, der var hans Ven og med hvem og Sehsted han havde levet meget i München. Spadseret langs med Søen, den var saa stille sort grøn, de grangroede Bjerge speilede sig sorte deri, over disse løftede sig de smukt formede nøgne graa Alpe-masser, med Snee i Revnerne. Rundt om riig Vegetation, jeg bandt en Bouquet til Dronningen og klippede om den et Papir med Svaner. Om Aftenen sad jeg ved Dronningens Side, vi talte meget sammen hun var saa ligefrem og god, ønskede at Prindserne havde hørt mig fortælle et Eventyr og jeg lovede eet næste Aar, naar jeg kom igjen og lovede at skrive et til Juul om Hohenschwangau. Damerne bad mig [om] Haandskrift. Herrerne beklagede at vi nu skildtes, netop i det vi bleve bekendte. Kongen bad mig altid besøge sig kom jeg til Bayern og tog hjertelig Afsked, lige saa den smukke Dronning. /

1) Løverne] *foran er overstreget* Marm 2) Muren] *M først skrevet B* 10) Ridehest] *først skrevet en He* 12) med] *foran er overstreget h* 19) vi] *foran er overstreget hu*

Onsdag 21. Om Morgenen før jeg stod op, kom Laqaien med Dronningens Album og bad mig skrive der i. Var oppe at sige Damerne lev vel, og fik af Een af dem en stor Bouquet Alperoser og Forglemmigei. Dönniges, Tann, sender Hilsen
 5 til Dannemann og Sehsted[,] kom med flere og sagde mig Lev vel, i kongelig Vogn kjørte jeg til Füssen; saae der Kirken der er stor og smukt, har en Dødedands og et interessant Portræt af Karl den Store, der skal være født i Bayern. Kjørte med en Bondemand i Diligensen. I Bissenhoffen ventet 2 Timer over Tiden, følt mig derved meget nerveus; ilde stemt ved Tanken om Allgemeine Zeitung nævnte mig og Tann sammen paa Slottet. Endelig kom Toget, Maskinen var gaaet itu og vi kom saaledes istedet for 8½ til Augsburg først halv 10, Toget var afsted til München og Alle maatte
 10 vi overnatte i Augsburg. Jeg tog ind zum drei Mohren, her var ikke videre, men dyrt.

Torsdag 22. Kom Klokken 8 til München; Einar laae endnu i Sengen og var glad ved min Ankomst. Brev fra Fru Drevsen, Faderen Collin, Augusta Collin og Jonna. – Kl 4
 20 om Eftermiddagen med Fru Dönniges, Fru Dingelsted, Kobbel, Liebig, Bornstedt & kjørt ud i Slotshaven hvor vi drak Kaffe, læst to Eventyr, Kobbel fortalt Digte; kjørt med Fru Dingelsted (som jeg forærede Historier) til Theatret og hørt Tony, ny Opera af Hertugen af Gotha; kjedet mig. Traf i
 25 Theatret Minister von Pforten.

Fredag 23. Hævet Penge; Fik Dönniges Portræt af Fruen og Kobbels Digte af Kobbel. Middag hos von der Pforten.

19) Jonna] J først skrevet C 20) Kobbel o: Kobell 22) Digte] foran er overstreget Histori

I Basilica og Au, kjørt ud til den ny, under Bygning værende Isarbrüche. /

Løvedag 24. Klokken 6 fra München; en kjedelig Nordtydsker, der rev ned paa alt Tydsk og fandt at Marschner var en slet Componist, han havde derfor aldrig hørt noget af ham, kjendte hans Værker kun af Navn. Engelske Jernbaner og Engelænderne paa Reise var hans Beundring. Han kjedede mig. Kom Klokken 12 til Nürnberg, tog ind i Wittelbacherhoff, Meldal havde skrevet til Verten jeg kom og denne tog særdeles smilende mod mig. I München glemte en Skjorte. Med Einar i de to Kirker og oppe i Borgen, kjørt rundt om Byen. Indbudt af Verten til et stort sluttet Selskab, som jeg ikke tog imod. Har en lille Byld i Hoved. Halsen altid daarlig. – E svarer uhøflig, tænker kun paa sig selv, er ikke mod mig, som jeg vist, i omvendt Forhold vilde være; at han skulde begynde med et venligt Ord er utænkeligt!

Søndag 25. Afsted halv 5 med en venlig Familie fra Stuttgart, Major ; i Hoff Middag, kom Klokken 8 til Leipzig; da vi kjørte fra Banegaarden vilde jeg ud af Vognen for at see om det var min Kuffert, Kudsken kjørte til, jeg faldt, stødte Knæ og Ryg. – Ilde stemt. –

Mandag 26. Brev fra Drevsen og Fru Drevsen, bestemt mig til at tage Einar med til Weimar. Om Aftenen i Theatret Joseph fortræffeligt; siden drevet paa Gaderne og gaaet galt, saa vi nær ei fandt hjem.

3) Løvedag] først skrevet Fredag 5) slet] først skrevet d 7) paa] indføjet over linien 15) vist] først skrevet vil 18) Søndag] først skrevet Løvedag
23) Mandag] først skrevet Søndag

Tirsdag 27 Brev til Fru Balling og Fru Drevsen, afsted
Klokken 12. /

Tirsdag [27.], om Eftermiddagen til Weimar, tog ind i
Erbprinzi; Beaulieu med Familie var i Tiffurth; besøgt
5 Schöll; gik med Einar om i den smukke Slots Have og viiste
ham Göthes Huus.

Onsdag [28.]. Frokost hos Beaulieus; han tog mig og
Einar i Theatret, hvor en Sangerinde fra Cassel aflagde
Prøve, men blev ikke antaget; talte her med Liszt. Beaulieu
10 førte os til Slottet, hvor vi saae Digterværrelserne og Kapel-
let; en stor Mængde kostelige Vaser fra Rusland fyldte alle
Sale. Saae i Havehuset Göthes Statue med Psycke. Middag
med Einar hos Beaulieu og ligesaa Aftenen; der var Maltitz
og Fru von Gross, Saupe & –

15 *Torsdag [29.]*. I Prøve og hørt en god Bas-Sanger fra
Cöln; Frokost med Einar hos Liszt. Fyrstinden, ganske En-
tusiast; hun røg stærkt Cigar. Jeg blev applauderet fordi
jeg, da man i Leipzig havde hysset af Wagne[r]s Overture
til Tannhäuser, alene havde applauderet. – Klokken 4 af-
20 sted til Eisennach hvor vi tog ind i »Halbmond«. –

Fredag [30.] – Besøgt Kammerherre Gross; kjørt ud til
Wilhelmsthal; steg af i »Auerhahn« og gik saa til Slottet,
Storhertugen reed just ud, tog glad mod mig; blev til Fro-
kost hos Storhertuginde; fik Værelser anvist. Grev Henckel
25 og Beuste meget elskværdige. Kjørt med Kammerherre
Zedlitz ud til deilige Udsigter. Lave Bjerge med Skove, som

2) Klokken 12.] *resten af siden er ubeskrevet* 3) Tirsdag] *først skrevet* Ons-
7) Onsdag] *først skrevet* Torsdag 15) Torsdag] *først skrevet* Fredag 17) hun]
indføjet over linien 20) i] *først skrevet* im 21) Fredag] *først skrevet* Løvedag
25) Beuste 3: Beust

Skov-Bølger, i en grøn-blaa Tinte. Wartburg laae som Decorationen i Tanhäuser. Saae Venusbjerget. – En Masse Fremmede mødte vi. – Efter Taffelet Besøg paa mit Værelse af Hertugen, (han kyssede mig i Dag inderlig og det paa min syge Kind,) / der læste for mig af sin Dagbog i Italien. 5
Om Aftenen læste jeg Unter dem Weidenbaum; gjerne vilde jeg afsted, imorgen tidlig, men Storhertugen holdt mig fast, vilde have at Einar kom herud, og tilsidst gav jeg een Dag til og skrev Einar Brev at jeg først kom over Morgen. Hertugen vilde at jeg i Gotha skulde besøge Hertuginde af 10
Augustenburg, jeg sagde at det ikke kunde være nogen Glæde for hende og jeg vidste det var ingen for mig; han meente at man ikke maatte bære Nag og at Damer var udenfor Politik. Samtalen generede mig, men han meente det godt. – Sover i de Værelser den unge Göthe sidst havde her. 15

Løverdags [1. Juli]. Gaaet lidt i Morgenstunden, talt med den lille Arvestorhertug der reiser idag til Belvedere, han kjendte mig og var meget venlig. Stadig Skylregn. Zedlitz reist til Weimar, hans Kone er i Barselseng. Ved Frokosten en Engælænder, Gesant fra Prinds Albrecht; dernæst den 20
weimarske Minister, Hofdame Frøken Below. Morgenbesøg af Storhertugen, der bad mig give Bidrag til en Weimarsk Journal der var udenfor Politik og Religion.

4) (han . . Kind,) tilføjet under linien 16) talt] først skrevet talte 17) Arvestorhertug] A først skrevet E 23) Religion.] resten af siden er ubeskrevet

1855

Reist til Udlandet 1855

den 28 Juni

[Torsdag] 28. Klokken 2 om Eftermiddagen med *Slesvig*
5 til Kiel. Louise Lind med Agnete fulgte, ligesaa Viggo og
Einar, Theodor, Hartmann og Thora. Veiret godt, Søen
blev mere og mere stille, ved Møen, som et vadret Baand,
her bragtes mig et Brev fra Jette Wulff. – Ombord var en
Brøndum, der saa trist ud, han var ung og blev sendt til
10 Melbourne, Broderen fulgte ham til Hamborg. – Lægen,
Professor Ibsen med Datter var med, de gik til Schweiz;
traf vor Viseconsul fra Hamborg den unge Hr Sommer, som
bad mig endelig blive lidt i Hamborg, for mit Pas Skyld
15 Dækket med Capitain Garde, deiligt Maanskin, jeg havde
en Kahyt ganske ene, men sov smaat og kort.

[Fredag] 29. Oppe før fire, følte mig dog ikke ganske vel.
Kom Klokken 5 til Kiel og var i Altona kl 10; fik i Victoria
et kjedeligt Værelse ud til Gaarden, der lovedes mig et bedre,
20 men nogle norske Fyre der vilde afsted Kl 7 smølede til halv
ti, først da og ær[ger]lig kom jeg til Gaden, saa var en Rude

10) Melbourne] først skrevet Melbor 14) besluttede] først skrevet ble 14) Spadsere-
screde] foran er overstreget Kom 19) kjedeligt] foran er overstreget slet

itu og jeg maatte vente til Glarmesteren fik den istand. Sendte Brev til Faderen Collin; ved Table d hote traf jeg *Marmier*, som jeg i flere Aar ikke havde seet; han spurgte til Marie Konow, fortalte at han havde været anmodet om at oversætte mine Eventyr paa Fransk; ved Bordet var *Ad- 5*
lersparre, der talte haant om Frøken Bræmer, nægtede at Jenny Lind var en stor Sangerske, sagde hun ikke forstod at synge; roeste og sværmede for Lucile Grahn. / han fortalte at Kongen af Sverrig havde ønsket ham til Theater- 10
 directeur. Her var da ogsaa til bords Hr *Jonas*. Besøgte Sommer der boede godt og havde en rar Kone; jeg maatte skrive Stamblad til hende og en ældre Veninde. —

[*Lørdag*] 30. Oppe Klokken 6, tog med Berlinerbanetog Klok 7 $\frac{1}{2}$, Min lille Natsæk jeg skulde have ihaanden maatte jeg ikke føre med, den skulde med i Godset, man tog den, 15
 ikke lukket uden med et Baand; Alt kunde trille ud, jeg kom i det meest ilde Humeur, min Phantasie piinte mig, det var 8 lange, hede Timer, Solen brændte ind i Vognen, det støvede, jeg følte mig saa fortvivlet, kjeed af Reisen. Klokken 4 kom jeg til Berlin; da mit Tøi var efterseet, vare 20
 alle Drosker borte, efter en lille Time kom jeg først til Meynhardts Hotel; mødte ved Døren der van der Maase der er vor Attaché og Lieutenant Hedemann, den sidste besøgte mig, træt gik jeg i Seng før Klokken 8.

9) af] først skrevet h 12) ældre] først skrevet æd 16) ikke lukket] først skrevet aabnet el. lign. 20) efterseet] først skrevet efterset

Juli

[Søndag] 1. Sov urolig den hele lange Nat. – Besøg af van der Maase; gik hjem med ham og siden op til Capitain Hedemann. Seet Frederik den Stores Monument. Meget
 5 varmt. – Spiste godt ved Table d hote, sad ved Siden af Capitain Hedemann. I Operaen, kun Balletten Esmeralda, hele Notre dames Historie, ganske smukt skizzeret (en net Kone, gav den naive lille Esmeralda). Uhøflig Controleur. Spadseret lidt efter i den varme, støvende Aften. Drak Punsch og
 10 Seltersservand. –

[Mandag] 2. Tidlig oppe; og med første Tog til Dresden; meget varmt; paa een af Stationerne $\frac{3}{4}$ Times Ophold for ikke at støde paa et Tog fra Dresden til Leipzig. – Klokken var over 1 da jeg kom til »Stadt Rom« hvor man fra Sønnen i Huset til Portneren toge venlig mod mig, jeg fik paa
 15 3 Sal et stort, lyst Værelse, følte mig endelig første Gang paa denne Reise hyggelig. Rosenkildes kom her med Middagstoget i Mandags og gik til Prag i Torsdags. Ved Table dhote hørte jeg / at der var Cholera i Töeplitz, noget Ver-
 20 ten troede udspreddes fra andre Badesteder, derimod er den i Prag. – Saae i Theatret »Mutter und Sohn« af Madam Birck-Pfeifer efter Frøken Bremers »Grannarne«; et fælt pebret Stykket; ma chère mère, alt det characteristiske og den svenske Farve er udvisket; en ung Dame fra det tydske
 25 Theater i Amsterdam gav Selma, sentimental, hyazintvandet som den er. –

[Tirsdag] 3. Skrev til Fru Serre, men da jeg kom med

5) Spiste] først skrevet Jeg 7) smukt] først skrevet smusk

Brevet var hun i Byen; strax efter sendes mig et Par Velkomst-Ord; der var Bryllup der i Huset, Gangen festlig med Blomster, i Haven Musik. – Skrevet til *Jette Wulff* og til Faderen *Collin*. I Theatret »Propheten«, som Titschascheck udførte. Ved Siden af mig fik jeg den samme gamle Johanitter-Ritter, som jeg havde i Berlins Opera, vi talte derom, han var fra Prag og hedte Jablunka, en Böhmer, sagde han. Operaen varede til over 10, jeg følte mig tilsidst ikke ganske vel og kjørte hjem.

[*Onsdag*] 4. Skrev til Lorck. – Middag hos Fru Serre; der kom senere Gutzkow med Kone; Digterinden Frøken *Bölthe*. to unge Digtere (Schram og) den først[e] teede sig meget selv bevidst.) Middag hos Fru Serre; der boer i Besøg Fru Henselt, da jeg kyssede hendes Haand kyssede hun mig paa Kinden: »det maa De tillade!« sagde hun, »det er rusisk Skik, kysser Een min Haand, maa jeg kysse ham igjen!« – Hun fik mit Portræt, det jeg havde afsendt til Fru Serre kom netop nu til hende. Med Fru Serre og Fru Henselt i Parquet-Loge og seet »*Rubens i Madrid*«, Emil Devrient udførte fortræffeligt Titelrollen, Fru Bayer-Bürck gav smukt Dame-Rollen. – Stykket selv bredt og poesiløst. /

[*Torsdag*] 5. Brev fra Lorck og Faderen Collin. Besøgt Frøken Bölte og Digteren Gutzkow. Middag hos Fru Serre, her fik jeg Besøg af Carl Devrient. Middag hos Fru Serre; om Aftenen igjen med hende i Loge og hørt Nicolai Opera: de lystige Koner i Windsor; Musiken syntes at have Charac-

1) var] *foran er overstreget* traf jeg 1) i Byen] *først skrevei* in 4) Titschascheck 3) Tichatschek 13) Middag] *M. først skrevet* Om 14) Fru] *foran er overstreget* Cla 24) Middag] *først skrevet* Om

teer og Farve. En Fru Bürde-Ney spillede Frau Fluth; og sang med storartet Stemme, blev modtaget og fik Blomster. Texten kjedede mig; jeg sad ogsaa daarligt. –

[*Fredag*] 6. Næsten Diareeh. Cholera er i Teplits og i
 5 Wien. Sendt Brev til Lorck; Brev til Louise Lind og Jette Collin. Ængstelig over min Mave; næsten bange for at kjøre med Fru Serre til Maxen; det gik imidlertid godt. Her var i Besøg et Par nygifte Folk fra Dresden, Konen var fra svensk Pommeren og interesserede sig meget for mig, som Digter;
 10 efter Bordet Maven igjen lidt urolig. – Mit Træ staaer frodigt og godt, rundt om det er plantet Roser og en Mængde Pensée. – Skov og Bjerger rundt om laae saa forfriskede grønne og solbelyste.

[*Lørdag*] 7. Vexlende Regn og Solskin; til Morgen kom
 15 Fru Henselt, hvis Gods ligger i Schlesien ved Görlitz, hendes Søster og dennes Datter var med; jeg læste, Majoren vilde at den unge Pige skulde kysse mig, og da vi bleve trængte paa kyssede jeg een af hendes lange Lokker. – Spadseret; ikke ganske vel, om Aftenen kom min Kuffer og Hr Krägen
 20 musiserede, (Thorwaldsens Sørgemarsch)

Søndag 8. Spadserede; Krägen spillede, Fru Strenz sang; det er en smuk Stemme; hun er opdraget af Fru Serre, er traadt op i Zürick, som Adalgise, Marthe osv; men har for Øieblikket intet Angagement, Manden er ved Theatret
 25 i Linz, hun er imidlertid her med sin lille Pige; meget beskeden, tilbageholdende, næsten lidt fortrykt. Igaar for-

3) sad] først skrevet saae 3) daarligt. -] derefter er overstreget Brev fra Lork
 17) vi] først skrevet jeg 19) Krägen] tilføjet over linien, derunder er overstreget
 Kränger (?) el. lign. 21) Søndag] tilføjet under linien 23) Adalgise o:
 Aldagisa

ærede Fru Henselt mig et smukt rødt Silketørklæde. (Ingen Fremmede her.) /

[Mandag] 9. I Dag ventede vi Gutzkow, han kom ikke; kjørte med Fru Serre, Fru Henselt, hendes Søster Fru Schirmann og den unge Datter, ud til Rabenhorst, der spiieste 5
Frokost, jeg læste og da jeg havde endt Læsningen af min Historie (Svanereden) satte hun en Laurbærkrands paa mit Hoved, den hun havde bragt med fra Haven, Stedet hvor vi sad bestemtes til at kaldes: dem dänischen Schwann; da jeg kom hjem laae paa mit Bord en smuk Krands af Roser, 10
Forglemmig ei og vild Viin den var bragt af Frøken Schirmann, – deilig Eftermiddag gik til mit Træ; sad under Moskeen; dybt under mig gik Folk og slog Hø; Sendt Brev til Thora Hartmann og indeni eet til Fru Balling.

[Tirsdag] 10. Deiligt varmt Veir. I Dag reiste Klokken 15
12½ Fru Henselt, hun kyssede mig med Taarer; Frøken Schirmann havde lagt tre Roser og Glemmigei paa mit Bord til mig. Endt Mosenthals Deborah. Til Aften kom Brev fra Faderen Collin, deri nogle Ord fra Etatsraad Drewsen. Frøknerne fra Nabogodset kom her, den ældste blev. 20

[Onsdag] 11. Sendt Brev til Etatsraad Drev[s]en, Faderen Collin og Fru Drevsen. Regnveir hele Dagen; først Klokken fem kom jeg ud at spadsere. Om Aftenen indtraf til Fods Henrik Retius; læst høit med den gamle Frøken Mulatten og noget af Ahasverus. – 25

[Torsdag] 12. Til Morgen knak et Stykke af min Tand; tilmorgen kom »Mit Livs Eventyr«. Regnveir. Til Aften kom, indpakket i Roser, en porcelan Svane, rimeligviis fra

24) Henrik Retius ☉: Heinrich Riccius

Fru Henselt. – I Eftermiddag indtraf Majorens Søster Fru Klein med Mand fra Berlin. Retzius havde komponeret mit Digt: Der Sohn der Wüste, meget charachteristisk, Madam Strenz sang det, Majoren var skrækkelig kritisk over Musik og Sang, det gjorde mig ondt, jeg forærede derfor Madam Strenz »Bilderbuch«, som en Bouquet hun syntes meget glad. Sendt Brev til Ingemann.

[Fredag] 13. Smukt Veir; spadserede hiin Side Moskeen; der kom en stor Snog med en Skruptudse i Munden, han slap den, Skruptudsen stod stille, stiv løftet høit paa sine fire Been, det saae fælt ud, jeg gik uden om, da jeg senere kom tilbage var den borte, men Snogen bugtede sig i Græsset. – Faarene kom med Klokker, det klang som klingende Regndraaber, som regnede det Toner, eller flere Harper klang i hinanden. / Efter Middag kjørte vi til Badet Kreischa, hvor der var meget kjedeligt, faae Gjæster og det Hele havde Udseende af en forladt Præstegaards Have; eller et Bad ved Midnat hvor Alle sov, men hvor der for os var gjort Dagslys, for at vi kunde see det i rigtig Belysning. Vi kom forbi et Slags Enkesæde hvor 12 Præste-Enker boe, to og to i hvert Kammer, de maa være over 60 Aar for at komme der. – Fru Klein blev søesyg ved at kjøre baglænds. Nu er Cholera i Venedig, Padua, Verona og Turin. –

[Lørdag] 14. Skrev Brev til Mathilde Ørsted og Delbanco, men de komme først til Dresden med Leilighed. Her er i længere Besøg en skikkelig gammel Baron Abedyll. Frøken Margrethes Tilnavn er Thomas. Meget varmt, kjørt neden om Rabenhorst til Glashytte, men Luften var saa trykkende

2) Retzius ∅: Riccius 18) der] først skrevet vi 26) Abedyll ∅: Albedyll

varm at jeg slet ikke havde det godt og fik efter en lang Stræknings Kjørsel, Fruen til at vende om igjen til Maxen hvor jeg læste høit. —

[Søndag] 15. Meget varmt; der kom af Fremmede kun Architecht Wahle, der var til Fods og tog mit Brev ind med til Byen. — 5

[Mandag] 16. Samme Varme; gik med Majoren til Rapsageren; Mad Strenz reiste for at søge Engagement, stakkels Kone. Sang for Ricius danske Sang[e], som han strax opskrev. Digterinden Frøken Bölte kom her. — 10

[Tirsdag] 17. Stærk Blæst og lidt Regn, læste høit saa jeg var angrebet deraf[;] om Aftenen fik jeg Brev fra Jette Wulf og i et fra Faderen, var fra ham selv, fra Jette Collin, Louise Lind, Hauch, Hertugen af Weimar. Jeg blev saaledes sat i Sinds Bevægelse at jeg siden da jeg kom paa mit Kammer, slet ikke kunde sove, Klokken slog to; tidlig til Morgen blev min Kuffert hentet til Afreise. 15

[Onsdag] 18 Meget koldt, maatte ud til Rabenhorst, det jeg ikke havde Lyst til; der var en Steenhugger derude, som paa Fru Serres Befaling maatte hugge i Stenen efter at jeg havde skrevet det der, som hun vilde: 20

Dem dänischen Schwan

d: 11 Juli 1855.

Jeg plantede Skovmærker og en Johannes Urt deri. Om Aftenen læstes igjen og jeg fik Brev fra Fru Balling. — / 25

[Torsdag] 19. Kjört ind til Dresden Klokken 1½; hos Carus ventede os et heelt Selskab, jeg traf der Fru Bayer-

20) maatte hugge] først skrevet havde hugget

Bürk, og flere Kunstnere. I Lüttichaus Loge sammen med Carus, traf Jomfru *Benedichsen* med sin Moder og Søster. – Hørte Operaen *Idomeneus* af Mozart, kjedelig Text, smukke Chor.

- 5 [Fredag] 20 Ondt i Maven. Breve til Faderen Collin og Augusta Collin, til Jette Wulff og Fru Læssøe. læst hvad Frøken Bölte har skrevet om mit Ophold her, det staaer i sächsische Konstitutionelle Zeitung. Middag hos *Carus*, med Dahl[s] Datter Fru Bull fra Norge. – Var derpaa i det
10 nye Musæum paa Slottet hvor Alt er rigt og prægtigt. Madonna af Raphael og Holbein vare endnu paa det gamle Musæum. Saae den prægtige Jernbanebro og i Theatret »Ich bleibe ledig«. Brev fra Etatsraad Drevsen.

- [Lørdag] 21. Maven daarlig; ængstelig; i Töeplitz stærkt
15 Cholera. Hos *Carus* blev mit Hoved maalt; dette hører til de mindre sagde han, Hjernen heller ikke af de store, men meget udviklet Phantasie og Følelse, i den Grad at jeg kunde blive vanvittig havde Gud ikke givet mig en overveiende Villie og Energi; dette var det Interessante hos mig. – Traf
20 den unge Garderofficeer Grev Knuth med sin Fader. Middag hos Serres, derefter hos Frøken Bölte hvor jeg maatte læse der var Gutzkov og Flere. – I The[a]tret Walensteins Lager og Wiener i Paris, hvor Davidson var mesterlig; jeg traf i Hofdame Logen en Dame fra Wien der havde hørt
25 mig læse hos Erkehertuginde Sophie. – Paa den anden Side havde jeg »Kunstvennen«. Fyrst Linar. – Erslöw med Kone og Datter var i Parquettet, de havde længe seet mig før jeg opdagede dem; bag ved sad Heinrich Brockhaus med Datter

7) her] h først skrevet i 18) en] først skrevet et 19) Villie] først skrevet Villies

og Svigersøn. Kjørte hjem til Serres, drak Thee; de vilde at jeg igjen skulde tage med til Maxen. /

[Søndag] 22 Følt mig lidt bedre. Tidlig paa Morgen
 kom *Serre* selv, for at see til mig; han havde fortalt mig om
 Vertinden i Stadt Rom der i et Par Maaneder havde bespiist 5
 en fattig Kone, der sad med Børn og som Serres medens de
 var paa Landet ikke kunde sende Mad, jeg gav Vertinden
 derfor ved Afreisen en Bouquet i den tydske Udgave af
 »Mährchen«. Reist paa Jernbanen med et ungt Ægtepar
 fra Galatz. – Traf i Stadt Hamburg Lose der er kommet 10
 igaar, han er reist fra Kjøbenhavn med Eduard og Jette; –
 Besøg af Lorck og Frue. Sendt Brev til Faderen Collin med
 Indbydelse til Edgard eller Einar at komme til München
 og reise med mig 4 Uger. – Sov tidlig.

[Mandag] 23. Var hos Lorck, der ikke fandt det tjenlig 15
 at give en forandret tydsk »Das Mährchen meines Lebens«;
 mit Portræt blev corrigeret af en ung Kunstner. Min Mave
 daarlig fik Draaber, der syntes at hjælpe. – Middag var Ind-
 bydelse med Lose hos Verten *Plaetzer*, Lorcks Svigerfader,
 jeg drak ikke den tilbudte Champagne, kjørte Klokken 2 og 20
 kom om Aftenen til *Hof* »im goldnen Hirz«.

[Tirsdag] 24. Her var tilmorgen Maven igjen urolig, saa
 at jeg opgav at gaae længere end til Nürnberg, det jeg tid-
 ligere havde betænkt. I Vognen traf jeg en Familie fra
 Nordpreusen; de opdagede mit Navn paa min Reisesæk, 25
 Konens Øine lyste, de spurgte om jeg var dansk og Digteren,
 da jeg sagde ja ragte Kone og Datter mig strax Haanden;
 en Familie fra Magdeburg Schlichtkrull udbrød, ja vi kjende

7) Vertinden] V først skrevet P 25) Nordpreusen] foran er overstreget Magdebu

Dem ogsaa og nu var jeg i en heel Kreds af Venner. – Nordpreuserens Fru[e] gav mig sine Choleradraaber og Fru Schlichtkrull syede Struppen fast paa min svære Frakke, der var i tu. – / I Nürnberg tog jeg ind i bayriske Hof; her
 5 bestemte jeg at vækkes imorgen Klokken fire, for at reise videre, da hørte jeg at Kongen og Dronningen vare oppe paa »Borgen« og jeg bestemte at blive. – Min Mave ængster mig. –

[Onsdag] 25. Forstoppelse! – Gik Klokken 9 op paa Burg,
 10 traf Geheimeraad Giedl, der tog hjerteligt mod mig. Kongen og Dronningen vare allerede ude; vi gik til en Hofdame, jeg kjendte hende ikke, men hun blev glad ved mit Besøg, viiste mig mine »Mährchen« dem hun førte med, fortalte dernæst at *Kaulbach* havde gjort en deilig Tegning til »Engelen«.
 15 Efter Klokken 12 kom en Tilsigelse til Taffels hvor jeg kaldtes »königl dänischer Hofrath«. – Klokken 3 gik jeg alt derop paa Borgen; en Vrimmel af Mennesker stode deroppe; smukt af Leer, malet over som støbte af Metal stod om Egetræet fire Riddere. – Von der Tann og flere Herrer jeg
 20 kjendte toge venlig imod mig; endelig kom Kongen og Dronningen, der udtalte deres Glæde ved at see mig; ved Taffelet sad jeg paa Kongens Side, han spurgte om Eventyret om Hohenschvangau, ønskede at see mig en Vinter hos sig; talte med Dronningen om Prindsesse Anna. Een af Hofdamerne
 25 fortalte at Ingen havde kunnet binde en Bouquet, som den jeg bandt til Dronningen, de havde forsøgt det, men den var langtfra; vi spiieste i den store Sal; i Bjelken var snittet en Ridder og en Sanger; Nürnberg laae neden under; der

3) Frakke] *ms. har* Frakker

taltes om »Unter der Weidenb[a]um«; Kongens General-
 lieutenant von Heilbronner gjør et stort Bal iaften hvor
 Kongen og Dronningen kommer, jeg blev ogsaa indbudt og
 skulde træffe der Hammer-Purgstall og den bekendte Schnei-
 der, Kongen af Preusens Forelæser. Hjemme Besøg af Ge- 5
 heimeraad Giedl. – / Om Aftenen hos Generallieutenant
 Heilbronner, stort Bal! Kongen og Dronningen her. Blev præ-
 senteret for *Hr Schneider* fra Potzdam og for *Hammer-*
Purgstal; tidlig hjem, sov meget lidt. –

[Torsdag] 26 Oppe Klokken fire; kom afsted Klokken 5 10
 og i Omnibus var den gamle *Hammer-Purgstall* der gik til
 Augsburg, livlig og venlig! – Endelig fik jeg Plads, det var
 en engelsk Familie, to ældre livlige Damer; snart ved at
 nævne Danmark spurgte de »hvad er det han hedder som
 skriver »fairy tales««, jeg nævnede »Andersen« og snart fandt 15
 jeg Grund til at sige jeg var ham selv! de modtog mig med
 Haandtryk og straalende Øine. Mand og Kone var Hosking
 fra London, Moder og Datter var Mrs Secker fra Windsor;
 jeg sagde at jeg kjendte kun mery vife of vindsor og det
 gjorde stor Lykke; da siden min Frakkestrop igjen gik itu, 20
 syede den unge Engelænderinde en ny deri; vi talte kun
 engelsk; der var en rusisk Jomfru og en tydsk rusisktalende
 Jomfru i samme Vogn. – Jeg følte mig slet ikke vel eengang
 men det gik over, Klokken halv to var jeg i Blauetraube,
 fik et daarligt Værelse, spiiste til Middag og følte mig ilde 25
 derefter; fik et Brev fra Guldberg, som forstemte mig; senere
 et Brev fra Faderen Collin. – Gik i Theatret og saae die

2) Heilbronner ∴ Hailbronner

14) spurgte] *foran er overstreget og el. lign.*19) jeg sagde] *jeg først skrevet de*26) fik] *foran er overstreget gik dog*

Waise von Longwood, Frøken Seebach spillede Jane Eyre, besøgte Dingelsted og Kone i deres Loge, hun er høit frugt-sommelig. – Ængstelig for min Mave Usselt Theevand. /

- [Fredag] 27 Min Mave god til min store Glæde. – Brev fra
 5 Ingemann, sendt Brev til Faderen Collin og til Madam Anholm. – Daarligt Hotel, slet Opvartning, Alting daarligt! – Von der Pforten ikke i Byen, gav Kort til Fruen; var i Theatret og besøgte Dingelsted der gav mig Gast-Karte for mit Ophold her i Galleri Noble. – I Theatret *Egmont*: Fräulein
 10 Seebach Klährchen. –

- [Lørdag] 28. Maven slet; Angest! – Kjørt til *Liebig* der indbød mig til i Morgen Middag, kjørt til *Geibel*, der syntes saare glad ved at see mig, hans Kone var i et Aar nu syg, hans huuslige Liv derved tungt; førte mig for sin lille Datter
 15 Marie: »mit bedste Værk!« sagde han. – Foræret mig sit Lystspil *Meister Andrea*. Brev til Hertugen af Weimar, til Hauch og General *Guldberg*. I tungt Humeur, som jeg egentligt er hele denne Reise tog jeg en Droske kjørte til Bavaria, det var meget koldt, jeg havde mine tykke Been-
 20 klæder, Kjole og svær Vinterfrakke, frøs dog; saae ind i Bacilica, kjørte til Colonadegangen hvor jeg traf Bruun (i Udenlandskdepartement) med sin Fader; gik ind i en Viinhandel og fik mig et Glas Portviin, det varmede mig op! underligt, at man næsten ingen Steder i Sydtydskland finder
 25 denne Viin almindelig; om Aftenen Besøg af Maleren Vogel v. Vogelstein der var meget glad ved at see mig, indbød mig til imorgen, da Indbydelsen hos *Liebig* er paa Mandag. –

12) i Morgen] først skrevet im 15) Foræret] foran er overstreget Sendt
 24) Sydtydskland] S først skrevet Ty

[Søndag] 29. Varmere. Gik til Allerheiligen Kapel og til Basilica; fik sendt fra Frøken Schlichtkrull et af mine Lommetørklæder jeg havde glemt i Jernbanevognen, jeg gjorde Visit, forærede hende et lille Hefte Eventyr, blev præsenteret for en Deel Herrer af Familien, som boe her i München; indbødes at besøge dem i deres Hjem *Stralsund*. – Brev til *Lorck*. / Middag hos Vogel von Vogelstein (Landwehrstrass N° 27. 2 Stiege) Sønnen gift, Vogelstein har kjøbt sig Huus; her var Digterne Kobbel og Trautmann, samt en ung Mand der sværmede for mig. Der kom en smuk fiin Geistlig der endelig vilde at jeg skulde besøge deres Nuntius. Paa Hjemveien hilsedes jeg af Flere; jeg spurgte hvor det kunde være, 5
 igaar saaledes da jeg kjørte hilsede flere unge Geistlige mig, man sagde at jeg lignede en Geistlig her i Byen; da jeg strax efter kom forbi Domkirken, løb en lille net Dreng hen til mig, det var som om han vilde Noget, jeg saae paa ham, han greb min Haand og vilde kysse den, jeg tog den hastigt, klappede ham og gik; han maa have antaget mig for samme 10
 Geistlige, som jeg skal ligne. Besøg af E. Geibel. I Theatret *Kabale und Liebe*; Frøken Seebach spillede Louise; jeg kom til at sidde ved en Dame der lignede Madam Fossum, to andre vare med, de vare alle fra Balletten, det mærkede jeg nok. 15
 20

[Mandag] 30. Brev fra *Faderen Collin*, fra *Mathilde Ørsted* og fra *Fru Læssøe* – Sendt Brev til *Jette Collin* i *Wildbad*. Kjørt til Ludvigs Kirke og Pinakotheket. Middag hos Professor Liebigh, den ene Datter er smuk, her var Frøken 25

2) af] først skrevet L 10) Der kom] først skrevet Da vi gik 22) de vare] v først skrevet f 25) Læssøe] først skrevet Ørsted

Seebach med sin Søster, der ogsaa er Skuespillerinde, men i Lystspil og Vaudeville; denne kommer fra Holland, de ere begge blonde, næsten lidt rødlig haaret, ikke smukke; *hunden* berømte, var meget livlig og sagde sin Henrykkelse over at træffe mig. *Geibel* var der og førte Ordet; efter Kaffeen læste han høit en Act af sin *Niebelungen*, / det var med saa rungende Stemme at Folk paa Gaden, standsede og saae ind i Haven til os. Sproget smukt. – Jeg følte mig ikke ret hjemme der, bedre hos *Vogelstein*. Om Aftenen drevet om. –

10 [Tirsdag] 31. Nu er da Cholera i Tyrol! – Mødte paa Gaden *Grev Pocci*, som kjendte mig, spiist til Middag med ham og Digteren *Heyse* hos *Kobell* hvem jeg forærede mit Portræt, der var ret gemytligt; gik om Aftenen i Theatret og saae *Adrienne Lecouvreur* hvori *Seebach* spillede godt. I Mor-

15 ges har *Fru Dingelsted* født en Søn.

August.

[Onsdag] 1. Kjært hen at gjøre Vesit hos *Dingelsteds*, derfra til *Aukirken*; mødt *Schneider* fra *Potsdam*. Sendt Brev til *Louise Lind* og *Fru Balling*. Besøg af *Geibel*, der var henrykt ved at høre Ideen i: »Kunstens Danevirke«. Ved Tabel

20 d hote traf jeg den preusiske Consul fra *Galatz* med Kone (.....) vi talte om *Thorvaldsen*, jeg sagde at jeg var med ham til Middag, den sidste Dag han levede. »De er dog ikke *Andersen!*« raabte Fruen, »jeg har læst i das Märchen

25 meines Lebens *Andersen* spiiste med ham!« – Nu blev der en Glæde, da jeg sagde ja, hun og Manden rakte mig Haanden, *Gjenboerne* med; jeg maatte siden give en Haandskrift;

de viiste mig een fra Omar Pascha, et Brev hjem til en Ven hvori stod, siig til min Kone hun har i fire Uger ikke skrevet til mig, jeg veed ikke hun kan have noget andet at tænke paa en mig! husk hende paa hendes Skyldighed. Sendt Brev til *Mathilde Ørsted* og *Fru Læssøe*. I Theatret *Mathilde* af Benedix, man havde sagde det var »veinerligt«, det var ikke det værste men det var talentløst, fad, usand, ikke værdig at bringe paa en Scene, at hun forlader Faderen, der jager hende bort er rimelig, men at hun vil løbe fra Manden der ikke tager imod / Faderen er uægte, som det fremtræder! min Naboe loe og jeg løb fra det. Snavs! –

[*Torsdag*] 2 – Kaffeen smagte underlig! ingen Breve. hvad feiler jeg, en fæl Smag og Ild i Blodet; – Kaffekande[n] var ikke som den skulde siger Opvarteren, jeg har vist Gift i mig. – Drak Mælk! – til Kaffe hos v. der Pforten, Drengene kyssede mig, Digterinden der har skrevet Klingende Bilder eller hvad det hedder Pocci fra Leipzig var der, kjørte med ham i Theatret hvor jeg saa D' letzte Fensterln og »Sein Hut« dette sidste meget moersom, talte med Frøken Seebach; en Digter Hr Weise satte sig, ved Siden af mig og sagde at det var hans lykkeligste Aften at sidde hos mig; min Mave underlig og dog i bedste Stand til min Glæde.

[*Fredag*] 3. Brev fra Faderen at Edgar kommer han er reist fra Kjøbenhavn Tirsdag 31 Juli. Hr og Fru Vogelstein bragte mig Blomster fra deres Have. Var ude hos Fru Kaulbach, der stod opstillet hans deilige Tegning til mit Eventyr »*Engelen*«, i et lille arangeret Bondehuus i Haven

8) Scene,] derefter er overstreget h 13) Kaffekande[n] ms. har Kaffekandet
26) stod] først skrevet op

spiste vi Frokost, saa Børnenes Billedbog af Kaulbach, Sønnen Hermann havde skrevet Eventyr der bevægede sig om mine; jeg læste og den mindste lille Pige saae paa mig med smilende blaae Øine. – Der kom en Professor fra Karlsruhe i hvis Attellier jeg havde været i Düsseldorf, han stødte sig over at jeg ikke kjendte ham; Manden var mig ikke behagelig. Edgard søgte jeg paa Jernbanen men han kom ikke derimod en Hr Philipsen jeg har seet hos Hartmann. Eduard Hvidt med Kone og Datter mødte jeg; kjørte om 10 Eftermiddagen om med Philipsen til Bacilica, Slotshaven &. I Theatret Romeo og Julie, det var daarligt; det er næsten Maneer hos Frøken Seebach, hun blev overvældet med Krandse, hvor tomt fandt jeg det. Dingelsted og Liebig behagede mig mindre iaften. – Ventede til efter Klokken elleve 15 paa Edgar der ikke kom. – /

[Lørdag] 4. Brev kom ikke med Posten, men derimod Edgar selv, pludselig Klokken 11½ staaer han i Stuen, han var kommet henimod Midnat iaftes, havde ikke noteret hvor jeg boede, tog derfor ind i bayriske Hof og imorges paa Politiet faaet at vide hvor jeg var; jeg lod ham hente sit Tøi, 20 vi fløttede ind sammen, jeg kjørte ham efter Middagsbordet til Bacili[c]a, Ludvigskirke og Siegesthor, derpaa til Aukirke og Bavaria; Alperne stode store og smukke. Derude mødte vi Liebig med sin Datter og Søn. Edgar bragte mig 25 Brev fra sin Moder. Tordenveir.

[Søndag] 5. Regn. Brev fra Rosenkildes de komme hertil i Morgen fra Schweitz. – I Allerheiligen Kapel; kjørt hen til

16) med Posten] *indfajet over linien* 21) efter] *foran er overstreget* til B 23) Derude] *foran er overstreget* Han

Kaulbach der tog venligt mod os, saae hans Børns Billedbog, og det smagfuldt indrettede Huus; det var en skrækkelig Skylregn. – Ved Table dhote smuk Musik. – Om Aftenen i Theatret: Den Stumme. Jomf *Grahn Fenella*, flere meget gode Momenter. Edgar meget glad ved det, da vi kom hjem 5
henimod 10 vilde Hr Philipsen have ham paa »Bierkneippe«, men da han fornåm at jeg hellere ønskede han blev hjemme blev han.

[*Mandag*] 6. I Nat var Edgar meget urolig, ikke ganske vel sagde han, men det gik over; havde han nu været paa 10
Kneippe vilde jeg have troet at det var deraf. – Breve fra *Jette Wulff, Jonna Stampe og Fru Serre*. – Kjørt med Edgar til Glyptotheket og seet Statuer, gik til Pinakotheket og saae Malerier, derpaa hjem at skrive Breve. – Ved Table d hote sad en Herre ved Siden af os, jeg tænkte det var en Skue- 15
spiller og det var det ogsaa Hr Lehfeldt, som spillede *Precidenten i Kabale und Liebe* og *Alba* i Egmont, han tilbød at komme i Aften og læse for mig »Kranich von Abydos«. / Han kom, declamerede godt, men saa lydeligt at Vandet 20
løb mig ud af Fingerspidserne; da han hørte Indholdet af Kongen drømmer bad han om at faae det til sine Gjæsteforestillinger. Siden kom gamle Vogel von Vogelstein og bragte mig i Tegning Fru Serres Portræt, var gemytlig og fuld af Liv.

Tirsdag 7. Rosenkildes vare komne iaftes og boe i bayriske 25
Hof; Glæde over at see mig; kørte med dem til Aukirken og til Bavaria, der havde græsk Solskin i Dag; spiiet Table

8) han.] derefter er overstreget Brev fra Rosenkilde 13) Glyptotheket] først skrevet Glyphothot 18) Kranich von Abydos 3): Die Kraniche des Ibykus

dhote i bayriske Hof; kjørt til Bacilica, Siegesthor og Haven. (Afskeds Visitter), Breve til Faderen Collin – til *Jette Wulff* og *Jonna*. I Theatret: Kjøbmanden af Venedig. Traf to Danske, Precedents Langes Broder og Assessor Ehleren! –

5 Afsked med Rosenkildes

Onsdag 8. oppe Klokken 5, stor Regning; kjørt med Hr Philipsen til [U]lm hvor vi tog ind »zum goldnen Hirsch« et gammeldags Hotel. – Efter Table dhote gik vi til Domkirken der er ægte gothisk, men Taarnet kun halvfuldendt, stor og
10 prægtig! Søilerne saa slanke! de gamle Stole oppe ved Høialteret saa udskaarne; spadserede uden om den og til Promenaden, eller den gamle Vold, op ad hvilken der voxte mange Æble og Pæretræer. – Gik over Donaufloden. – Havde et rummeligt gammeldags Værelse med gode Senge.

15 *Torsdag 9.* Min Mave smertefuld; Klokken 11½ kjørte vi fra Ulm, hele Veien maleriske Bjerge med Skov og Ruiner, siden blev det en bestandig Kjøkkenhave, med Mais og Frugttræer, grønne Viinbjerge, – Halv tre kom vi til *Stutt-*
20 *gart*, hvor vi toge ind i Hotel Marquard, traf ved Middagsbordet en Hollandsk Familie der kjendte den danske Digter; paa Posthuset Brev fra Hertugen af *Weimar* der netop i morgen kommer til Wildbad og beder mig at / besøge sig der; Brev fra *Jette* i Wildbad der glæder sig til mit Komme. Saae udenpaa Slottet og det gamle Slot, paa Pladsen staaer
25 *Schillers* Statue af Thorvaldsen. –

Fredag 10. Regnveir; søgte omkring efter *Hauf* som var fløttet til Rothengasse N 6, Konen traf jeg han var borte; gik med Edgar til Wolfgang Menzel, der modtog os venlig,

7) [U]lm] ms. har Alm

fandt at Øehlenschlæger blandede formeget af vor Tid ind i de nordiske Sagaer, stillede mig, som Digter over ham, at jeg mere gav Nationaliteten (i Eventyrene). – Brev fra Madam Anholm. Skrevet i Edgars Brev hjem til Gusta Collin. – Ikke ganske vel! – Kjededede mig. 5

Løverdags 11. Hele Natten i den stærkeste Sved, som et Dampbad, maatte ganske klæde mig om; reist med Diligense i Coupé, her var en Cousin til Hofdamen hos den württembergiske Prindsesse jeg ifjor talte med paa Wilhelmsthal; en Hr *Bender*, der bad mig hilse Portrætmaler Jensen; i *Calv* 10
slet Middag, Veien særdeles smuk forbi Klostret Hirsau, midt i Ruinen (Uhland har skrevet et Digt om den) staaer et stort Træ; Klokken blev halv syv før vi naaede Wildbad der ikke gjorde godt Indtryk paa os; i »*Belvue*« fik vi et slet Værelse, et Slags Pulterkammer, Udsigt til en Cloak, og 15
Luften opfyldt med varm Madlugt, Sengen med for korte Lagener, haard og som redet af en drillende Troid; gal i Hovedet herover, endelig kom Eduards, vi maatte ned at spise, jeg beholdt Skuret, Edgar blev lagt paa en Sopha i Jettes Stue. – 20

Søndag 12 Sovet slet; ned at drikke Kaffe, gnaven, Prindsen af Nøer er her, seet Prindsen af Nøer paa Rygstykkerne, som Solstraalerne varmede, gik med Jonas og Edgar en smuk Tour langs Ens-Floden. Deiligt Veir. / Een af Damerne her havde alt otte Dage forud aboneret Plads for at komme nærved mig ved Table dhote, men Kelneren begunstigede en anden Familie; flere Badegjester søgte mit Be- 25

1) Øehlenschlæger] først skrevet Øelh 8) i] først sat komma 14) godt] g først skrevet s

kjendtskab, om Aftenen kom Storhertugen af Weimar; i Sa-
 len sang en Berliner Dame, Fru Raben, bekjendt, her ved
 sine rige Toiletter, hun sang fordi jeg var der sagde Frøken
 Hacker, der havde Anbefalingskort til mig fra Kammerherre
 5 Beaulieu. Fru Raben sang en svensk af Jenny Linds og til-
 sidst: »Du, du liegst mir im Herzen!« det morede Eduard.
 Fik to Værelser med Edgar. Brev fra *Ingeborg Dreusen*. Be-
 søgt Fru Prokess Osten, hvem jeg ei har seet i 14 Aar, den-
 gang var Datteren eet Aar, nu en blomstrende Pige paa 15
 10 hun rødmede over hele Ansigtet da hun hørte hvem jeg var.

Mandag 13. – Paa Promenaden kom en gammel Profes-
 sorinde fra Jena der var glad ved at møde mig, spurgte me-
 get ud om Politik hjemme; en preusisk Herre fra Stettin
 overfaldt mig dernæst, og saaledes altid, saa at jeg var træt;
 15 om Middagen til Taffels hos Storhertugen med Schillers æld-
 ste Søn der er Baron, han forærede mig det bedstlignende
 Portræt af Faderen, fortalte at han havde havt *rødt Haar*. –
 I Badesalen om Aftenen præsenterede jeg Eduard for Stor-
 hertugen, Fru Raben sang, jeg opfordrede hende til forskjel-
 20 lige; den preusiske Frue sang. Jeg var unægtelig Salon-Løve;
 Belysningen bedre end før. – Regnveir! sendt Brev til Fade-
 ren Collin om Penge og Brev til Ingeborg. – (Jette Collin
 ikke rask, ligger.)

Tirsdag 14. – *Jette* lider af Mavesmerter, Eduard reiser
 25 ikke imorgen, og Jette ender ikke sin Badekuur, de tage hjem
 sammen, naar hun kan taale Reisen. – Savnede de 50 Thaler
 Edgar har givet mig at gjemme, kan ikke begribe at de er

8) Prokess Osten] ss først skrevet s , navnet er Prokesch von Osten 11) 13] først
 skrevet 14 24) 14] først skrevet 15

givet ud, / kom for seent til Storhertugens Taffel; Schiller og Bygmesteren fra Wartburg var her; den sveitzerske Led-sager kom med Politik; Andersen er den største Diplomat! sagde Grev Beust og Storhertugen bekræftede det. – Spadseret med Eduard og Jonas; de ere begge forknøtte. Jonas 5
græd i Dag! Om Aftenen i den store Salon, blev arangeret Thee og Fürstinde Lövenstein-Gotha, Fru Raben Hertugen & – vi drak Thee; Edgar blev præsenteret Storhertugen og nogle unge Damer, det morede ham særdeles. En lille ung Pige bragte mig en Bouquet; jeg spadserede op og ned i Sa- 10
len med Storhertugen. Ved Theen hvor vi kun vare en lille Kreds læste jeg den lille Pige med Sv. og den grimme Æl. – Fru Raben og Fru Schellow sang. Hertugen tog Afsked. Idag hos Prokress lovede jeg Fruen at jeg skulde sende hende i Frankfurth en Bog. Prokress kommer først til Aften. – 15

Onsdag 15. – Oppe Klokken 4, sagt Eduard Lev vel! Jo- nas fulgte, glemte at betale Vaske Kone og derom bedt Jonas sige sin Fader. – Kjørt en smuk Vei til Durlach, med os var en Broder til Firmenich i Berlin, han og Edgar sat ovenpaa Vognen; i Durlach kom vi paa Jernbane og var paa 10 Mi- 20
nutter i Carlsruhe i Erbprinzen; gik efter Table dhote ud med Edgar, sendte Brev til Eduar[d] om at betale Vaske- konen i Wildbad, det jeg glemte; gik i das neue Academie- Gebäude; saae ypperlige Malerier af Murillo, Douv, Carracci, smukke Gips Afstøbninger; Theatret smukt uden paa; gik 25
ind i Slotshaven, saae os om i Staden, der fra Slottet har

1) Schiller] derefter er overstreget forær 3) Diplomat!] først skrevet Diplomat
jeg kje 16) 15] først skrevet 16 23) das neue Academie-Gebäude;] indføjet
over linien, derunder er overstreget Musæet

sine Gader i Vifte-Form. Efterretning om Sveaborgs Bombardement. /

- Torsdag 16.* Paa Jernbane en engelsk Familie, som fandt Behag i Edgar, han fik et Bibelsprog og »en ung Landsby-
 5 pige« af den ene. – I *Freiburg* kjørte vi ind i Byen og maatte
 igjen til Jernbanen, da, Posten er der; saae Kirken, der er
 herligst udenpaa; I Rendestenen rindende Kildevand. – Tog
 ind i *Zähringer hoff*, imorges var netop Prindsen af Hessen
 og Kronprindsen af Preusen reist derfra. – Tog Table dhote,
 10 reiste med Diligense Klokken 6½ Aften, først var vi med
 en ung Dame kun ene i Vognen, hun forlod os ved Himmels-
 reich, nu kom vi i et Hotel tæt ved Höllenveg, »der Stern«,
 her tog de en Frank for to Stykker Smørrebrød med Skinke;
 saa fik vi en Herre og Dame som ikke kunde leve uden Træk,
 15 og da jeg sagde den var slem for Tænderne, svarede Kabe-
 lanken, at saa maatte man ikke reise med Diligense; imorgen
 Stunden saa jeg Parret, det klædte hende ikke at sove, Næ-
 sen var lille opad og rød, Munden som paa en Mumie,
 hvor man saae to hvide Mussetænder, forresten ung og med
 20 Hat af Paraply Størrelse, Manden havde Skjæg med tilhø-
 rende Kam og Børste! Conducteuren glemte at lade os stige
 af ved Vebers Hotel, vi maatte ind til Basel hvor Postvæse-
 nes Drengs Dreng og øvrige Tyende er et moersomt Billed
 paa Uhøflighed; –

4) Bibelsprog] først skrevet Bibel 4) Landsbypige] først skrevet Landsp
 8) af Hessen] indføjet over linien 9) Tog] derefter er overstreget Pl 16) ikke]
 indføjet over linien 17) Næsen] foran er overstreget skjøndt 20) Hat] derefter
 er overstreget til 21) Børste!] derefter er overstreget saalænge disse Blade ere til
 kjøre de nu stadig til Sch 22) Basel ∴ Schaffhausen 23) Tyende] foran
 er overstreget Hjelpe

Fredag 17 endelig Landet i Hotel Weber, drukket Kaffe og gaaet ned til Rhinfaldet, der er mere Vand end i de sidste Aaringer; i Haven mødte vi *Moltke*, som vi spiste med i Wildbad. Saae Vandfaldet nedefra og ovenfra, her svævede en stor Regnbue; her er meget dyrt henved en Napoleon 5 for hver. I Eftermiddags kom en tydsk Herre til mig, det var en Brockdorf Broder til Fru Mikkelsen i Jena, han præsenterede mig sin Frue; spadseret om med Edgar / og iseng henimod 9 om Aftenen. —

Løverdag 18. Oppe Klokken 4½; Bjergene med Sne 10 stode i Horizonen, det tyder paa en rigtig Sommerdag; tog med Omnibus Klokken 6 til Schaffhausen, reiste med Diligense derfra Klokken 7½; paa Veien mødte vi Banetoget fra Bodensø; kom Kl 1 til Züriick fandt Brev fra Faderen *Collin* og Fru Baling. Tog ind i Hotel Bauer; ved Table 15 dhote; ligesom med vor Diligense havde vi de to kjedelige Gjæster der reiste med os til Schaffhausen. Efter Bordet spaseret og sendt Brev hjem til Faderen Collin og til Fru Gusta Collin; Bjergene meget fremtrædende.

Søndag 19 Oppe Klokken 6, seilet til Horgen; vi forfølges 20 stadigt af de to Trækfolk fra Höllenthal og en lapset Ven de har faaet til, de gaae med lige til Rigi; Søen speilklar, fra Horken kjørt oven paa Vognen i et prægtigt Landskab med Skuet af Snebjergene. Kjørt til Zug, her traf jeg Justitsraad Fick, seilede til Art og kørte derfra til Küsnacht 25 med to Damer fra Schweiz, den ene havde været i Kjøbenhavn og seet Thorwaldsens Musæum; seilede derpaa over

1) Fredag] først skrevet Onsdag 13) paa] først skrevet s 17) med] foran er overstreget fra 22) speilklar] først skrevet sb 25) seilede] foran er overstreget kørte

Vierwaldstädtersøen til Lucern; vi kom Kl: 3 og gik saa med Edgar ud til Thorvaldsens Løve; derpaa til Kirkegaarden, saae over Broerne og hjem. – Paa Reisen i Dag var en Familie fra Bremen, som kjendte mig og Hartlaubs. –

- 5 *Mandag 20.* Seilede fra Luzern og vilde til Flüellen, paa Veien fik Edgar voldsom Diareh, saa jeg blev forfærdet og i Skræk søgte i Land i Brunnen og her kom af denne Sorg en Glæde, Læssø, Maleren, boede netop der, pleiede Edgar, der kom i Seng; Verten »Auf der Mauer« laante os en
10 schweitzer Folkecallender og i den var mit Portræt, der blev stor Glæde i Huset da man hørte hvem jeg var; prægtige Folk, Søsteren Agathe sang for os; en velhavende Mand fra Byen Schwitz kom og takkede mig for den Glæde mine Skrifter havde gjort ham. (Ombord var Kunstdreier Schwartz
15 og Kone, dennes Søster og Mand Wulff). Thorald Læssøe sov hos Edgar, jeg fik for faae Ro Læssøes Soveværelse. /

- Tirsdag 21* Edgar rask! seilet med ham og Thorald til Flüelen, ombord, Bruun, Winding og Moltke; hørte at Kammerherre Bjelke var død af Cholera i Pavia. Middag i
20 Flüelen; vi sad under Valdtræer, Kilderne pladskede Heste med Bjælder rullede forbi, kom Klokken 6 til Veggis, mageløs Udsigt over Søen til Pilatus, siden skinnede Maanen paa Vandet.

- Onsdag 22.* Oppe Klokken 6 og en halv Time efter med
25 Fører og Hest op til Rigi-Kulm, Edgar og jeg skiftedes at ride; det var først som gjennem en Frugthave saa deilig Græsgang, Køerne gik med Klokker, Søen laae altid dybere;

27) Græsgang] *foran er overstreget* Fru 27) dybere;] *derefter er overstreget* tre F[...]

ved første Relais mødte vi Provst Ortved fra Roeskilde, ved anden, hvor der er Malkekør, spiste vi Frokost. Et Sted var Veien saa steil at vi bægge gik. Klokken 10½ var vi paa Rigi Kulm hvor vi fik N° 22 ud mod Art. Saae hele Landskabet under os som et Landkort, drev om her oppe hele Dagen. Saae i Kikkert hele Alpekjæden med Gletser og vældige Sneemasser. Om Eftermiddagen kom Floden ved Luzern frem som en Slange, i Transperant, den viiste sig meer og meer, som gik der et Ild-Locomotiv og efterlod et lysende Spor. Jeg svimlede ved at see ned. – Det er et mærkværdigt deiligt Veir, ganske usædvanligt siger man. Solnedgang! Maaneskin[.] Bistrup-Müller med Kone

Torsdag 23 Oppe Kl: 4, Skyerne laae nede paa Zugesøen; Luften kold, alle Bjerger med klare Omrids, efterhaanden belystes Toppene, Skyggerne sank ned og det var som Bjergene løftede sig i Solglands. Efter at have taget Kaffe gik vi ned; vor Fører fra Weggis var syg; vi raadede ham ved Staffe[1]-Rigi at blive tilbage, fik der en anden og saa ned til Emmensøe, meget steil Vei; Luften frisk; ved en Sennhytte drak vi Mælk; gik saa ned mod Skov-Natur hvor der voxte deilige blaa Genziana, vi kom ned til Frugttræerne her gik vi ind i de vaade Skyer, Kartoffel Agerne lugtede ilde / forbi Küzsnacht med Huulveien og Kapel; spiste Frokost i Emmensee, traf her en venlig Americaner, en Nürnberger og Pomrer, seilede til *Art* og derfra til *Zug*, hvor Postvæsenet er slet; vi kom i en Slags Omnibus, man glemte at give den Heste, de andre Vogne kjørte, vi holdt

1) Ortved] først skrevet Ord 11) man.] derefter er overstreget Vi 19) Emmensøe ∴ Immensee 24) traf] foran er overstreget sa

et Qvarteer, jeg gik ind og gjorde Støi, og saa kom Heste, men kun to til 11 Mennesker, vi slæbte afsted, Edgar sov, jeg var meget træt af Bjerg-Vandringen, Klokken 4 først naaede vi Horgen hvor vi traf Kellneren Louis, som Mad:
 5 Rosenkilde havde bedet os hilse. – Over Søen hvor vi var sammen med en venlig meget talende ældre Jøde fra Altona *el Castro*, Tobaksfabrikant; Hausknekten fra Hotel Bauer tog mod os paa Broen, fik gode Værelser og fire Breve fra *Eduard Collin* (med lidt fra Jonas) *Hauch*, *Jette Wulff*,
 10 *Fru Læssøe*. Spiiste godt og gik iseng Klokken 8½.

Fredag 24. – Besøgt Componisten *Wagner*, der tog venligt mod mig, jeg blev der en god halv Time og lovede i Dag at sende ham Hartmanns Sørgemarsch over Thorvaldsen. Brev til Fru Scavenius. Bog: *Eventyrene* til Aufdermauer
 15 i *Brunnen* med et lille Brev til Læssøe. – Skrev et Stamblad til Ernst Witte fra Stettin

Løvedag 25. Skrev Stamblad til del Castro, som bad mig besøge sig i Altona. Reist fra Zürich i Omnibus, rædsom Støv og Hede; da vi kom til Winterthur var jeg som gjen-
 20 nem puddret; nu kom vi fra den fordømte Reisevogn, Poesi kalde Folk det jo, til den prægtige luftige Jernbane-Vogn og var som i en frisk Stue; naae[de] Romanshorn Kl: 12½ og seilede i een Time over Bodensøe til Friedrikshafen hvor vi toge ind i deutsche Haus. Edgar røg rædsomt. / jeg faldt
 25 isøvn og da jeg vaagnede var jeg syg deraf. Sad i Haven

6) ældre] *foran er overstreget* Jøde 11) *Fredag 24]* først skrevet Torsdag 22
 14) Aufdermauer] *foran er overstreget* Aufderm, først skrevet Auf der 15) Stam-
 blad] først skrevet Stamblat 16) fra] *foran er overstreget* Apellatio 17) Lø-
 verdag] først skrevet Fredag 18) Zürich] først skrevet Züriick 19) Winter-
 thur] først skrevet Winther 24) deutsche] *ms. har deutsche*

nede ved Søen; en preusisk General jeg mødte i Wildbad kom og hilste paa mig; deiligt Maaneskin. –

Søndag 26 Oppe og afsted Klokken 6; i Begyndelsen ikke ganske vel, men senere bedre; hele Landet som en Frugthave; vi spiieste Frokost i Ulm, reiste saa over Stuttgart til Heilbron; Uveir, afvexlende Hede og Kulde; jeg følte tit Træk. Tog ind i Heilbron Zum Falken, fik et udmærket Værelse med tilhørende Sovekammer; meget tilfreds her med, men træt, saa at vi bestemte at blive her næste Dag, iseng før 8. 5 10

Mandag 27. Imorges stærk Diaréh, tre Gange efter hinanden; jeg blev angest, laae paa Sophaen indsvøbt i Tepper, drak Riisvand; Klokken 12 var det bedre; Verten kom og spurgte mig om mit Befindende, saa inquisitorisk at jeg havde Fornemmelse af at han antog mig for en Sygebringende Gjest. Spiist kun Suppe og Fisk; gik med Edgar ud paa Pladsen hvor vi boe; ligefor er det Huus hvor das Kätchen von Heilbron boede; Raadhuset med sine bevægelige Figurer, der blæse Trompet, vende Timeglas, naar Klokken slaer. Kirken meget eiendommelig bygget. Om Aftenen Diareh igjen, meget ængstelig gik strax i Sengen. – 15 20

Tirsdag 28 Laae hele Natten søvnløs i en gruelig Sved, Alt i Vand; jeg hørte hvert Klokkeslag, oppe Klokken 4, Edgar hjalp mig, Lagnene vare blevne blaagrønne af Tepet, hele Sengen sværtet, jeg selv blaa, mine Negle grønne, Aldrig har jeg seet en saa vaad Seng, den var som overhældt med Potter Vand. Kjørte meget svag til Dampskibet, stærk kold Taage. / Fik Edgars Chenillie til; en Tørst saa at Læber og Tandkjød hang sammen; drak meget; hele Flod-Touren meget smuk, mange Ruiner, saaledes Götz von 25 30

Berlichens Borg. Klokken 12½ naaede vi Heidelberg og fik et godt Værelse i Prinz Carl ud mod Ruinen; ved Table d'hoite, sad ved Siden af mig en schleswigholstensk Advokat (Cornelius?) som var meget mod de danske. »Det kommer
 5 fra *Advokaterne* og *Præsterne* sagde jeg!« – Han troede først at jeg var Biskop Martensen. – Gik med Edgar op i Slots Ruinen, drak der Seltersvand og hørte Musik. Mine Hænder, Laar og Been ere ganske røde afficerede af Svedebadet. Tidlig i Seng, Brev fra *Augusta Collin*. –

10 *Onsdag 29.* Kløe og Hedetøi paa Laar og Hænder. Skrevet Brev til *Augusta Collin*. Oppe i Ruinen traf vi Baron *Dircking Holmfeldt*. Spiist og drevet. Varmt Veir. –

Torsdag 30. Fra Heidelberg til Frankfurth; der var Messe; vi toge ind i »Weidenbusch« fik et slet Værelse under Taget
 15 kom siden ned paa første Sal, hvor vi havde Fløiels Meubler. Besøgte Ministeren von Bülov, der netop stod i Begreb med at tage paa Landet. Kjørte til Fru von Eisendecker, med hvem vi gjorde en Tour rundt om Byen; det var blevet koldt; saae Jernbanebroen og den store Bro; kjørte os hen
 20 til Johan Bülov, hvor Frøken Riegels med Moder var. –

Fredag 31. Fik igaar Brev og 300 Rdlr fra Faderen Collin, Brev fra Gusta Collin, og Christian Voigt. I Dag gik jeg op paa »Keisersalen«, her var to danske, en Mand fra Middelfart og boghandler Iversen fra Kjøbenhavn, denne
 25 kom og takkede mig for »mit Livs Eventyr«, som han havde læst i Norge, / Jeg sagde at jeg troede at jeg for denne Bog kun skulde faae Glæde, det sagde alle Breve mig hjemme fra. »Der venter Dem et glubsk Angreb!« sagde han. »Levin har været hos mig og sagt mig at han var opfordret til at
 30 tage fat paa den og at han alt havde tre Ark færdige!« – Jeg

blev overrasket og afficeret; sagde at dersom jeg leed Uret vilde det være en Plet paa Hjemmet, saaledes at fremture mod mig! han meente at jeg jo var vant dertil. – Al min Glæde var nu forbi, jeg gik afficeret hjem. – Det var en Qval for mig at tage til Fru Eisendecker hvor jeg følte mig halv 5
syg; i Lidenskab havde jeg skrevet hjem til Faderen *Collin* og *Mathilde Ørsted*. Besøg af Oberst Bülow. – Om Aftenen saae jeg med Edgar og Fru Eisendecker: Taskenspilleren Robin i Hotellet hvor vi boede. –

September

10

Løverdag 1. Reist fra Frankfurth til *Cassel*, en underlig Theevands By, stor og dog lille, har Mennesker og er dog tom; jeg leed af Kløe paa Hænder og Been, mit Humeur aldeles ødelagt. Tog ind i »*König von Preusen*«, ved Table dhote traf jeg Emil Dewrient der her gav 3 Gjæsteroller. 15
Gik i Theatret, der er gammelt og fælt, / saae »*Sullivan*« og »*der Process*«. – Besøgt *Spohr*.

Søndag den 2 September. Klokken 11½ tog jeg Afsked med Edgar der med Diligense reisde til Göttingen og derfra paa Jernbane. Jeg var legemlig og aandelig syg; det smertede 20
mig at synke! – jeg leed af Kløe, og mit Humeur tungt! i Taarer sagde jeg Lev vel til den kjære *Edgar* der ogsaa var meget alvorligt stemt. – Paa Jernbane til Eisenach hvor jeg tog ind i »*Halbmond*« og sendte Brev til Beaulieu i Wilhelmshal at jeg er her. – Ondt i Brystet. 25

1) at] derefter er overstreget han havde 1) dersom] først skrevet derfor el. lign.
11) Løverdag] først skrevet Søndag

Mandag 3 September. Imorges Klokken 10 endnu intet Brev fra Beaulieu, jeg gik til Slottet, hørte at han var i Weimar og at mit Brev var sendt derhen; Kl 11 gik et Tog, jeg besluttede at reise med det; traf i Vognen en Dame der læste sine nedskrevne Tanker op og spiste steegt Medister. Kom Kl 1¼ til Weimar og kørte hen til Beaulieu hvor jeg blev glad modtaget og fik mit Værelse. Efter Middag besøgt Fru Gross, der sagde at der var Cholera i Erfurth. Koldt Veir.

Tirsdag 4 September. Brev til Fru Serre og til Christian Voigt. Middag var her nogle litteraire Folk. Spadseret til Kirkegaarden til »Fürstengruft«. – Aften Schobert.

Onsdag 5 September. Tilmorgen tænker jeg Edgar er i Kjøbenhavn. Drevet om. Læst i Erzählungen und Bilder von Jeremias Gotthelf. – Daarligt Humeur; stort Selskab her om Aftenen hvor jeg maatte læse, Imorges sendt Brev til Lorck.

Torsdag 6 September (altsaa i Dag 37 Aar siden jeg første Gang kom til Kjøbenhavn). Fik kjærlige, hjertelige Breve fra Faderen Collin, fra Ingeborg Drevesen, Louise Lind og Eduard, de satte mig i Humeur. Skrev strax igjen et Brev til Faderen Collin. – Været hjemme. / Senere kom Listz, der blev talt om *Ravnen*, jeg viiste ham flere af de smukkeste Steder, han bladdrede og sagde det var brav og det blev bestemt den skulde frem, nu taltes om Liden Kirsten, han saae i den, fandt den friskere og nu foretrak han samme; en Oversættelse manglede, jeg tilbød at give een ved Hjælp af Beaulieu, vi begyndte alt derpaa denne Aften. Jeg kom i et godt Humeur, gik ud i Haven og af Landeveien glad og Gud taknemlig. Om Aftenen var Hr og Fru von Gross her.

5) Medister] først skrevet Mes 8) Koldt] først skrevet Kl

Fredag 7. Noget ængstelig for min Mave, Cholera er stærk i Erfurth og nu ogsaa i Halle: Sendt Brev til *Thora Hartmann* og Fru Balling. Meget koldt; læst Auerbachs nyeste Dorfgeschichten. – Kjedet mig her hjemme; besøgt Kirkegaarden og frosset. 5

Løvedag 8. Brev fra Mathilde Ørsted. Smukt koldt Veir; frøs; besøgte Maltitz der var lidende under Tids Bevægelserne. Oversatte med Beaulieu det Meste af Liden Kirsten, som kaldes »Klein Karin«. – Besøg af Schöll. Aftenen hos Fru von Gross hvor jeg læste høit; deiligt stjerneklart da vi 10 gik hjem.

Søndag 9. Brev fra Thorald Læssø i Brunnen. Endt med Beaulieu Oversættelsen af Liden Kirsten. Besøgt Liszt der lovede paa det varmeste at tage sig af Musiken og Stykkets Opførelse; om denne staaer i Dag talt i Weimars Søndagsblad. Sendt Brev til Fru *Serre*. Besøgt Schober. 15

Mandag 10. Brev fra Faderen Collin, deri et Brev fra Jette Wulff som nu reiser til Vestindien, Brev fra Frøken Puget i Paris, hun vil oversætte af mine Skrifter. – Meget koldt, jeg gaaer i Vintertøi og ligger med Dyne. Ikke i 20 Humeur. / Sendt Brev til Faderen Collin, Hartmann, Eduard Collin, og Louise Lind. Faaet Brev fra Lorck og deri gamle Breve fra Clara Heinke i Breslau og Claudine Deeken ved Dresden. I Aften læst høit her hjemme for Ma[l]titz, Fru Gross og Schober. 25

Tirsdag 11. Brev fra Beaulieu om at komme en Dagstid til Storhertuginde paa Wilhelmsthal; et rart Brev kom fra Edgar. Luften varmere, men jeg særdeles nerveus, saa det

22) Faaet] først skrevet Sendt

anstrængede mig at gaae hjem fra Posthuset. Sendt Brev til Beaulieu at jeg imorgen kom til Vilhelmsthal. Brev fra Edgar, saa hjerteligt og taknemligt; hele Historien om Levins Kritik opløst sig i Intet; god Afsætning med Bogen. Skrevet
 5 til Edgar og Hartmann. Aftenen alene hjemme ved Theebordet hos Fru Beaulieu.

Onsdag 12. Lige i det jeg vilde afsted til Eisenach kom Brev fra Fru Serre, der er kommet fra Paris og opholder sig i Kösen, hvorhen hun ønsker at jeg skal besøge hende og
 10 følge derfra til Maxen, men nu er min Reise hjem bestemt, mit Pas viseret, og jeg reiser til Wilhelmsthal; i Vognen fra Huset tog jeg paa Veien med Hofraad Marschal der ogsaa skal til Wilhelmsthal; i Banegaarden traf vi Wolfgang von Göthe. – Vi holdt længe i *Erfurth* hvor der er Cholera, jeg
 15 var ikke vel derved; strax fra Banegaarden i Eisenach kjørte vi med en Hof-Vogn til Wilhelmsthal, der i deilig Skov-Eensomhed hilsede os; man ventede for at tage mig med paa en Tour, men jeg var træt og blev hjemme. Ved Taffelet Kl 6½ tog Storhertuginde meget hjerteligt mod mig;
 20 sagde at det var ikke Ret at jeg var tidligere reist gjennem Eisenach uden at komme herud, jeg vidste jeg var velkommen og en gammel Gjest. – Om Aftenen læste jeg af »I Sverrig«.

Torsdag 13. Smukt Veir; spadseret og kom i en ægte dansk
 25 Bøgeskov. Spiiste efter Overhofmesterindens Raad 3 Enebær (Wachholder) der skulle være mod Cholera, følte mig ilde derefter; gik med Beaulieu og Marschal en Tour i Sko-

11) Wilhelmsthal) W først skrevet V 18) Taffelet] først skrevet Taffelt
 21) velkommen] først skrevet vels 22) af] indføjet over linien

ven, under Bøgetræer og traf Storhertuginde. Seilede siden med Hofdamerne i en lille Dreie-Baad, paa den lille Sø ved Slottet. – / Om Aftenen læst »Wastena«; foræret Hofraad Marshall tru stori & in Sweden. –

Fredag 14 Regnveir; spadseret; kjedet mig frygteligt, bestemt at reise i morgen. Om Aftenen læste jeg og fortalte; Storhertuginde var henrykt, sagde at jeg havde skaffet dem en herlig Aften; da jeg tog Afsked bad hun mig om jeg ikke vilde oppebie Storhertugen, men jeg holdt paa at reise, hun bad mig huske at altid jeg kom var jeg velkommen. 5 10

Løvedag 15. Klokken halv 11 reiste jeg med Beaulieu til Eisenach; gav en stor Deel Drikkepenge; drev og ventede paa Banegaarden; kom Klokken 5 til *Cassel*, her var ingen Cholera, sagde man, men jeg følte mig dog der ikke vel, fik et Værelse til Gaarden og gik i Seng før Kl 9. 15

Søndag 16; sov slet, havde daarlig Mave, løb hele Morgenstunden og var i daarlig Humeur; mit Ønske til Gud var dog at naae Göttingen. Klokken 12, efter lang Venten gik Diligensen; vi vare sex pakkede inden i; langsomt slæbte Vognen sig i fem Timer afsted, det var en Qval, endelig naaede vi Göttingen, der laae med venlige aabne Gader, jeg følte mig mere vel her og i »*die Krone*« fik jeg godt Logie, her boer hører jeg den unge Scharling fra Kjøbenhavn. 20

Mandag 17 Imorges tidlig kom Scharling ind til mig, han er for 8 Dage siden reist fra Kjøbenhavn og gaaer til Rom, jeg fik lidt Veemod ved nu ikke at naae Italien; han fulgte til Banegaarden hvor vi skildtes. I Vognen en Stiftsdame fra det Hanoverske der var henrykt ved / at træffe sammen 25

16) Søndag] først skrevet Løvedag

med mig, ligesaa en Herre fra Berlin; I Hanover tog jeg ind i Hotel royal, fik et elegant Værelse med Altan. Besøgt *Marschner*; i Theatret: Ein Tag Carl Stuart des Zweiten, deri spillede Carl Devrient og Søn, samt Frøken Baumeister

5 *Tirsdag 18.* Mødte paa Gaden Cavaleren hos Prindsesse Anna, hun er i Lausanne; reiste med Eftermiddagstoget til Haarburg; traf i Vognen en Svensker og den a[1]tonaiske Banedirecteur; nær var jeg reist med ham til Hamborg eller
10 Altona, da efter hans Sigende Cholera der var saa godt som ingen, men jeg blev i »König von Schweden«, man troede at jeg var svensk og sagde at jeg for at undgaae Qvarantainen i Sverrig maatte, som andre Svenske gaae over Stade og ikke besøge Altona; at gjøre det fandt jeg barnagtig og besluttede at tage lige i Land i Altona.

15 *Onsdag 19.* Ombord paa Elben traf jeg en Jødinde i Familie med Saloman-Nissen der var glad ved at træffe mig; jeg steeg i Land i Altona, kjørte til Vexeleren Warburg og gav 1 Thaler for at bytte i danske Penge 50 Thaler; siden byttede Bankdirecturen mig nogle flere; Kasereren, som
20 senere fik at vide hvem jeg var kom ved Banegaarden og hilsede paa mig. Det var varmt Veir, jeg gik til Ottense til Klopstocks Grav, den jeg besøgte paa min første Reise ud og tænkte maaskee slutter jeg dermed; iøvrigt havde jeg Cholera-Angest. Med Godstoget tog jeg derfor afsted Klok-
25 ken eet; en meget svagelig Hr Svendsen, nærveus i høi Grad, kom fra et Bad og reiste hjem; jeg tog ind i Neumünster og fik to særdeles gode Værelser. /

Torsdag 20. Mødte en Lieutenant Hut, som senere af-

9) da efter] først skrevet men 11) Qvarantainen] først skrevet Charan el. lign.

lagde mig Besøg, sagde at Søofficeren Repsdorf og Levetsau boede her; jeg havde daarlig Mave, var ængstelig. Gik med Banetoget og Klokken halv 12 var vi i Rensburg kjørte gennem Byen til Flensborg Bane, med en Familie fra Laaland; traf Kammerherre Rosen som indbød mig til Middag, 5 som jeg afslog. Var det til Glæde eller Sorg – Fodpostbrevene der ventede, de tre »fra samme Fabrique«, ingen af Delene, det var en stakkels Tjenestepige som havde læst i mit Livshistorie og nu havde fortalt mig sin, ganske rørende. Ved Middagsbordet traf jeg Ørsted. Brev fik jeg 10 dernæst fra Fru Serre, fra Bourmonville og fra en ubekjendt Beundrer.

Fredag 21 Gik til Rosen og derpaa med Ørsted op til Læssøes Grav, over den og Schleppegrels skygger en ung Ask; min Mave ikke ganske god; Ørsted sagde mig at et Par 15 Venner vilde samles med mig til Aften, men jeg vilde heller med Dampskibet Caroline Amalie der alt gik 11½; Ørsted fulgte ombord, her traf jeg Conferensraad Kirstein, der var tør, kjedelig; smukt Veir; ved Als kom Baron Holcks fra Holckenhavn, de havde besøgt Datteren der er gift paa Als 20 med Julius Vedel, ham tilraabte jeg paa Strandbredden: gratulerer! – sendte med en faaborg Madam Hilsen til Christian Voigt; 6½ steeg jeg i Land i Svendborg, skyndte mig til Posthuset for at faae Extrapost til Glorup; lige i Postgaards Porten kom Leon med Vogn og fire Heste for at tage 25 hjem, han havde fulgt sin Fader her til, der vilde til Paris, der blev gjensidig Glæde, vi omfavnedes, mit Tøi kom i Vognen og i Maaneskin rullede vi strax til Glorup hvor

22) faaborg] først skrevet Svendb

Grevinden hjerteligt modtog mig, her / var Frøken Jacobi fra Dresden og Frøken Rosine fra Svendborg. – Frøken Jacobi sang os en Sang af Tannheuser.

Løvedag 22. Lidt Diareh; ængstelig; drak Sallep! skrevet
5 Brev til Faderen Collin og til Ingemann, det kommer først afsted imorgen tidlig; oversat om Aftenen af: »mit Livs Eventyr!«

Søndag 23. Maven en Smule bedre, men jeg har Kulde og er ikke rigtig vel; Haven her paa Gaarden er blevet park-
10 mæssig, Veranda. Til Middag var Bjerring her. Frøken Jacobi synger for os om Aftenen, jeg læser høit. Maven daarlig; Sallep!

Mandag 24 Besøgt Bjerrings, det var Madammens Fødselsdag. Maven endnu urolig; bestemte at blive her imorgen
15 over, skrev derfor til Ingemann og til Faderen Collin, samt til Madam Anholm at jeg kom paa Søndag; Om Aftenen forunderlig kold i Livet og ilde stemt, drak bitter Thee!

Tirsdag 25. Smukt, men meget koldt Veir; Maven bedre; gik op til Dr Winthers; inat har det frosset; Frøken Jacobi
20 sjunget, jeg læst. Sagt Farvel.

Onsdag 26 Klokken henimod 9 holdt Vognen, jeg skulde afsted, min Mave daarlig, komplet Diaréh, jeg vaklede mellem at blive og tage afsted; vilde holde udenfor Vinthers og han skulde give sin Betænkning, Kudskén sagte at nu
25 kom man ikke der forbi, og sparede over en halv Miil, jeg

2) Rosine 3: Ovine 4) Løvedag 22] først skrevet Fredag 21 4) i marginen ud for linie 4-6 har Jonas Collin noteret 1855 8) Søndag] først skrevet Løvedag 10) Til] foran er overstreget Søndag 24 11) synger] først skrevet læser 13) 24] først skrevet 25 18) Maven] foran er overstreget gik 20) sjunget, jeg] først skrevet sjunget; g

besluttede at tage afsted, følte mig ilde og vilde, fik jeg Diareh paa halvveien til Nyborg vende om, det var en Qval, endelig naaede jeg Nyborg, her fik jeg en Portion Riisvandgrød, gik saa ombord, men skjøndt Posten var kommet Klokken 11 kom vi ikke afsted før halv eet, da der fra Egeskov 5 marked (igaar) var en Snees Heste der maatte ombord, vi fik hjempermitterede Tropper fra Glückstad og en Mængde Humlesække, jeg ønskede nu blot at naae Korsør og først der blive syg; Veiret godt; / Fra Korsør i smukt Veir, jeg følte mig vel og naaede Klokken 6½ Sorø hvor der var Pæ- 10 remarked og livligt; *Harder* kom og fortalte at nu var der *Cholera* i Kjøbenhavn, det satte mig i ærgerlig Stemning; Fru Ingemann tog venlig mod mig Ingemann var gaet ud for at tage mod mig; her er i Besøg en gammel Jomf Gallschöt og Cousine; jeg fik det store Værelse, ud til 15 Søen, var igjen i de gamle Omgivelser efter min bevægede Sommerdrøm.

Torsdag 27. I Dag har jeg Forstoppelse; spadseret; Løvet falder, Egetræerne ere smukke, begyndt at læse Ingemanns nye Bog: Tankebreve fra en Afdød. – Om Aftenen var 20 Svanes her og Borups.

Fredag 28 Meget koldt; sendt Brev til Fru *Kock* med Brev til Jette Wulff; Brev til Faderen Collin og til Ingeborg Drevsen. Min Mave usædvanlig bedre; glad derover; aflagt Vessitter. Aftenen havde vi det rart uden Besøg. 25

Løvedag 29 Black lidt bedre! – Smukt varmt Veir. Klokken 6½ kom Diligensen, Ingemann fulgte mig til den, Svanes var der; i Vognen traf jeg »Miss« Hansen fra Fru Bü-

6) vi] først skrevet f 23] Drevsen] først skrevet Collin

gel; Klokken 11½ naaede jeg Roeskilde hvor jeg tog ind i Gjestgivergaarden ved Posten, hos Pedersen, fik et godt Natleie.

- Søndag 30.* Tyndt Liv. Gik i Roeskilde Domkirke, der inden i ikke betyder meget, uden paa derimod smuk; det var Confirmation, mange smaa Bønderpiger. Da Hartmanns var taget ind besøgte jeg Ingen uden Weyses Grav, saae da ogsaa Johannes Hage. Traf en Mand der havde kjøbt et gammelt Skib / der var med udmærket Malning, som fra igaar.
- 10 Kjørt med Middagstoget til Kjøbenhavn; glad i Sind og Gud taknemlig. Paa Banegaarden traf jeg Edgar og hans Fader, derpaa Viggo og Meyer; de vare med mig i Vogn, saa kom Ingeborg Drevsen, Augusta Collin, Louise Lind, de fik da Plads i Vognen hos mig, Lind og Smaapigerne vare
- 15 ogsaa der ude og vi kjørte til Byen. I Maven ingen Smerte; alt hyggeligt hjemme. Det var netop Jonas og Louises Confirmation, til den gik jeg om Aftenen efter at have spüist til Middag hos Faderen

8) Johannes Hage ∴ Johannes Hages Grav 15] ingen] *indføjjet over linien*
 15) Smerte:] *først skrevet Smerte, men ikke stor;* 18] Faderen] *derefter har Jonas Collin skrevet (30/9 55). Resten af siden er ikke benyttet til dagbogoptegnelser, men midt på den tomme plads har H. C. Andersen skrevet min Gud ; derefter en ubeskrevet side*

1856

Kjøbenhavn den 30 April 1856 *Onsdag*.

Oppe Kl 5, Regn der gik over i Sne; kjørte første Gang paa den nu (i Løverdags første Gang aabnede Bane til Korsør). Jeg tog første Plads, sad ene i Vognen, var en kort 5
Tid lidt angrebet, Sneen faldt udenfor; det blev mere og mere vinterligt; ved Roeskilde holdt vi 10 Minutter ved Ringsted et Qvarteer; her var endnu Guirlanderne grønne fra Kongen kjørte her i Løverdags. (For Publicum aabnedes Banen først i Søndags). I Skoven et enkelt grønnende Træ, 10
Piletræerne saae ud som grønt anstrøgne. – Paa Banegaarden ved Slagelse hvor vi kom Kl 9¼, var ingen Vogn til mig og stor Uorden, kjørte til Slagelse og mødte Kudsken fra Basnæs, tog strax afsted; en stor Ælte af Sne hele Tiden, frøs og gjøs af Kulde. – Venlig Modtagelse. Frøken Brandes var 15
her. Fik Værelse med Udsigt til Søen. Ild i Kakkelovnen. Om Aftenen var Dands i Loen; et aarligt Bal Fruen giver sine Folk; Loen var pyntet med Grønt, og der var 8 Musikanter. – De skulde have dandset Haand i Haand fra Gaarden over Vindelbroen der ned, efter gammel Viis, men det 20
var for vaadt Veir. – Jeg gik et Øieblik derned og derpaa i Seng Kl 10.

Torsdag 1 Mai. Drømt at jeg skrev og Bogstaverne stak Ild i Papiret. – Rheumatiske Smerter i Bryst og Mave. Brev til Faderen Collin. Gaaet en Tour i Haven hvor der ligger 25

Snee og blomstre Violer. Graat Veir. / Seet, langt ude flere Dampskibe. Læst en Deel i Auerbachs »Schatzkästlein des Gevattersmanns«. – Til Theevandstid kom Grev Adam Moltke Hvidtfeldt til Glorup og bliver et Par Dage. –

- 5 *Fredag 2^{den} Mai.* Graat, Regn, hver Dag i Kakkellovnen; begyndt paa Bulvers the last barons. Skrevet paa Romanen. Bygkorn paa Øiet. –

Løvedag 3 Mai Graat og Regn, dog gaet lidt. Violer og Kodriver blomstre og have stærk Lugt, de sidste som Humle; var nede at smage paa Beltet. Sendt Brev til Jonna.

- Søndag 4 Mai.* Brev til Ingemann. – Regnveir. I Dag reiste Grev Adam Moltke, han tager til Paris. Vi kjørte over til Borreby, Veien derhen kjøres om Sommeren paa $\frac{1}{4}$ Time, vi brugte $\frac{3}{4}$ i det slette Føre. Gaarden gammel med Taarne, Broer og Voldgrave, jeg var noget lidende i mit Øie Klokken var 11 $\frac{1}{2}$ før vi kom hjem igjen. (I Nat Omslag)

- Mandag 5.* Øiet daarligt. Jeg drømmer hver Nat meget her paa Basnæs og saa fuldstændigt og ganske behageligt. I Nat syntes jeg at være i Constantinopel, saae og gjenkendte Meget der ligesom var slettet ud af Hukommelsen, med Eet var jeg paa Japan, underlige Blomster, en stille maurisk Buegang, jeg vidste at det kostede Livet at gaae der, men jeg var ganske tryg, thi jeg vidste tillige, komme de og slaae mig ihjel, saa vaagner / jeg paa Basnæs, det Hele er kun en Drøm. – I Dag kom Kammerherre Scavenius. Jeg sidder med flækket Æg paa Øiet, kommer slet ikke ud kan ikke læse og har svært ved at skrive. –

g) Kodriver] *foran er overstreget Oxcoi* 24) vaagner] *ms. har derefter jeg, p (p først skrevet de)*

Tirsdag 6. Bygkornet større. – Sendt Brev til Eduard Collin og dernæst til Baronesse Stampe paa Nysø, at jeg ikke troede at kunne finde mig i at komme der denne Gang. – Igaar og i Dag siddet inde med Omslag paa Øiet; tilaften slet ikke nede, men blevet i min Lænstoel. Fyret blinkede 5
fra Øen over Havet til mig.

Onsdag 7. Gaaet lidt i Haven, men mit Øie var hedt; skrevet en Deel paa Romanen. Brev fra Jonna Stampe. – Lidt ondt i Maven.

Torsdag 8. Sendt Brev til Ingeborg Drevsen og deri Breve 10
til Drevsen og Wanscher i Neapel. – Brev fra Fru Drevsen og fra Drevsen i Rom; Brev fra Frøken Bremer og fra Inge-
mann og Eduard Collin. I Dag til Eftermiddag reiste Kam-
merherre Scavenius. Det er stormende Veir, Søen vælter.
Hjalmar var forleden ombord paa Dampskibet til Kiel der 15
stødte paa.

Fredag 9. Gaaet lidt i Haven, plukket den første Bøge-
green iaar. Sendt Brev til Mosenthal i Wien og til Jonna
Brev med det i fra hendes Fader. – I Dag reiste Frøken
Brandes og Contesse Moltke 20

Løverdags 10. Smukt Veir! – Sendt Brev til Grevinde Hol-
stein paa Holsteinborg og til Mathilde Ørsted i Kjøbenhavn.
Igaar sendte jeg 4 R til Posthuset i Skjelskjør for at be-
tale Brevet til Wien og faae Frimærker for Resten af Pen-
gene, der sendtes mig Qvitering Brevet 22 β 6 Postmærker 25
24 β og dernæst 2 β tilbage i alt 48, men 4 R er 64 β de
have altsaa taget Feil, jeg skrev det og bad om Resten i Fri-

11) Fru Drevsen og] først skrevet Fru Drevsen, 20) Contesse] Co først skre-
vet Fr 26) 48] først skrevet 42

mærker og fik 4 med Undskyld-/ning at de havde antaget min 4 R for 3 R , men det var ingen 4 R Stykke det var et 3 R og en enkelt R ; jeg vilde nu have skrevet og rettet dem dette igjen, men Fru Scavenius bad mig da jo Postkassen
 5 havde faaet sit og jeg mit var det ikke værd at snakke mere om Formen, Manden vilde ikke forstaae hvorfor og det blev da en heel Historie i den lille By, hvor jeg nu var Gjenstand. Jeg var afficeret, som ved alle slige Ting; det er dog en skrækkelig nerveus Sygelighed; jeg havde gjerne kjørt ind
 10 til Byen og forklaret Manden at han igjen havde Uret, thi jeg leed som under alle Historierne i Vinter. –

Pintse.

Søndag 11. Forunderlig at jeg ikke kan bejæmpe denne sygelige Retskaffenhed, jeg har jo aldeles Retten paa min
 15 Side, Alt er i Orden, men i Formen som Manden brugte ligger Feilen; jeg haaber før jeg forlader Egnen at sige ham den, naar jeg kommer til Skjelskjør, at skrive kunde maaske synes ham en Slags Drilleri, men min Pindsemorgen er dog fordærvet derved. – Sendt Brev til Thora Hartmann. – Fik
 20 et nydeligt Brev fra Grevinde Holstein til Holsteinborg; Brev fra Augusta Collin at Hjalmar havde forlovet sig med en ung Pige Jutta Sauerbrey Datter af en afdød Ritmester. – Om Aftenen var her Wiehes Broder, der har Møllen, og Wiehes Søster, samt Enken Fru Fabricius med Døttre jeg læste
 25 høit. –

Mandag 12. Brev til Augusta Collin. Skrev til Postmestren at det ikke var et 4 R Stykke som han troede, men et 3 R og en enkelt R jeg havde sendt, manglede den sidste,

7) en] *foran er overstreget* let

da var den faldet ud og jeg maatte da erstatte ham det. – Nu i godt Humeur thi jeg har viist Retskaffenhed om endogsaa som de sagte til Latterlighed. Smukt varmt Veir. / Ved Middagsbordet Brev fra Baronesse Stampe om at komme der, Brev fra Faderen Collin og eet fra Fru Serre, men fra Postmesteren ingen Beskeed, eller Brevmærker, blev ærgerlig nerveus, i det samme kom Postmesterens Karl med Brev og Mærker, der vare glemte at komme i Tasken; Alt var i Orden, der qvitereredes for det Modtagne; Fru Scavenius havde lidt forud bedet mig at tage en rask Beslutning og følge med til Etatsraad Neergaard paa, hvor der var Børnebal, jeg bestemte mig og i et Qvarteer var jeg færdig! – Det var blevet sommerligt med eet, men Veien var lang vist 3½ Miil, Klokken efter sex kom vi der, det var kun smaa Børn til Ballet; jeg fik et koldt Kammer med en daarlig Seng; der var kjedeligt, ud paa Aftenen gik det lidt bedre, der var en ung Gouvernante, som havde seet mig hos Frøken Zahle, det var Præsten Barfod og Flindt fra Nestved; da Klokken var 11½ gik jeg tilsengs, Lagnerne vare klamme, Sengen blød, sov slet. –

Tirsdag 13. Hovedpine og øm i Lemmerne. Sommer Veir! vi kjørte derfra Klokken 10½, man bad mig komme der igjen; paa Veien fik den ene Hest Kuller! Klokken eet var vi paa Basnæs hvor jeg havde det mageligere og behageligere. – Om Aftenen var Præsten Holm (?) her. Brev fra Jonna Stampe.

Onsdag 14. I Nat drømte jeg at jeg spiiste et Stykke Kort

3) Ved] V først skrevet B 11) 3) Førslevgaard

der smagte bittert og med eet var min Mund fuldproppet af Kort Stykker, som jeg rev ud; jeg vaagnede og havde ganske den samme Smag i Munden, mine Læber brændte, jeg følte mig syg, troede jeg havde faaet Gift; stod op og skyllede Munden. – Imorges var jeg endnu lidt ilde; det har 5 tordnet i Nat, det regner, men Alt er saa friskt udsprunget, Skoven grøn, Sloentjernen i Blomster; en Nattergal sat paa en tør Green og sang. – Oversat hos Frøken Sch[u]macher Brev til Weimar til Storhertugen, det skal een af Dagene 10 afsted. – Følt mig mere vel op ad Dagen. / Brev fra Fru Wanscher med Brev i fra Wansher i Rom, Brev fra Edgar Collin og fra Mathilde Ørsted. – Moltkes fra Espe vare her til Middag. –

Torsdag 15. Sendt Brev til Jette Wulff i Amerika og et 15 Par Ord til Fru Kock. – Klokken 2½ reiste jeg med Fru Scavenius over til Holsteinborg, Grevinden født Mimi Zahrtmann tog hjerteligt mod mig, Enkegrevinden var der i Besøg. Til Middag Waldemar Fiedler der er Birkedommer, skrækkelig gammel og tandløs, Steenbuch, Læge, ham jeg blev 20 Student med, gammelagtig og graat Haar, havde en stor Datter. Vi spiieste herskabeligt, jeg fik et høist elegant Soveværelse og et Cabinet ud til den store Borggaard der minder i det smaa om Kronborg. Wanda Zahrtmann og hendes Gouvernante Frøken Saxdorf var her. – Gik til Ro før Klokken 10 – Brev fra Thora Hartmann. – 25

Fredag 16. Først seent paa Natten sov jeg og i smaa Portioner kun. – Sendt Brev til Edgar Collin og Fru Wanscher,

12) og] først sat komma 26) Først] F først skrevet K

Fru Ingeborg Drevsen og Hertugen af Weimar. Efter Bordet kjørt med begge Grevinderne en Tour til Fjurendal og tilbage gennem Skoven. Læst høit om Aftenen af mit Livs Eventyr. —

Løvedag 17. Skrevet paa Romanen. Spadseret med den gamle Grevinde i Haven, der gaaer ned til Stranden, skovgroede Øer ligge i Vandet; den unge Bøgeskov belystes af Solen. Børnene hedder Ulrich-Adolph og Bodil-Mimi. —

Søndag 18. I Aftes sildigt kom Greven fra Kjøbenhavn men reiser imorgen tidlig, seet med ham og Grevinden, Taarn, Bibliothek og det hele Huus. Regn i Formiddags, Solskin opad Dagen sendt Breve til Fru Louise Lind født Collin; og Fru / Balling. — Læst høit her i »Mit Livs Eventyr«, lovet at blive her til Søndag over. Brev fra Fru Drevsen og (*fra Drevsen i Rom*)

Mandag 19. Om Natten hører jeg en afmaalt Lyd, som af et Taarnuhr! jeg spurgte Tjeneren, han sagde at det var Spøgeri, en Jomfru her hørte det ogsaa og sagde at det lød, som een humpede paa Gangen. Sendt Brev til Jette Collin og Fru Drevsen, samt til gamle Baronesse Stampe om at jeg udsatte Besøget paa Nysøe. Af Avisen seer jeg at R. Bay er død.

Tirsdag 20. Ikke vundet i Lotteriet; ingen Breve!

Onsdag 21 I Dag er Dronningen reist til Udlandet med det meklenborgske Skib Obotrit.

Torsdag 22. Endt: »Briefe gegen den Materialismus« von

2) Fjurendal 3) Fiurendal 13) og] *foran er overstreget* gamle Baronesse Stampe 24) Onsdag 21] *tilføjet over linien* 26) Torsdag] *Tor først skrevet On 26) 22] først skrevet 21 26) Endt] foran er overstreget* Læst og spadseret

F. Fabri; de have belyst meget hos mig, men ikke klart udslettet hver Materialistisk Paastand; jeg staaer med meer Erfaring, lige klog mellem Aand og Materie, men det Usynlige i mig vil det Usynlige. Brev fra Jette Collin – skrevet
 5 igjen Brev til hende. – Folkene havde Bal, jeg var med begge Grevinderne og saae denne Lystighed. Gamle Grevinde maatte jeg klippe et Kors til, hun gav mig igjen et der var et tydsk Vers; selv kom hun seent om Aftenen ved min Dør og bragte mig Salep, da Folkene vare borte.

10 *Fredag 23.* Regnveir, skrevet Brev til *Ingemann* i Sorø og til Excellensen *Collin* i Kjøbenhavn. Opgik for mig hele Sammenbindingen af den ny Roman; en Kamp til Erkjendelsens eneste Trøst.

Løvedag 24. Deiligt varmt Solskins Veir. Glad i Gud for
 15 Romanen. Den gamle Grevinde kalde mig ind til sig, talte fortroligt og læste mig et Brev fra hendes Søn nu paa Fade-rens Dødsdag; vi læste to smukke Psalmer af Kingo: I Østerlide og »Forfængelighed«. – Jeg føler mig glad. – Ved Middagsbordet fik jeg noget haardt Brusk i Halsen, jeg maatte
 20 gjøre mange Forsøg før jeg fik det ned, man var ved at sende Bud efter Lægen.

Søndag 25. Fik fra Ingemann »Guldæblet«. – I Kirke her paa Gaarden med / den gamle Grevinde og hørt Præsten Holm. Sendt Brev til Fru Drevsen i Kjøbenhavn, til Drevsen
 25 og Wanscher i Italien, ligesaa Brev til Ingemann at jeg kommer til ham imorgen Aften. –

Mandag 26. Imorges Kl 5 reiste Greven, Wanda og Frøken Saxdorf ind til Byen, Klokkeren 11¼ kom hendes Broder

10) Fredag] først skrevet Torsdag 22) Søndag] S først skrevet M

her med Vognen tilbage og gaaer Klokken 5 med mig til Sorø for at være endnu i Dag igjen i Kjøbenhavn. »Vi see Dem her engang igjen til Fadder!« sagde den unge Grevinde, med Veemod sagde vi gjensidig Lev vel! den gamle Grevinde ligesaa hjerteligt; det var mig tungt at skilles; 5 Børnene vare i Haven dem fik jeg ikke sagt lev vel! Klokken 5 kjørte jeg med Doctor Saxdorff og kom Klokken 7½ til Sorø; Ingemann modtog mig hjertelig og her fandt jeg Brev til mig fra Eduard Collin.

Tirsdag 27. Fik Brev fra Faderen Collin og Storhertugen 10 af Weimar skrev igjen til Faderen Collin og til Eduard; Besøgt Fru Thomsen; faaet Brev fra Fru Ingeborg Drevsen. Til Middag var her Præsten Fenger, som iaften reiste til Fyen. –

Onsdag 28. Ingemanns Fødselsdag. Kjært med ham ud til Jernbanen og der modtaget Overhovmesterinde Fru Rosenørn med Datter der kom hiin Side Ringsted for at lyk- 15 ønske ham og bliver her til iaften. Aflagt Vesitter og sendt Brev til Grevinde Holstein paa Holsteinborg. Min lille Gud- søn *Daniel* Svane bragte mig en Krands og var uhyre ind- ladende og glad ved mig. »Spiis her til Middag!« sagde han, 20 »kom her efter Middag! – Gaae ud i Philosophgangen saa skal jeg møde dig lidt.« – Mange Mennesker her i Vesit.

Torsdag 29. Lidt forkjølet; Brev fra Louise Lind. Skran- tede og frøs. Besøg af Kammerherre Hoppe lovede at spise hos ham med Ingemann, Hr Beck og Rodes; kort før jeg 25 skulde afsted kom et hjerteligt Brev fra Enkegrevinde Hol- stein paa Holsteinborg, som jeg ihast besvarede. Til Aften smukt Veir. Kjeder mig i Dag. Middagen hos Hoppes. –

25) Rodes ∴ Rothes

Fredag 30. Ondt i Halsen; bedre Veir. Sendt Brev til *Jonna*. Lyst at reise imorgen; holdt tilbage.

Løvedag 31. Stormende Veir; følt mig nerveus, gik slet ingen Steder. Om Aftenen kom Svanes og sagde Lev vel! /

5

Juni

Søndag den 1. Sov daarlig om Natten, Maven slet, kjørt med Boyesen til Banegaarden 7½; gik i første Classe, traf der Hegermann Lindenkrone; ventede ¾ Time paa det kjøbenhavnske Tog ved Ringsted. Eduard er i aftes med
 10 Louise over Korsøer til Kiel; det stormer endnu i Dag saa Togene gaae mindre rask; kom til Kjøbenhavn Klokken 11; gik til Collins til Kaffe, besøgte Jette Collin. Mødt *Faber*, som jeg sagde til om Udskriften paa Depeschen »Digter Andersen« han erklærede det for rigtig og blev stødt; Mid-
 15 dag i Amaliegade; træt og tidlig hjem og i Seng, da jeg ei gidder see *Caprisiosa*.

Mandag 2. Middag hos Ingeborg, samme Dag kom Brev fra Drevsen, jeg skrev et Par Ord til Wanscher.

Tirsdag 3. Brev fra Grevinde Holstein; – Middag hos
 20 Louise Lind.

Onsdag 4. Vesitter. Brev fra Malle Drevsen som er her i Byen, besøgt hende; taget Pas. Ikke ganske vel i Theatret. Middag hos *Gotlieb Collin*.

Torsdag 5. Middag hos Excellence Collin; i Theatret med Fru Drevsen og Fru Lind. Studenterne ville have indbudt mig med sig til *Upsala*. –

*Frede*g 6. Middag hos Fru Drevsen. Klokken lidt over 6 kjørte jeg til Banegaarden, tog paa første Plads med Dreyschock til Korsøer; Lose og Frue & fulgte til Valdby; varmt smukt Veir, mellem Roeskilde og Ringsted traf jeg Frøken Zeuthen og Carstensens fra Ringsted. Ved Sorø var Svane og hans Kone og hilsede paa mig. Fra 7 til 10¼ naaede vi Korsøer og kom ombord paa Zephir, fik en So-
pha i et aparte Lukaf; smukt Veir. / Nymaanen stod over Fyen. Klokken 12 gik jeg ned, sov ikke det mindste. 5

*Løve*dag 7. Oppe Klokken 3. Meget koldt; lidt Bevægelse i Søen. Dreyschock sov paa Dækket; jeg sad mig ned paa Gangen. En dansk Dame talte høit i Damekahytten, fortalte at Dreyschock og jeg var ombord, beskrev mig, som lang og mager, talte om mine Eventyr, og andre Skrifter jeg gik derfor bort. – Klokken 6 kom vi til Kiel og med Reisende fra Gøtheborg naaede vi Altona. Jeg var træt, besluttede at blive i Hamborg og tog ind i Victoria; sov til hened 3, da kom Dreyschock og fortalte at hans Kone var her, jeg lovede at komme til dem hos Krantz i grosse Reichenstrasse og efter Table dôte gik jeg derhen. Dreyschocks Broderkone fra Leipzig var der, jeg maatte give hende Haandskrift; jeg læste af »In Schweden«, lovede Fru Dreyschock at komme til Prag; han kyssede mig til Afsked. Gik tidlig i Seng og sov. – 15

Søndag 8. Oppe Klokken 6 og før 7 ved Elben; jeg vilde have gaaet til Berlin men foretrak i Morgenstunden Hanover eller Braunschweig, det sidste valgtes; det blev et slemt Regnveir, Dampskibskahytten overfyldt. – I Hanover blev Tøiet 25

14) mager] først skrevet maget 14) og andre] og først skrevet jeg 26) et slemt Regnveir] først skrevet en slem Regn

efterseet, jeg var næsten den sidste; endelig kom jeg i Vognen; en Herre fra Rhinegnen kjendte mig, han havde seet Ole Lukøie i Casino; Selskabet syntes glad ved mig; en ung Dame sad just og læste i Bilderbog, jeg maatte give hende
 5 og ham et Kort. – Gik længe og ventede i Lerthe paa Toget. Var henved 4 i Braunschweig og tog ind i Deutsche Haus; det er koldt og Regn. / Gik i seng før ni og sov nogenlunde.

Mandag 9. Vognen kom seent, to Personer steeg ind til
 10 mig paa Gaden; paa Banegaarden savnede jeg mit Tøi, Bæreren havde antaget det for de to Fremmedes og allerede sat paa det til Axersleben, jeg fik det betids forandret, men var bange for at den tidligere Seddel ikke var revet af; min Mave daarlig. To Damer fra Hammeln, Sønnen østerisk Offi-
 15 ceer, fik at vide hvem jeg var og indbød mig paa Tilbagereisen at besøge sig. – Vi skiltes først i Leipzig. – Min Kuffert var itu og aaben; siden da jeg spiste brak jeg en Fortand. – Besøgte Lorck der gav mig Bøger og saae i Theatret »Walentine« af Freitag.

Tirsdag 10. Reiste Klokken 8¾ fra Leipzig til Dresden, Consul Lork fulgte mig til Vogns, der traf jeg en Profes-
 20 sor Mensing fra Erfurth der blev glad ved at vide hvem jeg var. I Stadt Rom fik jeg Plads ved Table d hote ved Verten og en ung smuk Mand der præsenteredes mig som Prinds af Arenberg, han er i østerisk Tjeneste og Kammerath med Christian Stampe, hvem jeg sendte en Hilsen. Fru Serre traf jeg; hun var kommet herind i det at Hauptmann Zöll-

1) den] først skrevet der 12) Axersleben 3: Aschersleben 24) præsenteredes] t først skrevet d 27) traf] først skrevet va

ner i Søndags pludseligt var død ved Slag Tilfælde. Christian Thyberg fandt jeg ret livlig. I Theatret saae jeg »Romeo og Julie« af Schackspeare.

Onsdag 11. Siegwald *Dahl* kom i morgenstunden til mig, gik med ham til Baronesse Deeckens der endnu var her i Byen, besøgte derpaa gamle *Dahl* der malede, som han sagde, paa sit sidste Stykke. Besøgt Christian Thyberg. Ved Table dhote sammen igjen med den unge Prinds, der siden kom paa mit Værelse og sagde mig Levvel! / I Theatret »Dr Robin« og »Richards Wanderleben«, begge Hovedrol- 10
lerne udførte den unge Devrient fra Hanover. Jeg havde fri Plads i Amphitheater, hvor efter Dr Pabst Bestemmelse, under mit Ophold her, jeg altid kan gaae! – Dr Pabst lo- vede at interessere sig for »Klein Karin«. Kl 11 iaftes søgte mig endnu den unge *Dahl* og *Retzius*. 15

Torsdag 12. Besøgt Grev *Knuth*, Fru *Serre* og *Thyberg* hvor jeg traf *Carus*. Sendt Brev til Fru *Scavenius* i *Ems* og til *Faderen Collin* i *Kjøbenhavn*, Fru *Ingeborg Drevsen* og *Hartmann*. Meget varmt i *Dag* og igaar. – Var paa *Udstillingen* og saa *Raphaels*, *Murillos* og *Holbeins Madonna*. – 20
Om *Aftenen* i *Theatret* med Grev *Knuth* og hørt: »*Prophe- ten*«; bag ved mig kom *Eduard Hansen* fra *Casino*.

Fredag 13. Daarlig *Mave*, drak *Portviin*; bedre! *Kjorte* med Fru *Serre*, *Sigwald Dahl* og den lille *Arthur Falkenstein* til *Maxen*, hvor *Minna*, *Margarethe*, *Frau von Berg* 25
og den gamle *Baron Abedil* (?) saa hjertelig modtog mig, men den ene af *Hundene*, *Lola* sprang op og bed mig i *Bag- delen* af *Laaret*, jeg blev forfærdet, der var ingen *Blod* at see,

15) *Retzius* ∴ *Riccius* 16) *Torsdag*] først skrevet *Fredag* 26) *Abedil* ∴ *Albedyll*

men et Indtryk af Tænder; jeg fik Brændeviin med Salt at bade det med. – Læst høit for dem. Tordenveir.

Løvedag 14. Idag kom Majoren; det er meget varmt; gaaet til mit Træ, spiist og dovnet; læst Fru Zöllners Bog
5 »Christian Wohlgemuth«, det er jo ganske mig i Liv og Levnet hun har givet. – Hunden igjen efter mig. Tordenveir.

Søndag 15. Skrevet Breve og spadseret. Graat Veir. Til Middag kom Statsrath Grim med Frue, Børn og Svigermoder
10 Baronesse Bystram, han har været Thronfølgerens Lærer og Ledsager paa Reise, der var noget afmaalt hos dem, koldt, som dog tøde op; Fruen roste ikke Jenny Lind, selv sang hun med Skole, men uden Sjæl. – Svigermoderen talte meget om Prinds Frederik da han var i Rusland. –
15 Digteren Sternbergs Kone var med; / Manden hader Musik og løber sin Vei naar han hører den; men det er originalt blev der sagt! – Da de vare afsted, kom seent paa Aftenen Gutzkow tilfods.

Mandag 16 I Nat Tordenveir, til morgen tykt graat. Sendt Brev til Beaulieu i Weimar og til Jette Collin og *Mathilde*
20 *Ørsted*. I Eftermiddag Klokken 5 reiste Fru Falkenstein ind med sine Børn. Spadseret med Gutzkow der fortalte mig hvorledes han havde indrettet anden Deel af *Faust* for Scenen. –

Tirsdag 17. Varmt Solskin! Til Middag kom her ud En-
25 ken Fru Zöllner. Jeg føler mig ikke ret fri og gemytlig i Gutzkows Selskab. I Dag var i Kirken Brudevielse; det var Bønderfolk men klædte som en Frøken og Professor; Kirken

1) Brændeviin] B først skrevet S 7) Søndag 15] først skrevet Søndage
11) Fruen] F først skrevet K

propfuld af Mennesker. En stor Vogn med Musikanter kjørte først, saa Brudfolkene hvis Vogn var behængt med Krands og Digte, skrevne og trykte; Hestene foran de andre Vogne havde røde Baand paa Halen. – G. er kold, forsigtig, afgjørende, ikke ganske elskværdig. De som er halv voxet ind i Tydskland kjender dens Literatur saa lidt! sagde han da jeg ærlig tilstod at mellem over 40 Forfatterinder i Dresden jeg kun kjendte 3 a 4. Han var taktløs til at spørge om jeg aldrig havde elsket, man fandt det ikke i mine Bøger, der kom Kjærligheden saadan ned som en Fee, jeg var selv en Slags Halvmand! –

Onsdag 18. I Nat Tordenevir; sov slet! min Hovedpude for blød; ær[ger]lig over G; imorgen var Hunden igjen nede og strax af Kurven efter mig; føler mig ikke hyggelig her, Lyst til at komme afsted! – Brev fra Drevsen og Wanscher i Neapel, skrevet den 12. Ved Aftensbordet væltede G. sig ind paa mig mod »Under Piletræet«, det var Sentimentalitet, unaturligt, Christian var »bløde«, jeg forstod mig ikke paa Børn!, jeg forsvarede mig, sagde han ikke havde forstaaet og læst dybt nok Digtingen. Serre, Fru Serre og Fru Zöllner toge heftigt mit Parti mod ham; jeg søgte at synes rolig og tog det tilsyneladende godt, men sov ikke snart; Regnen skyllede ned; i Dag oversat fra Bladet: Fuglen i Pæretræet. – /

Torsdag 19. Fru Serre græd, sagde hun kunde banke G, der nu [jog] hendes kjæreste Venner bort, Serre kom og talte forsonende til mig, bad mig endelig ikke være dem vrede,

3) Hestene] H først skrevet d 7) ærlig] først skrevet kun 16) væltede] v først skrevet k 25) Torsdag] o først skrevet i

G gjorde mig Visit, Alt var nydeligt og godt. Præstens Frue var her med Datter og Factorens unge Søster, jeg læste høit. Alt var solbestraalet.

Fredag 20. Klokken 10½ til Rabenhorst; her modtoges
 5 jeg og Gutzkow med et Digt af Fru Serre, som hun i Taarer fremsagde til Svanen og Ørnen. Rabenhorst skulde nu hede Adlerhorst; der blev spillet paa Lire og spiiet Frokost; varmt Solskin; Floden brusede afsted under os. Vi gik til »Schwanennest«, mit Navn og hele Indskriften der var bekrandset.
 10 Factorens unge Søster fremsagte i bævende Angest et Digt af hende selv til mig! – Paa Hjemveien var ogsaa mit Træ bekrandset. Frøken Sidonie Römer var gaaet fra Röhrsdorf for at bringe mig en Krands, hun kom ud til Schwanennest. (Minna dreiede Lirekassen)

Løvedag 21 Imorges Klokken 7½ fra Maxen ind til Dresden med Fru Serre, som tog Sidonie Römer med; det blæste meget koldt. Tog ind i Stadt Rom, gik at besøge Thyberg, der igaar har havdt et Tilfælde i Haven, han faldt om der og fik sin Krampe. – Brev til *Ingemann* og lille Daniel
 20 Swane i Sorø. Brev til Fru *Ingeborg Dreusen Louise Lind, Wanscher* og *Dreusen* i Kjøbenhavn. – Paa Posthuset hørte jeg at der en Time forud var sendt Brev til mig, det var fra Fru Ingeborg Dreusen. Hos Fru Serre, kom Abedil (?) Kühnes Moder, Frøken Bölte, Fru Reinsberg født Düringsfeldt, hun gjorde et overvældende Indtryk paa mig. (De hilser Mange men kjender faae! sagde hun paa min Yttring om *Vind* jeg hilser ham men vi kjende ikke saaledes hinanden) Jeg blev aldeles nerveus; mine Hænder zittrede. / I

8) Schwanennest] først skrevet Schwanenhorst 9) Navn] først skrevet D

Theatret saae jeg de 3 første Acter af Hugenotterne, men jeg var saa træt at jeg da gik hjem.

Søndag 22. Før 6 kom et uldent Schal til mig fra Fru Serre og en lille Flaske Knickel for Reisen. Hun er en mangeløs omhyggelig, kjærlig Sjæl mod mig. Klokken 10 gik jeg afsted med Toget, men det stod ikke, sagde Banebetjentene, i Forbindelse med det fra Leipzig til Weimar vi ville komme nogle Minutter for sildigt. Toget var der endnu da vi kom, men mit Tøi var noget af det sidste der kom ud, endelig fik jeg en Vogn, var uvis om jeg skulde kjøre til Hotellet eller forsøge min Lykke ved Thyringerbanegaard, Vognene holde endnu sagde Kudskene, jeg kom, og det var det sidste Øieblik, men jeg fik Billet og Tøiet afgivet, sprang i en Vogn og samme Minut fløi vi afsted, Klokken 4½ naade jeg, i daarligt Veir, Weimar og kjørte til Hotellet der Erbprinz, og det var heldigt thi da jeg en Time efter gik til Beaulieu erfarede jeg at han havde sendt Brev til mig at han ventede sin Svigerinde og hun skulde have den Stue jeg ellers fik; gik saa i Theatret i Beaulieus Loge og saa Faust første Deel; en Frøken Ehrenbaum gav Gjesterolle, som Gret[c]hen; var med Beaulieu paa Theatret, talte med Fru Seydel som gav Marthe; gik efter 4 Act hjem i Hotellet.

Mandag 23. Besøgt Schöll der arbejder paa Oversættelse af Sophokles, han var meget elskværdig; venlig og net, var Maltitz, men jeg følte mig dog ikke der ret. Indbudt til Middag hos Beaulieus, men opgivet det da jeg skulde til Belvedere til Enkestorhertuginde; jeg maatte bestille Vogn

3) Schal] *ms. har* Schallal , *først skrevet* Schalsal 8) da] *først skrevet* s 23) arbejder] *foran er overstreget* ha

alene. – Derude var stort Ministerselskab; Hendes Keiserlige Høihed talte før og efter Taffelet med mig, jeg sad hos Baronesse Maltitz og en Officeer Kiesewetter. – Da jeg kom hjem og havde klædt mig om kom Tilsigelse at være i Ettersburg Klokken 7, jeg maatte strax i Klæderne og leie Vogn der vil blive en dyr Historie, det opfyldte mig for meget! / Jeg kom derud, saae først de smaa Prindsesser; »ich kenne Sie auch!« sagde den mindste og kniktede. Storhertuginde kom mig saa venlig imøde og bød mig Velkommen. Enke-
 10 storhertuginde var der og saa hvorledes Storhertugen trykkede mig i sine Arme og kyssede mig paa begge Kinder. Taarer kom mig i Øinene; jeg tænkte paa at jeg den fattige Skomagere og Vaskekonens Søn, blev kysset af Keiseren af Ruslands Søstersøn; hvorledes Endepunkterne berøres. –
 15 Reaumont Minister i Florentz, som jeg kjendte fra Berlin var der ogsaa, jeg sad paa høiere Side af Storhertugen hele Aften og naade Veimar Kl 11 1/2. (Var iaften indbudt hos Ministeren Watzdorf.)

Tirsdag 24. Haarskjæreren fortalte i Dag at anden Deel
 20 af Faust havde Göethe skrevet ned i Prosa for at sætte den paa Vers, det havde nu Eckermann gjort, da Göthe var død fra det osv. Ved Couren Kl 12 paa Slottet traf jeg Professor Hase, den unge Beulewitz; en Masse Mennesker vare samlede, flere kjendte jeg dog. – Schobert er blevet forlovet med
 25 en Berlinsk Forfatterinde. Aftalt med Göthe at vi imorgen skulde kjøre sammen til Ettersborg. – Ved Taffelet sad jeg ved Schobert og Digteren Griepenkerl fra Braunschweig,

13) Keiseren] først skrevet Keiserens
 27) Griepenkerl] først skrevet Grip

19) Tirsdag] Tir først skrevet On

ligefor var Marschall. Grevinde Beust drak Champagne med mig. Storhertugen, som jeg var langt fra opdagede mig, gav et Blik og vi drak Champagne sammen. Overborgemester Bok og Præsten her talte jeg en Deel med. Der var Musik under Taffelet og Folket var samlet paa Galleriet. I Theatret 5
1 Act af Göthes Faust anden Deel første Gang opført. Der var festligt og fuldt Huus. Det rundede sig ret vel Stykket til et Heelt. Göthes Sønsøn var i den hertugelige Loge; jeg var nær der ved i fuld Puds, men meget træt og havde paa alle mine Ordener. – 10

Onsdag 25 Spiist til Middag i Erbprinds; meget daarligt Veir. Kjørt med Walter Goethe ud til Ettersburg, hvor der var en Mængde samlede; Haven rundt om Slottet illumine- ret, Fyrværkeri, men først The dansant, da fransk Comedie: »Dieu vous bénisse«. – Salen smukt decoreret med Vaaben 15 og Grønt. – Tog Afsked med Enkestorhertuginde; – (imorges et Par Ord fra Faderen Collin og Brev fra Jette Wulff i Vestindien og fra Spring i New York, som venter mig der, og tilbyder mig sit Huus.) – Min Buste saae jeg paa Etters- borg i Galleriet mellem flere Buster. / Storhertuginde havde 20 en klar hvid Kjole besat med Seriner, de grønne Blade vare fast i Kjolen. Blomsterne derimod fremspringende, som i Basreliefs, ligesaa lilla Seriner paa Haaret blandet med Dia- manter. En ung Dame var ganske hvid, med Kornblomster i Haaret og paa Brystet; det vilde kunde bæres med samme 25 Skjønhed i et ringere Stof, her var alt nærved de fineste Spitser og Stoffer. – Een havde bladeformede Baand, med hvide Klokkeblomster i Haaret. – Andre vare saa oversaaede

11) Onsdag] On først skrevet Tor 23) lilla] indføjet over linien

med Blomster, som var de selv en Bouquet for ikke at sige et Fastelavns Riis. Smukt saae Belysningen af Rødt og Blaadt ud nede i Parken; der var Lamper i Form af store Tulipaner; – Klokken 11½ kjørte jeg hjem med Göethe og var
 5 noget ængstelig for at vælte da vi ikke havde Løgter paa Vognen.

Torsdag 26. Min Mave daarlig! Regnveir! ingen Vesitter, skulde med Grev Beust til Ettersborg, først Klokken eet, saa forandrede det til 2, saa 3½, saa fire! – Kjørte da med
 10 ham og Schober derud. Reumont var der. Talte dansk med Arvestorhertugens Lærer, en Holstener. Storhertugen bad mig saa bestemt at blive der eller at komme igjen om kort Tid paa Hjemreisen, jeg undskyldte mig paa det Bedste han vedblev. Læste Jødepigen. Klokken henved 12 kom jeg hjem
 15 hele Huset tilsengs. Schobert talte om List at han ikke var nogen Velsignelse for Weimar og Hertugen; talte om Prindsessen der nu var udslettet i Rusland, uden Rang, uden Formue. –

Fredag 27. Hvad Nyhed bringer denne Dag! Afreise! –
 20 jeg blev ikke indbudt til Middag hos Beaulieus det bestemte mig til at tage Afsted, jeg gik ihast til Walther Goethe og sagde Farvel, der traf jeg Alvina Frohmann. Fik Brev fra Ingemann. Sendt Brev til Eduard Collin og Fru Ingeborg Drevsen, da jeg kom med det paa Posthuset havde jeg revet
 25 det op, saa at / jeg der maatte forsegle det. Gik til Lizst, han var ude at spadserere; talte med Fru Beaulieu om ham. Forholdet med Fürstinde Wittgenstein er til Forargelse, hun har ikke faaet fornyet sit russiske Pas og er altsaa udslettet

22) Alvina] A først skrevet F 28) faaet] indfajet over linien

i Rusland, Datteren, der som det hedder staaer under Enke-
 storhertuginde Beskyttelse har Alt og deraf lever nu Mo-
 deren, derfor vil denne ikke slippe hende og var Skyld i at
 Forlovelsen med Taylyrand blev hævet. Enkestorhertuginde
 gav hende et Værelse paa Slottet hos Grevinde Fritsch og 5
 sagde at hun kunde da gaae til sin Moder saa tidt hun vilde,
 men Moderen kunde ikke som hun komme i Selskabet,
 »hvor min Moder ikke kan komme vil jeg ikke heller!«
 sagde den unge Pige, og da Lynet slog ned i det gamle Slot
 hvor Grevinde Fritsch boede løb hun til Moderen og blev 10
 der; det er nu smukt af Datteren. Liszt siger: jeg vil jo
 gifte mig med Fyrstinden, hun vil det ogsaa, men det tillades
 os ikke, hvad skal jeg da gjøre, jeg kan da ikke nu hun
 Intet har lade hende staae ene! – bliver det os for trykkende,
 saa reise vi til Indien, jeg kan ved mit Spil vel ernære en 15
 Kone. – Nu da Johanna Wagner nys var i Weimar var
 Liszt henrykt, Fyrstinden blev Jaloux og onde Tunger sige,
 at hun vilde have hængt sig. – Hun bruger at sende Prind-
 sesse Maria til Liszt og knæle for ham og sige: gjør ikke min
 Moder ulykkelig, forlad hende ikke! – Stakkels Prindsesse, 20
 hun voxer op, sige de, mellem Musikanter.

Klokken eet kjørte jeg med den Skuespiller, han der gav:
 der Schüler i Faust, og Veimars Primadonna til Jernbanen,
 der traf jeg *Reumont* der ogsaa gik paa anden Plads. En
 Braunschweigs Kammerherre var ret interessant. 4½ kom 25
 jeg til Leipzig. / Her var ikke »Stadt Theater« iaften, jeg
 blev derfor hjemme og læste Goethes Faust anden Deel.

5) gav] først skrevet har 14) det] derefter er overstreget og 15) reise] først skrevet reiser

Løvedag 28. Gik til Lorck, som førte mig til Wiedemann, hvor jeg blev et Par Timer og talte om mine Historier, den nye Roman; talte med Oversætteren og fik flere Ting afgjort. Ved Middagsbordet kom jeg til at sidde ved Lulian
 5 Schmidt; han sagde at Goldschmidt ikke talte godt Tydsk og at han ikke var grundig; han gav mig et Par Ord til Auerbach at sige sin Forlovelse. – Meget varmt; stærkt forkjølet med Snue, saa at jeg opgave at gaee i Theatret og blev hjemme. –

10 *Søndag 29.* Strax iaftes kom jeg i den frygteligste Sved, men sov ikke, Klokken to i Nat laae jeg i eet Vand, som da jeg var i Heilbronn, jeg stod op og fik tørt paa, vendte Teppe og havde det lidt bedre, men leed af Tørst. – Gik Klokken 8¾ med Banetog til Dresden; en ung Mand
 15 fra Leipzig der gik til Prag, talte med megen Kjendskab til tydsk Literatur. I Dag har jeg ondt i den lille Hævelse paa Testiklen. Tog ind i Stadt Rom. – Gik at besøge Ch: Thyberg. I Theatret »Rose og Röschen« af Mad: Birck-Pfeifer; jeg kom i Amphitheatret til at sidde ved Siden af Componisten Spohr fra Cassel, han og hans to Damer glædede sig
 20 derover.

Mandag 30. Brev til Fru Serre at jeg var indtruffet. Gik saa til Auerbach der boer i struvische Gasse 8. han var kjærnesund, hjertelig og meddelende, han betroede mig sin
 25 ny Roman *Barfüssele*, en Aschenbrödel uden Trylleri; et Træk deri, med Instrumentet der kunde holde Veiret var beslægtet med Historien om Harmonikaen i min Roman. – Han dadlede Gutzkows Kulde. – / Besøgt Thyberg, der efter

4) Lulian ☉: Julian

mit Forslag har indbudt Jonas at komme her i Ferien. – I Theatret »Robert og Bertram«, en temmelig vild Posse af Räder. – Da jeg kom hjem gik der hul paa Bylden og det satte mig i taknemlig glad Humeur. Jeg fandt alle mine Reiseplager at være smaa Nissedrillerier, lige fra jeg blev bidt til nu. – 5

Juli.

Tirsdag 1. Meget forkjølet, laae i febril Sveed, mat over alle Lemmer. Sendt Brev til *Grevinde Holstein* født Zahrtmann og til Faderen Collin, samt til Theodor Collin. Koldt 10
Veir. Kjørt til Fru Serre og Christian Thyberg blev saa hjemme hele Dagen, spiiste ikke ved Table d hote, øm i alle Lemmer, Hovedpine, ondt i Testiklen der gjør mig angst; Smerte i Brystet naar jeg hoster. Hr Wahle besøgte mig og i det jeg meest levende skildrede min slette Tilstand, sagde 15
han, det glæder mig at finde Dem saa vel og at see saa rask ud! – I Theatret var forandret fra Jødinden til den Stumme og da til Freischütz, men jeg frøs, mine Tænder klappede, jeg havde Feber og gik i Seng Klokken 5, laae [i] febril Sveed hele Aften og Nat; tre Gange tog jeg tørt paa[;] mit 20
Hovede bankede jeg var meget ilde.

Onsdag 2. Koldt, dog gik jeg ud til Thyberg der var fløttet hen i Amalienstrasse N° 1, gik med ham op til de to danske Damer, den ene er en Frøken Christensen de boe i Huus med ham. Fru Serre var kommet til Byen, blev der til Mid- 23

3) hul] først skrevet hold

dag men var ilde, dog ikke som igaar. Fru v. Berg fortalte om Baronesse Düringsfels optræden i Maxen mod Gutzkow; hendes Fordringer og Kjækhed. Gik i Theatret og saa Frøken Ehrenbaum i *Præsiosa* – o, ja!, jeg fandt det koldt var
 5 dog lidt bedre. Fru Serre, Malerinde Seidel fra Weimar og to unge Damer vare i Theatret, ligesaa Gutzkow og Kone.

Torsdag 3 Har i Nat sovet mindre febril, men er ikke istand. / Fik Brev fra Fru Scavenius i Ems og fra Mathilde Ørsted i Kjøbenhavn. Fru Serre kunde ikke i Dag reise ud;
 10 spiste der til Middag, traf ved Kaffe sammen med *Förster* i München, der udgiver Reisebogen. Fru Reinsberg von Düringsfeld er ganske indtaget i mig, siger Fru Serre; – talte med Frøken Bölte om de 48 Forfatterinder her i Dresden, jeg sagde at det kunde blive et Eventyr: Walpusgismacht,
 15 hvorledes de som Hexene [i] Faust rede paa der[es] Penne-Kosteskafter til Bloxbjerg og udtalte sig deres Aand. – Besøgt Thyberg. Ikke i Theatret; fra Bylden, eller hvad det er en Deel Materie, nu er jeg angst igjen.

Fredag 4. Hele Natten igjen i voldsom Sveed, meget an-
 20 greben, Qvalme, Hovedpine; Angst for at reise ud, men bestemte mig dog der til; gik ind til Thyberg, der kom i det samme Brev fra hans Søster! deri laae fra hende ogsaa eet til mig, *Kjørt ud til Maxen* meget indpakket, det gik bedre end jeg havde troet, ja jeg følte mig endog noget bedre i
 25 den friskere Luft; Her var Concertmester Döbler fra *Gotha*, der vil arangere Fuglen til Pæretræet. Vi spadserede og sygelig gik jeg til sengs.

2) Baronesse] B først skrevet Gr 14) Walpusgismacht o: Walpurgismacht
 26) sygelig] først skrevet syg g

Løverdags 5. Sovet ret godt, men snart kom igjen en voldsom Hovedpine. Major Serre var opfyldt med at oversætte »Fuglen i Pæretræet«, jeg sad Formiddag og Eftermiddag, saa at vi den Dag kom allerede over Halvdelen, men jeg blev angrebet der af. Döbler henrykt over Hartmanns 6 Characterstykker, han vil bringe Thorvaldsens Sørgemarsch frem i Gotha. – Fru Serre fortalte om en Godseier ved Kösen der havde giftet sig med en Dame fra Amerika, hendes Mand var seilet paa Missisipi, hun havde drømt at hendes Mand var druknet og viiste sig for hende; snart kom Efterretningen at Skibet virkelig var forgaaet og nu var hun reist til Europa, og var blevet gift med denne / hans høieste Ønske var at faae et Barn, og nu forkyndte hun ham en Dag den Glæde at hun skulde føde og virkelig voxte hendes Omkreds; en Morgen mældte Tjeneren at en Søn var født; Manden var lyksalig, nogle Dage gik, da kom Tjeneren og sagde at Fruen denne Morgen var »over alle Bjerge!« – der laae et Brev til ham. Ammen sad ved Barnet. Faderen lod søge hende i Floden, allevegne, endelig gik han til Retten i Naumburg og meddelede hendes Forsvinden, der blev telegrapheret, endelig fik Manden Efterretning at hun var fundet, og sat fast i Naumburg; hun havde for at skaffe Manden et Barn, først anskaffet sig en Guttapercha Mave, som daglig blæstes mere og mere op, og derpaa faaet sin Kammerjomfru til i Braunschweig hvor en frugtsommelig Pige var at overlade sig det nyfødte Barn, som sit, det var skeet, men Pigen var kaldt for Retten, havde tilstaaet og nu kom

1) Sovet] først skrevet Soven 17) der laae et Brev til ham] indføjet over linien
 19) gik] foran er overstreget kom Efter 27) men] først skrevet og

Fruen i Forvaring, Manden der alt elskede Barnet vilde beholde det som sit og have sin Kone, nu kom op at hun ingen Døds Attest havde fra sin første Mand og hun blev i Forvaring.

Søndag 6. Endnu ikke vel! Arbeidede med Serre paa Oversættelsen fra 8 til 11 saa havde jeg igjen min voldsomme Hovedpine. – Siden kom en riig Frue fra Hamborg der har givet 1000 Thaler til *Tjedges* Stiftelse, hun og en Veninde snakkede voldsomt op i Sidestuen saa at det var mig for galt, siden syntes jeg dog godt om hende og gav hende en Bouquet.

Mandag 7. Hele Natten i voldsom Sved, kom først op Kl 11; maatte da arbeide igjen sidste Gang paa Fuglen i Pæretræet, træet og Smerte i Brystet. – Spiist meget og er dog mat og piint. Fik Correcturark fra Wiedemann læst flere Eventyr; Præsten der ikke kjendte dem var / henrykt: »men veed De«, sagde han, »De er den største Eventyrdigter!« –

Tirsdag 8. Fru Serre taget til Dresden for at arangere det Fornødne til Fuglen i Pæretræet, givet Brev med til *Thyberg*. Fik Brev fra Ingeborg Drevsen, Eduard Collin, (de sendte mig hver i deres Brev et Dagblad hvori stod en rosende Anmeldelse over Hartmanns Novellete). Brev dernæst fra Edgar Collin, der har taget sin Examen med Haud og Brev fra Theodor Collin, altsaa fire Breve. Endnu forkjølet og febril, Veiret koldt. – Om Aftenen kom to Breve til, eet fra Fru Scavenius der var i Eisenach og eet fra Thyberg i Dresden.

6) Siden] S først skrevet E 19) Drevsen] først skrevet Collin 25) der] først skrevet i

Onsdag 9. Endnu et Brev kom seent iaftes, jeg fik det først i Dag, det var fra Fru Kock men den skrækkelige Efterretning at Christian Wulff var død i Amerika af den gule Feber og at Jette sad der alene og styrede hjem, det greb mig dybt. Sendt Brev til Fru *Kock*, til *Ingeborg Collin*, *Mathilde Ørsted*, *Hartmann*, *Madam Anholm* og til *Thyberg* i Dresden. I Dag kom Fru Zöllner her ud. Om Aftenen læste Majoren høit sin Afskrift af »Fuglen i Pæretræet«, jeg blev »aufgeregt« over hans »Bessermachen«, var heftig og ærgerlig, saa vi stredes, siden angrebet deraf. 5 10

Torsdag 10. Angrebet; slet Humeur, koldt! – Sendt Brev til Thyberg i Dresden, fra hvem jeg i Middags fik hans Søsters sidste Skrivelse. Fik »Haferschleim« og gik Klokken 8 til Sengs. Ond[t] inde i Brystet, svært ved at synke.

Fredag 11. Svedet stærk, følt mig meget bedre, men ondt i Brystet; mere Varme i Veiret. Faacet Correctuur-Ark, skrevet Brev til Wiedemann i Leipzig om at dedicere Ægteparret Serre Bogen; Brevet kommer først afsted imorgen tidlig. I Dag endelig endt hele Göthes Faust, nemlig hele den anden Deel, Udgaven 1832. / 15 20

Lørdag 12. Sendt Brev til Chr. Thyberg i Dresden med Fru Serre, som tog derind. Oversat med Serre paa Fuglen i Pæretræet. Factorens Søster tog Afsked.

Søndag 13. Fru Serre kom her med Reisiger, Kone og Datter; han var meget indtaget i Hartmanns Musik til »Klein Karin«. Læst høit for dem. Fik Brev fra Hartmann og fra Grevinde Holstein født Zahrtmann. Sendt Brev til Chr Thyberg. Reisiger fortalte om Carus at han bad om en bestemt 25

6) Anholm] først skrevet Ada

Symphoni af Bethowen og blinkede da med Øinene; hvad feiler Dem sagde Grev Bauditsin. »Er det ikke underligt, det gaaer mig ved denne Musik ligesom Göthe fortæller det gik ham, det lyner mig for Øinene«; »ja veed De hvorfor
 5 det gik Göthe saaledes« sagde B: han forstod sig slet ikke paa Musik. – Fortalte en Historie om en Hund der skulde lære at læse for! – (deri var en Pater med sin Huusholderske og en snu Tjener). – Idag kjørte Majoren ind til Prøven paa Fuglen i Pæretræet; jeg var bedre, spadserede og skrev
 10 Breve, der kommer ind i morgen tidlig til Chr: Thyberg, Mathilde Ørsted og Fru Balling.

Mandag 14. Bedre! spadserede. Fik i aften Brev fra Faderen Collin, dermed fulgte Brev fra *Charles Dickens* der er i Boulogne i Frankerige, Bille har ikke mødt ham i London. –
 15

Tirsdag 15. I Dag kom gaaende fra Dresden en Agent fra Huset Westermann i Braunschweig der vil udgive et »illustrirte deutsche Monatshefte«, hvortil Liebig og flere bety-
 20 Jendende Mænd give Bidrag, jeg skulde være / Medarbejder. Jeg lovede ham: »Silkeborg« og senere Mere. Manden var en Dr: Boegekamp, han reiste nu til Ungern, jeg præsenterede ham for Fru Serre og han blev indbudt til Middag, Majoren kom hjem, Doctoren sad ved Bordet og gjorde Cuur til den unge Præstedatter, hende og de to andre unge
 25 Piger fulgte han saa paa Vei over Rabenstein til en Præst de besøgte, lovede den unge Pige, som syntes at have gjort Indtryk paa ham det nye Værk og kom først med sidste Tog

7) læse] *foran er overstreget tale* 7) (deri . . . Tjener). -] *senere tilføjet; derunder er overstreget* Mandag 14. 8) Tjener] *ms. har Tjerner*

til Dresden. Jeg arbeidede til Kl 11 om Aftenen med Serre paa »Silkeborg«. Brev fra Thyberg og fra Ingeborg Drewsen.

Onsdag 16. Sov ikke før hen mod Morgenstunden. Fru Serre tog til Dresden og fik Brev med til Thyberg og til Faderen Collin, *Bille* og Edgar Collin. Pæretræet kom og vi maatte holde op med at oversætte; spadseret i smukt, varmt Veir. Hoster lidt endnu. Om Aftenen læste Majoren for vor Oversættelse af Silkeborg. 5

Torsdag 17. Hele Dagen arbeidet med Serre paa Den nye Barselstue, der blev fuldendt og af ham om Aftenen læst for. I Dag spadseret lidt; Hoster endnu men er ellers saa godt som rask; kun Philepensen paa Brystet, Haaret af det uldne Flonel gjør ondt. 10

Fredag 18. Philipensen har skaldet men kløer endnu. Idag den 20 eller 21 Dag efter Forkjølelsen først ordenlig bedre, med ringe Hoste. Bundet Bouquet, dolce farniente. Fru Serre bragt mig Brev fra *Chr: Thyberg*. Hun maatte strax efter Bordet ind til Dresden igjen, idet Hr Rudolph havde afgivet sit Parti (Elskeren) og en ny maatte findes; jeg sendte da Brev ind med til Thyberg og en Bouquet, Fru Serre lod hente fra Haven til ham en deilig Rosenbouquet. – Der kom i Dag Brev til Majoren fra Dr Boegekamp's der er i Wien, indeni laae et Brev til Frøken *Heycke*, om han turde besøge hendes Forældre, naar han kom tilbage, et Ja eller Nei! – han er virkelig blevet forelsket i Pigebarnet her; hun har nok ogsaa været en Deel indladende, Helene Riel fra Kösen var ganske heftig derover. – Idag ikke oplagt til at 20 25

8) Majoren] M først skrevet for 8) vor] først skrevet sin

bestille noget. Læste om Aftenen høit: »der Koenig träumt«; fik Brev fra *Delbanco*. /

5 *Løvedag 19.* Oversat for *Delbanco*; spadseret; koldt og Regn; Hosten vedbliver, Brev fra *Eduard Collin* – Brev og Plan fra *Westermann*.

10 *Søndag 20.* Kom en Pensionholder *Hr Jung* med fire Damer fra Pensionen, en *Engelænderinde*, en ung *Pige* fra *Cöln* og to *Søstre* fra *Moldau*, mørke, som *Taterpiger*, den ene havde mistet sit ene *Øie*, de saae interessante ud, den
15 *Eenøiede* spillede os *bulgariske Melodier*, jeg gav hver en *Bouquet* passende til hver og *Hr Jung* vilde tegne dem. Der var ogsaa en *Gouvernante* med; dernæst kom den rige *Fru Helmke* fra *Hamborg* med *Dr Pabst* og *Frue*, denne har været *Skuespillerinde* i *Berlin*, jeg havde hende til *Bords*. *Pabst*
20 sagde at han vilde i *Løbet* af *Vinteren* bringe »*Klein Karin*« paa *Theatret* i *Dresden*. Skrev *Breve*. Det er ganske *Efteraars* koldt og raat.

25 *Mandag 21.* *Majoren*, *Fru Serre*, de to unge *Piger* og *Töppel* toge til *Staden* for *Prøven* paa *Fuglen* i *Pæretræet*,
30 Sendt Brev med til *Chr: Thyberg* – til *Storhertugen* af *Weimar* – til *Frøken Heinke* i *Breslau*, samt til *Delbanco* med *Vers* *Oversættelse* og til *Fru Thora Hartmann*. Graat *Regnveir* og koldt. – *Opad Dagen* kom Brev fra *Wiedemann* med *Resten* af *Historier*, ligesaa Brev fra *Frøken Hibernia*
35 *Deecken*. – Skrev dem begge to strax igjen til og *Brevene* gaae afsted imorgen tidlig. Læst om *Aftenen* og *Regnskabsføreren* og en *almindelig Maler* fra *Dresden* hørte til og vare lykkelige der ved.

40 *Tirsdag 22.* Koldt slet *Veir*. *Nerveus ilde Fornemmelse* i mine *Brystvorter*, *Philipenser*, *ilde Befindende*. – *Lyst* til at

komme hjem til Danmark. / Om Eftermiddagen blev smukt Veir. Serres kom om Aftenen og havde med Forfatterinden Fru Julie Burow med Datter, en corpulent noget følsom Kone. Jeg læste Hun duer ikke, ved det yderste Hav og den sidste Perle; i Taarer tog hun mig om Halsen og kyssede mig; Fru Zöhlner hvidske[de] siden: faaer De flere saadanne Hyldinger, saa misunder jeg Dem ikke. Datteren gav mig strax en Bouquet 5

Onsdag 23. Gik med Julie Burow og Datter til mit Træ, Moskeen o s v, hun var i stadig Henrykkelse, det var en smuk Dag efter 1½ Times Vandring kom jeg sulten hjem og læste hendes Novelle: Im Walde, der staaer i et Bind »Bilder aus dem Leben«. En smuk følt, lidt for følsom Fortælling men med Poesi og Skovduft. Om Eftermiddagen kjørte vi (Fru Julie Burow, hvis Mand hedder Pfannenschmidt og Fru Johanne Helmche fra Hamborg) ud til Rabenhorst, Fru Burow der ikke har været paa Bjerger før var aldeles svimmel maatte ledes, føres og vende om og sidde stille, men særdeles henrykt over, det Lidt hun saae, om Aftenen læste Majoren Den ny Barselstue. — 10 15 20

Torsdag 24. Varmt Veir. Philipensen paa mit Bryst seer sort ud og skrækker mig. — Til Middag reiste Fru von Zöllner; sendt Bouquet og Brev til Ch: Thyberg, samt til Eduard Collin, Jette Collin og Louise Lind. Fru Julie Burow skrevet et smukt Digt til mig. 25

Fredag 25. Varmt. Brev fra Chr: Thyberg, fra Fru Balling, Jette Wulff der er kommet til Kjøbenhavn, fra Edgar Collin og Storhertugen af Weimar. Lavet af Blomster en

13) for] indføjet over linien 24) Julie] først skrevet von

Fugl til Fru Serre. – / Siden af Siv et Overflødighedshorn. Fru Anna Nielsen født Breenø er død, nyelig ogsaa Arichtecten *Bindesbøll*. – Var kjedelig gnaven og slet ikke elskværdig, læste imidlertid om Aftenen »Sneedronningen«.

- 5 *Løvedag 26* Fruen og Majoren tog ind til Prøve, gav Brev med til Thyberg og til *Jette Wulff* i Kjøbenhavn. Igaar Aftes Torden og i Dresden et Haglbrud, Imorges Graat og Regnfald. Fru Pfannenschmidt sad derude i Regnen: »Himmelsk! hvilken guddommelig Natur!« – Hun skaber sig! kjed af
10 dette Skaberi og hendes Løben efter mig, som igaar da jeg sad paa Locummet og hun siden absolut vilde vide hvor jeg var. – Faaet Brev fra Breslau fra Frøken Heinke som glæder sig til min Ankomst, men nu har jeg ikke Lyst dertil, Philipensen paa mit Bryst og en Kløen over hele Kroppen ængster
15 mig. –

- Søndag [27]*. Kom den unge Officeer der skal spille Elskereren: Burghardi; han behager mig, ung, smuk livlig. Opad Dagen Fru Schubert der har et klogt indtagende Ansigt og Datteren. Prøven begyndt, varede 5 Timer; de Elskende
20 gode, men de bleve altid corrigerede ikke Majoren og Hr Neumann, der aldeles ikke havde opfattet deres Roller, jeg var ude af mig selv og udtalte det. Fru Serre blev stødt; sagde at saa kunde jo det Hele gaae ind. Jeg blev nerveus syg – kom i Krampegraad. Pastor Heine (fra Struppen ved
25 Pirna) kom til mig siden Majoren og kjælede for mig. Gik siden til Bords og læste »den grimme Ælling« under stor Jubel. Henselt kyssede mig inderligt.

- Mandag 28* Majorens Fødselsdag; jeg sov ikke hele Natten ved alle de Tilberedelser, var nerveus, krænket. Fru Serre
30 vilde gjøre det godt og / gjorde det værre idet hun beklagede

sig over en Mangel paa Kjærlighed og Udtalelse deraf mod hende. – Jeg gik paa mit Værelse fik Krampe Graad, Majoreren kom, var mageløs god, græd med, omfavnede mig, siden kom Fru Serre der blev kjælet for mig, Henselt spillede, jeg var idelig i nerveus Graad, siden blev det godt; stor Middag, jeg udbragte flere Skaaler, den mindste Serres og Damer- 5
nes. – Mod Aften henved 200 Mennesker. Auerbach kom med Mosenthal og Kone der var lykkelig ved at træffe mig. »Prolog« af Heine og Fuglen i Pæretræet der gik ret godt, jeg blev fremkaldt, unge Piger bekrandsede mig; Frøken 10
Pfannenschmidt gik reent fra sit Digt. – Siden stort Bal; jeg gik Kl 11 tilsengs.

Tirsdag 29. Endnu var Schuberts her, Konen synes jeg meget godt om. I Dag lidt mere Ro og Hvile. Brev fra Hartmann. – Henselt givet mig Musik, inderligt kysset mig til 15
Afsked, thi imorgen før jeg staaer op reiser han og Konen. Læst om Aftenen, Freund, Concertmester fra Manheim gjorde ypperlige Kortkunster og Skyggebilleder. Foræret Töpler mine samlede Eventyr.

Onsdag 30. Efter Middagsbordet kjørte vi til Dresden, 20
hvor jeg i Serres Huus traf Regisseuren fra Gotha, der vil lade opføre der: die neue Wochenstube. Tog ind i Stadt Rom. I Theatret ikke *Hamlet* men *Robert og Bertram*. –

Torsdag 31. Kjært med Serre til Auerbach som forærede mig »Schatzkästlein«, var hos Gutzkow og Ditmarchs. Sendt 25
Breve til Frøken Heinke i Breslau, og til Frøken Deeken i Piltitz, samt Fru Scavenius. Middag hos Carus, der saae paa

1) Udtalelse] først skrevet Udtales 15) Henselt] indføjet over linien; derunder er overstreget Schubert 20) Dresden] D først skrevet B

min Philipens og beroligede mig noget; brændte mig der skrækkeligt paa Suppen. Læste et Par Historier og forærede ham og Kongen hver et Exemplar. / Her i Hotellet kom til mig min Leipziger Boghandler Wiedemann, der bad mig
 5 skrive for sig til *Dickens*. ogsaa Beaulieu var her i Hotellet, vi gik sammen til Operaen, hvor Mad: Bürde-Ney sang i Barberen; traf der den unge Thrane, Søn af Obersten. –

August.

Fredag 1. Gik paa Galleriet hvor jeg traf Auerbach og
 10 hjemmefra Clausen, jeg var nerveus fik ikke Raphaels Madonna at see, gik op paa Terrassen, blev der saa mat at det var en Qval at komme ned, jeg tog tilsidst en Soldat under Armen og kom bort. – Brev fra *Fru Hartmann* (Thora). Thyberg vilde med sin Hans gaae i Theatret, jeg sad nerveus og
 15 ventede han kom ikke, derimod den lille Baron *Nolchen*. Dawison spillede »Hansjörge«, jeg var opløst i Graad, gik ned til Ditmarsch der stod i Parquettet bad ham bringe Dawison min Tak og Hilsen dersom han kjendte mit Navn. Ditmars førte mig over Theatret til Dawison, der sagde det
 20 var ham hans høieste Ønske at gjøre mit Bekjendskab. »Hvor træffer jeg dog i Selskab sammen med Andersen! har jeg i Dag sagt og skal jeg see Dem her! De har gjort mig uendelig lykkelig«. Jeg lovede at besøge ham og han lovede mig sit Portræt. – Bonjour spillede han mesterlig men oven

4) bad] først skrevet vil 5) Beaulieu] først skrevet Beal 13) fra] indfajet over linien 13) Fru] først skrevet fra

paa Hansjörge havde det ikke den gribende Virkning som da jeg første Gang saae det. /

Løvedag 2. Breve til Faderen Collin og Theodor. Manuskript »Silkeborg« til Westermann. Brev til Fru Malle Drewsen paa Silkeborg. Var hos Carus, hørte at Thyberg havde 5
iaftes faaet en Anfald, dette havde været meget stærkt; han var gaaet til Theatret, havde ingen Vogn fundet og vendt heldigvis hjem. Kjørt ud til Dawison, Chemnitzstrass N° 1; foræret ham »samlede Historier«. Opad Dagen bragte han mig sit Portræt. – Om Aftenen i Theatret Egmont, Dawison 10
Alba, Frøken Seebach Klärchen.

Søndag 3. Diaréh. Afsked hos Serres. Besøg hos Pabst der bad mig hilse Quehl: Hr Krebs har sagt om Liden Kirsten at det var Diletant Arbeide. – Til Middag i Hotellet. Aften i Theatret Fradjavolo; fik til Naboe *Rothe* fra Politiretten 15
hjemme; han var flyvet ud for at trække Veiret. Hørt af Thyberg om Madam Kretsmer, som havde sagt til Vertinden, at Theater folk var et løst Folk, den første Sangerinde hjemme fra havde hun her i Dresden mødt med en Galan under Armen. Mit Pas maatte viseres om 20

Mandag 4. Diaréh! den vedblev gik henimod 8 til Thyberg at jeg ikke turde reise tilmorgen, han overtalte mig, jeg drak Portviin og Knikkel og det gik godt; vi bleve stuede i en Vogn, men kun den første Station kom siden ene i en med en døv Herre; den unge Prinds Witgenstein med sin 25
Kone, gift for en Maaned si[den], Grækerinde og meget smuk var med Toget, de kom siden hen til min Vogn og

12) Søndag] Sø først skrevet M 13) hilse] først skrevet besøge 23) det] d
først skrevet g 26) si[den] ms. har sig

talte med mig. – Veiret var ikke saa varmt. Kl 3 kom vi til Berlin og tog ind i Mainhardts Hotel; spiste sammen med Th. / Gik iseng Klokken 9, hvilede, men sov ikke videre.

Tirsdag 5. Diaré! Koldt Veir. Mødte paa Gaden Boghandler Bonnier fra Stockholm; ligesaa Baron Nolcken. 5 Kjøgte med Thyberg hen paa »ny Musæum«, saa Kaulbachs Billeder, lagde Vesitkort til ham, saae det ægyptiske Musæum. – Klokken fem kjøgte vi fra Berlin, fik en Vogn ganske alene og det var heldigt, thi efter en Times Forløb 10 blev Thyberg syg. Hans maatte gnide hans Been; jeg blev angst og nerveus; det varede imidlertid kun nogle Minutter og lykkelig over at vi ikke havde nogen i Vognen gik det afsted til Wittenberge hvor vi blive godt indkvarterede.

Onsdag 6 Med Formiddagstoget afsted i første Classe; her 15 var dog een Passageer, en Berliner der havde været paa Föhr da Chr VIII var der; i det Lauenburgske kom en gammel Frøken jeg kjender fra Enkedronningen. I Hamborg var Hotellerne besatte, endelig kom vi ind i Hotel Russie, mit smukke Værelse paa første Sal, overlod jeg Thyberg og tog 20 ind paa tredie Sal. Saae det restaurerede Theater; de gav Laubes Struense, der er theateragtigt, men ikke naturligt.

Torsdag 7. Vilde med Middagstoget, men kom ikke afsted før med Aftentoget Klok 5. Traf i Vogn Lægen Bock der kom med Kone og Datter fra Paris; endnu paa Touren til 25 Banegaarden havde jeg været uvis om jeg skulde gaae til Korsøer eller Rendsburg, men da det blæste valgte jeg det sidste, nu blev det stille Veir og jeg fortrød min Beslutning og kom til Rendsburg; godt Hotel Stadt Lübeck & Hamburg.

30 *Fredag 8.* Vilde først med Middagstoget, men da jeg

vaagnede tidlig gik jeg afsted om Morgenen Kl: 7. – / Udfor Schleswig kom en ældre Dame og Herre i Vognen, jeg kunde ikke komme efter hvad Slags Nation det var, endelig mærkede jeg det var Irlændere. De spurgte om vi havde en god Literatur, jeg sagde flere af vore Forfattere vare oversatte; 5
hun kjendte kun een sagde hun og det var Andersen; jeg viiste hende mit Navn paa min Natsæk, »ja«, sagde hun, »saaledes er det«. Da jeg sagde det var mig blev der Glæde, jeg maatte opskrive Navnene paa flere af mine Skrifter. Tog ind i Raschs Hotel, fik to gode Værelser. Spiiste ved Table 10
d hote med Ørsted, traf der Togobovski, Baron Schafaliski & – Efter Bordet fik jeg igjen *Diaréh*, drak Salep og var ilde; der udbrød Ildløs i et Huus nærved. Besøg af Wilhelm Wedel der er constitueret som Amtmand. Mødt paa Gaden Theaterbestyreren Bruun. 15

Løverdag 9. Drak tilmorgen Salep! tog ombord Klokken 7; koldt Veir ellers godt. – Jeg tog Plads til Korsøer for endnu paa Aftenen at naae Basnæs, men Dampskibet Caroline Amalia gaaer saa langsomt at Klokken var to før vi naaede Svendborg, jeg var nerveus og der var nogen Be- 20
vægelse i Søen; derfor gik jeg iland i Svendborg; (ombord Præsten fra Basnæs) i Vertshuset hos Møller gav jeg for en halv Karbonade, en Smule Skinke og to Glas Viin 7 #, jeg blev vred, især fordi de regnede Værelset hvor jeg spiiste til 2 #. Jeg sagde Verten at det havde jeg endnu ikke fundet 25
før noget Steds i hele Europa. »Saa har De dog fundet det eet Steds!« sagde han; jeg lovede at anbefale det. Med Extrapost (4 Rdlr) kjørte jeg til Glorup hvor jeg kom lidt

24) til] først skrevet for

efter sex og blev hjerteligt modtaget. / Greven vilde have mig med over til Forvalter Møllers men jeg blev paa mit Værelse og drak Thee der. Wladimir med sin Brud og hendes Søster ere de eneste som ere her. I Seng Kl 9, sov først
5 Klokkeren 12.

Søndag 10. Seet mig om i Haven der er prægtig nu; seer ud som en engelsk Park; fandt ved Indgangen til Dyrehaven den gamle Port som jeg 1837 har skrevet mit Navn og Aarstallet paa. – Graaligt Veir. Om Middagen her Dr: Winther og Pastor Bjerring og Provst –
10

Mandag 11. Spadseret; Trykken om Livet. Brev til Fru Serre, Faderen Collin og Madam Anholm. – Kjørt en lang Tour, det var koldt, jeg frøs og gik tidlig iseng.

Tirsdag 12. I Nat en stærk Storm; det blæste lige ind i min
15 Seng, saa at jeg tilmorgen frøs og var ilde, fik et andet Værelse og gik saa et Par Timer i Sengen. Det stormer og regner; laae paa Sophaen den meeste Dag; det er som Efteraarstid.

Onsdag 13. Sov mindre godt; oppe Klokkeren 5 og forseglede Brev til Fru Scavenius, der afsendtes; mindre vel; spadseret, varmt igjen. Grev Moltke reist herfra over Korsør til Hamborg for at afhente Grevinden. Læst om Aftenen Begyndelsen af de to Baronesser. –
20

Torsdag 14. Sover slet, misfornøiet med Sengen. Varmt Veir. Brev til Jonna Stampe. – Efter Bordet kjørt til Pastor Bjerrings; læste der i Historier og »I Sverrig«, Lyn og Torden.
25

Fredag 15. Skrevet flittig paa Romanen, drevet og dovnet, ingen Vesitter hverken hos Doctoren eller Møllers

26) Lyn og] *ms. har ved linieskift* Lyn og / og

Løverdag 16. Skriver daglig nu paa Romanen forfra; ved vor Spisetid Klokken 5 kom Jerichau, Kone, tre Børn og Jomfru, det var en lille Forstyrrelse. Spadseret i Haven. – Breve fra Fru *Scavenius*, Faderen *Collin Louise Lind* – Hr Dreyer, og Fru Malle Drevsen.

5

Søndag 17. Spadseret med Jerichaus ind i Dyrehaven. Præsterne her og Forvalteren.

Mandag 18. Om Aftenen traadte den katholske Abed overseende mod mig over paa de Andres Parti da jeg havde læst / noget *godt* om Christian den 2^{den}; dette Menneske har jeg viist al Venlighed, Medfølelse, Tiltro og han viser sig partisk mod mig! og refererede en Usandhed, om hvad jeg i Dag havde fortalt om Historien om Præsten og den evige Ild. Afficeret afbrød jeg Samtalen. Imorges var Saaret faldet af mit Bryst. –

10

15

Tirsdag 19. Regn og Blæst; ilde Fornemmelse i Brystet; ilde Stemning mod Abeden; han havde imidlertid spurgt *Dahl* om han troede jeg var vred paa ham, han reiste siden med mig til Nyborg for at købe sig Klæder, idet han havde mistet sine paa Jernbanen fra Cöln til Hamborg. Talte med Bjerring som det var høist ubehageligt med denne Abed, (Diis) dersom Grevinden altid blev her kunde det være rimeligt hun ønskede en Sjælesørger, men for at være her nogle Uger var det unødvendigt. Forlod Glorup Klokken 2½ og var henimod 4 i Nyborg ombord paa Skirner, traf her Dr Blak fra Sorø, – talte med Seemann og Schalburg; det blæste meget stærkt, følte mig ganske ilde, efter to Timer vare vi i Korsør hvor Vognen fra Basnæs holdt, Forvalterens

20

25

20) Talte] T først skrevet K

Frøken Sophie fulgte med til Basnæs hvor vi forfrosne kom Klokken 9 og traf en kjøbenhavnsk Frøken og en fra Hamborg; fandt Brev fra Fru *Serre, Jonna* og Fru Ingeborg Drevsen.

5 *Onsdag 20.* Sov godt; Solskinsveir, sendt Brev til Faderen Collin og Christian Thyberg. Aftenen stille, klar men koldt.

Torsdag 21. Brev til Lieutenant Troiel; graat Veir med Regn. Klokken 3 kjørte vi til Espe, Fruen sad baglænds og Frøken Lytzau uden paa for min Skyld; det var vaxlende
10 koldt og varmt; Espe er bygget om siden jeg sidst var her. Traf den syge Moltke med Kone Tusnelda! Berthe saae jeg nu som frugtsommelig Kone; / jeg følte mig nerveus, var kjed af den lange Tour; Klokken blev henved elleve før vi om Aftenen igjen naaede Basnæs.

15 *Fredag 22.* Brev til Jonna og Ingeborg Drevsen paa Christinelund. – Regnveir; Bryst-Philipensen endnu ikke god; skrevet paa Romanen Scenen med Katten.

Løverdag 23. Brev til Jette Wulff. – Ventet Jerichaus, og først henimod 12 nu til Natten kom de.

20 *Søndag 24.* Brev til Fru Serre! – Læst høit om Aftenen 3 Kapitler af Romanen. Brev fra Christian Thyberg.

Mandag 25. Hver Dag skriver jeg paa Romanen, og læser høit om Aftenen. Fruens sygelige Broder Grev Moltke med Kone Thusnelda kom her i Dag.

25 *Tirsdag 26.* Brev fra Frøken Heinke i Breslau.

Onsdag 27. Hele Natten har det stormet. Sendt Brev til Faderen Collin og til Ingemann. – Siden Brev fra Jette Wulff i Norge. Om Aftenen kom en Fætter af Fru Scavenius, en

23) Fruens] først skrevet Grevens

ung Düring-Rosenkrands med en Ven fra Schaffhausen. Fru Jerichau sang smukt Folkesange.

Torsdag 28. Maven ikke ganske god. Brev fra Lieutenant Trojel. Koldt. Grev Moltke med Frue igjen reist til Espe. Sendt Brev til Grevinde Mimi Holstein. Til Aften sang Fru Jerichau, jeg sang, hun dandsede Saltarello med sin Mand, jeg skrev Ende-Riim; iseng efter Klokken 11. 5

Fredag 29. Til Morgen reiste Schweitseren Hr Rausch og Baron Düring Rosenkranz. Regnveir. – Brev til Frøken Heinke i Breslau. – Brev til Ingemann 10

Lørdag 30. Veiret daarligt hvorfor Jerichaus der vilde reise til morgen udsatte det til imorgen. Det er Luzias Fødselsdag, foræret hende den grønt smukt indbundne tydske Udgave af mine »gesammelte Historier« / om Aftenen havde jeg lavet »Schattenspiel« Børnene dandsede der paa Linie; siden arangerede Fru Jerichau lignende. Jeg og Jerichau sad og drak i et Osteria. Jerichau modelerede Thorald, denne var splitnøgen. Otto kom som Ole Lukøie over mig der læste. 15

Søndag 31 Imorges Klokken 10 reiste Jerichaus. Fik fra Mosenthal et Exemplar paa ny af der Goldsmidt von Ulm; Frøken Lüttau læste deraf Halvdelen. Jeg var meget træt. 20

September.

Mandag den første. Ret varmt Veir. Endt første Deel af Romanen. Brev til Faderen Collin. – Aften Diaréh.

Tirsdag 2. Regnveir! reiste fra Basnæs til Sorø, det var en 25

18) splitnøgen] først skrevet sl 23) første] foran er overstreget 1

evig Skylle, fra 9 til 12½ kjørte vi; jeg havde Tryk i Maven ventede hele Veien Diareh, men det skete ikke. – Hos Inge-
manns fandt jeg Brev fra Louise Lind, Faderen Collin var
ikke vel, havde lidt af Diaréh men var bedre! skrev igjen til
5 Louise Lind. Læste om Aftenen det meeste af min Romans
første Deel. –

Onsdag 3. Imorges vaagnede jeg halv qvalt af Røg, Pigen
havde lagt i Kakkellovnen nede, det slog op i mine Stuer,
jeg maatte have Vinduer op og i Træk klæde mig paa, saa at
10 jeg alt har Snue. Om Aftenen var Svanes her og Adjunkt
Hansen.

Torsdag 4 Brev fra Louise Lind, (Faderen er oppe og vel)
Brev fra Viggo. Jeg skrev igjen Brev til Viggo og til Fru
Scavenius paa Basnæs. Vesitter i Sorø.

15 *Fredag 5.* Brev til Fru Malle Drevsen paa Silkeborg. Koldt
og graat Veir.

16) Veir.] resten af siden er ubeskrevet; derefter tre ubeskrevne sider, på den sidste dog en pennenprøve el. lign.: fik

1857

Reise 1857.

Løverdags den 30 Mai, efter Jury-Møde kom jeg først afsted med Aftentog; i første Klasses Vogn med mig var Etatsraad Groserer Hansen, der fortalte at han havde givet sin Stemme for at Einar Drewsen kom i Banken, fordi han i mit »Levnet« havde læst om Einars fortræffelig[e] Moder. – Hjertelig Modtagelse af Ingemanns. (Rosenkilde og hans Kone var med Toget og gik til Paris.) 5

Søndag, Pintsedag 31 Mai. Koldt og Blæst, Maven alt i Uorden, gjort Vesitter, hørt Behageligheder for »At være eller ikke være«. – Biskop Martensen her i Visitats. Extratog bringe Fremmede her til Byen. 10

Mandag 1 Juni med Banetog til Slagelse hvor Vognen fra Basnæs ventede; paa Veien huskede jeg, at da jeg ved Sorø forlod Omnibussen havde jeg glemt at give Kudsken sin Betaling 24 Skilling, det piinte mig og da Hesten tabte sin ene Skoe og i Skjelskjør en ny skulde slaacs paa skrev jeg til Ingemann om at han vilde betale for mig 2 R til Kudsken. Paa Basnæs var Frøken Brandes og Lützau, samt Grev Moltke Hvidtfeldt fra Glorup. – Brev fandt jeg fra Hauch om min ny Roman; læste af denne om Aftenen. 15 20

7) Einars] tilføjet over linien; derunder er overstreget hans skrevet d 10) Pintsedag] t først
14) Juni] indføjet over linien

Tirsdag 2^{den} Juni. Moltke reiste i morges. Det er kold Blæst. Læst Romanen ud. Brev og Pas fra Faderen *Collin*.

Onsdag 3de; I Nat frøs jeg stærkt, da Pigen havde givet mig Teppe for Dyne. Det blæser stærkt. Sendt Manuskript
5 til Lieutenant Trojel i Slesvig. Brev til Faderen *Collin*. Bestemt at jeg vilde blive her til imorgen Aften, idet at Veiret syntes at tegne godt.

Torsdag 4. Smukt Veir. Sendt Brev til Gerson i Odense, Ingemann i Sorø; Jette Wulff og Hoffmeyer. – Fru Scavenius med Børnene, samt Frøknerne Brandes og Lützen vilde
10 følge mig til Korsør, der ved kom vi først afsted Klokken 6½, / jeg var i ilde Stemning, det blæste, Himlen saa urolig ud. I Korsør kom jeg ombord paa det store Dampskib Hermod, Capitainen Lund, gav mig en separat Kahyt, Veiret var godt, kun en Ring om Maanen, jeg sov til vi i Dag-
15 ningen laae stille for Taage uden for Kielerbugt.

Fredag 5 En Dame jeg med Ortvedts mødte for to Aar siden paa Rigi, var ombord og reiste med Owen; vi kom dog betids til Banetoget og fra Altona gik jeg over Kl 12 med
20 Primus til Haaburg hvor jeg strax tog Plads til Uelsen, for at hvile der hos »König«, et stort skident Hotel, hvor man seer ud paa en Gade med slet Brolægning stinkende Rendestene og Køer der gaae her som i Aarhus Gader, i Salas og andre Smaaheds Steder. En Nordmand fra Stavanger
25 kom jeg til at kjende paa Elbfarten han gav mig et Digt af sin Moder og forlod mig i Lüneborg. Danske Damer var i Vognen. Jeg er meget træt, tørstig og søvnig. –

2) fra Faderen] først skrevet Ons
5 26) sin] først skrevet sit

10) Lützen o: Lützau 12) 6] først skre-

Løverdags 6 Gik iseng Klokken henved 9 og sov til Klokken 6; kjørte Klokken ni ud til Banegaarden med en Mand fra Omegnen af Celle, der var glad ved at træffe Forfatteren til »Billedbog«; jeg maatte her betale Overvægt, som ikke før eller siden var Tilfældet; kom til Hanover og spiste paa Banegaarden hvor jeg traf Danske, (Familien Fabricius) jeg havde været i Vogn med en Dame der kunde dansk og havde en Søstersøn? paa Sorø Academie (Kehler) hun var i Slægt med Sarows ved Sorø. – I Vogn fra Minden var en Dame, som var henrykt fordi hun kom sammen med mig, hun gav mig ved Afskeden sit Kort; jeg trængte meget / til at kaste Vandet og leed derved, endelig naaede jeg *Ham*, hvor jeg steg af i Prinz von Preusen et godt Hotel, hvor jeg første Gang paa hele Reisen følte mig hyggelig, men meget træt; der var Liv og Bevægelse udenfor. En Moder kom fra Marken med Redskaber og sit Barn under Armen, som et Lam. –

Søndag 7de. Klokken 8½ fra Hamm i Vogn med to ældre Damer fra Münster; det var varmt; gjennem et fabriklevende Landskab, endelig laae Cöln for os, tog ind i Hotel holländischer Hof og kom til Table dhote spiste godt, altfor meget, følte mig ikke ganske vel der ved og lidende af Varme laae jeg stille et Par Timer. Tog saa en Vogn og kjørte hen til Kirken, der var koldt derinde; den er lidt skredet fremad; – kjørte til Rubens Huus men var betaget af Varmen. Hjemme sad jeg og saae paa Rhinen, Maanen steg op, Musik klang over fra Belle vue i Deutsch; det var Kirmess, Børnene løbe om med smaa Lys.

8) Kehler ∴ Kähler 9) fra Minden] *indsføjet over linien; efter fra er overstreget Hanover* 17) 7de] *7 først skrevet 3*

Mandag 8de. Sov meget uroligt; drømte mig igjen i Meislings Huus; paa Trappen tiltaltes jeg af en Dansk Hr Nørsgaard, der kom fra et Bad og gik til London; vi fulgtes sammen til *Achen* hvor jeg steg af i Nuellens Hotel. – Efter
 5 Middag til Domkirken, hvor jeg saae den Marmorstol Carl den Store havde siddet i som død. Gik hen i Chursalen hvor der var Musik, spadseret om i Byen, der seer moderne ud, Theatret er lukket. Følt mig i mindre godt Humeur. –

Tirsdag 9. Sovet godt, smaa Fataliteter, min ny Frakke
 10 revet itu paa Opslaget, Vasken mindre god. Varmt Veir, lettere Sind. Det er som Reiselivet nu først rullede op, Regningen her meget stor, hened 8 Rdlr dansk for intet heelt Døgn. Kom om Eftermiddagen til Brüssel tog ind i Hotel de Suedois, ikke meget deeltagende Folk, skal ei anbefales.– Spiiste
 15 godt ved Table dhote, sov uroligt maatte vække mig selv. –

Onsdag 10, kørte ud til Banen Klokken 7, kom først afsted kort før otte, var i / friskere Humeur, uagtet jeg har givet betydeligt mere ud end jeg havde tænkt, til London vilde jeg for 85 Rdlr og det bliver over hundrede. Lad gaae! paa
 20 Farten i Bryssel læste jeg i et illustreret Londoner Blad at To by or not to by var udkommet. Vi kom sildigt til Calais Klokken 4; boer paa Jernbane Hotellet tæt ved Havnen; gik ind i Byen og fik Brev poste restante, jeg troede det var fra Jonna, men det var fra Fru Malle Drevsen. Besøgte
 25 Minets Forældre, der boer rue royal, de skjænkede Viin og gave mig Kage. – Gik tilsengs Klokken 9 for at staae op Kl: to.

9) Frakke] *ms. har* Frakket 12) intet] *først skrevet* ingen 20) Londoner Blad] *først skrevet* Londonerb

Torsdag 11 Strax da jeg Klokken tre kom ombord fik jeg Diaré, jeg var forskrækket herover; det var smukt Veir, Sveden sprak ud af mig jeg maatte holde mig nede, fik Søesyge; en Dansk fra Manschester hilsende paa mig; jeg kom op paa Dækket da vi var i Havnen og havde ikke Mod til at gaae med det første Train før jeg vidste Beskeed med Maven, men man tog uden videre mit Tøi til Toget og jeg maatte med det gik godt, jeg naaede London, spurgte efter nord Kent railroad og den var tætved; jeg frygtede vel at mit Brev ikke var kommet til Dickens, men ved Higham, (et Par Huse er det kun) spurgte Banevogteren om jeg skulde til Dickens det var halvanden Miil derfra, han tog min Kuffert og alt mit Tøi paa Nakken og saa travede vi i koldt Veir ind i Landet og naaede Klokken lidt over 10 til Dickens nydelige Landsted; han tog kjærligt mod mig, siden var jeg med ham og Misstress Dickens til / Bræckfest, gik derpaa med Dickens og samtalede i Haven; han har fra Bentley faaet »To be or not to be«, den er dediceret ham. – Landstedet ligger ved Kjøreveien fra London, her er netop Stedet Schakspeare har henlagt for Falstaff. Den Dame jeg saae hos Dickens da jeg forlod Engeland er her endnu i Huset og skal være een af de meest rige og velgjørende Damer i Engeland. Jeg fortalte D. Fingrenes Navne og »Guldbrand« interesse-rede ham især. Vi fik særdeles god Middag, mod Aften kom de to ældste Sønner hjem, den ældste har været en Tid i Leipzig og taler godt Tydsk; her er en Dame der ogsaa taler dette Sprog. Dickens Døtre ligner *Marry Moderen, Kate*

7) men] først skrevet endelig 9) nord] indfajet over linien 12) Kuffert] først skrevet Kuffet 13) mit] først skrevet mine

ganske sin Faders Portræt i de tidlige Udgaver; den ældste Søn hedder Charles. – Jeg gik iseng halv 10, fandt det lidt koldt.

Fredag 12 Der kom Ingen at hente mit Tøi til Morgen,
 5 Klokken 8 stod jeg da op, fik fat paa Pigen, Barbeer er her ikke at finde men den Udvei at jeg om Morgen kan kjøre med den ældste Søn til en Station henved 3 Miil borte og der finde Een; Dickens og Døttrene vare i Dag tagne til London; kjørte med Fru Dickens og de tre Damer til
 10 Roschester, her kom jeg til en Barbeer, saae Byen, den smukke Ruin af Slottet og den storartede Chatedral-Kirke[;] skotske Børn dandsede paa Gaden; da vi kom hjem, gjorde jeg stor Lykke ved efter Bordet at klippe ud. Til Aften kom Dickens hjem; Fru Dickens har indbudt mig med sig til den
 15 store Concert paa Mandag i Glaspaladset og om Aftenen i Theatret at see Ristori.

Løverdag 13. Det er nok i Dag Comet-Dagen. Sendt Brev til Ingeborg Drevsen og deri eet til Fru Scavenius. Brev til London til vort Gesandtskab og til Hambro. Smukt Veir,
 20 men kjøligt. – Førte Damerne op til Monumentet hvorfra er en viid Udsigt; den Lille sprang ved min Haand og spurgte om hver Ting hvad det kaldtes paa dansk, sagde mig det derpaa i engelsk og naar Sprogene lignede jubledede han, »jeg forstaaer dansk, det er saa nær!« – vi laae i Græsset, Luften
 25 var varm, Blæsten kold. Jeg gjorde smaa Bouquetter. / I Dag efter Dineen forlod Miss Coutts os og indbød mig til sig Tirsdag Middag, jeg kunde sove i hendes Huus om Natten. Jeg talte i Aften en heel Deel og de forstode mig godt.

12) skotske Børn dandsede paa Gaden] *indføjet over linien*

Søndag 14. Fik Brev fra Grev Reventlau-Criminil i London. Gik med Dickens til den lille Kirke i Higham, det var over en halv dansk Miil, Sangen lød blød og smuk, der blev læst op baade af det gamle og af det ny Testament (Sol stat stille i Gibeon og om den rige og den fattige Mand) jeg for- 5
stod alt af Bibelen og Psalmerne, men ikke Præstens Tale; Præstens Datter søgte Psalmerne op for mig; jeg var særdeles træt ved at gaae den halve Miil tilbage. Idag har jeg endelig faaet Aabning, egentlig fjerde Dag. Det er en kold Østvind. Dickens Børns Navne ere: Charles Dickens, Walther 10
Lindoa. Francis Gioffry, Alfred Tennyson. Sidny Schmidt. Henrick Fielding[.] Edvard Lytton Bulwor. – Til Middag her Forster (Udgiver af the Examiner.) med sin Frue.

Mandag morgen 15 tidlig til Stroh og med Jernbane til London, Dickens og Charles fulgte, vi kom til Dickens Huus 15
Davistockhouse der er smukt indrettet; i Gangen over Dørene Thorvaldsens Nat og Dag; mit Portræt, som jeg lagde ind i et Brev stod paa Kaminen, fra mit Værelse Udsigt til smaa Haver; der var ikke Tid til at blive barberet, hele Dagen, med stort Skjæg gik jeg. Vi kjørte strax ud til 20
Chrystal Paladset det nye, der er reist i Sydenham Park; det var Händels Festen, egentlig en Slags prøver til hans kommende Aarhundreds Fest, der blev givet »Messias«, to tusinde Syngende med Musik, over 10000 Tilhørere, Clara Novello sang Solo og begyndte med God save the queen. Een af 25
Directeurene i hvis Huus vi traadte af førte os til en god Plads paa Galleriet lige over for Dronningens Loge; Glas-

2) til] først skrevet og 11) Gioffry] foran er overstreget Yoffry 13) (Udgiver af the Examiner.)] indføjet under linien 14) Stroh 2: Strood

paladset seer ud som en Fee By, med Gader svævende og
 udstrakte; et stort Basin af Marmor var der med røde, hvide
 og blaae Lothus, Slyngplanter snoede sig op af Søilerne,
 Statuer og blomstrende Træer rundt om; Skikkelser af Vilde
 5 under deres naturlige Træer, ogsaa et Kjæmpetræes Stamme
 saae jeg; der var / pompeianske Stuer, franske Gallerier, Alt
 phantastisk i hinanden, arabeskartig, og Solen skinnede paa
 Glastaget, Seil var spændt ud derinde mod Straalerne Vinden
 susede udenfor, og da Sang og Musik brusede, snurede det i
 10 mit Hoved, jeg var nærved at komme i Taare. Udenfor
 sprang siden Vandene, det var som gik vi i Undines Have;
 Regnbuer spillede, der var vist over hundrede Fontainer,
 kun den blaa Grotte har viist en saadan Tryllemagt. Entreen
 til Conserten 2 Guineas, altsaa hened 20 Rigsdaler. – Vi
 15 spiste hos Directeuren, en livlig Gouvernante fra
 Würtemberg gav sig meget af med mig, hun og Familien
 talte Tydsk, her var Flere som kjendte mig og Manden gav
 mig Navnet: Alle Børns Fader. – Vi kom først til Byen Klok-
 20 ken halv ni, i Luzeum Theatret var Forestillingen begyndt,
 Camma Tragedie af Montanelli, daarlig i Racine-Cornellisk
 Maneer, en Slags Norma-Medea. Madam Ristori var
 Camma, har et godt Theater Ansigt, hendes Mimik næsten
 for stærk, Overgangene saa hurtige, jeg tænkte paa: »Skal
 25 de smaa Børn ikke ned i Haven og tage nogle Æbler, Pærer
 og Kirsebær!« Bedst var den sidste Scene hvor hun har taget
 Giften, og Præsternes Harper klinge og hun synes at see sin

1) Fee By] først skrevet Fecby 1) med] indføjet over linien 1) svævende]
 foran er overstreget af Glas og 10) komme] indføjet over linien; derunder er over-
 streget briste 13) Tryllemagt] foran er overstreget ny 23) Overgangene] foran
 er overstreget jeg

Fader, Moder og Mand, det var saa rørende gribende; der var ikke fuldt Huus, i Parquettet sad Kembles Søster en »Grand« Datter af Mistress Siddon, med et mægtigt kulsort Haar. Jeg var saa uendelig træt at jeg bør ikke have Dom over Ristori. Vi traf i Dag Astronomen Adams der fortalte at Cometen ikke var kommet men en ny Planet opdaget. – 5

Tirsdag 16 Gik i Arm i Arm med Dickens til households words Office, derfra i Vogn til Mistress Busby, Reventlau, Bentley, og Hambro, her fra kjørte jeg i Omnibus til Piccadilly, var igjen hos Reventlau og naede Davidstockhouse hvorfra jeg Klok 6 med Walther Dicken[s] / kjørte hen til Miss Coutts, der skal være umaadelig riig; Portner, Tjenere i førsteligt Tjener-Liberie, Gangene med Tepper; jeg fik det bedste Soveværelse jeg har endnu havdt med Badekammer og Retirade; Ild i Kaminen, Udsigt til Piccadilly og Haven foran; Smukke Malerier og Statuer nede. Ved Dineen var flere Fremmede, saaledes det Ægtepar jeg for 10 Aar siden traf paa Jernbanen i Gent; En Hr Grasett talte tydsk med mig; om Aftenen kom flere, jeg var uendelig træt og gik tilsengs Klokken 12; glad og taknemlig mod Gud; Ilden brændte endnu lysteligt paa Kaminen da jeg laae i Sengen. 10 15 20

Onsdag 17 Hele Natten støiende udenfor, som naar der hos os hjemme er Ildløs. Om Morgen gik jeg til Reventlau, der førte mig hen til Christian Moltke, gik saa til Bentley der betalte mig 40 ₤ for min Roman; fik Indbydelse fra Miss Bushby som jeg ikke kunde modtage; ved Lungh kom flere Gjester hos Miss Coutts, saaledes Admiral Napier, der 25

3) »Grand«] foran er overstreget Datter 7) Gik] foran er overstreget Besøgt Reventlau 23) Reventlau,] derefter er overstreget han var gaact ud, jeg

tog Plads ved Siden af mig og spurgte til Kongen og til »Madam«. ligesaa til Frøknerne Holstein. Klokken to kørte Miss Coult os ud til sin Have, tæt ved den i et lille Huus boer Mary Howith; Rodindendron høiere end jeg, som

5 Træer voxer i Haven, Cedertræ og sjældne Planter, det var en deilig Have og fra Kjøkkenhaven stort Panorama af London. Drivhusene rige med sjældne Blomster, Druer og Annanas; vi drak Thee, men da Tiden blev seent tog Hr Grasett mig og Walter i sin Vogn og vi jagede til Piccadilly kom ihast

10 i en Cap men for seent til Toget gik, det var afsted; Walter var sulten, jeg ikke, men bød ham saa op at spise i en Restauration; efter 1¼ Time kom vi afsted og naaede higham 8½, hvor en Bondedreng bar mit Tøi op til »Gad's Hill«, (der er Scenen for Falstaf og Kongen i Schackspears

15 Henrik IV – anden Deel). Jeg fandt Brev fra Jette Wulff, og gik træt tilsæns.

Torsdag 18 Skrev Brev til Jette Wulff, Mathilde Ørsted og Grev Reventlau, som afsendes i morgen. / spadseret omkring; Hyldetræerne blomstre, Høet dufter, men altid blæser kold

20 Østenvind; Dickens tog efter Lung ind til Byen; jeg fik i Dag det andet Brev fra Hall i Mansjester med Indbydelse. –

Fredag 19 kjørt med Charles til Strood for at barberes, vi kom lige i det Tog foer forbi og naaede Banegaarden et Minut før dets Afgang; paa Veien saae jeg Navne ridsede

25 ind i Jordskrænten: Udødelighed, naar er du ikke her jordisk; den lille Babby ∴ Edvard mødte os uden for Byen med Walther, han var gaaet den lange Vei. Walther reiser om et Par Uger til Indien, han skal være Officeer i Kal-

17) Mathilde] derefter er overstreget og 27) den] først skrevet os

kutta og bliver borte i 7 Aar. Sendt mine Breve fra igaar afsted. Kjørt med Fru Dickens en smuk Tour forbi Darnleys Park og Slot (det er Afkom af Grev Leicester), her hen har Dronning Elisabeth aflagt Besøg; derpaa kom vi til Gravesend, der var meget pyntelig, som var det et Stykke af Londons Vestend. Om Aftenen spillede Mary og Miss Hogarth af Lucia, igaar hele Don Juan; Dickens kom hjem og vi talte meget sammen om danske Folkesagn, det var mig svært at udtrykke mig. 5

Løverdags 20. I Nat Lyn og Torden; jeg kjørte med Dickens der tog til Byen og forlod ham i Strood for at barberes; det var Ebbe, den lunede Bund skinnede; det var den første varme Sommermorgen her i England; Dickens fortalte mig at Schackspear havde lagt Scenen her hen til Gads hil fordi her den Gang kom mange Pilgrimme, det er halveien mellem London og Dover. I Henry IV første Deels 1ste Act anden Scene siger Prindsen. »But, my lads, my lads, to morrow morning, by four o'clock, early at Gadshill: There are pilgrims going to Canterbury with rich offerings, and traders riding to London with fat pursis: I have visors for you all, you have horses for yourselves: Gadshill lies to night in Roschester. & « – Om Eftermiddagen kom herud to af Charles Venner; vi spillede Cricket paa Marken, jeg fik af Bolten et ordentlig Slag over den ene Finger saa den blev blaae og fik et Hul; Diareh! – 10 15 20 25

Søndag 21 Brev fra Miss Bushby og fra Bentley, skrevet Brev til Bentley, Grev Reventlou, Jette Collin og Fru Balling,

16) Henry] *foran er overstreget* He
21) to] *foran er overstreget* ton

18) Gadshill:] *derefter er overstreget* There

de komme afsted i morgen. Det er bedre [med] min Mave; Veiret er smukt varmt, jeg er i Sommer-Beenklæder. Igaar læste jeg uden Møie paa Engelsk en Fortælling af W. Irwing. / Meget varmt, men snart blev det Regn, Albert
 5 Smith, Forfatteren [af] Montb[^l]anks Historie, er her i Dag i Besøg, han synes livlig og fortællende. Om Aftenen Musik af Miss Hogarth og Mary; jeg var meget træt. Igaar bad Dickens mig saa smukt, ikke at tage bort før jeg havde seet Forestillingen de gav for Jerrolts Enke, sagde at han, hans
 10 Kone og Døttre vare saa glade ved at have mig hos sig, jeg blev saa bevæget, han omfavnede mig, jeg kyssede ham paa Panden.

Mandag 22. Imorges kjørte Charles og de to fremmede Venner ind, Miss Hogarth sagde at der var god Plads for
 15 mig da de havde to Vogne, det var den største man tog, jeg gik altsaa med, men det var ikke hvad Charles vilde forstod jeg nok, han var ikke saa elskværdig just og jeg kom i et meget slet Humeur tilbage, det jeg ikke kunde skjule; det er den første ildstemte Dag i Engeland. Her i et af Husene
 20 har Jenny Lind boet en Sommer; der ligger et tom[t] »to be let«, jeg tænker mig det; Nattergalen er ikke [i] Buret, Vennen, den lille Spurv pipper udenfor, husker Sangen, husker hende – det er en sorgfuld Morgen; Taagen ligger hen over Markerne, Buske og Træer dryppe med Vand, rundt om paa
 25 hver Blad staae Taarer, ogsaa i mit Øie. – Dickens Familie saa høist elskelig og han selv som altid; vi gik Klokken 7 op

4) Albert] derefter er overstreget Schmidt 5) Smith] indføjet over linien 9) hans] foran er overstreget og 22) lille] først skrevet anden 24) Træer] først skrevet Træpp

paa Høien til Monumentet, Dickens havde ikke været her før og var henrykt; en Faarehyrde klippede heroppe sit Faar; Solen gik ned og speilede sig i Themsen, et Skib, gled som et Skygebilled over den gyldne Grund. Aftenen stille, Græshopperne snurrede. Charles var ved sin Hjemkomst meget net; han har nok Luner. 5

Tirsdag 23 Kjørte til Roschester paa Veien kom Posten, den havde Brev til mig fra Grev Reventlau, – Lork – Koren – Hubert Smith – Jonna – Fru Ingeborg Drevsen. – Altsaa 6 Breve; jeg var meget glad; der faldt en kold regnagtig Taage, 10 men da jeg kjørte hjem var det meget varmt. Spadseret op til Høien og begyndt paa at skrive Breve. Jeg er skaaret og lidt svullen ved min Overlæbe. – Meget glad ellers forresten. / Gads Hill begynder 26 Miil fra London; her hvor the »– three misbegotten knaves in Kendal green« – »for it 15 was so dark, Hal, that thou couldst not see thy hand«, – »and the »eleven in buckram suits« proved too powerful for the skill of poor old Jack«. – Efter Middag kom Dickens her med Mr: Avans, Fader til Charles Venner; vi fik en stærk Taage, vaad og kold. 20

Onsdag 24. Smukt, meget varmt, kjørt til Rochester, blev barberet og købte 3 Blade, i eet af disse Lloyds weeckly London newspaper stod en meget rosende Anmeldelse af To be or not to be; sendt Breve til Wiedemann i Leipzig. Siden da jeg kom hjem skrevet Breve til Jonna, Faderen Collin, 25 Koren og til Hald i Manschester, de sendes afsted imorgen.

9) Hubert Smith ☉: Albert Smith 15) misbegotten] *foran er overstreget* misgotten kna 19) Avans] *foran er overstreget* Al 19) Charles] *først skrevet* Wal 24) sendt] *først skrevet* skrevet

Spadseret med den gamle Evans op paa Høiden, Musik om Aftenen.

Torsdag 25 Kjørt Klokken 8 med Charles, der var meget elskværdig, ind til London, besøgt Bentley, Reventlau og
 5 Miss Busby, hørt der at der i Atheneum stod en ugunstig
 Chritik over to be or not to by. I Temps mit Ophold her og
 Bogen godt og smukt omtalt; sendt mine Breve afsted, meget
 dyrt disse Kjøre-Toure allerede en halv Sovereigns, her er
 varmt og jeg er eensom. Gaaet ind i et mindre fornemt Spise-
 10 huus og for en Kottelet og Sodavand betalt fire Skilling,
 drevet om; gik til Parlamentet og Vestminster, ved Broen
 her kom den unge Wallich og Hr Wesley, jeg gik med dem
 et Stykke, kjørte saa træt hjem, til Davistockhouse, drak
 Cherry og Sodavand og lagde mig Klokken halv 10. Mine
 15 Breve ere gaaede til Hjemmet, samt en Avis til Bille.

Fredag 26. Sovet udmærket; meget varmt, Brev fra
 Jerdan. Før jeg i Formiddags forlod Huset kom Dickens,
 jeg sagde ham min Plan om Ophold og Afreise. Gik til Bent-
 ley med mit Tøi; saae Dronningen til Hest og det hele Hof,
 20 der kom fra Uddeling af Victoria Ordenen til Krigerne; det
 var saa solvarmt at jeg var nær ved at daane. Var hos Re-
 ventlau, traf ikke Mis Coutt, spiiet Frokost godt paa Hjørnet
 af St James Street og Piccadilly i Willington. Lider af
 Varme. Besøgt Westminster Abbediet. / Bentley kjørte mig
 25 hen til the House of Lords, en storartet Bygning, med Sta-
 tuer, Forziringer Snirkler, det mægtige Engeland værdig;

5) hørt der] der *indføjet over linien* 6) mit] *først skrevet* min 14) lagde] *l*
først skrevet k 15) gaaede] *først skrevet* gaaet 19) til] *først skrevet* og 26) For-
 ziringer] *først skrevet* Fors

gjennem en gothisk Hal steeg vi op til det Indre; her saae jeg Victorias Rum, med hendes hele Statue, saae Thronen og siden en af Forhandlingerne hvor Hertugen af Argyle, (rødhaaret) Lord Mayoren (?) og Lord Grandwille presiderede; en Mand, sort og med Paryk gjentog ideligt La 5
 reine (would?) den samme Herre kom siden til mig og var een af mine Beundrere; den Herre der førte os hen skal jeg sidst have bragt Brev til fra Worsaae. – Vi var ude paa Altanen og saae over Themsen til Biskoppen af Canterburrys (?) Slot. Jeg var halv syg af Mangel paa Luft herinde, 10
 fik Iis, men et Par Gange tænkte jeg paa at daane, prægtige brogede Glas Vinduer. – Kjørt med Bentley ud til St Johns Wood, der ligger lige tæt udenfor London, Luften er ikke saa frisk som paa Gads Hill. Blev inderlig vel modtaget; den yngste Datter er nu en voxen Pige; jeg saae fire Sønner og 15
 to Døttre, Konen var ret vel, og talte fornuftigt; Alle toge saa hjerteligt mod mig; gjorde mig det saa hyggeligt; sad paa Altanen og saae ud over Londons Glands i Aftenen. Frøken Bentley spillede den tappre Landsoldat. –

Løverdags 27. Jeg sov saa godt som slet ikke i Nat; kjørte 20
 ind til Byen med een af Sønnerne, der var forlovet; han fulgte mig ud til Jernbanen, det var en Time for tidlig, Toget gik først Klokker 2; han blev hos mig lige til det sidste; trakterede mig, jeg købte Atheneum, deri stod en stræng Dom over min ny Bog at den var »en farlig Bog«, det 25
 afficerede mig; den unge Bentley trøstede mig, sagde at det var Usandhed og at min Bog var for Øjeblikket een af de meest kjøbte og læste, at Folk da vilde overbevise sig. Det

2) med] først skrevet og

var en dræbende Hede, lukket inde i Vognen var jeg nær ved at faae ondt, Vandet haglede fra mig, bedre da vi kom i Fart. I Gravesend saae jeg Walter Dickens; ved Hygham kom han og den lille Evan[s], ingen af dem viiste Interesse
 5 eller ret Opmærksomhed med, at hjælpe mig at tage lidt / af mit Tøi, de gik forud; endelig fik jeg en Karl til at bære det og kom drivvaad af Sved til Gadshill Place. Efter Middagsbordet træt, læst i Atheneum afficeret, faldt i søvn og kaldtes paa Klokken 8 til Thee, jeg var tung i Hovedet, træt
 10 forstyrret, havde Følelsen deraf, man tog ikke nogen Deel i mig, jeg sagde da Fru Dickens og Frøken Hogarth at jeg var saa træt og gik iseng Klokken 9.

Søndag 28 Sov urolig, drømmende; som en Vampyr laae »Atheneum« Anmeldelsen mig paa Hjertet; jeg sidder endnu
 15 denne Morgen tung i Sindet. – Brev fra Fru Scavenius. I Dag i Examiner en heller ikke meget god Anmeldelse af To be, man synes ikke at have forstaaet Bogen. Jeg er ikke tilfreds, kan ikke være det og føler mig Fremmet mellem Fremmede; gid Dickens var her! – At være, uden at kunne udtale
 20 sig, altid at fæste Tanken paa det samme mørke Punkt uden at kunne udlette denne, Herre min Gud, du vil jeg skal prøve det! – Lad mig huske at være venlig og mild mod den Fremmede, den Forladte er givet mig af Gud at jeg i vort Møde skal søge at lade ham glemme det er en ham fremmet
 25 Grund han er paa, et mig fremmet Sprog han taler, Herre lær mig at være som Du: kjærlig. Efter Frokosten fortalte jeg Fru Dickens min Stemning, hun læste de to Blade sagde, det var »stupid« og at hendes Mand aldrig læste Bladene

7) til] *derefter er overstreget* Higham, 7) Gadshill] *foran er overstreget* Gad

om sig. («Without his knowledge or consent, M. Andersen may deceive some young intelligence, some susceptible heart. In one word, the book is dangerous.») – Da Dickens kom hjem havde han af sin Kone hørt derom og sagde ved Bordet; »De skal aldrig læse i Bladene uden hvad De selv skriver, jeg har ikke i 24 Aar læst Critikker over mig.« – Han førte med en Hr Shirley Brooks een af de første Medarbejdere af Punsch, han der havde leveret den Artikkel om mig. Siden tog Dickens mig i sine Arme, sagde, »lad Dem aldrig afficere af Bladene, disse ere glemte om otte Dage og Deres Bog staaer og lever. Gud har givet Dem saa uendeligt Meget, følg De alene og giv hvad De har i Dem, gaae Deres Vei, De staaer over alt det Smaa!« – og da vi gik paa Veien skrev han med sin Fod i Sandet, det er Kritik sagde han, og vidskede det ud, saaledes er den bort[e]. – »Et Værk der er godt lever ved sig selv, De har prøvet det før, seer hvad Dommen er!« / Oppe ved Monumentet laae vi hele Aftenen; der steeg Taage fra Havet, Solen lyste paa Vinduerne i Roschester; vi drak blandet Viin derope; siden lynede det. – Den Fremmede gav mig to Nummere af Temps fra ældgammel Tid. Da jeg gik tilsengs sagde Dickens at han haabede nu var Alt glemt og at jeg vilde sove godt. Da der blev spurgt mig til Middag hvor længe jeg blev i England svarede jeg: »længe for M Dickens, kort for mig!« –

Mandag 29. I Dag med Trainet fra Higham til London Klokken elleve; paa Banen læste vi i Temps at iaftes Klokken

7) Shirley Brooks] senere tilføjet på åben plads

10 her paa samme Bane var en stor Ulykke skeet; der stod
 et Tog stille, da Trainet kom fra Strood og stødte paa. 14
 Mennesker dræbt; 40 qvistede; vi passerede Stedet, to Sta-
 tioner fra London. Ved London-Bridge kom jeg fra Fa-
 5 milien, tog saa en Cap, Kudsken kjørte mig saaledes ind i et
 af de usle Qvarterer at jeg troede han vilde mig ilde, dog
 kom jeg rigtig hjem. Miss Hogarth er slet ikke opmærksom,
 Sønnerne ikke heller, der er i det Hele stor Forskjel mellem
 hele Familien og Dickens og hans Kone; ikke i Humeur.
 10 Kom Kl: 4 ud til Bentleys her ere Sønnerne særdeles op-
 mærksomme. Stor Middag, en Ven af Kean var
 her, en Romanforfatterinde som har beskrevet
 Constantinopel; en ung Hr Bentley med Kone meget op-
 mærksomme. Klokken var over 12 da jeg kom tilsens.

15 *Tirsdag 30.* Min Mave daarlig; Lyst til at reise fra Enge-
 land; rigtig lykkelig ved Besøget er jeg dog ikke. – Jeg blev
 paa Landet til henved Klokken halv tre, spiste Lung, skrev
 til Einar et Brev om at komme til Paris, det jeg siden har
 sat i Beroe da jeg talte mine Penge. – De gode Mennesker
 20 ude hos Bentleys gjorde Alt for at fornøie mig, kjørte ind
 med den yngste, saae en Gazette der ønskede at jeg skrev
 Eventyr og ikke »To be«; kom hjem til Dickens, de vare
 allerede tilbords,. Tanten ganske ordenlig, Dickens som altid
 mageløs; han skal iaften oplæse sine Crismas Carols og
 25 derfor spiste de tidlig, spurgte om jeg vilde høre det, men
 jeg foretrak at see ham spille. Gik en meget lang Tour til
 Piccadilly; i Dag Besøg af Leils Frue. – / Om Aftenen
 10¾ kom Damerne hjem. Dickens havde gjort Furore, Fru

7) Miss] først skrevet Mis 12) 3) Julia Pardoe 27) Leils 3) Lyells

Dickens træet, Døttrene uden Tanke for mig, Tanten endnu mindre, gik ikke i Humeur tilsens

Juli

Onsdag 1 Juli. Lidt Sukker i Theen. Fru Dickens hjerte-
 lig og rar. Den unge Evans kom og hentede mig Kl 11½ 5
 det blev Torden og Regn; vi kjørte til Temps Trykkeri, i een
 af Londons snevre skidne Gader ned mod Themsen laae
 Stedet hvorfra Avisernes regina (nymphae?) gaaer ud i Ver-
 den, meer end 50 000 Exemplarer. En Dronningblomst
 med meer end 50 000 Blade, der dufte og skinne ud over alle 10
 Verdens Lande, fra Stokholm til Hindostan, at see saadan
 en Blomst springe ud, at høre den udfolde sig og blive til i
 Minuttet, det er det overraskende; det var som stod jeg midt
 i et brusende Vandfald, da de store Maskiner sattes i Be-
 vægelse; Galleriet jeg stod paa rystede, jeg blev nerveus, 15
 svindel; de store hvide Blade bevægede sig lynsnare og op-
 tog Ordenes Tryk og faldt fra Haand til Haand. — Med
 fuld militair Disciplin er Alt indrettet, hver Deel, hver Ar-
 tikkel har sit Værelse, hver enkelt Stadium fra det hvide
 Papir til det færdigt trykte Nummer sin Sal, det er som eet 20
 stort Legeme. Hr Blodløs, er et forfærdeligt mægtigt Uhyre
 her. — Hr: Macdounald (?) selv førte os om. Kjørte hjem

5) 11] først skrevet 10 9) meer] foran er overstreget h 10) meer] først skre-
 vet mer 13) det var] foran er overstreget kunde 16) de] foran er overstreget
 rundt det hvid 17) fra Haand] Ha først skrevet Ma 18) Artikel] A først
 skrevet C eller K 20) færdigt] indføjet over linien 22) Hr:] foran er overstreget
 Fulgte 22) Kjørte] K først skrevet G

- med Evans, drak Sodavand, saae hans Faders store Trykeri, Indgravingen af Banknoter for Brazilien, saae dem trykke Punsch, jeg fik med et Exemplar (40 000) ligesaa mange af Housholds Vord, jeg fik ogsaa eet af disse i det
- 5 jeg saae det faae Liv. – Kjørt til Lyells og aflagt Vesit derpaa i styrtende Regn til Grev Reventlau og givet Brev til Hambro og til (Faderen Collin, Louise og Einar); læste i Avisen at gamle Molbech er død; mødte en Brodersøn til Præsten i Lyngby, ligesaa den svenske Chargé d affaires.
- 10 Om Aftenen i Princess's theatre og saae Schackspears the Tempest ved Charles Kean, Søn af den berømte Kean, det var med Schackspears Phantasie sat i Scene. / Caliban var fortræffelig, Ariel en yndig Skikkelse, Miranda sentimental blodløs og dog indtagende; de øvrige kun Kort figurer; Kon-
- 15 gen traadte op og hele det neapolitanske Hof, i det de kom fra Skibbrud, i Guld og Hermelin med Kroner paa, Sophitterne, hang ikke godt og smaa Feil indtraf. I første Act Hav lige til Lamperne et stort Skib kastes til alle Sider heelt ud mod Tilskuerne, Masterne kappes det synker, og dette
- 20 skeer ved at det hele Fartøj er fyldt med Luft som nu lukkes ude. Ariel første Optrædelse er en Stjerne der falder fra Luften og i det den berører Græsset lyser der en Flamme og i den sees Ariel; (han svæver uden at hænge i Toug hen over Scenen). – en øde vinterlig Egn forvandles til den meest
- 25 yppige Natur, Træerne springe ud, Nympherne dandse paa det bevægede styrtende Vandfald; i een af Acterne bevæger hele Baggrunden sig forbi, saa Landskaberne afvexle. Juno

9) 3: Peter Rørdam 21) Ariel] først skrevet En Stj 24) en] foran
er overstreget Nymphern

paa sin Vogn trukket af Paaflugle, Luften fuld af svævende Genier, og tilsidst Prospero paa Skibet der seiler bort, det fylder hele Scenen og glider derpaa hen til Siden saa at man seer hele Scenen der er det udstrakte Hav, Maanen skinner paa Vandet og høit i Luften svæver Ariel fra hvem Regnbuefarver nedstraaler paa Vandet, han tilvinker Prospero Lev vel. – Det Hele er overraskende storartet, men Schackspear selv forsvinder i Sceneri, Forestillingen varede fra 7 til eet Mellemacterne vare trættende lange, Galleriet støiede, peeb og raabte Vittigheder, Klokken eet var det forbi, Klokken to kom jeg i seng. Mit Blod varmt!

Torsdag 2^{den}. Pigen kaldte allerede paa mig Klokken 7½ meget træt kom jeg op! Gik ud, men vente snart tilbage og hvilede til henimod tolv; det lod ikke til at vi i Dag skulde / have Lung, jeg gik derfor ud og tog den i Oxford Street; besøgte Bentley og var hos Horskjæren at klippes. – Veiret graat og slet ikke varmt. – Til Middag var her Fru Dickens Moder og Søster; liden Kate spids; Tanten er bestemt kjed af mig. Med Fru Dickens og hendes Moder i Majestayt Theater og hørte Verdis La Traviata, samme Sujet som den unge Dumas La Dame aux Camelias. Mademoiselle Piccolomini en udmærket Sangerinde, der tillige spillede, Gjuglini en udmærket Tenor og Beneventano Bas. I Logen besøgte os Collins Broder og senere Lumley, der fortalte at Jenny Lind i sin Tid havde talt meget om mig. –

2) Genier] først skrevet b 3) hen] først skrevet ind 4) udstrakte] foran er overstreget blikstille 8) Forestillingen] foran er overstreget det hele va 9) støiede] først skrevet støiet 10) peeb] foran er overstreget og ta 13) Gik] først sat tankestreg 18) og] ms. har ved linieskift og / og 18) spids] først skrevet ikke 21) Mademoiselle] først skrevet Madema 24) Collins o: Collins'

Da vi om Natten kjørte hjem vidste Kudsken ikke Besked, vi kom fra et Square i et andet, her var lukket og der var Ingen at see, endelig i Natten fandt vi hjem.

Fredag 3. Min Mave ikke god; gik ud (Brev til Fru Serre) og følte mig ilde, traf ikke Reventlau, var nerveus og 5
syg, men efter at have forladt Friseuren lidt bedre, Drak Sodavand og spiste lidt Brød, følte mig da rask og gik hjem af Oxford Street og Russel Place, altsaa gaaet fra Pasagen ved Piccadilly hjem til Davistokhouse. Naar Dickens er 10
tilstæde er de alle meget elskværdige mod mig. D. fortalte at Jernbane Directionen fik en Udgift af 70000 £ til de Dræbtes Nærmeste. – Om Aftenen lidt over 9 hos Fru Bushby, jeg var den første, det var en Forsamling som sagde mig Behageligheder for min Bog, ikke en eneste troede jeg, 15
paa Bordet laae Atheneum der var af en anden Mening, traf en Dansk der var her bosat og gift med Wallichs Datter. – En Herre declamerede efter de berømteste Skuespil- lere, Kean, som jeg har hørt i the Tempest var særdeles kjendelig, der blev sjunget og dandset; jeg talte altid En- 20
gelsk; Kudsken fandt vel hjem; Alle vare de paa Prøve, denne varede igaar Nat [fra] 12 til Klokken 4 om Morgen, da den først kan begynde efter at Forestillingen er endt Klok- ken 12 om Natten. –

Løverdag 4. Regnveir; gaaet til Pasagen ved Picadilly, be- 25
søgt Bentley der viiste mig et Nummer Saturdai hvori Dickens Little Dorrit paa det haardeste var medtaget; »De seer De er ikke den Eneste!« sagde Bentley; jeg veed ikke

4) (Brev til Fru Serre)] *indføjjet over linien* 8) og] *først sat komma* 21) 12] *indføjjet over linien*

men jeg blev i bedre Humeur, hvad er Kritik, tidt kun født ved Lidenskab i Venskab eller Misundelse, tidt Dumhed, tidt Hastværks Arbeide, Dickens fortalte mig at en dygtig Samtidig af Schakspear havde sagde om Macbeth at det var noget af det dummeste Tøi man kunde tænke sig. 5
 Gik i Brittisch Musseum saae Levninger fra Ninive, Sphinxer med Skjæg, græske Antiquiteter, Hvalrosse, deilige Fugle Flamingo hvide og røde, Mastodoner; jeg gik i Dag den hele Vei ud og tilbage til Davistock Square, Veien her fra er Rusell Place, Museum, Oxford Street, new Burlington 10
 Street og ned gennem Pasagen. / Om Aftenen i Gallery of Illustration i Regent Str. og saae Wilkie Collins' Drama »the frozen Deep« givet for Dronningen; hun havde ønsket at see det, sagde Dickens, men det var i Engeland ikke Brug at Dronningen kom i et privat Huus, hun kunde altsaa ikke 15
 komme til ham, og hans Døttre der ikke kom til Hoffet, kunde altsaa ikke spille Comedie i Buckingham Palads nu var dette en Mellemvei ved Forestillingen for Jerrolds Enke; Dronningen ønskede ikke mange Tilskuere da der blev ellers saa varmt; hun vidste jeg var der, sagde Dickens. Gange 20
 og Trapper smukt arangeret med Blomster. Klokken 9 kom Dronningen med Kongen af Belgien, Prinds Alberth, Prindsen af Preusen og Prindser og Prindsesser. En Prolog (i Taage) fremsagde Dickens. Decorationen i anden Act med Sneen der faldt ned fra Luften meget smukt. Scenens 25
 Teppe i Mellem Acterne en oprørt Søe med et Fyrtaarn, der

3) dygtig] *indføjet over linien* 4) 5: William Kempe 6) Musseum] *først skrevet* Musseums 6) Levninger] *først skrevet* Ruiner 9) Veien] *V først skrevet h* 16) og] *først skrevet m* 19) Dronningen] *først skrevet* hun 21) Klokken] *først skrevet* Dr

blev illumineret; i sidste Act fyredes der fra det lille Skib paa det ypperligt malede Bagtæppe. Stykket blev godt Spillet, Forfatteren udførte den lykkelige Elskers Parti, Dickens derimod den Ulykkeliges der er Hovedrollen, og viste sig som
 5 en ganske udmærket Skuespiller, saa langt fra al Maneer, som den findes i Engeland og Frankerige just i det tragiske; det var saa sandt, saa naturligt, som vi hjemme kunne see Wiehe give denne Rolle. Døds-Scenen saa gribende at jeg brast i Graad derved, Siden opførtes en Farze efter det
 10 Franske (En Nattegjæst), Dickens var her saa riig paa Lune og Lystighed at det var en ny Aabenbarelse. Mark Lemon, Udgiver af *Punsch* udførte den anden Rolle med saa megen Lystighed og Sandhed at det var en Glæde. Efter Forestillingen kjørte jeg hen til household words office hvor Acteurerne,
 15 Actricerne hele Selskabet samledes til en livfuld, lystelig Soupé – vi drak Champagne; Collins Moder gav mig en Bouquet af Persillen der laae paa Skinken og Lemon sagde hun var Coquette, / kaldte hende Stykkets Mama. Efter Klokken to kom jeg til Davidstockhouse. (Slet ikke i Hu-
 20 meur dog hele Aftenen)

Søndag den 5te. Kjørte Klokken 1 med Fru Dickens til Jernbanen og kom 2½ til Higham, ventede her til Vognen kom igjen og da jeg saa var paa Gads Hill traf jeg alt der Bentley og Wilkie Collins; stor Dinée; gik om Aftenen med
 25 dem Alle op paa Høien, »til Andersens Monument« som Dickens kalder det, fordi jeg først har ført dem derop og det

2) Stykket] først skrevet Dickens 4) og] foran er overstreget det 10) riig] foran er overstreget s og f 11) Lemon] over linien er et ord overstreget 12) saa megen] først skrevet samme 13) det] først skrevet den 14) Acteurerne] først skrevet Acteurer,

er min Yndlings Plads. – Fandt Brev fra Faderen Collin, Jette Wulff og Anna i Aalborg, samt Brev fra Holland til Skriver af Maar en Spillemann, der hjemme er blevet forstaaet, som var jeg Spillemand ved et af Regimenterne; –

Mandag 6. Følte mig ilde, tog dog fra Higham til London, men ventede, især den første Deel af Veien at jeg vilde blive nødt til at forlade Vognen paa en af Stationerne; det var meget piinligt, naaede London; Drengen som kjørte vidste ikke hvor New Burlington Street var, jeg viiste Vei, og efter Lung kjørt med Bentley ud til St Johns Wood hvor jeg skriver dette i et sandt Efteraars Veir; Sønnerne og Døttrene høist elskværdige, mere inkladende og deeltagende end Dickens Børn; her var, om Aftenen Brodersønnen med sin Kone, de musiserede og jeg sang danske Melodier.

Tirsdag 7de tidlig drømte jeg at have vundet i Lotteriet; igaar var Trækningen. Veiret koldt; lidt bedre end igaar; blev her ude hele Dagen gik om Aftenen med Sønnerne en Spadseretour over Engen til Kilburn; den yngste Søn foreslog mig at reise med mig herfra over Dresden til Kjøbenhavn, Søsteren sagde det vilde være godt for ham da han var saa nerveus, bad mig foreslaae Faderen det; jeg var ikke ganske tilfreds med den Gène denne Reise vilde medføre.

Onsdag 8. Gamle Bentley var ikke for Sønnens Reise og den blev opgivet. Kjørte med Omnibus ind til Banken 4 engelske Miil for 6 Pence; Hambro bød mig ved næste Besøg i Engeland boe hos sig. Kjørte til Reventlau, gav Brev til

13) Brodersønnen] først skrevet en 15) drømte] først skrevet oppe 22) Gène] først skrevet Gène 26) Pence] c først skrevet s 26) ved] indføjet over linien

Jette Wulff og Fru Balling, hørte at der i Tavistokhouse var Brev til mig, kjørte derhen; Brevet var fra Fru Balling; kjørt med Omnibus ud til St Johns Wood hvor jeg kom Klokken 1½ til Lunch; træt og hvilede mig. Efter Middagsbordet
 5 kjørt gennem Regents Park til Lyceum og saae Ristori i Makbeth, her var hun i Slutnings Scenen ganske udmærket; Mimik, Stemme, Alt gribende. Mackbeth spilledes godt efter italiensk Natur. To Damer i Creoline sad paa tre Pladse. Forbi Klokken 11½. / Kjørt hjem i deiligt Maanskin.

10 *Torsdag 9.* Meget træt, havde ikke Kræfter ret til at naae hen til Barberen, skrevet i Miss Pardoe s Exemplar af To be or not to be.

Med Snillets Blik Du Orienten saae
 Og hvad Du saae, Du klarlig os udtale[r],
 15 Du ogsaa vil med Snillets Blik forstaae
 De Billeder fra Norden jeg Dig maler.

—
 Often in a wooden house a golden room we find.
 (Longfellow.)

Kjørt i Omnibus med Bentleys Døttre hen til Miss Pardoe,
 20 som forærede mig sit Værk The City of de Sultan 3 ^{Dele}. Bentleys Døttre vilde gaae hjem, raadede mig at kjøre, det var saa dyrt sagde de, altid at kjøre, derfor gik de, jeg tog da Vogn, men det generede mig at fornemme at de ikke har

13) Med] først skrevet D 13) Snillets] foran er overstreget Digte 14) klarlig os udtale[r] først skrevet mægter at udtale 15) Du ogsaa vil med Snillets Blik forstaae] først skrevet Med Aand og Hjerte mildt Du vil forstaae , derpå Du vil med Aand og Hjerte mildt forstaae 16) Dig] først skrevet her 17) we] først skrevet wi 19) Miss] først skrevet Mis

Meget; som ogsaa Dickens sagde. Venlige gode Mennesker; fik gode Oplysninger for Jette Wulff om at kunne komme til Hastings.

Fredag 10. Det bevægede mig at sige Farvel, gav i Drikkepenge 7½ Schilling. Sønnen fulgte mig til Omnibus, mit Tøi kom ovenpaa jeg kjørte til Oxfortstreet og derfra i Cap for 6 Pens hjem, traf Dickens vi komme først paa Landet paa Mandag, altsaa reiser jeg først Onsdag, D: vil kjøre mig til Maidstone. Besøgt Reventlau, Fru Bushby og Miss Gipps, jeg traf hende ikke, hun var i Haven jeg viistes derud og kom feil ind til Rotschilds, siden ved Besøget var her Kronprindsen af Aude og hans Onkel (Broder til Kongen af Aude) de reiste sig hilsede, Tolken og en Slags Minister og Een til var med. Onkelen spurgte om, hvad Kongerige Danmark var, hvor langt der til, om jeg gik med Seilskib, han tænkte det var et vildt Land meer end hans sagde Hr Kelly. Om Aftenen med Fru Dickens i Lyceum og saae Ristori som Lady Machbeth. Sidste Act er Glandspunktet, denne forunderlige tørre, dybe Stemme, som var det Tankerne der aabenbares indenfra, disse smertelige Suk ere gribende og sande. Machbeth selv var efter italiensk Natur ikke uden Sandhed, men Udtrykket i Betoning og i Mimik saa potensiseret at det laae udenfor Virkeligheden, i det mindste Machbeth i Skottland talte aldrig saaledes /

Løverdags den 11 Sagt Farvel til Grev Reventlau og Christian Moltke. Om Aftenen med Fru Dickens til Forestillingen for »Jerrolds Fondet«. Fik den midterste Plads paa

1) Venlige] *foran er overstreget* Brev til Hambro og Bille som afsendes imorgen.
12) Aude ∴ Oude 21) Machbeth] *ch først skrevet* ck 23) saa] *først skrevet* saale

første Bænk lige ved Lamperne. Jeg hørte nu og forstod næsten hvert Ord. Først the frozen Deep, derpaa Uncle John. Dickens var mesterlig i Dramaet, sand, naturlig og herlig! jeg græd, som et Barn; med udmærket Lune gav
 5 han siden Uncle John; Marc-Lemon udmærket Mimik og Comik; en ældre Herre kom til mig og takkede mig for »Billedbog«. Blad-Redacteurerne havde en Loge for sig og gik da det første Stykke var ude. Hjemme hos Dickens var Selskabet samlet vi drak igjen Champagne, min Naboe
 10 meget elskværdig mod mig. Klokken var over to før jeg listede op paa mit Værelse. (Theater Malere[n] Stanfjeld drak Skaal med mig).

Søndag 12. Kom op Klokken 9¹/₂, meget varmt; ondt i Hals og Bryst; ængstelig for Halsbyld. Min venstre Arm
 15 ganske rød, jeg frygtede for Rosen, at jeg skulde blive nødt til at blive længer i Dickens Huus, og som syg være til Uleilighed. Klokken 3 kjørt med Dickens Familie ud til Albert Smith, det var et stort tomt Huus ved en Have, et Telt var reist paa den grønne Græsplet, Champagne Flasker, Soda-
 20 flasker, laae rundt om. Ost, Brød, pyntet med Dukker stod opstillet; Alle vare i Frakker; her var hele Compagniet fra the frozen Deep; jeg forærede Collins min sidste Bog, saae i Stuen, Lady Blessingtons Hænder i Vox. Et Prospect fra Schweiz; inde i Gaarden laae Stumper og Stykker af Papirs
 25 Alper. Smiths Broder gik i Skjorte Ærmer med et Flag om sig; der blev spiist og særdeles drukket, Mark Lemon var med D meget der med. Lemon havde et stadigt udmærket

1) hørte] først skrevet for el. lign. 11) Malere[n] ms. har Malerer 19) den] først skrevet det

Humeur. Jeg gav ham af Papaverne et Frøhuus med Blomst. »jeg forstaaer det nok«, sagde han, »det er Flasken til mig!« – der var en ung Sangerinde, Miss Kelly hvis Fader har været en berømt Comiker, hun sang meget deiligt. Her var en Forfatter hvis Fader har været berømt Skuespiller; 5 han talte Tydsk. Vi laae i Græsset Claret med Iis gik om, det var saa dansk i Munterheden, just noget for Ingeborg. Den unge Walther Dickens flau! Jeg husker paa Faderen. / Om Aftenen blev illumineret rundt om i Haven med Lys i Flasker. Det var italiensk varmt og stille, Stjernerne funkled 10 i den klare Luft. Vi kjørte hjem henimod tolv.

Mandag 13. Meget varmt. Klokken 2 fra London; min lille Ven (Musik Geniet) tog ligegyldig og uvenlig mod mig! jeg drev om, fik Ideen til en Novelle »Uden Kjærlighed«, det vil sige een der har Hjertet fuldt deraf og finder 15 den ikke hos sin Moder, ikke hos den Pige han elsker. Da seent Dickens kom hjem var Alt hyggeligt. Det var en stjerneklar Nat; det røde Huus med de fire Karnapvinduer, den fremspringende Indgang paa Steensøiler, det store Vindue oven over den; den gyldne Fløi paa det lille Taarn. Ceder- 20 træerne ovre paa den anden Side Veien. Ravnen i Hundens tomme Huus. Hundene Dandy og Tyrk. I Gangen Hogarths Billeder; et rigt klinet Skjærnbræt. – I Spisestuen Cromwells Portræt. Vognen hvori Joqueien skotter i Bogen (Blaekhouse) Ladyen læser i. Theater Loge. – Fugle i Buret. – Zigeunerne 25 havde iaften Ild tæt ved Veien.

3) Kelly ☉: Keely 11) den] først skrevet det 13) Musik Geniet] først skrevet Musikgeniet 20) det] først skrevet den 24) Vognen] V først skrevet B
24) Blaekhouse ☉: Bleak House

Tirsdag 14 Dickens lider en Deel af Ansigts Smerter. I Dag kom en Deel Venner for at spille Crikket paa Marken herudenfor. Jeg kjørte med Fru Dickens til Strood, hvor jeg blev barberet og tog derfra saa en Vogn hjem i en trykkende
 5 Hede. – Her var en Deel Venner og spillede Criquet, Mrs Bird fik en Bal ind i Øiet, saa at det blev sort blaet.

Onsdag 15 Tandpine. Oppe Klokken 6, afsted halv ni, Maleren tog med, og kom 2½ Miil paa den anden Side Strood hvor han vilde paa Jernbane. Egnen
 10 malerisk, som var vi i en Ballon og saae ned over Skovene. Dickens selv kjørte mig til Maidstone, mit Hjærte var saa fuldt, jeg talte ikke meget og ved Afskeden, sagde jeg næsten intet, Taarer qvalte min Stemme; jeg kjørte i svær Hede til Patriks wood, blev puttet i en anden Vogn og naaede Folke-
 15 stone hvor jeg over to Timer ventede paa Skibet før det gik, Havet blikstille, indtil vi nærmede os den franske Kyst, Klokken 5 om Aftenen, der var Pas Visa og Tøiet efterseet, en net Kone bar det til Hotel de Bains, fik først et Værelse ud til Gaarden derpaa til Gaden; gav / mit Tøi til Vadsk
 20 og besluttede at blive op af Dagen. Humeuret, som min stakkels Skrædder, jeg er nær ved fixe Ideer. Udsigt over Havet.

Torsdag 16. Varmt. Tøiet kom Klokken 12, tog afsted med Jernbane Klokken 4½ og naaede til *Amiens* 7, tog ind i
 25 Hotel d'Angleterre; en engelsk Familie Vilson fulgte med. Gik ud at see La foire. Gjøglerbod, den ene op til den anden, de kom frem i Solskin i Trikot, det gjort[e] Een melankolsk;

12) ved] *foran er overstreget hv* 23) Tøiet] *foran er overstreget* Klokke 27) gjort[e] *liniuegang*

der var en frygtelig Kjælling en gammel Mand der dandsede med sin [V]iolin og en ung kraftig Fyr der voltigerede; franske Soldater spadserede op og ned, Musiken klang skjærende hinanden, – Boutiker med Varer. Gik tidlig hjem hvor jeg havde faaet et Bed room og en Sallon.

5

Fredag 17. Gik hen at see Kirken der mindede mig om den i Ulm. Klokken 10 $\frac{1}{2}$ med Toget fra Amiens; paa Banegaarden købte jeg mine Eventyr paa Fransk; Engelænderen Wilson gjorde det samme, med ham[,] Kone, og endnu et Par Engelændere gik det saa afsted; jeg var frygteligt pisse-trængt! Kom Klokken 4 til Paris og tog ind i Hotel Valois, hvor jeg fik et godt Værelse i første Etage ud til Gaden; gik til Hotel Royal, Boulevarden og i Opera comique og saae første Act af Les mousquetaires de la reines, gav en Dreng paa Gaden min Udgangs Billette, drev saa til Palais royal, om i Gaderne og hjem og drak Grok

10

15

Løvedag 18. Meget varmt; besøgt *Delong*, derpaa Baron Dirking Holmfeldt hvor jeg maatte igjen en Time efter. Fik to Breve fra Jette Wulff, eet fra Fru Serre, et fra Frøken Bölte, senere et fra Faderen Collin hvori var Brev fra Jette Collin paa Føhr. / Paris blev mig intet glad Ophold ved sig selv og ved Breves Meddelelse om min Bogs Nedrivelse; mødte paa Gaden Major Barth; Phister med Kone og Datter er kommet her igaar. Gik i Varietés og saae Le Billet de Faveur og Cest ma fille og les Gardes du Roi de Siam; endnu et Stykke gik jeg fra.

20

25

Søndag den 19 sagt Farvel til *Delong* og *Dirking*, kjedet mig i denne hede Bikube, vandret og vandret, aandet Støv

2) [V]iolin] *ms. har Niolin, ordet rettet* 22) Breves] *først skrevet Brevenes*

og Hede – Imorges Besøg af Phister, som omfavnede mig var meget kjærlig og rørt, sagde at jeg var Digteren ham man maatte elske og bøie sig ærbødigt for; kjørte til den preusiske Gesant, Portneren sagde Passet var i Orden, besluttede at
 5 reise imorgen Klokken 12. Mit Blod ganske som Ild! – Om Aftenen mødte jeg Madam Phister og Datteren, jeg gik op med dem og passiarede næsten to Timer. Sendt Brev til Enkedronningen og til Faderen Collin og Jette Wulff.

Mandag 20 Besøgt Eckart og den unge Scharff, læst i
 10 Caffeen Critikken over »At være eller ikke være«. Kjært med Scharff til Nottre Dame og porte Etoile. Den Preusiske Portner ikke høflig. Med Toget Klokken 5½ til Epernay; hvor jeg kom henved 10 og efter lang Venten fik mit Tøi, Hotel de l'Europe var italiensk uordentligt, en venlig Op-
 15 varter der svedte Løg, spiiste og drak. –

Tirsdag 21. Klokken 10½ til Banen; jeg var uvis om det var det rette Tog jeg kom med, mit Tøi var ikke at opdage i Pakvognen, spurgte om det uden Nytte, jeg var vis paa det var galt, men Toget fløi; i Vognen fire Portugisere, den ene
 20 kjendte O Neil; en gammel fransk Cavaleer, der gjorde sig magelig. / Vi fløi og fløi, frugtbare Egne rullede op; nu blev Vognen fuld ved to Damer; – Støv og Solhede. I Nancy et Ophold, en halv Flaske Viin og en halv Kylling kostede 5 Frank; naaede 4½ Strasburg og tog ind i Hotel
 25 dela fleur, her talte Opvarterne tydsk, vare venlige; tydsk Table dhote. Som vi sad og spiiste, hørtes Skrig, der var Ild-

5) 12] først skrevet s 11) Dame] først skrevet d Ame 13) lang] først skrevet langt 14) uordentligt] u først skrevet s 17) det] først skrevet den 22) I margin ud for linierne 22-24 har Jonas Collin noteret 1857 23) Kylling] indføjjet over linien; derunder er overstreget Høne 24) naaede] først skrevet naade

løs, dette havde nu været her i Byen 3 Dage efter hinanden og ellers ikke i flere Aar; Hotel du Rein brændte, hele Taget stod i Flamme, Tøi og Papirer kastedes ud af Vinduerne, Vinden bar det høit, jeg kom i Trængsel. I Seng før ni. –

Onsdag 22. Op Klokken 8; saae den prægtige Kirke, der er i reen Stil, næsten som en græsk Tragedie og dog gothisk; det gjør Øiet saa vel at see en saadan Eenhed, som den der er i ethvert Naturens Værk, man troer det er skabt af Naturen selv. – Klokken elleve herfra, kjørte i Omnibus den meget lange Vei til Rhinen, her blev Passet seet og derpaa ved den anden Side af Rhinen i Baden. Tøiet kun aabnet; meget høflige Grændsebetjente. Kom i Vogn herfra; med bare Franske; troede at Toget kjørte sydpaa, idet at man fra Kehl maa to Stationer af en sidegrenet Bane. – Jeg følte mig ikke ganske vel; det gik Gudskee Lov over; en stakkels fransk, gammel Dame blev syg, kastede op og forsvandt af Vognen ved Carlsruhe, hun skulde have været til Heidelberg; her kom nogle Manheimer Damer ind i Vognen og tog Plads, og grinede af mig mærkede jeg nok. – Naaede Klokken 10 til Hotel de l Europe, (i Manheim) det ligger paa den anden Side af Byen, tæt ved Rhinen, jeg troede først at Kudskene kjørte reent galt; fik et elegant Værelse ud til Rhinen, som jeg saae og Lysene skinnede ovre fra den lille bayriske By; Blæst. /

Torsdag 23 Maven lidt urolig. Kjørte halvanden Time for tidlig til Banegaarden, efter at have betalt en dyr Regning, drev her og kom saa i en Vogn alene, men ved Darmstadt, kom een Familie til, Manden blev baaret af en Soldat han var syg i Fødderne, jeg troer ogsaa lidt gal. Klokken 2½ i Frankfurth i Weidenbusch, (N° 3 første Sal) skrev

Brev til Fru Serre og sendte det afsted! – I Theatret »Luzia von Lammer[mo]or«. her opdagede jeg Fru von Eisendecher og Gustave, besøgte dem i Logen og lovede næste Dag at komme.

- 5 *Fredag 24* Efter at have faaet min Vask gik jeg til Bülow, der havde »Raad« og jeg traf ham ikke, blev Resten af Formiddagen hos Fru von Eisendecher, hvis Mand samme Dag var taget til sin Hertug i Ems; jeg klippede for den lille Christa, der var en Gesant med til Bords, hans Datter og
10 Gustave kjørte mig til Hotellet hvorfra jeg Klokken 5 reiste til Gunderthausen og kom 10 om Aftenen; maatte tvers over Banen hvor Vognen snart foer, overnattede oppe i »Belvue«, med smuk Udsigt over Viaducten.

- Løvedag 25* med Morgentoget til Leipzig en Baron, der
15 havde været Calaf i Turandot ved Masketogene i Weimar var med og roeste dansk Litteratur: »hvilke Mænd have De der« sagde han »Øehlenschläger og Andersen«, han blev lykkelig ved at møde mig saa ret paa mig; der var ogsaa fra Vestfalens Münden en Friherre der var glad ved
20 Mødet. Keiseren af Rusland var netop indtruffet i Besøg paa Wilhelmsthal. Kom Klokken 5½ til Leipzig, / hvor Droske Kudsken tog 3 Personer med i Vognen mod min Villie, jeg skjændte dygtigt! Delbancos lille Søn kom mig imøde ved Porten; traf Fru Delbanco og Fru Lorck. –

- 25 *Søndag 26.* Gik til Hr Lorck og til Wiedemann, der havde 10 smukt indbundne Exemplarer til mig af »Sein og Nichtsein«, en smuk Anmældelse af Bogen af Kühne i »Europa«,

11) Gunderthausen] t *først skrevet* s 16) roeste] *først skrevet* kjendte 19) Münden 2: Minden 23) skjændte] *foran er overstreget* var

ogsaa Berlings Tidende var ganske velvillig. Klokken to tog jeg fra Leipzig og kom Klokken 5 til Dresden, hvor jeg fik et slet Værelse øverst oppe i Stadt Rom, meget utilfreds; saae i Theatret Schillers »Die Räuber« hvori Dawidson spillede ypperligt *Franz*, her mødte jeg Philipsen (Broder til Fru Abrahams) med Familie; i Hotellet ventede Major Serre mig, han og Kone, samt Wahle havde været ude paa Jernbanen Klokken 9 at modtage mig, jeg fulgte hjem med ham; lovede at følge med til Henselts Gods i Schlessien hvor Fødselsdagen skulde feires[;] kom hjem; Sengen slet, sprang op, fik den laved om af en uhøflig Pige, var ærgerlig kunde ikke falde isøvn før Kl 2.

Mandag 27. Vækket af Naboerne Klokken 5; op Kl 6½ fik Breve postrestante fra Jette Wulff, Louise Lind og Redacteur Bille, samt fra Marcus Spring i Amerika. – Tog hen til Serres ledsaget af Sigwarth Dahl; først halv ti kjørte vi ud til Jernbanen; det var en trykkende Hede; i Görlitz kom vi paa en anden Bane, det var næsten 4 Times Fart og nu med Vogn 1½ Times. Jeg var træt. En Fru Præsidentinde fra Berlin fortalte om Listz hvorledes han havde spillet Bethoven saaledes at hun ikke kjendte det med sine indlagte Kunster, en dygtig Musiker havde sagt Vent og De vil komme til at kjende det naar han kommer tilbage igjen. Denne havde spurgt Lists hjemme hvorfor han saaledes gav Bethoven, »fordi Publicum betaler 2 Thaler, saa vil de have noget Aparte, gav jeg Bethoven som han var de vilde ikke være tilfreds, man vil have Noget Aparte – Bethoven er for godt!« og nu spillede han for Kunstneren tro og ypperligt

7) han] først skrevet de 27) man vil] først skrevet det er for

B, som Listz kan spille, naar han vil. / endelig naaede vi Röhrsdorff Pjanisten Henselts Slot, med Taarne og Park, han omfavnede og kysede mig ogsaa Fru Henselt trykkede et Kys paa min Kind; vi saae det godt udstyrede Huus, mit
 5 Portræt hang i Fruens Soveværelse, et smukt Bjørneteppe med det udstoppede Bjørnehoved ved som Fodskammel laae foran Sophaen; i en anden Stue stod en stor udstoppet Ulv, en mægtig levende Hund gik om i Stuen, stille og vagtsomt. Spadserede i Haven og gik træet iseng.

10 *Tirsdag den 28* Major Serres Fødselsdag. Jeg læste af Romanen og siden et Par Eventyr. Henselt spillede mageløst, jeg skrev et Digt til ham; her var en Deel Gjester, de drak min Skaal med et »hoch!« jeg maatte klippe for de unge Damer. Pastor bad mig hilse Forchhammer. Tor-
 15 denveir.

Onsdag 29. Drømt hæsligt hele Natten, sovet uroligt; Lyn paa Lyn. – I Formiddags spillede Henselt igjen, vistnok en Time, blødt som Vanddraaber faldt Tonerne; hvor vidste han ikke at løse dem fra Klangbunden og bruse ud i Luften.
 20 Vi skulle bort i Dag men jeg afgjorte at det blev til næste Dag. Henselt klædte sig som Stutzer, jeg klippede ham uhyre Flipper, han fik et af mine Tørklæder paa med kolosal Sløife; sin oldenborgske Orden i høire Knaphul, Skjorten trukket op saa Snippen hang ud, Glacehandsker & [;] Serre
 25 fik en skotsk Hue, jeg Tyrolerhat, begge havde vi Bluse og saaledes kjørte vi med Heste af arabisk Moder og Fader fra Stepperne ud i Landsbyen til Svogeren og Præsten, Tjeneste-

2) Röhrsdorff ∴ Gersdorf
 er overstreget Serre fik skot

17) vistnok] *foran er overstreget h*
 25) fik] *først skrevet og*

23) sin] *foran*

folkene der troede det var høieste Pynt; Henselt dandsede Kankan, og gik til seent paa Aftenen med Flipper og Tørklæde, speilede sig & –

Torsdag 30. Klokken 9½ kjørt fra Gersdorff til Kollhoff hvor Jernbanen begynder, Major Serre var syg og stille; ved 5
Görlitz kom vi i Vogn med en polsk Godsbesidderinde, der først var dvask siden meget inladende. – Klokken 3 i Dresden hvor jeg logerede / hos Serres, en Seng blev reist i Salen; bragt Fru Goethe et Exemplar af Sein oder nichtsein, traf hende ikke og gik i Operaen og hørte Fru Marlow som Luzia 10
di Lammermoor. Om Aftenen hjemme Sigfried Dahl og Retzius.

Fredag 31 Kjørt med Fru Serre til Maxen, besøgt mit Træ; træ og tidlig til sengs, nerveus Mavesmerte.

August

15

Løverdags den 1te Skrevet Brev til *Dickens* og afsendt det, ligesaa til *Ingemann* og deri eet til Fru Scavenius; hele Dagen gik der med; jeg var angrebet; Trykken i Hjertekulen, denne selv med røde Prikker. – Om Aftenen læstes for første Deel af »Sein oder nichtsein«. 20

Søndag 2. Besøg fra Dresden. Skrevet og sendt Brev til Faderen *Collin* og Jette *Wulff*. Læst paa Engelsk little *Dorrit*, som jeg hver Dag vil fortsætte. Varmt, smukt, Veir.

Mandag 3. Meget varmt; kjørte med Majoren til Mar-

4) Kollhoff ☉: Kohlfurt 11) Sigfried Dahl ☉: Siegwald Dahl 12) Retzius ☉: Riccius

morbrudet og Kalkovnene. – Om Eftermiddag og Aften læste vi Romanen. Spadseret; meget varmt selv i tynde Sommer-Buxer.

5 *Tirsdag 4* Samme Varme. *Brev fra Fru Balling*. Sendt »Sein oder nicht sein«, samt *Brev til Geibel* i München og Frøken *Clara Heincke* i Breslau. Endt i Aften Læsningen af »Sein oder nicht sein«.

10 *Onsdag 5*. Meget varmt. Skrevet og sendt *Brev til Madam Anholm og Fru Balling*. Fik i *Krydsbaand* et »Dagblad« fra Paris over Frankfurth; et *Brev fra Fru von Eisendecker* i Frankfurth; (her kom i Besøg en gammel *Baronesse Lüttau* fra Schlesien, der kom fra *Kreitscha* tilfods og altid gaaer, hele Reisen. Hun var i en sort *Kjole* tæt op til Halsen en lille *Strimmel* og et *Hovetøi*, som Fruerne paa de gamle
15 *Ligstene*.) *Pastor Heine* kom her iaften.

Torsdag den 6. *Brev fra Faderen Collin og A Bournonville*. Meget varmt. Skrevet til *Fru Serre*:

Et Hjerte kjærligt, tro og rigt
Der løfter til et Skjønheds Digt /
20 Selv Hverdagslivet, – see det ret,
Saa har Du netop dit *Portræt*.

Sendt *Brev til Louise Lind og August Bournonville* Om Aftenen kom Frøken *Valentine Walthersdorff* fra *Röhrsdorff*; der blev spadseret i [d]en maanklare Aften.

25 *Fredag 7* Nogen Regn; igaar oversatte *Fru Serre* og jeg *Aamanden*, idag: En *Perlesnoer*. – *Pastor Heine* reist hjem.

6) Læsningen] først skrevet min R 8) Madam] først skrevet Fru 9) Krydsbaand] først skrevet Kreuts 18) tro] først skrevet mildt 26) idag] foran er overstreget jeg

Løverdags 8 Idag er Hunden Lola død, forleden døde Gaston; eengang havdes her 21 Hunde. Svæver i Tvivl om jeg skal indbyde Harald Drevsen at komme her. – Kjølig Aften. En ung Skolemester kom her med alle sine Landsbybørn, Piger og Dreng, de fleste saae opvakte ud, han allermeest; han har været Bondedreng og er opdraget af Major Serre og hedder

Søndag 9. Skrevet Brev til Storhertugen af Weimar; det kommer afsted med Posten imorgen. Tordenveir. Da vi om Aftenen læste kom en Mand og mældte at Architecten Wahle pludselig var død, den tjenstagtige alfor opmærksomme Wahle, der fulgte os tilvogns da vi kjørte herud, ham jeg lovede »Sein oder nicht sein«, pludselig død; det er af Cholera, sagde Majorens Søster, det foer gjennem mig, jeg blev ilde derved; han er død af Hjernebetændelse. Sov ikke godt.

Mandag 10 Brev fra Faderen Collin og Eduard Collin. Skrevet til Harald og indbudt ham her til den 19de August. Brev til Eduard Collin. Brev fra Frøken Heinke hun er med sin Tante Frøken Natalia Werner i Dag kommet til Dresden og ønsker at møde mig, imorgen skal jeg tilfældigviis der ind med Fru Serre, det falder ret godt.

Tirsdag 11. Ikke ganske vel, bedre efter at have nydt de bitre Draaber. Kjørt med Fru Serre og Fru Klein til Dresden og overnattet i Serres Huus. Gik med Fru Klein hen i Stadt Rom. Frøken Heinke kjendte mig strax; hun saae lidt jødisk ud, mindede mig om Lægen Melchior i Kjøbenhavn. Tanten var livlig og har vist været smuk. Gik derfra til Fru

13) pludselig] først skrevet pludli 15) ikke] først skrevet sle 18) hun] først skrevet Tirsdag 11 25) Stadt] først skrevet Stat

Göethe, hvor jeg traf Dr Kühne, derpaa i Theatret og saae Schillers Die Jungfrau von Orleans, udført af Fru Bayer-Birk; gik derfra i femte Act; (der er 6).

5 *Onsdag 12.* Besøgt igjen begge Damerne, der imorgen /
ville komme til Maxen, Frøken Werner er en Veninde af
Majoren og hans Søster. Besøgt Fru Göthe der var meget
glad over min ny Roman; Klokken fire kjørte vi ud til
Maxen med Generalinde Vogel fra Berlin, en Veninde af Fru
Serre, Brev fra Ingemann. —

10 *Torsdag 13.* Klokken elleve kom Frøken Verner og Frøken
Heinke, med dem havde taget Vogn en Frøken Wolfhagen
i Familie med Wolfhagen og Rosløffs i Kjøbenhavn, hun
behagede mig ikke var so emanisepert, saa ilde ud og bar
blaae Brillen. — Gaaet med dem i stærk Hede til mit Træ
15 og Moskeen. Læst to Historier og fortalt Svinedrengen. Kjört
med dem til Rabenhorst. Blev drillet af Alle Damerne, selv
af Frøken Walthersdorff og Margarethe at jeg havde i Dag
viist mig saa særdeles elskværdig for den unge Dame. Clara
Heinke synes en klog Pige, hun var meget hjertelig mod mig.
20 De reiste efter Kl 8. Om Aftenen da jeg var i Seng forstyr-
ret i Søvn ved Generalindens Ringen og Rumsteren.

Fredag 14 Varmt Veir. Efter Bordet tog Fru Serre til
Dresden for at sige Farvel til Fru Goethe, som imorgen gaaer
til Weimar. Begyndt Auerbachs »Barfüszle«.

25 *Løverdags 15.* Allerede Klokken 8 imorges kom Fru Serre
her tilbage igjen og bragte mig en Composition: Pensee af Carl
Retzius, dediceret mig. Skrevet Brev til Fru Thora Hart-

4) Besøgt] først skrevet Vi 13) emanisepert] først skrevet emanic 17) af]
indføjet over linien 19) synes] først skrevet var

mann, det kommer afsted imorgen tidlig, meget varmt Veir. – Ikke ganske vel, Hoemoredalknuder genere mig og gjør mig febril. Læst for af mine Digte. I Dag endte jeg »Barfüssele«. Meget smuk!

Søndag 16. Smerter i Bylterne Klokken 12 omtrent kom to store Selskaber, en General, der strax talte Poletik til mig, siden forsonede jeg mig med ham, han var godmodig; gik med til mit Træ; Hul paa Bylden. 5

Mandag 17. Brev fra *Storhertugen af Weimar* der var vred fordi jeg ikke havde saalænge skrevet og nu heller ikke kom til ham, der var imidlertid saa Meget Inderligt deri at jeg bestemte at tage derhen, vidste jeg kun hvad jeg skulde gjøre med Harald, plagede mig meget derover, besluttede at tage ham med. Brev fra *Jette Wulff*. Besøgt Pastor Fränzel, han, Kone og fire unge Piger vare her om Eftermiddag og Aften; der kom ogsaa, hvad her er usædvanligt, to / Storke, satte sig paa Husets høie gamle Tag og overnattede i en Skylregn. Fru Berg og Fru Falckenstein kom ogsaa iaften. – Politisk Strid om Dansk og Tydsk med Serre. 10 15

Tirsdag 18 Brev fra *Harald* at han ikke kunde komme, Regnveir. Skrevet Brev til *Storhertugen af Weimar* til Fru Ingeborg Drevsen og Madam Anholm. Her kom om Aftenen fra Berlin en Apotheker med sin Kone, en Slags Qvaksalver, der førte det store Ord, ingen Læger duede, han selv var lige dygtig i Chemi, Jura og Theologie; spidsfindig førte han Alt til sin Fordeel. Jeg kourerer ikke, 20 25

9) Mandag 17] tilføjet over linien; derunder er overstreget Mandag 17 9) Brev fra *Storhertugen af Weimar*] disse ord er ved en klamme flyttet fra søndag til mandag 14) Brev] foran er overstreget Besøgt 20) Tirsdag] først skrevet Man 20) 18] først skrevet 19

jeg siger Menneskene Maaden hvorpaa de selv kunde hjælpe sig, jeg faaer fra alle Lande, nylig fra Kjøbenhavn, skriftlige Meddelelser om Sygdomme, maa gaae Brevene nøiagtig igjennem og besvare disse. Han laae i Strid med Politiet; han havde Middelet mod Cholera, man havde ved Politiet taget det fra ham, han havde udleveret 3 Flasker og ved den anden Ende af Disken solgt 20. En saadan colossal Forfængelighed har jeg ikke kjendt, han førte alene Ordet; det var trættende. Jeg havde viist Generalinde Vogel Brevet til Hertugen af Weimar for at corrigeres, Fru Serre tog det ilde op, det var ikke Tillid til hende, hun udtalte det, jeg forklarede, hun kom igjen der med da jeg gik til sengs og jeg blev vred.

Onsdag 19. Sovet daarlig, blev grebet i Klæderne af Hunden Ali; Scene med Fru Serre, som jeg sagde at jeg havde udeladt i mit Brev at hun misundte mig de eensomme Øieblik med Storhertugen, sagde at Sligt kunde jeg ikke skrive og ærede hende for meget dertil; hun græd og var utrøstelig for min ilde Stemning og Alt blev godt igjen! Apothekeren forærede Serre 6 Digte af sig, han har skrevet dem for at vise Verden at der endnu var Digtere; han læste aldrig noget af Andre han havde nok i sig selv. – Han og Konen reiste Kl 10. Der blev læst i Dag »Raphaella«.

Torsdag 20 Skrevet paa Eventyret om »Flaskehalsen«, læst Historier af Zschokke. – Regnveir idag, som igaar. Var inde i Stuen den hele Dag. »Die Glücksbluhme« blev læst. Om Aftenen skrev jeg paa Tydsk Vers til opgivne Riim.

Fredag 21 Veiret noget bedre. Skrevet Brev til *Jette Wulf* og til *Bille*, hvilke sendes afsted imorgen tidlig. / Om Aftenen

9) Jeg] først skrevet F 20) noget] først skrevet nok 25) Die] først skrevet Ly

læstes høit mine »Skygebilleder af en Reise til Harzen &c.«.

Løvedag 22. Skrevet Brev til Malle Drevsen paa Silkeborg, det kom afsted idag. Smukt Solskins Veir. – Mod Aften kom Carl Serre. Jeg gik op til Finkenfang, smuk Udsigt; var i Dag tre Gange ved mit Træ. Breve faaer jeg slet ikke, er meget urolig for at Dickens slet ikke har modtaget min Skrivelse. Til Aften lavet Charader: 5

Maxen.

Das erste is ein Königs Nahme,
 Das Zweite ein halbes Notabene , 10
 Das Ganse ist um die Hertzen ein Rahmen,
 Der Natur die schönste Scene.

Margaretha.

Im Norden var es ein' Königin,
 In Maxen ist es ein treuer Sinn, 15
 Der ganze Nahme der weiten Welt
 Als ein ächte Perle gilt.

Søndag 23. Sendt Brev til Wiedemann. Skrevet til *Dickens*, det kommer først afsted imorgen. Smukt varmt Veir. Til Middag kom Hr Schmaltz med to Døttre. Brev fra Fru Scavinius. Sting i mit Hjerte. – Fru Serre egensindig vilde ikke 20

3) kom] *først skrevet* kommer 3) idag] *først skrevet* imorgen 3) Mod] *først skrevet* On 10) halbes] *først skrevet* halber 12) Der] *først skrevet* Die 12) die] *først skrevet* des 14) ein'] ' *senere tilføjet* 15) ein treuer] *først skrevet* der treue 16) Nahme] *først skrevet* Nahmen 16) der weiten] *først skrevet* die weite 17) Als ein ächte Perle gilt] *først skrevet* Es als eine Perle gelt 21) Hjerte. -] *derefter er overstreget* Mandag 24

kjøre med Leie-Heste, da hendes egne vare syge, Gene[ra]l-
inde Vogel fortvivlet, jeg arbeidet imod og det blev bestemt
at vi imorgen skulde til Byen. –

Mandag 24. Klokken 8 skulde vi afsted, Hestene kom
5 først halv ni, vi vare langt hiin Side Maxen da savnedes min
Plaid, jeg løb tilbage og i Landsbyen laae den paa Veien,
hvor Fru Serre var traadt i Vognen. Drivende af Sved kom
jeg i Vognen, Vinden blæste koldt, det var Efteraar, jeg
blev indpakket i Plaid[en]. I Dresden gav man i Theatret
10 ikke »Nur eine Seele«, men Nehmt ein Exempel daran, Der
Hausmeister in tausenden Ängsten og Er is nicht eifersüch-
tig. Jeg saae kun de to første Stykker. Lüttichau havde givet
mig Billet til sin Loge saalænge jeg var her. Bestilt nye
Buxer.

Tirsdag 25. Besøgt igaar Auerbach, der var Wolfsohn, der
15 kom op af Trappen med mig en Musik Lærer fra Postdam,
man troede at han var med mig, han havde en Stambog,
jeg skrev deri og Auerbach og Wolfsohn, Manden sang et
Par Viser og gik. – »Das Leben ist das schönste Märchen«,
20 Auerbach skrev Dette har A skrevet i mit Huus. Wolfson: At
disse to Dichter gjorde das Märchen zum Leben. – / Besøgt
Hr Edler von Qverfeldt, en ung noget dvask Mand, han
talte lidt dansk. – Bragt Auerbach min ny Roman. Om Af-
tenen i Theatret: Spontinis Opera »Ferdinand Cortes«, slet
25 sat i Scene; Fru Vogel og »die Rätinn« Caroline Klein,
Majorens Søster vare der ogsaa jeg tog en Vogn til dem
hjem, den kostede da der var to Heste for 1/2 Thaler.

Onsdag 26. Besøgt af Reticus og een af hans litteraire Ven-

15) 25] først skrevet 15 28) Reticus o: Riccius

ner, der vilde oversætte Ole Lukøie; senere, Besøg af von Qverfeldt. Besøgt *Wolfsohn* der vil skrive en Anmeldelse af »Sein oder nichtsein«, han ønskede der til at besidde mine samlede Skrifter, jeg forærede ham Romanen og han gav mig »Nur eine Seele« og sit nyeste Drama: »Der Oster- 5
nacht«. – Vi talde sammen over en Time, han boer Sidonienstrasse N° 4. Besøgt Dr: Kühne. – I Theatret: Der Weiberfeind, et *flaut* letfærdigt Stykke: Ball zu Ellerbrunn; gik hjem med Generalinden og følte mig nerveus.

Torsdag 27. Drømt fælt om Natten, sovet daarligt, kjørt 10
til Maxen Klokken 9 og kom her henimod 12. Meget varmt Veir. – Knikken i Hovedet.

Fredag 28. Sendt Brev til Kammerherre Goethe i Weimar. Idag Brev fra Fru I. Drevsen i Kjøbenhavn, fra Fru Recke den unge Friman Koren i Aalesund i Norge. Skrevet 15
Brev til Fru Scavenius og Ingemann, de sendes afsted imorgen tidlig. – Majoren hoster, forkjølet, ækel.

Løvedag 29 Indqvarteringen kom en Friherre Major von Hausen, en Adjudant von Duscher; ham førte jeg til mit Træ, han fortalte mig om en Engelænderinde. – Serre har 20
mod sin Kones Villie dumt forpagtet bort Jagden her for 47 Thaler, gjør altid gale Projecter, vilde et Aar fore Heste med Brød og de bleve alle syge. Solgte Alt Qvæget; har tidt fixe Ideer. Læste et Par Eventyr. Daarlig Mave imorges.

Søndag 30. Smukt Veir. En Søn af Carl Maria Weber 25
kom her med Kone og lille Datter i Besøg; han behagede mig, vi syntes at sympatisere, han lovede mig et Aftryk af sin Faders Døds Maske, fandt at jeg lignede ham. Der var

6) over] *foran er overstreget* til 21) dumt] *ms. har dumst*

stort Middagsbord, Klokken halv tre stod jeg op og det blev bestemt at »Räthinn« Klein skulde tage med ind til Dresden da kunde jeg sove der i Serres Værelser. Fru Serre græd ved Afskeden ogsaa Generalinde Vogel. Vi naaede Dresden før
 5 fem, og da mit Pas var paaskrevet gik jeg i Theatret og hørte: »Der / Wasserträger« af Cherubini. I Logen fik jeg Vesit af Hr Albrech fra Kjøbenhavn (forlovet med Frøken Hering), han vilde vide en Reiseplan. –

Mandag 31. Klokken 10 Gik Banetoget til Leipzig, det
 10 var en smuk ny Selskabsvogn, her hilste Preuser paa mig. I Riesa, hvor vi holdt, talte jeg med Auerbach og hans Kone der var med samme Tog. Fik i Hotellet den Stue jeg var i før med Einar. Gik i Theater til Hendriks Benefice *Machbeth*, en ussel Forestilling, jeg var dertil ikke vel og gik hjem
 15 efter 3 Act. Talt med den ældre Riccius.

September.

Tirsdag 1ste. Ikke vel; angst for at tage bort med »Schnellzug« vovede det dog og kom Klokken eet til Weimar, netop i det Beaulieu reiste til Wildbad i Schwar[z]wald. Saae paa
 20 Theaterpladsen Schiller Goethe Monumentet opstillet, de vare indsvøbte i tætte Drapperier men man saae dog Formen og Fødderne. Hele Byen i Virksomhed, Goethe har bestilt Værelse til mig, Zum Elephant, det koster 1½ Thaler daglig, Udsigt til Torvet. Goethes Huus pyntes, ogsaa Schillers, talte med dennes Besidder han tog mig an for den unge
 25

7) Albrech 3: Albech 16) September] foran er overstreget Tirsdag

Wieland. Besøgt Schöll som gav mig Billet til Hoftribunen. Var hos Grev Beust, Fru Göethe, Walter Goethe og Fru Gross. Regnveir. Paa Raadhuset vaie Flag, Folk løbe travle om med Flag og Guirlander. Hjem og i seng Kl 9

Onsdag 2. Tribunepladsen er kun for Hofpersoner, den blev afhentet og nye, ligesom Theaterbilletter sendt mig. 5
Klokken 12 var jeg paa Slottet for at træffe Storhertugen der kom ind fra Belvedere, han tog mod en Prindsesse, jeg blev af hans keiserlige Moder uden at være mældt tilsagt til Taffels Kl 3½. Fik Billet fra Hertugen til i Aften. 10
En Husar kom fra ham og kaldte mig paa Slottet 2½. Storhertugen trykkede mig i sine Arme, kyssede mig paa hver Kind, jeg gjorde det samme ved ham, længe holdt vi hinanden i Armene, han talte meget om min ny Roman, bad mig i dette Aar skrive sig flittig til. Hos den keiserlige Moder, med 15
hvem jeg talte, havde jeg Samtale med Prindsessen af Preussen og en weimarsk Prindsesse. – Hertugen meente at en nutids Første kunde fremstilles ædel paa Scenen, hans Opdrager meente at saa maatte Omgivelsen være komisk. fik ved min Side Grev Beust og Excellensen / Det er 20
Schölls Fødselsdag forærede ham »Sein oder nicht sein«, var indbudt der til Middag, traf Auerbach. Besøgt Grev Henkel, som vi gik mødte jeg Emil Devrient som jeg talte med. I Theatret blev opført Göethes *Iphigenia i Tauris*, herfra gik jeg til Schöll hvor jeg traf Rietschell og flere. Hele Byen i 25
travl Bevægelse med at udsmykke Huse.

Torsdag den 3. Klokken 5 omtrent vækket ved Klokkeringen, Torvet var alt opfyldt af Mennesker, hvidklædte

9) hans] først skrevet den 24) Iphigenia] først skrevet If

Piger kom ud fra Raadhuset. Jeg gik igjen i Seng, da buldrede det paa Døren Huusknægt raabte: Nu begyndte Festen. – Husene ere smykkede med Guirlander og Krands, alle de tydske Flag, rundt om sees de fem Buster, Carl August, Schiller Goethe – Herder, Wieland. Raadhuset gothisk bygget vaier med Vimpler og Faner som var det et festligt smykket Skib. Auerbach boer hos Dr Ulmann, denne indbød mig i dag at see Schiller-Goethe Monumentet fra sit Vindue. De forskjellige Tog droge forbi mit Vindue; jeg gik
 5 hen til Tribunen N° 1 hvor jeg havde Plads for at see Grundstenen Nedlæggelsen til Carl Augusts Monument paa Fürsten-Platz. Det regnede noget, Paraplyerne generede, Talen var saa lang, efter en Time gik jeg hjem, smukt var de forskjellige Lag og især Studenterne med vaiende hvide Struds-
 10 fjer i deres Mütser. Stort Taffel hos Storhertugen. Talte med Prindsesse Carl om Dronning Caroline Amalie, sad tilbords mellem Intendanten Dingelsted og Ritger paa Wartburg, hvem jeg lovede at komme og boe hos et Par Dage paa Vartburg et følgende Aar. Min Mave ikke god i Dag. I
 20 Theatret Fest Forestilling et Forspil af Dingelsted der Aerktekrantz, derpaa Palæophron und Neoterpe af Goethe og tredie Act af Don Carlos. (denne var E. Devrient) Dawison gav Philip den Anden. – (Ved Taffelet talt med Schillers / Børnebørn, Officeren von Schiller og den unge von Gleichen
 25 der ligner sin Morfader). Forspillet meget smukt og patriotisk, Erbgrossherzog blev frem hævet og den lille Ven hilsende til Tak, Dingelsted fremkaldt. Meget varmt – Talt med Frø-

3) Guirlander] G først skrevet B 17) Ritger o: Ritgen 23) (Ved] først skrevet P 25) ligner] først skrevet lignede

ken Seback og Intendanten for Hanover Theater v Platen.
Regnveir den største Deel af Dagen.

Freitag 4. Regnfuld Mor[g]en, Besøg af en Hr Glogau. Min Mave hver Dag slet. Gik til Wielands Plads, under hans Lindetræ (?) stod Statuen, det var Solskin, en Hr Treu fra 5
Halle bad mig skrive mit Navn paa et Blad, jeg skrev: »Das Leben ist das schönste Märchen«. en anden Herre, Boghandler fra Frankfurth am Main førte mig over til Boghandler Voigt; at jeg der fra Vinduet kunde see Stadsen, man lavede Pyrremønt Thee til mig, var særdeles opmærksom, traf her Frøken Seebach, gik derpaa til Theaterplads hvor en ung Officeer førte mig gennem Mængden til Dr 10
Ulmans Huus, her traf jeg Liszt med Fyrstinde Wittgenstein og Prindsesse Maria. Det var et stort Moment da Sløret faldt for Digter Gruppen Schiller og Goethe, Schiller ligner mig. 15
Paa Storhertugens Tribune var Fru Göthe med Sønnerne, den unge Gleichen og Schiller; da jeg siden gik ned i Gaden fløi om Digternes Hoved en hvid Sommerfugl, det var som om den var uvis paa hvem den skulde sætte sig. – Tage, Vinduer og Gade opfyldt med Folk. Ved Taffelet sad jeg 20
hos Auerbach; Storhertugen tager mig altid i Haanden. – Om Aftenen i Theatret stort Fest Potpouri af Goethes og Schillers Stykker, Frøken Seebach, Devrients og Davison spillede, jeg havde en daarlig Plads, leed af Varme og Hede, talte med von Platen Intendant i Hanover, Svoger til Sehsted 25
Juul.

1) Hanover] *foran er overstreget* Braunschweig 2) største] *først skrevet* meeste
3) Mor[g]en] *ms. har* Morden 6) mit] *foran er overstreget* i 15) ligner]
først skrevet lignede 16) Göthe] *G først skrevet* S

Løvedag 5 Var indbudt til Frokost hos Fyrstinde Wittgenstein, men Prøven paa Concerten varede saa længe at jeg maatte gaae der fra for at komme til Hendes Keiserlige Høiheds Taffel; / sad her ved Dingelsted; Domprovsten fra Altenburg blev mig forestillet. (Igaar talte jeg meget med Prindsesse Carl.) Brev til Fru Serre, fik selv Brev fra Jette Wulff, og imorges Brev og et Digt fra Hr Treu. I Theatret Concert af Liszt, næsten Alt hans Compositioner, det var vildt, melodios og uklart. nogle Gange slog man med Bekner da jeg først hørte det, troede jeg at en Talerken faldt ned, jeg gik træt hjem; det var en Satans Musik.

Søndag den 6te Besøg af en ung Beundrer, skrev i Album. Daarlig Mave. Gik til Storhertugen, som bad og forlangte at jeg hver Maaned skrev ham til. indbød mig med sig i Dag til Wartburg, men jeg tog ikke derimod. Laqaien kom og bragte mig Festmedallien i Sølv og Kobber. Sendt Brev til Bille og til Hr Treu. – Klokkeren tog jeg med Banetoget fra Weimar; Billetten til Tanheuser i aften blev ikke benyttet. Venlige Mennesker i Vognen, der taltes om Danmarks store Mænd, jeg nævnede de døde, »men Andersen lebt noch!« sagde en militair Preuser. – Kom til Cassel tog ind i römischen Keiser, daarligt indquarteret, utilfreds og stærk forkjølet. –

Mandag 7. Hele Natten i en voldsom Sveed, Sengen var som overskyldet, mat og gik derfor først med Middagstoget og kun til Göttingen hvor jeg blev godt inquarteret i »die Krone«, iseng 7½.

6) Brev til] Brev først skrevet I T 12) Søndag den 6te] først skrevet Løvedag den 5te 14) indbød] foran er overstreget Da jeg

Tirsdag 8 Voldsom Hovedpine; slet ikke vel. meget angst for den halvfjerde Time lange Tour til Hanover, jeg vovede dog at gaae med Formiddagstoget, det gik bedre end jeg troede det, men var febril og følte hver Luftning; steg i Hanover af i Hotel royal, drak Kameel Thee; sendt Brev til Jette Wulff. 5

Onsdag 9 Var iseng Klokken 8 og svedte igjen grueligt var angst for Reisen til Hamborg; gik afsted halv 9; en Dame i Vognen spurgte om hun ikke havde seet mit Portræt før, det var Fru / Goldschmidt, Svigermoder til Jenny Lind, hun havde [sin] 16 Aars Søn med, syntes en særdeles dannet Kone, vi talte meget om Jenny og hendes Søn; hun havde nylig læst »Sein oder nichtsein« og var meget opfyldt af den. Bad mig besøge sig, var ængstelig for mig og da vi kom paa Elben bad hun mig endelig strax sende Bud efter en Læge da der var Cholera i Hamborg, jeg blev nu ganske forfærdet, men igjen phlegmatisk og tog til Hamborg ind i Vittoria Hotel. 10 15

Torsdag 10. Bille sendt mig en lille Sæddel, han boer her i samme Hotel, fik Brev fra Fru Scavenius og Fru Malle Drevsen. Var lidt bedre, men altid dog Hovedpine, alle Tanker gik op deri. Klokken 5 fra Altona til Kiel, for at gaae med Dampskibet Hermoder, Veiret var prægtigt, men jeg træt og febril, da jeg hørte det ikke var Hermoder, men det mindre Skib, blev jeg og gik til Sengs henimod ti og sov i Sved og Vand og Hovedpine til 7; jeg læste dertil i 20 25

11) [sin] *ms. har syng* 16) der] *først skrevet det* 26) til 7; jeg] *først skrevet til 7. - derefter er på næste linie overstreget* Fredag 26) læste] *tilføjet over linien; derunder er overstreget læste*

Avisen at der er stærk Cholera i Korsør, en deilig Hjemkomst.

Fredag 11. Torden og Skylregn. Eideren gaaer til Korsør ført af Capitain Hedemann, talt med ham, han lovede mig
 5 en egen Kahyt, dersom den ei blev taget, jeg betingede mig den da for Betaling. Besøg [af] den nederlandske Consul Schmidt der indbød mig til Middag Klokken 4; Her traf jeg Rosen og Capitain Hedemann, samt Balle; min Skaal blev drukket. Om Aftenen Kameelthee hos Schmidts Svigerfader
 10 Consul Lütchen. Fik en seperat Kahyt.

Løverdag 12 havde sovet ret taalelig; læste til Morgen i Avisen at netop paa Eideren (hvor jeg var ombord) havde en Opvartnings Pige faaet Cholera; kom to Timer for tidlig
 15 til Korsør, Byen saa trist og uhyggelig ud, jeg løb idelig urolig med Maven og for ikke at skræmme Ingemann og Sorø tog jeg Plads lige til Kjøbenhavn, der var mine Værelser ikke i stand, tog ind i Phønix, hos Collins saae jeg først Theodor som gav mig en Advarsel strax at reise bort
 20 igjen da saa godt som Alle havde Collerine; / jeg blev kjed og ærgerlig, besluttede dog at blive og see an. Mødt om Aftenen Hultmann som var henrykt over min Bog. Brev fra Dickens og Frøken Clara Heincke.

Søndag 13 Besøgt Ørsteds, som beklagede sig over at være daarligt behandlet med Brev; var hos Jette Wulff, som var
 25 glad, et Brev fra hende var forud sendt til mig i mit Logi. Middag hos gamle Collin, der drak min Skaal til Velkomst. Gik tidlig til Hotellet og tilsengs

Mandag 14. Iaftes fik jeg noget ækelt kogt Vand, som jeg

4) ført] først skrevet med

drak og i Dag var Skaalen complet med Chrystaller; ængstelig. Efterretning om 5 Cholera Tilfælde, Jonna og Stampe kjørte ihast fra Byen, Theodor raadede mig til det samme, det kan først skee med Aftentoget; kjørte til Ørstedes, Fruen laae af Cholerine; Jette Wulff græd ved Skilsmissen og var dybt bedrøvet; jeg bestemte mig, da det blev saa silde at naae Sorø at gaae i Dag til Roeskilde til Dom P[r]ovsten Ortved og netop ham traf jeg i Banevognen, hans Vogn ventede paa Banegaarden, jeg var Kl 8 i hans stadselige Gaard og fik en god Stue. 10

Tirsdag 15. Gik med Ortveds over at besøge Hartmanns der boe ved »Bjerget«, de bleve derpaa indbudte her til Middag. Sendt Brev til Faderen Collin, Jette Wulff, Ingemann og Madam Anholm. Jeg er endnu forkjølet; mit Uhr staaer. – Choleraen meget slem i Korsør. – 15

Onsdag 16. Vi kjørte til Middag ned til Hartmanns; efter Bordet læste jeg og en ung Dame sang smukt; fik mit Tøi fra Madam Anholm.

Torsdag 17 Besøgt Emil Hundrup, som var lidt fortrydelig over ikke at være omtalt i mit Livs Eventyr. Brev igaar fra Ingemann og Jette Wulff, hun vil have mig til at reise med sig til Rom. Brev fra Faderen Collin. Reist med Middagstoget til Sorø hvor hos Ingemann jeg fandt fru Holstein. Megen Talen om Cholera. Sendt Brev til Fru Serre og Fru Scavenius. 20

Fredag 18. Sendt Brev til Jette Wulff, til Wiedemann og Faderen Collin; naar skal jeg sige endelig engang sundt og godt! / 25

9) paa] foran er overstreget mig 17) fik] foran er overstreget Torsd

Løverdag 19. Her er en fæl Kloak tæt ved Ingemanns Have, den stinker stærkt; den unge Læge Holstein kom her for i morgen Aften at følge sin Moder hjem. Cholera stærk i Korsøer, to Tilfælde i Skjelskjør. Brev til Fru Scavenius paa
 5 Basnæs og til Theodor Collin. Ondt i Halsen, et Hold i Ma-
 ven der sige de kommer fra Hosten. Stærk Blæst.

Søndag 20. Næsten ved Frysepunkt i Nat. Fra Basnæs kom Vogn, om jeg vilde kjøre strax, eller først paa Løverdag, jeg valgte det sidste. Brev til Faderen Collin, Eduard Collin,
 10 Jette Wulff og Fru Ortved. Til Aften reiste Fru Holstein
 og Søn.

Mandag 21 Brev fra Theodor Collin. Sendt Brev til Fru *Balling*. Om Aftenen Brev fra Mathilde Ørsted og Jette Wulff. Smukt Veir. Cholera synes at tage af i *Korsøer* og
 15 Kjøbenhavn.

Tirsdag 22. Kold Blæst men reen Luft. Læst *Prutz* over Holberg. Om Aftenen var Paludan-Müller, Digteren, og hans Kone her, hun var især meget elskværdig; ogsaa Amtmann Hoppes var her.

Onsdag 23 Brev til Ingeborg Drevsen og Storhertugen af Weimar. Paludan Müllers tog Frokost her. Læst Holbergs Levnet, om Aftenen var her Boyesens. Lagt Ild i Kakkelovnen

Torsdag 24. Ild i Kakkelovnen saa koldt er det uagtet
 25 smukt Solskin. Brev fra Eduard Collin og Fru *Balling*.

Fredag 25. Brev fra Faderen Collin, Ingeborg Drevsen og Fru Ortved. Sendt Brev til Jette Wulff at oversætte for mig til Dickens. Tale om Cholera ned[e] ved Holsteinborg.

26) 25] først skrevet 24

Løverdag 26. Graat-Veir, pakket ind, ikke glad; Klokken henimod tre kom Vognen til Banegaarden, derude traf jeg Dr Guldberg som vilde til Korsør, jeg mødte Poulsen, paa Banegaarden i Slagelse ventede mig Fru Scavenius der med sine Børn kom fra Kongsdal, vi kørte snevert i Vognen; nede ved Holsteinborg har viist sig Cholera, det var som gik jeg mod Gabet, men var dog ikke angst; lidt efter syv om Aftenen var vi her paa Basnæs, hvor jeg fik noget afsides fra de andre Værelser, en Klokke blev lovet mig imorgen til Tjeneren, følte mig hyggeligere.

Søndag 27. Det er som jeg var tryggere; jeg fryser ikke som i Sorø, de smaa Stuer, det incomfortable, den stinkende Sø, Eensomheden gjorde mig tung i Sindet, nu synes jeg lettere og tænker ikke saa meget paa Sygdom og Død. Det er taaget Veir, meget mildt. – Jeg har Obstruction. Solen skinner varmt. Til Aften skinner Maanen i første Qvarteer hen over Havet med en lang Søile, det seer saa oplivende ud, det er som skulde jeg »aldrig« døe! jeg er rolig. /

Mandag 28. Varmt Solskin. Brev til Eduard Collin og Faderen Collin. Brev til Ingemann. Læser paa Engelsk »Rachel Gray« af Julia Kavanagh. Miss Dounloup læst Engelsk med mig i Night and morning.

Tirsdag 29. Regnveir. Brev til Madam Anholm. Præsten Holm her i Besøg. Jeg skrev Stykket om Brødrene Ørsted. – Hver Dag et Øieblik lidt Ildebefindende.

Onsdag 30 Begyndt paa »mit Besøg hos Dickens«. Brev fra Ingemann og fra Jette Wulff der har oversat mig mit Brev til Dickens; om Middagen kom Frøken Scheel, Søster

1) 26] først skrevet 25 11) 27] først skrevet 26

til Schele, i sin klosterlige Dragt, fulgt af den gamle Grevinde Holstein fra Holsteinborg, denne forærede mig en gudelig lille Bog »die eherne Schlange«. Frøken Scheel havde begyndt paa min sidste Roman, men da der var om Studenter og runde Taarn, Folk hun ikke kom sammen med, havde hun lagt den bort, men var raadet til at læse den igjen, det hun nu yttrede Lyst til. –

Oktober.

Torsdag 1. Sovet mindre godt inat; op ad Dagen ilde
10 Fornemmelse, Kulde! – renskrevet mit engelsk Brev til *Dickens*, der skal afsted imorgen.

Fredag 2. Afsendt Brev til *Dickens* og til *Jette Wulff* Til Middag var her Grev Moltkes fra Espe og Carstenschields fra Borreby. Brev fra Madam Anholm. Den meeste Tid her-
15 ude har jeg Obstruction.

Løverdag 3. Maven mere aaben, Regnveir, gaar fra min Stue til Stuen nede, læst Nur eine Seele. –

Søndag 4 Brev til Clara Heinke og Theodor Collin. Ved denne Obstruction jeg lider af, den idelig Trykken, var det
20 i Dag som noget var gaaet itu i Maven, en Tarm med Vand sprunget, plager mig.

Mandag 5. Samme ilde Fornemmelse som igaar; ingen Breve; Dage glide vaade i hinanden.

7) til.-] derefter er på næste linie overstreget Torsdag 19) Obstruction] c først skrevet x

Tirsdag 6 Fru Scavenius Fødselsdag. I Nat vaagnede jeg ganske syg og tog Draaber. – Fruen med Frøken Schumacher og Dounloup toge til Espe hvor Fødselsdagen skulde feires; jeg var ganske daarlig, men efter Middag blev det bedre; jeg fandt det ret gemytligt alene og gik iseng / henimod Klokken ti, det var en stormende Blæst. Breve fik jeg idag fra Theodor Collin, Fru Ingeborg Drevsen og Jette Wulff. 5

Onsdag 7. Skriver hver Dag paa mit Besøg hos Dickens. Til Aften var gamle Fru Wiehe og Datteren her. En Hr Bjerre spillede Claveer. 10

Torsdag 8 Ligget forfærdeligt daarligt i Nat og sovet ilde. Sendt Brev til Jette Wulff. til Middag var Provst Ingerslev med Kone og Prov[st] Brasen, med sin Kone forige Vilhelmine Guldberg, jeg har neppe seet hende i nogle og tyve Aar, senest var det nok hos hendes Forældre da de boede i Nestved, hun havde en stor Datter med, som dog nok ikke er hendes. Jeg læste et Par Historier, disputerede med Ingerslew om Ørsteds »Aanden i Naturen«. 15

Fredag 9 Stormende Veir og koldt! skrevet til Faderen Collin og Theodor. Brev til Madam Anholm, og et til Conferentsraad Ingemann. Brev fra Reitzel. 20

Løverdags 10 I Dag kom den syge Moltke med sin Kone Thusnelda. Brev til Jonna Stampe og til Th: Reitzel.

Søndag 11 Regn og Rusk. Grev Holsteins her til Middag Den ny Huuslærer for Otto Hr. Ferslev kom for første Gang her i Dag. Brev fra Faderen Collin, og fra Ingemann. 25

12) til Middag] først skrevet Fredag 21) Brev fra Reitzel.] tilføjet under linien 26) og] først skrevet I

Mandag 12. Disput om Tro og Viden. Lovet at blive her til Løvedag. Sendt Brev til Faderen Collin, Viggo, Jette Wulff og Madam Anholm. Daarligt Humeur.

Tirsdag 13. Brev til Ingemann i Sorø. Smukt Veir.

- 5 *Onsdag 14* Skrevet Historien: Æblet. Fik fra Kjøbenhavn med [Posten] Maanedskriftet hvori staaer en Kritik over at være eller ikke være, jeg kan ikke være glad ved den og første Part er aldeles imod, jeg læste denne netop før vi gik til Bords.

- 10 *Torsdag 15* Brev til Fru Balling. I Dag forlod os, efter Bordet, Grev Moltke og Thusnelde.

- Fredag 16.* Miss Dunlups Fødselsdag. Tale om et nyt Cholera Tilfælde i Skjelskjør. Om Aftenen havde vi Tableauer hele mit Navn H. C. Andersen fremstillet; oppe at disputere med Fru Scavenius, noget heftigt, egentligt om ingen Ting (Beatrice Cenci) Brev fra Jette Wulff. Vi kom først til Sengs henimod 12. /

- 15 *Løvedag 17.* Alt i stand til Afreisen, min Mave lidt løs, jeg blev raadet, i denne Cholera Tid heller at blive, jeg skulde da imorgen tage afsted; det bestemte jeg mig til og skrev Brev til Faderen Collin, Madam Anholm og Ingemann, 20 lidt efter, da det var for seent at tage afsted blev der bedet mig at blive Søndag over, da her skulde være Høstgilde og Kusken vilde blive ganske forstyrret i sin Dandse-Glæde, jeg maatte føie mig, skrive Brevene om, de kom afsted, jeg var 25 imens blevet rask og ærgrede mig, at jeg ikke Søndag kom til Collins, ja ikke engang Mandag Middag. Læst om Aftenen høit 1ste Act af Sparekassen

Søndag 18. Nu kom man i Dag om jeg ikke paa Mandag

11) Dunlups] først skrevet Dounlups

nok vilde tage til Korsør, da Vognen gik derop med Fru Scavenius, Cholera var forbi der & – men den var i Slagelse, Skjelskjør og Kjøbenhavn sagde man nu, jeg blev ganske ærgerlig, det var som en Plan – jeg gik meget forstemt op paa mit Værelse, ærgrede mig fordi jeg blev i Løverdags, Fru S iøvrigt meget hjertelig og elskværdig, men jeg er ikke i Humeur. Brev til Jette Wulff. – I Skjelskjør er et nyt Cholera-Tilfælde; jeg har en Fornemmelse af at jeg imorgen ikke er rask, ikke kommer herfra, ikke naar til Kjøbenhavn, skal blive her i det mindste en Dag længer; idelig Tanke om at det er mine sidste Levedage. –

[Teaterdagbog december 1857]

Anden Forestilling. Søndag den 6 December. Kongens Yndling Skuespil i 4 Acter af Hauch. (opførtes første Gang).

De to første Acter forekom mig for brede og Christian den Fjerde kjedelig ved de uendelig mange historiske Noter der er dramatiseret, hans Regnskaber hvad Peber koster og Sligt, hans Huus Væsens Iver der paa Scenen giver ham Udseende i det mindste engang hvor han styrter ud i Haven for at holde Gartneren i Ave med Frugt af Plukningen, man

1) nok] tilføjet over linien; derunder er overstreget hellere 7) et] indføjet over linien 11) Levedage. -] resten af siden er ubeskrevet; næste side er ubeskrevet, bortset fra følgende under midten af siden: fik til min Glæde; derefter følger 3 ubeskrevede sider. 12) [Teaterdagbog december 1857] kun et enkelt blad er bevaret 14) Skuespil i] først skrevet Skuespill

tænker paa den Stundesløse; Nielsen kunde mere af sin Rolle end man skulde troe. Wiehe spillede smukt og naturligt. Madam Phister mindede altfor meget om Pernille, ja en enkelt Replik hvor hun som Christine Munk spørger
 5 hvad synes De om Tøiet her i min Kjole, var aldeles Pernilles Replik til Henrik, »hvad siger min Snut om den Adriane!« Phister sand og correct som altid og de sidste Acter af Stykket saa meget smukt og godt at det Hele efterlod Indtrykket af en Digtters Værk, som man altid kan vente sig det af
 10 Hauch. –

Mandag 7 December. Kongens Yndling; (mindre godt Huus)

Tirsdag 8. første Gang Operaen Luzia af Lammermoor. Bournonville er iaar ansat som Scene-Instruxteur ved Bal-
 15 letten og det var saa tydeligt at en kunstnerisk Aand havde beandtet det Hele, der var mere Skjønhed og Bevægelse udbredt end eller[s] over Operaen. Madam Fossum sang smukt og viiste ogsaa ved Luzia at kun opera seria er for hende; i det muntre og naive er hun simpel og uskjon. – Vanvids
 20 Scenen var alt for lidt indenfra og Steenbergs Stemme slog slette ikke til. Det var iøvrigt en smuk Forestilling, der vandt meget Bifald, dog ved Teppets Fald hørtes et Par Hysere. –

Onsdag 9. Kean. daarligt Huus, saae kun halvanden Act. /

5) hvad] *foran er overstreget* om 8) efterlod] *foran er overstreget* gav 14)
 Balletten ∴ Operaen 23) Act.] *bladets bagside er ubeskrevet*

1858

Harald Drevesen og H. C. Andersens

Reise 1858.

Juni.

Tirsdag 15, Løb endnu i den tidlige Morgenstund, i styr- 5
tende Hede til Etatsraad *Skrike* om den omskrevne eller
rettede Dato i Passet, han sagde det sagde Intet. Sagde
Farvel hos Collins og kjørte med Middagstoget til Sorø, det
var trykkende varmt, og i den anden Vogn af første Coupé
var en syg Mand, ham vilde jeg ikke kjøre med, da jeg ikke 10
vidste hvad han feilede, gik derfor ved Roeskilde i anden
Coupé og kom sammen med Sangeren *Wiehe*, der vilde høre
sin Broder Michaels Forestilling iaften i Slagelse, han siger
der: »Det er ganske vist«. Ikke i Humeur over den ikke tyde- 15
lige Dato; trykket for hele Reisen og ærgerlig over at det vist
Intetsigende i den Grad forstyrrer mig. – Venlig modtagelse
hos Ingemanns, hvor jeg kom til Middags Spiisning.

Onsdag 16 Vesitter. Rector Boyesen ligger endnu fra jeg
besøgte ham i Julen forrige Aar. Meget varmt. Sendt Brev
til Jette Wulff. 20

5) 15] først skrevet 14 8) det] først skrevet i 14) den ikke] ikke først
skrevet rette 18) 16] først skrevet 15 20) Wulff.] derefter er overstreget Klok-
ken

Torsdag 17 Klokken 8¾ afsted, Traf paa Banen *Harald*, med os kjørte Fru Bispinde Gad, meget varmt, Blikstille, deilig Tour med Diana; Capitain Andersen førte Skibet. Ved Svendborg kom Baron Julius Weddel ombord, meget rar og gemytlig. Vi spiieste paa Dækket, han gav Champagne; ved 5 Sønderborg forlod han os og nu fik vi stærk Blæst. Kom Klokken henved 8 til Flensborg. Det var meget Høivande, Harald og jeg gik op ved Heltenes Grave. Helgesen havde nu ogsaa der sin, det var blevet til Storm. Madam Rasch havde ind- 10 logeret os godt i sin store Sal. Gik iseng hen mod elleve. /

Fredag 18 Gik igjen op til Gravene og saac os om i Byen, fik Besøg af Capitain Lützen; kjøbte mine Eventyr og Historier og forærede Madam *Rasch*. Klokken 1½ kjørt fra Flensborg til Altona; mødte i Neumünster Späth som her 15 er ansat ved Toldvæsenet; kom Klokken 7 til Altona, i tung heed Luft og tog med Harald ind i Victoria Hotel i Hamborg hvor vi da fik noget at leve af; godt Værelse og smuk Udsigt blev hjemme og dovnede.

Løvedag den 19. Gik med Harald til Børsen og om i Ga- 20 derne hvor der ret var gamle Huse, besøgte Alster Pavillon og sendte saa hjem Brev til Fru Drevsen og til Fru Scavenius. Et Øieblik følte jeg mig ikke ganske vel. – Om Aftenen i Stadt Theater og seet *Mirandolina*, der var ikke videre. Dandsedivertimentet høist komisk slet, en Hr Knaack lig- 25 nede en »Nussknacker«, Damen var uskjøn, kantet. –

Søndag 20. Gik over Elben, hvor der laae to mægtige amerikanske Dampskibe; kom Kl 10 til Haaburg tog Fro-

1) 17] først skrevet 16 3) førte] ms. har første 11) 18] først skrevet 17 19)
19] først skrevet 18 26) 20] først skrevet 19

kost og afsted med Middagstoget; ved Lyneborg fik vi den svenske Grev Rosen i Vognen, hans Frue kjendte mig, vi talte fransk, og toge i Hanover ind i Hotel royal. –

Mandag 21. Gik med Harald op i den gamle Deel af Byen, saae Watterloopladsen, Slottet Kirken, de gamle Bygninger og blev nerveus hjemad. – Vi kunde kun tage Plads til Cassel, derfra maatte indskrives til Gundershausen; kom i Vogn med Grev Rosens, en tydsk Dame der kom fra Skotland og en anden til Göttingen, de fik, da jeg et Øieblik var af Vognen at høre hvem jeg var og priste sig lykkelige over Mødet, de vare mine særdeles Beundrerinder. / Veien fra Göttingen til Cassel særdeles smuk, over Bjergene, gjennem Skoven; dybt nede løb Weser Floden vi saae dens Tilbliven ved Fulda og Byen Minden laae smukt, Skyerne kastede bevægende Skygger hen over Landskabet; det var meget interessant og H. oplivet. Klokken henved 5 kom vi til Cassel og naaede paa en halv Time Gundershausen hvor vi oppe i Vertshuset længe maatte vente paa Middag og daarlig var den og Vinen; vi spadserede om ved den høie Bane-Bro, drak Thee og lagde os Klokken 9; det var koldt.

Tirsdag 22 Oppe Klokken fire; tog afsted 5¼ og kom i Vogn med en ung Mand fra Halle der vilde til Hombourg for at spille, det var hans eneste Interesse, samt det at spise. Han holdt ikke af Dresden for der var ingen gode Restaurationer, ingen Bank; han boede i Halle da han kun havde 3000 Thaler aarlig at leve af og det kunde han ikke leve af i Berlin, han tænkte kun paa sin Behagelighed, vilde spise paa

1) Lyneborg] *foran er overstreget* Celle 4) 21] *først skrevet* 20 14)
 2) Werra 14) Minden 2) Münden 21) afsted 2) til Frankfurt

sit Værelse i Tøfler og Slobrok; vilde vinde sig Penge til for at føre et flot ødselt Huus. Han brød sig ikke om Kunst uden den understøttede Kjøkkenet og Velværen, han talte kun om de bedste Karper, »Blomsten blandt Fiske«. Han holdt af

5 Californien for der galt et Menneskeliv ikke noget. En Dame i Vognen talte ham rask til og sagde at han gavnede da jo intet i Verden, vilde vel blive omvendt naar han fik en Kone & - . - H er vanskelig at faae op, tung at føre, han vil ikke

10 gjøre Vesitter, ikke tale Tydsk, ganske tung som V, det er pinlig, endnu vil jeg haabe paa det Bedre, alt ærgret mig et Par Gange. - Gode Sider opdages vel? Besøgt vor Gesandt von Bülow der spiste; var hos Eisendechers og da jeg kom hjem fik jeg Besøg af Bülow; gik med Harald i Theatret og saae »Cromwels Ende« Drama af Raupach; / Frøken

15 J. udførte fortræffeligt Datterens Rolle; i det Hele Alt meget godt.

Onsdag 23. Besøgt Bülow, som jeg forærede mine sidste Eventyr, gik saa til Eisendechers, hvor siden Harald og jeg tilbragte Middagen og i Theatret hørte Fru Bürde-Nei som

20 Lucrezia Borgia.

Torsdag 24. Midt paa Dagen kjørte vi til Heidelberg; Hele Veien saa yppig, med Korn og Frugttræer, Lindene blomstrede. Ved Table d hote sad jeg ved en engelsk Familie og da der taltes om Hamlet sagde jeg at den havde vi ypper-

25 ligt i vort Sprog, iøvrigt godt de engelske Forfattere, vi have ogsaa Deres danske, sagde min Naboerske, vi har Hans An-

1) Slobrok;] *derefter er overstreget ønske* 2) ødselt] *først skrevet* ødsels 11)
 opdages vel?] *først skrevet* opdaget. - 12) spiste] *først skrevet* ikke 15)
 J. : Janauschek 17) 23] *først skrevet* 22 21) 24] *først skrevet* 23

dersen. Jeg spurgte om hun kjendte hans Portræt, hun sagde ja, jeg spurgte om det lignede mig – aldeles ikke svarede hun, og da jeg nu sagde hende hvem jeg var blev hun Blod-rød og bad snart om fire Autogramer, paa mit Værelse kom siden en ung Geistlig fra York ; ham maatte jeg 5 skrive et Par Ord, ud paa Aftenen kom han og forærede mig en engelsk Udgave af Dombey & Son. Gik med Harald op til Ruinen, han var efter sin Natur henrykt; vi gik siden ned over Neckarbroen og jeg kom udaset træt tilbage, dog efter Klokken 7 gik jeg op igjen til Ruinen, første Gang traf 10 vi deroppe Ludvig Møller fra Kjøbenhavn, nu kom Fru Libert efter mig, hun og Libert boede oppe tæt ved Slottet alt et Par Uger, vi spaserede og drak saa Thee hos dem. Laante / Libert Overskous Bog; drak et Glas Viin endnu

Fredag 25. Da Harald gjerne endnu engang vilde op til 15 Slottet bleve vi her til Middag; jeg læste i en Köln Avis et Digt til von Thelen, Sangeren fra Braunsweig i Kjøbenhavn, hvor han i den stolte danske Hovedstad var traadt op og havde ved sin tydske hjertefulde Stemme, da han ikke kunde give Sværd Slag, havde slaet de Danske til et begejstret 20 Hoch og derfor fik nu en Krands fra sin Hjemstavn Rhinen. Kjørt i Selskab med en hollandsk Baron til Freiburg, traf sammen med to hollandske Studenter fra Utrecht som gave mig deres Kort og kjendte mine Skrifter; vi saae i Freiburg Kirken. H. meente at det ikke var den 25 *Meldal* særdeles fremhævede, men en mindre, jeg blev lidt ærgerlig over hans sære Mening.

Løvedag 26 Oppe Klokken 5; skjændtes med Kelneren

1) kjendte] først skrevet h 4) kom] foran er overstreget af

og troede siden at han havde givet noget Galt i Theen. Kom til Basel og tog over Rhinen, naaede *Olten*, hvor vi maatte vente fra 12 til 3½; før vi kom der passerede vi gennem Jurabjergene den største Tunnel, den varede 10 Minutter
 5 at jage igjennem; her var det at den store Ulykke skete med Arbejderne; vi foer en Vei langs med det høie Kirke-
 taarn. – Kom Klokken 6 til Luzern, hvor vi spaserede over Broen og til Kirkegaarden. D, lidt tung. –

Søndag 27 blev kaldt paa 3½ om Morgenen men det var
 10 en Feiltagelse, stod op Klokken 6, en Scene med H, der fore-
 kommer mig alfor tver og stille, han sagde at jeg havde
 igaar været saa pirrelig, sagt »spild ikke paa Dugen!« – siden
 blev han Livligere. (Igaar paa Banen hertil sad foran os en
 Engælænder og læste paa fransk mine Eventyr: den lille
 15 Havfrue). Gik ud til Monumentet med Thorvaldsens Løve;
 den gamle 80aarige Sweitzer der havde i Slaget været Trom-
 meslager, fortalte ham om Thorvaldsen. Klokk eet seilet
 til Brunnen. – / Jeg hørte at vi der skulde sættes i Land med
 Baad, jeg gik hen til Capitainen og spurgte om vi ikke kunde
 20 lægge an ved Broen, jeg holdt meest af det. »Vi vil see an!«
 svarede han og gjorde det. Senere hører jeg at det var en
 sjælden Gunst og han kjendte mig dog ikke. Agathe auf der
 Mauer stod paa Altanen, kjendte mig og tog venlig mod
 mig, ligesaa Søsteren. Broderen er i St Maurice ved et Bad.
 25 Vi fik et Værelse med god Udsigt. – Gik et Par Toure med
 Harald og fik eet Brev det var fra Jette Wulff.

Mandag 28. Drømte en hæsliq Drøm om Tugthus Liv.

6) med Arbejderne] med tilf. o. linien, derunder er overstregt for 12) sagt] der-
 efter er overstregt at han 27) Mandag] først skrevet Sø 27) 28] først skrevet 27

Gik i Morgenstunden høit op paa Bjerget med Harald, Kørne gik med Klokke, Drengene jodlede, Søen laae olivengrøn, under os. Fik Brev fra Ingeborg Drevsen; skrev igjen til *hende*, saa ogsaa til Fru Balling og Jette Wulff, de skulle i Dag sendes afsted. – Ved Middagsbordet traf engelske 5 Damer som kjendte mig og var Ven med Billedhuggeren Durham. Her var en Berliner Familie. Spadseret med Harald, fik Sting i Hjertet. Det blev Regnveir. Søen saae mod Vest ud som et uendeligt Hav. –

Tirsdag 29. Lagt Brev til Ingeborg Drevsen indeni Haralds Brev og afsendt; spadseret ud af Veien til Hovedkirken, Orgelet spillede smukt derinde, Chordrengene sang med høie Sopranstemmer. Solen brød frem over Landskabet; spadseret med Berlinereren, der var en Beundrer af min Musa. – Efter Middag spaseret med Harald og Agathe op til Husets lille 15 Have, ud til Pavillonon hvor man havde Rundmaleri af hele Dalen og de omsluttende Bjerger; gik igjen hen til Kirken; den klare Bæk med Forreller. Frøerne qvækkede fra Engen. – Sendt Brev til Ingemann og til Fru Scavenius. –

Onsdag 30 Tidlig oppe, gik med Dampskib til Flüellen, 20 forbi Tells Kapel! Klipperne lodret ned i Vandet; fik en god Vogn med to Heste op til Hospenthal og skulde der have friske Heste til Hospicet, op og tilbage for 40 Franks foruden Drikkepenge, med Diligense kunde vi faaet det hver for 7 Frank op til Hopenthale. / Det var varmt og deiligt Veir, 25 som jeg dristigt havde forudsagt, ikke en Sky, vi fløi herskabeligt hen af Veien under de skyggende Kastanier, gjennom Altorf hvor Wilhelm Tel med sin Søn staar paa Søilen ved

g) Vest] V først skrevet Ø

Vandspringet; Veien gaaer hjevn frem til Amsteg, her gjorde vi Holdt, spüiste Forreller og drak Viin; Bjergene løftede sig de havde deres Pragttæpper hængt ud, fløielsgrønne Marker broderede med Granskove, Husene laae som Blomster, som

5 Alperoser omkring i det grønne, sølvskinnende Vandfald hang ned som Baand; Kudskten smællede. Italienske Veturiner med Bjælder paa Hestene mødte vi, nu kom Dilligensen, en sovende Kudsk og nu i dristige Svingninger løftede sig Veien, altid langs med den brusende Reuss, Vandfald ved Vandfald, skyhøie Bjerge, hvis skraae Vægge dækkedes med skovmalede Tapeter; hvor Veien var farligst, manglede Rækværk. – Kom gennem den snevre Gade af en schweitzer Bjergby, hvor de sortbrune Altaner som Skuffer

15 Blomsterpotter eller levende buttede, ikke smukke Sweitserpiger. – Snart var Veiens Sider som om alle Bjerge havde ladet regne ned deres Smaasteen, det vil sige paa Størrelse hver som et Huus, Djævelsstenen var nu som et fire Etages Huus, nu bleve Klipperne fremtrædende og gennem Gallerier mod de nedstyrtende Laviner, af hvilke vi alt havde seet

20 under os ved Floden et Par Stykker kom vi til Teufelsbryche, den nye, den Mennesker i Mands Minde have bygget. / Den gamle Bro, hang nu som en grøn Sti neden under hen over det brusende Vand. Lodrette Klipper løftede sig, fra disse, hængende i Toug havde Arbeiderne øvet deres Værk; snart

25 naaede vi Andermatten, en lille Stad oppe paa den flade

7) mødte] *foran er overstreget* jøge os 10) hvis] *foran er overstreget* dog altid med
 11) Veien] *først skrevet* der v 16) Snart] *foran er overstreget* Endelig kom
 Klipperne selv mere frem, 16) om alle] *først skrevet* en [..]

Slette der er begroet med et tyndt Græs og strækker sig hen til den sidste Top af Sanct Gotthardt hvor man passerer Byen Hospenthal, her skulde overnattes, vi toge Middag og foer da med friske Heste op til Hospicet af den svingende Vei; vor ene Hest var lidt Kuller stemt, men det gik; for to Dage 5 siden, fortalte man, var Diligensen fra Milano her væltet og styrtet ned, men de Reisende slap med nogle Stød. Nu voxte her rigeligt med Alperoser, men snart blev det et mosagtigt Græs, enkelte Partier med Snee og de nøgne Klipper, hvor den magre Mos gav dem et ærtzagtig Udseende; det 10 var meget koldt; de to dybe Sneesøer foran Hospiset saae vinterlige ud, vi steg af ved det eensomme Hospise, gik ned ad den italienske Side til den første Telegraph Stang der og minde[de]s Ørsted; stak Ha[a]nden ned i den kolde Snee, der gik Dødskulde længe heelt op i Armen derved, satte os saa i 15 Vognen og kjørte forfrosne tilbage til Hospenthal, hvor vi for at opvarmes spaserede omkring Kirken og ud af Veien. —

Juli

Torsdag 1te. Klokken 8 kjørte vi fra Hospenthal tilbage; Solen stod saaledes at vi ved Teufelsbrykke fik Skuet af en 20 deilig Regnbue; saa let, saa svævende laae den luftige Farvebroe hen over det brusende Vand, hvælvet paa det flyvende Vandstøv, den dybe Brusen, Skuet ned i Afgrunden, / de

12) det] først skrevet den 13) første] indføjet over linien 14) der] først skrevet det 22) flyvende] foran er overstreget dampende

steile lodrette Fjelde rundt om virkede paa Een, saa at man havde Fornemmelse som om hele Broen rystede; som fra en dalende Balon saae man lidt efter lidt alle Dal Slyngningerne, over Broer, forbi Huse og hængende Skov, altid ved den i
 5 vedvarende Vandfald brusende Reuss naaede vi Klokken halv eet Flüellen netop i det Dampskibet gik saa at vi maatte vente her til 4. Bestemte at blive hele næste Dag i Brunnen, her kom vi 4½ trætte. Om Aftenen var Uveir (Vröhn)

Fredag 2 Spaseret, sendt Brev til Jette Collin, Faderen
 10 Collin og Fru Ingeborg Drevsen. God Middag. Agathe udtalende sin Hengivenhed for min Berømthed; alle Engælændere i Pensionen talte om mig, sagde hun. – Gaet omkring med Harald.

Løverdags 3. Sov urolig! oppe før 6, tog Afsked med Søstrene i Huset og kjørte i vedvarende Regnveir med Diligensen til Lachen, Harald og jeg var ene i Vognen, men alt i Schwitz fik vi en Dame og en Præst de vilde til Einsiedeln; jeg fortalte ham om Danmark og Catholiker der. – Veien bjergigt, men man saae ikke langt for Taage og Regn. I
 20 *Lachen* spistes Frokost og tog Plads med en anden Diligense til Glarus; en ældre Dame og Datter fra Basel kjørte med os, Datteren nævnede af danske Digtere Andersen hvis Eventyr hun holdt mere af en Romanerne; ved næste Skiftested fik vi en anden Vogn, jeg havde i det jeg steeg ud stukket
 25 min skottske Hue ned i Lommen af Vognen og huskede det i det vi foer afsted, men Kudsken var ikke at bevæge til at holde, jeg blev lynende, det synes at more ham, han vilde

1) lodrette] *indføjet over linien* 4) i] *indføjet over linien* 5) vedvarende] *foran er overstreget et* 8) Vröhn o: Föhn

ikke sige mig sit Navn. I Glarus fik jeg Huen fra Vognen igjen, tog ind i den gyldne Ørn, gammeldags Huus, lidt trevne Folk; gik op til »Burg« eller hvad den heed, en stor Udsigt over Byen, med høie Bjerger om, Sneen syntes nysfalden, det var temmeligt koldt. – foran vort Vindue steile Klippe og granbegrøede Bjerger i Taageskyer, det er meget kjølig. / 5

Søndag 4. Slet Natleie i det lille gamle Hotel, der skal gjælde for det bedste, Klokkeren 8½ afsted; smukke Bjerger, Sneen laae nysfalden deroppe, en idiot Jomfru med, vi kom til Wesen der havde et langt bedre Hotel end det anbefalede i Glarus, blev her til halv to og gik da med Dampskib over Wallenstädtersøen der ikke var saa imponerende, som man har beskrevet; kom nu i en hæsleg lille Omnibus hvorfra vi saa godt som Intet saae, jeg følte mig ikke vel; ved Sarganz begyndte Jernbanen, nylig aabnet (1 Juli) der hang friske Krands og Guirlander, Folk stode nysgjærrige og saae Toget; vi kom i Diligence Coupé til Ragaz og tog ind i det nye store Hotel, der har en Udstrækning, som jeg tænker mig de amerikanske Hoteller. H skulde blive nede ved Tøiet og sørge for det kom op, efter lang Tid kom han med sit, mit troede han bragt, han havde seet Een gaae med det! – jeg blev ærgerlig over hvor lidt han kunde hjælpe og han spurgte om jeg var gal! – lidt efter gav jeg ham godmodig Haanden – men Gemyt mærker man ikke hos ham 20 25

Mandag 5. Endnu halvanden Time har han tilmorgen ikke talt, ikke sagt god Morgen, han er meget uselskabelig, og tung – Gud give mig at tage det let! – Alt igaar Aftes gik vi

15) ved] først skrevet efter 27) ikke sagt] først skrevet siger

et Stykke af Veien op mod den hede Kilde; idag tog vi en lille Vogn og kjørte; Alt tæt ved Hotellet begynder Veien, det er en mægtig Klippe Spalte, hvis Dybde gennem Bruses af Lodret løfter sig til Venstre Klippe med udhængende Skov, man er ved at gaae bag over saa høit mod Himlen maae man see og saa nær er man Klippen paa den anden Side Floden, et Vandfald, med en paa Bjælker hængende Vei er Begyndelsen. Nu / gaaer Veien i Slingninger, altid har man tilvenstre dybt under sig den skummende Flod, snart er den smalle Vei sprængt ind under eller gennem Klippevæggen, en Slags sort Marmor med hvide Aarer synes Klipperne, Vegetationen er riig, Valdtræer, Bøge, riigt med Blomster og der til den steile Fjeldvæg hvor Skoven hænger som Fryndser øverst, endelig standser man i Fjeldkløften ved en stor gammel Bygning, det er Badet Pfeffers, man kommer ind i en hvælvet lang Klostergang, løser Billet til Kilden, Syge, meest Fattige syntes det næsten, saae vi, der var en tung qvalm Luft, der i en følgende Gang eller Galleri gik over i Madlugt, endelig efter en lang Vandring gennem den udstrakte Bygning var man i en rummelig Hal hvor i tre Kummer det varme Vand sprang ud for de Syge. Nu aabnedes en Dør og vi traadte ud i det Frie, en lille grøn Plet kun mellem de steile Klipper, en tømret Broe førte over den brusende Flod og nu et Par Skridt kun og de nøgne, himmelhøie, Fjelde mødtes, eller rettere syntes at være styrtede sam-

1) idag] *foran er overstreget* tæt 4) 3: Tamina 5) mod] *først skrevet* maa 11) Klippevæggen] *først skrevet* Klippestykk 11) en] *foran er overstreget* af 11) med] *foran er overstreget* syn 13) den] *først skrevet* der 14) øverst] *foran er overstreget* oppe 14) endelig] *foran er overstreget* og 14) man] *m først skrevet* v

men, man øine i Høiden kun hist og her en Strimmel af Himlen, den hele lange Vei, var et svævende Bjælkelag, vaadt af det fra alle Sider nedstrømmende Vand, under sig det brusende bevægede Vand, som man uundgaaelig maatte see paa da kun en enkelt Træstamme slaet fast som Gelænder var Skillevæggen, altid blev det dunklere, Klipperne mødtes i den svimlende Høide, saa at ovenover, et / Par Taarne høit snoer sig en Sti, for Vandrere. – Dette Halvmørke, disse sammenpræssende sorte Klippemasser, den brusende Flod i Dybden under sig overvældede mig saa at mine Fødder sittrede, Vandet sprang ud af Porer, Svindelen greb mig, jeg maatte knuge mig til Føreren, og da jeg vilde overvinde mig naae hen til Kilden, jeg var vist en halvanden hundred Skridt endnu derfra, da det var som Alt løftede og rørte sig, som Fjeldene rykkede nærmere, Floden rev Bjælkerne jeg stod paa med sig, som Vanddampene løftede sig som Elverpiger og bare mig jeg maatte trykke Hovedet op mod den kolde Fjeldvæg, holde mig fast og efter at have samlet mig, vende tilbage, ved Kilden selv træder man ind i en raat muret Grotte hvor fra en Aabning som en Brønd Vanddampene tykt løftede sig og Vandet kunde øses; for et Par Aar siden da et Selskab var her styrtede et Fjeldstykke ned og knuste en ung Pige. – Gik op mod Borg Ruinen ved »Dorf Pfäffers«, deilige friske unge Bøge; det blev steilere høiere oppe og til-

2) lange] *foran er overstreget* Vei 2) svævende] *foran er overstreget* Bjælke 4) som] *foran er overstreget* som et tyndt Bolværk skildte 5) en] *foran er 3-4 bogstaver overstreget* 8) for] *foran er overstreget* som b 13) hen] *først skrevet* til K 14) Skridt] *derefter er overstreget* bor *el. lign.* 15) rykkede] *kk først skrevet* gg 18) samlet] *derefter er overstreget* Kræft 20) Grotte] *først skrevet* B[...] 24) unge] *indføjjet over linien*

sidst saa smalt og svimlende at jeg ikke kunde gaae længer
 og maatte vende tilbage. Godt Theater, nede i Haven
 et Theater, hvor der blev spillet i aftes da vi kom; spa-
 seret henimod den anden Ruin, gennem smalle Slipper mel-
 5 lem Haverne, røde Sviin, Tyre til at trække, gøende Hunde;
 Saugmøller med Vandfald ned i Floden, Husene mere ita-
 lienske end sweitzerske ligesaa Folkene. Rhinen løber nede
 i Dalen med talrige Sandbanker. Bjergene takkede, ja et Sted
 som en Saug, gik til Kirkegaarden, hvor Schelling ligger og /
 10 et Monument over ham er reist af Kongen af Bayern; lig-
 nende Buste af Schelling staaer øverst. Luften var klar gjen-
 nemsigtig. Vi gik siden i halv Mørke lidt ud af Fjeldveien
 der fører til Kilden, men jeg kunde ikke gaae over Broen
 ved Vandfaldet. I Eftermiddag stod en deilig Regnbue i Da-
 15 len bag Rhinen, saaledes at den havde hele Bjergsiden med
 Skove og Huse til Baggrunden, en stor Rovfugl seilede med
 udstrakte Vinger i den blaa Luft. Sneen laae paa Bjergtin-
 den og høit over Fjeldveien hvor først Løv- siden Naale-
 træer voxte op af Bjerget staaer et Kors, høit bagved hæve[r]
 20 sig igjen Græsgang med en stor eenlig liggende Bygning; i
 Aftenstunden sad Folk paa Bænke uden for deres Huse,
 nede under de tillukkede Broer var ganske Nat; lave hvide
 Mure skille Veien fra Viinhaver, gamle Bjelkereste Huse
 med Altaner, brede Vinduer og fremadsvævende Altaner.
 25 Hyldetræerne i Blomster hænge ud over Floden, Sangfuglene
 qviddre oppe i Bøgekrattet; der ved en Pavillon noget oppe
 kom vi, her sad et Selskab og netop imens vi vare der, talte

1) gaae] foran er overstregtet mag 3) Theater] først skrevet Theatet 10) lig-
 nende] foran er overstregtet den 18) først] f først skrevet L

de høit om »Das Märchen meines Lebens« og Contes pour les Enfants, vi hilsede, jeg troer neppe at de anede Forfatteren var saa nær. —

Tirsdag 6. Smukt Veir; gik op til Ruinen, men før vi gik var en sveden Lugt i vor Stue, sandsynlig af Haralds Zigar, 5
 jeg havde ingen Ro før vi vendte om igjen for at see om der ikke var Ild; naturligviis var der ikke, men da vi igjen kom afsted og oppe fra Bjerget vi saae ned til vort aabne / [Vindue] syntes mig Sollyset dernede som en Ild, jeg var ganske lidende, Harald talte fornuftig, jeg var enig med ham, 10
 men dog kun efter Overvindlse gik jeg med, vi kom til samme Høide som igaar da blev jeg igjen Svindel, og maatte blive medens han steeg op til Ruinen der syntes ganske nær, men som han sagde, var den senere Vei saa svimlende, en snever Bjergsti og tilsidst kun Trin hugget ind i Klippen tæt ved 15
 den dybe bratte Fjeldvæg saa jeg umelig kunde have gaaet der, han kom efter et godt Qvarteer tilbage. Imorges Musik nede i Haven. Ved Table d hote Musik; efter Bordet da jeg gik op og pakke ind, kom den gamle sygelige Herre der med sin storøiede Frue sad nær ved os ved Bordet, han 20
 havde hørt hvem jeg var og maatte hilse paa en Berømthed; han var fra Wien hvor vi i Selskabet Concordia havde været sammen, hans Navn var; han bad mig hilse Auerbach. Klokken 4½ forladt Ragaz som jeg synes saare godt om. Coupépladserne vare ikke saa gode da det var en 25
 gammel Diligense, Kudsken kjørte daarligt, det var Aften da vi naaede Wallenstädtersøen; hvis savformede Bjergtop

11) Overvindlse] først skrevet Overvinds 14) var] foran er 3 bogstaver overstreget
 19) der] d først skrevet h 22) han] h først skrevet v

vi har kunnet see fra Ragaz; der var ingen andre Reisende over en Harald og jeg; vi tog ind i Hotel del Epee, »Zum Schwerdt«, fik to smaa Værelser, det ene en Trappe dybere end det andet; jeg stødte slemt mit Hoved ved at gaae gennem Døren. En ældre / Herre spillede livligt paa Claveer og sagde: »Smultron med grädde«, han troede vist vi vare Svenske. –

Onsdag 7de. Vaagnede ved at Harald ikke havde lukket sine Vinduets Skodder, de klappede voldsomt, det var Storm, Regn og Lynild, et rædsomt Veir, jeg stod op uagtet dyndvaad, og kaldte paa H. Huset gammelt, tæt op til min Seng en Blinddør, fra Haralds Stue en Dør som kunde aabnes og førte ind til Nabohuset. Paa Gaden igaar vrimlede det med Karle, der saae ud som Lazeroner. Klokken 10¼ kom vi over i en Trækbaad med en Slags Altan oven paa og blev roet afsted igjennem Linth Canalen der er henved to Mile, først ved-kon hvor Züricher Søen begynder kom [vi] i Dampskib; det var Regnveir, vi naaede Klokken fire til Zürich; traf Hr Bauer, som kjendte mig, gik til hans Hotel og fik et godt Værelse paa første Sal; spaserede rundt om i Byen med Harald; Byen kastet op og ned af Bakker, med Karnapper og fremspringende Tage. –

Torsdag 8. Kaldet 3 Gange som sædvanlig paa H og endnu efter at være gaaet ned, drukket Kaffe og ventet der kommer jeg op og han er i Begyndelsen af den første Vasken, noget mere seendrægtig og tungt kjender jeg ikke: jeg tænker, siger han, det maa være Fanden til tunge Tanker

2) »Zum Schwerdt« 3) i Weesen 9) voldsomt] *foran er overstreget* Vol r 11) og] *foran er overstreget* V 17)-kon 3) Schmerikon

han har. – Gik med ham omkring, var hos Bankieren og fik 200 Rdlr = 28 Frank ÷ ½. Hele Dagen afficeret; stor Middag, ni Retter og Desert; følt mig saa særdeles nerveus og betaget, det er vist fordi jeg ikke taaler saaledes daglig at ærgre mig. / Klokken 5½ kjørte vi fra Zürich, Droskecon- 5 ducteuren, talte norsk til os; han havde været otte Aar i Christiania og var nu gift her; det blev ganske hjemligt ved Sproget. – Vi kom paa Jernbanen gennem en lang Tunnel, og en mindre tæt ved Rhinfaldet; Broen her gaaer paa skraa bag Faldet som man seer tæt ved sig i det man flyver over; 10 i Schaffhausen var Harald og jeg de eneste to i Omnibus til Webers Hotel; fik Værelse ud til Rhinfaldet. Capitain Schjorn med Frue og Barn er her. Vi spiste udmærket godt paa vort Værelse.

Fredag 9. Schjorns var her med Contesse Knuth og ikke 15 med Barn som Kelneren sagde, gik igjen til Vandfaldet og op over det; Klokken 3 kjørte vi til Basel, hvis gamle Bygning[er] tage sig godt ud, lodret fra Rhinstrømmen løfte sig de gamle maleriske Huse, med fremspringende Tag, Blomsterpotter i de brede Vinduer, Folk hælde sig langt ud; et 20 Eventyr kunde skrives om Rhinguden og en lille Dreng. Det blev Regn og usædvanligt koldt, jeg frøs saa jeg maatte tage paa bægge Frakker og to Par Strømper. – Smuk Skovegn Sandbanker i Rhinen, Fugleflugt, Ruiner. Klokken 8½ kom vi til Constanz og tog ind »zum Hecht«; gik hen og saae 25 Kirken, der tager sig smukt ud, Byen har et Par ret gammel-

2) 28] først skrevet 27½ 2) Frank o: Napoléons, Tyvefrancsstykker 6) norsk] n først skrevet s 13) Schjorn o: Schiern 17) Basel o: Schaffhausen
23) Strømper] først skrevet Støvler

dags Bygninger, ellers ikke videre interessant, hører til Baden.

Løvedag 10. H. kan da aldrig komme op, han vilde ud og tegne tidlig men var ikke at drive op; gik dumt til Kirken.

5 Vi seilede herfra noget efter Klokken 10. Engelænderen med den store Familie, er fra Californien, sværmede for mit Eventyr: Engelen, gik til Romanshorn. Vi seilede tvers over Søen der gik stærk. Fyrtaarn og den bayriske / Løve i hvidt Marmor ved Havnen; vort Tøi blev ikke efterseet, Pas

10 spurgte Ingen om. Kong Maximilians Statue i Bronze staaer ved Landingsstedet, hilsende den Kommende, man seer strax man kommer ind i et Kunstens Land. Paa Jernbane til Augsburg, Banen slyngede sig saa at vi snart saae snart ikke saae Bjergene; (Muldvarpen tæt ved sin Tue synes den er

15 høiere end de fjerne Bjerge og den kan ikke see, men Mark-musen, der beundrer ham og siger han veed ikke hvilket Størværk han har gjort, gjensidig Beundring, hun har et mageløst Øie siger han; det Smaalige i at beundre Alt i Hjemmet. Naar man kommer kun lidt paa den anden Side

20 kan man ikke see Tuen, »det er jo nogle Asener, vi kjende jo deres Bjerge«.) – Kom Klokken 8 til Augsburg spiieste godt fik en deilig stor luftig Sal at sove i, traf ved Aftensbordet Danske en Jernstøber Giesing med Kone der vilde til Schweiz og en Ingenieur Owesen fra Flensborg. – Behagelig

25 Stemning

Søndag 11. Gik i Morgenstunden med Harald til Raadhuset, Domkirken; besøgte Dr Kolb som jeg ikke fandt hjemme. Saa Monumentet (Statue) for Fugger. Prægtige gamle

9) Havnen ☉: Havnen i Lindau

Huse, Gavle og Karnapper; Malerier paa Muren; et Sted malet to Vinduer med Folk der saae ud og en stor broget Fugl gyngede paa Karmen, smukke Springvand; en Vrimmel af Mennesker paa Gaden. Klokkeren 1⁴⁰ Minutter kjørte vi i en øsende Regn til München hvor vi toge ind zur blauen Traube og fandt paa Posten Brev fra Fru Serre, Jette Wulff og / Fru Drevsen hvori Drevsen havde skrevet et Par Ord. Gik i Theatret Galleri Noble og saae »Fra-Diavolo«. Der var en rædsom Træk og meget koldt uagtet fuldt Huus; hjemme spiiist godt. Regnveir. Gik i Buegangen med H.

Mandag 12. Brev til Fru Serre. Kjært med H til Glyptotheket og seet Statuerne, gaaet til Basilica – besøgt Glaspaladset der først aabnes om otte Dage, men ved at nævne mit Navn fik jeg Adgang; de vare ved at opstille Sagerne. Kjært til Aukirken og hjem. God Middag. Om Eftermiddagen i Folke-Theatret Klokkeren 4: Staberl[s] Reise durch die Luft! en dum Folkecomédie; vistnok den, som af den jyske Præst blev anbefalet mig at bearbejde; tidlig hjem og drukket Thee. Regnveir.

Tirsdag 13 I Pinakotheket og glædet mig over de gamle tyske ærlige Billeder; i det nye Pinakothek, Syndfloden, Jerusalem's Forstyrrelse – Cenni og Wallenstein (?) alle af Kaulbach, deilige Billeder. Sendt Brev til Jette Wulff og Fru Drevsen, da jeg ikke kunde drive Harald til at skrive: det morer mig ikke, sagde han og var dvask. Kjært til *Bavaria*. Om Aftenen seet: »Der Fechter von Ravenna«, som er fuldt

10) Gik i Buegangen med H.] senere tilføjet 12) gaaet] foran er overstreget
 11) Aukirken] først skrevet Aug 22) Forstyrrelse] først skrevet Forstyrrell
 22) Cenni ∴ Seni 22) af] ms. har auf

af dramatisk Virkning, H. sad som en Steen, jeg kunde ikke faae et Ord af ham, og blev ærgerlig! saa siig dog noget! siig det er skidt! men tal! – Jeg tænker sagde han, saa tom kjedelig! det er en Pine at have noget saa livløst om sig. –
 5 Siden blev han tøet op da han fik Mad. –

Onsdag 14. I Allerheiligen Kapelle. Vesitter / hos Gietl og von der Pforten. Lidt varmere Veir. Seet Odüsseus Salene. Spaseret om i Byen, Musik i Arcaderne. I Recidens (Slottets) Theater, der er ganske særdeles smukt i Roccoco-
 10 Stil, med udskaarne røde Tapeter kastede over Logerne. Saae Richard[s] Wanderleben. Gamle Joost fortræffelig. – Visit af von der Pforten.

Torsdag 15 Brev fra Jette Collin. Brev til Mathilde Ørsted. Jeg sagde til Harald efter Jettes Brev: At Forbunds
 15 Tropper rykker ind i Holsten skeer det, det er kjedeligt, saa maa der vel dog være Noget man ikke har baaret sig ganske klogt ad med! – »Det er godt at Andre har mere patriotiske Følelser, end De!« udbrod H – Røvere kunne godt anfalde et lille Land. Han indviteres med mig i Theatret! – naa lad
 20 gaae jeg maa vel! siger han. Det er at være omgjængelig. Ikke et hjerteligt Ord har han sagt mig paa hele Reisen, ikke en eneste Gang et Udtryk af Tak fordi han er med; udtale sig kan han kun naar han har noget mig ikke behageligt! I Theatret: Fra Gietls Loge seet Stradella.

25 *Fredag 16.* Klokkeren 11 gik vi fra München over Augsburg til Nürnberg og tog ind zum rother Ross, vi fik anviist et Værelse i Høiden men da jeg ikke vilde modtage det og

12) Visit af von der Pforten] senere tilføjet 18) Røvere] foran er overstreget Tyve og 26) zum] z først skrevet i

var paa Vei derfra indrømmedes os i Stue-Etagen et Værelse ud til Gaden, der var hyggeligt men lugtede fælt gammelt. Gik med H op paa Borgen og lidt om i Gaderne

Løvedag 17. Gaaet om i Nürnberg og denne Gang seet mere end tidligere. Smukke, maleriske Gaarde inde i Husene, Altaner, Blomsterpotter, især blomstrende Oleander. Meget ublu Regning kjørt derfra Klokken 7 til Bamberg hvor vi kom Klokken 9; Vrøvl med Tøiet. / Kom til Bamberg Hof, et stort Hotel, det var opfyldt, vi fik det sidste Værelse der, ud til Gaarden, med et peststinkende Forværelse, kunde ikke sove for Stank, maatte ligge for aabne Vinduer; lynende gal; sov først henimod eet. –

Søndag 18. Kløe i alle Ender, ærgerlig; gaaet til Domkirken, der er storartet og har en Slags Kryptkirke; Recidensslot, Hængebroe. Procession af Bondekoner med røde Tørklæder om Hovedet og Paraply. Mødt paa Gaden Serres Svoger fra *Gotha*. Kjørt fra Bamberg Klokken 4, traf paa Veien sammen med Grev Rosen og Søn, der gik til Carlsbad; skildtes i Plouen hvor vi bleve godt indlogerede i Deiels Hotel, en smuk Udsigt, hyggeligt, i glad Stemning, som forstyrredes ved Haralds Modsigelses Aand; der kjører en aaben Postvogn, jeg siger see det er en smuk Postvogn, jeg har seet dem bedre siger han i Danmark! nei svarer jeg, dette er en aaben Vogn som enhver Fyrste kan kjøre i, ja de kunne ogsaa kjøre i en Skarnvogn og saaledes altid modsigende! drille[n]de, kun talende naar han vil ærgre mig! uden *Gemyt!* høist kjedsommelig, tung; utaknemlig, indbilsk Person er han,

20) Hotel] t først skrevet l 24) som] først skrevet for 24) Fyrste] F først skrevet k 27) han,] derefter er overstreget Gid vi vare igjen

Mandag 19. Oppe Klokken sex, fik lidt Diaréh! Kjørte i stærk Varme fra Plauen. Hæslig Drøm i Nat om et Barn af Davidson jeg gjemte ved mit Bryst og hvorledes det blev et dødt vaadt Saar. H. sagde i Vognen høit: De har nok dræbt
 5 nogle Børn! – Jeg blev ærgerlig over denne Spads, han meente at man kunde forstaae / at det var Spads. – Tog ind i Stadt Hamborg, hvor vi kom til Table dhote. Besøgt Wiedemann og Lorck, fik Manuskriptet til mine Historier, at gennemlæse i Maxen. Til Foræring 1 Hefte Eventyr, 2 Improvi-
 10 sator og to Harzreise. – I Theatret: Das bemoste Hauss von Benedict, ganske interessant det tydske Studenterliv, men Stykket for rørende

Tirsdag 20. Meget varmt, byttet Penge. Klokken eet kjørt til Dresden; Hr og Fru Serre toge mod os paa Banegaarden
 15 og kjørte os til Stadt Rom hvor vi i anden Etage fik et godt Værelse. Vi vare tilaften hos Serres hvor der var stort Selskab. Den unge Goethe meget livlig, Schobert med Kone, Frøken Bölte, Præstens Datter Frøken Heine. Vi gik tidlig hjem og da vort Værelse endnu ikke var istand spaserede
 20 paa Terrassen. –

Onsdag 21. Brev fra Fru Scavenius; sendt Harald paa Galleriet. Middag hos Serres med Fru von Zöllner og en Album Udgiverinde, Elfriede von Mühlenfels, der syntes meget indbildsk. Hun havde oversat fra forskjellige Sprog i
 25 samme Versemaal. Det er ikke let! sagde Fru von Zöllner. Nein, wenn man *kein Talent* hat, dann muss man es auch lieber unterlassen! Om Aftenen i Theateret seet Shakspeares

7) Stadt Hamborg ∘ : i Leipzig 10) Hauss ∘ : Haupt 11) Benedict ∘ : Benedix
 20) Terrassen] *foran er overstreget* Therass 21) Onsdag] *først skrevet* Fredag

Die Wiederspänstige: Frau Bayer-Bürk og Emil Dewrient.
Tidlig hjem. (*forkjølet.*)

Torsdag 22 Da vi kom til Serres var allerede Fruen kjørt, en Vogn ventede os og Fru Hahn skulde med, vi kjørte rask til, det var meget koldt, jeg frøs. Harald og jeg i Stue sammen ført ham omkring. Albertine von Wolffersdorff, som Fru Serre har taget ud med læste høit; 5

Fredag 23 Fru Hahn og Albertine gik med Harald til Rabenhorst, jeg stadig forkjølet.

Lørdag 24 Gaaet med H til Marmorbruddene. Efter Bordet gik Factoren og Fru Hahn med Harald til Slottet Wesenstein. Sendt Brev til Jette Collin i Kjøbenhavn. 10

Søndag 25 Til Morgen kom Major Serre. Stærk kold Blæst, altid forkjølet. Ideer til et stort Lotteri har han; jeg skal virke med, det piner mig en Deel; han vil have mine Eventyr flere hundred Exemplarer hvert for 4 Ggrossen, kommer med Forslag der er mod min Sandhed, ærgerlig! plaget, piint. Altid forkjølet. Frøken Heinke, Søster og Tante ere her, fulgt dem til mit Træ; Clara Heinke bliver her et Par Dage. — Læst for dem. Sendt Brev til Jette Collin. 15 20

Mandag 26. Schlamkönigstochter fik jeg tilmorgen fra Wiedemann.

Tirsdag 27. Læst for dem, spaseret. Forstemt over Haralds utrolige Kjedsommelighed. Jeg kom i det meest fortvivlede Humeur, var til Taarer over ham. 25

Onsdag 28. Serres Fødselsdag; her kom Professor Welha-

6) Wolffersdorff 3: Woltersdorff 7) høit;] derefter er overstreget hun og Fru Hahn gik med Harald til Rabenstein 23) 27] først skrevet 28

ven fra Norge, der var uhøflig mod Fru Serre. Hr og Fru Raasløw kom ved Spisetid, hun sang. Jeg havde Grevinde Rockow tilbords. Frøken Heinke blev bestjaalet otte Ringe, hun var i Taarer, vi søgte forgjæves.

5 *Torsdag 29.* Brev fra Wiedemann. Brev til Fru Scavenius. Læst for dem. Regnveir. /

Fredag 30. Serre taget ind til Dresden og derfra til Henselt. Daarligt Veir. Döpel og Krägen ere her endnu til næste Uge, de spille for os.

10 *Løvedag 31.* Brev fra Madam Anholm og fra Fru Baling. Stor Scene igjen med Harald. Jeg har to Bylder under høiere Arm. Skrevet til Wiedemann og Eduard Collin, Louise Lind. Blev oppe til henimod tolv, vi fik Punsch, der blev lagt Kort op for mig. —

August.

15

Søndag 1. Regnveir, det skyller ned.

Mandag 2 Müglitz, alle Floder ere over deres Leie. Broer revne bort. Brev fra Ingemann

Tirsdag 3 Sendt Brev til *Ingemann.*

20 *Onsdag 4* Regnveir som altid.

Torsdag 5 fra Maxen til Dresden.

Fredag 6. Besøgt Lyttichau der gav mig [og] Harald fri Adgang i sin Loge saa længe vi ere her. Brev fra Jette Wulff om at komme til Eisenach.

1) Hr] H først skrevet F 13) der] foran er overstreget S 14) Kort op] først skrevet Patience 16) ned.] derefter er overstreget Brev fra Mad

Løvedag 7 Det er tre Bylder jeg har under Armen som lader mig svært lide. Brev til Jette Wulff og til Fru Drevsen.

Søndag 8. Det er nu 9de Dag og Bylderne ere een haard Klump, fortvivlet derover, lidende, febril, været hos Carus. Brev fra Jette Wulff[,] siddet med Omslag, men gik dog i Theatret. 5

Mandag 9. Besøg af Carus; skulde til Grevinde Moltke men blevet hjemme i Feber.

Tirsdag 10 Gaaet Hul paa Bylderne. Besøg af den unge Carus Brev fra Hartmann 10

Onsdag 11. Nerveus. Brev fra Fru Drevsen. Brev til Etatsraad Drevsen.

Torsdag 12 Om Aftenen ventet paa H, til henved 12, han tager aldrig Hensyn til mig. Vred[.] Papegøien fløi mig i Nakken. 15

Fredag 13 Meget nerveus. Brev til Jette Wulff. Brev fra Faderen Collin med et Vers fra Aarhus. Taget varmt Bad.

Løvedag 14.

2) lide.] derefter er overstreget Brev til Jette Wulff og Fru 2) Brev] foran er overstreget Søndag. Brev til Jette Wulff 10) Brev fra Hartmann] tilføjet under linien 12) Drevsen.] derefter er overstreget Pape 14) Papegøien fløi mig i Nakken.] tilføjet under linien 18) Løvedag 14.] resten af siden og næste side er ubeskrevet

1859

1859 — *Reise til Vesterhavet og Skagen.*

Den 20 Juni, kjørt fra Basnæs til Korsøer og med Dampskibet *Gerda*, i smukt Veir til Aarhus; ombord en Proprietair
5 Muus, med Søn, der kjendte godt til Viggo og Hjalmar fra Skoletid; dem fulgte Salomonsen fra Odense, han er Præst; vi tog Vogn sammen til Silkeborg; i Aarhus hilsede paa mig Hr Erslev, Lærer ved Skolen; fra Vinduerne kjendtes jeg af enkelte Damer. Klokken 10½ kom vi til Silkeborg og
10 da Diligensen var tidligere kommet, var der Ingen at tage imod mig. Marryats vare her i Hotellet; jeg fik seent om Aftenen Brev fra Datteren, de reise imorgen tidlig. Drevsen selv er i Kjøbenhavn.

Tirsdag 21 Juni. Meget varmt. Besøgt Christian Drevsen,
15 Bindesbøls og Dr: Jørgensen. Byen er blevet en Deel større, Raadhuset er nyt og smukt. — Marryats ere reiste denne Morgen efter et Besøg af tre Dage; misfornøiede med Hotellets *Danias* Dyrhed. (Børnekopperne i Kjøbenhavn, begynde her at fylde min Tanke). Besøgt Pastor Hostrup, Digteren, der
20 har en meget smuk Præstegaard lige uden for Byen.

Onsdag 22 Juni. Spadseret langs Gudena; deilige gamle Træer hænge ud over Vandet. Den store Sandslette Øst ud

12) de reise] først skrevet hun reiser 16) er] indføjet over linien

for Silkeborg er nu forvandlet til en Kornmark. Været i den nye Boglade, den er et Aar gammel; købte der mine sidste Eventyr. Boghandleren Hr Nielsen er fra Schwartzes Boglade. Gamle Fru Bindsbøl med Børn indtruffet. Skrevet til Augusta Collin. Om Aftenen var Dr Jørgensen og Kone, jeg læste Vinden fortæller og fortalte selv, de syntes meget henrykte, Klokkeren blev efter 12 før jeg kom i Seng; Luften fæl fra Kludekogningen følte mig lidt ilde derved, og sov meget seent.

Torsdag 23. Brev fra Fru Serre og fra Storhertugen af Weimar, hvis anden Datter er død, hans Brev var meget kjærligt. – Skrevet til Tang, og læst for gamle Fru Bindsbøl og Familien der: Vinden fortæller; Vinden selv fortæller i Dag, det stormer og rusker i Træer og Vinduer, den ene Regnbyge følger den anden. Det er i Aften St Hans Aften. De kogte Klude lugte høist ubehageligt, Luften er som bedærvet ind i Stuerne.

Fredag 24 Stormende Veir, Langsøen ruller store Bølger, Vinduerne knage. Sendt Brev til Fru Scavenius og til Bille.

Løvedag 25. Foræret Barberen hvad jeg har skrevet om Silkeborg, ligesaa »I Sverrig«. Sendt Brev til Einar Drevsen. Spadseret ud over Diget, hiinside Broen; deilig Solnedgang; Høiderne lilla, stille og eensomt; selv Silkeborg laae med sine nye, røde Huse saa alvorligt; den nedgaaende Sol skinnede paa Fabriquens Vinduer, de speilede sig i Guddenaa, det saae ud i den, som Flammer.

Søndag 26 Fik trykte Sager om Ringkjøbing Amt fra

2) Boglade] *over linien er overstreget* assist 12) Tang] *foran er overstreget* Th
20) Barberen] *først skrevet* Bag 25) Guddenaa] *først skrevet* So

Etatsraad Trap. Brev til Dahlstrøm og til Rottbøll. Om Eftermiddagen opdagede jeg en hævet rød Plet paa mit Smalbeen, som lignede, syntes jeg, en Kop, blev ængstelig, løb til Dr Jørgensen, han sagde det var en Slags Ringorm; da jeg
 5 gik i Seng afficerede den mig endnu saa at jeg faldt i stærk febril Sved. Klokken henimod otte kom *Dreusen* fra Kjøbenhavn. —

Mandag 27. Besøgt Hostrup og talte ret gemytligt med ham. (Udslettet paa mit Been er mere tørret ind). — Veiret
 10 smukt, kjørt ud til / Tørvemosen og seet den nye franske Maade at lave Tørven paa; seet Convelut-Maskinen. —

Tirsdag 28. Brev til Eduard; i Dag er General Oxholm her for at see Mosen de ere kjørt til Louise-Høi. Besøgt Bindedbøls; Jeg driver om, Meget for min Behagelighed bliver
 15 her rigtig nok ikke gjort, som hos andre Folk; man maa tage Menneskene, som de ere.

Onsdag 29. Brev fra Mathilde Ørsted; kjørt med Damerne til Louisehøi, Ammen og Børnene med, Drengen græd, Datteren kastede Tøi ud af Vognen. Udsigten smuk,
 20 Himmelbjerg tog sig ikke høit ud, som Høiderne ved Haarburch. Jeg var træt; gik derfor henimod 10 op; Nicolas Nicleby interesserer mig, iøvrigt begynder jeg nu at være mæt af Besøget.

Torsdag 30. Brev fra Jette Wulffs Veninde Marry Plamb
 25 i Havana, Dreusen kunde ikke læse det sagde han. Brev fra Dahlstrøm og fra Augusta Collin. Sovet mindre godt, drømt ubehageligt, det er sædvanligst her; jeg begynder at kjede mig. Det er meget varmt; gidder ikke bestille andet, end læse i Nicolas Nicleby. — Disput om Casino, Schmidt, Høedt
 30 og Fru Nielsen, jeg var alfor moderat og dog blev mine Ord

fordreiede lige ud for mig selv; kjørt Tour til Mosen og Kilderne, men da det trak op til Regn vendtes om. Besøg af en Hr *Bügel*.

Fredag - 1 Juli. Imorges fødte Fru Olivia Drevsen en stor Datter. Sendt Brev til Excellensen Collin og Luise Lind. 5
Ondt i Milten; gule Pletter paa Benene, som gjør lidt ondt. Kjeder mig en Deel. Luften tung; gik under de store Elle-træer i Haven, saae Folk skjære Rør, der gik lastede Pramme langsom op mod Randers, følte mig tung og mindre vel.

Løvedag 2 Juli. Sovet daarligt; fæle Drømme. Brev fra 10
Eduard Collin [og] fra Ploug. Sendt Brev til Fru Serre og til Storhertugen af Weimar Condelation da hans næstældste Datter og Moder ere døde. Bindsbøl var her med Brev fra Herning at jeg der godt kunde overnatte, altsaa om Gud vil er jeg der Natten mellem Mandag og Tirsdag. Til Aften 15
kom Hr og Fru Westermann. Jeg fik stærk Snue og gik til-sengs før Klokken 10; Veiret er blevet koldt og graat.

Søndag 3 Juli. Brev fra Ingeborg Drevsen. D skrækkelig kold og kjedelig tilmorgen, jeg kunde have Lyst til at reise strax og vil vist ikke savnes, huske vil jeg ikke at komme 20
her snart igjen og da kun meget faae Dage. - Fru Vester-mann bad mig læse, jeg var meget kjed af det. Pastor Lorch kom fra en Vesttour i Besøg en Times Tid. - Kom seent iseng, kunde ikke sove, de rumsterede, skjød Skudder til og fra, løb op og ned af Trapper, sov kun lidt og følt mig syg 25
da jeg vaagnede.

Mandag 4 Juli Ganske ilde; Brev vist fra en gal, jeg bildte

4) fødte] *først skrevet fødtes* 8) Folk] *først skrevet dem* 9) langsom] *først skrevet langs* 11) [og] *ms. har af*

mig ind det var fra en gal Koppepatient og vaskede Hæn-
 derne. – Klokken 12 kjørt med Extrapost til Herning (6 Rdlr
 4 # i Alt); smukkest og meest vildt tæt ved Silkeborg. –
 Høiderne med Hede og Bouquetter af Egebuske, Banker
 5 som vare de af sort Tørvesmuld, det hvide Sand skinnede
 igjennem. – Langtborte løftede sig Huse og Banker som op
 af en blikstille Søe. Egnen blev bedre og bedre. Vel udseende
 Bondehuse ja herregaardsagtige Bøndergaarde, saact ud over
 Landet laae Arne ved Arne, som i Sjælland, men med
 10 bedre Gaarde. Kornmarker, hvor Kornet stod godt, hele
 Luften dirrede af Lærkesang og nu naaede jeg det aabne
 Herning, nærved ligger Herregaarden Hernings Holm
 (Wulff). Værelse var af Postmesteren bestilt for mig, det
 var det bedste i Huset, nyt og ud til en lille Have og Kegle-
 15 bane. Lige over for Vertshuset boer Postmesteren med hvide
 Roser op ad Væggen og rundt om Kongens Navn. Spiist en
 god Beufsteeg og drukket en meget god rød Viin. / Post-
 mester Hansens Smaabørn talte jeg med; jeg spurgte den
 lille *Anna* om hun havde Bøger og hun svarede Andersens
 20 Eventyr, siden da jeg kom til Faderen og den lille vidste hvem
 jeg var bragte hun mig en Bouquet Blomster og jeg gav
 hende til Gjengjeld, mine sidste Eventyr. Faderen sagde at
 her havde været Ting i Dag, Bønderne vare fulde der kunde
 let blive Spectakkel i Kroen, det var mig høist ubehageligt,
 25 jeg heftede mine Gardiner til og hang Haandklæder for, jeg
 ligger ud til Haven, orienterede mig hvorledes jeg skulde
 komme ud ved Overfald, thi her var stor Pengemangel

3) smukkest] *foran er overstreget* nøgne 9) som] *foran er overstreget* bedre
 13) Wulff o: Wolff 16) ad] *først skrevet* om

havde man sagt mig. Tidlig gik jeg iseng men sov næsten ikke, laae febril og ventede paa Overfald. –

Tirsdag 5. Oppe før Klokkeren 7; ingen Vogn var kommet fra Nørre-Vosborg; jeg gik ærgerlig og bestilte Extrapost det vilde blive en 9 Rdlr omtrent derhen og igaar over 6 det var en dyr Historie; jeg tog Post til Holstebro og pakkede sammen; da kom Postmester Hansen at *nu* indtraf Tangs Vogn. Extraposten blev da sagt af men jeg maa vente her to Timer. Først iaftes var seent Tang kommet hjem, og havde da strax sendt Vogn, efter som Fruen havde misforstaaet mit Brev. – Jette Pedersens Huus, hvor hun her har boet, er det andet Huus herfra Posten, har en Brønd og en kjøn Have. Postmesterens Kone er frugtsommelig og har Rosen i Fødderne; han var her til Morgen og underholdt mig en god halv Time. – Klokkeren 10½ kjørt med en skikkelig Jyde, der dog ikke var ganske at forstaae. Bedre dyrket var Landet og beboet end jeg havde troet. Hist og her steeg en Røg af Lyng der brændtes. Klokkeren 3 naaede vi Holstebro, hvor ved Indkjørselen til Byen en Mand stod og bad os kjøre ind hos »Knudsens« der var Etatsraad Tang, han tog jublende hjertelig mod mig, hans lukkede Vogn ventede der med Uhr og Løgte og Læsepult, vi spiste til Middag stegte Aal og kjørt saae, en Mand hilsende paa Gaden, han eiede 100 000 Rdlr men var blevet gal af Onani. Vi kjørt en bar Vei under idelige interessante Meddelelser om sin Slægt, der var Stof til en heel Novelle. – Bedstefaderen var en riig Bondesøn, han blev sendt til Lemvig og blev Skrifer der og

10) Fruen havde] havde *først skrevet* ikke 12) det andet Huus] *først skrevet*
to Huse 19) Indkjørselen] *først skrevet* Indkjørsellet

siden til en Kjøbmand i Ringkjøbing, i Contracten stod, hver Skilling der fandtes i Drengens Lomme skulde ansees for stjaalet af Principalens Skuffe, han maatte som Comisjonær gaae med Skibe til Norge og især Holland, hvorfra bragtes

5 Vare hjem; Kjøbmanden havde Viinlager. Byfogeden brugte mod sine Gjæster at naar de vilde gaae før han vilde slog han Hatten af Haanden paa dem og stod paa, engang tog Tang hans egen ny Castorhat, som det saae gik ud over, Ulvene var her i Landet. En gammel Kone havde fortalt

10 hvordan en Hest havde slaet en Ulv og stod paa den, skønt den var bidt og revet i Benene. Den Historie om Aalen, »Aalemoder sagde til Døttrene, gaae ikke forlangt for saa kommer den fæle Aalestanger og tager jer men de gik aligevel og af otte Døttre kom kun de fire hjem til Aalemoder

15 og de jamrede, vi var gaaet bare lidt fra Døren / saa kom den fæle Aalestanger og stak vore fire Sødskende, de komme nok igjen sagde Aalemoder, nei sagde Døttrene, for han flaaede dem! – de komme nok igjen sagde Aalemoder, nei han skar dem i Stykker stegte dem og aad dem. De komme

20 nok igjen sagde Aalemoder. Nei for han drak et stort Glas brændeviin oven paa! – »Drak han Brændeviin til!« sagde Aalemoder! o gu! o ju! da komme de aldrig meer igjen! for Brændeviin gjør det af med een! og derfor skal man drikke Brændeviins Snaps til Aalen! sagde Manden.« – Da

25 vi kom til Nørre Vosborg flagede Danebrog, hele Familien stod paa Altanen og siden nede i Døren, der var i Besøg en Præst der var Student med mig; Præsten Tang

11) Historie] først skrevet Aa 13) jer] først skrevet jeg 19) i] foran er over-
 streget ik el. lign. 19) stegte dem] indføjet over linien

som boer her. Steg op paa Volden og fik en stærk Theevandsknægt til Aften. I Kapellet sover jeg, der spøger den hvide Dame.

Onsdag 6. Var endnu træt da jeg Klokken 8 stod op, jeg er hudløs i Ansigtet af Vestenvind, forkjølet og har to Dage 5
ikke ret havdt Aabning. Opad Dagen hjalp det sig i Orden efter en Spadseretur; her ere komne to unge Studenter en Roepsdorf fra Holstebro og en Pedersen fra Kjøbenhavn. Spadseret i Haven; tæt uden for Huset løfter sig den gamle Vold, der er et Lysthuus (Bleidablik); vi gik ned i Haven 10
der er et heelt Elverkrat, gammelt, som det ikke var Luftet ud, ingen Solstraale ingen Vindstød, skimlet Vand paa Graven, Mosløvhytter visne og forfaldne, hensmuldret Keglebane, Rørhytter der vare med Spindelvæv og gaaet fra hinanden i Sammenbindingen; en vred Svane svømmede hen 15
mod den riisflættede Bro; stor flad Udsigt til Nisumfjord. Vi kom ind i en mere pleiet Have, Frugttræer voxte som Espalier, her var for Broderen Pastor Tang der er en stor Grundtvigianer bygget en smuk Bolig; her gjorde vi Besøg. Hjemme læste jeg Waldemar Daae og Anne Lisbeth. Det er 20
i Dag Fredericia-Slagets Dag, derfor til Aften var indbudt 6 af Karlene som havde været med i Slaget, den ene var Gartneren, den anden Tjeneren. Tang udbragte Skaal for Danmark og derpaa for Landsoldaten; Præsten for Danebrog, der var stillet i Stuen, jeg for de danske Qvinder, vi 25
fik temmelig meget og stærk Punsch. Jeg læste saa for Karlene paa Tangs Opfordring Eventyret, Holger Danske. Klokken blev eet før vi kom iseng.

8) Roepsdorf ∴ Repsdorph 24) Præsten] først skrevet jeg

Torsdag 7. Jovist har jeg noget Hovedpine; spadseret i Haven, sendt Brev til Malle Drevsen. Læst i Dagbladet Feulleton, en videnskabelig Afhandling om Infusionsdyr, der indledes ved at omtale mit Eventyr: Vanddraaben. Spadseret i Haven og derpaa seet hele Gaard[en], en Fløi fra det 15de (hvor jeg boer) een fra det 16de een fra det 17 og een fra det 18 Aarhundred. I Salen Copi af Portræt af Bugge paa Hal, et kolosalt dyrisk Ansigt med et Smil om Munden. – (Saae den idiotske lille Mathildes Dukkestads). – Kjørt op til Skjærebro Aa hvor Klostret har staaet paa Tjørnebanken, her laae endnu en Mængde røde Steen; Aaen er bred og dyb, Broen tog sig godt ud. Der var et stort Fald fra Mølle-slusen; vi drak Thee hos Forpagteren / var 13 Børn, de kjendte Andersens Eventyr og syntes lykkelige ved at see mig. Om Aftenen var Pastor Tang her, ligesaa Præsten Ingersløv og hans Kone, jeg læste et Par Eventyr.

Fredag 8. I Nat vaagnede jeg ved et underligt Skrig og blev urolig. Stærk Snue. Klokken halv elleve kjørte vi til Vesterhavet. Vi havde omtrent en Miil den gode Landevei, derpaa gik det ind i dyb Sandvei, hist og her kastet Leer og Lyng, vi maatte syd om Nissum Fjord; forbi Seminariet. Vinden blæste skarpt saa at Huden paa min Næse flossede; to Miil i Sand og slet Vei, men rundtom vel bebygget og beboet. Smukke Kirker, Haver ved Præstegaardene. Klitrækken hævede sig som et Bjergland, takket og savformet i meget vexlende Spidser. – Vi kjørte ind i Klitterne der holdtes

10) Skjærebro ∴ Skjærum Bro 13) drak] først skrevet sp 21) Nissum]
 foran er overstreget Nissum 22) skarpt] foran er overstreget saa 22) Huden]
 først skrevet min 25) i] foran er overstreget s

sammen ved Marehalm, Klittag og ; og nu laae det aabne Hav for os, uden et Skib, der var Bølge Brænding men ikke stærkt dog hørte man Havets dybe Røst; der var i Sandet som et Mosaik-Gulv af afrundede Steen. Maagerne sloge ned og fløi i Række, eet Skib saae vi i Horizonen. Fiskehoveder laae kastede i Sandet oppe mellem Klitterne var reist vort Telt med Danebrogs Flaget, to mindre stode paa andre Klithøider, her spiiste og drak vi, jeg skrev i Klitten en Sang, som jeg læste op! med os var Præsten Tang og Kone, siden kom Læreren fra Bonde Høiskolen her Hr Jørgensen, samt Assam, ogsaa Præstefamilien fra det nærliggende Huusby, ($\frac{1}{2}$ Miil) altsaa et Par Bøsseskud kun derfra. Vi bleve en fem a sex Timer her ved Stranden og jeg blev meget fortroelig med den lille Mathilde, som tilsidst tog mig under Armen løb med mig og gjorde mange Spørgsmaal; jeg gik ene om mellem Klitterne og sank i det bløde Sand, Skridt for Skridt. – Solen var ved at gaae ned da vi toge derfra.

Improviseret Sang ved Vesterhavet.

Mel: Vi Sømænd.

I.

Hør Vesterhavets Orgelklang,
Hør Vinden hvor den synger,
Vi ogsaa synge vil en Sang,
Her høit paa Sandets Dynger,

6) mellem] først skrevet paa 8) spiiste] først skrevet ko 10) Bonde] indføjet over linien 10) Jørgensen ∴ Sørensen 11) Assam ∴ Assens 11) nærliggende] foran er overstreget H 17) ved] v først skrevet n 17) at gaae ned] indføjet over linien

Hvor Marehalmen snoer sin Krands,
 Her hvor vi Teltet reiste,
 Vort Danebrog i Solens Glands
 Vi høit paa Stangen heiste.

5

2.

Det vaier, som et Glædens Tegn,
 Her er ei Kysten øde,
 En Deilighed faaer hver den Egn
 Hvor Venner give Møde.
 10 Og her ved Bølgens dybe Slag
 Skal Sangen løfte Vinge
 Vi under Danmarks gamle Flag
 Vil Danmarks Skaal udbringe!

Vi kom nu til Huusby Præstegaard, en hyggelig stor Gaard,
 15 med store lyse Stuer Væggene med Portrætter af Landets
 bedste Mænd, stor Bibliothek, en deilig Have med høie
 Træer, lune Gange og en Mylder af Roser; Overgangen
 særdeles stor fra Klitterne[s] vilde Eensomhed. Præsten
 Østergaard som boer her er kommet ned fra Grønland, her
 20 er altsaa dobbelt for ham et Paradiis, vi gik i Haven, drak
 Thee; jeg var meget træt. Vi kom til Nørre Vosborg henimod
 tolv. Jeg havde et Klæde om Næse og Mund for Vinden. Vi
 spüiste varm Midnatsmad, drak igjen Thee, mange Histo-
 rier har jeg i Dag hørt, een om den begravede Havmand.

12) Vi under Danmarks gamle Flag] først skrevet Til , dette rettet til For Danmark under Korsets Flag , dette rettet til Udfold da Danmarks Korse Flag , dette rettet til Vi under Danmarks Seiers Flag (den sidste version er ikke overstreget)

13) Danmarks Skaal] Danmarks først skrevet denne 22) Jeg] J først skrevet S

Nede ved *Huusby Kirke* blev stærk Sandflugt der ikke kunde standses og man søgte derfor en Viismand, der spurgte om intet Liig fra Stranden her var begravet af dem. Jo, »grav ham op / det er en Havmand, der har sovet paa Strandbredden og nu vil Havfolkene have ham tilbage!« og de 5
 gravede og som den Vise havde sagt, han laae og pattede paa sin Tommelfinger; nu lagde de ham paa en Kærre, spændte to Qvier for og da foer disse til Stranden og ud i Havet, thi Havmanden drev dem afsted og Sandflugten standsede. 10

Løverdags 9. Brev fra Anna Bjerring i Aalborg og fra *Jette Collin*. Kjørt ud til forskellige Bøndergaarde, de vare store og vel indrettede, prægtige Folk, hos den første saae jeg H. C. Ørsteds Buste i Stadsstuen, Manden selv, som vi besøgte var meget Videlysten havde aldrig været i Kjøbenhavn, men 15
 vilde gjerne der hen. Jeg fortalte ham om fremmede Lande. Vi trakteredes med Snaps, Theevandsknægt, Viin og Smaakager. Den næste Bonde havde en rigere Storstue, Konen gik med udslagne smukke brune Haar ned over Skuldrene. Datteren var en deilig kraftig blaaøiet Pige, Faderen var syg, 20
 han var faldet gennem Loftet ned paa Steenbroen, han var ganske sort under Øinene, vi fik Cognac, Syltetøi, Punsch, Wiin og det to Slags og da jeg ikke kunde med det løb Konen og bragte Chocolate, jeg maatte og skulde drikke og spise. I næste Gaard boede en gammel jovial Bonde; det var 25
 en stor prægtig Gaard og alt inde og ude pynteligt. Kjøkke-

1) ved] først skrevet i 1) Huusby Kirke] tilføjet på åben plads 2) om] der-
 efter en overstregning, 2-3 bogstaver 9) Havmanden] først skrevet han 11) i
 Aalborg] først skrevet og fra 25) Bonde] først skrevet Mand

net saa reent og pynteligt, hele Loftet der var et Mosaik af Skinker, Pølser og røget Kjødmad; Manden spurgte om jeg før havde været her Vesterpaa og jeg svarede nei, men jeg havde været ovre hos Naboen, Engeland, og da jeg saae vor
 5 Dronnings Billed, sagde jeg »der hænger jo vor Dronning Caroline Amalie«, sagde han og pegede paa den modsatte Væg, »og der hænger Nabomoer!« det var Dronning Victorias Billede. Nu fik vi Syltetøi, Liqueur og gammelt Øl, det var mig umueligt oven paa Chokoladen. Jeg saae Haven der
 10 var kun eet eneste Æble iaar, men mange Kirsebær. –

Søndag 10. Sendt Brev til Jette Collin og Etatsraad Drevsen. Jeg skulde her i Haven vælge mig en Plads og valgte den under et Hyldetræ lige i Hjørnet nord vest, dertil skrev jeg et Vers som skal sættes op der paa en Tavle.

15 Her under det blomstrende Hyldetræ
 Vi sidde mod Vinden deiligt i Læ
 Og see over Buske og Træers Top
 Smukt *Nørre Vosborg* løfte sig op
 Med Taarn og med Gavl, som i gamle Dage,
 20 Og gjennem vor Tanke Minderne drage
 Om Bugge og Podebusk – til Peder Tang,
 Sært Tankerne svulme og blive til Sang.

Over hundred Mennesker vare indbudte meest af Bondestanden! Konerne i fuld Pynt, vi samledes i Haven, drak

2) Manden] først skrevet i Stu 3) før] først skrevet h 4) Engeland] foran er overstreget ovr Engel 5) vor] indføjet over linien 7) Dronning] D først skrevet V 7) Victorias] ct først skrevet tt 13) dertil] først skrevet der f 21) Bugge] først skrevet Buk

Thee der; et Lysthuus med mit Vers var alt istand ved Hyl-
 detræet, Danebrogsflag plantede der; jeg talte meget med
 Bønderne og læste saa høit: hun duede ikke og Keiserens
 nye Klæder. / Etatsraad Tang fremsagde et Digt til mig da
 vi sad til Bords, Danske Viser bleve sjungne, Taler holdte, 5
 Skaaler udbragte; jeg een for Vestjyderne og een for Fru
 Tang og een for Landsoldaten. Tang udbragte for Italiens
 Frihed. Den bekjendte Bonde Ole Kirk var her. Udpaa Nat-
 ten blev dandset; et Par Studenter af Sang Foreningen var
 her, de sang, Klokken to kom vi iseng. Foræret Karlen som 10
 barberer mig Liden Kirsten.

Mandag 11. Der er hede i den røde Plet paa mit Been,
 forstemt derover, skrevet og sendt Brev til Ingemann. (Avi-
 serne mælde om Vaaben-Stilstand og Kong Oscars Død).
 Brev fra Storhertugen af Weimar. Her paa Væggen hænger 15
 Sponecs Portræt, det skulde have været ned, fortalte man,
 men fik Lov at hænge for den gode Indretning med Brev-
 Frimærkerne. Han skulde egentligt have et klinet paa Bry-
 stet, sagde de, klinet over Danebrogen, men ikke et ubrugt,
 det var fire Skilling for meget, men et gammelt brugt. – Ef- 20
 ter Bordet kørte Fru Tang ud med mig, først til Bonden
 Ole Kirk, der havde en tænksom ældre Hustru og en rigtig
 god Gaard, saa kørte vi til Søren Damborg og derpaa til
 Pastor Ingersløv hvorhen alle Damer fra Nørre Vosborg
 vare gaaede, vi spadserede i den smukke Have hvor Bøgen 25
 groer, og har Nøddehækkes Gange. Fra Gruusbanken saae
 vi hen til de høie Klitter her er høit inde i Landet, et Par

8) Udpaa] først skrevet jeg f 12) i] først skrevet og 26) Nøddehækkes] først
 skrevet Nøddehægges

Mile, Flyvesand Stormen har drevet ind. Jeg læste et Par Historier og Avlskarlen var med inde at høre derpaa. Hjemme drak jeg for min Forkjølelse Kameelthee.

Tirsdag 12. Stærk Blæst, Vinden suser; Teltet om mit
 5 Lysthuus blæst ned. Paa Volden herom voxer et heelt Teppe af Bregner, der er fra den ældste Tid fra Frø i Jorden, da Landet her havde Skov ogsaa de sorte Skovsnegle krybe om ude paa Marken ved enkelt[e] Buske og Anemonerne findes
 10 her paa Voldgravene, disse bruges især ved Fanø. Om Aftenen læste jeg Dyndkongens Datter og lavede Vers paa opgivne Riim. –

Onsdag 13 Kjært Klokken Eet ud paa Heden til en gammel Kjæmpegrav, Lærkehøi, det lød huult inde i den da
 15 Karlene sloge Telt Pælene fast. Tung sandet Vei og siden over Heden hvor Veiene vare i mange Aaringer ikke kjørte paa[,] 6 a 7 Spoer ved Siden af hinanden. En viid Udsigt, mod Aften saaes Havet gennem Aabningen ind i Nisumfjord. – Vi drak og udbragte Skaaler, Præsten Tang udbragte for min Fødeø Fyen. Den unge Student Røepsdorf,
 20 som jeg synes godt om udbragte Skaal for Tang og Fruen hos hvem han havde lærd »vor store Digter at kjende!« – Præsten Tang udbragte en Skaal for mig som Menneske. – Jeg fandt mange Blaabær. Der samledes en heel Talerken
 25 fuld; her i Egnen har været mange Ulve, derfor endnu Navnet Ulfborg. Iaar er mange Hugorme. – Man bad mig udsætte min Reise til Udgangen af næste Uge,

4) Teltet] først skrevet m 17) paa [,] 6 a 7] ms. har paa 6, a 7 17) viid]
 foran er overstregat h 23) Præsten] indføjet over linien

altsaa kommer jeg otte Dage senere paa Dampskibet fra Lemvig.

Torsdag 14. Brev fra Hartmann og hans Kone. Stærk Blæst; Søen væltede i Nisum-Fjord. Jeg bandt Bouqetter læste og sendte Brev til Dahlstrøm og Frøken Bjerring. (Den ikke almindelige Landevei kaldes en Vase. Kirkevase o: Kirkevei). – 5

Fredag 15. I Dag efter Frokosten reiste Repsdorph her fra til sine Forældre i Holstesbroe. / Jeg synes godt om den unge Mand. I Dag kom Marie Meinert, en eiendommelig, 10 men meget begavet Pige, anti Tydsk, Danskheden selv, jeg læste Eventyr og gjorde af Blomster en Madam.

Løvedag 16. Kjørt med Etatsraad Tang til Holstebro, der modtog Student Repsdorph mig, vi spiste Frokost hos Amtsforvalter Ring, hvor flere vare indbudte; gik saa omkring med Repsdorf, saae Anlægget der er et smukt Partie 15 med Høide og Vand. Middag hos Repsdorphs Forældre hvor en Mængde af Byens første Mænd vare med, Catecet Vogt (?) (Broderen er gift med Petra Guldberg) var meget talende, afgjørende, kjøbenhavnsk rask paa det, behagede 20 mig slet ikke, var overseende og den klygtige; han var mig Grumset i Bægeret; vi drak Kaffe i Haven og jeg læste der to Eventyr. – Nu kom Marryats over Lemvig, bleve indbudne til Nørre-Wosborg og derhen kom vi halv ti! Aftensbordet blev stift og kjedeligt over de ny fremmede Gjester og det 25 vilde ikke gaae med Sprogene, men nu traadte Marie Meinert

10) eiendommelig] først skrevet eiendommeligt 14) Repsdorph] først skrevet Repsdorf 17) Repsdorphs] R først skrevet B , ph først skrevet ff 18) Catecet] Ca først skrevet en , c først skrevet k 19) Vogt(?)] navnet er Fog

op og talte rask Engelsk og fortalte Sagnene herfra. Klokken var 12 da jeg kom til Sengs.

Søndag 17. Det var en meget trættende Dag med Marryats, trættende for os Allesammen, da Sproget generede; det var
 5 som Strømmen ikke længer havde sit fri Løb; Conversationen gik svær, jeg var træt og som altid her med Snue. – Vi spadserede, spiste overdaadig; der blev musiseret, om Aftenen fik vi Punsch og der blev holdt Tale paa Tydsk af Tang og hans Broder til Marryats Familie.

Mandag 18 Idag Klokken 9½ kørte de med Tangs lukkede Vogn 4 Heste til Ringkjøbing. Tang er ude i Forretninger; vi trække nu igjen Aande. Jeg har stærk Snue. Til
 10 Morgen hørtes Havet som tusinde Vogne rulle langt borte. – Stærkt forkjølet saa at jeg Kl 10 kom iseng og fik Kameelthee.

Tirsdag 19. Sov godt. Her er i Besøg fra Holmsland i Ringkjøbing Fjord en Bondedreng Christian Madsen eller Christian Christiansen, jeg raadede ham at lade sig kalde ved det sidste Navn, han skal være Politekniker; jeg viiste
 20 ham om i Haven. – Frokost nede hos Pastor Tang, nydeligt dækket, hjerteligt og smukt udbragt Skaaler. Læst Eventyr og Historier. Engdronning kaldes den hvide dobbelte Sperea i Moserne. Pastor Ingersløv kom her iaftes, der blev talt om Astronomi og han udtalte til min Forbauselse, den Mening
 25 at vor Jord var den eeneste beboede Klode og at Stjernerne var kun en Skjønhed skabt for vor Fornøielse, at Gud var steget ned til vor Jord, – veed han om han da ikke havde gjort det paa de andre Kloder. Jeg blev afficeret, nerveus og kunde ikke falde isøvn.

Onsdag 20. Febril i Nat, hørte Folk gaac, der har ogsaa

været Tyve her og stjaalet et Anker Brændeviin. Varmt smukt Veir. Sendt Breve til Fru Baling, Fru Læssø og Fru Serre. Foræret *Hein* mine sidste »Eventyr og Historier«. (3^{die} Bind). Efter Bordet kjørt over Engen, ud hvor det ældste Wosborg har staaet ved Aaens Udløb, dette og denne 5 er der endnu, men Aaen har nordligere brudt sig nu til dags et Leie. Der laae endnu et Par røde Steen Knoller hvor Taarnet har staaet; vi kjørt over Hovedaaen hvor den danner en Ø, Vandet gik til høit op paa Hjulene. Vi kom til Kirke, der er uden Taarn, reist af Qvadersteen og 10 synes at kunne taale en Overskylling af Vesterhavet. Gravene overgroede; jeg snoede en Krands og lagde paa een. Ved en anden laae en Menneske Knokkel, den fik jeg ned i Jorden og lagde en Steen over. En Mængde Høestakke stod her; vi saae det aabne Hav. / Hjemme udbragtes min Skaal 15 saa inderlig og godt med Tak *til mig* for Besøget og Ønsket at jeg kom igjen. Taarer stod i Tangs og hans Kones Øine, jeg brast i Graad da jeg kom paa min Stue.

Torsdag 21 Imorges Klokken 4 vaagnede jeg havde en kvalm Hoste der varede over en Time. Forlod Nørre Wos- 20 borg Klokken henimod 10, hele Familien paa lille Mathilde nær fulgte vi kjørt til Fjaltring Præstegaard hvor Præsten Harboe boer; jeg fik Logie over et Loft der stinkede af tørrede Fisk, men Værelset var reent og næt, som en Blomst. Vi kjørt nu $\frac{3}{4}$ Miil ud til Bovbjerg hvor en Obelisk for 25 Frederik den 6 staaer med Kobberindskriften er pillet ud, jeg skrev mit Navn der. Bovbjerg strækker sig vist en halv Miil,

10) 3: Gørding 12) snoede] *foran er overstregel* flet 26) med 3: men

Vandet har ædt ind, som man med store stærke Tænder kan bide ind i et Smørrebrød, Gruus, Leer og Mergel er Bestanddelene; der dannedes Formationer som Møens Sommerspiir; Jordskorpen var flere Steder revnet, noget sjunket,
 5 Alt truede med at falde og vil falde. Damerne steeg ned til Stranden men der var langt til Opkjørsel Stedet og saa blev jeg oppe hvor vi saae til Kirken ved Vestervig. Vi kørte nu tilbage. Paa Kirkegaarden i Fjaltring laae en fransk strandet Capitain, Jernkjæderne fra hans Skib, dannede Rækværk
 10 om Graven. En 22aarig strandet Matros laae her, jeg lagde en Krands paa hans Grav og pyntede den. Kirken venlig med en Copie af Carlo Dolci[s] Christus af Frøken Harboe. I Præstegaarden spøger en død Capitain og hans hvide Hund som ere myrde der. Træt og inderlig kjed af at vi ikke
 15 kunde faae Thee og jeg iseng.

Fredag 22. Efter Frokost Klokken 12 kørte vi, forbi Kirkegaarden hvor ikke var Busk eller Træer. Hist og her bag Bondens Huus skjulte sig et Par Træer. Vi saae Fabjerg Kirke og Høien, de to Søstre, den kristne og den hedenske reiste.
 20 Bønderne saae Lupiner, gule til at opdyrke Sandjorden med. Nordnordvest for *Rysensteen* ligger Rammedige i Rammesogn, det er et Slags Dannevirke af en halv Miils Længde, her er en uendelige Mængde Kjæmpehøie, og Sagnet mælder at her leverede
 25 Prinds Hamlet et Slag, her skal han ligge jordet. Gjellerup Kirke er fra 1140, her ere nogle fra 1000. – Klokken

2) bide] først skrevet bind 2) Gruus] G først skrevet S 8) Paa] P først skrevet V 19) Høien] H først skrevet K 20) opdyrke] o først skrevet d 25) et] først skrevet en

4 om Eftermiddagen kom vi til Lemvig, der ligger meget malerisk mellem steile, høie Bakker; vi vare om Aftenen til Thee hos Justitsraad Claudi, hvor jeg følte mig særdeles nerveus. Her var en Fru Rømer der spillede Claveer for os. I Gjæstgivergaarden heisede de for mig det danske Flag, det samme gjorde en Bager, fire Steder saae jeg det heiset. Børn, Piger og Drengel fulgte og omsværmede os for at see mig. Inde hos en Hr Møller havde forrige Løverdag den lille Søn været paa Skibsbroen Kl 4 om Morgenen for at see mig. – Besøgt Apotheker Eilskov.

Løverdag 23. Sov ikke hele Natten og var oppe Klokken halv tre. Blev af Tang og Frue fulgt ombord. Der var en forsviret Pasageer, som sagde han kjendte mig fra Agentinde Zinn. Det blæste temmelig og var stærke Bølger. En Frøken jeg har seet hos Hartmans og en norsk Dame ombord. *Struer* er en By i Opkomst; en ung Mand paa Strandbredden hilsede glad ved at see mig. Thisted laae anseelig; her stod Sønnen af Ludvig Møller og hilsede samt Flere, man ventede mig til Byen og bleve overraskede da jeg sagde jeg gik videre, en Embedsmand tilbød mig sit Huus. / Da jeg var kommet ned i Kahytten blev jeg kaldt op og fik fra Strandbredden et skingrende Hurra ! – Klokken henved 4 kom jeg til Aalborg hvor Mathilde Ørsted og Fru Dahlstrøm toge imod mig, lige saa den unge Kirkegaard, Præsten Skov med Kone, sam[t] Fru og Frøken Bjerring. Breve fandt jeg fra Etatsraad Drevsen, Louise Lind, Ingemann og Rottbøll, da jeg pakkede ud saae jeg at jeg med mit Nattøi havde faaet

4) nerveus] *foran er overstreget Ner* 24) lige saa] *ms. har liges saa* 27) mit] *først skrevet min*

fra Lemvig Vertens Teppe over min Seng, det har ligget paa Stolen der og var tyndt, saa jeg har taget det for en Skjorte, skrev Brev med det tilbage. Excellensen Ørsted er her. Jeg er træt og gaaer ikke ud i Dag.

- 5 *Søndag 24* Noget udhvilet, men stærk Snue. Besøgt Fru Bjerring og Datter, dernæst Præsten Schou; seet udenpaa Apotheket; her er dybtløbende Canaler i Byen, stinkende. Sendt til Lemvig Vertens Sengeteppe som jeg havde faaet mellem mit Skiddentøi. Hos Postmesterens mødt Fredstrups,
- 10 stort Selskab her hjemme. Laura Lüthans s Datter nu Fru Thobiesen; Frøken Knudsen som jeg kjender fra Bournonvilles, med den unge Kirkegaard, som sagde at denne Dag var den lykkeligste i hans Liv. Groserer Sahs og Frue samt Musiklærer Nathans. Dahlstrøm udbragte min Skaal, jeg
- 15 udbragte Excellensens Ørsteds og læste flere Eventyr for dem. Spadseret her i Haven, der er anlagt paa Terrasser; saae et hæsligt Fængsel. – Til Aften lidt ondt i Maven.

- Mandag 25.* Besøg af Monies som er kommet her fra Paris, besøgt ham og *Nathan*, paa hvis Kone Historien om
- 20 Barnet i Graven har gjort et dybt Indtryk og en heel Forandring, sagde Manden. – Besøgt Bjerrings og afslaaet at kjøre ud med dem; hos Biskop Kirkegaards traf jeg min gamle Skolekammerat David Withusen, som jeg er Duus med, han er Stiftslæge. Sendt Brev til Fru Scavenius paa
- 25 Føhr, Frøken Knudsen fortalte Bysladder om *Bs*. – Mødt paa Gaden Rottbøll, som søgte mig og ikke endnu havde mit Brev, vilde have mig med imorgen, som jeg afslog.

Tirsdag 26. Besøg af Rottbøll og Tømmermester Blom;

13) Sahs ∴ Sass 16) Terrasser] *foran er overstreget* Ther 25) Bs ∴ Bjerrings

Rottbøll afhenter mig her i Aalborg næste Løverdags-Eftermiddag. Besøgt David Withusen; dernæst Thobiesens, hvor Svigerfaderen Jensen med Datter var indtruffet imorges. Læs[t] hos Bjerrings for nogle unge Damer, Stagemeyer, Hegermann &, under Læsningen kom i Besøg her General Lacour. Sendt Brev til Etatsraad Tang. Aalborg By minder lidt om Nyrnberg, de gamle Huse og Canalerne, den kunde nok lægges til den By. Efter Middagsbordet besøgt Frøken Knudsen og særligt min unge Ven Kirkegaard. Han havde en Afskrift af nogle gamle Indskrifter paa 12 Tinskee[r], Tankesprog, Brev fra Luzie Scavenius paa Føhr. – Regnveir.

Onsdag 27. Læst lidt hos Nathans; spadseret omkring; faaet Besøg af Doctor David Withusen. Om Aftenen Selskab, her var en gammel Fru Heiberg Søster til Wiehes Fader, her var en Kammerjunker Kragh og Fru Schindel, født Moltke, denne har jeg seet paa Bregentved. Ministeren Simoni med Kone og Datter.

Torsdag 28. Besøgt Kjøbmand *Sahs*, der vilde mælde min Ankomst hos den rigeste Kjøbmand (Kall) i Frederikshavn. I Dag staaer i Berlingstidende at jeg i Selskab med Marryats har været i Holstebro. Spadseret til Vandmøllen, og lidt om bag Byens Smaahaver. I Aften, som vi sad og jeg skrev Vers paa opgivne Riim, kom Tjeneren og sagde at der var mange Mennesker nede igaarden. Vil De os Noget eller er det Klammeri spurgte Dahlstrøm. Nei det var Nogen der vilde tale

2) Thobiesens 2: Tobiesens 10) 12] *foran er overstreget* S 10) Tankesprog,] *derefter er overstreget* han fortalte 11) Regnveir.] *derefter er overstreget* Til Aften Selskab her. - 16) paa] *først skrevet* hos 17) Datter.] *derefter er overstreget* Brev

med mig, en Deputation kom, det var Sangforeningen som forleden Dag kom for at indbyde mig / til en Skovtour paa Søndag, men jeg for Afreisens Skyld ikke kunde tage imod, nu vilde de synge for mig. Ørsteds og Dahlstrøms bleve oppe, jeg gik ned i Gaarden, man sang: I Danmark er jeg født!

5 jeg takkede dem og Anføreren, den unge Kjøbmand Kjær talte, efter 3 Gange Hurra, gik jeg op og de sang endnu en Sang, jeg var en Deel afficeret.

Fredag 29. Brev fra Excellensen Collin. Brev til Ploug og til Præsten Swane. Besøgt af Sangerne igaar Hr Kjær og Hr Kirkheiner. Hos Postmester Worres hvor jeg for Fredstrups læste et Par Eventyr fik jeg af den ældste Datter en Bouquet. – Der kom ikke Noget i Avisen om Serenaden, hvorover Fru Dahlstrøm var vred. – Besøgt Nathans.

15 *Løvedag 30.* Et smukt Digt fra Secretairen *Hein* paa Nørre Wosborg. Besøgt *Ferslev* fra Basnæs han boer her hos sin Fader med Sangeren *Ferslev*. Sendt Brev til Ingemann. Klokken 3 seilede jeg med Pram over Limfjorden til Nørre Sundby. Rottbøll kom først Klokken fire, Tømmermester

20 Blom var med, han gik iaften til Kjøbenhavn. Rottbøll og jeg kjørte i en aaben let Vogn, af god Landevei; det blæste en kold Vestenvind, saa at min Mave frøs; i Kroen blev jeg bedre pakket ind, langt borte øinedes Børglum Kloster, som ligger meget høit. Det blev Aften, stille Veir og meget klart,

25 forbi Vildmosen, over et Stykke Hede kom vi her Klokken 9½; det er en gammel mørk Gaard, der gjorde Indtryk som en stor Gjestgivergaard oppe paa St Gotthard, her var ganske den kolde friske Bjergluft og Nedblikket over Landet.

16) Nørre] først skrevet Nørrer 25) forbi] først skrevet ov

Havet var at øine. Jeg fik et godt Værelse, hvor Biskop Kirkegaard har ligget og seet Spøgelse, en Skare Kaniker. –

Søndag 31. – Børglum ligger høit; Gangen hvor jeg boer fører til Kirken, men Døren der er tilmuret; hørt Orgelklang og sang; spadseret paa Gruusbanken, Kirkegaarden og ind i Haven, der ikke er stor, følt mig en Deel nerveus, Vinden ligesom gik gennem Nærvetraadene. – Opad Dagen blev det Regn, den flyger hen over Dalen, slaaer mod Ruderne, Vinden tuder og piber som om Efteraaret. Her er høit til Loftet, en snever lang Gang med svære Bjælker i Loftet og smaae Vindues Karme; jeg har fra mit Vindue Udsigt til Lykken, og da det er et Hjørne Værelse, seer jeg fra det andet Vindue Kirken hvor den støder op til Gaarden, den staaer saa øde i den Træløse Egn ved den store gennemgravede Gruusbanke, som en dyb sandet Vei fører tæt forbi. Et Par Hyldetræer uden for Vinduerne, stort udstrakt, Læst for Familien, Regnveir; min Forkjølelse taget til og derfor Punsch paa Sengen

August.

Mandag den 1ste August. Ligget noget længe for at svede; det blæser, jeg har lidt ondt i Halsen; holdt mig temmelig inde. Raps- og Kornmarker rundt om, Qvæget staaer i Gruppe paa Marken. Læst Eventyr. Om Aftenen stærk Lyn. Sendt Brev til Louise Lind og Faderen Collin.

10) en snever lang] først skrevet snevre lange 16) udstrakt] u først skrevet d
18) Sengen] derefter er på næste linie overstreget Ma

Tirsdag 2^{den} August. Næsten Storm; efter Frokosten kjørt ned til »Lykken«, det er en Flekke, i Afstand næsten halv saa stor som Skjelskjør, nærmere mindre, da Gaderne ere meget brede og med dybt Sand; Husene have Tegltag og ere
 5 byggede heelt op til Klitterne; vi hørte Havet bruse; det er fleest fattige Folk som boe her. Baade og Smaafartøier vare trukne op paa Sandet, en Jagt laae udenfor den yderste Revne og reed ordentligt paa Søerne, den vippede saae man troede at see Kjølen. Hele Søen var ind imod Kysten langt
 10 ud kun knuste Brændinger, de hvide Bølger sloge efter hinanden, høit op paa Sandet, vi kjørte heelt ud over Løbet af Vandet fra Bølgerne, her var kun Sand, ingen Smaastene. et stort Vrag og et mindre. / Hjemme til Middag var Præstens Enke her i Børglum Fru Brandt; Manden har været
 15 Præst paa St Croix og kjendt Jette Wulff og Christian Wulff, han tilbragte sin sidste Juleaften i deres Huus paa St Croix. Om Aftenen lavede jeg Skyggespil i Døren med et Lagen. – Brev fra Byfogeden Hofmeyer i Skagen. Brev fra Etatsraad Tang.

20 *Onsdag 3.* Varm Luft, kold Blæst. Gaaet ind i Kirken der ligger op til Gaarden og har sit Klokketaarn, reist af Bjælker, ude paa Kirkegaarden. Her ligger den forrige Eier Justitsraad Hillerup. Her er en stor Begravelse for Familien Thura. I en Pille i den høiere Gang er en Steen hvori er udhugget en sovende Abe. Kirken er høi og har i Muren to indmurede Steen med Biskopper og Munkeskrift rundt om. Udenfor i Gaarden staae høie Lindetræer. Vi kjørte efter Frokost ud til Rubjerg Klitter, Vognen holdt ved et Bonde-

8) Revne 0: Revle 11) over] først skrevet i

huus, vi gik over Marken ind i Tjørne, der voxte med grønne Bær, som blive gule, det var en heel Fiiltring at komme igjennem, nogle Klitter vare med Leerjord eller Mergel, de dannede Klinter, som ved Bovbjerg, andre vare næsten det nøgne hvide Sand, Vinden tog fat et Sted og Sandet stod 5 i Veiret, saa at jeg troede at det var Røg. – Søen susede. Vi laae paa Klitterne. Saae en flygtende Hare da vi kom. Ingen Smaasteen fandtes. Rubjerg Kirke laae eensom under Klitterne. – Efter Bordet fik jeg Besøg af en lille puklet Mand, det var den forrige Organist, H. Arnsbach, Søn af en Præst 10 i Odense; Cantor til Børglum Kirke, den gamle Mand var gaaet over en Fjerdingsvei for at hilse paa mig; talte meget intelligent og havde læst alle mine samlede Skrifter. Jeg forærede ham Heftet med Waldemar Daae, ligesaa et gammelt Exemplar af Vignetter. Sønnen var Cantor i hans Sted og 15 for denne, gik Broderen i Krig.

Torsdag 4. Laae til Klokkeren ni i Dag, men Forkjølelsen vil ikke vige. Kjørt ud for at besøge Præstens Enke Fru Brandt, hun var ikke hjemme, kjørt om over Godsets Jorder, besøgt en Forvalter, seet en lille Have og Træ-Anlæg, Veiret graat, 20 vexlende Regn, men varmt. Brev fra Fru Jette Collin og fra Pastor Svane.

Fredag 5. Om Eftermiddagen Klokkeren tre kjørte vi ned til »Løkken«, det blæste lidt, flere Fiskebaade var ude; vi kjørte en Timestid langs Havet, Bølgerne sloge op mod Hestenes Fødder, saa at de bleve angst, Vandet sprøitede over os. – Vi kjørte derfra op til en Pottemager, jeg løb igjen til Klitterne og saae en Baad nærme sig Land, fik nu de

10) Arnsbach ☉: Arensbach

Andre tilbage og vi saae Baaden sætte over Revlerne, det var som om den blev slugt af Havet; efter den anden Revle, syntes den at gaae tilbage, de roede med Aarerne og laae dog stille og nu kom en Sø og de foer mod Kysten, da Baaden
 5 stod fast, sprang de i Vandet og ved hver ny Bølges Hjælp trak de den høiere op; vi købte elleve Markreler, efter Bordet, da jeg kom paa mit Værelse Kl: 8, saae jeg i Nordvest et Dampskib gaae nord paa. Klippet Blomster til en Heise Krands

10 *Løvedag 6* Meget forkjølet. I Dag skal være Reisegilde i Anledning af en Bygning ude paa Marken; inde skal dand- ses; en Træ-Lysekrone blev snedkret, jeg klistrede og pyn- tede den med flaggrende Papirs Strimler som Baand, var ogsaa nede at see Ballet aabnes; der var et lille Transperant
 15 med C R og M R, det var skjult med et hvidt Lommetør- klæde til Herskabet kom, da blev det afsløret; ogsaa til Krandsen paa Bygningen havde jeg klippet Blomsterne. Fru Brandt her til Middag. / Man bad mig meget at blive her, men jeg vil afsted imorgen over Hjøring til Frederikshavn.
 20 Pakket ind. Gik i Seng Klokken 10 og fik varm Grok.

Søndag den 7. Jeg kom i en stærk Sved, følte mig ganske hjertesyg; laae i eet Vand hele Natten; det haglede ned over mig, jeg var som i rusisk Dampbad. Dandsen varede til Morgenstunden og Tjeneren kom først paa min Stue halv
 25 ni, jeg fik da noget tørt Tøi paa og kom i bedre Tilstand, bestemte at blive i Dag over, maaskee til Onsdag, da jeg var for angrebet af den Sved. Brev fra Bille. Har igjen stærk

1) Revlerne] først skrevet Revele 2) anden] først skrevet tred 8) et] først skrevet en 12) klistrede] k først skrevet p

Snue, som før og føler Luften kold; gaaer slet ikke ud i Dag. – God Viin til Middag, jeg lod Nøglen tale. Saae i Horizonten et Dampskib. Deilig Solnedgang. Rottbølls Søster Fru Uldall fra Frederikshavn, Søn, Datter og Svoger ere komne her.

5

Mandag 8. Sovet godt; meget varm, Hoste og Snue, min Næse ophovnet. Dampskib i Horizonten. Brev til Etatsraad Dahlstrøm. – Om Aftenen skrevet Enderim. Smukt blikstille Veir.

Tirsdag 9. Stærk Storm; Søen vælter skumhvide Bølger, hele Kysten synes i hvidt Skum; det er som store hvide Slotte løftede sig paa den mørkeblaa Grund; Fru Brandt kom til Frokost, laante os sin lukkede Vogn og jeg kjørte da til Lykken med Otilie Rottbøll, Frøken Sødning og Fru Uldahl. Vinden susede, som blev et Kjæmpe Lagen udfoldet i Blæsten; det var storartede Vingeslag, en udfolden af et Telt over hele Eggen; nede ved Lykken var hele Gaden i et Sandfog, smaa skarpe Stene pidskede i Ansigtet, vi gik om af Gyden, Føderne sank dybt ned i det fine bløde Sand og Sporet forsvandt, Solen brændte tilbage fra Sandet, saa Luften blev heed, man fornam en Stemning som i Africas Ørken; hvert Vindstød var stærk nok til at brydes med os, og man kunde ikke holde Øinene aabne; Klitterne røg, som var der Ild i dem, saaledes løftede Vinden det fine Sand. Bedre var det nærmære Havet, hvor man gik paa den nøgne Sandbund. Hele Havet var som eet stort Vandfald der styrtede

10

15

20

25

1) kold;] først skrevet koldt 10) vælter] først skrevet væld 14) og] først sat komma 15) blev] først skrevet var el. lign. 19) Føderne] først skrevet Foden 25) man] først skrevet den

mod Kysten, lange Bølger skumhvide skyllede over hinanden lige ude fra Horizonen, længst ude løftede de sig i Høide som de største Bygninger. Vinden tudede, Søen rullede, Sandet fygede og hvert Secund skyllede Bølgerne op om de store

5 Baade der vare dragne op paa Sandet og skyllede saa i selv-gravede Leier tilbage igjen. De unge Mennesker løb med Barebeen ud i Brændingen, Damerne arbeidede sig op til Klitterne, jeg stod i Frakke og Kappe ved den aabne Strand. Stor Middag, Forpagter Meier og Kone, Mavesmerter, tem-

10 melig megen Viin nød jeg, ærgerlig derover. —

Onsdag 10. Efter Frokost 10½ kjørte Rottbøll mig (sin Søster og Søstersøn) til Hjørring; en lille krinklet By med Alee i Hovedgaden. Jeg tog ind i Hotel du Nord, aflagde Besøg hos Amtmand Jespersen, det var netop Fruens Fødsels-

15 dag, mange Dame Fremmede, jeg blev venlig modtaget og indbudt der til Middag, Broderens Enke fra Odense og Datter var der. / Til Middag var en Doctor Hansen der; vi gik til »Anlæget«, der var særligt begunstiget af Chr VIII, Træerne staae godt og her var Skygge og Afvexling; to Pla-

20 taner stode her med brede, frodige Blade. Vi kjørte op til en Veirmølle hvorfra vi saae Vesterhavet, solbelyst og blaåt; et Dampskib gik tæt under Kysten nordpaa. Børglum laae paa Bjerghøiden. Her er meget varmt nede, det er som om jeg var kommet ind i Sommervarmen igjen, men Forkjølelsen

25 vil ikke gaae. Besøg af en ung Holstener Cossel der eier her en Gaard A[a]strup; han var lykkelig ved at træffe mig her og havde hos mig i »OT« første Gang læst om de jyske Heder. Folk i Hjørring havde fortalt ham at jeg var her. Jeg

14) Jespersen ∴ Esbensen 25) Cossel ∴ Stoppel

vilde tidligt gaee tilsengs, da kom Verten ind og sagde mig at der til Aften af flere Damer og Herrer vilde blive bragt mig en Serenade. Jeg maatte altsaa blive oppe. Klokken halv ti omtrent kom Provst Diørup og Etatsraad Juul som Deputation at en Deel af Byens Indvaanere ønskede at bringe mig en Hilsen; jeg gik med ned i Haven, der var oplyst med couleurve Lamper, her stode Damer og Herrer i Kreds og sang en smuk Sang til mig; derpaa talte Provsten; det var en lang, hændrende Tale; om mine Eventyr som var læst i Keiserens Slot og i den fattige Stue: jeg takkede men var saa bevæget at Stemmen flere Gange slog over for mig. – Siden kom ind paa mit Værelse til mig Provst Diørup og Etatsraad Juul; den sidste havde været sammen med mig hos Fru Læssøe da jeg første Gang der læste O. T. – Glad i Sind.

Torsdag 11. – Var skrækkelig forkjølet og nysende tilmorgen; gik ud og mødte Amtmanden, som vilde besøge mig; gik til Provst Diørup og saae hele Familien, læste for dem Pen og Blækhuus; fik at vide at Forfatteren til Sangen var Redacteur Bruun (Søn af Vognmanden i Kjøbenhavn); gik til ham og takkede ham; derfra til Etatsraad Juul, hvor jeg drak Chocolate; læste Pen og Blækhuus, samt: »Det er ganske vist!« Min Skaal som Menneske blev nu udbragt og jeg indbudt at boe hos Etatsraadens, naar jeg igjen kom til Hjørring. – Spiiste Frokost hos Amtmand Espensen. Sendt Brev og Sang til Etatsraad Drevsen. Da jeg gik til Posten mødte jeg Uttenreicher som bad mig hilse Drevsen og Bræstrup. – Jeg var eneste Passageer og havde saaledes alene hele den luk-

27) Bræstrup] først skrevet Bræsd

kede Vogn; forkjølet som altid. – Egnen afveklende, Kjæmpehøie, smaae Skove; øinede Kattegattet. Saa Skagen, ikke som en Kyst, men snarere, som en hvid Lysning i Horizonten; jeg øinede Fyrtaarnet. Tæt uden for Byen kom den unge Hr
 5 Uldall standsede Vognen, vi vare ved hans Forældres Landsted Constantia, han fik mig og mit Tøi af, dette bar han selv ind i Haven og jeg blev venlig modtaget af Fruen, siden kom ligesaa Manden. Her er smaae lave, hyggelige Værelser, jeg seer fra mit Vindue en Stump af Kattegattet, og bag Haven Telegraphstænger og høie hedegroede Sandbanker. Her
 10 er en guul bidsk Hund.

Fredag 12 Deiligt Solskin og varmt. Gik gennem Fredrikshavns lange Gade ud til Citadellet »Fladstrand«. Besøgt Hjalmar Holstein Svigersøn til Uldal; gik derpaa til Fru
 15 Rørby og hendes gamle Moder Fru Henne, hvor der blev stor Glæde ved min Ankomst og Tale om den collinske Familie. / Hos Consul Kall kom Fruen jublende glad mod mig, beklagede at jeg ikke var taget ind til dem, det havde de haabet. Hun er født Rørby, Søster til Frøken Hennes Mand;
 20 denne tilbød sig at kjøre mig imorgen til Aa[l]bek, derfra kunde jeg da tage med Posten; Fruen vilde følge med og have Madkurv samt Madera; Jeg gik til Postmesteren, der traf jeg Overpostdirecteur, eller hvad Titel det nu er, Zahrtmann; som blev glad ved Mødet, vi fulgte Postmesteren
 25 ovenpaa og fik en ypperlig rød, strandet, Viin; Zahrtmann sagde at jeg kun skulde betale fra Aalbek til Skagen (5 #) og at Posten ikke skulde tage fra Aalbek før jeg indtraf;

6) Constantia] først skrevet Constans 7) ind] først skrevet indi 20) imorgen] i først skrevet t 27) jeg indtraf] først skrevet min

mere kan jeg da ikke forlange. Besøgte siden endnu engang Rørbys og læste der: Børnesnak, men var i høi Grad forkjølet. Hjemme hos Uldalls var til Middag Kammerjunker Holstein, der er gift med den ældste Datter som ligner Pepita; jeg læste et Par Eventyr, men daarligt (jeg var aldeles afficeret af min Forkjølelse). Klokken 9 gik jeg i Seng for at have Kræfter til Touren imorgen. 5

Løvedag 13. Iaftes, en Time efter jeg lagde mig, kom jeg i Sved, den tog saa voldsom til at jeg havde næsten hjerteondt, Vandet rislede ud af mig, hele Sengen flød; der var ikke tænke paa Afreise, jeg var ganske ilde stemt fordi jeg var hos fremmede Folk. Klokken syv omtrent fik jeg fat paa Nogen; Sønnen Carl gik til Rørbys og afbestilte Vognen, sagde ogsaa Postmesteren at jeg ikke kom med og jeg fik mine Penge tilbage; Hr Uldall laante mig een af sine Nattrøier, jeg laae til 9½ lirkede saa det vaade Tøi af mig og kom i det tørre og op; men hele Dagen har jeg siddet i mit Værelse. Carl Uldall er ufortrøden i at varte mig op, ligesaa Forældrene. Moderen var selv inde at pleie mig. Opad Dagen fik jeg Besøg af Fru Rørby født Henne; der viiste stor Deeltagelse. Jeg har det mageløst godt i Pleining. 10 15 20

Søndag 14. Sovet en Deel; meget bedre; i Frederikshavns Avisen staar om min Reise til Skagen og om Festlighederne for mig i Hjøring. Jeg er oppe i Dag Klokken 9, noget mat. Har faaet Luftige Opholds Værelser Sodavand; spiiet godt Frokost. — Familien her veed ikke Alt hvad godt de ville gjøre for mig. Veiret varmt og smukt. Til Middag var her en Frøken *Recke* og to af Holsteins Sønner; jeg var ret livlig 25

24) oppe] o først skrevet i

og fortalte[.] Brev til Rottbøll paa Børglum. Besøg af gamle Fru Henne og hendes Datter Fru Rørby. – Gik iseng Kl 10.

Mandag 15. Fru Henne kom med lukket Vogn og hentede mig til Frokost hos Consul *Kall*, hvor der var en elegant Frokost, jeg læste to Eventyr, blev træt deraf; Lægen med sin holsteenske Frue var her; jeg fulgte Fru Henne til sit Hjem og kjørte derfra til mit. Bestemt Skagenstouren til Onsdagmorgen og indbudt Carl Uldall at tage med. Blev barberet af Raastuforvareren. Skrevet Brev til Jette Collin og til Etatsraad Dahlstrøm. Smuk Aftenbelysning, Skyerne stode over Bangsbo, saaledes at de syntes en Bjergryg bag Landhøiden, det var skuffende og lignende Egnen ved Zürich; fik Blomster sendt i Dag af Frøken *Recke*. Bliver mageløst pleiet.

Tirsdag 16. Søvn urolig, varm og fornam min Puls, dog løsner det sig for Brystet. Regnveir. Gik op til Rørbys og derfra til Kalls og arangerede Touren til Skagen, om Gud vil, imorgen. – Efter Frokost kjørte vi en smuk Tour (Hr, Fru og den unge Uldall) forbi deres Gaard Knivholdt hvor Sviigersønnen Holstein boer; vi kom forbi en Egeskov, siden mellem høie Hedebanker hvor Lyngen blomstrede, som et rigt lilla Teppe spættet med Grønt af Enebær og Bøgebuske. / Det er Silkeborg Egnen men med Havet; eet Sted løftede sig mellem lynggroede Bjerge en Kornmark hvor Folk arbejdede og høiere i Horizonten Havet. – (Vi kom over Flade Banker) vi kom forbi Bangsbo, der er romantisk deiligt. Alle Farver saae man her rigt blandede; der laae Bønderhuse mellem de vilde Banker med fløielsgrønne Enge, gule Kornmarker og smaa Frugthaver, hvor Træerne hang fulde med

12) Egnen] først skrevet Vuen 19) forbi en] først skrevet ind i

Frugter. Frederikshavn viiste sig som var det Helsingøer fra Strandveien, men Sverrig var forsvundet. Sendt en Bouquet Lyng i et Brev til Etatsraad *Drevsen*, det kostede kun *et* Postmærke. – Noget træt og mat om Aftenen.

Onsdag 17. – Klokken 9 kjørte Hr Uldall mig og Sønnen 5
til *Jerup*; frugtbare Kornmarker strakte sig rundt om; da
Chauceen endte kom vi paa dybe sandede Veie, der løb som
de vilde, hist og her var dog Eeg i Krat; vi naaede Jerup
hvor Consul Kall havde anviist mig en Gaardmand Lars
Nielsen til at kjøre til Skagen for 3 Rdlr. Konen vilde lave os 10
Kaffe, havde skaaret Smørrebrød til os men vi havde Skinke
og Kyllinger med fra Fru Uldal, Conjak og Madera, vi fik et
kosteligt Maaltid; Veiret var mageløst godt, stille og Solskin;
kjørte nu med Bonden ligened til Stranden og her gik det
som var det en Amphiebiereise halv i Vandet, halv paa Lan- 15
det, Carl Uldal var meest paa det Tørre jeg ude i Katte-
gattet, Vandet stænkede op, vi kjørte i Brændingen havde
tilvenstre kun de lave Klitter, til høiere det aabne Hav med
16 Seilere. Bredden laae med opskyllede Medusaer, som
Geleer fra en Restauration, Døningen dannede enkelte Ste- 20
der Brænding ogsaa Malstrømme; smaa Concyllier, ellers
kun den [h]vide Sandbund, snart kom Skagens Kirke frem
saa Fyrene. Vi holdt uden for Byfogedens Bolig, Hr Hof-
meier sagde mig at jeg var indbudt at boe hos Pastor Bruun,
men da jeg nu havde een med tog jeg til Vertshuset der var 25
heelt ude i den anden Ende af Byen. – Vi fik to Lukaf, som
Skibskahytter. Mod Aften kom Hr Hofmeyer, jeg var træt,

10) Konen] *først skrevet D* 20) Døningen] *foran er overstreget* Bølger dan
21) Malstrømme] *M først skrevet S*

- han blev, jeg bød ham da spise med os, endelig kom Theen, men da vi skulde have Fisken gik Klokken tilsidst til elleve, jeg blev utaalmodig, ærgerlig; Verten sad hele Tiden i Stuen hos os, og saa røg han Tobak, saa der stod en Damp, og
- 5 blandede sig i Samtalen. Hofmeyer brød op uden Aftensmad, da han var borte kom da den kogte Fisk, som var delicat. – Scavenius s Familie Brønnum har levet her til denne Tid, en Fetter af dem har besøgt Fruen paa Basnæs. – Havgusse. Kirken i gamle Skagen viiste sig som en Seiler.
- 10 *Torsdag 18* Gaderne ere indhegnede med Snore bagved ligge smaa Kartoffel Agre, eller Pletter med Korn; Espalie af tørrede Fisk udenfor Husene, paa disse Skibstømmer benyttet, hist og her et lille Skuur hvis Tag er Skroget af en Baad. Gaden med dybt Sand, Byen uendelig lang; med Klit-
- 15 ter, Kartoffelager og Kornagre, Børn sove i Sandet. /

[*Tirsdag 23. August*] Til Middag Kammerherre Juuls, Enkefru Stedmann med Datter, Biskoppen og hans Søn Poul; jeg læste efter Bordet; kom i Disput om religiøse Gjenstande med Biskoppen, som begyndte. Sildig iseng. Brev til Fru

20 Westermann i Rander[s]. Jeg hører at Folk vil forlove mig med Frøken Bjerring.

Onsdag 24 Frøs inat! besøg af Dr David Withusen. Sendt

13) Tag] først skrevet Sk 15) Sandet.] derefter mangler et eller to blade med dagbogsoptegnelser 18.-23. august 16) [Tirsdag 23. August] H. C. Andersen er nu i Aalborg 17) Stedmann o: Stemann 17) Biskoppen o: P. C. Kierkegaard

et Par gamle Støvler, og Stene fra Vesterhavet hjem til Kjøbenhavn. Brev til Madam Anholm. Kjørt efter Bordet ud med Fru Dahlstrøm og seet Udsigten over Byen; vi saae endnu længe bag Bankerne Dampskibet, som gik til Kjøbenhavn, jeg havde paa det talt med Professor Becker. – Her er 5
 et smuk Skov Anlæg; vi kom forbi Klubben hvor der var Festlighed. Hjemme Klokken halv ni, kom Haandværker Sangforeningen og bragte mig et »Farvel«[,] op i Stuen kom og indbød mig Musik Lærer Nathan, der havde skrevet og componeret Sangen, Major Bokkenhauser, der førte Ordet 10
 og Tømmermester Hvorup. De sang smukt, jeg stod nede i Gaarden hos dem, bragte min Tak, kom op og var bevæget. – Dahlstrøms Broder som er her og er Forstmand paa Grev Friis s Gods vilde indføre mig i Klubben, men jeg tog naturligviis ikke med. Bispen har i Dag besøgt mig, ligesaa Pastor 15
 Spuur, Ingemanns Søstersøn, der er gift med Hostrups Søster og Præst paa Øland i Liimfjorden.

Torsdag den 25. Brev fra Fru Westermann. Brev til Fru Uldal og til Fru Ingeborg Drevsen. Visitter. Var paa Udstillingen. Cholera tager til i Aarhus. – Klokken 7½ kjørte jeg 20
 til Posthuset, der var en Mængde Mennesker, jeg fik Bouquetter af Frøknerne Worre, Sødring, Knudsen, og Fru Nathan; Biskoppen selv kom og sagde Lev vel! Nathan udbragte et Hurra, som en Deel af Folkemængden istemte. Vognen gaaer lige til Hadersleben og er kommet derfra altsaa gjen- 25
 nem Aarhus. Forstmanden Dahlstrøm fortalte at der var et Cholera-Tilfælde i Hobro. Derhen kom vi Klokken eet om Natten og det viiste sig at det ikke var Tilfældet. – Her er

13) paa] først skrevet i 17) Liimfjorden.] derefter er overstreget Besøg af

en ny Kirke, tildeels efter Tegning af Bindsbøl. – I Maria-
ger er *Wittrock* Præst, en gammel Skolekammerad fra Sla-
gelse, havde jeg vid[s]t det før var jeg vidst taget derhen.

Fredag 26 Kom Klokken 4 til Randers; ved Postgaarden
5 stod en Søn af Westermann der havde, for min Skyld, været
oppe idag Klokken tre; jeg kom hjem til Vestermanns, der
boe lige ved Aarhusveien, hvor Broen gaaer over Guden Aa.
I Seng Klokken 5 og sov til 9 i Formiddags. Gik saa, efter
Frokost, med Vestermann hen til Kammerherre Jessens, Fru
10 Caroline Jessen meget glad, jeg kom ind til hendes gamle
Moder, som nu altid ligger tilseng og er oppe i 90, hun havde
mine »Historier« hos sig og læste i. »De ere for alle Aldre!«
sagde den gamle Kone, vi skyldte Dem Alle saa meget. Gik
derpaa hen til Jørgen Kock, der med sin unge Kone boede
15 smukt i en daarlig Gade. Der var nydeligt med Bøger og
Billeder. Folk see meget gennem Vinduerne efter mig. Veiret
trykkende varm. Den lille Johan er blevet stor, men seer svag
ud. Seet Gaarden hvor Grev Geert skal have dræbt Hertu-
gen. / Stort Selskab til Aften. Kammerherre Rosenørns, Fru
20 Jessen Dr Brodersens &. jeg læste et Par »Eventyr og Hi-
storier«, skrækkeligt varmt, og Regnskyl. Brev fra Svane.

Løvedag 27. I Avisen idag staaer om Sangen til mig i
Aalborg. Her er i Dag Markedsdag. – Min Mave er endnu
i god Stand, gid den kunde blive. Frokost hos Kammerherre
25 Jessen hvor Fru Brodersen var, ligesaa Kock og hans unge
Kone. Jeg læste Pigen som traadt paa Brødet og de to

1) en] først skrevet et 1) I] foran er overstreget Klokken lidt over fire 2) Wit-
trock 3: Wittrup 4) 26] først skrevet 25 10) Caroline] først skrevet Carlone
20) Dr Brodersens] indføjet over linien 22) 27] først skrevet 26

Jomfruer. Det er Torvedag her i Byen og denne aldeles opfyldt af Bønder, som var det en stor Markedsdag. Dampskibet Fulton ligger lige ud for vore Vinduer. Engene ere saa friske, Regnveir og tung Luft, en fuld Mand morer Drengene. Paa Gadehjørnet en gammel Plakat den Usynlige 5
 paa S. Kjært en Miils Vei østerpaa; deilig grøn Eng om Fjorden, rige Bøndergaarde med store Glasruder, smukke Anlæg ved Byen. Jeg begyndte imidlertid at fryse og vi vendte hjem; tabt min gamle Stok med det udskaarne Hundehoved. Da jeg kom tilsengs følte jeg mig ilde, Tryk for Brystet, fik 10
 Cholera-Angest. –

Søndag 28 Følte mig bedre, men i Armhullerne har jeg ligesom Ringorme, der kløe og Svie. Præsten Svanes Karl kom med lukket Vogn fra Hjermind, en lignende tilbød Hr Westermænd, ligesom man bad mig oftere besøge og boe hos 15
 dem i Randers. Man forsynede mig med Smørrebrød og Portviin, en Bouquet blev sendt mig fra Frøken Küster, og Klokken lidt over 10 kjørte jeg det blev Regn, Egnen meget smuk. I en Kro, en Miil herfra fortalte Verten mig at hos ham havde Carit Etlar logeret, men han holdt meest af 20
 [at] gaae tilfods; kjørte nu ned af vilde, smukke Hedebanker og Klokken to var jeg i Hjermind Præstegaard, hvor jeg med sand Glæde blev modtaget af Svane Kone og Børn, den nye Præstegaard er stor og lys, her var for min Skyld pyntet med frisk Egeløv, Danebrogen vaiede, fandt et Par Ord fra 25
 gamle Collin og Brev fra den unge *Baggesen*. Besøgte den gamle nogle og goaarige Præst, Consistorialraad Bjerregaard, som boer her i den gamle Deel af Præstegaarden, han har

1) Torvedag] først skrevet Ma 12) 28] først skrevet 27

læst mit Livs Eventyr og var glad der ved, havde ogsaa gaaet i Slagelse Skole og fortalte at Baggesen der havde staaet Skoleret og faaet Riis, men for Ingenting. Manden talte om Digteren Young der var hans Yndling; i Haven her er af
 5 Bjerregaard opreist en Mindesteen for Frederik den VI der havde engang besøgt ham og Plantagen i Haven. Mandens Hænder var dødkolde »men mit Hjerte er varmt!« sagde den gamle Mand. Han var meget glad for Hilsenen fra gamle Collin. I min Seng har jeg et Overteppe Frederik den
 10 VI har havdt over sig da han sov i Asmild Kloster. – Vi talte meget hele Aftenen, jeg læste et Par Eventyr.

Mandag 29 Brev til Etatsraad Dahlstrøm, seet med Børnene her Haven, med Plantage, Mindesteen og en prægtig gammel Runesteen, som Bjerregaard har fundet og der opreist. / Læste for den gamle Mand: »de røde Skoe« og mit
 15 Digt »Jylland«, som jeg skrev i Vognen hertil og reenskrev i Dag og lagt i to Breve. Om Middag kom Fru Svanes Moder her: Fru Bruun fra Asmild og hendes Søn, endnu en Dame og en Datter af Biskop Laub; jeg klippede til dem og læste
 20 de nye Eventyr. I Aarhus tager Sygdommen til, det afficerede mig og jeg følte Trykken i Hjertekulen, gik iseng Klokken omtrent ni.

Tirsdag 30. Spadserede med Jørgen Swane ud over hans Mark til en Krat og Træbegroet Kjæmpehøi; fra Skoven tæt
 25 ved, hvor Lyngen deiligt blomstrede var en stor Nedsigt mellem Krat og Buske og langt ud over Gudenaæ, som viiste sig i fire Slyngninger; i Horizonten løftede sig Silkeborg Egnen med Himmelbjerg, det var en blæsende Sydvind. –

6) Haven ∴ Heden 12) 29] først skrevet 28 23) 30] først skrevet 29

Om Aftenen var her i Besøg Lægen og en Præst med deres Koner, jeg læste Waldemar Daae, Børnesnak og Taarnvægteren

Onsdag 31. Spadseret med Swane og lille Henrik ud til Skoven og seet ud mellem de brune Lyngbanker, bragte en Bouquet hjem som jeg gav den gamle Bjerregaard; hans 5
Digter er Yong, han viiste mig hvad denne har skrevet mod Kongerne, Bjerregaard udtalte sig fanatisk og var især blodigt mod Napoleon, mod den store Napoleon har han skrevet en Bog at Propheten Daniel har forkyndt ham; og denne gamle Mand, som er mod Kongerne har her i sin Have ladet 10
opreise et Monument til Minde om at Frederik den Sjette engang besøgte ham og saae hans Planteskole. Sine Børn lod han løbe i Karlestuen, Moderen en simpel Person, havde en Klokke for at ringe naar den gamle Fader kom fra sine Bøger, at da Døttrene kunde forlade Karlestuen; en Datter 15
gift med en Bonde kom i Aften for at see mig, hun var i Kaabe og Hat, saaledes sad hun ved Theebordet, talte om »Bifrost« &, en underlig Blanding af Viden og Simpelhed. –

September.

Torsdag den 1 September. Under mine Arme Sviden og 20
min Krop kløer, især om Livet. Spadseret med Swane og Børnene i Skoven seet Kirken, besøgt den gamle Bjerregaard.

Fredag den 2. Sep. Vaagnede i Nat ved Skjæren i Maven, angst for Cholera, imorges meget varm stod jeg op, jeg havde Diaréh, kaldte paa Swane og var ængstelig; han og 25

7) fanatisk] *foran er overstreget* f[...] f 10) mod] *foran er overstreget* forb
21) Swane] *først skrevet* Svane 25) Swane] *først skrevet* Schwane

hans Kone kom ind til mig jeg fik Salep, kom op, Veiret er smuk, Mavens Befindende allerede, synes det, fastere. Jeg tør ikke bede i min Angest, Guds Villie forandres ikke derved! – Kl 12½ kjørte jeg med Fru Swane og alle Børnene
 5 til Wiborg, Veiret smukt. Kromanden glad ved at høre hvem jeg er. Vi naade Kl 3 Asmild Kloster hvor jeg blev venligt modtaget, til Middag var her et Par Fremmede og efter Bordet kom Biskoppen, som endnu ikke var reist og dog vilde gjerne tale med mig; vi have seet hinanden tidligere hos
 10 gamle Syngemester Zinck paa Nørrebro. Jeg læste Pigen traadt paa Brødet. Hørte om et Cholera Tilfælde i Horsens. Hjalmar Collin har i Dag været i Wiborg, men var afreist. Gik tilsengs og hvilede godt.

Løverdags den 2. [o: 3.] Maven dog ikke ganske god. Kjært
 15 op til Wiborg og med den ældste Bruun seet Domkirken, der er udmærket bygget men vanziret ved senere Paaklining med Muurpillen om Stensøilerne og en lav Hvælving istedet for Loft; I et Kapel saae jeg Daae, en Søn af Waldemar Daae ligge i Messingkiste. Var i Kryptkirken.
 20 Besøgte Rector Olsen, der bad mig om jeg i mit Livs-Eventyr med et Par venlige og ikke som nu lette Ord, omtalte hans Moder. / Jeg saae hans to unge Døttre. – Besøgt Biskoppens og læst for Børnene: Noget. Gik den smukke Vei over Søen hjem. To ere nu døde af Cholera i Horsens. Skrevet Brev til
 25 Hjalmar Collin. Regnveir. Om midten var Tangs Broder her og Frue, Søster til Professor Hjort. Lægen Berg, der bad mig

14) 2] først skrevet 29 18) Daae o: Gregers Daa 22) Besøgt] *foran er overstreget* Gik den smukke Kj (G først skrevet B) 22) Biskoppens o: Otto Laub 25) Om midten o: Om Middagen

hilse Herz og opskrev nogle Mavedraaber. – Vi spadserede op paa den Høide i Marken hvor Biskop Gunner var død, Huset er forsvundet; gik iseng Klok 9.

Søndag 4de. Venligt Brev fra Hjalmar. Maven ikke god, ængstelig. Middag i Viborg hos Etatsraad Tang, der var Rector Olsen, Frøknerne Zahrtmann, og Hr Buch, siden kom en Deel unge Damer og jeg læste tre Historier. Kjørtc saa hjem og var om Aftenen nede i Haven hvor Viborg Byes Indvaanere havde Børnebal i en der stor indrettet Pavillon. – Her var en ung Brøndsted i Besøg, jeg fortalte en Deel.

Mandag 5. Maven synes nu at [være] blevet haard, men den er dog fornemmelig, Cholera i Horsens og Fredericia, ligesaa Aarhus, det er ret trist at min smukke Sommernats Drøm ender i Sygdoms Angest. Om Aftenen stort Damselskab, Kammerherreinde Bretton, Fru Undal, Biskoppens & ; jeg læste flere Eventyr.

Tirsdag den 6. Hele Natten i Uro, Angest for min Mave og da jeg kom op var den i god Stand. Kjørtc Klokken 9½ i lukket Vogn fra Asmild Kloster fra de venlige, deltagende Mennesker. Tvillingerne bragte mig med de andre to Børn Bouquetter og en stor Egekrands. Nu var jeg omtrent en Miil fra Viborg, da saae jeg Frøken Olsen, Rectorens Datter og nu kom Biskoppens Datter frem, Hun, hendes Søster, begge Rectorens, Frøken Hjort og endnu en ung Dame vare gaaet en Miil ud af Byen for endnu engang at see mig, sige lev vel og hver give mig en Bouquet, jeg trykkede deres Hænder og fik Taarer i Øinene; inderlig bevæget og Gud taknemlig kjørtc jeg afsted. Efter at have kjørtc over to Miil paa Veien

24) Frøken] først skrevet og

til Aarhus, dreiede Kudskene ind i en Skov, den hørte til Palsgaard og snart blev jeg venlig modtaget af Hjalmar; det er en forsømt gammel fugtig Gaard, man savner en Hustrues ordnende Haand og Aand; jeg tænkte paa Don

5 Apuntato, i den sorte Domino, Ungkarlelivet med den gamle Huusholderske. Hjalmar havde købt Agerhøns indbudt to unge Landmænd, vi levede godt. Mod Aften kom den unge Otto hjem, dernæst Forpagteren og en Lærling. Aftenen gik Overtalt til at blive imorgen over og spise hos Provsten.

10 *Onsdag 7* Koldt Veir; inat græd Huusholderskens Barn, tidlig paa Morgenen lød Madklokken, Folkene kom i Træskoene, stor Støien. Klokken halv 3 kjørt over til Provsten Bendixen, der er Student med mig, Konen Søster til Forpagteren paa Børglum, til Middag var Fru Sporon og von *Brachel*

15 der var meget hjerteligt, jeg læste; Klokken 9 kjørte Hjalmar hjem til det fugtige Palstrup; hvor Mogens *Munk* har boet.

Torsdag 8 Sov næsten ikke hele Natten i Angest over Dampskibsreisen fra Randers, den Vei Alle raadede mig til for Cholera syd paa; endelig i morgenstunden lod jeg det

20 afgjøres ved at jeg gik den Vei, Hjalmar *selv* vilde kjøre mig og det blev da over Silkeborg. Paa Veien blev den ene Hest lam, saa vi maatte laane een Hest hos Mølleren. / Kjørt saa en smuk vild Hederyg ned til *Flindt*, der sagde at Alt stod godt i Silkeborg, ved Fabriken kom den unge

25 Fru Drevsen, hun fortalte at *Wiehes* fra Aarhus var kommet i denne Choleratid, hendes Mand og Svigerfader ventes hjem imorgen over Aarhus. Det er ikke saa rart med Berørelse af Sygdoms Stedet. Gik i Seng henimod Klokken 9.

2) Palsgaard 3) Palstrup 11) Morgenen] først skrevet Dagen

Fredag 9 Sov til Klokken 8, skrev Brev til Mad Anholm, besøgt Postmesteren; det er et fælt raat Veir i Dag, Regnen pidsker; men hvor her er hyggeligt imod hos Hjalmar. Betrækkene vare løse af Fugtighed, mange og tomme Stuer, en hyggende ordnende Haand sporedes ikke, Træk og Knæk, revet itu og stillet tilside; ingen Kone i Huset, kun Tjenestefolk. – Til Aften kom Drevsen og Søn over Aarhus, det var mig uhyggeligt at omfavnes af ham og høre tale om Choleraen der skulde faae fat i mig. Postmesteren lovede at ordne alt paa det Bedste imorgen at jeg ikke skulde give over 16 Rdlr for Touren. Regn og Storm; glad over at jeg ikke gik til søes i nat med Ydun. 5 10

Løverdags 10. Klokken 5 oppe og Kl 6 afsted med lukket Vogn og fire Heste til Weyle, men maatte betale 16 Rdlr 3 # 8 β Veien tung! i en Kro laae to Hunde og passede en Kærre, inde i Kroen sad Eieren, tre Mænd og et Fruentimmer og gjorde Blomster. I Veile sendt Kort til Apothekerens Frue og til Orla Lehmann. Nu kom Diligensen, fem Pasagerer havde været fra Aarhus til Horsens og nu to tilbage. Jeg gik med en uhyggelig Følelse ind i den epedimerede Kasse. – Blev dog ene Pasageer med en ung Mand fra Horsens og med Postconducteuren der havde været Husar og tjent med Holger Stampe. Kom Klokken 5½ til Kolding og tog ind i Hotel Freia. 15 20

23) Freia.] *resten af siden er ubeskrevet; bagsiden er heller ikke benyttet som dagbog, men her findes et udkast: Bissen tænkte paa det. - Vi fortælle vor Reise, og i den er vi flere Hovedpersoner, det maa man undskylde, helst maatte Læseren være det, saa kom vi til at nævne ham og ikke os, og det var interessanter!* [overstreget: , saa] (Silkeborg, ung deilig og [overstreget: h. . . .] kjedelig, Danmarks yngste By, [overstreget: der hv hv der hvo] hvor Kludene blive Papir - Papirsbyen hvor man maa raabe Hurra for Kludene.

1860

Reise til Udlandet

Mai.

Løverdags den 26 Mai med Middagstoget reiste jeg fra
5 Kjøbenhavn, paa Jernbanen sagde mig Lev vel, Uldal, Jonas
Collin, Scharf og Eckhardt, ligesaa Jette Pedersen og hendes
to Dreng. Jeg reiste i Vogn til Roeskilde med Etatsraad
Thiele og til Ringsted med Biskop Martensen i saa livlig Sam-
tale at jeg blev hæs; det begyndte stærkt at blæse, der faldt
10 lidt Regn, Skoven var deilig, foraaragrøn; Klokken henved
fire var jeg hos Ingemanns, der hjerteligt toge mod mig; om
Aftenen var her den unge Doctor Wilster med sin Kone og
Moder; jeg var meget træt.

Søndag 27 Mai. Det er Pintse! Kirkeklokkerne løde smukt
15 til Morgen. Med Ingemann Livlig Samtale om den udle-
vende nordiske Oldtid[s] Digtninger. Besøgt Lange med Ma-
nuskrift af hans Oversættelse fra Klaus Groth, raadede ham
til at faae den plattyske Text aftrykt med i den danske og
at anbefale Groth til Boghandler Hegel. Besøgt Heises hvor
20 Fru Ploug var i Besøg, de ventede Ploug med Banetoget;
jeg forærede, efter Løfte, Fru Heise en Steen fra Skagen.

4) Løverdags] først skrevet den 4) 26] først skrevet 25 6) Pedersen] først
skrevet Petersen 14) 27] først skrevet 26 16) Oldtid[s] linieudgang

Det er graat ude og en stærk Blæst. Her var Besøg af Clausen, Professoren, vi talte længe og livlig, men da jeg saa siden gik ud i det kolde Veir blev jeg uendelig nerveus.

Mandag 28. Regn og Blæst i Morgenstunden, nu Solskin, Ingemanns Fødselsdag, det danske Flag vaier uden for 5
Academiet; foræret ham en Ugle med Penne i og det Vers.

Jeg bringer intet Digt og ingen Sange,
Nu giv du os dem og end mange, mange! /

Igaar skar Barberen mig i Læben, idag har jeg en nerveus Fornemmelse deri. Brev fra Fru Serre, hun reiser den 28 Mai 10
til Wartburg og Ems. Til Middag var Svanes her og om Aftenen Professor Clausen med Kone og Døttre; jeg læste for dem de to nyeste Eventyr. Meget træt.

Tirsdag 29. Brev fra Grevinde Holstein om at komme til Holsteinborg et Par Dage, Wanda ønskede det saa meget, 15
bestemte dog at lade være og skrev Grevinden til. Endt Læsningen af Heidi, »Gylfes Dotter« som Kongen af Sverrig har skrevet og sendt mig: »Til Skalden Andersen af Författaren« Jeg har Kløe og røde Knopper paa Brystet, Dr Wilster sagde at det ikke betød noget. Om Eftermiddagen Besøg 20
af Frøken Schumacher som er i Besøg paa Frederikslund. Ingemann forstemt, betragtede Livets Hæder og al Virken som forsvindende. Tidlig iseng.

Onsdag 30. Omnibussen kom i det sidste Øieblik, jeg troede at komme for silde; i Vognen var Grev Bernstorff; i 25
Korsøer traf jeg fra Banetoget den unge Oldgransker Boye, der skulde til en Mose i Angeln, Veiret graat og koldt, Captain Andersen laante mig sin Kappe ellers havde jeg frosset. Det blev ganske stille medens vi sad til Bords, og Klokken

7 vare vi i Flensborg hvor Ørsted tog imod mig og havde bestilt et særdeles godt Værelse til mig i Mad: Rasch Hotel.

Torsdag 31. Gik hen til Ørsted der boer paa Hjørnet af Süder-Markt og Frisergade, han fulgte mig til Conrector
 5 Schumacher som ledsagede mig ud til *Næs s*, der have deres Huus paa den anden Side af St Jørgen Qvarteret; hele Familien traf jeg der, Beliggenheden var smuk med Udsigt over Vandet til Byen, jeg var nerveus træt; i Avisen igaar læste jeg at Eckhardts Moder var død i Søndags, sendte derfor
 10 idag Brev til ham; Solen skinner nu lidt. – Afskeds Vesit af den unge Boye. Foræret Madam Rasch mit Portræt (det foran i mit Levnet). Conrector Schumacher fik de to første Hefter af mine ny Eventyr og Historier, han gav mig en Bog af sig: »Der Lehrerberuf in Seinen Antinomien«. Spadseret op paa Kirkegaarden, men naaede ikke Gravene, jeg
 15 er mat og nerveus, Madam Rasch gjorde mig lidt ængstelig over mit Udseende. / Jeg følte mig ikke ret vel; gik iseng Klokken 9.

Juni

20 *Fredag 1ste Juni*; oppe Klokken 5½; til Banegaarden fulgte *Boye* mig, der sagde mig Rector Schumacher Lev vel! Veiret smukt, varmt Solskin; Mærket paa mit Tøi var ikke tydeligt; paa Banegaarden i Rendsborg kunde vi heller ikke strax finde Tøiet, men det var der dog, Fru Lønborg med sin

3) Hjørnet] H først skrevet S 5) Næs s: Nees 11) det] tilføjet over linien
 20) til] først skrevet paa 24) Lønborg] foran er overstreget Thiele

lille Pleiedatter (Sophie Kaufmann) var ude at tage mod mig; jeg er næt indqvarteret har Cabinet og Soveværelse. – Efter Bordet spadseret ud til et lille Haveparti paa Volden, som Lønborg har Leiet, man seer ud over Eideren, tæt ved var en lille Vold-Port ☉: Forrædderporten, gennem den var Prindsen redet ind da Oprøret udbrød. Besøgt Lieutenant Bartholin, mødt Oberstlieutenant Harboe og talt med ham; her i Huset er som Recrut en Søn af Commandeur Bruun, der maa gjøre Soldatertjeneste, et kjønt Menneske; læst to Eventyr.

Løvedag 2^{den} Juni. Vi ventede i Dag med Banetoget Carl Price fra Kjøbenhavn, men han kom ikke; jeg spadserede med Fru Lønborg til deres Anlæg ud ved Eideren og hjem; besøgte Lieutenant Bartholin og General Baggesen hvor jeg traf General Duplat, Baggesen var kommet hjem, Konen havde i Dag Fødselsdag, jeg drak hendes Skaal; begge Døttrene vare hjemme. Sendt Brev til Beskow. Til Middag og Aften var to Officerer her Zück og Westrup, den første var musikalsk, jeg læste men var med Snue; er i det hele endnu ikke fri for Forkjølelse.

Søndag 3 Juni. Skrev i Fru Lønborgs Album.

Bag Rendsborgs gamle Volde
 Smukt Hjertets Roser gro!
 Det danske Sind udfolde
 Sig her, som hos I To!

Spadseret ud til Have-Anlægget paa Volde[n], men der kom

7) Harboe ☉: Harbou 18) Zück ☉: Sick 25) I] først skrevet j 26) Volde[n] ms. har Voldet

ingen Carl Price, senere fik vi Brev at han forlod Kjøbenhavn i morgen Middag; jeg lovede at blive til Onsdag Formiddag og der telegrapheredes til Carl Price at vi ønskede han iaften forlod Kjøbenhavn og kom imorgen. / Tilafte[n] var her stort
 5 Selskab Præsten Hertz med Kone og Broder. Lægen Salomonsens, Capitain Bartholins, Zick & [,] jeg læste flere Eventyr og Zick spillede smukt Pjano, Klokkeren blev henved tolv før jeg kom iseng.

Mandag 4de. Tordenveir. Gik med Fru Lønborg ud at
 10 tage mod Carl Price men han kom da ikke; oppe paa Volden, bødede jeg mig ned for, til en Bouquet, at tage et Kløverblad og jeg plukkede en Fiirkløver, det syntes mig et godt Varsel for Reisen; Guds Villie skee! Sendt Brev og Sang til Meldahl, Sangen skrev jeg igaar; Brev til Ingemann. Man
 15 sagde at Boghandleren her ikke solgte danske Bøger; jeg gik der hen og fik strax fjerde Hefte af mine Eventyr, disse og andet forærede jeg Fru Lønborg, hendes lille Pige fik de to første Hefter. Besøg af Major Schack hvis Bog om Physi-
 20 Byen med udskaarne Figurer, (Een blæser Krumhorn og slaar Tromme). Besøgt Lægen Salomonsen; var hjemme hele Aftenen.

Tirsdag 5. I Dag kom med Formiddagstoget Carl Price, jeg tog med Fru Lønborg imod ham siden var jeg med Fami-
 25 lien her indbudt af Lieutenant Westrup hen i hans Have, der var en Mængde Militaire og deres Fruer, Chocolate og Viin fuldtop, Regimentets Musikkorps var placeret i Haven og spillede ved min Indtrædelse, der blev udbragte flere

28) flere] først skrevet mange

Skaaler for mig af Westrup først og af Doctor Salomonsen der talte om Alphabethet jeg havde taget mig af; Oberst Lieutenant Harboe om mit mæglende Sind mellem Dansk og Tydsk og Præsten Hertzs om mine Digtinger. Jeg læste flere Eventyr for dem. Det blev Tordenbyger; / Vi bleve der 5
fra halv eet til Klokken fire; der blev givet en Trio komponeret af Lieutenant Sick. Siden om Aftenen, ved Theebordet drog, hvad aldrig før er skeet, sagde man og at det var til Ære for mig, Tropperne med fuld Musik gennem vor Gade og standsede et Øieblik, men i Skridtmarsch, uden for 10
hvor jeg sad i Vinduet, det rørte mig.

Onsdag den 6. Besøgt Capitain Sørensen, Lieutnant Westrup og Sick; sendt Brev til Faderen Collin, mødt paa Gaden Levi fra Kjøbenhavn, ladet mig ved Middagsbordet overtale til at blive imorgen over og læse nogle Eventyr for 15
Soldaterne, Underofficererne og deres Koner; seet Localet, som er meget stort med Galleri.

Torsdag 7. Sovet daarligt af Angst for Læsningen varm og nerveus; Fru Lønborg gav os let Middag og dog nød jeg Intet, endelig kom vi da afsted Klokken sex om Aftenen til 20
»Tonhalle«, hele Localet var, jeg troer ved Lieutenant Lassen, smukt decoreret med Danebrogs Flag og Kongens Buste over denne hang et stort Flag og under samme var, for mig, reist en Tribune, decoreret med Tepper. Officerer med deres Fruer, Underofficerer og Corporaler med deres Koner 25
havde Plads paa Gulvet, De Menige stod bagved og hele Galleriet; da jeg traadt ind blev jeg hilset som: »Danmarks store Digter!« og fik tre Gange Hurra; nu spillede »Danne-

7) Sick] først skrevet Zück

vang«, (og da jeg traadt op fik jeg en Bouquet Regn fra Damerne, et Par Smaapiger krøb op, hjalp at samle dem op; jeg kyssede dem), nu læste jeg »Den lille Pige med Svovlstikkerne«, Den lykkelige Familie og Toppen og
 5 Boldten; – Orchestret spillede derpaa Danmark mit Fædreland, / nu læste jeg »Det er ganske vist« og »De to Jomfruer«. – Da jeg sluttede fik jeg atter tre skingrende Hurra og jeg hører at det var en Menig, som bad Officeren om han turde udbringe det! – Meget bevæget og glad gik jeg
 10 derfra; hele Aleen vrimlede af Mennesker, Soldater og Officerer, jeg fik rundt om Hilsener. Et Par Tydske var at høre mig, saaledes Skolens Rector og en Doctor Arents. – Om Aftenen hjemme læste jeg endnu et Eventyr: *Ane Lisbeth*.

Fredag 8. I Nat Klokken, vist 1½ hørte jeg pludseligt,
 15 idet jeg vaagnede, Sang udenfor, paa Tydsk: »Gute Nacht!« sang en høi Tenor med Chor, jeg blev urolig, det var de Indfødte som stode udenfor, jeg frygtede en Demonstration og ventede nu fulgte Katte-Musik, men ganske stille døde Sangen hen »Gute Nacht!« jeg tænkte om det var Tenor-
 20 sangeren blandt de danske Officerer der med et Selskab var kommet forbi. Lønborg havde hørt det og troede ogsaa først det var en Demonstration, men det var det ikke; har den tydske »Ständtchen« gjalt mig vil det uendeligt glæde mig som et venligt Sind hos Byens Folk. – Da jeg imorges
 25 kom ned til Thee, lød Musik udenfor, Oberstlieutenant *Harboe* havde sendt Musikchoret for at spille nogle Stykker

5) Boldten] først skrevet Bolt 14) jeg] ms. har ved linieskift jeg / jeg 24)
 Da] foran er overstreget Klokk 24) imorges] foran er overstreget imorgs 26)
 Harboe o: Harbou

under mine Vinduer til Afsked, jeg gik ned og tog / hver
 Mand i Haanden til Tak. Nu kørte vi ud paa Jernbanen,
 jeg var afficeret og havde dertil Diareh! Lægens Familie
 var derude, hele Banegaarden pyntet med Danebrogs Flag,
 Blomster strøet, mange Officerer og en stor Mængde Sol- 5
 dater for at sige mig Lev vel! Banegaardens første Herre, gav
 mig Plads paa første Plads uagtet jeg havde til anden, Solda-
 terne sang »Vift stolt paa Codans Bølge« og endnu et Par
 danske Sange, en Menig kom og takkede mig i de Meniges
 Navn for igaar; jeg var ved at briste i Graad, men 10
 fik jeg tre Hurraer og foer afsted til Altona, her traf jeg, i
 det jeg Klokken 3 vilde afsted Hr Alsinger Myntmesteren,
 han sagde mig at Eduard Collin var her og reiste nordpaa
 Klokken 4, jeg blev altsaa og fik ham at see og fortalt hvad
 jeg havde nydt og oplevet. Han meddeelte mig den sørgelige 15
 Nyhed at Arnesen var blevet bindegal. – Imorges afsendte jeg
 Brev til Etatsraad Drevsen. Jeg vilde gaae i Dag til Lyneborg,
 men paa Elben forandrede jeg min Bestemmelse og sidder nu
 i König von Sweden i Haarburg hvor jeg overnatter; i Altona
 hilsedes jeg af en Tante til Lieuteant Nielsen; en ung Pige 20
 gav mig en Kurv Blomster. / I koldt Bygeveir kom jeg over
 Elben og tog ind i König von Schweden hvor jeg overnattede
 og ikke i Lüneborg.

Løvedag 9. Sov mindre godt, Tepperne lugtede ilde og
 jeg havde tæt ved en hostende ung Dame. Klokken lidt før 25
 8 gik Toget om Morgenen; ved Uelzen traf jeg i Banetog
 med mig Blom og Lægen Gottschalk; i Vognen saae en Dame

12) Alsinger 0: Alsing 12) Myntmesteren] *foran er overstreget* fra 18) min]
 først skrevet b 24) 9] først skrevet 10 27) Lægen] først skrevet den

mit Navn paa Vadsækken og jeg hørte hun fortalte hvem jeg var ved Celle hvor hun steeg ud; Toget gik over Hannover, jeg maatte den Omvei ad Nordstemmen, der saae jeg ikke min Kuffert ved Ombytningen og kom i Angest; jeg
 5 tog ind i Rheinische Hoff. Efter Middags Bordet gik jeg ud i en trykkende Hede, det er en interessant gammel By, en Mængde flere hundred aarige Huse. »Hauptmann Wilkes Huus« har udhugget i Steen romerske Keisere, hele Figurer og Bryst Basreliefs, Raadhuset med Buer og Spidser, lige for
 10 et særdeles smukt gammelt fire, fem Etages Huus med udskaaet Træværk. Om den gamle prægtige Kirke blomstre Akasier. Gik hen i Kreutzkirken hvor der var Musik, chatholsk Tjeneste, Kirkeklokkerne ringe; udenfor Domkirken staaer et 800 aarig Rosentræ der skal være plantet af Carl
 15 den Store. (Saae den ikke)

Søndag 10. Iaftes var her Musik i Værelset tæt ved Sangforening til Kl 11, saa sov jeg da; det er Frohn-Leichnahms Fest, Gaderne pyntede med Birkegrene, Altere reist op. Procession, duftende Akasier strøe deres Blomster over Gaden.
 20 – Klokken 12 kjørte jeg fra Hildesheim, til Nordstemmen, min Kuffert var noget rambonert; kom i Vogn med en holsteensk Familie, Stænderdeputeret Schwedtfeger fra Wahrendorf i Holsteen, / de vilde til Visbaden, lidt efter lidt blev vi bekendt, Manden fik ondt af Varme, jeg gav ham mit
 25 Lugtende, Datteren spurgte om mit Navn og da hun hørte det, raabte hun: »unsere Liebling!« – heed og træt kom jeg til Göttingen hvor Verten i die Krone tog glad imod mig, han

6) en interessant gammel By ∴ Hildesheim 22) Schwedtfeger ∴ Schwerdtfeger
 23) Visbaden] først skrevet Baden

troede aldrig at skulde have seet mig meer. Her er reent og hyggeligt; Hildesheim var en interessant gammel By, men den lugtede som et gammel Træ skal, det gjør godt at komme fra den henraadnende Middelalder ind i den levende friske Tid og den fornemmer jeg her i Göttingen; med Musik og flere Vogne kom Studenterne med grønne Mütser forbi, to hilsede lystigt op til mig, jeg hilsede igjen, havde de vidst mit Navn havde de vist meent med Hilsenen. Gik i Seng før Klokken ni uden at kunne sove. 5

Mandag 11. Meget tidlig oppe, ude at købe Henschels Telegraph; foer ganske alene i Banevognen fra Göttingen til Cassel, her traf jeg unge Nygifte fra Amsterdam, der kjendte mit Navn og bad mig besøge sig kom jeg der, han var at opspørge ved Posten, han hedte Berg eller Hansemann, jeg troer det sidste og Konen var en født Berg. mødt Berling 15
Mødt ved Gundershausen *Berling*. Paa Eisenach Jernbane tog jeg en Vogn, Kudskan lagde mit Tøi ud af den da en fremmet Herre med Dame kom, jeg sagde det var min Vogn og han spurgte i en ikke venlig Tone om jeg tog den hele Vogn det var jo Hotellets, det var en fornærmet Mand, hvis 20
Tone var haard og affærdigen, jeg følte mig uhyggelig. Storhertugen var reist til Schweitz, Baron v Gross borte. I Hotel zum Halbmond hvor jeg altid tager ind var Verden meget kold og fremmed, den uvenligste By paa / Reisen. Idag da Banetoget holdt ved Gundershausen, stod pludseligt for 25
mig Dr Bock, og i det jeg saae ind i Vognen mødte jeg Ber-

5) den] først skrevet det 7) de] først skrevet vi 12) Cassel] først skrevet Cas-
sels 15) mødt Berling] tilføjet i marginen ud for linierne 11-15 16) Mødt
ved Gundershausen Berling] tilføjet over linien

lings Ansigt; han laae syg, svøbt i Tepper, Capitain Recke var hos ham; jeg bragte ham Hilsenen fra Kongen og han blev glad ved den. – Her i Eisenach fik jeg Brev fra Frøken Heinke, Fru Serre og min Boghandler Wiedemann, da jeg
 5 siden gik paa Posthuset indtraf netop Brev fra Faderen Collin deri et Brev fra en Jomfru Hansen der har sendt mig en Roman i Kjøbenhavn, Tonen mishagede mig deri. Jeg vilde strax afsted igjen fra Eisenach, Klokken 7 iaften, betænkte mig dog, gik næsten heelt op til Wartburg, men efter Halv-
 10 veien vendte jeg om. Byen fremmet og kjedeligt. Roserne dufte af Æbler, de vare mine venlige Venner og gamle Wartburg, Menneskene ikke. –

Tirsdag 12 Juni. Oppe imorges før 6; gik Klokken 8 fra Eisenach til Meiningen, en deilig Bjergvei med Bøgeskov;
 15 kom gjennem to meget lange Tuneler, Klokken 10 var jeg i Meiningen hvis Huse ud mod Banegaarden ere nye og venlige; jeg tog ind i sächsische Hoff, et godt men meget Gravkoldt Værelse fik jeg og forkjølede mig ved Omklædningen, Overkelneren en hoven Fyr, der da jeg spurgte om de ikke
 20 havde store Værelser til Solsiden, svarede »jo med 9 Senge, det vil De ikke have!« – Gik til Fru Lillienkrone, saae to af Børnene, Manden var i Ministeriet, man indbød mig til Middag men jeg takkede af og gik til Brødrene Møllers, den ene var gift med en fransk Dame der talte tydsk, livlige Børn,
 25 een af Brødrene, ugift, var der i Huset. Jeg lovede at komme der til Middag; og var ene med Mand / og Kone. Spadseret i den venlige Slotshave, hvor Slottet ligger stort og ligner en Carserne. Sendt Brev til Clara Heinke, Henriques og Kone,

16) Meiningen] M først skrevet d

samt til Wiedemann. Spadseret ind i Slotshaven, her er smukt, skønne Træer; Floden Werra er som en Aa, men med stærkt Løb; gik paa Dæmningen i den Promenade langs et Stykke af Byen, der gik smaa Gader ned til. Sildigt Besøg af Baron Liliencrone, der talte dansk og var meget elskværdig. 5

Onsdag 13. Skrevet til Fru Lønborg. Et venligt Brev fra Fru Liliencrone bragte mig hendes lille Dreng. Spadseret langs Floden Werra. Besøgt Müllers, læst der for Konen og en fremmed Dame (paa Tydsk) Barnet i Graven. Middag hos Liliencrones, der var slet ingen indbudt, vi talte dansk. 10
Alt gemytligt, jeg læste et Par danske Eventyr og for Børnene eet paa tydsk. Da jeg kom hjem, fik min Vask og betalt med en Gulden og 29 x kom Vaskekonen selv og sagde at der var forlidt, men det var ikke de Penge jeg havde givet, det sagde jeg, Pigen maatte have byttet dem, faaet for lidt eller beholdt; det ærgrede mig denne lille Scene; Overkelneren skrækkelig hovmodig, hilser aldrig, saa stor er han, Hersker over hele Besætningen. Besøg af Hofpræsten Ackermann Fader til den unge Dame der kom hos Möllers, han fik til sin Datter det Exemplar af Europa hvori stod Barnet i 20
Graven. Medens vi sad kom Vaskerpigen og undskyldte Pengene vare forlagt og nu i Orden; jeg spadserede og hjemme kom Vaskekonen igjen og vilde høre om det var sandt at Pigen havde været, jeg havde undskyldt at jeg tog Feil, havde givet hende Drikkepenge til o s v, der var ikke Ord Sandhed 25
deri, imidlertid bad jeg dog for Pigen at hun ikke blev jaget bort. Tordenveir, Engen duftede af det friske Græs, spadseret ud til Jernbanen.

25) der] først skrevet det 28) ud] først skrevet t

Torsdag 14. Klokken 10 omtrent fra Meiningen, begge Brødrene Müller vare paa Banegaarden, lidt efter kom Baron Lilienchrone og sagde mig Lev vel. Brev sendte jeg først afsted til Mathilde Ørsted. / Veien frisk, afveklende; ved Co-
 5 burg saae jeg bestemt Francke med sky Blik og hvide Moustacher; Hertugen reiste med vort Tog, for at gaae til Frankfurth, han var i en lys brungraa Frakke og Buxer; nu kom i Vognen en Kielerstudent, der studerede i Erlangen, en gammel lidenskabelig Dame der kjendte til Weimar, Schillers
 10 Familie og havde seet ham døe, sagde hun. Hun betroede Studenten at von der Tann var hendes »Neffe«, hun havde besøgt ham i Rendsborg da han var der; og nu fortalte hun en Mængde vistnok Løgn om de Danske, hvorledes Fætteren var blevet bestjaalet, talte meget Ondt om os, Studenten
 15 sagde altid »scheuslich!« »schrecklich!« hun saae ud som en gammel Rovfugl, der hakkede paa et Liig paa Valpladsen, og saaledes gad hun sidde og hakke havde hun os døde under sig. Det var mig uhyggelig, den gamle nær Graven gaende Kone saa hævnssyg! jeg talte ikke mere til hende. Steeg af
 20 ved Bamberg og tog ind i Hotellet ved Banegaarden, ud over den og Landskabet har jeg Udsigt. Gaaet op i Byen næsten lige til Kirken, det var en uendelig lang Vei og jeg blev træt deraf –

Fredag 15 Regnen skyller ned; Hausknect vækkede mig allerede i Dag halv fem, siddet og skrevet Breve. Klokken halv to omtrent kom jeg bort, stor Regning; jeg troer at have faaet to Thaler for lidt tilbage. I Banevognen traf jeg en Svi-gersøn til Wilhelm Humboldt, han havde igaar havd[t] i

26) kom] først skrevet jeg 28) havd[t] ms. har havde

Haanden det Exemplar jeg havde foræret denne af In Schweden, han bad mig besøge sig i Berlin. Kjørte dog til Nürnberg istedetfor til Donauwirth, da jeg seer der er Jernbane til München over Regensburg, saa kan jeg faae Valhalle at see. Tog ind i Wittelsbacher Hotel i Nürnberg og blev 5 meget varmt modtaget af Verten, der gav mig et særdeles godt, stort Værelse ud til Gaden. Regn. / Løb lidt om og saae paa den prægtige gamle By.

Løvedag 16. Sendt Brev til Hartmann og Faderen Collin. Gaaet op til »Borgen« og ud over Voldgraven; regnet mine 10 Penge efter, 12 Rbdlr kan jeg ikke finde hvortil de ere givet ud, saameget kan jeg da ikke endnu være snydt for og mit Regnskab er nøiagtigt; lidt ærgerlig herover. Ved Table d hote, kun to foruden jeg og Verten. Gik hen i »das germanische Nationalmuseum«, der giver en Udstilling, af Kunst 15 og Literaturskatte af hele det tydske Land, meget i Gips Aftryk, det kunde efterlignes hos os f Ex Christian II^{den} Liigsteen i Odense, Absalons Grav i Sorø, & - . Her er givet malet paa Væggen af *Kaulbach*,: Keiser Otto den III i Carl den Stores Grav; Carl sider som Liig paa Keiserstolen med 20 Rigssværd og Evangeliebogen i (Achens Domkirke) Graven; Otto standser forskrækket i det han træder ned, den Gamle der lyser med Faklen er tillige med en ung Tydsk Page sjunkne i Knæ, en ung Lombard synes at sige en Spøg, Biskoppen og en anden Geistlig varer ham at lade dette her 25 være. Det er Billed af stor Virkning; saae Pinebænk, Maske med Tragt til at hælde sydende Olie i Munden, en Gyng

6) Verten] først skrevet Verden 18) Absalons] først skrevet Valdemars 24) sige] foran er overstreget gjøre 27) Tragt] først skrevet Trakt

Seng med Træpløkke i, hvor den Ulykkelige nøgen blev vugget til han bekendte. Jeg hørte at Kaulbach var her for at sætte Ramme om sit Billede og boede hos sin Svigerfader (?) Kunstdirector Kreling, jeg gik der hen, men han var ude, 5 derimod talte jeg med hans Datter, som kjendte mig, vi sees meente hun i München. Nu er Veiret igjen varmt og smukt. I Fürth spille de iaften »Hamlet Prinds af Danemark«. Idag spüiste jeg de første Jordbær. / Efter at have vandret vidt om i Byen kom jeg hjem og fandt en Indbydelse fra Forstanderen for det germaniske Musæum, Baron, ; 10 han havde læst mit Navn i Fremdenbuch og indbudt mig til Thee, Kaulbach og Datter kom, der var Maleren Eberhardt og en General med Frue og flere, Kaulbach bad mig læse og de fik »Noget« og »Hjertesorg«; Kaulbach udbød i Beundring: hvad er De dog for en Digter altid ny og altid 15 større, og hvilket Foredrag! han bad mig læse »Englen«, som han havde malet og som snart kom ud i Tryk, jeg skulde da faae et Exemplar. Ved Afskeden maatte jeg skrive i Stambog og love et Bidrag til det Album der skulde udkomme for 20 Germanische Musæum. Jeg fik to Kort med til Regensburg. – Var ret glad om Aftenen hjemme.

Søndag 17. Klokken halv tolv kjørte jeg til Banegaarden, fik en Coupee hvor jeg den største Deel af Veien var alene, ret smukt. Kom over en stor Jernbroe over Donau til Regensborg hvor jeg boer zum golden Kreutz, en stor Stue ud til 25 Gaarden med en Altan foran, Vinduer, skrækkeligt indelukket, ikke hyggeligt, en landlig Kellner der taler med mig som

5) sees] *kan også læses saaes* 10) 3: Hans von Aufsess 18) et] *først skrevet en* 23) *Veien var] først skrevet den sidste*

om jeg var døv, han synes vanskeligt at forstaae mig! Her i gyldne Kreuts boede Carl den V og Vertinden Barbara Blumberg fødte Aaret eft[er] Juan dAustria. Raadhuset eien- dommeligt. Kirken storartet. Paa et Huus malet kolosalt David der kaster sin Slynge i Hovedet paa Goliath, dennes Svær er i Billedet der er gennembrudt af et Vindue forlæn- get ved et malet Brædt. Gik ned til Donau hvor Broen fører over, Strømmen jog afsted. – Smukt Veir; det er som hele Byen sov, den er ikke død, som en rigtig Middags Luur laae over Alt; meget snevre Gader. /

Mandag 18. Gik iseng Klokken 9, men sov ikke for Tandpine, ødede en heel Flaske Eau de Cologne, tog Hofmanns- draaber, Natten gled i Smerte; imorges fik jeg et bedre Værelse ud til Gaden og leiede nu en Eenspænder for 3 Gulden til Walhalla; Kudskens saae mig lumsk ud, men var meget skikkelig, vi kom strax en Vei, jeg ikke troede ham, men den var rigtig over den nordlige Forstad: Stadt am Hof; det var en lang Vei til Donaustauf, her saae jeg Førsten af Turn og Taxis Slot; Charles Boner sagde man var der ikke længer. Kudskens satte mig af nede ved Donau og jeg gik gennem et Anlæg op til Walhalla, blev en Deel angrebet og leed af Tandpine. – Inde i Templet fik jeg Filtskoe over mine Støvler for at gaae paa det blanke Marmorgulv. Rundt om Buster. Stor Udsigt over Donau. Kom hjem Klokken lidt over 12 altsaa 3 Timer borte. Ved Middagsbordet havde jeg en opmærksom Naboe en Regentsborger, der vilde indføre mig i Kunstverein, men jeg takkede af; min Tandpine er ogsaa

3) Blumberg ∴ Blomberg 7) Broen] først skrevet Broer 19) Slot] S først skrevet F

ved Indkjørselen over Donau, indtil nu, takket af. Gaet ind i Domkirken der har smukke glasmalede Ruder, er stor og af Virkning, spadsert om i Byen til Theatret og ned til Donau.

- Tirsdag 19.* Gik i Seng Klokken 9; vaagnede ved en Slags
- 5 Vægterpibe, jeg tænkte paa Ildløs og sprang op; men det lød som en Fugl og atter som Tegn der blev givet; gik iseng, men kom igjen to Gange op ved høi Snakken, men det var Intet. Fuglen var en Nattergal, men det var ingen skjøn Sang, men som Lyd af et Instrument. Smuk Stjernehimel.
- 10 Klokken 10 gik Banetoget fra Regentsborg; her i Bayern føler jeg mig hjemlig, som i Dresden. Jeg fik en ung musikalsk Geistliker med mig til; han kjendte ogsaa de / nyere Componister; havde siden Vognen alene og kom Klokken $\frac{1}{24}$ til München tog ind i blaa Traube; paa Posthuset
- 15 var kun to Breve til mig, eet fra Wiedemann og eet fra Jette Petersen. Følte mig ret glad og Gud taknemlig.

- 20 Juni.* Brev fra Sverrig med 50 Bankthaler i Honorar for Barnet i Graven. Brev fra Casino at jeg var gjenvalgt til Representant, Brev fra Etatsraad Drevsen. Jeg gik nu ud i
- 20 meget varmt Solskin til Geheimeraad Gietl, han var med Kongen paa Reise, hun indbød mig at benytte sin Loge. Gik i den cottaiske Boghandel og fik *fire* Exemplare af min nyeste Bog: Aus Herz und Welt. Sendt Brev til Fru Kock og deri Brev til Ingeborg Drevsen. I dette Øieblik Brev fra Inge-
- 25 mann. Vesit hos Vogel von Vogelstein og hos Lachner, Ingen fandt jeg hjemme. Den unge Max Gietl var hos mig, foræret ham et Exemplar af mit Portræt og af «Aus Herz und Welt».

9) Stjernehimel] først skrevet Stjernehiml el. lign. 12) Geistliker] først skrevet Geistlic 21) hun ∴: Fru Gietl 23) Aus] foran er overstreget Her

– I Theatret talte jeg med den Herre der havde siddet foran mig ved Bordet, det var en Svensker, Advokat fra Jönkjöpping; min anden Nabo var fra Berlin og sagde at have mødt mig i Brunnen.

21 Juni. Besøgt Liebig, der var i Wildbad; gik til Geibel, 5
der var lidende og vilde snart reise til sin lille Datter i Lübeck, han forærede mig sin Tragedie »*Brunhild*« og et Digt »Am Schillertage«. Gik derpaa til Bonnstedten, der netop denne Morgen var kommet fra Reise; meget elskværdig var han; gik til Digteren Heise, som jeg ikke fandt. / Da jeg 10
kom hjem og saae Fremdenliste fandt jeg mig deri anført som »Ritter aus Copenhagen«. Det ærgrede mig, nu skal jeg latterliggjøres, som om jeg havde anmeldt mig saaledes og jeg har endnu ikke skrevet mit Navn eller afgivet mit Pas; forstemt herover hele Dagen. Besøget hos Heise gjengjeldt 15
med en Indbydelse til imorgen Aften, som jeg dog ikke tager imod. Besøgt, forgjæves, Baron Freys; i Theatret i Gietls Loge med Sønnen, hørt »*den hvide Dame*«, der bliver givet med bedre Spil hjemme hos os og bedre sat i Scene.

Fredag 22 Juni. Besøgt Heise. Tilsagt at være hos Dronning 20
Maria af Bayern, $\frac{1}{2}$ 12; jeg gik til Fru Gietl og derfra til Dronningen som naadig modtog mig og talte længe med mig, jeg forærede hende min ny Bog »Aus Herz und Welt«. – Fik Brev fra Lønborg og hans Kone hvori Carl Price havde skrevet et Par Ord meget hjertelige der fulgte to udklippede 25
Stykker med fra »Dagbladet« og »Flyveposten« Meddelelser om Festen for mig i Rendsborg. (Dronningen viiste mig at

6) Lübeck] først skrevet Lübeck 8) Bonnstedten o: Bodenstedt 10) Heise
o: Heyse 15) Besøget] først skrevet Besøgt

hun i sit Album opbevarede endnu det med Svaner beklippede Papir der havde været om Bouquetten jeg gav hende i Hohenschvangau, hun spurgte mig om der aldrig kom det Eventyr jeg lovede om Hohenschvangau.) Gik til Kaulbach, hvor jeg blev indbudt at spise hver Middag, naar jeg ikke andetsteds var indbudt. Sendt Brev til Fru Serre i Ems. I Theatret *Minna von Barnhelm*; det blev ikke videre godt spillet. Theatret synes at have tabt sig. – /

Løvedag den 23. Byttede med Svenskeren de 50 Rigsgjældsaler og fik 18 preussiske og 1 dansk Rigsdaler. Brev fra Beskov. Besøgt *Kobbel*, hvor jeg blev indbudt til Middag Klokken $\frac{1}{2}2$. Var hos Graf Pocci, som iaftes hilsende paa mig i Logen; gik til det nye Pinakothek og saae Kaulbach Syndfloden og Jerusalem's Forstyrrelse. Besøg af Digteren Geibel, læste for ham Anne Lisbeth. Middag hos Kaulbach hvor jeg læste flere af de nye Historie, han var henrykt og sagde at det var en Krands af Diamanter mine Eventyr. Vi drak Champagne i fuldt Maal. Sendt Brev til Thiele og Louise Lind. Tidlig hjemme og i Seng. –

Søndag 24. Spadseret i Slotshaven, Høet dufter. Besøg af Grev Pocci og Componisten Lachner. Brev fra Fru Balling og Fru Henriques. Sendt Brev til Etatsraad *Tang*. Fik gennem Grevinde Fugger sendt fra Dronningen af Bayren, Vesitkorter i Ramme med Portrætter af Kongen, Dronningen og begge Prindsere. Middag hos Kaulbach, der kom Neureuter og Flere, en Mængde Børn og hørte mig læse efter Bordet; jeg var noget angrebet deraf. Gik i Theatret og hørte Operaen *Tell*, som gives her i tre Acter. De unge Prindsere,

11) Kobbel o: Kobell

Dronningen og den spanske Prindsesse vare i Theatret. –
Var meget tørstig og drak hvid Viin.

Mandag 25 Vinen har givet mig Hovedpine; gik ud og mødte en Dame som tiltalte mig rakte mig Haanden, jeg kjendte hende ikke; det var Hofdame Grevinde Fugger, som 5
igaa skrev mig til. Gik hos en Dagereotypist og bestilte for 1 Gulden 48 mit Billed paa 6 Vesitkort. Gik i Kaulbachs Atellier der er paa Kunst / Academiet ved Siden af Jesuitter Kirken; det var ikke den Tid han tog mod Besøg, men jeg blev hjertelig modtaget, han viiste mig sit nyeste Arbeide 10
han stod med: Slaget ved Salamis. Xerxes sidder paa en Throne, Æskylus og Sophokles kjæmpe med. Det er af storartet Virkning. Brev fra Mathilde Ørsted. Brev til Wiedemann og Helms i Leipzig. Middag hos Digteren Professor Kobell hvor jeg var sammen med Digteren Heise og Profes- 15
sor Siebold med Frue &, jeg læste Eventyr og Kobell læste af sine Sager, da jeg kom hjem tog jeg en Droske kjørte til Bavaria og saae Alperne, mødte der en Dansk Bruun; kjørte til Siegesthor og gjennem »englischen Garten«, da jeg hjemme havde drukket Thee kom Prof[ess]or Siebold og bragte 20
mig Brev og Beskeed om *Oberammergau* Reisen. Tidlig iseng.

Tirsdag 26. Stærk Varme, jeg vilde gaae til Glythotheket men Solen brændte voldsomt, tog da en Vogn og kjørte til Pinakotheket, saae Malerierne og foer igjen hjem. Varmen særdeles trykkende, jeg er blevet meget hjemme og ud til 25
Kaulbach listede jeg mig fra Skygge til Skygge, herude var en Kunstner Niesen fra Weimar; *Kaulbach* meget gemytlig udbragte en Skaal for Poesien. Den unge Mand talte om sin

20) Prof[ess]or] *ms. har ved lineskift: Pro-/-for*

Lykke at have naaet at sidde ved to Kunstnere hver saa udmærkede i sin Slags. Kaulbach meget lidt for Aristokrati. Jeg læste Dyndkongens Datter saa Klokken blev langt over Theatertid, det andet Stykke der var allerede begyndt, men
 5 Kaulbach var henrykt over Sandheden i min Skildring af Hedenskabet og Fugle-Livet. /

Onsdag 27. Sendt Brev til Frøken Bjerring; fik mine Photographie-Visitkort; mit Billed er særdeles grimt; Noget af det Værste jeg har seet. Brev til Fru Scavenius. Middag hos
 10 *Kaulbach* her var Digteren Schlöenbach med Kone, Søster til Madam Schröder Devrient; det lod til han ikke syntes om da jeg fortalte om mit Træ i Maxen at det danske Træ stod da Lynet splintrede Birken, siden blev han meget entusiastisk for Anne Lisbeth Børnesnak og Hjertesorg. Der taltes
 15 om Digteren Link der stilles meget høit, det gik ud over Geibel. Fru Kaulbach fortalte igaar ikke skaansomt, men komisk, om Jerichaus. – Jeg kom igjen forseent [for] Theatret derfra og blev derfor hjemme. Schlöenbach lever i Coburg. –

20 *Torsdag 28* I den tidlige Morgen et frygteligt, længevarende Tordenveir. Vogel von Vogelstein havde bedet mig til Eftermiddags Kaffe halv tre, for at føie den gamle Mand maatte jeg opgive min Middag hos Kaulbach, spise hjemme ved Tabel dhote, hvor jeg traf en dansk Familie fra Kjøbenhavn
 25 Capitain Glud, hos Vogelstein var rædsomt varmt, mødte der Enken efter Maleren Stieler, hvor forandret gammel og tyk, hun som var saa smuk, sneg mig bort efter to

2) Aristokrati] først skrevet Aristorkati el. lign. 8) mit] først skrevet de 15)
 Link o: Lingg 17) [for] ms. har fra 20) et] først skrevet en

Timers Ophold. I Theatret Glucks Opera Iphigenia i Tauris, storartet Musik. –

Fredag 29. Vandt ikke i Lotteriet. Følt mig nerveus angrebet; ingen Breve; kjørte ud til Diana Bad og fik et varmt Bad, blev friseret og pudset for at komme i de gamle gode Folder. Middag da jeg gik til Kaulbach var det pludseligt saa koldt at jeg / tog Vinterfrakke og Kalosker paa. Kaulbach lod Ild fyre i Kaminen saa at det blev alfor hedt. Sieboldt og Academiets Directeur var der; jeg fortalte Anecdoter og læste to Eventyr: »Sie seyn ein einziger Mensch« sagde han. I Theatret Der Zunfmeister von Nürnberg, som særdeles interesserede mig og kunde spilles hos os. Ja paa Casino vilde det være en prakt Rolle for den unge Wiehe

Løvedag 30. Klokken halv elleve tog jeg med Banetoget til Starnberg, det varede over en Time tog ind hos Pellet, men fik et Værelse ikke ud til Søen, spiiste godt, talt med en ung Geistlig fra Augsburg, spadserede lidt om, vilde overnatte her og imorgen Klokken 7 afsted for at naae Oberammergau. Jeg har fra Professor Siebold Brev til Her *Albin Rendl* der skal føre mig til Præsten i Oberammergau og fra Pocci et Brev til Her Federl; nu har jeg taget Beslutningen endnu i Eftermiddag at gaae med Dampskibet til Seeshaupt. – Det blev voldsom Regn, Skibet ganske opfyldt og mellem den Masse blev jeg af Capitainen indbudt at være i hans Kahyt, jeg sad der med en ung bayrisk Greve ogsaa Grev med Frue traf jeg ombord. Der var et Virvar da jeg kom til Vertshuset, der ogsaa er Expedition i Seeshaupt. Jeg fik da et Værelse, som siden ombyttedes mere ud til Søen, Regnen strømmer stadigt ned, jeg kan ikke komme ud, dog Bjergene med Snee har jeg seet her fra Vertshuset og lige ud for mit

Vindue seer jeg over hele Søen til Starnberg; det er Byge Veir. Jeg sidder nu ene her, rundt om blomstrende Hyldebuske, det er kjøligt!

Juli

- 5 *Søndag den første Juli* blev imorges vækket ved en Larm som var jeg i en Mølle; Klokken var ikke fire; de hakkede Pølse ved Maskine, det knagede i mit Hovede / jeg stod op, gik igjen iseng, sov endelig. Da jeg Klokken henimod otte kom op havde jeg Diaréh turde ikke kjøre i »Gesellschaftswagen« og maatte tage en Eenspænder der kostede 5 Gulden
10 og 1 i Drikkepenge. Veien var noget eensom, sjeldent Byer, ingen Huse, Skovstrækning, det blev stærk Regn, jeg lod Kudskene krybe ind til mig; endelig halv 12 var jeg i Mornau en ordenlig By, næsten Kjøbsted; Postmesteren sagde at
15 det var ikke tilraadelig at pakkes ind i Omnibus, og endelig bestemte jeg mig igjen til at kaste mine 6 Gulden hen og fik en Eenspænder. Nu blev Landskabet mere beboet, særdeles oplivet ved de mange Mennesker som kjørt og gik til Oberammergau! – vi kom nu ind i Bjergene, der var et høit Bjerg
20 at stige, jeg gik den Vei og kom til *Etal*, hvor Skarer af Valfartsvandrere mødte os med Bøn og Sang, blottede Hoveder. – Endelig naaede jeg Klokken $\frac{1}{24}$ til Oberammergau og kjørte til Albin Rendels Huus, hans gamle Pige sagde mig alt var istand jeg skulde boe hos Præsten og hun førte mig,

3) kjøligt!] derefter er på neste linie overstreget Søn

18) Oberammergau] først skrevet Overammergau

13) Mornau o: Murnau

20) Etal o: Ettal

vi mødte nu *Rendel* og jeg kom til »Pfarrerhaus«, tæt ved Kirken, en anseelig Bygning, blev vel modtaget og fik en stor lys Sal; Grev med Frue og Grev med Moder ere mine Naboer her i Huset. Jeg blev nu ført ud til Skuepladsen, for at søge mig selv en Plads ud, hvor jeg vilde; den unge Grev foreslog mig at vi som boede sammen, fik den Plads hvor den kongelige Familie ellers sad og Stole bragtes os, bliver det Regn saae vi under Tag; da jeg gik tilbage mødte vi en Pige, det var hende der gav Mutter Maria, blev der sagt. Jeg gik til / Barberen, der vidste man alt jeg var fra Danmark over 400 Stunden sagde de herfra. Da jeg kom hjem forærede jeg Præsten det Hefte af mine Eventyr hvori staaer: »En Moder«, han gav mig igjen sin »Geschichte des Dorfes Oberammergau«. Præstens Navn er *Daisinger*. Husene ere med al Fresko Billeder, Helgener, Madonna og Jesus, ligeoverfor er al Fresko Jesus med et Lille Barn og lige under til Høire en stor Kringle malet da her boer en Bager. Her vrimler med Mennesker, meest Landboer, der skydes og Ecchoet gjenlyder. – Nu har jeg Klokken 7 faaet Suppe Skinke, Kage og Viin. Paa mit Bord prange Alperoser, i Gangen hellige Billeder. Det regner, Gaden seer ud ovenfra som en Brolægning af udspændte Paraplyer. Alpejægere drage med Musik forbi, overfyldte Omnibusser bevæge sig, Hoveder kikke frem; alle Bondehuse overfyldte i Stuen og første Sal; af Kunstnere er her kun Een der vil gjøre Fyrværk.

Mandag 2^{den} Juni [2: Juli]. Hele Natten, Sang Musik, Be-

4) ført] først skrevet førs 11) over] først skrevet og 14) sin] derefter er overstreget Beskrivelse 15) Daisinger 2: Daisenberger

vægelse uden for. Veiret er graat, nogen Regn. Klokken 6
 var jeg oppe. – Da man havde bragt mig Billet til anden
 Plads gik Præsten selv hen med mig og fik Byttet. Jeg sad nu
 hvor Kongen og Familien sidder, de to Grever, vi havde
 5 Stole, en corpulent Dame, som jeg havde seet paa Farten
 hertil sad ved Siden af mig, hun sagde at hun vidste hvem
 jeg var, at jeg engang i Berlin havde besøgt hende, det var
 Charlotte Hagen, den berømte Skuespillerinde, nu Baronesse
 Ofen, med sin Broder. Her var samlet sagde man 6000 Men-
 10 nesker, Været var graat i Begyndelsen nogen Regn, først ved
 Christi Gravlægning brød den første Solstraale frem og nu
 havde vi Solskin. / Halvotte kom vi; først halv tolv var første
 Afdeling ude og der blev af Chorføreren sagt os at vi kunde
 en Time gaae bort. Noget tidlige[re] blev der nogen Bevæ-
 15 gelse da enkelte vilde ud, og Chorføreren bød dem blive og
 ikke forstyrre de som vilde høre. Det hele mindede om den
 græske Tragedie under aaben Himmel, med Chorene der
 altid traadte frem fra hver Side, forklarende, og droge bort
 naar den egentlige Handling begyndt. En Skueplads med
 20 bevægeligt Forhæng i Midten, paa dets Frontespids Guds-
 moder og Jesus og øverst Pelikanen der nærede sine Unger
 med sit Hjerteblood. Paa Siderne en aaben hvælvet Port til
 en Gade, og Handlingen bevægede sig afvæxlende her, mel-
 lem Theatret og Gaderne var to Huse med Altaner, det ene
 25 for Pilatus, det andet for Annanias. Den blaa Himmel over
 os og rundt om de høie grønne Bjerger med Græsgange og

3) Plads] P først skrevet B 9) Ofen ɔ: Oven 16) høre] først skrevet hører
 22) Paa] foran er overstreget Gad el. lign. 26) høie grønne) ms. har 2) grønne
 1) høie 26) Græsgange] først skrevet Græsk

Skove, i en stor dyb Dal laae saaledes Scenen. Orchestret var af Bønder, Chorene fortræffelig udførte ligesom Solostemmerne, Chorføreren var en smuk ung Mand med skjønt Ansigt og ædel Gang. I Tunika og Kapper med Diadem om Hovedet var Choret, Blaaf rødt og rosa var Hovedfarverne. 5
 Ved Korsfæstelsen traadte Choret op i sorte Kapper, men igjen i de tidligere ved Opstandelsen, med megen Takt var det Christus ikke sminket. En ung Mand Schauer, gav Christus, med en Ro, en Andagt, man følte han var gennemtrængt deraf, før hver Forestiling tog han Altarens Sacrament 10
 / efter hver Forestilling var han saa angrebet at han ikke kunde nyde Noget. Kun Menigheden vælger, kun uplettede Mennesker tør vælges til de hellige Personer. Judas, Pilatus og Christus var de fortræffeligste; ingen Skuespiller vil kunde give Christus saaledes, her var en Inderlighed, en levende 15
 Tro saa synlig. Og ikke var der som paa Scenen For[nem]-melse om at gjøre Udgangs at vinde Bifald, det var som om ingen Tilskuer saae derpaa; det var en hellig Handling de selv øvede, kun Choret, som rigtig var, henvendte sig ideligt til Publicum her var smukke Stemmer. Et Par Bondepiger 20
 sang særdeles skjønt, og alle med Nøiagtighed, her var ingen Souffleur. Anden Afdeling syntes at kunne forkortes, den bestandige Vandring fra Herodes til Pilatus, den samme Gjengangelse, trættede. Alle talende Replikker vare Bibelens

3) ung] tilføjet over linien 6) Ved] først skrevet I 6) Korsfæstelsen] K først skrevet Ch 9) man] foran er overstreget at 12) uplettede] ms. har ved lineskift uple-/plettede 13) Judas] først skrevet Jus 16) For[nem]melse] ms. har ved lineskift For-/melse 21) Nøiagtighed] N først skrevet K eller C 23) Pilatus] først skrevet Pla el. lign.

Ord, Jesus sagde intet uden hvad Jesus har sagt. Bestandigt illustreredes Choret's Hentydninger til det gamle Testament, med fortræffelige Tablauer, aldrig paa nogen Scene har et Tablaue staaet saa sikkert i saa lang Tid, det var som livløse

5 Personer, flere hundrede toge Deel i disse. Smukt var Tobias; ingen komiske Scener, som tidligere var indblandet. Alt for grælt var det at see paa Korset hvorledes de sloge med Prygl paa Røvernes døde Kroppe og ved Spydet Blod flød ud af Jesus Side. / Herodes og en lille Engel, ved Graven talte for

10 svabisk det var det Eneste Forstyrrende. Først Klokken fem var Forestillingen ude, der fra otte om Morgenen paa den ene Times Afbrydelse nær var fulgt med levende Interesse. – Beboerne ere meest Billedskjærere. – Præsten sagde mig at han ikke før havde læst Eventyr som mine, at han vilde be-

15 nytte i en Prædiken min Historie om en Moder ogsaa Vanddraaben kunde gjengives. »Det døende Barn« havde han engang læst. I Theatret opdagede jeg Eckhardt der med Scharff var kommet iaftes havde faaet et særdeles daarligt Logi og vilde kjøre til München lige efter Forestillingen.

20 Scharff var hjemme og jeg gik med Ekhardt til ham. Efter Forestillingen Suppe hos Præstens kjørte saae med de to Grever og Charlotte Hagen til Murnau hvor jeg fik Værelset jeg havde bestilt paa Posten.

25 *Tirsdag* 3. Spadseret med Charlotte Hagen til Kirken fortalte hende om Tilfældet[s] Poesi og blev til Taarer. Klippet ud for den lille Pige hvor Grevens Boede og fik ved Afreisen

1) Bestandigt] først skrevet Det 2) illustreredes] først skrevet illustreret 7) hvorledes] først skrevet hvil 7) Prygl] først skrevet Pryl 10) fem] foran er overstreget halv 20) Ekhardt] først skrevet Ekhart

en Rose, (saae igaar Kloster Kirken i *Ettal.*) Kom Klokken halv tre til Seeshaupt, hvor vi spiste Alle sammen, gik med Dampskib over, i det vi skulde kjøre fik Grev Hol[n]stein Diaréh, jeg maatte give ham to Gange af mine Draaber. Klokken 9 naaede vi München, jeg fik en Kudsk der vilde 5 kjøre omkap med en anden. Paa mit Værelse stod en deilig Bouquet Roser fra Kaulbachs yngste Datter. Scharf og Eckard kom ind til mig, vi talte sammen til efter Klokken elleve.

Onsdag den 4. Brev fra Hartmann, Fru Neergaard 10 Eduard, Jette; Jonas, Meldahl; det var en riig Post. / Gik med Eckhardt og Scharf ud men naaede kun Basilica, vendte da jeg af Træthed, nu mærker jeg Anstrængelsen af Ammergau-Farten. Kjørt med Scharf og Echhardt til Aukirken og Bavaria. Spiist hos Kaulbach med Niesen fra Weimar, der 15 bragte mig Efterretning om at Storhertugen vendte i disse Dage tilbage til Weimar og Beaulieu, der igjen er gift, reist til Meklenborg med sin unge Kone. Gik hjem og blev hele Aftenen, fik Aftenbesøg af Scharf og Eckhardt.

Torsdag 5. Om Morgenen gik jeg til Grev Pocci læste et 20 Par Eventyr for ham og hans Datter, imedens havde Grev Rocholtz Asseburg besøgt mig; nu gik jeg med Scharf og Eckart til Kaulbachs Atellier, mellem flere Sager saae vi en satirisk Fremstilling af de tre Kunstkoler, den berlinske, den dysseldorfske og italienske, en Jødedreng sad kritisk paa 25 den ene Side og Kunstens Genius (?) spøttede i en Bog, en

20) Torsdag 5] først skrevet Onsdag 4 22) Rocholtz 2: Bocholst 26) Kunstens] først skrevet En anden Dreng

slet Bog paa den anden Side. – Gik saa med dem til Pinakotheket, som jeg kom der savner jeg min Brevtaske med de preussiske Thaler (60), vi styrtede alle tre hjem, jeg var befippet, Brevtasken laae glemmt paa Bordet. Middag hos
 5 Professor Sieboldt, her var Kaulbachs, Fru Kobell og den unge Slægtning som havde givet mig Brev til Oberammergau, en Professor der sang særdeles smukt ogsaa Fruen i Huset sang deiligt siden kom større Selskab, jeg læste lidt for meget. Bonenstedt læste et Fragtment af sit Digt *Marfa*, der var inter-
 10 essant. I Theatret *Barberen* af Sevilla, ikke stort bevendt med samme. /

Fredag 6te. Besøgt Grev Asseburg, Grev Holnstein og Kobells. Regnen strømmer ned, jeg gaaer med Kalosker og Vinterfrakke. Sendt Brev til *Jette Collin*. Regnen strømmer ned,
 15 det er koldt! Middag hos Kaulbach hvor jeg læste Waldemar Daae, der særdeles henrev ham. I Theatret saae jeg et Par Acter af *Kabale und Liebe*, siden kom Eckhardt og Scharf og bleve til seent paa Aftenen hos mig. Brev fra Clara Heinke.

20 *Løvedag 7de.* Brev til *Augusta Collin* og Fru *Balling*. Middag hos Grev Holnstein, der er Maler og havde smukke Portrætter; vi drak Hochheimer og Champagne, den unge Grev Asseburg var med til Bords. Om Aftenen i det nydelige Recidents Theater med Eckhardt og Scharff, vi saae »der
 25 arme Poet« af Kotzebue og »God Nat Hr Pantalón«. Her var blandt Tilskuerne en fremmed Skuespiller der skabede sig.

2) der] derefter er overstreget op 9) Bonenstedt ∴ Bodenstedt 9) Marfa] først skrevet Marfra el. lign. 22) Hochheimer] først skrevet Hockeimer 26) en] først skrevet et

Søndag den 8. Ondt i Halsen. Besøgt Fru Ofen. Leveret Fru Gietl et Exemplar af »Aus Herz und Welt« til Kongen af Bayern. Afskeds Vesit hos Professor Siebold, kom i politisk Samtale. – ved Afskeden en smuk Bouquet Roser af Fruen, Middag hos Kaulbach, læste »et godt Humeur«. Han lovede at sende mig en Tegning naar jeg opgav Adressen. Jeg lovede at skrive til Fru Kaulbach; han fulgte mig, som sædvanlig til Havedøren. »Vi sees snart igjen!« var hans sidste Ord. I Theatret Tanhäuser. Den storartede Musik fyldte mig; kom hjem henved Klokken 10 og havde Besøg af Scharf og Eckhard

Mandag 9. Vesitter; føler mig ikke ret vel. I Dag Klokken eet reiste Ekhardt og Scharff til Salzburg. Middag hos Enken Fru *Stieler*, her var Vogel von Vogelstein, vi levede brillant med Champagne, jeg læste tre Eventyr. Besøg af den unge Ammergauer / Student som gav mig Brev med til sin Onkel Federl, hvem jeg sendte »Bilderbuch« og Kong Renés Datter. – I Recidents Theater Der Sohn auf Reisen og en Opera af Offenbach das Mädchen von Musik melodius men f Ex Drikkevisen, der roses, ordinaire.

Tirsdag 10. Underligt Hjertebanken; fik Brev fra Hofrath Hampfstengel der glædede sig til mit Komme for at photographere mig til »Zeitgenossen«, Vogel kom der, det første Billed uendelig deiligt men der var en Plet i Glasset der dannede en heel Laas for min Mund, det andet ogsaa smukt, det foreslog jeg benyttedes, det tredie med hele mit Ansigt behagede mig mindre. Foræret Fru Stieler eet af Portrætterne af Olrik. Indbudt af Grev Hol[n]stein at besøge hans

19) 3: Elizonda 28) Grev] først skrevet Graf

Svigerforældre Mangersen paa Rheder ved Baackel i Westphalen nær Paderborn, ligesaa af Fru Gietl at boe hos dem, i kirken. I Theatret »Was ihr wollt« af Schack-spear. I Lotteriet vandt jeg ikke men mit valgte Tal 17 var
 5 nær det der kom, nemlig atten og dertil 24 som Scharf valgte,

Onsdag [11]. Imorges da jeg endnu laae i Sengen kom Max Gietl og bragte mig sit photographerede Visitkort. Kjøbt Bådekers »Schweitz«. Klokken 11 fra München; da jeg steg ind i Vognen stødte en Herre mig med sin Haand tilfældig
 10 ind i mit venstre Øie, det gjorde ondt, han blev ilde derved, senere sagde han mig at vi havde været sammen i Athen; det var Bygmesteren Riedel, Broder til Maleren. I Augsburg kom jeg i Coupé med en Familie fra Frankfurth an der Oder, hvor i sær den unge Pige blev lykkelig da hun hørte hvem jeg
 15 var, i det en anden Dame i Vognen kjendte mig, / og havde engang været sammen med mig hos den kongelige Familie paa Hohenschwangau. Vi fik en Hagelbyge med Torden, Bjergene toge sig godt ud. I Kempten boer jeg ret godt i *Kronen* og spiser fortræffeligt.

Torsdag 12. Oppe før syv. Mødte paa Banegaarden *Webers* Søn fra Dresden med sin Frue, de gik med samme Tog som jeg til Schweitz. I Lindau boer jeg i bayrische Hof; Bjergene løfte sig smukt; varmt og Solskin; spadseret omkring i Byen og sendt Brev til Thiele med en Sæddel til
 25 Delbanco. – Spadseret paa Byens Voldanlæg, drukket Thee og iseng Klokken 9.

Fredag 13 Klokken 9½ fra Lindau; der var en Mand fra

1) Mangersen 2: Mengersen 1) Baackel 3: Brakel 6) Onsdag] herefter en understregning 20) Torsdag] først skrevet Onsdag 27) Fredag] først skrevet Torsdag

Mansjester der sagde han var en Engælænder, jeg troer det ikke, han var meget talende og indladende. I Romanshorn blev ikke Kufferterne aabnede, mindre spurgt om Pas; i Vognen kom en ung Dame der idelig syntes at tale indvendig, saa at det spillede hende om Munden, hun syntes en tragisk Skuespillerinde der memorerede en Rolle og skar Ansigt, Moderen havde idelig Jordskjelv i Ansigtet, stærke Muskelbevægelser, Jordskjelvet sporedes lige ned i Krinolinen der berørte mine Knæ. I Zürich kjørte jeg strax [til] Dampskibet, for at gaae i Land og da imorgen naae, over Zug, Brunnen, men Capitainen ombord raadede mig til at gaae til Richtersveyl der var nærmere; her i Goldne Engel sidder jeg nu, har faaet ret god Middag og seer ud paa Søen i Byeveir. Vilde imorgen med Posten, men der kom Vogn fra Brunnen, netop fra Xaver auf der Mauer, der tog jeg Retour for 6 Franks. /

Løverdæg 14. »Zum goldnen Engel« i Richtersweyl, er billigt og godt; jeg gav otte Frank for Døgnnet. Klokken syv i morges kjørte jeg med Vognen, der var særdeles god; en Kramhandlers Kone fra Richterswill kjørte med, hun vilde til et Walfartssted ligeover for Brunnen og bede for et af sine Børn, der havde »böse Augen«, en Veninde havde raadet hende det. Jeg oversatte hende mit Vers fra Nytaar og hun brast i Taarer. I Vertshuset paa Veien fik jeg noget Suppe, der smagte ilde og jeg havde igjen Tanker om Forgiftelse; Regnveiret gik over til Solskin da vi naaede Switz. I Brunnen tog Agathe særdeles glad mod mig og jeg fik N° 11 paa anden Sal i Pensionen, med Udsigt over Søen ned mod Tells

26) Switz ∴ Schwyz

Kapel. Paa Posthuset laae Brev til mig fra Louise Lind. Efter Middag spadseret lidt op ad Fjeldet, Dampskibet Klokken 4¹/₂ bragte hjem Hr Xaver auf der Mauer. Nu har jeg pyntet min Stue med Bøger, Photographier og Blomster jeg selv har hentet paa Bjerghøiden, nu er her lidt Poesi og udenfor Søe og Bjerge med Skov og Snee.

Søndag 15. Klart, varmt Veir; sendt Breve til Fru Henriques og Hartmann, samt til Clara Heinke. Spadseret høit op ad Bjerget og plukket Blomster, senere da Dampskibet kom gik jeg hen til Broen for at see om der ingen Bekjendte var der, en Mand med to Damer hilsede mig, det var Geheimeraad Tillisch med Kone og Datter, de sagde at de i Eftermiddag kom tilbage igjen. Auf der Mauer indbød mig til en Folkeforsamling i Dag, men jeg tog ikke imod Indbydelsen. / Klokken lidt over fire kom Tillisch med Kone og Datter tilbage og blive hos mig til Klokken 6; vare oppe paa mit lille Værelse. Jeg lovede at see at erholde der »Zunftmeister von Nürnberg« og oversætte den. Om Aftenen spadserede jeg, blev nerveus og maatte støtte mig paa en Mand hjem. Efter Thee sang Agathe, en engelsk Dame spillede af Beethoven og jeg læste Barnet i Graven og Pen og Blækhuus. Jupiter stod op og saae ind i det jeg begyndte Læsningen; deiligt stjerneklart, Mælkeveien strakte sig hen over Søen mod St Gothardt.

Mandag 16. Spadseret; Brev til Jørgensen i *Locle* med mit Portræt udaf Mit Livs Historie. Brev fra Frøken Bjerring i Aalborg. Brev til *Ingemann* og *Jonna*. Hen paa Eftermiddagen deilig Solbelysning; da Solen var bag Bjergene her laae

19) jeg] *foran er et komma overstreget*

ligesom et rosenrødt Flor hen over Søen og Bjergsiden skinnede rød. Om Aftenen læste jeg til stor Henrykkelse for Tilhørerne.

Tirsdag 17. Trykkende Solhede, blev derfor hjemme og begyndte paa »Overammergau«; fik Brev fra Etatsraad 5
Tang, mod Aften gik jeg lidt op paa Fjeldet, der var to Tordenbyger, een rullede over mig, den anden hang over Pilatus. De nærmeste Bjerge, mørke grønne, de fjerne sortblaa, Pilatus ganske graae, det var som saae man det Hele gjennem et klart blaat Glas; de første varme Vanddraaber faldt før jeg 10
naaede hjem og nu strømmede Regnen ned. Om Aftenen da jeg nede læste høit Anna Lisbeth rullede Søen melodramatisk dertil; en ung tydsk Maler, Amberg, Ven af Læssøe viiste os Billeder og Photographier i sit Album, der blev spillet og sjunget til Elleve. / 15

Onsdag 18. Skrevet paa »Oberammergau«; varmt Veir. Meer og meer bliver man hjemme med de Ældre her i Pensjonen og det faaer mere Samlivets Tone. Solformørkelsen saa jeg ikke, Skyer stode for Solen; jeg vilde have seilet til Flüelen men et stærkt Uveir brød løs, Søen væltede mod 20
Kysten, Vinden tudede gjennem Husets Gange, inde og ude; tilsidst strømmede Regnen ned.

Torsdag 19 Idag høre vi at ligeover for os i Gersau, har Regnen svulmet Bjergfloden saa at den har revet en Bro bort idet en Moder med tre Børn gik paa den, alle omkom 25
og et fjerde Barn en Søn der fulgte efter og vilde hjælpe omkom ogsaa; nær var Dampskibet stødt paa, saa tæt faldt Regnen at Styrmanden ikke kunde see til Skibets anden

26) en Søn] indføjet over linien, først skrevet Sønnen

Ende. Seilede med Dampskib ned til Flüelen, Klipperne syntes som om de som bløde Masser vare klemte op af Jorden; Bjergene med Græsgange saae ud som lysegrønt Canevas med mørkt Broderi. Talte med Familien
 5 og Müller i Flüelen. Verten i goldne Adler kjendte mig igjen. Det var koldt hjem og da jeg kom til Brunnen lagde Skibet ikke an, jeg var den eneste der maatte i Baad i Land, det jeg ikke holder af. Phantasier over den barmhjertige Søster der stødte til mig. Ved Bordet Tale om Fruen der ikke
 10 forstod mig. – Senere Musik paa Søen i en belyst Baad. Maleren Amberg sagde det var en »Stänchen« for mig arangeret af Verten. Læst Flaske halsen, der blev sjunget og spillet til Klokken henved 12.

Fredag 20. Regn og graat; hver Dag skriver jeg paa
 15 Overammergau Touren. Efter Middag kom Solen lidt frem, mildere Veir. / Om Aftenen blev gjort Kort Kunster og andre Kunststykker, Klokken blev elleve.

Løvedag 21. Spadseret omkring; Veiret er i Bedring. Fik Brev fra Jules Jürgensen i Locle. Foræret Maleren Amberger
 20 fra Basel min Photographie; hans Broder er Boghandler der.

Søndag 22. I Dag efter Middags Bordet afreiste den unge Maler Amberger fra Basel der med saa megen Hjertelighed sluttede sig her til mig, han var en Ven af Thorald Læsøe, bad mig boe hos sig i Basel. Sendt Brev til Delbanco med
 25 Beskrivelse af Oberammergaufesten. I Dag var Kirkefest i det lille Kapel her i Brunnen, en ny Dukke med ny Kjole var som Madonna opstillet, udenfor Kapellet og inde pyn-

7) der] derefter et overstreget ord 8) over] først skrevet og 12) halsen] h først skrevet s 14) Fredag] F først skrevet O

tet med Bøgetræer. Her er ogsaa Skyttelaugs Fest, de kom med Faner og Musik. Mod Aften en smuk Reg[n]bue oppe over Bjerget til Venstre. Læste om Aftenen Suppe paa en Pølsepind og Jomfruerne[.] Alle taksomme paa den dresdner Maler nær, som i den sidste Tid muler til mig, han har vist 5 karikeret mig, talt ilde om mig eller Sligt, siden han synes vred.

Mandag 23. Forkjølet og Snue. Brev til Fru *Neergaard* og til Fru *Serre*. Følt mig mindre vel, begyndt at være træt af Opholdet her i Brunnen; gik næsten op til Klostret. Læste 10 om Aftenen »hun duede ikke« og »Nissen hos Spekhøkeren« der fornøiede meget. Grev *Harrach* laante mig et stort ulden Teppe til min Seng at jeg kunde ligge varmere, hans Ven er en Hr *Slicht*. /

Tirsdag den 24. Følt mig mere vel; gaaet op af Høiden og næsten ud til Kirken. Fik i Eftermiddag Brev fra Fru *Serre*. Iaften i melankolsk Humeur, Fru *Rode* blev ved saalænge at sige til mig at jeg bestemt var syg, saae elendig ud, saa at jeg tilsidst følte mig ganske ilde og gik op, Klokken var kun 9. 20

Onsdag 25 Stor Bedrøvelse hos *Agathe* fordi jeg vil reise paa Fredag; hun sendte mig en Dag en deilig Nellike. Brev til Storhertugen af *Veimar* kom afsted, ligesaa til Fru *Kock* hvori laae Brev til *Ingeborg Drevsen*. – Om Aftenen læst ikke færre end 5 Eventyr. 25

Torsdag 26. Atter i Nat drømt at jeg var hos *Meisling* i Slagelse skole, skulde læse til Embeds Examen, men vilde ikke, kunde ikke, vidste Intet; følte mig skrækkelig afhængig

2) Reg[n]bue] ms. har ved lineskift Reg-/-bue

af den gamle Collin, ligesaa af Eduard, hvem jeg søgte at betroe mig til. – Sendt Brev i Dag til Fru Bushby. Fik i Formiddag Brev fra Fru Scavenius. Til Aften kom saa mange Fremmede i vor Pension, den gamle Stok var næsten splittet
 5 ad, jeg sneeg mig da bort da jeg ikke vilde læse, Agathe utrøstelig derover.

Fredag 27. Skrev i Grev Harrachs Album,

I Weimar, den tyske Digterstad,
 Naar Roser og Jordbær gløde,
 10 Jeg haaber at see Dem ungdoms glad,
 Som i Brunnen, ved første Møde.

Siddet for Grev *Harrachs* der tegnede mit Portræt. / Efter Middag og især efter Kaffe følt mig meget trykket af Hæmoroidal Tilflodt, der kom noget Blod. Til Aften saaledes
 15 uden Appetit at jeg intet Nød uden lidt tyndt Theevand. Brev til Jürgensen i Locle.

Lørdag 28. Sovet daarligt; vaagen Kl 4 $\frac{1}{2}$ og stod da op 5 $\frac{1}{2}$, sagde Farvel til Fru Rode og Datter fra Kjönigsber. Fru Gonnet, Søster til Fru Baudissin, Rath fra Köln,
 20 Grev Harrach og Schlickt der alle fulgte mig ombord; der var frygtelig Trængsel, et Par hundrede Almuesfolk vilde en Valfart, hiin Side Luzern; der var en Mumlen af Bøn-Læsen ombord. Det var meget koldt, som om Efteraaret. Naaede i Solskin Klokken halv ti Luzern hvor jeg tog ind i Svanen;

4) splittet] *foran er overstreget splidtet* 10) see] *først skrevet* gjensee 10) Dem] *først skrevet* ung 13) af] *først skrevet om el. lign.* 14) Tilflodt o: Tilflod

gik til Knör & Sohn og fik 100 Rdlr vexlet men kun 13½ Napoleons og 7½ Franks. Jeg har nu altsaa omtrent 600 Rdlr, har altsaa hertil givet 300 Rdlr. Gik ud til *Thorvaldsens Løve*, der gjør et stort Indtryk. Thorwadsen staaer der skrevet for Thorvaldsen, det ærgrer mig hver Gang jeg kommer. Den samme gamle Schweitsersoldat, som for to Aar siden, staaer her endnu. Paa den første Bro over Søen hvor Floden Reuss træder ud er Billeder af Luzerns og Schweiz Historie, paa den anden bedækkede Bro over Floden, tæt op til Møllerne er Dødninge Dandsen, eller rettere Døden der kommer til de forskjellige Folk. Her ere nogle egne Ænder, som store sorte Duer med Svømmefødder; ved Vintertid komme de i større Mængde. Grev Baudissin er her fra Dresden. (Skjænderi imellem Folkene i Hotellet.)

Søndag 29. Daarligt Veir. Sangeren fra Berlin der tiltalte mig i München er her med Kone, han er Theaterdirecteur i Bremen. / Jeg vilde med den første Omnibus, men kom med den sidste, og var derfor vred og skjændte paa Alle i Huset, kom ogsaa i det sidste Øieblik, tre Gange skiftede vi Vogn før vi naaede Bienne; det havde været klogere at have gaaet denne Dag lige til Landeron, men jeg vidste ikke Beskeed og tog nu ind i Biel i Hotel du Jura, fik et net hyggelig Værelse lige ud til en Side af Jura, hvor jeg efter at have spist til Middag gik op; spadseret i Byen der er ubetydelig. En Slags Vilhelm Tell staaer ved Kirken, jeg havde ikke lagt Mærke til den havde »Bädiger« ikke fremhævet den, som »ikke slet«. (I Dag er den store Fest paa *Stoss* med Brydning

5) ærgrer] først skrevet ærger 14) (Skjænderi imellem Folkene i Hotellet.)] senere tilføjet

- og Kasten.) I een Dag kunde jeg have gjort Touren fra Brunnen til Locle, nu bruger jeg paa tredie. Dumt! – Aften, Diligensen holdt udenfor, her er endnu en Rest af den gamle Postreise Poesie, Lygterne vare tændte i Coupeen og kastede
- 5 Lys over Hestene, først to, saa tre i Forspand, Folk stod og talte langsommeligt der var god Tid, Livet er langt, Kudsken havde meget at gjøre endnu, binde og snøre; mange Pasagerer gik forud, thi Veien steeg, Diligensen kom kun langsom, naar den kom; Klokkerne paa Hestene ringede.
- 10 *Mandag 30* Oppe Klokken sex, kjørt med Omnibus til Biellersøen, og da med Dampskib i Regn og Kulde. Jernbanen ved Neufville er endnu under Arbeide, jeg maatte tage til Landeron for at naae Neufschatel havde jeg tænkt det, da var jeg igaar taget her til og kunde tidlig om Formiddagen
- 15 have naaet Locle, nu maatte jeg i Neufschatel Banegaard vente fra halv ti til 12¼, der var Trængsel og Forvirring. Veien gik stadigt opad, snart saae / vi under os Banetoget til Geneve, gennem flere Tuneler, men tilsidst een der var hele sex Minutter lang, det var uhyggeligt; jeg tænkte paa
- 20 om den styrtede sammen og vi lukkedes inde levende, jeg blev ganske nerveus, da vi kom ud og havde ligesom lidt Pusterum foer vi ind i en ny der ogsaa var lang og naaede Chaud defons og en lille halv Time derpaa Locle, hvor Jules Jürgensen modtog mig med sin lille Vogn og vi kjørt hjem,
- 25 omtrent tæt ved hvor Houriets Huus ligger, hele denne Familie og alle Bekjendter fra den Tid ere døde. Jeg fik Værelse paa tredie Sal med Udsigt som sidst, men nu løber Jern-

6) talte] *foran er overstreget lant el. lign.* 6) er] *først skrevet v* 22) der] *først skrevet og* 23) Chaud defons ∴ La Chaux-de-Fonds

banen tæt forbi, høiere endnu end jeg boer. – Da jeg var klædt paa gik jeg ned og blev præsenteret Fru Jørgensen og den yngste Datter; Sønnerne kom først efter Klokken 6. Paa Posthuset fandt jeg Brev fra Amberger i Basel, fra Scharff og Eckhard i Wien, Thiele i Kjøbenhavn og Henriques. – 5
Nede gik det ikke saa galt med Fransken, foræret Jürgensen mit Levnet og Fruen Billedbog uden Billeder paa Fransk. Der kom en Deel unge Mennesker, de legede, samme Lege som hjemme hos os, jeg var med at dømme. Jeg var særdeles træt og nerveus, Klokken 11 kom vi til Bords og den var 10
over 12 før jeg kom iseng. Min Skaal og et Par unge Forlovede[s] udrabtes af den ældste Søn i Huset, den forlovede Herre sagde ogsaa et Par venlige Ord der gjalt mig. – /

Tirsdag 31. Blev friseret, saae den efter Ildebranden ny opbyggede Deel af Staden; Middagen skulde tilbringes hos 15
Jürgensens gifte Datter der en halv Miil herfra laae paa Landet i et Bondehuus, først kjørte Fru Jürgensen og yngste Datter derud, saa Jules Jürgensen med mig, i sin lille Vogn, der var ganske Alpenatur, Køer med Klokker, vi saae der noget borte det Bondehuus hvor Leopold Robert var født 20
(ikke i Chaud des fonds). Det var meget koldt. Gule Gentiana blomstrede, og en Deel Haveblomster i det fri. En Mængde Bygninger er nu voxet op om den før eensomme underjordiske Mølle.

3) yngste] først skrevet æl 15) Middagen] først skrevet til 17) yngste] først skrevet de

August.

Onsdag den første August. Veiret koldt, Luften som var man paa Rhigi, saa frisk, men tør, jeg gik Byen igjennem men følte mig nerveus; min Hals er reumatisk daarlig!
 5 sendt Brev til Mathilde Ørsted og Frøken Bjerring i Aalborg. Efter Bordet kjørte Jürgensen mig den nye Vei, gennem den igjennembrudte Klippe; gennem Tuneler, ind i Frankerige, ned mod den første By over Grændsen derpaa over en Green af Doubfloden til *Brenets*, der ogsaa er af-
 10 brændt og ny opbyggt; storartet Udsigter rundt om, Dybder og Tuneler. 3000 Fod over Havet ligger Locle. Foræret Alfred Jürgensen et Exemplar af mit Portræt fra illustrerede Tidende. /

Torsdag den 2^{den}. Indført i Læsesalonen. Brev fra Eduard
 15 og Jette, deri Brev fra en hollandsk Dame; dernæst et Tiggerbrev fra Slagelse og endelig i samme Brevpakke Brev fra Fru Bushby i London, med glimrende Anmældelse af mine der udkomne Eventyr og Historier. – Sendt Brev til Fru Lønborg i Rendsborg; efter Bordet kjørt med Jürgensen ud at
 20 besøge hans Datter og den lille Anne; det er vedvarende koldt, de to sidste Nætter havde man kun fire Graders Varme.

Fredag 3^{die}. Regnveir. Brev fra Jonna Stampe; Her var i Dag den tidligere Præst fra Locle, Hr Andrié nu ved den franske Kirke i *Berlin*, han bad mig besøge sig naar jeg kom
 25 der. Efter Bordet spadserede jeg op over Jernbanen til de øverste Huse. Veiret raat og vaadt; stadigt ondt i Hals og Finger.

15) dernæst] først skrevet et 17) i London] først skrevet med

Løverdags 4. Sendt Brev til Jette Collin, Eduard Collin og Delbanco; modtog Brev fra Kongen af Bayern og Fru Serre. Det er endnu altid vedvarende Regn. Efter Bordet kjørt med Jürgensen ud at besøge Datteren udenfor Locle; den lille Anne synes nu at kjende mig; om Aftenen fortalte jeg selv ret forstaaelig om gamle Fru Bügel. 5

Søndag 5. Kjørt, i ret godt Veir, med Jürgensen til Brenets og der været i Kirke, Sangen, uden Orgel lød smukt, men af Prædiken forstod jeg Intet. Fik Brev fra Otto Müller, der den 16 August kommer til Schweiz og gjør en Sviptour til Rom, han ønsker at jeg skal ledsage ham, men det ligger ikke i min Plan og der bliver neppe Noget deraf. / Naar Banetoget kommer tudes i Hornet, ligesom i Brunnen naar Dampskibet kom; i Dag var mod Aften 6 Pasageer vogne og to Pakvogne, det største Antal jeg endnu har seet, Folk fra Neufschatel besøgte Locle. Jürgensens kjørte efter Bordet med mig ud til Datteren hvor vi gik ind over den franske Grændse til den nærmeste chatolske Landsbykirke. Det var Solskin og endelig en gang varmt, men mod Aften strax igjen koldt. 10 15

Mandag 6. Veiret varmere, Solen skinnede opad Dagen, saa at jeg gik i min tynde Overfrakke istedetfor i den tykke. Den ældste af Sønnerne har læst for mig et Stykke han har skrevet til Neufchatel Avisen. – Lille Anne og hendes Moder kom her i Besøg. Sendt Brev til Wiedemann i Leipzig. Efter Theen oversatte med mig, den ældste af Sønnerne »Hjertesorg« og »den lykkelige Familie«. I Seng Klokkeren elleve. Tordenveir i aften. 20 25

13) Hornet,] *ms. har ved linieskift Hornet./-net, (-net overstreget)* 18) Landsbykirke] *L først skrevet K* 21) gik] *indføjet over linien*

Tirsdag 7. Igjen Regnveir, saaat vi ikke kunne komme ud. Foræret igaar Jules de samlede Eventyr og Historier paa Tydsk. I Dag fik jeg af ham hans Bog over Orglerne i Locle. Spadseret med Faderen Jürgensen op ad den gamle
 5 Brenets Vei, gik siden alene samme Vei i een Times Tid frem og tilbage. Granskoven saae sortblaa ud paa de græs-klædte grønne Banker. Skyer hang sorte og tunge; en enkelt Gang brød Solstraalerne igjennem. Siden gik jeg igjen alene samme Vei.

10 *Onsdag 8.* Bestemt at reise paa Mandag, Jürgensen vil da kjøre mig til Neufschatel. Godt Veir, Oversatte igaar med den ældste Søn mine Eventyr paa Fransk, Spadseret gjen- nem Byen, og siden op ad Bjerget ligefor os. Brev fra Fru Busby og fra Ingemann, dette som mældte at Ingenting stod
 15 i danske Aviser om den gode Modtagelse min Bog havde i England, men derimod gjentog hvad jeg vidste Rosenbergs Indvendinger mod »Klitterne«, satte mig i ærgerlig forstemt Humeur. Tandpine. / Kjört ud til Datteren Madam l Hardi og gaaet hen til den gjennemsavede Klippe; her var flere
 20 Ege med Frugt, Høet slaacet; hvidrøde Steenblomster og Jordbær groede om Klipperne, gule Gensiana Alenhøie blomstrede. Det var koldt da vi Klokken 7½ kjørte hjem.

Torsdag 9. Gik op paa Høiden lige for til la plase des armes, hvor Soldaterne excerede. Brev fra Fru Ingeborg
 25 Drevsen. Sendt Brev til Redacteur Bille og Fru Balling.

6) græsklædte] *først skrevet grøn* 10) Mandag] *M først skrevet O* 11) Godt] *først skrevet Daarligt* 11) Oversatte] *først skrevet Oversætter* 11) igaar] *indføjet over linien* 12) ældste 3: ældste 12) Spadseret] *foran er overstreget* Torsdag 9. 18) l Hardi 3: l'Hardy 23) plase des armes] *først skrevet plas d*

Kjørt ud for at besøge Præsten i Brenet Hr Girard, men han var ude at spadsere, vi skulde kjøre til Doubfaldet, men det blæste og jeg foretrak at kjøre til den første franske By Morteau, men min Tandpine tog til i den kolde Vind og vi vendte om, den smukke nye Vei gennem den sprængte Klippe. Om Aftnen kom Avisen fra Neufchatel 3: Le Neuchatelois (Torsdag 9 August, N° 95) deri stod et Stykke om mig af Jules Jürgensen tilsendt Redacteuren. 5

Fredag 10. Regnveir og koldt. Vandet i den underjordiske Mølle veed man ikke hvor kommer fra eller hvorhen det gaaer; man har forsøgt at farve det, men uden Resultat. I 10
Dag begyndte Tiden at falde mig lidt lang, nu er det godt at jeg paa Mandag kommer afsted. Jeg læser i gamle »Portefeuiller« og ærgrer mig over hvorledes man hjemme har behandlet mig før; det er nu dumt af mig. Været at see den 15
nye katholske Kirke her bygges, to protestantiske er her. — Med Jules oversat Hun duede ikke; han vil udgive den.

Løverdag 11. Smukt Solskin, gik op paa Høiden ved Faures Huus; der er Alvor over den dybe grønne Dal! Brev fra Fru Kock, der laae en Ungdoms Veemod der i, som 20
rørte mig. / I Dag er der igjen begyndt stærkt at gaae Blod fra mig, det kommer vist af at jeg her drikker Viin om Aftenen og ikke som i Brunnen kun Thee.

Søndag 12. Skylregn. Brev til Otto Müller. Eftermiddag kjørt ud til igjen til Datteren, i Kulde og Blæst, Mutter vilde 25
det; vi ventede Præsten Girard og virkelig kom han men 1/2 Time før vi kom hjem, saa at jeg kun var sammen med ham en halvanden Timestid, han var høist elskværdig og galant, han havde i sit 18 Aar begyndt sine Studier, lignede mig deri, sagde han om man turde sammenligne Maanen med et 30

Pottelaag. Jules oversatte for ham Noget. – Hørte fortælle om hvorledes een af de første Toure Toget standsede inde i Tunelen, Børn skreeg, Folk faldt i Afmagt, ingen vidste hvorfor den standsede; man har nu lært at strø Sand derinde
 5 for at Vognen kunde tage fat og ikke glide tilbage; der er lavt og snevert kun sidelængs kan man komme forbi de stille staaende Vogne og der er den sorte Nat derinde. Den Vei kommer jeg nu ikke men heller ikke som Jürgensen lovede kjørt af ham til Neuchatel, jeg tænker at Mutter ikke vilde.
 10 Jeg skal imorgen til Yverdon gjennem Wal travers hvor Rouseau har levet.

Mandag. Min sædvanlige Reise-Uro; vi spiieste tidlig til Midag (halv 12). Jeg troer Mutter var tilfreds at jeg nu kom afsted, hun og Datteren tilvinkede fra Altanen Farvel,
 15 Veiret var smukt, imorges kun 4 Grader. Faderen Jürgensen forærede mig et Kort over Neuchatel og Vaud. Han og begge Sønerne fulgte mig til Posthuset, de havde alle tre gjerne beholdt mig længer, Jules bad mig naar han om en 3 a 4 Aar etablerede da at komme, boe hos sig og vi skulde ofte samles med Pastor Girard. / De bleve alle tre hos mig til Diligensen gik; jeg fik i Coupee hos mig en gammel Dame fra Traverser; jeg omfavnede alle tre Jürgensen og de tilraabte mig Lev vel. Veien gik opad, jeg saae gjennem den gennemskaarne Klippe ind i Frankrige, saae hen til Huset hvor
 20 lille Anne leger; Dalen Traverser er meget smuk, med den ene nette lille By ved den anden, efterhaanden blev det mere og mere varmt; i Fleurier var en Fest, Faner vaiede, en ung Turner, der lugtede af Øl kom i Coupee hos mig, Veien mod

2) inde] først skrevet midt 5) Vognen] først skrevet To

St Croix blev mere og mere romantisk, efter at have passeret den lille Tunel her saae jeg langs den ringe Bæk eller Flod en Mængde Skræpper; ved St Croce hvor vi kom ved Solnedgang viiste sig Alpekjæden, som et svømmende Bjergland i Skyerne. Her vilde en Mand i Coupeen, han røg Tobak, jeg 5 bad ham om ikke at gjøre det og jeg blev alene; nu gik Veien stadigt ned ad. Det var som om jeg fra en Luftballon saae det hele Alpeland, Fladlandet laae som et illumineret Landkort under mig, vi foer afsted og snart slukkedes Bjerg- [g]landsen, men jeg saae ikke blot Neuchatel Søen men 10 ogsaa Genfersøen; tilsidst fik Bjer[ge]ne som et Flor om sig og Klokken var omtrent ni og mørkt var det da vi naaede Yverdon hvor jeg lige over for Posten tog ind i Hotel de Londre; to dybe Bas Stemmer sang smukt i et Huus nær ved Hotellet. / 15

Tirsdag 14. Til Morgen Regnveir, opad Formiddagen Solskin, saa at jeg kunde spadsere; det var meget varmt. Byen ikke videre; Jurabjergene laae indhyllet øverst i Skyer, hvor jeg kjørte igaar. Klokken var over halv eet før Toget fra Neufschatel kom og vi foer til Lausanne, nær var jeg gaaet 20 i Toget til Neufschatel men blev varet ad. I Omnibussen til Ouchi var en Berlinsk Familie, ved Table dhote i Hotel L Anker hvor jeg boer, hørte de jeg var dansk, altsaa en Fjende sagde Manden smilende, jeg nævnede mit Navn, der blev en Jubel, min Skaal blev drukket det var en Præsident 25 Bornemann fra Berlin, jeg lovede at besøge dem i

6) nu] først skrevet og 9) slukkedes] først skrevet ble 13) lige] foran står begyndelsen til et ord: f el. lign. 26) at] først skrevet dem

Montreux hvor Manden vil bruge Drue Kuur og senere i Berlin see til dem. Jeg har faaet Værelse ud til Søen, Tabld hote Klokken fire koster 3 Frank og er ikke videre. En
 5 deilig Regnbue staaer over Søen. Bjergene ere skjulte i en
 Taage, Søen seer ud som et Hav op mod Villeneuve. Mit
 Værelse er netop det som Prindsen af Joinvilles Gemalinde
 havde, min Seng er den hun ogsaa den gang skal have sovet i.
 Et Par Værelser fra mit, i samme Etage (første) i Hjørnet
 10 mod Chillon har Byron boet og skrevet sin prison o chillon,
 det er ikke større end mit, men har en ganske lille Entre
 foran, der dog er taget fra Værelset, som saaledes er mindre
 end mit. »Der Bettelvoigt von Ninivé er zog hinab nach
 Genfersee!« sang Weyse; nu hviler han paa Roeskilde Kirke-
 15 gaard, jeg sidder her med Minder fra gamle Dage. Hotellet
 er lille men net, Trapperne belagt med Tepper, den høie
 Trappe udenfor Huset besat med Grønt og Blomster især
 Myrthe og Granat; tilaften / er Gas i Løgten, det seer festligt
 ud, men den belyser kun det Grønne, naer ikke ud over
 Søen, der ligger i Tudsmørke med Bjergene. Ingen Folk sees
 20 dernede, Posten pladsker.

Onsdag 15. Iaftes tidlig iseng; det blev et voldsomt Tor-
 denveir. Tidlig paa Natten drømte jeg at være et hurtigt
 Spring fra Reisen hjemme i Kjøbenhavn, jeg har denne
 Gang drømt noget lignende, men nu syntes mig jeg havde
 25 været et Par Dage der uden at besøge gamle Collin, jeg gik

9) prison o chillon : The Prisoner of Chillon 17) er Gas... pladsker.]
 disse linier findes i en første version, overstreget, øverst på den følgende side, foran Tors-
 dag 16: er Gas i Løgten det seer festligt ud, men den belyser kun det Grønne,
 naer ikke ud over Søen der ligger i Tudsmørke med Bjergene; Ingen gaee
 dernede, et Vandspring pladsker, og viser hvor stille just her er

derop, udenfor saae jeg Faaborg og Hansen, de sagde jeg havde været i Byen fra i Løverdags; jeg fandt den gamle Collin paa Trappen i sin gamle blaa Frakke, jeg sagde jeg var kommet for at see ham endnu engang, han brast i Graad derved omfavnede mig med et høit Skrig saa at jeg vaag- 5
[ne]de og det rislede iiskoldt gjennem mig; »han er død i dette Øieblik«. Jeg var iøvrigt meget varm og vilde derfor ikke staae op at see hvad Klokken var. Kjørt med Omnibus op til Lausanne, blev barberet og købte paa Fransk mine Eventyr. Det er sommervarmt jeg har mine Sommer Buxer 10
paa. Her er meget trist ved Middagsbordet, kun Engelænderen, hans Kone og jeg, idag: en Dame, med to smaa Fyre. Spadseret langs Søen, under smukke Træer, (en Grædepiil), et nyt Hotel bygges her ud for Landingsbroen, det skal aabnes i Marts 1861. Til Aften kom Bjergene frem saa nær 15
og saa klare med alle Conturer, som var det i Italien; det var en stille Aften; Lysene i den lille By, hiin Side Søen skinnede herover; Stjernerne kom frem. Iseng 9½. – /

Torsdag 16. Meget varmt. Sendt Brev til Eduard Collin, til Jules Jürgensen i Locle, til Wiedemann i Leipzig, og til 20
Hambro i London. Det var først 12½ Omnibussen gik tilbage, jeg drev da om i Byen, der har smukke Spadseretoure; gik til en Friseur og blev klippet. I Omnibussen kom en Tydsker, det var Dr Siemers fra Hamborg der boede nu nede i Vevay Hotel Bellevue, han sagde at det var et af hans 25
Livs interessanteste Øieblikke at see mig. – Ved Table dhote idag kun Engelænderen med Kone og jeg; her er skrækkeligt

5) vaag[ne]de] *ms. har ved lineskift: vaag-/de* 9) Lausanne] først skrevet Neus *el. lign.*

tomt i dette Hotel. Mod Aften graat og regnveir, lidt Torden. – Paa Søndag er en Fest med Fyrværk i Badestædet Evian, ligeoverfor.

Fredag 17 Regnen strømmer ned; jeg tog dog med Dampskib Klokken 9 og var eneste Pasageer; i Vevay saae Hotel
 5 croix blanc mig saa indlukket ud, gik saa til Hotel de Lac, Alt optaget; vandrede da med mine Bærere i Regn og Rosk til Hotel de trois Couronne hvor jeg fik Værelse til Søen, men i 4de Etage, lille og dog til 2½ Frank. Hele Hotellet
 10 meget elegant. Tre Gange tabl dhote, Klokken 1 – 5 – og 8; jeg tog Klokken 1. Veiret blev mod Aften godt, Solen skinnede varmt men det blæste koldt, som var der Feber i det; hos en Boghandler fik jeg Redwitzs Adresse; gik op til Kirken der frembød et sandt »Panorama«, bag ved de
 15 grønne Viinbjerger, foran Byen, Søen og de alvorlige Fjelde med et Mos, der bestaar af Skove, for Enden af Søen saaes Sneebjerger. Op om Kirken vild Viin; gik ned paa Skibsbroen, Søen slog høit op; spadserede Vest paa da gennem hele Vevay mod Øst, lige til Nabobyen til Tour de Peile,
 20 der var Ruiner rundt om, med vild Viin, / langs med Søen hvor jeg gik under Kastanier slog Bølgerne med Brænding, som var det ved Havet. Jeg kom det Silligsche Institut forbi, hvor Drengene spillede Krikket; Hjemme i min Høide klaredes Sneebjerget, jeg troer Djableri, det saae
 25 ud som Sølv. Søen buldrer og med Vinden lyder det i en huul Tuden udenfor. I Avisen her saae jeg at Kate Dickens er blevet forlovet med en Broder til Wilkie Collins. Næsten alle Kelnerne her i Hotellet tale Tydsk. Min Kjældner var

19) Tour de Peile ☉: la Tour de Peilz 24) Djableri ☉: les Diablerets

fra Nürnberg han blev glad ved at see den kongelige Familie i Photographie hos mig, jeg viiste ham Prospecter, hans Fødehuus var tæt ved det store Huus her; jeg laante ham siden, paa Tydsk, »under Piletræet«. – Udenfor i Haven Musik en Timestid, der var ikke et ærligt Stykke eller 5 Melodie.

Løverdag 18. Klart Solskin, enkelte Dampskyer over Bjerget og henad det. Ganske utrolig stor Regning paa 18 Frank. For at bære Tøiet her hen 1½ Frank, det samme fordrede Gaardskarlen for at bære det til Skibet; da jeg naaede Montreureur fik j[eg] betale 2 Frank for Vogn det lille Stykke til 10 Hotellet, og her var opfyldt, jeg maatte over i et Gjenbohuus, op af en smal Trappe men 5 Frank daglig er Pensionen, det holdes her. – Veiret er smuk Værelset stort. – Ved Bordet en ung Mecklenborger Søn af en preusisk Gesandt, engang i 15 Kjøbenhavn, foreslog mig at tage med ham til Clarence og der søge Pension. – Sendt Brev til Eckhardt, Scharf og Jette Pedersen. Efter Bordet gik med Mecklenborgeren til Clarence, Pensionen der koster kun 3 a 4 Frank, men Værelset meget lille, med Tag-Vægge, jeg vendte da om; Vertinden 20 førte mig da hen i Hotel raisin, hvor hun har et Par fra Pensjonen, der fik jeg et lyst godt / Værelse, med Udsigt mod den østlige Deel af Søen, jeg er lidt fra den og har et Stykke Gade ned til Pensionen, men her aander jeg dog bedre og her er Folk i Huset. Nu sidder jeg her, Himlen er fuld af 25 Stjerner; snydt er jeg nok i Dag, nu synes Oekonomien igjen at skulle leve, kjedeligt dog at tænke paa den. –

Søndag den 19 Imorges da jeg kom til Kaffebordet blev jeg venligt hilset paa af Damerne; man vidste nu hvem jeg var og der sagdes mig Venligheder; her i Vernex hvor jeg 30

boer voxer paa Gaden et stort Figentræ, gammelt Tømmer
 ligger op om det, men dette er næsten skjult af de brede
 Blade, Melonerne brede ud; gik op til Montreux og blev
 med Jubel modtaget der af den berlinske Familie Borne-
 5 mann, de vilde have jeg skulde fløtte derop, men jeg afslog
 det; de indbød mig til Middag; jeg spadserede hen til Kirken
 der ligger særdeles smukt høit oppe med store Kastanietræer
 lige ned til Søen, bag ved skovbevoxne Bjerge op til Pen-
 sjonen Mirabeau; saae ned paa Chillon; Solen skinnede
 10 gennem de brede Kastanieblade, Orgelet brusede ud fra
 Kirken, jeg sad der paa en Træ-Trunte, et Kildevæld plad-
 skede. Byen Montreux seer mere italiensk end schweitzersk
 ud, smalle Gader, op og ned, en Bro over en Fjeldstrøm, hele
 Klippen over voxet med Grønt; Figen, Cypresser og Grana-
 15 ter trives i det Frie, Søen væltede svanevid, man hørte
 Brændingen; gik ned over den ikke fuldførte Jernbane. Se-
 nere tog jeg Vei op bag Husene i Vernet, hvor der udenfor
 voxte Morbær og Figentræer; kom ind i Kastanieskov; Ved-
 bend groede om et stort Akasietræ, der var Duft af nys-
 20 slaaet Hø; følt mig tilfreds i denne Omgivelse, tænk paa
 Rousseau og Byron, de to som lignede og ikke lignede hin-
 anden, have vandret og levet her. / Mod Aften spadseret
 Halvveien til Chillon, Luften blev kjølig, Nyet stod over
 Jura, Himlen kastede Guld paa Vandet. Til Aften havde
 25 jeg faaet Plads alene med den engelske Familie, der paa eng-
 elsks, fransk og tydsk udviklede sig, jeg blev ved det engelske
 Damen trykkede flere Gange min Haand. Nu sidder jeg
 i stjerneklart. Saaledes blinkede Stjernerne, stode Bjergene,

14) Granater] først skrevet Grat 17) Vernet ∴ Vernex

rullede Søen, som da Bonivard sad i Chillon, tusinde Rædsler findes og fandtes, først naar de faae deres Digter, kjende Verden dem.

Mandag 20. Solskin; blev udenfor mit Huus tiltalt af en Dansk, det var en Søn af Stiftphysikus Hoppe, der ligger 5
oppe i Montreux og bruger en Kuur for sit Bryst, i samme Hotel (Venisant) som Bornemanns, laante ham de to første Hefter af mine Eventyr og Devrients Bog om Oberammergau. Gik siden op til Montreux, forbi Kirken; ved Broen er en Vandmølle og et Vandfald; ved et lille Huus groer høie 10
Laurbær. Henimod elleve var jeg hos Bornemand, alle Tydske, to svenske Damer fra Helsingborg og Hoppe hørte mig læse et Par Eventyr. Idag ved Tabl d hote spiieste vi ud til Søen, jeg talte meget med de engelske Damer. Sendt Brev til Thiele og Fru Balling. Besøgte den engelske Familie 15
Plowden fra Basingstoke, læste for dem »Noget«, Fruen vilde overlade mig eet af deres Værelser for at jeg kunde have nogen Comfort men jeg tog ikke imod det; jeg var træt efter en anstrængende Tour op til den øverste Landsby 20
hvor Veien fører til Mornaux, deiligt med Blomster om Bønderhusene, Valdnødtræer og duftende Hø, men meget steilt. /

Tirsdag 21. Skylregn. Eierinden af Huset hvor jeg boer, Mademoiselle Razaux spurgte om jeg vilde benytte hendes Værelse til at skrive i, thi mit var saa trist, jeg tog ikke 25
det, laante hende mine Eventyr paa Fransk, ondt uden paa Halsen. Spadseret til Montreux og heelt hen mod Clarence;

1) Rædsler] først skrevet Rædsø 7) Venisant ∴ Visinand 20) Veien] først skrevet La 25) thi mit] først skrevet men

der arbeides paa Jernbanen, de sprængte, saa det rallede efter. Læste et Par Eventyr for de tydske Damer. Veiret regnfuldt. Besøg af President Bornemann fra Berlin og en anden Berliner.

- 5 *Onsdag 22.* Spadseret forbi Kirken i Montreux næsten hen til Chillon; saae tydeligt de tre Akazier paa den lille Ø ved Vilneuve, skrevet i Album og læst for Bornemanns. Brev til H. P. Holst og Viggo Drevsen, det er i Dag Jonnas Fødselsdag, imorgen hendes Moders. Da jeg gik fra Post-
- 10 huset mødte jeg to Danske, Tutein og der med en engelsk Herre og Dame i Seilbaad var kommet fra Vevay og nu netop tog igjen derhen. Mod Aften spadseret over Bjergsiden mellem Viin og Mais Markerne ned til Clarens der er en venlig By med smaa Haver foran alle Husene, meest
- 15 Pensioner; to deilige Grædepile hænge her ud i det blaa-grønne Vand.

- Torsdag 23* Fru Drevsens Fødselsdag. De fire Damer her ere Baronesser Waher Nimptsch fra Berlin. I Dag vilde jeg have været over i Savoien, men Veiret er graat og regnfuldt;
- 20 spadseret næsten lige til Chillon. Sendt Brev til Jonna Stampe og Ingemann. Spadseret op mellem Viinhaverne, Murene begroede med smaat Bregne, det klare Vand pipler frem. Søen vælter i Dag saa at Brændingen sprøiter over 6 Alen op ad Muren. – Bjergene smukke ved Solnedgang, med violet
- 25 og Porpor; ildrøde Skyer ligge lige ned paa Bjerget. Fik om Aftenen noget i Halsen ved Theen ☺: rimeligviis dog kun et ikke smæltet Sukker. Indbydelse til imorgen Aften af en riig

10) ☺: Marius Petersen 18) Waher Nimptsch ☺: Weiher und Nimptsch

Engelænder der boer her ved Søen og har flere Baade, at drikke Thee hos ham, tog ikke imod det, da det er paa den anden Side Clarence.

Fredag 24. Var hele Formiddagen oppe hos Præsident Bornemann, læste, skrev i Album, den ene svenske Dame er Frøken Been fra Helsingborg. / Her er en Kieler Advokat (? Schmidt) med Kone han ikke hilser eller taler til mig, medens Tydskerne trænge sig om mig. Uvis om jeg skulde tage bort imorgen, men da det alene er at blive her for at spare høiest 3 a 4 Frank, besluttede jeg at reise, da jeg nu er mæt og træt; det brænder i min Hals og Bryst, jeg er nerveus og har Tanke om Sygdom og Død; gik halveien til Chillon. I Aften deilig Belysning og Alpegløden. Grane-træerne fik Purpurfarve, Sneen lyste som Roser; Søen mod Øst var mod Bjergene hvidgrøn, som Vinter, mod Vest Sol-

glands, Guld og Lilla hen over Vandfladen, Luften klar og varm. Iaften fra mit Vindue seer jeg Maanens Straale paa Vandet i tre Afdelinger som en stor Candelaber. I denne Kant af Søen er man i Læ for Vinden, derfor i gaar stille Veir medens der var voldsomt Bølgeslag; her er et lille Posthuus, et lille Læsecabinet, en Udsalgs Boutik med Træ-Udskjæring og Billeder. Diligensen kjører her forbi med Bjælder paa Hestene, Kudskene

smælde. Paa Dampskibene ringe Signalklokker. Sendt med Bremer-Familien Hilsener til Fru Hartlaub. Gustav[e] Eisendecher hører jeg er blevet forlovet. Afskeds Vesit af fra Berlin, med sin Frue, de boe her med
5 Bornemanns.

Løverdag 25 Oppe imorges 6½, et Skib gik Kl 8, men jeg blev til 9½; Hoppe kom ned at sige mig Lev vel, og jeg gav ham hjem med for mig, til Eduard, Devrients »Ober-ammerngau«. Anette Plowden forærede mig til Afsked et Bog
10 Mærke med Chillon paa. – Da jeg kom ned ved Broen, / kom den svenske Frøken Been og gav mig deilige hvide Roser til Afsked, ogsaa Hoppe kom her og den engelske Frøken Anette Plowden og bad om min Haandskrift sendt fra Genf. Det var deiligt Veir, Bjergene stode uendeligt klare; over
15 Ouchy med Omnibus til Lausanne, her vilde jeg tage ind a la poste; der var opfyldt og jeg kom i Hotel du ponte. Ved Bordet saae der noget simpelt ud. Verten kom og istedet for Taffelmusik havde man hans høittalende Conversation, som han idelig stangede sine Tænder til. Ved min Side var en
20 Bayrer der sagde sig Ven af de de Kunstnotabiliteter jeg nævnede i München. Fik Brev fra Fru Balling, Hartmann, og Jörgensen i Locle. Paa tredie Sal en ypperlig Udsigt, men Værelset saa særdeles lille, saa bliver jeg hel[l]er her ned[e]. Gik om i Gaderne; de indre om Kirken, smalle og hæslege!
25 man kom op af uendelige Trætrapper med Tag over op til Kirken, her fra stor Udsigt over Byen til Søen og Bjergene. Byen rundt om Kirken seer ud som en Bouquet af gamle

g) forærede] *foran er overstreget for* g) Afsked] *foran står Af el. lign.* 18) som] *først skrevet og* 20) de de] *således ms.*

Huse rundt om den kneisende Kirke, Alt stillet ned i Kløften. Skorstenene glimre alle med Tinpiber. – Kellneren her en Badenser, meget indladende.

Søndag 26. Nerveus; Tryk i Maven. Gik op til Kirken, der i sit Indre minder om hvorledes Viborg Kirke i gammel Tid har seet ud. – Det er en trykkende Varme, allerede til Morgen 20 Grader. Paa Omnibussen ned til Ouchy traf jeg Oxholm der besøger sin Søn som er i Pension ved Geneve, de fulgte et Stykke med ned til Nyon; da jeg kom til Genf og til Mad: Achard havde hun ikke øieblikkelig Plads og jeg kom ind i det største dyre Hotel / de la metropole, fik et Værelse paa anden Sal, ud modsat Søen, men en stor Plads, Bjerge og Kirketaarn; Værelset høist elegant, jeg følte mig hyggelig og glad, de store Sale gjør mig vel; fandt paa Posthuset Brev fra Fru Augusta Collin og Edgar. Brev fra Mathilde Ørsted og Storhertugen af Weimar Brev fra Wiedemann samt den illustrerede Tidende hvori staaer Oberammergau; en hyggelig Aften havde jeg som ikke længe.

Mandag 27. Oppe Klokken 7 og ude at drikke Kaffe, blive friseret og besøgt Madame Achard hvor jeg fløtter ind i Dag Klokken eet. Meget varmt, mit Hoved angrebet. Ventede over een Time paa Regningen og nævnedes der som »Monsieur N° 84«; fløttet ind til Mad Achard og fik foreløbig der et lille Sovkammer og en lille Salon ud til samme Side som i Hotellet, en Baron, her i Pensionen, fremstillede sig som Jules Jürgensens Ven og var meget opmærksom, følger mig ganske hyggelig. Klokken fem spises til Middag;

16) Ørsted] *derefter er overstreget* Fru Balling 16) Brev fra Wiedemann] *indføjet over linien* 19) Klokken] *først skrevet* og

Engelændere og Amerikanere fandtes her, da jeg spadserede mødte jeg Oxholm der i Nat havde været min Nabo N° 85 i Hotel de la metropolite. Madamme Achard kom ned og saae om Alt var i Orden, vi faae ingen Thee her i Huset, med Middagsmaden er det forbi, jeg købte Soda-
 vand. Sidder nu ret hjemlig og har Lyst at blive her i tre Uger.

Tirsdag 28 En riig Dag for mig blev det. Klokken 10 gik jeg med den unge Baron her i Pensionen hen til
 10 Digteren Blanvallet hvis Kone er russisk og taler Tydsk, de vare Venner til Gütslav som jeg kjendte fra / Neapel; hjerteligt toge de imod os og derpaa holdt en Vogn for Døren, man bad mig stige op og med Baronen og Blankvallet kjørte jeg nu en smuk Tour, halv Dansk med Ege og grønne Marker
 15 halv Fransk med Akasier og Viin, forbi rige Lyststeder, omtrent en lille Miil til en Restaurant, her spiieste vi ret i Gemtylighed Frokost og drak god Viin og kjørte saa langs Søen hjem Her kjørte vi saa til den tydske Boghandler der blev særdeles glad ved at see mig og [bad mig]
 20 benytte Alt i hans Boglade, læse Aviser &. Blankvallet forærede mig to af sine Skrifter: Femmes-Poetes og Album poetique. – Efter Bordet gik jeg paa Posthuset og fandt Brev fra Eduard og Jette Collin. Fra Scharff og fra Eckhardt, fra Fru von Eisendecher – fra Lønborg og hans Kone. Mødte derpaa
 25 Goldschmidt, som jeg fulgte hjem med og blev en halv Timestid hos, han kom fra London og gik til Florenz; Hjemme fandt jeg Vesit kort fra Ubekjendt her i Geneve, og desuden fra Tutein og Pedersen som boe i Hotel Metropolite.

9) 3) Feisthamel 11) Gütslav 3) Götzloff

Tak gode Gud for i Dag! Sendt Brev til Hartmann og Fru Kock.

Onsdag 29. I Dag tog jeg en Vogn for at kjøre til Professor Briquet, som boer Square de Contamines; jeg var tidligere gaaet, men den modsatte Ende af Byen og der sagde man jeg 5 havde et Qvartees Vei, altsaa jeg tog en Vogn og skulde give 2 Frank for Timen; Contamines er tæt ved hvor jeg boer og [jeg] tog Droske / men Fyren kjørte en ganske modsat Vei, heelt om over Terrassen mod Theatret og efter en god halv Times Kjørsel kom vi til Stedet, omtrent fem Minutters 10 Gang fra mit Hjem. Jeg sagde til ham, fy, De har ikke et godt Hjerte, vil bedrage en Fremmet, jeg kjøre ikke mere med Dem! – Han blev forlegen sagde jeg kunde betale hvad jeg vilde, jeg bad ham bestemme og han sagde en Frank, som han da fik. Jeg klappede ham paa Skulderen og lovede en- 15 gang endnu at [tage] hans Vogn, for at prøve om han var blevet honettere. Fru Briquet tog hjertelig mod mig, Mand[en] var ikke hjemme, først ved et Besøg Klokken 3 traf jeg ham, han førte mig i »Société de Lecture«, hvor han vilde tage et Kort til mig, et saadant fandtes allerede, jeg var indført af 20 Hr Professor Humbert, som allerede tre Gange har besøgt mig. Besøgt i Metropol Tutein og Marius Petersen som nu reise imorgen, den sidste gav jeg hjem med Blakvallants Bog album poetique, han leverer den til Eduard. Jeg var fattigeret og angrebet af Luften der var som en italiensk Scirocco, sad 25 hjemme! Maanen skinnede paa det gamle / Taarn og Fængsel ligeoverfor. Klokken 9 gik jeg i seng saa træt var jeg.

10) til Stedet] *først skrevet* tilst 13) sagde] *foran er overstreget* spurgte 17) Mand[en] *ms. har* Mandag 19) hvor] *derefter er overstreget* han h

Torsdag 30. Klokken ni afhentede Professor Briquet mig og førte mig til Byens første Boghandler, hvor jeg strax talte om Jürgensens Foretagende at oversætte mine Eventyr. Gik saae i Læsecirklen og fandt i Saturday rewiew
 5 en særdeles smigrende Anmælde[lse] af the Sandhills, siden fulgte jeg Briquet til det offentlige Bibliothek og fik der Atheneum med Critikken over the Sandhills. Besøgte efter Indbydelse Blankvallant og lovede at komme der paa Løverdag Aften til Thee og læse et Par Eventyr. Hjemme laa Kort
 10 til mig fra Cherbuliez med Indbydelse ogsaa til Løverdag, den jeg altsaa ikke kan modtage. Besøgte den tyske Boghandler, sendte Brev til Jules Jürgensen, baade til Sønnen og Faderen. Medens jeg i Dag var hos Blankvallant, rømmede Baronens mit Værelse, bar Alt mit Tøi ind i det nye
 15 som Madam Achard har indrømmet mig saa at Alt var i Orden, da jeg kom hjem, nu sidder jeg iaften med deilig Udsigt over den stille Søe, Varmen er qvælende, Lyn følger Lyn over Jurabjergene. /

Fredag 31. Mit Sind er saa underligt nedtrykt, hvorfor?
 20 Hvad fattes mig; Angst og Uro fylder mig uden Aarsag; jeg er ikke vel troer jeg! – Sendt Brev til Faderen Collin, Louise Lind og Theodor. Været hos Boghandler Cherbuliez og takket for Indbydelsen til Løverdag, som jeg ikke kunde modtage. Gik i Poletiet Bureaux des etrangers og spurgte om jeg
 25 skulde have Opholdskort, de sagde nei; været hos Lambert Odier og hentet i Creditbeviser 1000 Rdlr; jeg optog i Guld 200 af mit gamle Creditiv. – Besøg af Humbert der forærede

2) o: Cherbuliez 19) hvorfor?] først skrevet hvorfor, 27) Humbert] først skrevet Hombert, navnet er Humbert

mig to Værker af Petit-Senn hans *Bluettes de boutades* og hans *Bigarrures Littéraires*. Efter Bordet kom hans Neveu, den unge Advokat: Charles Bisset og kjørte mig ud paa Landet til ham, han boer i Chenes; den gamle Mand modtog mig glad, kjendte af mig kun I *enfant mourant*; som Puerari 5 for en Snees Aar siden havde givet ham. Viiste mig et Slags Album hvori vor Konge, som Prinds, Rantzau Breitenburg og flere Personer havde skrevet, bad mig ogsaa der at give min Haandskrift; indbød mig i øvrigt til Middag paa Tirsdag; kjørte derpaa med den unge Advokat til hans Forældre 10 der boede paa et smukt Landsted her tæt ved Geneve, de bad mig blive til Thee, men jeg afslog det og ledsaget af den unge Brisset naaede jeg hjem. Fik i Dag foræret ungarske Digte fra Oversætteren og et Besøg af den astronomiske Professor Plantamour der for flere Aar siden som ung Mand 15 gjæstede Kjøbenhavn med Berzelius. —

September

Løverdags den første. Lyst til at reise Hjem. Skrevet Brev i denne Stemning til Eduard og forlangt hans Raad. Op af Dagen kom en Hr Kertheny der havde sendt mig sin Over- 20 sættelse af Petösi og gjorde mig Vesit, han var meget underholdende meest om ungarsk Litteratur. Det blev et voldsomt Regnveir med Torden, der varede ved fra 2 om Eftermiddagen til 8 om Aftenen; jeg tilbragte i Selskab Aftenen hos

3) Bisset o: Binet 11) tæt] først skrevet til 20) Kertheny o: Kertbeny
21) Petösi o: Petöfi 23) Regnveir] først skrevet Regnver

Blankvallet hvor alle Gjester talede tydsk, der var ogsaa en Slesviger Pastor Andersen, med hvem jeg talte dansk. Jeg læste for dem Noget, Pen og Blækhuus, Deilig og Det er ganske vist; kom hjem efter Klokken ti; mit Blod forunderligt febevildt.

5 *Søndag 2^{den}.* Gik op i Læsesalonen saae der i »Algemeine Zeitung« at Heiberg er død den 25de; da jeg kom paa Posthuset fandt jeg Brev fra H. P. Holst med samme Efterretning. Min Stemning er trykkende, Lyst til at reise hjem og
10 dog ikke Lyst; sendt Brev til Fru Henriques og fandt ved den Leilighed Brev fra Frøken Bjerring. Ungareren sendt mig sit Billed efter Kaulbach og et Stamblad at skrive paa; det synes en begavet, mig beundrende Mand, men jeg kjen-
15 der ikke hans Forhold, det er mig ubehageligt at komme i Berørelse med Mennesker hvis Personlighed og Forhold jeg ikke kjender. Jeg har en sygelig Fornemmelse, en underlig Angst for at blive sindssvag. I Aften læste jeg for den tydske Amerikaner og hans Døttre et Par af Historierne.

20 *Mandag 3.* Det er som laae der en Mare paa mit Humeur, hvorfra, hvorfor, jeg er forunderlig kjed af Alt! men jeg tør ikke bede Dig, Gud hjælpe mig, jeg fortjener det ikke, hvorfor skal jeg altid have det godt. Ingen veed fra Time til Time sin Skjæbne. / Gik ved den rivende Rhone, dämonisk Lyst til at kaste mig i den, jeg skyndte mig derfra. Blev kaldet ind
25 i Hotel del Ecu af Hr Hoppe som med de to svenske Damer ere her, og reise imorgen; fandt paa Posthuset et rart Brev fra Thiele; saa blev jeg standset uden for en Caffé af Pe-toefi[s] Oversætter, der sagde at han kom en Dag for at tage

8) Brev] først skrevet sa 23) Rhone] først skrevet Roh

mig ud at kjøre, det vil jeg ikke! – Mit Sind er sygt! min Gud forbarm Dig over mig! – Klokkeren fem kom Professor Homberg og [h]entede mig ud til sit Landsted, der var meget elegant og hans nærmeste Familie samlet, to flinke Smaadrenge Emil og Ernest klippede jeg Billeder til der bleve be- 5
undrede man var meget opmærksom mod mig og Klokkeren 9 blev jeg kjørt hjem. Kunde jeg dog betvinge det Mareridt jeg lider aandelig af, det minder mig om en Drøm jeg havde om en Flaggermus jeg skulde kjæmpe imod og som næsten kvalte mig. 10

Tirsdag 4. Tilmorgen varm, nerveus, aandelig Mareridt; Ønsket at døe pludseligt kommer saa ofte. – Besøg Kl 9 af Professor Briquet med Indbydelse til Thee imorgen. Fik Brev fra Hambro i London. Kl 1½ kom den unge Advokat Bisset med sin Fader og hentede mig, i skyllende Regn til Digteren 15
Petit-Senn, hvem jeg forærede min »Billedbog« paa Fransk og han læste et Par Aftner op; en elegant Dinée, mange Slags Viin, Champagne. Petit-Sen udbragte min Skaal, siden blev der sjunget flere Sange, den gamle Mand var uhyre ungdommelig og livlig, han sang og fortalte; jeg maatte 20
tilsidst ogsaa synge et Par danske Sange; der var et Par ældre meget elskværdige Herrer, / al Samtalen gik paa Fransk. Jeg saae Petit-Senns Album, med Brev fra Lamartine, Eugen Sue, Emil Souwestre; mit Skrevne blev paa Grund af mit Navn, først i Bogen; han forærede mig sin Bog, Bluettes et 25
Boutades. Klokkeren 6½ var jeg hjemme. –

Onsdag 5. Tilmorgen kom Professor Barrelet med smuk

3) Homberg 3: Humbert 3) [h]entede] *ms.* har ventede 14) Bisset] tilføjat på åben plads; navnet er Binet 16) hvem] først skrevet hvor

stor Bouquet, det var jo Aarsdagen jeg kom til Kjøbenhavn
 havde han læst, han deelte dernæst med mig de Haandskrif-
 ter han havde af Töpfer og forærede mig en lille Bog een
 af hans Elever havde dediceret til ham. Den fattige Mand
 5 gav af al sin Rigdom Meget, jeg blev bevæget, *Han* havde
 tænkt paa mit Komme til Kjøbenhavn i Dag og ikke jeg at
 Gud i 41 Aar havde ledet og hjulpet mig, skulde han da for-
 lade mig, han slipper ikke uden fordi jeg slipper. Senere op
 ad Dagen fandt jeg en ligesaa skøn Bouquet fra Frøken
 10 Achard med et Par Ord om at hun havde læst at den 5 Sep-
 tember var mig en Festdag og derfor sendte hun mig denne
 Hilsen. Jeg fik ogsaa nu fra Wiedemann den engelske Over-
 sættelse og dertil et tydsk Exemplar af Aus Herz und Welt,
 dette sidste har jeg sendt til Fru Blanvallet; Besøg af Plant-
 15 amour, Professor i Chemi, som jeg kjender fra Kjøbenhavn. –
 Paa Posthuset var et rart Brev fra Eduard og fra Jette, men
 desværre kunde det ikke endnu give mig Svar paa mit, det
 var afsendt samme Dag, som jeg afsendte mit. Den tydske
 Amerikanerinde hjalp mig med at skrive Brev til Bentley. Det
 20 er koldt Veir, Søen kaster Brænding mod Havn Dæmningen.
 Mit Sind vil ikke løfte sig! Gud gjør mig glad. (Brev fik jeg
 ogsaa fra Bentley, der mælder at han / til Julen vil udgive
 en illustreret Udgave af the Sandhills.) Til Aften var jeg til
 Thee hos Pastor Briquet, Sønnen der er gift og boer i Bex,
 25 var der med sin Kone, han spillede et Par Stykker paa Violin,
 ledsaget paa Pjano af sin Søster og paa Orgel af Mo-
 deren. De vare Alle høist opmærksomme mod mig, der var

2) de] først skrevet to 19) Brev] først skrevet Bev 21) gjør] først skrevet gør
 25) Violin] V først skrevet B

en nydelig Soupe, men jeg var nerveus, sygelig stemt, følte mig meer og meer ilde, halv 10 brød jeg op og Hr Briquet fulgte mig hjem, i deiligt Maaneskin, mine Fødder vaklede, jeg havde det ikke godt, gik tidlig i Seng.

Torsdag 6 Koldt Veir! fortvivlet over at jeg skal ud igjen 5
i Aften til Thee. Sendt Brev til Bentley og Fru Bushby; fik et venligt Brev fra Otto Müller i Rom, som jeg strax svarede paa med Brev fra mig. – Humeuret trykket. Inderlig Bøn til Gud. Søen er ganske glasgrøn og slaaer mod Dæmningen saa at det sprøiter meer end mandshøit, intet Fartøi udenfor[,] 10
herinde vippe de stærkt; Kysten indigoblaa[,] bagveed de grønne Bjerger i Solglands, men som bag et hvidt Flor, de bageste Bjerger tone hen. Gik Klokken halv syv til Cherbuliez der ved sin Boghandel ventede mig, han boede langt ude paa den anden Side Byen i et lille landligt Sted. Kun Familien 15
var der, Konen gjorde et behageligt Indtryk paa mig. Hans Søster der er Forfatterinde kjørte mig siden hjem i en lille bitte Vogn; jeg klippede for Børnebørnene. Cherbuliezs Broder talte noget Tydsk, man var høist elskværdige mod mig og jeg fandt det ret hyggeligt. 20

Fredag 7. Jeg maatte nu gjøre en Vesit hos den høflige Oversætter af Petösi, var ilde stemt; jeg kom der, saae hans rige Album, mange Münchner Venner deri, han var saa godmodig og venlig, læste et Par ældre Bøger hvori jeg blev / nævnt, saae interessante Billeder og mit tunge Humeur 25
fordunstede ganske betydeligt, det er som om Gud havde hørt min Bøn i gaar og været mig god. Hjemme fandt jeg et Par

11) Kysten] først skrevet de nærme
et par bogstaver overstreget

11) de] først skrevet i

12) de] foran er

Bøger af Cherbuliez og hans Søster de havde foræret mig, i een stod jeg smukt omtalt; jeg læste paa Fransk høit Engælænder[en] Baron Fitzhamel brast i Taarer. En engelsk Dame oversatte fra Engelsk for dem Pen og Blækhuus og Barnet i
 5 Graven. Jeg har det jo igrunden utrolig godt, kun jeg selv forstyrre Nydelsen Blevet hjemme Resten af Dagen.

Løvedag 8. Halv bestemt paa at gaae til Turin og Paris; Brev fra Ingemann og Jules Jürgensen, Faderen i Locle. Blev hjemme hele Dagen for ret at samle mig. Den engelske
 10 Dame oversatte paa Fransk for Kredsen her *Flaskehalsen*. Fra Cherbuliez fik jeg igaar flere Bøger af hans Broder og Søster, for disse var jeg at takke; Veiret meget koldt. Blawallet var at besøge mig, lige i det jeg klædte mig om; halv paaklædt sad jeg med ham en halv Timestid og blev meget
 15 forkjølet, hvorfor jeg til Aften fik en Fjerdyne. Fra *Jules Jürgensen* Sønnen, indtraf hans franske Oversættelse af »Hun duede ikke«, der blev læst høit og musiseret; henved 9 gik jeg allerede iseng.

Søndag 9. Smukt Veir, men Vent de brise, une brise du
 20 Nord; Brev fra Fru Balling. Besøg af en ung luthersk Geistlig: *Peschier* der forleden bragte mig sit Digt *Eleonore*. Var efter Frokostbordet med Baron Fitzhamel i Vesit hos Blawallet og talte der henved to Timer, meest Fransk. Igaar kom her en ny engelsk Familie, der havde en Tid været i
 25 Götheborg, Døttrene talte lidt Svensk. Her i Geneve som i Vernex og Brunnen har jeg været i Pension, det er ganske / interessant, den Mængde Mennesker man kommer sammen med, det er et Samliv som man ikke har i Hottellerne

man optage[s] jo i Familien og nu kommer daglig nye tidt for længere Tid, tidt kun for nogle Dage, det er et heelt bevægeligt Panorama af Personer og Characterer man har at studere. —

Mandag den 10. Iaftes fik jeg fra Jules Jürgensen fils hans Oversættelse af Hun duede ikke, som jeg til Morgen bragte Hr Cherbuliez. Der kom et rart Brev fra Eduard, der raadede mig fra at besøge Italien, heller komme hjem og jeg bestemte mig dertil; siden hentede Blanvallet mig for at photographeres, der læste jeg Avis Efterretninger om Garibaldi i Neapel og Uro i Pavestaten; jeg tager altsaa til Kjøbenhavn *hvor* jeg vil see at have det roligere. Til Aften indbudt oven paa hos Pastor hvor jeg var sammen med Præsten Andersen som boer her, samt med den unge Baron Reetz-Tott til Gavnø, Blanvallet & [;] hans Datter spillede for os jeg læste. (I Dag har Blanvallet ladet tage mit Portræt). Klokken var henvend 11 før jeg kom iseng.

Tirsdag 11. Ikke sovet sønderligt, ligget som i et Dampbad og i halv Feber, heldigviis var det slet Veir saa at der heller ikke kunde blive Noget af Touren til Saleves, som var bestemt i Dag med Blanvallet og Baron Fitzhamel. Jeg er nerveus angrebet, har voldsom Hovedpine og svækket. Brev fra Faderen Collin og Etatsraad Drevsen. Sendt Brev til Thiele og ligesaa til Jette Collin, i dette lagde jeg en Photographie af Garibaldi. Om Aftenen vare alle vi Pensjonister inde hos Baron Fitzhammel der blev musiseret, Sangen var forfærdelig, Damer uden Stemme, jeg uden Acompagne-

1) optage[s] ms. har optager 2) længere] .foran er overstreget et Pa 2) tidt] først skrevet k 18) 11] tilføjet over linien, først skrevet 12

ment, en Herre brumede, jeg var tilsidst træt og flau. - /

Onsdag 12. Mødt paa Gaden to Studenter Raaschau og Fabricius, de gjøre en Tour til Genua og Nicæ. Om Aftenen samledes vi igjen oppe hos Baron Fitzhannel, jeg læste og
5 den engelske Præst fra Wales, med sin Familie tog Afsked med Bøn om at jeg vilde besøge ham, hans Navn er Morgan.

Torsdag 13 Brev til Maleren Amberger i Basel og til Fru Scavenius, samt Grevinde Holstein paa Holsteinborg. Klokken 10 kjørte jeg med Blanvallet og Baron Fitzhannel til
10 Saleve, det var deiligt Veir, men Montblank ikke at see; hele Mornex er med Pensioner, de staae i aar tomme, Genferne boe der ikke; i Landsbyen Monnetier tog vi Frokost, spadse-
rede mellem Grand-Salève og Petit Saleve, ind under Klipperne, der vare overmalede med Navne, Byrons var forsvundet; i Fugleperspectiv saae man Dalen herfra til Jura-
15 bjergene, tydeligt Mad Achards Pension. Jeg var i stærk Grad nerveus og med voldsom Hovedpine. En Cousine til Blanvallet kom med sin Mand og Børn tilfods herud og
kjørte hjem med. Piemonts Bjerge svøbt i mørkeblaa og Rosenrøde Skyer; det var mørk Aften før vi igjen naaede Geneve. Blanvallet der er President for Videnskabs Selskabet
20 her vil foreslaae mig som corresponderende Medlem. Hjemme, magnetiserede han Mad Achard, saaledes at det gik ud over mig, jeg blev fælt betaget. Vi drak megen men god Viin
25 i denne Aften. /

Fredag den 14. Sagt lev vel hos Cherbuliex og hos Briquet, den sidste fik mit Portræt; om Aftenen med Baron Fitzhannel hos Blanvallet hvor jeg maatte give ham et Par Ord at

19) Piemonts ∴ Savoyens 21) President] s først skrevet c

jeg var glad ved at han oversatte mine Skrifter, han forærede mig 3 Photograph Billeder af mig selv, jeg skrev et Vers i Datterens Album lovede hende Hartmanns Sørgemarsch over Thorvaldsen. Fruen havde skaffet en mageløs Skinke, men jeg havde nylig spiist til Middag, vi fik en sjælden dyr fransk Viin. Blanvallet vil oversætte »Kun en Spillemand« og derpaa »De to Baronesser«. Han har viist sig særdeles kjærlig og mig hengiven. 5

Løverdag 15. Brev til Eduard Collin med min Photographie. Brev til Mathilde Ørsted og Fru Balling. Brev fra Louise Lind og hendes Datter Ingeborg Lind. Vesitter. Regnveir. Til Middag var Blanwallet her, jeg var noget forstemt ved Afreisen. Crockets indbød mig til Boston. Alle hjertelige og venlige. – Gik tidlig til Ro. 10

Søndag 16 Sov meget urolig, oppe Klokken 4½, Klokken sex kom Fitzhammel til Kaffebordet, jeg sagde Madam Achard Farvel; i Natkappe sad hun i Vinduet og nikkede endnu engang Afsked, med Omnibussen fulgte Fitzhamel og Hunden mig, Fitzhammel kyssede mig paa Banegaarden og ret livlig gik Toget afsted, ikke til Lausanne men lige til Yverdun og Neufschatel, en Mand havde ondt i Maven og var skrækkelig lidende af Diareé! ved Bielersøen saae jeg ikke mit / Tøi og troede det glemmt; paa Skibet Bekjendtskab med en ung Mand fra Amerika, hans Fader havde engang en Eiendom i Jylland mellem Kolding og Heden; vi bleve sammen til Basel, hvor jeg kom lidt over fem og fik i de tre Konger, en Værelse ud til Rhinen, særdeles deiligt Skue, jeg kunde ikke rive mig løs, Skyerne blaa grønne, Vandet ri- 20 25

17) i Vinduet] i først skrevet v

vende, Bjergene mørke blaa; jeg tænkte paa Ingeborg Linds Glæde ved at see dette og besluttede naar jeg havde 1000 Rdlr der til, da at tage hende og Moderen til Schweiz; som jeg sad kom Maleren Amberger og var høist elskelig, vilde
 5 have jeg skulde boe hos ham, kyssede mig kjærligt. Aftenen levede jeg Drømme og Phantasier, som ikke i længere Tid.

Mandag 17. Følt mig angrebet, Hovedet tungt og Smerte, nerveus og ilde. Klokken 10 kom Amberger og kjørte mig hen til Dr Brenner (am Aeschen Thor) hvor Familien havde
 10 indret[tet] et Værelse til mig, ønsket at jeg boede hos dem, Naboens havde sendt en stor Bouquet Blomster; Fruen var i Taarer da hun saae mig! hvor meget have [vi] ikke at takke Dem for! boe hos os, gjør os glade dermed; jeg fløttede ind fra Hotellet og fik en smuk Stue ud til Haven, Alt hjem-
 15 ligt og hyggeligt. Det er som et Eventyr saaledes at modtages allevegne. Om Aftenen læst Dynd Kongens Datter.

Tirsdag 18 Regnveir. Sendt Brev med min Genfer Photographie til Fru Serre. Amberger førte mig hen i Domkirken, der har nye smukke Glasmalerier fra München. Var i den
 20 store Sal der og saae Resterne opbevarede / af Holbeins Dødningsdands, kun nogle af de øverste Dele; indført i Læseselskabet. Skylregn; gik efter Bordet med Amberger til hans Moder, saae hende ikke, hun var syg; et hyggeligt Landsted og et smukt Attelier, Amberg deelte med mig Laurbærblade
 25 fra Schillers og Göthes Kiste, fra hundredaars Festen[,] forærede mig sit Billed, Photographie. Han havde faaet Telegraph Brev fra den velhavende Boghandler Hofmann i Stuttgart, med Indbydelse om jeg under Opholdet der vilde boe

7) 17] først skrevet 18 17) 18] først skrevet 19 28) med] først skrevet at

hos ham; Amberger reiser med og bliver der saalænge jeg bliver. Om Aftenen hos en Slægtning Kircher af Fru Brenner hvor jeg læste og Manden selv særdeles smukt phantaserede paa Pjano. Jeg er noget forkjølet.

Onsdag 19. Fortalt dem tilmorgen Meget om Jylland. 5
Bestilt nye Klæder. Regnveir, besøgt om Aftenen Kirchers og der læst til stor Henrykkelse for dem.

Torsdag 20 Brev fra Fru Henriques og hendes Mand, Brev fra Fru Scavenius om Luzies Forlovelse. Sendt Brev til Geheimeraad Gietl i München. Brev til Louise Lind og 10
Ingeborg Lind. Mod Aften kom her Frøken Kestner, Lotte Werthers Datter og forærede mig sin Broders Billed. Besøgt Ambergers gamle Moder. Om Aftenen kom her Frøknerne Kircher, jeg og Amberger skiftedes til at læse Eventyr til Klokken henimod 10. / 15

Fredag 21. Skrevet i Stambøger. Faaet mine nye Klæder fra Skrædderen. Kom ind til en Boghandler for at købe mine Historier til Fru Docterinde Brenner, Boghandleren var en Nordmand, som havde boet her i to Aar, ved Navn ; han skulde om et Aar boe i Goethes Fødehuus i 20
Frankfurth; jeg maatte da skrive i hans Stambog og digtede da

Der er en sød Musik i Hjemmets Sprog,
Og norsk og dansk er een og samme Stemme;
Vort Modersmaal kling du fra denne Bog, 25
Og mind du om alt Skjønt og Godt der hjemme.

Besøgte Rhinbroen og Domkirken. Efter Bordet kom Frøk-

11) Mod] M først skrevet O 21) Frankfurth] Fr først skrevet V

nerne Kircher og spillede mendelsohnske Lieder ohne Worthe. Fik tilsendt Leekerli; Amberg gav mig sit Portræt og to Mindeblade om Göthe og Schiller; han giver mig Alt det hengivne Menneske. Fru Brenner skrev et Digt til Afsked, læste det i Taarer, de to Frøkner Kircher græd med,
 5 jeg maatte see at komme bort da jeg ikke følte denne bevægede Stemning, hjerteligt toge de to Damer Afsked fra mig. –

Løverdag 22 Oppe Klokken 6; før otte kjørte Amberger og jeg[,] Fruen og den ældste Datter græd, Manden bad mig
 10 næste Aar at komme igjen. I Vagonnen var en ung Baseler der viiste sig meget opmærksom mod mig! Klokken lidt over Eet naaede vi Karlsruhe, tog ind i englischer Hoff, kom til Table d hote, jeg bad nu Amberger være *min* Gjest disse to Dage vi blive her. Gik saa til Eduard Dewrient der tog hjertelig
 15 mod mig og indbød mig at komme til Thee iaften Klokken 7. / Derpaa ind til Professor Schirmer, Landskabsmaler, han kjendte mig fra Dysseldorf og München hos Kaulbach, vi drak Kaffe der, Devrient kom at indbyde Familien og til ham gik vi saa om Aftenen, en meget lang Vei;
 20 jeg læste Anne Lisbeth og Børnesnak, Amberger havde taget sine Mundharmonicaer med og bedet mig omtale disse; det satte mig lidt i Forlegenhed, men det gik dog og han vandt meget Bifald; Vogn havde jeg bestilt til lidt over 9, der kom ingen, det var glemt, det var ikke mueligt at opdrive een, de
 25 vare paa Jernbanen, jeg maatte gaae hjem lidende af mit Nerveuse. Serenade her i Hotellet tæt ved, for Frøken Goszmann fra Wien Skuespillerinde

Søndag 23. Kjørt hen at besøge Bygmesteren Professor

2) Leekerli o: Leckerli 14) Dewrient] først skrevet Devr

Hochstätter der havde smukke Bygninger fra Grækenland, Sicilien & – han var meget elskværdig og talte med megen Agte[]se om danske Kunstnere, derfra til Professor Baier der havde et effectfuldt Billed af Freiburg Kirke. – Efter Middagsbordet drak vi Kaffe hos Schirmers, der bad mig betragte sit Huus som et Hjem, Devrient kom til, Fru Lessing var der, Amberger hentede sit Instrument, og derpaa gik vi med Devrient i Theatret for at høre Nicolais Opera: Die lustige Weiber in Windsor, Texten er bred, udramatisk, denne Gang indseer jeg den ikke er for vort Theater. Theatret 4 Etager / Officererne have for en ringe Priis de to første Bænke i Parquettet, Theatret har fire Etager, en særdeles smuk Foyer, med Altan, der var vi med Devrient, og derpaa oppe paa Scenen der var hyggelig indrettet, jeg talte med den Sanger, der udførte Falstaf Hr en født Münchner. I smukt Maaneskin gik vi hjem; der var intet Betydende ved den Forestilling.

Mandag 24. Deiligt Veir! reist Kl 8½ fra *Karlsruhe*, mødte paa Jernbanen ved Durlach, Dr: fra Kjøbenhavn, kom Klokken 12 til Stuttgart og tog ind hos Boghandler Hoffmann, men følte mig ikke øieblikkelig hyggelig, vilde gjerne bort og i Hotel, Amberger saae derved ret ulykkelig ud; her er i Besøg hos Sønnen Professor Stahr med Konen født Lehwald, hos dem vilde jeg ikke føle mig fri; ved Middagsbordet gemytligt; Konen i Huset saa hjertelig, besluttet at blive, da der var arangeret, hørte jeg en heel Deel for min og Ambergers Skyld. En Søster til Fru Stahr-Lewald er her i Besøg, hun gjorde et behageligt Indtryk paa mig; her

15) cn] først skrevet f

seer velhavende ud, som hos dygtige Borgerfolk. De Andre ere paa et Billedgalleri, jeg er blevet her hjemme ved mit Skrivebord. Om Aftenen læst et Par Historier. Fru Stahr-Lewald kom her, hun har faaet sølvhvide Haar; hun var i sin hele

5 Optrædelse saa bevidst, noget mandlig, afgjørende og beviist, ellers ret skikkelig / Velhavent som de rigeste Borgere kunne have det, er her; en smuk Vinterhave i Huset; oplyst med Gas og gode Malerier. Varm Aftensmad Viin og Most fuldt op. –

10 *Tirsdag 25*, Gik til Kammerherre von Gall, der med sin Kone hjertelig toge imod mig, indbød mig i sin Loge; da jeg gik fra ham og gjennem det gamle Slot, spurgte jeg en Herre, lang og mager, om hvor jeg fandt Schillers Statue af Thorvaldsen, han viiste mig det; men jeg saae i det samme alle

15 Lakaier i Slottet reise sig for ham og hilse, det var Grev Kongens Søn gift med en Prindsesse jeg havde valgt til Fører. Hjemme saae jeg hvorledes de præssede Most. Professor Stahr kom og var ret elskværdig. Det er venlige Mennesker rundt om mig.

20 *Onsdag 26* Brev fra Thiele og fra Fru Serre med hendes Portræt. Brev til Jürgensen i Locle, Fader og Søn. Brev til Clara Heinke i Breslau. Om Eftermiddagen, Stahrs var her, læste jeg Waldemar Daa, han var betaget deraf, og sagde at han kun i en Novelle af Dickens havde fundet en saadan

25 Skildring, han læste nu Anne Lisbeth Taarerne stod ham i Øinene, Fru Hoffmann var aldeles væk, jeg vandt særdeles Bifald; Amberger er i Dag et underligt stille / Menneske,

5) bevidst] *foran er overstreget* bevidst , *dette først skrevet* bevist 24) af] *først skrevet* hos

forknøt, adspredt, jeg forstaaer ham ikke, den Duft af Hengivenhed for mig synes fordunstet, hvad er i Veien, er det fordi jeg skal i Galls Loge iaften og han ikke er med, det var dog altfor underligt. Theatret stort og smukt, 4 Etager, de gav: »Ein Lustspiel« af Benedix, fortræffeligt spillede den gamle Maurer, Löwe var ogsaa god; Stykket kjedede mig, der var en Træk og Kulde i den store Loge at jeg gik efter 3 Act. Prindsen af Weimar der er gift med Kongen af Würtembergs Datter var i Theatret; jeg gik derpaa til Galls hvor jeg maatte fortælle i det Uendelige om Kjøbenhavn, læste Waldemar Daa og kjørte hjem 10¹/₂, her sad vi nu til halv tolv sammen og talte.

Torsdag 27 Kongen af Würtembergs Fødselsdag, Faner vaie, Folk er paa Færde, deiligt Veir, besøgt Hackländer som ikke var hjemme, mødt Beaulieu, den belgiske Gesandt, som jeg kjender fra Kjøbenhavn. I Eftermiddag brød en voldsom Snue frem; den tog voldsomt til; jeg kjørte imidlertid ud til Cannstadt hvor der i morgen er Dyrskue og Veddeløb; her var aldeles »Dyrehave« med Kunster og Markedsboder. Tribunen for Veddeløbet var særdeles smagfuld decoreret, Søiler med Æbler og Løg, grønne og røde Æbler, hvide Løg omgivet af Rønnebær; Korn Vaser, Maisfrugt ypperligt benyttet som Decoration / Frisk Humle snoede sig fra Søilerne, Væggene vare af tilklippet Gran. Vi saae industrie Udstillingen, men jeg var i en Nysen, lidende, med Hovedpine, Vandet løb mig ud af Øinene, jeg var i Sveed og frøs dog. Kjørte i Theatret, der i Anledning af Kongens Fødselsdag var festligt belyst. Alle i Pragt og Stads. Kongen blev modtaget med Hurraraab. Man gav Operaen *Tittus*, der ikke havde nogen mærkværdig Fremstilling. Gall førte

mig ned i Foyeen hvor de Galla klædte Herrer og Damer bevægede sig. Prindsen af Weimar og Gemalinde saae mig, men syntes ikke at kjende mig. Jeg talte med en Herre, jeg 1841 havde været sammen med i Constantinopel hos Baron
 5 Stürmer, talte med en Dame jeg havde seet i Heidelberg, samt med Igloffstein, forresten følte jeg mig fremmet der, nød lidt Iis som en Laqai presenterede mig og gik igjen i Loge $\frac{1}{2}9$ var Forestillingen ude, jeg frøs og var mat, spüiste imidlertid da jeg kom hjem, fik varm Puns og to lette Dyner
 10 i min Seng.

Fredag 28. Skulde i Dag til Middag i Marqvards Hotel hos dennes Søn, men jeg opgav det, min Mave er dårlig, / jeg er endnu ikke vel og bliver derfor hjemme. Nede i Haven læste jeg for den appolectiske Skuespiller Moriz: Vinden
 15 fortæller. Kl 9 gik vi alle til Ro, efter 10 kom Amberger, han var vred mærkede jeg, mit Brev i Dag havde han ikke faaet, men havde ventet paa mig, jeg blev meget ærgerlig og faldt ikke isøvn før henimod 12.

Løvedag 29. Smukt Veir. Meget angrebet af Forkjølelsen
 20 og blev derfor hjemme, læste for Familien. Amberger som altid elskværdig.

Søndag 30. Besøg af Componisten *Abner*, senere af Hackländer, men jeg var kjørt ud til Canstädt hvor der var Folkefest og stor Cirkus. Vi sad i Solskin, saa at jeg havde
 25 Hovedpine deraf. Ved første Løb, sprang een af Hestene over Barrieren, Rytteren faldt af laae aldeles død og blev saaledes baaret bort; der blev raabt paa Læge, jeg var meget afficeret, Manden kom sig imidlertid og reed Banen rundt,

6) Igloffstein ∘: Egloffstein 22) Abner ∘: Abert

der var derinde en Mand med sin Hund, der gjøede af Hestene, det var ikke tilladt, men det var Byens Amtmand, som tillod sig det[;] en Luftballon gik iveiret, vi kjørte gennem Trængselen og naaede Kl 6 til Stuttgart. Hele Familien var her, jeg læste, Amberg løste mig af; ved Aftensbordet var Stahr meget hjertelig mod mig, talte smukt om de danske Forhold, ærede Nationen, der saa kraftig holdt sammen og sagde at han derfor aldrig havde skrevet mod Danmark. / Taarer kom mig i Øinene; da jeg siden var tilsengs kom Amberger, afficeret, forbittret paa Stahr, han havde den første Dag sagt, jeg kunde ikke læse. Amberger var forbittret og vilde imorgen sagde han før Afreisen tiltale Stahr at han ikke vovede at udtale sig om vor Samværen, at han havde været uærlig mod mig, at han var fuld af Falskhed. A vilde sige Alt til Cotta, til Hackländer. Jeg maatte anvende al Tale for at mildne, fortælle hvor smuk Stahr denne Aften havde været mod mig, A brast i Taarer, jeg med! o s v

October

Mandag den 1ste. Faaet Løfte af Amberger at han ikke sagde et Ord til Stahr. Fik et Digt i Prosa fra een af Damerne der i Aftes havde hørt Stahrs og min Samtale. Sagt Farvel hos Gall. Bekjendtskab med Hackländer der forærede mig sin Photographie, jeg lovede ham et Par Notitser fra Kjøbenhavn. Brev og Photographi til Thiele og Louise Lind.

16) Aften] A først skrevet h 17) o s v] derefter er på næste linie overstreget Ma

Læst om Aftenen Besøget hos Dickens. Lavet af Blomster en Fugl. Stahr meget hjertelig.

Tirsdag 2 Skrevet Stamblade. Ved Bordet drak vi Würtembergsk Champagne, hjerteligt blev jeg indbudt at komme
 5 næste Aar. Frøken Moritz fortalte at den unge Mand som jeg iforgaars laante, Historie fra Klitterne, havde skudt sig imorges; han var Søn af velhavende Forældre i Viin, Skuespiller men ikke betydelig, forlovet med en ikke betydelig Skuespillerinde. – Ved Afreisen var de alle bevæget. Amberger og
 10 Hoffmann fulgte mig til Banegaarden / der var en Uro over mig; jeg foer afsted fra de kjærlige to Venner. Der kom en Mængde Turnere i Vognen, een tæt ved mig var en Svensker, en Farver, fra den nærmest liggende By, jeg talte dansk til [ham] og han sagde, her tør man ikke lade sig mærke med
 15 hvor ilde man er Tydskerne, jeg indlod mig ikke deri. Han bad mig om Forladelse fordi han saa ligefrem talte til mig, han saae at jeg var vist en høi fornem Mand; – I Augsburg tog jeg ind i de tre Mohrer og havde et Værelse til Gaden der var besat med Boutiker i Anledning af Messen. Jeg
 20 spiiste og drak en halv Flaske Viin og en Snaps. Da jeg kom iseng følte jeg mig syg, jeg kastede op. Om det var Æblet jeg spiiste eller Champagnen i Middags, jeg kastede op og var lidende.

Onsdag 3die. Jeg følte mig syg da jeg stod op, gik dog paa
 25 Posthuset og fik Brev fra Mathilde Ørsted, Eduard Collin H. P. Holst og Fru Scavenius. Det var mig en Lidelse at kjøre til München og da jeg kom her paa Banegaarden, stjal

14) [ham] *ms. har mig* 24) Onsdag] *først skrevet* Fredag 24) 3die] *først skrevet* 2den

man af min Lomme min port monnais med hen ved 9 Gulden, jeg kom i et ilde Humeur; jeg kunde ikke engang give Bæreren Betaling for at bære min Kuffert. Gik i Theatret og tog Billet til Operaen Fidelio; hjemme havde imidlertid været Bud fra Fru Gittl om at benytte deres Loge. / Jeg hørte kun første Act, saa fattigeret var jeg. 5

Torsdag 4. Brev til Eduard Collin. Gik ud til Hampfstängel der allerede har sendt mine Portrætter til Kjøbenhavn til Bing. Gik over paa Jernbanen for at høre om min Pengepung, forgjæves. I Morges var jeg hos Banquier Fröhlich og fik 100 Rdlr, her traf jeg Grev Beust fra Weimar, vi to indbødes af Fröhlich at tage Plads i hans Loge imorgen, jeg takkede nei, da jeg har hos Gietl; ham besøgte jeg Klokken 12¹/₂, han og Sønnen have været i Hotellet idag hos mig. Kongen kommer først paa Løverdag og reiser Tirsdag. Fik til min Finger sød Mandel Olie. – Ved Tabl d’hote traf jeg fra Hamborg Faderen til den unge Mand jeg traf i Geneve i samme Huus som jeg var i, han er i Slægt med Meldals Kone; han indbød mig med nogle andre Professores at see de mange Antiquiteter og middelalderlige Sager, meest fra Kirker, der skal opstilles i det ny Musæum, det var frygteligt trættende; meget Rumpel og en Deel Godt. Gamle Træskabe, Helgenbilleder, Klædningstykker, Gipsaftryk & Jeg blev træt og gik hjem. Allerede henimod 9 var jeg i min Seng. 10 15 20

Fredag 5. Uendelig koldt men Solskin, ondt i Maven. Sendt Brev til *Klaus Groth* Besøg af den unge Gietl og Indbydelse til i Morgen, besøgt Frau Kaulbach der sagde at Kerbeny var en Eventyr[er], høist paatrængende, havde 25

7) 4] først skrevet 5

gjort Gjeld og var jaget ud af Wien og af München, priiste mig lykkelig at jeg var sluppet fra ham uden at prelles; min Anelse sagde mig det! Gik til Professor Sieboldt der var afreist til Königsberg, Fruen traf jeg, besøgte derpaa Enken
 5 Geheimeraadinde Thierch. Paa Gaden / mødte jeg Sieboldt[s] unge Slægtning der kom, trykkede min Haand og rødmede. Klokken 4 Middag hos Kaulbach; han roste vor Tid, sagde at Middelalderen var en afskyelig Tid, alt Ondt for os kom fra den Tid, Fødsel og hvert Tryk. Oldtiden stod
 10 som død Statue, vor Tid var den bedste at leve i. Sønnen der er i Pension, jeg troer i Bonn bragte mig deilige Roser fra Haven, de sidste. Der kom en Componist jeg fortalte om vor Musikforening vor Musik Smag og han roste os Danske. I Theatret saae jeg Klærkevænget af Herold (der Zweikampf),
 15 der er ingen Mening i den Libretto, dum og flau, Musikken let og melodius.

Løvedag 6. Diareh! Besøg af en Nordmand *Rasch* der er Jurist og lægger sig her efter Malerkunsten. Søgte Gietl for at faae Raad for Maven, men han var ikke hjemme, fik
 20 Tilsigelse til Thee hos Kongen Klokken 6½ iaften i Billardstuen; senere Tilsigelse til Audiens hos Kongen 3¼. Middag hos Gietl, hvem jeg forærede mit Photographie, her var Svoger og Svigerinde; en Hr Schmidt fra Würtzburg der bad mig besøge sig; vi levede godt, jeg dietisk. Gik derpaa til
 25 Kongen der naadig og hjertelig modtog mig, trykkede min Haand og fortalte hvor særdeles mine Skrifter tiltalte ham og da jeg ved Afskeden sagde han tillod at jeg altid naar

5) Thierch ∅: Thiersch 15) og] *derefter er overstreget dris el. lign.* 21) senere] s først skrevet M

jeg i en Stad mødte ham søgte at gjøre min Opvartning sagde[:] naturligviis De er min Ordens Ritter! jeg tager nu ikke Afsked, vi sees iaften. Sendt Brev til Boghandler Hoffmann og til Fru Serre. Kl 6½ gik jeg til Kongen hvor jeg fandt alle de historiske Professere her ere samlede ogsaa 5 Liebig. / Historikeren Ranke fra Berlin, der medbragte sit nyeste Værk over Englands Historie, Indledningen og første Capitel om Jacop 2^{den} blev læst. Professor fra Würzburg bad mig besøge sig. Der var ogsaa Döniges. Kongen bad mig komme og forlænge mit Besøg i München. 10 Da han Kl 9 gik bort kom vi alle til Taffels. Under Læsningen havde jeg Angest for at der skulde komme Udfald mod Danmark, men der kom ikke, heller ikke i Rankes Toast for Kongen. Klokken blev 10 da vi skildtes ad. Brev til Fru Serre og Klaus Groth 15

Søndag 7 I Dag begynder Folkefesten paa Theresien-Wiese; hele Natten hørtes Støien af Folk paa Gaden, i Dag stor Trængsel og Røre. Min Mave endnu daarlig. Besøgt Lachner der ønskede en Opera Text af mig. Besøgt Kobbel. Klokken henved to gik jeg ud for at finde en Vogn, men for- 20 gjæves, alle optagne, Folk strømmede til Theresien-Wiese; jeg gik til Hotellet, men før senere var ikke Tanke om at finde en Vogn, spiste da Suppe og Fisk, drak en halv Flaske Burgunder og strax fik jeg igjen Diaréh, nu kom en Vogn, jeg kjørte til Theresien Wiese, og kom da Væddeløbet be- 25 gyndte, her var mange Folk, men slet ikke dette Liv som i Stuttgart med Dyrehavsløier og Telt-Lystighed, jeg var snart mæt og kjørte saa hjem. I Theatret Meyerbeers Nordstjernen Texten forfærdelig, Musiken ikke videre; der var propfuldt, Kongen og Dronningen bleve modtagne. Da jeg 30

kom hjem nød jeg kun et Glas Portviin for at komme mig.

Mandag 8 Oppe lidt efter syv og igjen Diaréeh hvorover jeg kom i ilde Humeur. / Geheimeraad Gietl havde lovet at see til mig, men kom ikke, han var kaldt til Kongen, sagde hans Søn mig; Afsked med denne. Gik til Fru Kaulbach og sagde Levvel, hun havde ventet at see mig til Middag sammen med Dönniges; hun fortalte at Kaulbach havde be-
 5 [g]yndt paa en Tegning til mig efter et af mine Eventyr; jeg gik til ham i Atellieet, han havde en Dame at male, saa jeg ikke kom uden lidt ind for Døren; han trykkede mig i sine Arme, gav mig to Kys, lovede at sende til Kjøbenhavn en Tegning, aabnede endnu engang Døren, da jeg gik ned af Trappen og raabte Levvel! jeg havde Taarer i Øinene. – Be-
 10 søg af von Gietl, han bad mig spise hos sig, at han kunde vaage over hvad jeg spiieste; jeg fik Gerstenreiss Suppe og Pilaf, god Bordaux Viin, dernæst Thee til Aftenen og Pulver at tage ind. Om Aftenen i Theatret »Bürger und Junker« af Forfatteren til Punch, et mindre godt Stykke, dertil i Dialect,
 15 som var mig vanskelig at forstaae. –

Tirsdag 9 Geheimeraad Gietl kom til mig om Morgenen gav mig Diætforskrift og Klokker halv elleve var jeg paa Banegaarden her var den frygteligste Trængsel i Anledning af Octoberfesten 1800 Mennesker vilde med, jeg havde stor
 25 Nød med at faae en Plads, og først en halv Time efter Tiden kom vi afsted, jeg sad i Træk, langsomt gik det, vi kom halvanden Time for seent til Augsburg og langsommeligt gik det frem ad, istedet for Klokker 5¼ at være i Nürn-

9) et af] først skrevet mine 12) Kjøbenhavn] først skrevet Kjøbenhavnen

berg, / kom vi der først Klokken henved 9. Der var mørkt paa Jernbanen, stor Uorden med at faae sit Tøi, endelig havde jeg det og en Droske og naaede Wittelsbacherhof hvor den gamle venlige Vert modtog mig med Hjertelighed og gav mig eet af sine allerbedste Værelser, men Føden var ikke 5 saa god. I Seng lidt over ti.

Onsdag 10. Koldt. Hr Hesze gav mig Anbefalingskort med til Hotel Deil i Plauen og Klokken 11 gik Toget fra Nürnberg afsted, det trak i Vognen, jeg fik lukket men havde hele Dagen en voldsom Snue, en Familie fra Hamborg (igaar 10 en Hotel Eierske fra New York) Klokken blev over sex og mørkt før jeg naaede Plauen hvor jeg fik et ypperligt Værelse, det samme jeg var i med Harald, god Opvarnting, meget tilfreds

Torsdag 11 I Nat, ja jeg gik i seng før 9, laae jeg søvnløs i en voldsom Sved, da Klokken 6 imorges Huuskarlen kaldte turde jeg ikke staae op og ventede til andet Tog, det kom først Klokken 12, jeg kjedede mig og var voldsom hæs; ved Afreisen saae jeg her i Hotellet Fru Arnemann fra Altona, hun gik til Erlangen og bad mig hilse Lunds i Korsør. 20 Jeg havde Mavesmerte, det var en kjedelig lang Tour til Leipzig, ellers var en smuk qvindelig ung Pige med[,] en Datter af Boghandler i Leipzig, jeg maatte love hende min Haandskrift. Da jeg kom var hele Hotellet besat, det er Leipziger Messe jeg fik et koldt Værelse ud til Gaarden 25, men Løfte om at Kl 6 fik jeg til Gaden, jeg frøs og var kjed af det, gik senere ud i Byen i Regnveir. / Jeg gik hen til Wiedemann, han var fløttet og boede skraaes over for Hotel

3) Droske og] først skrevet Droske, 12) Plauen] først skrevet Plouen

Hamburg i Nicolaistrasse N° 39, jeg gik i Reiseklæder derover og blev hjertelig modtaget af ham og Broderen, der er yngre og synes opvakt; da jeg kom hjem fandt jeg et godt Værelse N° 5 og jeg fik Brev fra *Clara Heinke*. Jeg spiste til

5 Aften paa mit Værelse og gik iseng 8½.

Fredag 12. Regnveir; Wiedemann og hans Broder besøgte mig, forærede mig nogle Bøger, jeg gik nu ind i Byen, sendte Brev til Fru *Serre* og til Fru *Lønborg* i Rendsborg. Hos Lorck blev jeg indbudt at spise til Middag, efter Bordet kom

10 Helms her; jeg maatte læse et Stykke for Lorks Blad, om Kongen, jeg sagde jeg som *Dansk* ikke var tilfreds med det, han sagde at allerede som det var vilde de Tydske heller ikke være det. Han og Helms talte meget om den store Misstemning mellem Dansk og Tydsk. Skrev Brev for Wiedemann

15 til Dickens. Jeg er stærk Forkjølet tog derfor ikke mod Wiedemanns og Broderens Indbydelse for iaften, men bliver paa min kolde Stue, rundt om idag hvor jeg kom var lagt i Kakkelovnen. Til Aften lod jeg Varmebakken som igaar komme i min Seng.

20 *Løvedag 13.* Besøgt Wiedemann, han og Broderen kom ud paa Banegaarden, da jeg reiste. I Vognen var jeg sammen med tre polske Damer, den ene var Forfatterinde og da hun hørte hvem jeg var blev hun glad; hun læste i *Herz und Welt* saa at Taarerne trillede over Kinderne. Hun havde været otte Aar gift med en Brystsyg Mand, og ønskede at hun

25 bare dog havde havdt et Barn efter ham. De havde reist med Digteren Munk da han med sin Søn og Søster reiste til Nizæ. Hun vilde oversætte / mine Eventyr paa Polsk; bad mig besøge sig i Warschau hun hedte Paa Banegaarden

30 kom Fru *Serre* med sin Vogn, jeg kørte til hendes Huus og

skulde boe ligeoverfor, thi sin Børnestue turde hun ikke byde mig, jeg saae den, fandt den hyggelig og er fløttet ind under Taget med Udsigt til Haven. Værelset godt opvarmet, jeg var lidende af Forkjølelse og Tørst gik iseng $\frac{1}{2}$ 10.

Søndag 14 Regn og koldt, følte mig ikke vel da jeg gik ud, 5 fik Brev fra Eduard Collin. Kjørt med Serre til Udstillingen af alle Sagerne til Schiller Lotteri, der er paa det gamle Galleri. Det var usigeligt rigt, gennem flere Stuer, udmærkede kostbare Ting og høist ringe Sager, Uhre, Sophaer, Bøger, broderede Tepper & Her var koldt saa at jeg efter 10 $\frac{3}{4}$ Time kjørte hjem. Til Middag var her den Reisende der ogsaa har været i Kjøbenhavn. Til Aften Selskab her hos Serres; der kom Maleren Mayer, som Frøken Heinke har skrevet om, her var Carus, hvem »Vinden fortæller« og »Pen og Blækhuus« særdeles tiltalte, derimod 15 fandt han »Anne Lisbeth« for bred. En Søn af Kotzebue, lovede mig sin Faders Haandskrift. Frøken Pogewitz, Frøken Mühlentfels, var her, Dahl &

Mandag 15. Besøgt Excellensen Lüttichau der ikke var i Byen før imorgen, besøgt den svagelige Fru von Zöllner, der 20 har havdt Hjerneslag og sad i en Lehnstoel. Sendt Brev til Clara Heinke og fik selv Brev fra Capitain Lønborg i Rendsborg, blev hjemme fra Theatret, men her var dog, tvert imod Løfte, Selskab. Frøken Mühlentfels var lykkelig da jeg fandt til hende en Konge og en Prindsesse i Danmark der 25 havde skrevet Vers, *Hjarne* og Eleonore Uhlfeldt. Det generede Frøkenen at Eleonores Moder ikke var Prindsesse. –

Tirsdag 16. Sendt Brev til Amberger i Basel. Om Aftenen

18) var] *foran er overstreget* k 27) Eleonores] *først skrevet* Fru

i Lütichaus Loge seet 3 Acter af die Grille / som vi kalde:
 »den lille Hex«, kjørte derhen og derfra i Fru Serres Vogn
 og tilbragte Aftenen hos Carus, hvor en Grev og Grevinde
 Bohsen og flere fornemme Folk var; jeg læste Børnesnak og
 5 flere Historier. Carus oversatte fra Spansk et Eventyr om en
 Røvers Gudbarn. Seent paa Aftenen derfra.

Onsdag 17. Endelig en smuk, mild Luft; jeg gik over
 Bryhlske Terrasse, her var nu Conditorierne lukkede, Løvet
 faldt, ingen Fremmede, ingen Spadserende, det saae ud som
 10 seent i Høst en Vinterhave, med forladt Havehuus. – I
 Theatret hørte jeg de to første Acter og Begyndelsen selv af
 3^{die} Act af Jægerbruden, kjørte derpaa hen til den Familie
 hvor Frøken Pogewitsch boer, her var Carus, han sagde mig
 at han havde talte til Kongen om mine sidste Historier, Dron-
 15 ningen havde læst i Herz und Welt og sagde: »deri komme
 usædvanlige Ting for!« Carus meente at det sigtede til »Dei-
 lig«, hvor der spørges om Paven er gift, bad mig dersom jeg
 kom til at læse, da gjøre Valg & –

Torsdag 18. Kjørt med Fru Serre i smukt Veir uden om
 20 en Deel af Byen; føler ingen Lyst til at reise Hjem; Reise-
 Lyst, det vil sige under Omstændigheder som her. Sendt
 Brev til Eduard Collin. I Theatret Dorf und Stadt, Forspillet
 behagede mig mindre, siden var jeg bedre med. Frøken
 Preszburg, som gav Gjesteroller havde enkelte gode Momen-
 25 ter. I Theatret var Kronprindsen med Gemalinde og hendes
 Fader Prindsen af Wasa. Serre har græsseligt Bryderi med

4) Bohsen ∴ Bose 5) om] *først skrevet* og 8) Løvet] *først skrevet* Løf
 19) 18] *først skrevet* 19) Kjørt] K. *først skrevet* S 24) Gjesteroller] *ms.*
har ved lineskift Gjesterol/-roller 24) enkelte] *først skrevet* enkels 26) græsse-
 ligt] *ss først skrevet* kk

sit Lotteri, faaer anonyme grove Breve, har søvnløse Nætter, seer anstrænget ud; Fru Serre lider derved. Indtægten reent ud er 300 000 preussiske Thaler altsaa 400 000 dansk.

Fredag 19. Været i Hotel hos Wiedemann der er her for at tale om forskjellig Arangement med Udgaven af mine Skrifter. Eventyr, Billedbog og Improvisator gaær af, i den sidste Tid Spillemanden. Mange vil i Amerika bruge Billedbog som Skolebog. Fik Brev fra Delbanco, sendt Breve til *Delbanco* og *Thiele*. / I Theatret Webers »*Preciosa*«. Fik om Aftenen Brev fra Professor Hartmann i Kjøbenhavn. Min Forkjølelse gaær langsomt Læst om Aftenen temmeligt meget. Seent tilsengs. I Theatret to Comtesser Schimmelmänn

Løvedag 20. Besøgt Maleren Mayer og sat ud for ham mine Ideer om at illustrere Dyndkongens Datter, han lader den filosofiske Tanke for meget legemliggjøre. I Theatret »*Dinora*«, Instrumentationen interesserede mig; jeg hørte for første Gang denne Opera; Texten underlig, en glimrende Decoration i anden Act, men rigtignok ikke efter Texten, her var Fuldmaane og her skulde være mørk Nat. Kom træt hjem

Søndag 21. Brev fra Clara Heinke, Brev til Wiedemann med Brevet til Charles Dickens. Krägen havde arangeret Concert for mig her hjemme, men jeg maatte opgive den da jeg havde lovet 11½ at læse for Fru Hahn, her var en henrykt Kreds, gamle Baron Abgedill kyssede mig mange Gange. Om Aftenen i Theatret Götz von Berlichingen, den uendelige

1) har] h først skrevet s 8) Fik] først skrevet Sendt 8) fra] først skrevet til
 8) Breve] først skrevet Brev 9) »Preciosa«] foran er overstreget Freischütz
 24) for] først skrevet hos 25) Abgedill o: Albedyll

Scene-Forandring hvor Mellemteppet ideligt gik ned trættede. Stykket dygtigt, men dog ikke af den Virkning som Hakon Jarl og Øhlenschlägers bedste nordiske Tragedier. Lüttichau forvexlede sin Hat med min, hans var uendelig
 5 lille og gammel; den staaer i hans Værelse nu paa Theatret i nat. Fik fra Wiedemann 10 Exp af »Fliedermütterchen«, samt Brev.

Mandag 22. Sendt i Krydsbaand en »Fliedermutter« til Lachner og en til Clara Heinke. I Dag Marked, følte mig
 10 nerveus og mat ved at gaae paa Posten og hjem, ellers deiligt Solskin, men koldt. Avisen mælder at Østerige har givet en Constitution. Blev hele Dagen hjemme, nedskrev: »man siger«. Klokkeren fire stort Selskab for at høre mig læse »Sandynerne«. / der var en russisk Forfatterinde, der læste et
 15 smukt Digt hun havde digtet i Colossæum og nedskrevet i Constantinopel, hun var ganske egen, stod hun ved Speilet sagde hun høit sky har ikke endnu graa Haar! – sky har en smuk Tallie – ! – hun sagde at hun boede 3 Etager oppe for at vise at hun endnu havde unge Been. Jeg
 20 læste og vandt stort Bifald. Blev hjemme hele Aftenen.

Tirsdag 23. Meget koldt, men deilig Solskin. Drømte inat at Frøken Cold var død. Sendt Brev til Eckhardt med Photographi til Scharff. Brev til Fru Scavenius. I Theatret Romeo og Julie, der ved Spillet lod mig være kold.

25 *Onsdag 24.* Tilmorgen et Brev fra Kertbeny, at Lorck havde skrevet til Genf at jeg var af ham blevet gruelig udpumpet, Manden forlangte Forklaring, jeg var overvældet, overrasket, da jeg aldrig har sagt det; skrev strax til Lork,

13) Sandynerne 3: Die Sanddünen, En Historie fra Klitterne

der mildes talt har opført sig høist ubetænksom, jeg talte til ham [om] Kertbeny, anførte hvad Fru Kaulbach havde sagt og han stemte jo i det samme Chor; jeg yttrede at jeg var kommet godt derfra, mig havde han ikke forlangt noget hos og nu stilles jeg i dette Lys til denne Mand, krænker 5 ham; jeg var rystet, betaget, kunde ikke komme til mig selv; man fik mig til at kjøre lidt ud, jeg besøgte Davidson, der læste for mig: Fem fra en Ærtebælg! fortalte hvorledes han engang ikke havde Penge til at kjøre paa tredie Plads og om hans Følelse da han tilfældig en Dag maatte tage et Extra- 10 Tog og betale 60 Thaler til Riesa. I Theatret deputerede en Mand fra Berlin i Tragedien Essex. Jeg var lidende og uimodtagelig for alt. –

Torsdag 25 Skrev et Brev til Kertbeny og følt mig lettere derved, bragte det selv paa Posthuset. Brev fra Frøken 15 Heinke om at komme til Breslau, det er jeg slet ikke stemt for. Brev fra *Thiele*, han fortæller mig at Høedt vil læse i Arbejderforeningen og læse Gjengangerbreve / I Theatret Hinter dem häuslichen Herd, »Mit dem Feder« og »Der Schatzgräber«, Räder kunde ikke synge, har Humor men 20 ikke Stemme.

Fredag 26 Skrækkelig forstemt, intet Svar endnu fra Lorck. Skrev til Eduard Collin om min Stemning. Gik ikke i Theatret, her hjemme var Precedenten Carlowitz, Menistren Falkenstein, Fru Savigny & og jeg læste for dem. Falkenstein 25 sagde at han havde indført mine Eventyr i Skolerne i Sachsen. Om Aftenen senere kom Frøken Mülenfelds og Frøken Det er hele Natten som laae en Steen i

10) Følelse] først skrevet Føles

min venstre Side, jeg synes jeg har drømt en ond Drøm, men det er Virkelighed.

Løvedag 27. Da jeg opad Dagen endnu ikke hørte fra Lorck skrev jeg ham igjen til og sendte Brevet til Wiedemann for at erfare om han var reist. Tjeneren mældte en
 5 Hr Wagner fra Wien, jeg kjendte ham ikke han vilde hilse paa mig og det endte med at han vilde have Penge Hjælp, han havde ikke til at spise, saae velklædt ud, jeg gav ham to Rdlr. »Hvad maa De dømme om mig!« sagde han og saa
 10 bedende, elendig fortrykt ud. Yderst forstemt. Fik et Brev fra Leipzig, men det var ikke fra Lorck men Frøken Jacobi, som mældte sin Forlovelse med Davidson. Jeg er i Dag følt nedtrykt, Livskjed, har Tanker om Døden, som jeg ikke burde det, er stemt som i Genf ved Rhonstrømmen, drev om
 15 i den kolde Aften, kastede mig saa ind i Theatret. Einer von unseren Leuten, en Posse, ret interessant. Digteren Munck fra Norge var i Theatret. Jeg driver som en Fugl i Stormen, en Fugl der ikke kan flyve og dog ikke heelt falde. Herre / min Gud, forbarm Dig.

Søndag 28. Jeg er en Synder, et svagt forfængeligt Men-
 20 neske – Altfor meget godt har jeg modtaget, nu skal jeg ogsaa prøve Modgang og jeg jamrer som et forkjælet Barn, hvem hører mig – Ingen! Ingen! Krägen havde i Formiddag sine Elever hos sig de spillede og jeg hørte derpaa, til Tak
 25 læste jeg dem to Eventyr. Middag var jeg og Fru Serre indbudt hos Carus, der var ingen Fremmede, men dog en stor, udsøgt Middag. Efter Bordet læste jeg Historien fra Klitterne, Hofdame Frøken Zedlitz maatte afsted under Læs-

16) Posse] først skrevet Possse

ningen; Lüttichau var der. jeg naaede i Theatret under Overturen Man gav Mozarts: »Tryllefløiten«. Fru Clara Schumann var i en Loge, jeg gik over til hende og hun præsenterede Joachim for mig. Det er stadigt klart deiligt Veir, noget koldt.

Mandag 29. Endnu intet Brev fra Lorck eller Wiedemann, jeg er idelig i Spænding og »Gudløs«. Vee mig! Gaaet til Fru Schumann der boer hos Professor Hübner, hun præsenterede for mig sin ældste Datter, der ligner sin Fader; Clara S – saae inderlig melankolsk ud, meente at Gade ikke gjerne vilde have hende til Kjøbenhavn. Kjørt ud til Davidson og bragt ham »Herz und Welt«; han var i Prøve. Kjørt til Raaslöws der boe smukt, Datteren var voxen, en lille Søn saae jeg. Vi talte om Jette Wulff. Kjørt til den preusiske Gesandt Savignys, men de vare endnu ikke paaklædt. Minna er for min Skyld kommet ind i Dag fra Maxen. Hun spurgte strax til Harald Drewsen. Jeg er lidende. / Brev fra Wiedemann med den Beskeed fra Lorck at han havde skrevet til Genf, Sagen beroede paa en Misforstaaelse, som ganske vilde hæves. Følt mig friere men vred paa Lorck for den uforklarlige Uhøflighed ikke selv skriftligt at svare mig. I Consert og hørt Clara Schumann og Joachim, jeg var indbudt, Joachim spillede med Kraft og Ynde, særdeles tiltalende. Min Plads var langt inde i Salen jeg blev derfor ved Døren hvor der var Træk, saa at jeg tog bort før Concerten var ude. I Dag fik Pabst et Exemplar af Fliedermütterchen.

Tirsdag 30. Lettere Humeur, sendt Brev til Eduard Collin. Kjørt ud til Savignys, de to gamle har jeg ikke seet i 12 til

4) Joachim] *foran er overstreget* Joachim

15 Aar, de vare meget venlige, jeg læste Pen og Blækhuus og Barnet i Graven, de vare i Taarer. Besøgt Meyerbeers. Besøg af Munk fra Norge, der senere kom og hørte mig læse for Lüttichau og Flere. I Theatret *Propheten*; i Logen
 5 ved Siden sad en Dame der lignede Jenny Lind og hilsede mig, jeg kunde ikke udfinde, at det var Frøken Feuerheerd, som jeg har seet paa Basnæs, hendes Fader fra Portugal var med, de boe i Wienerstrasse N° 6 (?)

Onsdag 31 meget koldt gik ud til Munk og sagde ham Lev
 10 vel, blev paa Hjemveien nerveus og tog Vogn, besøgt Joachim der var meget elskværdig, traf Fru Schumann til Prøve og blev indbudt til Concert i morgen og for ikke at sidde i Træk, da at være i deres Værelse tæt ved Concertsalen. / I Theatret Die Schule des Lebens af Raupach, interessant, men Opløs-
 15 ningen utilladelig slet. Det var som en Krands af Blomster der ikke havde en Traad, saa at man ved at røre ved den faldt aldeles fra hinanden uden menneskelig Rimelighed; jeg blev indigneret da man sagde: men det er jo et Eventyr, som om Eventyret ikke skulde have Forstand. Hørt fortælle om
 20 en Dame der sagde. »Det engelske Sprog er et underligt Sprog, man skriver et og udtaler et ganske andet saaledes den engelske Digter *Dickens*, hans Navn udtales: *Botz!* Det er uhyre vanskeligt at vide. – Besøg af Munk, der vilde have Raad af mig om at blive eller reise.

2) og] først skrevet f 8) 6] først skrevet 3 10) Vogn] foran er overstreget en
 22) Dickens] foran er overstreget Dikhte 23) Besøg reise.] senere tilføjet

November

Torsdag 1ste November. Brev til Clara Heinke. Meget koldt; frosset Tagene hvide. Afskeds Vesit hos Maleren Mayer. Kjørt til Frøken Feuerheerd der boer Wienerstrasse N° 6 meget smukt; jeg saae hendes yngre Søster. Besøgt Hofraad Pabst og traf hans Frue der lovede mig at besørge Musikken til Liden Kirsten. Om Aftenen i sidste Concert af Clara Schumann og Joachim; var i deres Værelse; maatte sidde paa et Bord, hvor ogsaa Joachim sad og stemte. Fru Garique-Schor sang smukt en characteristisk Sang af Löwe; hun fortalte mig at hendes Mand særdeles holdt af mig og at han havde componeret Musik til Agnete. 5 10

Fredag 2^{den}. Fik Brev fra Delbanco ved Lorck. Lorck skrev at det hele var en Misforstaaelse, at der var skrevet til Genf og at jeg stod uden Skyld; det satte mig i Humeur; saa læser jeg hos Barberen Anmældelse af »Schule des Lebens« som jeg har dadlet og nu siges mig den Uartighed / at det har Lighed med de fadeste Sager af en vis Hanss Christian Andersen. Blev ærgerlig. Det skal være skrevet af den Tydsker her i Dresden som skrev mig danske Breve til og vilde have Correspondent Efterretninger for sit Blad her og som jeg ikke svarede, han er altsaa vred. Senere kom Geheimeraad Lüttichau for at spørge mig fra Kongen om det var afgjort at jeg reiste i morgen tidlig, da ellers Kongen ønskede at høre mig læse imorgen Aften; jeg svarede da, at naar Kongen 15 20 25

2) Brev til Clara Heinke.] *tilføjet over linien* 9) Fru Garique-Schor o: Malvina Garrigues, gift med L. Schnorr v. Carolsfeld

vilde have det da opgav jeg Reisen og pakkede igjen ud; bliver altsaa endnu en Dag længer. I Theatret Richard den 3^{die} Davidson mesterlig; især Scenen hvor Moderen har forbandet ham; men det Hele er oprørende at see. Udbruddet »en Hest en Hest!« blev sagt i den høieste Fortvivlelse i den ene Replik fornam man Straffens Nemesis. – Brev fra Klaus Groth i Kiel.

Løverdag 3^{die}. Altsaa ikke afreist; graat, raat Veir. Om Aftenen Klokken halv 9 kjørte jeg til Slottet, anden Etage
 10 Dronningens Værelse. Kongen og Dronningen modtogte mig høist naadigt, her var Kongens Søster Amalie, som har skrevet flere Theaterstykker, hun saae kun med det ene Øie, hun og en Søster af hende vare begge tarveligt klædte. Prindsses Sidonie: »ja hende kjender De nok ikke igjen!« sagde Kongen. Her var Prinds Georg og hans Gemalinde, en Datter
 15 af Maria da Gloria i Portugal. Flere Hofherrer og Damer. Vi drak Thee og jeg læste da: den deiligste Rose. Fem fra en Ærtebælg. Barnet i Graven. Noget og Pen og Blækhuus; derpaa fik vi Aftensmad, jeg sad ved Prinds Georg, der tog
 20 mit Lommetørklæde op til mig da jeg tabte det; siden, da Laqaïen tog af Bordet / sad jeg med Lommetørklædet. »De beholder Servietten!« sagde han, det generede mig, jeg saae paa det jeg holdt, nei, det var mit Lommetørklæde, jeg viiste ham det og sagde, nei her staaer mit Navn paa! men det
 25 forstemte mig. Dronningen gav mig Hilsen til Arveprindsesse Caroline, Kongen talte meget med mig og sagde at naar jeg

1) det da] først skrevet mi el. lign. 8) Løverdag] først skrevet Fredag 8) 3] først skrevet 2 20) tabte] b først skrevet p 25) Arveprindsesse] først skrevet Kron

kom til Dresden igjen, saae vi hinanden, han takkede mig særdeles for mine Eventyr og ønskede at jeg maatte leve længe endnu og give slige Digtninger, der var saa fromme og gode. Ved Afskeden blev overrakt mig en Diamantring! Klokken var henved 11 før jeg kom hjem. Carus og Lütlichau sad med ved det kongelige Bord, hvor jeg sad, Kongen talte om Chr VIII og Frederik VI som han havde kjendt. Jeg fik en Ring da jeg tog bort jeg var ikke i Humeur over Serviet Spørgsmaalet.

Søndag 4. Blev hjemme hele Dagen, havde Lyst til at tage afsted men blev, om Aften kom Kühne, som ikke behagede mig. Min Lotterisæddel fik jeg ikke Lov at betale, da der saa var større Lykke ved den sagde Fru Serre.

Mandag 5 Sov urolig, oppe Klokken 5, Margarethe og Fru Serre oppe. Det var mørkt endnu da jeg kjørte til Jernbanen, herude kom Sigvard Dahl til Afsked. Klokken henimod 12 Middag naaede jeg Berlin og tog ind i brittischer Hof, besøgte Meyerbeer. Jeg veed ikke hvilket Theater jeg skal besøge i aften. Sommernats Traum, Rigoletto og Orpheus i Underverden har jeg at vælge. / Gik i det tydske Operahuus og saae Rigoletto hvis Text særdeles interesserede mig. Jeg sad i Træk, en skeeløiet Mand stirrede bestandigt, næsten uhyggeligt paa mig. –

Tirsdag 6. Fra Berlin $\frac{1}{2}8$ i Vognen en svensk Herre med Frue, jeg laante dem mine Eventyr og de læste næsten hele Tiden, her til Hamborg. Veiret ret godt. Vognene opvarmede. Klokken $\frac{1}{2}4$ kom vi her til Hamborg

8) Jeg fik] først skrevet Da der blev 21) interesserede] t først skrevet d 24)
 $\frac{1}{2}8$] først skrevet $\frac{3}{4}7$

hvor jeg tog ind i Hotel Victoria og traf mit Reiseselskab. I Theatret Elskovsdrikken og en Ballet. Talte med Fru Meyer-Benedixen og hendes Mand. Ligesaa Regisseur Görren og Frue, Dr Wollheim. Brev fra Fru Scavenius og Echhard og Scharff.

5 *Onsdag 7. Tøesnee.* Besøg af Kammerherre Wedel-Heinen, der er Postmester her, han vilde have mig til Middag, men jeg reiser, han talte om Leon Moltke og hele denne triste Begivenhed. Kjørt til Banegaarden hvor jeg traf *Renck* fra
10 Neumünster og hans Frue, vi kjørte sammen, han er Bane Directeur; indbød mig til sig til Aften, men jeg tog ikke derimod men lovede at komme i et følgende Aar; han mældte Postmesteren i Flensborg at jeg kom og bestilte Plads for mig til Odense. Paa Banegaarden i Neumünster kom *Späth* og
15 bad mig boe hos sig da der var Bal i Hotellet, jeg tog ikke derimod, fik et koldt Værelse; nu er det varmt og hyggeligt, Musikken og Sangen klinger op til mig. / jeg drak et Glas daarlig Grok, gik iseng sov ikke, thi hvert Øieblik, hele Natten tog man feil af min Dør og vilde ind, der var raa Lystighed, jeg sov ikke;

20 *Torsdag 8.* Besøgt *Späth* og lovet at boe hos ham naar jeg kom et andet Aar. Jeg har Hovedpine og daarlig Mave. Kjørt i opvarmet Vogn til Rendsborg, her tog de Varme Aparaterne fra os. Paa Banegaarden var ingen Vogn fra
25 Mad *Rask* hun var kjørt en Tour da hun har brækket sit Been; ved Tabl'dhote traf jeg Ørsted og to andre Danske.

2) Ballet] *først skrevet* Balet 3) Görren ∴ Görner 6) Wedel] *først skrevet* Wedd 20) ikke;] *derefter er overstreget* gik ind til *Späth* om 24) Paa Banegaarden ∴ i Flensborg 26) og] *først sat komma*

Først halv elleve i aften gaaer Diligensen, jeg frøs, følte mig slet ikke vel. Om Aftenen indbudt at drikke Thee hos Madam Rasch hvor Ørsted og var. Klokken 10 kjørte jeg til Banegaarden 10 $\frac{3}{4}$ først kjørte vi, jeg havde N° 1 men det var inde i Vognen, jeg byttede med N 8 som var i 5
Coupeen hvor der var koldt og Conducteurs Lammeskindpels stinkede; Lygter var ikke tændt og da jeg gjorde ham opmærksom derpaa maatte jeg døie Svovlstikke-Stank til begge Lygter vare tændt og stukket ud af Vinduet i den kolde, blæsende Nat. Det gik langsommeligt. Kl 2 var vi da 10
i Aabenraa og Kl 4 $\frac{1}{2}$ i Hadersleben, hvor vi maatte vente paa Pasagerer, der endnu sov;

Fredag 9. Jeg fik i Hadersleben slet Kaffe, ombord kostede et Stykke Skinke og en Snaps 3 $\frac{1}{2}$ 10 β , en lille skidden Dreng vartede op, iskoldt i Kahytten, hvor der nyligt var lagt 15
i Kakkellovnen; fra Assens kom jeg ind i Vognen, Holger Stampe der havde været en af de sovende i Hadersleben blev min Visavis. Solen skinnede da vi Klokken 12 naaede Odense / tog ind paa Gjestgivergaarden, fik et koldt Værelse over Porten. Gik ud og lod mig frisere, søgte Biskoppen, han 20
var reist til Kjøbenhavn en halv Time forud. Byen pyntet op men ikke saa interessant som i gamle Dage, Kirken staaer frit men Beldenaks Gaard borte, Apotheket pynteligt kjedeligt, mange kjedelige nye Kasser. Eftermiddagen besøgte jeg Procorutar Hansens Moder, der er nu en Gade og en Lande- 25
vei nede der over Aaen. I det nye Theater er iaften Skuespil, Pötenphants Selskab, men jeg gad ikke gaae at see det og besluttede at tilbringe Aftenen hjemme i Ro. Ene sad

11) 4] først skrevet 5 12) sov;] først skrevet sov, den ene 25) Moder \circ : Enke

jeg paa Postgaarden, ene i min Barndomsby, medens i Udlandet, Venner [og] Beundere omgive mig.

Løverdag 10. Mine Forældres Huus ombygget med en Etage ovenpaa; hvor deres Stue var gik nu engang gennem
 5 Huset. Nede ved Frøken Klosteret var nu en Gade og en Bro over Aaen, stadselige Huse paa den anden Side af Aaen. Gik her med Gerson, et Par Borgere hilsende mig, jeg syntes at være kjendt af dem. Med Gerson og Hr Limkilde saae jeg det nye Theater i Kongensgade, her er en Slags
 10 Tivoli, det Hele stort og pynteligt. Drak Kaffe hos Hansens Enke, Line, og Frøken Dalborgo ret elskværdige. Gerson med sin Kjæreste kom at følge mig tilvogns. Eet kjørte jeg med Diligensen til Nyborg, en kjedelig Vei; Diligensen sneglede frem; 4½ gik Dampskibet og i Mulm og Mørke
 15 efter Kl 6 kom vi til Korsøer; hvor jeg traf Brødrene Haxhausen, den ene talte rask paa det og var nok vittig. / Klokken 9 naaede jeg Basnæs og blev venlig modtaget; varmt og godt var mit Værelse. Fru Scavenius, Luzia, Otto, Miss Dunloup og Madden, samt en ny Huuslærer Hr Kalkar vare der;
 20 iseng 10½.

Søndag 11 Deiligt Solskin. Brev til Ingemann og til Jette Collin. Om Middagen var Moltkes fra Espe her i Besøg. Hele Dagen blev jeg inden Døre og skrev om Aftenen reent min lille Historie, Sommerfuglen, som jeg læste.

25 *Mandag 12.* Meget kold Blæst, Søen vælter store hvide Bølger; læst i Oetingers Bog om Hofferne, hvor onskabsfuld jeg der er fremstillet. Gik lidt ned i Haven; jeg er forstemt,

2) [og] *ms. har om* 4) engang 3: en Gang 12) Eet] *foran er overstreget Halv*
 12) jeg] *først skrevet vi*

ønsker at døe og dog at leve, har ikke Lyst at være her i Hjemmet og veed dog at jeg ikke føler mig lykkelig ude. Hvad mon venter mig! hvorfor er jeg vendt om; jeg har paa denne Reise ligesom kastet mig i Søen og ladet Bølgerne drive mig, de drive mig igjen tilbage paa min egen Strand- 5 bred, hvorfor! at haanes der eller knuse Hovedet mod en Steen. Man skal gaae paa Jorden om den var gloende. Min Gud hvad venter mig her hjemme? Hvorfor kom jeg her? Hvad staaer skrevet paa det Blad i morgen, ja hvad skal staae nederst paa det Blad i Dag. Intet vide vi; Eftermiddag 10 læser jeg i Berlings Avis at i Aften holder *Karup* et folkeligt Foredrag over mit Levnet, der bliver jeg nu ondsksfuld behandlet og beklirket; bitter stemt; det er altsaa Hjemkomsten! Galde og Lede i mit Hjerte.

Tirsdag 13. Forstemt; skrevet Brev til Fru Serre. Ingen 15 Lyst til at være hjemme. / Læst Martensens Liigtale over Heiberg; Læst Capitlerne om Oberammergau, i første Deel af *Quits*, Roman af Baronesse Tautphoeus. Op ad Dagen Brev fra Ingemann, deri et Brev fra Frederike Bremer, som er paa Naxos. Brev fra Grevinde Holstein om at komme 20 over paa Holsteinborg, det jeg ogsaa vil paa Løverdage. Læst høit om Aftenen

Onsdag 14 Forstemt vaagner jeg hver Morgen, mit Sind er som det graa Veir ude ikke en Solstraale. Skrevet og atter omskrevet, da jeg ideligt klattede, Brev til Grevinde *Mimi Holstein* paa Holsteinborg. Sendt Brev til *Ingeborg Dreusen*. Brev til *Ingemann* i Sorø. – 25

Det nytter ikke at bede, Gud forandrer ikke Tingenes

5) de drive mig] drive først skrevet driver

Gang. I Lykke hænger jeg ved ham, i de tunge Dage støtter jeg mig ikke paa den uforanderlige Villie; jeg veed nok jeg som Barnet skal bede om Forladelse fordi jeg revses, forlad mig da, men jeg beder ikke om det Umulige! jeg veed jeg
 5 skal gaae under i Tingenes Gang; bedre at være sig selv heel opgivet, end i Flammerne at længes og haabe paa en Velvære, der ikke skal gives os! Sort! sort! nu er jeg hjemme og fortabt. / Brev fra Ottesen med Indbydelse fra Ham, Studenter-Sangforeningen og Comiteen for Hartmanns Marmor-
 10 buste om at komme til Festen paa Skydebanen for Hartmann nu Mandagften Kl 7; ærgerlig da jeg ikke kan indrette det saa. Brev fra Delbanco om at skrive Hartmanns Biographie til illustrerede Tidende Søndag otte Dage, det jeg heller ikke kan! Gik i sædvanlig ilde Stemning, gudløs, iseng.

15 *Torsdag 15.* Tungt Humeur. Hele Formiddagen gaaet med at skrive og bortsende Brev til Delbanco og Ottesen. Brev fra Fru Holstein, som jeg strax besvarede; skrevet i Dag flittig paa Bispen i Børglum. Her er en lille langhaaret Hund, som skrækkeligt forkjæles; han har saa mange yndige Ideer siger
 20 Mis, han hælder med Hovedet, hans Haar stritte frem, eller ligge tilbage, han er meget interessant! – (han slikker nu rene alle Kopper.) Brev fra *Jette Collin*.

Fredag 16. Solskin; skrev et meget langt Brev til Fru Jette Collin om at faae Værelser; gik en Tour i det kolde raa Sol-
 25 skins Veir; hvorfor er jeg vendt hjem, jeg kunde jo godt have blevet i Syden; endt i Dag min Historie om Bispen i Børglum og hans Frænde. / Hold i Siden. Om Aftenen Besøg af For-

8) Studenter] først skrevet Sang 20) Mis o: Miss Dunlop 21) slikker] først skrevet sligger 22) Brev fra Jette Collin.] senere tilføjet

valter Wiehe; hans Søster var her om Aftenen, jeg læste mine sidste Historier; den nye Huuslærer Hr Kalkar, noget ivrig i sin Disput mod mig, jeg syntes ikke om det.

Løverdags 17. Da jeg i Dag skulde forlade Basnæs var mit Tøi fra Vaskekonen endnu ikke kommet jeg var ærgerlig 5
derover; da jeg senere søgte dette Stykke Dagbog var det ikke at finde, først her paa Holsteinborg efter lang Søgen fandt jeg det i mine Papirer. Blev hjertelig modtaget af Grevinden og Børnene Bodil og Ulrik Adolph, senere kom min lille Gudsøn og bød mig velkommen; fik to smukke 10
varme Værelser, Sovekammer til den ydre og Dagligstue til det indre Gaard. – Wanda var sød og elskelig; men Legemet segnede flere Gange, hun laae hen som en sovende, med Smiil om Læben, disse Afmagter fulgte hyppigt ved Bordet og før og efter. Grevinden udtalte saa tillidsfuldt og inderligt 15
sin Sorg og talte om hele Sagen, om Leon og hans Familie, endnu i Aften fulgte hun mig over og vi talte i Taarer og Alvor. Brev fik jeg fra Ingeborg Drevsen, Jessen, samt fra Wiedemann i Leipzig og Blankvallet i Geneve, han mældte mig sin Datters Forlovelse med en Dansk. 20

Søndag 18. Ulrik Adolph kom strax imorges og vilde føre mig og en Fætter Zahrtmann fra Sorø Skole om; vi gik op i Taarnet og saae til Langeland. Kirken støder op til min Stue, Psalmesangen lød fromt ind til mig, selv Ord af Prædikenen naaede til mine Øre, Sangen løftede Sindet til 25
Gud / Sendt Brev til Ingemann. Vanda daanede engang midt i Talen med mig og faldt om paa Gulvet Om Aftenen

3) Disput] D først skrevet S 16) Familie] foran står S 26) Gud] derefter er overstreget i det

var hun ved mine Fortællinger, livlig lo og besvimele slet ikke. De vare alle saa glade og Grevinden saa taknemlig, hun fulgte mig over fortalte meget om Wanda og Leon.

Mandag 19 Følte mig ikke ganske vel! gik i Haven og
 5 bandt tre Bouquetter, det stormede iiskoldt, Søen rullede
 mod Strandbredden, jeg følte mig meget nerveus og ikke vel.
 Til Middag var Dr Steenbuchs yngste svage Datter og Gou-
 vernanten, denne fik Figenbladet fra Montreux. Grevinden
 fulgte mig til mit Værelse og vi talte igjen om Wanda og
 10 hendes Prøvelse.

Tirsdag 20. Oppe halv ni, deiligt Solskin, Gud lad det
 ogsaa klare ind i mit Sind i Christendom og Gud! (Min
 Mave lidt løs). Var inde hos Wanda, som i Dag følte sig
 bedre! (men nu reiser Doctoren! sagde hendes Tante om
 15 mig); jeg fik Salep og spiste Frokost paa Vandas Stue, fik
 min lille Gudsøns Photographie ligesaa Grevindens og Leila
 Roberedo. Klokken 11 kjørte jeg, sagt hjerteligt Farvel! lille
 Bodil løb til den yderste Slotsport og raabte Farvel. Det har
 frosset i [N]at men er deiligt klart Solskin og stille! kom
 20 Klokken to til Sorø; Ingeman var ude, Fru Ingemann fandt
 jeg i Malerstuen. / De fandt Alle jeg saae saa vel ud; ved
 Bordet drak de min Velkomst, ligesaa om Aftenen da Harder
 var her med sin Datter; jeg fortalte mig næsten hæs og læste
 de to nye Historier. Sommerfuglen gjorde meest Lykke.

Onsdag 21 Ganske vinterligt, alle Træer med Ruumfrost;
 klar Solskins Dag. Besøgt Componisten Heise, der var *Bissen*,
 som netop fuldendte Fru Heises Buste. Fik Brev fra Jette
 Collin og fra Fru Serre; i det første var to Dødsfald, (blandt

19) [N]at] blækklot

disse min Vert Anholm) i det andet 4 Dødsfald. Sendt Brev til Fru Scavenius. Ingemann stødte sig over at Kong Johan havde givet mig en Ring, som man giver en Virtuoso og ikke det mere passende en Orden; hans Yttring generede mig. Serviehistorien kommer vanvittig i min Tanke. Nerveus i 5
denne Aften, som jeg altid bliver det efter at have spist sød Suppe. Om Aftenen var her Fru Zeuthen og hendes yngste Datter, Manden var i Fredericia hvor han søger Præstekald og kommer imorgen.

Torsdag 22. Besøgt Zeuthen og Rector Boyesen. Graat 10
Veir. Iaftes sendte Brev og Eventyret Sommerfuglen til Delbanco; Ingemann læste for mig i aften første Capitel og Halvdelen af det næste af sit Levnet, den nogle og 70 Aars gamle Mand læste om sin Barndom og om sin Moder, Taarer stod i hans Øine jeg blev bevæget derved, saae ham som 15
Barn og dog som Olding, Stemmen saa klar. Gid han maa slutte den; først efter hans Død kommer den ud, først da, skal jeg høre den! – det er underligt at tænke! Livet flyver, et Spand kun er det til Graven! Gud slip mig ikke ganske. /

Fredag 23 Oppe Klokken ½ sex, kjørte Kl 8 og kom i 20
Vogn med Carstenskjolds fra Frederikslund, der talte om Wanda, og om deres egen Sorg med Datteren og Bartholin; i Roeskilde kom Melchior Carstenskjold ind i Vognen. Paa Banegaarden tog imod mig Fru Drevsen, Fru Petersen og Fru Lind, Ingeborg Lind, Anna, Louise Collin og Helga, Jonas 25
og Edgard Collin; jeg fik i Hotel d Angleterre et godt Værelse ud til Torvet; Veiret graat og fugtigt. Besøgt Faderen Collin

17) slutte den;] derefter er overstreget hv[. .] 18) den] derefter er overstreget
begyndelsen til et ord 25) Louise Collin og] først skrevet Louise Collin,

og Eduard, og Tillisch, Thiele & [;] Middag hos E. Collin. I Theatret »Gjenboerne« af Hostrup. Min Ankomst er i Aften i Berlings Avis.

Løvedag den 24. – Besøgt fru Kock som bad mig herefter
 5 hver Fredag spise hos sig hun tog uendelig kjærlig imod mig, ligesaa hos Ørstedes hvor jeg for Børnene læste mit Eventyr Sommerfuglen. Hos Thiele fik jeg hans sidste Bog; spiste der til Middag; i Theatret, Herzts nyeste Stykke Besøget i
 10 Kjøbenhavn, det var uden Bevægelse, stillestaaende Conversations Canevas, uden Handlings Billede, gik bort efter 3 Act. –

Søndag 25. Frokost hos Bournonville, han læste for mig sin nye Ballet: Walkyrien, der giver ypperlig Motiv for Musik for Hartmann. Besøgt Høedt, der foredrog for mig at Schake-
 15 speare havde været et stille, reflecterende Menneske, inde-sluttet, som Henrik Hertz, ikke noget brusende / Geni-Menneske. Middag hos gamle Collin, der udbragte min Skaal. I Kongens Theater Dronningen paa 16 Aar hvori Jomfru Thomsen fra Schleswig udførte Dronning Christines Rolle
 20 og vandt Bifald. Stykket selv stærkt og længe aplauderet.

Mandag 26. Tøesnee. Seet paa Huusleilighed. Brev til Ingemann. Middag hos Eduard Collin med Puggaard og Orla Lehmann. Imorges et Velkomst Digt til mig i E. Meyers Avis. Iaften i Theatret Dronningen paa 16 Aar. Brev fra
 25 Frøken Anna Bjerring.

Tirsdag 27. I Dyvekes Gaard vare Værelser at erholde men da jeg kom vare de optagne, imidlertid fik jeg her i Hottellet to Værelser i Stuen, netop de Taylor har beboet og nu

2) Min Avis.] senere tilføjet 15) havde] først skrevet var

senest Ole Bull. Sneevair. Mine Tænder gjorde i stand. Middag hos Drevsens.

Onsdag 28 Man ælter i Tøsnee; følt mig mindre vel; Blod-Humoridal. Middag hos Ørsteds med Scharling. I Theatret Scharf udmærket i Søvnjængersken. Besøgt Tillisch 5

Torsdag 29. Igaar mange Besøg; i Dag Le pardon de ploermel til Oversættelse. Fra *Lange* to Billetter til Folke-theatret at see Orpheus i Underverdenen, havde Jonas Collin med, der blev pebet. Middag hos Hartmann. Brev til Grevinde *Holstein* 10

Fredag 30. Middag første Gang hos Kochs hvor jeg nu spiser om Fredagen, derfra hentede Delbanco mig ud til Skydebanen, hvor Hartmanns Büste / i Marmor af Bissen, skulde afsløres; jeg følte mig halv fremmed mellem Ungdommen der, var veemodig gnaven, fik ved Bordet Plads ved Fru Monrad, der var en Dør bagved, det trak, saa fik jeg byttet om, men kom foran den Dør just der ideligt gik, saa jeg blev iiskold og ganske ærgerlig. Abrahams udbragte humoristisk en Skaal for mig, som man aldrig vidste hvor var men iaften vidste man var her; at jeg i gode og tunge Dage havde været 20
[som] en Søn (han meente en Broder) for Hartmann. Jeg sagde i Stilhed, (til Hartmann og Abrahams) at det var altid ved Hartmann at man lagde Mærke til Texten. Klokken 12 om Natten var jeg igjen hjemme i Hottellet. Fik fra London Brev fra en Frøken det kostede 29 β. — 25

g) Brev til Grevinde Holstein] senere tilføjet 19) som] først skrevet der 21)
[som] blækklat 25) 29] først skrevet 3

December

Løvedag 1ste Brev fra Clara Heinke. Arbeidet paa Hartmanns Biographie. Seet i Casino: »Een Hævn«.

Søndag 2^{den} Arbeidet paa Hartmanns Levnet.

- 5 *Mandag 3* Middag hos Meldal; Lyst til at reise til Spanien, fuldendt Hartmanns Biographie, imorgen sendes den til Delbanco.

- Tirsdag 4* Byttet mine Guldpenge og tabt paa hver Napoleon 14 β efter Indkjøbsprisen. Det er koldt Veir, Blæst
10 og Frysens. – Fru Drevsen med mig til Fidelio. /

- Onsdag 5* Meget koldt; det er som en Drøm at jeg er hjemme; jeg synes at jeg er endnu i Montreux eller Geneve og kun drømmer mig i Kjøbenhavn. Middag hos Ørsteds[.] Blev hjemme hele Aftenen og skrev den gamle Historie om
15 Manden der bytter Hesten for Koen & – Besøg i Formiddags Prinds Christians og Harald Moltke.

Torsdag 6 Smukt Veir; Visitter; Middag hos Henriques med Sophie og Juliette Price. –

- Fredag 7* Fuldendt Historien om at Bytte. Middag hos
20 Kocks til Middag, Aftenen hjemme skrev Sang til Bræstrup.

Løvedag [8.], løbet og seet paa Værelser. Brev fra Fru Scavenius og fra Klaus Groth Besøg af Harald Moltke ogsaa af hans Fader; Middag hos Fru Neergaard.

- Søndag 9* Seet paa Værelser og omtrent bestemt mig for
23 Hotel garni paa Garnisons Pladsen. i Aften Alferne, det er som om Overskou havde tilskaaret Tieks Eventyr og klistret

3) Seet] foran er overstreget Løvedag 20) Bræstrup.] derefter er overstreget Bes

ind som Ariet og Duetter smukke lyriske Digte af Heiberg. Slet sat i Scene, falsk Declamation. Børnepjat.

Mandag 10. Løbet om efter Logi; var nærved at vælge i Stadt Lauenburg hvor to Stuer 2 Sal kostede 24 Rdlr, men saa slog Hr Schmidt af til 30 og jeg valgte i Hotel Garni, 5
Jette Collin var med at see paa Værelser. Brev til Fru Scavenius og til Klaus Groth; Regnveir /

Tirsdag 11. Om Aftenen hos Prinds Christians[;] Prindsesse Anna og den bernburgske Prindsesse talede dansk. Alexandra og de andre Børn rakte mig Haanden. Tronfølgeren Prinds Frederik fulgte mig lige ned i Porten da jeg gik. 10
Brev fra en Md: Süss i Geneve

Onsdag 12 Middag hos Ørsteds; om Aftenen drak jeg Conjacks Totti og følte mig, naturligviis ilde den næste Dag

Torsdag 13. Gik om at gjøre Visitter. Brev fra Ingemann. 15
Brev til Fru Scavenius[.] Brev med Photographie til Wiedemann.

Fredag 14 Middag hos Kocks og hjemme hele Aftenen. Meget vel. Klippet til Dalstrøms Juletræ. Brev fra Süss i 20
Genf.

Løverdags 15 Mødt Prinds Ferdinand, som tog mig i Haanden. Læst om Aftenen i Studenterforeningen: Hjertesorg. Godt Humeur. Hvad Fatter gjør er det rigtige. Den lykkelige Familie, Sommerfuglen og Toppen og Boldten. Modtaget med Klap og ved Slutningen af hver Klap. Saac 25
endnu i Theatret Litaiennen;

Søndag 16 Misfornøiet. Tæsnee. Fik mine Eventyr en

14) Conjacks] C først skrevet P 14) Dag] D først skrevet M 16) Brev med Photographie til Wiedemann.] senere tilføjet

hollandsk Udgave fra Utrecht bragt mig af den unge Neuenhuis I Mynsters Breve læste jeg hans Roes over Barselstuen hvor jeg ikke er Navngivet, hans Ængstelighed for at tale godt om »Improvisatoren«, hvor mit Navn stod. Ly-
 5 nende gal. Om Aftenen nerveus; gik saaledes forstemt strax fra Kongens Theater og sidder nu dvask hjemme

Mandag 17. »Det Gode som jeg vil gjør jeg ikke! og det onde, som jeg ikke vil gjør jeg«; Ingen Fremtid glæder jeg mig til. Var indbudt med Grev Lerches hos Eduard Collin
 10 men gik til Henriques, dog senere en Visit hos Collins.

Tirsdag 18 Med Middags Toget kjørte jeg sammen med Grevinde Lerche til Sorø hvor jeg kom 3½ hos Ingemanns / De to gamle, kjære Mennesker, som altid saare elskværdige; jeg fik mit Værelse ovenpaa i det panelede Qvistkammer ud
 15 til Kirken, hvor nu det gamle Sygehuus er revet ned.

Onsdag 19 Blev hele Dagen hjemme. Det er gnistrende Frost, ganske vinterligt; sendt Brev og Photographie til Clara Heinke. Om Aftenen læste Ingemann for mig tredie Capittel af sit Levnet.

Torsdag 20. Klokken 9 var endnu ikke Vognen kommet; jeg var meget urolig, kom dog betids nok til Toget og var i Vogn med Grev Lerche. I Korsøer var Lars endnu ikke med Vognen, endelig kom han; skarp Østenvind, aldeles Vinter, Sneer rundt om. I Skjelskjør steeg jeg af hos Docteren som
 25 fulgte med til Basnæs. Fru S, har sin melankolske Tid, det er ret trist og nu den tredie Juul. Læste for dem om Aftenen. Oversat paa Dinorah.

Fredag 21. Graat og koldt. Sendt Brev til Blanvallet og

1) Neuenhuis ∴ Nieuwenhuis 25) S ∴ Scavenius

Süss i Geneve; Iisen ligger langt ud i Bugten, kun en blaa Stribe af Søen sees i Horisonten. Oversat paa Pardon de Pleurmel. Klistret Dukker, »de kunne være til Bønderbørnene, vi ville heller have Udklipninger!« – der sattes ikke stort Priis paa det Hele. Fruen lidt bedre i sit Humeur, jeg falder derimod hen i Tristhed. Klokken 10 op; hele Natten er ompændt af Drømme. 5

Løvedag 22. Sneevair. /

Løvedag 22 [3: Søndag 23]. Der er falden en Deel Sne. Sendt Brev med Photographie til Frøken Bjerring, Brev til Eduard. Gaaet lidt i den høie Sne, forresten oversat; endnu holdes jeg oppe ved den Travlhed jeg har. Men mit Sind er ikke det unge friske, Tudser og Flagermuus har beandret mine Blomster; jeg begynder at blive et vissent Stykke! Om Aftenen læst Eventyr, Fruen klappede, Otto klappede, det skar mig i Nærvetraadene, jeg blev ganske pirrelig, Miss var forstemt, jeg tænker hendes Tanker! – 10 15

Mandag 24. Sendt Brev til Ingemann – Brev og »for seent« Drama, til den ubekjendte Forfatter i Odense. Oversat og gaaet i Sneen. Det er i Dag den første klare Dag. Jürgensen med Frue og bægge Sønner komne; fortalt dem om Locle[.] Juletræet tændtes jeg fik af Miss en Pennevisker, af Fru Scavenius en Trøster og af Luzie udskaaet i Carton Basnæs med Glas over, det er tegnet og gjort af Gartnerens Søn Gesner. Om Aftenen legede vi og Aftenen gik livligere end jeg havde troet. 20 25

Tirsdag 25. Skrev Eventyret »Tolv med Posten«, det jeg iaftes fik Ideen til. Besøg af Forpagter Wiehe; gik lidt i

18) Mandag] først skrevet Søndag

Sneen. Juleglæden som i gammel Tid er borte. Om Aftenen spillede Gnav; man fandt Behag i at gjøre Fixfax deri og blev saa vred da det ikke tillodes; jeg læste Vinden fortæller og læste den godt, den foer hen uden Indtryk. Lieutenant
 5 Jørgensen læste en engelsk Oversættelse hvorledes man fanger en Solstraale; gik forstemt og sløv tilsengs.

Onsdag 26. Drømt hæsligt om en Kat der rev mig. Skrev Brev til Fru Serre. Slæber Dagen hen, uden Julesind, uden Friskhed i Sindet. Det er graat søvnigt Veir; jeg har ondt i
 10 Halsen. / Oversætter stadig paa Dinorah. Brev fra Eduard og Jette

Torsdag 27. Oversat; skrevet Sang til Faderens Fødselsdag den sjette Januar. Læst Maryats *Joseph Ruusbrugh*. Om Aftenen blev skrevet Sædler forfærdelige kjedelige; jeg var
 15 som ødelagt, dum og flad, gik ærgerlig iseng

Fredag 28 Drømt om Fængsel og Locum uhyggeligt. Sendt Sang og Brev til Jette Collin. Brev til Mathilde Ørsted. Fik Brev fra Wiedemann og Ingemann. Deilig Rimfrost; Træerne som hvide Koraller; Birkegrenene bevægede sig i Vinden;
 20 endt første Act af Oversættelsen af Dinorah. Om Aftenen vare vi alle ovre hos Farbicius s hvor jeg læste 3 Eventyr og første Act af Dinorah; der var ret livlig Fru Fabricius udbragte min Skaal. Aftenen klar og smuk, Træerne stod med Riimfrost mod den blaae Luft. Hjemme Klokken 11.

Lørdag 29. Sendt Brev til Districtslæge Boyesen med Brev til Maria Boyesen med to Breve, eet for Baron Hambro, et for Fru Bushby. Ved Frokostbordet igjen tydeligt den

10) Brev fra Eduard og Jette] senere tilføjet 24) 11.] derefter er overstreget B

Antipathi der er mellem K og mig. Gik ud i Sneen, noget ud paa Vandet, plukket Levkoyer i Sneen og bundet Bouquet; i Dag er hele den Jürgen[sen]ske Familie paa Tour. Seet Solned[gan]gen $\frac{3}{4}$ til 4; Solen speiler sig i Havet. –

Søndag den 30. Fik et rart Brev fra Mathilde Ørsted, som gjorte mig eftertænsom i mit slette Humeur og min Mangel paa Tillid til Gud. Jeg skrev et Eventyr Skarnbassen, læste det og forunderligt syntes det passe paa Meget, jeg ikke havde tænkt paa under Nedskrivningen. Til Middag / kom de Unge fra Espe; Nelly er en underlig kold Pige, der staaer som hun havde vaade Hænder og sagde rør mig ikke. Jeg maatte læse, det morede bestemt ikke, Herrer listede sig bort at ryge Tobak. St Aubin kom med Borrebyerne, og dandsede med og legede. –

Mandag 31. Skrev hele Dagen Breve som dog ikke kom afsted, til Storhertugen af Weimar, Fru von Eisendecker og Jules Jürgensen i Locle. Kolt og klart Veir; Savnede i min løse Tegnebog 5 Rdlr, det forstemte mig, men jeg vil ikke tale om den Sag. Krille Frost under Fodsaalen. Luzie ret livlig, hun havde lavet et Lotteri, jeg vandt et lille blaaf Glas. Vi fik allerede Kl 10 Punsch til Aarets Skaal og altsaa Klok 12 fik vi Ingenting – det var lidt flau Overgang i det nye Aar, jeg var forstemt. I Dag skrev jeg et Eventyr Sneemanden.

1) K o: Kalkar 4) Havet] *foran er overstreget* Søen 11) Jeg] *først skrevet*
 St, *derefter er overstreget* Aubin kom 16) Storhertugen] *først skrevet* Her